

22. Agosto anni 1822 della Valle -

ACTA
GREGORII PAPAE XVI.

VOLUMEN I.

ACTA
GREGORII PAPAE XVI.

SCILICET

CONSTITUTIONES, BULLAE, LITTERAE APOSTOLICAE, EPISTOLAE

AUSPICE

EMO AC RMO S. R. E. CARDINALI

VINCENTIO VANNUTELLI

RECENSITA ET DIGESTA

CURA AC STUDIO

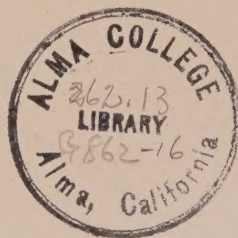
ANTONII MARIAE BERNASCONI

IN SACRA THEOLOGIA ET UTROQUE IURE DOCTORIS
CATHEDRALIS ECCLESIAE SABINENSIS CANONICI POENITENTIARII, MISSIONARII APOSTOLICI
IN LYCEO SEMINARII DIOCESANI PHILOSOPHIAE IURISQUE CANONICI PROFESSORIS

VOLUMEN I.

PARS PRIMA CANONICA

ORDINE CHRONOLOGICO DISPOSITA

ROMAE
EX TYPOGRAPHIA POLYGLOTTA

S. C. DE PROPAGANDA FIDE

MCML.

26668

LEONI · XIII · PONT · MAX.

CVIVS · SAPIENTIAM · INVICTVMQVE · ANIMVM

TOTVS · ORBIS · MIRATVR · PRAEDICAT

ACTA · GREGORII · XVI · P · M.

AB · SE · COLLECTA · ET · DIGESTA

ANTONIVS · MARIA · BERNASCONI

PRAEFECTVS · ADMISSIS · POENITENTIVM · EXPIANDIS

IN · DIOECESI · SABINENSI

DEVOTVS · SANCTITATI · MAIESTATIQVE · EIVS

DEDICAT

ANNO · SACRO · MCM.

LECTORI BENEVOLO

Bartholomaeus Cappellari, Belluni ortus anno millesimo septingentesimo sexagesimo quinto, adhuc tenellus, a piis parentibus traditur Camaldulensibus in coenobio S. Michaëlis Murani litteris imbuendus, ubi exacta pueritia, religiosam vitam professus est, Mauri nomine sibi indito. Divinum cultum impensiori studio in dies prosequens, omnibus religiosi viri virtutibus elucebat. Inde vero erudiendis tyronibus sui ordinis prius in Muranensi claustro deputatus, inde Romam accitus, theologiae ac iuri canonico addiscendo vel etiam tradendo operam impendit, docendique ipse munus magna cum laude multos annos obivit.

Quantum doctrina excelleret satis e libro elucet, qui inscribitur: « *Il trionfo della S. Sede contro gli assalti dei novatori* », Romae anno millesimo septingentesimo nonagesimo nono publici iuris factus.

Quare Pius VII ex apostolico throno Mauri scientiam demiratus, inter sodales Academiae Religionis a se institutae eum adscivit, in qua praestantem doctrinae copia et laude eundem floruisse in comperto est.

Quum vero anno millesimo octingentesimo nono Summus Pontifex Roma captivus abduceretur, et religiosi ordines dispergerentur, Maurus ad intermissa studia rediit, et nihilominus alumnos suos regulae institutis imbuere pergebat. Interim Napoleone ex imperii potestate deiecto, quum Romanus idem Pontifex Apostolicae Sedi restitueretur, Cappellarium iterum Romam accivit, eiusque opera in Sacris Congregationibus plurimum usus est, pluribus eum muneribus cumulando, ut ea quae perduelles subverterant, sacra rursus instituta repararentur. Leo autem XII ob praeclara merita et S. R. E. cardinalem creavit, et consilio insuper a Christiano Nomine Propagando eundem praefecit, aliis etiam difficillimis reipublicae christianae negotiis ei commissis, in quibus cum illius scientia, tum prudentia et animi fortitudo mirum in modum effulsere. Quare Leone e vivis erepto, necnon paulo post defuncto etiam Pio VIII, Maurus Cappellari, unanimi purpuratorum Patrum suffragio, in eius locum suffectus est anno millesimo octingentesimo trigésimo primo; et Gregorius XVI exinde appellari voluit, ut ex ipso nomine quinam reipsa futurus esset Pontifex aliquo modo portenderetur.

Europa tunc fere tota Gallicae perduellionis impetu ferebatur; praesertim vero Italiam, in plura regna adhuc divisam, cernere erat in diversa studia abripi; nefarii enim homines in eam nihil non moliebantur. Tunc temporis, qua late vel longius patet nostra peninsula, scelestissimae sectae obtinebant, quae odio in Deum incensae, humana divinaque omnia miscere cupiebant; quumque Bononiae orta seditio Romam impeteret, alacris grassabatur improbitas, scientia impudens, dissoluta licentia, sacra saepissime violata, religio ludibrio habita, non regia auctoritas, non iura, non instituta, nihil denique sanctum, nihil tutum; tanta illae audacia ferebantur iniqua molientes. Ast cum tot calamitates aliaque forsan graviora mala urbi Romae in dies impenderent, vix dum Petri Cathedram Gregorius conscendit, veluti e toto coelo nubila saepe difugiunt, ita contigit ut rerum discrimina longe subacta removerentur, et maxima perfusus laetitia totus orbis tandem conquiescere videretur.

Profecto dira ea tempora talem Pontificem exposcebant, qui animi erga devios lenitatem cum magna firmitate coniungeret, qua invictus Hildebrandus, Henrici IV impietatem fregerat.

In claustro iam degens viderat Gregorius malorum congeriem, quae Ecclesiae Dei ingruiebant; nunc vero Petri navis gubernator effectus, ut ea undequaque repelleret omni nisu satagebat. *Ma in tanta agitazione*, ait Pontifex in proclamatione ad subditos pontificiae ditionis, *il pensiero ci conforta, che il Padre divino, che vivifica e mortifica per quei consigli che sono imperscrutabili nella corta vista degli uomini, sa altresì con tratti amorevoli di sua misericordia sollevare i servi suoi dal profondo in cui prima li ridusse, non permettendo che superiori alle forze ne siano le tribolazioni.* (Docum. I, col. 2^a, lin. 26^a).

Ab inito itaque pontificatu Gregorius fidens animi perduelles in eadem pontificia ditione compescere est aggressus, eorumdemque conspirationes eludere omnes et conatus retundere.

Qua in re ita strenue se gessit, ut quum Ecclesiae hostes nihil aliud mage quam Romanum vellent Pontificatum excindere, e contra ipse adstaret Ecclesiae libertatis acerrimus defensor, eorumque consilia destrueret. Qui proinde pluribus ad catholici orbis antistites datis litteris encyclicis, non solum animi sui sensus a pravis rerum novitatibus abhorreere significat, sed firmissime sibi esse propositum constituit, apostolicam tueri traditionem et Ecclesiae iura sarta tecta servare.

Pacata pontificia ditione, Gregorius ad tollendos abusus se convertit. Unde varias rerum procuraciones corrigere instituit, vel procuratorum collegia reformare, novam legem condendo. Omnium itaque tribunalium examini codicem criminalem subiecit, et praecipue Motu Proprio die 10 Novembris 1834 praeclarum conficiendorum iudiciorum ordinem inscriptum « *Regolamento legislativo e giudiziario Pontificio* » recepit. Inde totius ditionis praefectos convocavit, praemissoque maturo examine tributum, vulgo *Fondiaria*, ex aequo distribuit; commercii item quae vocant tribunalia constituit. Praeterea cavit ne viri ecclesiastici in capitalia crimina animadverterent; suum cuique tribuit; doctrinas maxime

promovit. Bonarum quoque artium fautor museum Etruscum construxit, necnon basilicam Romae apostoli Pauli in via Ostiensi, praeclarum munificentiae suae monumentum, a fundamentis restituit.

Insuper summo studio et labore advigilans, fidei depositum a Christo domino in persona Petri sibi commissum integrum iugiter custodivit; ac pro viribus effecit ut divina Christi religio latius quam ante obtineret. Ergo in illa ipsa terrima, quam supra tetigimus, profliganda hominum conspiratione, nihil aliud sibi praestituit, nisi ut Iesum Christum in votis haberet; et in universa Ecclesiae procuratione id tantum, quod spirituales virum deceret et ad aeternam christiani populi salutem melius conduceret, studiosissime egit. Scilicet erroribus, qui tunc sub veri specie longe lateque in hominum mentes irrepserant, bellum indixit. Lamennais et societates biblicas damnavit; litteris apostolicis die quinta augusti anno millesimo octingentesimo quadragesimo tertio datis, pravum libellum Francisci Forti circa studiorum regimen proscripsit; postremo Hermes perculit, qui nova philosophandi ratione, dubium veluti fundamentum omnis theologiae veritatis intulerat, et rationem edixit sibi sufficere ad supernaturalia quaeque cognoscenda.

Neque tantum errores proscribere satis habuit, sed ut sapiens medicus ad morbum radicitus evellendum animum applicuit. Hinc archigymnasiis catholicorum maxime favit, sed insimul data opera prohibuit quominus perniciosae doctrinae in illis traderentur. Ergo instituta iamdudum clausa iterum studiosae iuventuti patuerunt, ita tamen ordinata, ut domicilia sapientiae essent cum religione amico foedere consociata.

Quum tamen exitiales doctrinas reprobandi et catholicam disciplinam promovendi studio exardesceret, haud minori animi fortitudine occurrit aliquando admonendis aliquot episcopis, quoties vel quos nimium quam par esset saeculari potestati faventes reperiret, vel saltem in custodia dominici gregis oscitantes. Hinc pro sua omnium ecclesiarum sollicitudine enixe studuit ut iis digniores tantum praeficerentur. Et nemo rursus apostolicum eius zelum maxime enituisse non videt in gravissima illa quaestione de nuptiis catholicorum cum haereticis. Quid enim de celeberrima epistola quae incipit « *Summo iugiter studio* » in qua scilicet, praemissa Ecclesiae praxi circa mixta matrimonia, refutat errores in eorumque assertores animadvertit? Strenua haec, inquam, agendi ratio, causa et occasio fuit cur tota Germania maiori veneratione maiorque studio quam ante, Apostolicam Sedem prosequeretur. Ita nempe omnibus patefacta est divina vis quam R. Pontifex, Christi vices in terris gerens, in fidelium omnium exerit animas, quas Pastor aeternus ei commisit sapienter regendas, feliciter gubernandas et ad salubria pabula tuto perducendas.

Tot inter praeclara sui pontificatus molimina, Gregorius XVI christianae fidei dilatandae ingenti zelo ferebatur. Iam enim ante initum pontificatum, sive quum inter patres cardinales adlectus, sive quum Consilio eidem Fidei Propagandae constituto praefectus esset, ad omnes terrarum plagas Christi doctrinam praedicari admirabili quodam studio expetebat. Vix autem ad apostolatus apicem evectus,

omnes adeo homines ad Christi cognitionem venire, inque verum Eius ovile cogi ac veluti manuduci excupiebat. Quare missis, aut aliis succedentibus operariis in hoc praecipue adlaboravit, ut catholicae missiones in partibus infidelium conditae succrescerent, aut novae in dies constituerentur. Nec tamen monachi animum in tam sublimi considens solio exuere est visus, nec a monasterii olim sui consuetudinibus in ipsa aula secedere. Rursus providere nunquam omisit ne quid christiana religio detrimenti caperet, imo id constanter egit, ut ea novis accessionibus laetaretur. Iustam deinde legum severitatem servare solemne ei fuit, pro Ecclesiae libertate acriter dimicare, erroribus rursus extirpandis toto pectore incumbere. Quamobrem Gregorius XVI R. Pontifex de catholica religione optime et multis nominibus est meritis, et dignus qui proinde inter clariores Pontifices recenseatur, qui Sedem Apostolicam illustrarint et pro tuendis eius iuribus acrius pugnarint.

At laboribus ipse tandem aerumnisque pro universae Ecclesiae procuracione confectus, Gregorius, clarus meritis, Romae diem obiit supremum kalendis iuniis anno millesimo octingentesimo quadragesimo sexto.

Tanti Pontificis gesta praeclarissima nefas erat latuisse; multa siquidem in Bibliothecarum scriniis ubique sepulta asservabantur; et quamvis plura e densis quibus obducta fuerant tenebris, lapsu temporis eruditorum manu in lucem feliciter prodierint, attamen haec quoque documenta ob ingentem librorum copiam in quibus sparsa reperiuntur, paucis tantum usui esse possunt. Hinc et Christi Ecclesiae utilitas et Ecclesiasticae Historiae incrementa id expetere videbantur ut tam pretiosa religionis monumenta in unum veluti corpus coalescerent, et uno conspectu exhibenda in lucem prodirent.

Consilium huius edendi operis in primis acceptum refertur Iosepho Mariae Graniello, viro eminentissimo e coetu iam pridem adsumpto clericorum regularium S. Pauli Apostoli qui Barnabitae vulgo audiunt. Quum enim fere omnium Pontificum extaret actorum collectio, quumque aevi nostri decus, Leo XIII, quem Deus diutissime sospitet, suorum praedecessorum inhaerens vestigiis, acta a primo Pontificatus sui anno ad vigesimum usque secundum pulcherrimis typis ediderit, Cardinalis ille ante septem annos suasit nobis hortator animum adiicere iis supplendis quae desunt in Bullario Romano. Huius itaque sapientissimi viri consilio acquiescentes tam salebrosam opus aggressi sumus edere; quod fecimus lubenti animo praelo id operis committendo atque acta Gregoriana typis Sacrae Congregationis Propagandae Fidei vulgando.

Leo XIII, qui Gregorium prope novit, quum unus modo supersit antistitum qui ab eo creati sunt, Pontificem praedecessorem honorare eiusque gesta omnibus innotescere excupiens, opus hoc perinde ac ex officio factum haberi voluit, et Romanarum Congregationum archiva nobis reseravit.

In huius Pontificis inquirendis actis diutissime nobis adlaborandum fuit quia monumenta dispersa fuerant cum ob temporum calamitates, tum ob rabiem forsitan hominum nequam contra Eum iustitiae vindicem ira aestuantium, quippe qui verbis et scriptis teterrimas dissiicere sectas utendo apostolico gladio contenderat.

Cardinali Graniello vita functo, Leo XIII eius loco romana clamide purpuratorum donatum Vincentium Vannutelli, quem in Consilio a Fide Propaganda sumptibus administrandis iam pridem praefecerat, operis huiusce edendi patrum ac curatorem dedit. Hic pro summa qua pollet humanitate et spiritus magnitudine, acta mihi Gregoriana edenti tantum praebuit auxilii quantum caeteroquin viribus meis tam magno oneri sustinendo imparibus probe deesse sentiebam.

Iam operi cui manum admovimus ea tantum monumenta libuit adserere quae Ecclesiae aliquid utilitatis conferre viderentur. Ex selectis porro universim sumptis auctoritas inprimis elucet Romani Pontificis cui Christus Dominus Ecclesiam suam in persona Petri regendam commisit; innumera siquidem regeruntur documenta quae Romanae Sedis primatum divino iure evincunt, sive uti doctor et magister fidelium Gregorius ipse in his loquatur, et pastoris adeo amantissimi officio fungatur, qui gregem sibi commissum a venenatis pascuis arcet; sive etiam denique iusti iudicis vices gerat sontes aut rebelles damnando, vel Christi iurium invictus assertor, nequitias novatorum reprobare instituat. Dein sollicitudo ipsius Pontificis abunde colligitur in iuris pontificii sapienti dispensatione; hinc enim patet quae noviter ab Eo missiones sint constitutae in partibus infidelium, quae insuper ampliatae, quae rursus novae dioeceses erectae, quae unitae aut divisae ab Eo sint; religiosa itidem quae instituta probaverit; quae denique privilegia concesserit, aut quas diversas facultates, tam privatis personis, quam collegiis clericorum aut laicorum contulerit.

Totum opus in duas partes dividimus; quarum prior canonicam, altera civilem, eademque criminalem atque administram gubernationem spectat; illa quae propria iuris canonici sunt proinde complectitur; haec vero continet quae ad ius civile et criminale aut rerum administrationem late pertinent.

Quantum in me est, nescio utrum omnium vota expleverim; hoc tantum fateor, nullis me neque curis, neque consiliis, neque laboribus pepercisse, ut tam confertum opus, quoad fieri poterat emendatissime ederem; et hoc pacto Gregorii sexti decimi aeternae memoriae haud aliud erigerem monumentum, quam quod ipse summus Pontifex rebus a se gestis, sibi constituerat, ac quodammodo praefinierat. Si quid vero, optime lector, in hac editione fortasse reprehendendum tibi occurrat, hoc totum haud minori qua par erat diligentiae, sed virium mearum tenuitati velim tribuas. Vale.

ACTA PONTIFICIA GREGORII PAPAE XVI.

IUXTA TEMPORIS SERIEM DISPOSITA.

I.

PROCLAMATIO

Ad subditos Status Pontificii, motibus intestinis involutos ¹.

GREGORIO XVI.

Alli suoi diletteggianti sudditi.

Chiamati dalla divina provvidenza ad onta della Nostra tenuità al sommo pontificato, ed al governo di quegli stati che ne formano il patrimonio, dilatiamo solleciti sopra essi il Nostro cuore acciò apprendano subito da quali sentimenti fummo per loro penetrati fin dal momento, che su di noi si dispiegò la volontà di quello, nelle cui mani sono le sorti degli uomini. Posti ad essere per essi, più che principe, padre amorosissimo, viscere di padre rivestimmo, che solo al bene aspira de' figli suoi, e solo per questi occupa le sollecitudini sue. Fatti tutto a tutti, volgемmo all'istante i Nostri pensieri alle varie classi di quelli che Dio ci diede per figli, e nell'amarezza del Nostro spirito vedemmo il risultato infelice di quelle circostanze, che in tante guise ovunque portarono la indigenza e il disordine.

Accorsero bene essi provvidamente i Nostri gloriosi predecessori di sempre cara memoria, e tutti misero in opera i mezzi, che la vastità delle loro vedute e la paterna loro tenerezza pel popolo poterono suggerire all'animo loro benefico. Persuasi non pertanto, che ulteriori provvidenze sieno tuttora necessarie pel sollievo de' sudditi, di queste ci siamo occupati, e ci occuperemo incessantemente, sebbene le molteplici cure, alle quali ci chiama il governo della Chiesa, formino alla Nostra mente un complesso di tanti altri e tanto più gravi pensieri. Sa Iddio, se nella ristrettezza delle Nostre risorse e nella moltitudine d' infauste vicende, che anche più le esauriscono, tutto ci proponiamo di

eseguire, acciò non per le sole benedizioni del cielo, ma per la pinguedine della terra eziandio, lieti vivano nell'ombra della pace e nella quiete abbondevole quelli, che Dio ci affidò. Sono pur queste le idee, che abbiamo già manifestate, queste le istruzioni emesse, queste le misure raccomandate a chi dee esserne per li rispettivi incarichi l'esecutore, acciò sperimenti ognuno, e quelli in ispecie che la provvidenza pose nello stato d' indigenti, quanto il novello lor padre vegli sollecito a minorarne, per quanto sia possibile, i bisogni.

Ma quando appunto ci occupavamo nel dolce pensiero di consolare i Nostri figli, quando terminavamo i mezzi per affrettare ciò in effetto, annunzi tristissimi ci sono giunti di sconvolgimenti funesti accaduti in alcune provincie dei Nostri stati. Forti però in quell'aiuto, che porta fermezza fra le angustie, ci umiliammo sotto la mano potente del Signore, in considerando, che erano segnati così infaustamente i primi momenti del Nostro pontificato, anzi il giorno stesso riserbato ad onorare nella Nostra miseria con solennità di auguste cerimonie la dignità del principe degli apostoli, che anche nell'erede indegno non manca. Ma in tanta agitazione il pensiero ci conforta, che il padre divino, che vivifica e mortifica per que' consigli che sono imperscrutabili nella corta vista degli uomini, sa altresì con tratti amorevoli di sua misericordia sollevare i servi suoi dal profondo, in cui prima li ridusse, non permettendo che superiori alle forze ne siano le tribolazioni.

Egli è in questi sentimenti, che parliamo anche a quelli, che se incauti si allontanarono dal Nostro seno, non cessarono per ciò, nè cessano di esser cari a chi per essi conserva spirito di carità e di misericordia. Sicuri Noi, che il non conoscere eglino di aver già riacquistato un padre, che la mancanza supplisse di chi piansero estinto, rese loro meno mostruoso il traviamiento, al quale si abbandonarono, indirizziamo ad essi assicurazioni di pietà e di

¹ Ex Bullario Romano.

perdono, quali si convengono a chi sa di esser vicario di un Dio fatto uomo, il quale gloriosi, quasi di particolare sua prerogativa, di essere mite ed umile di cuore. Riflettano quegli infelici quale ferita aprirono nel seno del tenero loro padre, quale tranquillità perdettero, quali pericoli incontrano, e al paragone cruccioso dello stato di disordine e d'inquietezza, nel quale si gettano, piangano nella sincerità del cuore l'allontanamento dalle acque vive per formarsi cisterne dissipate. Non avendo che brame pacifiche e conciliative, non cercando che il bene di chi avremo sempre per figli, apriamo fin d'adesso su di essi le viscere di amorevolezza, mansuetudine e indulgenza, troppo amareggiandoci il pensiero soltanto di poter trovarci nella necessità di ricorrere a misure di rigore, mentre anzi fermi siamo nel proposito di estendere a que' luoghi del pari che al resto de' Nostri domini, provvidenze di beneficenza e di prosperità.

Ascolti il padre delle misericordie le umili Nostre preghiere, che fatti mediatori tra esso e il popolo solleviamo ferventi, perchè dissipato ogni errore, dileguata ogni avversa machinazione, sia l'amore della religione, la sommissione, la concordia quello spirito che animi tutti i Nostri sudditi, come quello di farli contenti è il voto, che regola Noi nella effusione del cuore, colla quale impartendo a tutti l'apostolica benedizione su tutti imploriamo la pienezza delle celesti consolazioni.

Datum Romae apud sanctum Petrum die nona februarii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

II.

LITTERAE APOSTOLICAE

Deputatio legati a latere in personam eminentissimi cardinalis Benvenuti deputati ad compescendam insurrectionem in nonnullis partibus ditionis Pontificiae excitatam, statuitur¹.

Dilecto filio Nostro
Ioanni Antonio

S. R. E. presbytero cardinali Benvenuti
GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Graviter ac permoleste accepimus in ipso pontificatus exordio nonnullas ecclesiastici Nostri status provincias a legitima potestate defecisse, propterea haud vano ducimur timore, ne huiusmodi malum gravius in dies fiat. Quum autem inter munera, quibus urge-
mur, illud quoque non leve esse ducamur cu-

rare, ut Nostrae ditionis incolae, quoad per humanam conditionem licet, pacate ac feliciter degant, Nostro admoniti officio, illico nonnullis S. R. E. cardinalibus in consilium habitis, in eam venimus sententiam, ut extraordinarium aliquod ac praesens paretur remedium, quo tumultus arceantur, civibus vero optata quies ac periculorum vacuitas restituatur.

Et quoniam nihil est, dilecte fili Noster, tam arduum tantisque difficultatibus impeditum, quod non ingenii tui eximia solertia ac celeritate, tuaque integritate ac magnitudine animi expeditum iri Deo bene iuvante, speramus, ideo de motu proprio ac certa scientia et matura deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, tenore praesentium Legatum Nostrum a latere appellatum cum omnibus et singulis facultatibus ex apostolica et suprema auctoritate Nostra deductis, nullis limitibus praefinitis, in qualibet Pontificiae Nostrae ditionis provincia seditionibus concitata eligimus et constituimus. Hisce porro facultatibus, quae ad tanti momenti legationem gerendam opus sunt, tua prudentia utere, ut conturbatae provinciae in officium redeant, malorum progressus cohibeantur, caetera vero Nostrae ditionis loca a vastitate aliisque incommodis, quae secum illa fert, immunia serventur.

Haec volumus atque mandamus non obstantibus constitutionibus atque sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Fac igitur, dilecte fili Noster, ut animi dotibus, quibus tantopere praeditus nunc magis magisque praefulgeas, ac sedato a te in Nostri provinciis omni tumultu, erga Deum pietas, et pax ac tranquillitas reflorescat.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda februarii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

III.

BULLA

Erectionis alterius canonicatus curati in ecclesia episcopali Ussellensi facta ex unione duorum simplicium canonicatum ipsius capituli².

Venerabili fratri
episcopo Ussellensi

GREGORIUS EPISCOPUS

Servus servorum Dei.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Super universa gregis dominici cura humeris Nostri a Christo Iesu pastorum anima-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

rum principe licet immerito commissa vigilantes, illud maxime intueri nos convenit, ut animarum huiusmodi cura iis committatur pastoribus, qui eas caelesti pabulo assidue pascant atque enutrient. Quapropter satis compertum habentes quanta eveniant mala animabus ipsis ex eorumdem pastorum ignavia, recta officii Nostri ratio a Nobis expostulat, ut in ecclesiis praesertim cathedralibus, quae huiusmodi incommodo obnoxiae esse noscuntur per ministerium erectionis novus instituatur atque praecipuus pastor, qui cum aliis ei adiunctis cooperatoribus vineam Domini valeat simul excolere, et in ea facilius ac salubrius elaborare.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte tua petitio continebat, quod cum in maiori ecclesia Ussellensi, cuius capitulum decanatu dignitate inibi post pontificalem maiore et unica existente, ac octodecim canonicatibus totidem praebendas adnexas habentibus, nec non quindecim constat perpetuis simplicibus personalem tamen residentiam requirentibus, ac servitium chori adnexum habentibus beneficiis ecclesiasticis beneficiatis nuncupatis, quae de iurepatronatus laicorum ex fundatione vel dotatione existant, habituales parochianorum eiusdem maioris, quae etiam parochialis existit ecclesiae, animarum cura sit penes pro tempore existentem episcopum Ussellensem: actuales vero per binos ex beneficiatis, qui per ipsum episcopum electi ex veteri consuetudine nulli subiiciuntur examini exerceatur; experientia compertum est illos licet aliunde ad chori servitium idoneos, concreditae tamen animarum curae, ea, qua decet scientia et assiduitate, impares esse. Si autem, sicut eadem petitio subiungebat, alter primovocaturus ex infrascriptis duobus canonicatibus dictae maioris ecclesiae, qui dum illi pro tempore vacant ad liberam pro tempore existentis episcopi Ussellensis praefati collationem, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicis spectant et pertinent, uno videlicet, cum di Baressa per Michaelem Azzei, alio vero cum di Sinie Baradilli respective nuncupatis praebendis eiusdem maioris ecclesiae per Iosephum Aloisium Schirru presbyteros dd. ff. respective nunc obtentis, ex nunc prout ex tunc et e contra in infrascriptum tamen eventum in canonicatum curatum, quem pro tempore obtinenti memoratae animarum curae onus incumbat, eique duo presbyteri seculares adiutores adiiciantur, perpetuo erigeretur et institueretur; aliqua infrascripta etiam iuxta adprobationem metropolitani antistitis Arborensis per Nos et Sedem Apostolicam fierent et ordinarentur hoc sane modo eiusmodi damno foret opportune consultum. Quare pro parte tua fuit humiliter supplicatum quatenus piis eorum votis et desideriis divini cultus augmentum potissimum respicientibus hac in parte

favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignemur.

Nos igitur tuis votis hac in parte favorabiliter annuere, teque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, eosque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis omnibus qui fuerint ad id vocandi alterum ex supradictis duobus canonicatibus, cuius vacatio primum contingat ex nunc prout ex tunc et e contra cum primum illum per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum sive privationem, aut quamvis aliam dimissionem vel amissionem, seu religionis ingressum et professionis in ea emissionem Michaelis aut Iosephi Aloisii praedictorum, sive alias quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam praefatam vacare contigerit in canonicatum curatum de quo in futuris illius vacationibus, prima tantum vice excepta, praevio concursu desuper habendo disponi, et quem pro tempore obtinens tamquam ipsius maioris ecclesiae canonicus curatus nuncupandus, praeter illius chori servitium, aliarumque eidem primo vacaturo canonicatui inhaerentium obligationum adimplementum, munia quoque et officia parochialia vice et loco dictorum duorum beneficiatorum, quorum deputatio in eventum praemissum illico cesset; ius vero illos eligendi perpetuo abrogatum remaneat, exequi et explere, nec non canonici simul et parochi iuribus, honoribus et privilegiis uti et potiri, ac quotiescumque in exercitio praefatae curae occupatus fuerit tamquam in choro ius habere debeat, auctoritate Nostra perpetuo erigas atque instituas. Et ad hoc ut cura praedicta diligentius exerceatur, praedicto canonico curato duos presbyteros dioecesanos vice parochos nuncupandos, qui ad nutum ipsius canonici curati pro tempore existentis amovibiles per eum eligantur, et ab ordinario loci, praevio examine ad curam huiusmodi exercendam, approbentur, ac eidem canonico curato in singulis parochialibus officiis obeundis auxilientur, auctoritate Nostra addas et adiungas; nec non canonico curato omnia et singula bona, res, proprietates, fructus, redditus et proventus ex dictis canonicatibus primo vacaturis quovis modo spectantes et pertinentes, presbyteris vero viceparochis praefatis pro eorum congrua sustentatione, ac onerum illis incumbentium supportatione summam biscentum scutorum moneatae Pedemontanae per pro tempore existentem episcopum Ussellensem ex illius mensae proventus quolibet anno in perpetuum persol-

vendam, ac aequaliter inter eos dividendam, praeter emolumenta stolae ab exercitio curae praedictae provenientia simili auctoritate Nostra etiam perpetuo tribuas et assignes.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictaeque maioris ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur, eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum omnium et singulorum validitatis effectum hac vice dumtaxat latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Nos enim erectionem, institutionem, additionem, adiunctionem, attributionem et assignationem praefatas, si illas per se, ipsarum praesentium vigore fieri contigerit, ut praefertur, ac easdem praesentes semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, nec eas alio unquam tempore ex quocumque capite, vel qualibet causa quantumvis iuridica et legitima, pia, privilegiata ac speciali nota digna de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae, seu quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in ius vel controversiam vocari, ad viam et terminos iuris reduci, aut adversus illas restitutionis in integrum, sive aliud quodcumque iuris vel facti, aut gratiae, seu iustitiae remedium impetrari, seu etiam motu proprio et ex certa scientia concedi et impetrari, aut concesso et impetrato quempiam uti, seu se iuvare in iudicio vel extra illud posse, neque illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque literas et constitutiones apostolicas, aut cancellariae apostolicae regulas editas vel edendas comprehendere, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque

posteriori data per praefatum pro tempore existentem episcopum Ussellensem quandocumque eligendum concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus.

Volumus autem quod Michael et Iosephus Aloisius praefati, canonicatus supradictos per eos, ut praefertur, obtentos, neque simpliciter, neque ad favorem alicuius etiam ex causa permutationis resignare vel dimittere, aut alias de illis disponere valeant; et si ab eis id fiat ad favorem dictae erectionis tantum factam esse censeatur eo ipso et non alias.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo primo undecimo kalendas martii, pontificatus Nostri anno primo.

IV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Fuit concessio indulgentiarum assequendarum ab eis, qui nomen dederint confraternitati Agoniae D. N. I. C. erectae in ecclesiis parochialibus civitatis et dioecesis Monacensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii presbyteri et parochi civitatis et dioecesis Monacensis, quod ipsi ad augendam fovendamque christifidelium pietatem nonnullas confraternitates seu congregationes sub titulo Agoniae Domini Nostri Iesu Christi in suis parochialibus ecclesiis erigi vel erigendas curarunt. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut quantum Nobis ex alto conceditur, coelestium munerum thesauros, quorum Dei misericordia dispensatores sumus in terris, libenter erogare studeamus.

Nos igitur piis eorumdem exponentium votis hac in re quantum cum Domino possumus benigne annuere volentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, auctoritate Nobis a Domino tradita deque omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius au-

¹ Ex Bullario Romano.

ctoritate confisi, omnibus et singulis christifidelibus confratribus et consororibus in dictis confraternitatibus adscriptis, quam pro tempore adscribendis indulgentias tum plenarias tum partiales archiconfraternitati Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi Agonizantium nuncupatae de urbe ab Apostolica Sede iam alias impertitas, dummodo iniuncta pro illis consequendis adimpleverint, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo communicamus, tribuimus et impertimur.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quinta februarii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

V.

EPISTOLA

Gratias agit Aloysiae Mariae Antoniae Borbonicae quae ei scripserat in occasione exaltationis ad pontificatum ¹.

Dilectissimae in Christo filiae Nostrae
Aloysiae Mariae Antoniae Borbonicae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilectissima in Christo,
salutem et apostolicam benedictionem.

Abbiamo sommamente gradito la lettera da lei scrittaci per rallegrarsi con Noi del non meritato esaltamento Nostro alla suprema dignità della Chiesa. Noi la ringraziamo di cuore di un sì cortese officio, che ci ha dimostrato quanto grandi e come profondi siano i sentimenti di religiosa pietà, dai quali è animata. Ben conoscendo poi l'estrema debolezza delle Nostre forze ci raccomandiamo caldamente a lei perchè ci ottenga dal Signore il suo celeste aiuto onde poter non indegnamente sostenere il gravissimo e terribile incarico di governare la sua Chiesa travagliata ora da tanti e sì gravi disastri. Noi confidiamo assai, diletta figlia Nostra, nelle sue preghiere ed in quelle delle virtuose Orsoline sue consorelle delle quali principalmente a suo riguardo siamo disposti a promuovere in ogni occasione gli opportuni e convenienti vantaggi. E con ciò diamo con paterno affetto a lei ed alle medesime l'apostolica benedizione.

Datum Romae sub annulo piscatoris die 26 februarii 1831, pontificatus Nostri Anno I.

VI.

ALLOCUTIO

Habita in consistorio secreto die vigesima octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo primo super eius electione ².

Venerabiles fratres.

Vos per vos ipsos causam divinasse putamus, ob quam ex hoc loco vos alloqui, venerabiles fratres, properavimus. Flagrans Nobis desiderium inerat, atque inest intimos expro-mendi vobis animi Nostri sensus, quod cum viros haberetis non titulo solum, sed omni virtutum genere eminentissimos, Nos omnium minimos, ac tenuitatis Nostrae conscientia reluctantes eligere volueritis, quibus pontificiam dignitatem et supremum Ecclesiae regimen committeretis. Electio vestra de propensissima, quam erga Nos geritis, voluntate certiores Nos fecit, unaque Nos ipsos ad omnigenas gratias vobis ex animo, cum primum licuisset, persolvendas adstrinxit. Hoc autem officio, quo nunc libentissime perfungimur, toties iuvante Deo, non verbis, sed re perfungemur, quoties aliqua bene de vobis merendi occasio Nobis exhibebitur. Certos enim vos esse iubemus, Nos nihil unquam praetermissuros, quod ornandae dignitati vestrae vestrisque utilitatibus provehendis conducere perspiciemus. Aequae autem certi sumus, venerabiles fratres, vos assiduis consiliis indefessaque opera vestra constanter Nobis adfuturos, quo gravissimum onus, quod imperscrutabili Dei iudicio divinique Spiritus afflatu Nobis imposuistis, in tanta virium Nostrarum infirmitate ferre valeamus. Quae sit praesentium temporum conditio, quantis Ecclesia calamitatibus prematur, ut eam christianae religionis osores convellere ac penitus extirpare conentur, quas sanctissima beati Petri Sedes insidias, quas iniurias patiatur, videtis. Summa igitur animorum coniunctione die noctuque laborandum Nobis est, ut religionem coelo delapsam, humanoque generi saluberrimam a nefariis impiorum aggressionibus tueamur, et saevientes in mansuetum Christi gregem lupos intrepide arceamus. Ante omnia vero implorata beatissimae Virginis Mariae, quae Auxilium Christianorum est, ope, invocatoque beatorum apostolorum Petri et Pauli patrocinio, coelesti misericordiarum patri quanta possumus contentione supplicabimus, ut frementibus ventis imperet, vexatum tot procellis mare componat, ereptamque Ecclesiae suae tranquillitatem denique restituat.

Finem hic faceremus dicendi, venerabiles fratres: sed loqui Nos in praesens de peracerbo

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Bullario Romano.

obitu clarae memoriae Francisci primi Siciliae regis, nedum veteris instituti ratio, tanti regis dignitati plane consona, sed et illud in primis impensissimum, quo ipse in Apostolicam Sedem ferebatur, pietatis, venerationis atque obsequii studium, peculiari quodam iure postulat. Ingemuimus sane amissum in eo principem, qui religionis laude ac virtutum clarissimarum splendore, prudentia, dexteritate, adsiduitate in florentissimi regni procuratione tantopere excelluit. Licet vero mors ab eo pientissime obita, singularisque ipsius probitas, eum iam perenni felicitate perfrui, certo Nos iubeat sperare, Nostras nihilominus ad eius animam coram Deo iuvandam preces deesse, charitatis ratio non patitur: idque et privatim hactenus Nos ipsi agere non omisimus, et publicis quoque in pontificio Nostro sacello exequiis facturi sumus.

In tanto autem luctu maxime nos consolatur augusti eius filii Ferdinandi virtus eximia, quem meliora tanti parentis charismata aemulantem, uberiores in dies rei et sacrae et publicae prosperitatem esse apprime curaturum, praeclara ipsius acta vel a primis sui regni diebus luculentissime testantur.

VII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Datur licentia aggregandi ipsum Pontificem in confratrem sodalitii de' Bianchi nuncupati in civitate Neapolis directa superioribus illius ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad futuram rei memoriam.

Quum dilecti filii princeps d'Angri, eques Hyacinthus Orsini et marchio Caietanus Sersale hodierni praesides regalis archisodalitii vulgo de' Bianchi dello Spirito Santo civitatis Neapolitanae suppliciter a Nobis expoposcerint, ut eidem archisodalitio nomen demus, Nos plurimum Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, ac pium huiusmodi institutum, rite prout asseritur erectum cuius praecipua est cura defunctos pauperes sepeliendi, eorumque superstites familias stipe adiuvandi, plurimum commendantes lubenti alacrique animo has praesentes literas expediri mandavimus, ut Nos in sodalium huiusmodi numerum relatos habeant, interea dum omnes huic sodalitio adscriptos in tanto charitatis exercitio ferventiores fore speramus, peramanter eis apostolicam impertimur benedictionem.

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die prima martii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

VIII.

EPISTOLA

Ad Municipales civitatis Belluni respondet iisque gratias agit propter devotionem sibi ostensam in occasione exaltationis ad pontificatum ².

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Lubentissimo plane animo accepimus, dilecti filii, litteras vestras, quibus pontificiam dignitatem imperscrutabili Dei iudicio humilitati Nostrae delatam impense gratulati Nobis estis. Officium vestrum, quod vere gratissimum Nobis accidit, et exploratos amantissimosque vestros erga Nos sensus Nobis confirmavit, et stimulos singulari benevolentia erga vos Nostrae addidit usque aciores. Quaecumque igitur de communi carissimaque patria Nostra, ac de unoquoque vestrum benemerendi occasio sese offeret, eam studiose suscipiemus, et quantum in Nobis erit, operam dabimus, ut in utilitatem vestram cedat. Neque enim fieri potest ut unquam tepescat nativus ille amor, quo cum sanguine hausto, patriam a teneris unguiculis prosequuti sumus. Maximo autem devotionis erga Nos vestrae argumento Nobis erunt preces, quas ad misericordem Deum effundetis ut in tanta rerum et temporum difficultate viribus Nos instruat ad gravissimum onus, quod Nobis imposuit ferendum necessariis. Quod vos enixe perpetuoque facturus rati, apostolicam benedictionem vobis, dilecti filii, ex intimo cordis depromptam peramenter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die 5 Martii 1831, pontificatus Nostri anno I.

IX.

CONSTITUTIO

Franciscum Xaverium a s. Anna, munus missionarii apostolici exercentem apud vic. Apost. Bombay, episcopum Amaten. elegit ³.

³ Ex Iure Pont. de P. F.

Dilecto filio Francisco Xaverio a s. Anna
fratrum ord. B. M. V. de Monte Carmelo
Excalceatorum nuncupatorum in provincia
Bombay

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi adiuvante Domino cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare.

Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium, quaeque in posterum vacaturae, ordinationi ac provisioni Nostrae reservavimus, decernentes, ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Postmodum vero episcopalis ecclesia Amaten. quae sub Patriarcha Hierosolymitano in partibus infidelium consistit, et cui ven. fr. Ioannes Antonius de Lillo ultimus illius episcopus praesidebat, per translationem ipsius Ioannis Antonii ad ecclesiam de Caceres in Indiis solatio pastoris destituta, Nos ad eisdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt Nos certiore, provisionem celerem atque felicem, in qua nemo praeter Nos se potuit seu poterit intromittere, reservatione ac decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem, quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem et fructuosam cum ven. fratribus Nostis S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te, qui ex legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus existis, quique institutum fratrum ord. B. M. V. de Monte Carmelo Excalceator. nuncupat. es professus ac pluribus abhinc annis magna cum laude apud vicarium apostolicum Bombay missionarii apostolici munus geris, cuius apud Nos de vitae munditia, morum honestate, deque studio in Christianae Religionis et catholicae fidei zelo, ac spiritualium providentia et temporalium circumspectione fide digna testimonia perhibentur, oculos mentis Nostrae direximus. His omnibus mature perpensis, te a quibusvis excommunicationis, sus-

pensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem ecclesiam Amaten. de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de eorundem fratrum consilio auctoritate apostolica tenore praesentium providemus, teque illi in episcopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus ac temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praefata ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur, et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Hoc igitur iugum Domini, quod sub obedientiae praecepto te accipere mandamus, tuis impositum humeris prompta devotione animi amplectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia Amaten. gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, et tu praeter aeternae retributionis praemium nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Praeterea tibi ut ad ecclesiam praefatam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auctoritate concedimus atque indulgemus. Tibi insuper ut a quocumque malueris catholico antistite, Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, adito, et in hoc illi adistentibus duobus aliis episcopis vel, quatenus hi commodere reperi nequeant, duobus eorum loco presbyteris saecularibus, vel cuiuscumque ordinis, congregationis, et instituti regularibus similem praefatae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, atque eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a S. Sede propositos ac nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae iuramento, praefatum munus tibi auctoritate Nostra impendere licite valeat plenam harum literarum serie tribuimus facultatem. Volumus tamen, et eadem auctoritate praecipimus, ut nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi ipse antistes consecrationis munus tibi impendere, tuque illud recipere praesumpseris, idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse, quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutioni-

bus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die VIII. martii MDCCCXXXI. pontificatus nostri anno I.

X.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Episcopum Amaten. vicar. ap. provinciae Serrae Malabarium constituit*¹.

Dilecto filio Francisco Xaverio a s. Anna nuncupato fr. ord. B. M. V. de Monte Carmelo Excalceator. in prov. Bombay

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum per dimissionem ven. fratris Milesii Prendergast episcopi Centuriensis iamdiu factam vacet munus vicarii apostolici in Serra Malabarica, quumque ven. frater Maurelius Stabellini episcopus Dolichensis ac vicarii apostolici Bombay coadiutor, cui interea temporis vicarii apostolici Malabariae munus commissum erat omnino, petiisset graves ob causas ab ea regione reverti: Nos te, quem hodie ecclesiae Amaten., quae sub patriarcha Hierosolymitano in partibus infidelium consistit, in episcopum et pastorem elegimus, prout in Nostris desuper in simili forma brevis expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius continetur, de tua probitate, integritate, doctrina, caritate, prudentia et christianae religionis catholicaeque fidei zelo, quae quidem omnia in obeundo praesertim abhinc pluribus annis missionarii apostolici munere apud apostolicum Bombay vicarium ostendisti, plurimum in Domino fiduciam habentes de ven. ff. NN. S. R. E. card. negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio nominare volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, vicarium apostolicum praefatae provinciae Serrae Malabarium cum solitis facultatibus ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum auctoritate apostolica tenore praesentium constituimus et deputamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium.

Mandamus propterea ut sub obedientiae praeepto hoc munus ineas, omnibus vero ac singulos ad quos spectat et in futurum spectabit, ut te ad demandatum tibi praesentis vicarii apostolici officium illiusque liberum exercitium iuxta tenorem praesentium recipiant et admittant, tibi in omnibus ad idem officium pertinentibus faveant, pareant et assistant, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam, sive poenam quam rite tuleris in rebelles ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die VIII. martii MDCCCXXXI. pontificatus nostri anno I.

XI.

EPISTOLA

*Archiepiscopo Monacensi et Frisigensi, qui R. Pontifici gratulabatur de summo pontificatu accepto, gratias agit*².

Venerabili fratri Lothario
archiepiscopo Monacensi et Frisigensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quae Nos ab accipiendo munere summi pontificatus in hac praesertim tanta temporum difficultate deterrebant, graviora etiam esse, quam putavimus, experiendo sentimus: neque tamen adiuvante Domino abiicimus animum eo vel in primis usi solatio, quod nec piae ad Deum preces, nec adiutrix opera defutura Nobis sit venerabilium fr. Nostrorum, qui in partem vocati sunt ministerii Nostri. Quae duo pro perspecta tua pietate studioque divinae gloriae, atque Ecclesiae Christi incolumitatis cum ex te magno cum fructu esse Nobis expectanda Litterae ad Nos fraternitatis tuae confirment, tam gratum habuimus officium tuum, quam quodvis maxime. Divini autem fiducia praesidii sperantes fore, ut qui nunc, qua es in humilitatem Nostram, et in S. Sedem Apostolicam observantia ac fide, delata Nobis gratularis dignitatem eandem prospere gestam gratulari aliquando possis, fausta invicem omnia ac salu-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

taria tibi, ven. fr. atque universo isto curae tuae pastoralis commisso gregi precentes ex animo pignus propensissimae in te atque illum voluntatis Nostrae apostolicam benedictionem peramenter impertimur.

Datum Romae sub annulo piscatoris die 12 Martii 1831, pontificatus Nostri anno I.

XII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit electio cardinalis Opizzoni archiepiscopi Bononiensis in legatum a latere cum munere compescendi insurrectionem*¹.

Dilecto filio Nostro S. R. E. presbytero cardinali Opizzoni metropolitanae ecclesiae Bononiensi ex concessione et dispensatione apostolica praesuli

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Vix dum, Deo bene iuvante, nimbos inter et fluctuantes ventos, quibus plures ditionis Nostrae provinciae misere iactatae pacis signum apparere conspeximus, necessarium sane duximus aliquem consiliorum Nostrorum fidelem interpretem eo mittere, ut iisdem in provinciis intermissa turbulentorum hominum audacia, S. Sedis potestas restituatur, sacrarumque et civilium legum pristina vigeat administratio.

Rem igitur huiusmodi magnam atque difficilem tibi committere volentes, quippe qui ingenii, doctrinae, prudentiae, integritatis et providentiae non dubia prae te semper tuleris documenta, motu proprio et certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, te Nostrum a latere legatum in quatuor pontificiis legionibus Nostro et S. Sedis arbitrio adlegimus ac nominamus, tibi singulas quasque facultates nullo limite praefinitas conferimus, quibus tu, habens tamen in oculis quae a Nostra publicorum negotiorum curia tibi significata sunt quaeque in posterum etiam pro re et tempore tibi significanda curabimus, opportune uti poteris.

Id concedimus atque mandamus non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Habe ergo dilecte fili Noster, quas tibi imponimus curas tuis eximiis praeclarisque virtutibus plurimum confisi, ut ordine commemoratis provinciis restituto, quem ob falsa opinionum commenta frenique impatientes humanas cupiditates amiserunt, catholica religio et

cum ea uberrimi ac dulces fructus Spiritus Sancti reforescant.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta martii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et privilegiorum archiconfraternitatis pro sodalitate beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo terrae Rutigliano dioecesis Conversanae*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis nuper curavit dilectus filius Vitus Poli hodiernus prior cuiusdam sodaliti, in ecclesia seu publico oratorio terrae vulgo di Rutigliano Conversanae dioecesis rite, prout asseritur, erecti, cui titulus beatae Virginis Mariae de Monte Carmelo nuncupatae, plurimum ad Dei gloriam, decus pervetusti huius sodaliti et fidelium utilitatem profuturum, si titulo et privilegiis archiconfraternitatis sodaliti huiusmodi ditaretur, suppliciter proinde a Nobis petiit, ut hisce votis benigne annuamus.

Nos igitur praefatum oratorem ac omnes quibus praesentes literae favent speciali gratia et favore prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, supplicationibus eius nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, audito super praemissis ordinario Conversano, sodaliti praedictum beatae Mariae de Monte Carmelo in archiconfraternitatem, cum omnibus iuribus, honoribus et praeeminentiis solitis et consuetis, sine tamen cuiusquam praeiudicio, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo erigimus et instituimus, ac ipsius archiconfraternitatis sic erectae officialibus et confratribus praesentibus et futuris, ut ipsi alias quascumque confraternitates seu sodalitia eiusdem instituti extra urbem ubique locorum erecta eidem archiconfraternitati, servata tamen forma constitutionis rec. mem. Clementis VIII. praedecessoris Nostri, aggregare, illisque omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes ipsi sodaliti sic in archiconfraternitatem a Nobis ere-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

cto concessas, communicare libere, licite ac valide possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis facultatem concedimus et impertimur.

Decernentes praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non quatenus opus sit praefati sodalitiis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenore praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XIV.

EPISTOLA

*Rodulpho, tituli s. Petri in Monte Aureo S. R. E. cardinali et praesidenti congregationis Benedictinae, de eius electione gratulanti, gratias agit*¹.

Dilecto filio Nostro Rodulpho tituli s. Petri in Monte Aureo S. R. E. cardinali ex archiducibus Austriae, archiep. Olomucensi.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Litteris gaudium Nobis significasti, quo congregatio cui praees, Helveto-Benedictina, exul-

tavit simulac de pontificia dignitate Nobis delata nuncius istuc pervenit. Divi autem Benedicti alumnos iure meritoque prae caeteris iactari debuisse, ac laetatos esse scripsisti, quod et Nos Benedictino Ordini adscripti, novum ipsi decus supremo apostolatu Nostro addiderimus. Hi aliique amantissimi sensus, quibus litterae tuae refertae sunt, quam grati Nobis acciderint, nihil attinet dicere. Ea vero litterarum tuarum pars Nos supra modum delectavit, in qua pollicitus Nobis es congregationem Helveto-Benedictinam pias quotidie preces ad Deum pro Nobis effusuram. In tanta sane rerum ac temporum asperitate, nisi praevalidum auxilium de Sancto Nobis adveniat, qualem procuratio nostra exitum habitura sit, nescimus. Quapropter a te, dilecte fili, atque ab omnibus congregationis Helveto-Benedictinae religiosi viris enixe petimus, ut assiduis ferventibusque supplicationibus divinam Nobis opem imploretis, sine qua non decori, sed probro futuri Benedictino Ordini essemus. Petitioni Nostrae vos cumulate satisfacturos rati praecipuae benevolentiae perpetuaeque Nostri de Vobis benemerendi studio pignus, apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili, abbatibus, totique congregationi vestrae peramenter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum die 18 Martii 1831, pontificatus Nostri anno I.

XV.

EPISTOLA

*Francisco Austriae imperatori, de eius electione ad pontificatum gratulanti, gratias agit*².

Carissimo in Christo filio Nostro Francisco Austriae imperatori, Hungariae regi apostolico et Bohemiae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo Fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Tam insigniter caesarea maiestas tua de Nobis merita est, ac tam efficaci studio, Nostrae rerumque Nostrarum indemnitati consuluit et consulere pergit, ut intimos gratissimosque animi Nostri sensus ipsi satis expromere non possimus. Ingentibus autem gratiis, quas eidem agimus perpetuoque habituri sumus, illas etiam nunc addimus, quas a Nobis exigit officium, quo, carissime in Christo fili Noster, pontificiam dignitatem Nobis plane immerentibus delatam amantissime gratulatus Nobis es. Eximii quoque favoris loco habemus, quod di-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex eodem.

lectum filium nobilem virum Rudolphum comitem Lutzon, tuum apud Nos oratorem confirmaveris. Illustrem enim virum religione, pietate, prudentia, rerum gerendarum usu praestantem, fidelissimumque tuorum sensuum interpretem, et plurimi facimus et carissimum habemus. Omnem igitur ipsi fidem adhibiturum quoties de rebus praesertim tuis Nobiscum aget. Vicissim vero a te, carissime in Christo filii Noster, petimus ut ipsius dictis audiens esse velis praecipue cum paternae nostrae erga te caritatis magnitudinem testabitur. Maxime huius in te caritatis pignus esse interim volumus apostolicam benedictionem, quam cum omnigenae felicitatis tuae voto coniunctam caesareae maiestati tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die 19 Martii 1831, pontificatus Nostri anno I.

XVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli cancellarii favore omnium rectorum collegiorum regni Hispaniarum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad futuram rei memoriam.

Interest sane christianae reipublicae, et ad Romanos Pontifices eosque qui summa rerum potiuntur pertinet curare, ut studiorum universitates non solum sanae doctrinae praceptoribus instruantur, ne venenatis sermonibus ac libellis suis integras adhuc aliorum mentes inficiant, sed etiam ut earum moderatores ingenio, assiduitate ac voluntatum consensione ad rectam iuventutis institutionem incumbant.

Haec cum probe intelligeret carissimus in Christo filius Noster Ferdinandus rex catholicus, quumque clare aperteque viderit rectorem inter et cancellarium alicuius lycei nonnullas saepenumero oriri controversias de cuiuslibet eorum iurisdictionis exercitio, sibi admodum utile visum fuit in praescribendis novis unicuique lyceo legibus cancellarii munus abrogari, ac totius studiorum universitatis regimen uni rectori committi. Illo enim munere plerumque viri perfungebantur, qui negotiis ab eo omnino alienis distracti, haud assiduam, uti opus erat, eorum impendebant operam; quod quidem assequi posse censuit, si magistris conferretur, qui officii causa lycea ventitant, ac in adolescentibus excolendis eorum mores pertentant.

Vix dum serenissimus ille rex huiusmodi consilia numquam satis probanda, inire statuit, suppliciter a Nobis eius nomine petitum fuit, ut eadem ipsa Nostrae auctoritatis ope benigne decernere et confirmare velimus.

Nos igitur catholici regis votis annuere volentes, et omnes et singulos quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes. et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica cancellarii muneris in omnibus Hispaniae regni lyceis praefatam abrogationem approbamus et confirmamus, eamque ratam ac validam esse declaramus; proptereaque cuiuslibet lycei rector cancellarii personam sustineat, eiusque partes gerat, ac totius lycei regimen habeat. Praeterea quum Hispani regni clerus magnam partem in constituendis promovendisque gymnasiis semper habuisse perspectum sit, atque illos qui Deo se devoverunt pluribus nominibus prae aliis commendatos esse oporteat, Nostrae voluntatis esse significamus, ut in adlegendo rectore, paribus meritis, anteponatur qui in clerum adscitus.

Haec concedimus atque praecipimus, non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV. praedecessoris Nostri super divisione materiarum, nec non studiorum universitatum de quibus agitur etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima nona martii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XVII.

EPISTOLA ENCYCLICA

*Ad universos subditos ditionis Pontificiae cum gratiarum actione erga augustum Austriae imperatorem Franciscum I. pro praestito auxilio*².

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quel Dio, che non isdegnò pe' suoi impetrabili consigli chiamare la Nostra debolezza al sommo pontificato, non ci dimenticò fra le angustie, che fin dai primi momenti del medesimo moltiplicaronsi rapidamente: e con un tratto della sua sempre amabile provvidenza

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Bullario Romano.

non permettendo, che superiori esse fossero alle forze, compartì sollecito a Noi colla tribolazione stessa il mezzo di superarla, acciocchè non fossimo confusi nelle speranze di sicura protezione divina, le quali già esternammo vivissime nell'indirizzare per la prima volta la voce ai Nostri popoli. Mentre perciò lieti annunciamo calmata la tempesta, e resa la tranquillità nelle provincie, che persone inimiche della religione e del trono desolarono cogli orrori della fellonia, esultiamo nel poter proclamare a gloria del vero, che se incontaminata conservasi nel Nostro popolo Romano la purità di quella fede, che con divina testimonianza asserì l'apostolo Paolo. essere annunciata in tutto l'universo, costante del pari e celebrata in tutta l'Europa è la sua fedeltà a chi n'è costituito Padre e Sovrano.

Dolce è per Noi rendere così un pubblico elogio ad un popolo tanto fedele, da cui perciò ne' momenti anche più torbidi non ci saremmo mai allontanati, risoluti di dividere con esso quella sorte, colla quale fosse piaciuto a Dio umiliarci sotto la potente sua mano. L'attaccamento sincero, la filiale obbedienza, la docile sommissione dello stesso popolo verso la Nostra persona, siccome a Noi ispiravano una illimitata fiducia nel medesimo, così cara ci renderanno sempre la memoria delle commoventi dimostrazioni, ch'esso procurò darne con modi i più luminosi.

Passarono, mercè il divino soccorso che nel fervore di pubbliche e private preghiere affrettarono i Nostri figli, passarono i giorni di tristezza, e in un coll'arco spezzaronsi le armi, che mani sacrileghe imbrandirono, per portare nell'agro Levitico il devastamento ed il pianto. La Sede del Cristianesimo, che per singolare predilezione volle Dio che si reggesse da chi principe fosse e pontefice, acciocchè l'essere egli principe il rendesse più libero nell'esercizio della spirituale sua autorità, trionfò anche questa volta, difesa contro le macchine dell'empietà, da chi la pose quasi torre inespugnabile, da cui pendono a mille e mille gli scudi ed ogni armatura de' forti.

Ma se colla sincerità di riconoscenza la più viva, ravvisiamo nell'imperiale reale esercito Austriaco quelle elette schiere di prodi, alle quali volle Dio riservato il trionfo sopra la perversità de' rivoltosi, e con esso l'onore di rendere i suoi Stati alla Santa Sede, coronando con sì felice successo gl'impulsi incessanti di quella religione purissima, che forma il più bell'elogio dell'augusto e potente loro signore Francesco I., al quale indelebile gratitudine ci legherà perpetuamente; gloria sia pure e lode a quegli onorati cittadini, che riunitisi premurosamente in milizia civica vegliarono indefessi sotto le armi e fra i travagli di servizio il più stretto, alla salvezza della Nostra persona ed

alla quiete di questa città. Noi osservammo con tenerezza gareggiare in questo generosamente e indistintamente col popolo persone tratte dalla nobiltà più illustre, e da quanto evvi in tutti gli ordini di scelto e di attivo. Il Nostro spirito ne fu commosso sommamente; e caro quindi ci è il dichiarare, che a prove sì belle di tanta devozione corrisponderà sempre la pietezza del Nostro affetto, che non sarà pago, se non colla sicurezza della compiuta felicità di figli così fedeli, alla quale è per Noi un vero conforto dedicare le cure le più industriose.

Ma in così decisa fedeltà e in sì nobile intendimento emule ebbe il popolo Romano le convicine provincie, che dopo essersi disposte alla difesa de' loro territorii, ebbero a gloria d'inviare de' volontari, i quali lasciati i proprii focolari, corsero ad aumentare quella parte preziosa delle Nostre truppe, che sotto esperti ed onorati condottieri sentì la forza de' giuramenti a Noi prestati, e seppe difendere e far rispettare un suolo sacro alla fedeltà: e qui abbiano tutti l'assicurazione del Nostro pieno gradimento, e la promessa, che non rimarrà esso sterile, troppo interessandoci di procurare effettivamente il loro maggiore vantaggio, per quanto le infauste circostanze il permetteranno.

Vorremmo pur dilatare con eguali espressioni il cuore sopra tutti gli altri popoli ancora, che Dio affidò al Nostro temporale governo. Ma se furono essi strascinati nelle disavventure della rivolta ci è ben noto, che non furono nella massima parte, che vittime della coazione o del timore, siccome ben dimostrò la esultanza e la gioia, con cui appena apparve un raggio di prossima liberazione, scosso il giogo umiliante loro imposto dai sediziosi, e sostituito alle insegne della fellonia il pacifico vessillo del Pontificio governo, proclamossi il ritorno a quel Padre e Sovrano, dal cui seno gli aveva strappati miseramente il delitto di pochi.

Fermi nel gran pensiero di dare providenze, che migliorino felicemente lo stato de' Nostri sudditi, volgемmo a questo anche fra le affliggenti passate calamità le Nostre sollecitudini; e pronti sempre ad ascoltarne i voti, che siano figli di veraci bisogni, ed atti ad operarne i desiderati vantaggi, manifesteremo premurosamente quelle disposizioni, che la considerazione del passato e l'esame delle circostanze ci additano per le più utili.

Ma tante cure paterne rimarrebbero pur troppo deluse, nè potrebbero farci pervenire al bramato intento, e quando anche ci si presentasse il più lusinghiero apparato di un felice avvenire, momentanea ne sarebbe la durata, se con energiche misure non si prevenisse il ritorno dei disordini, che ben diuturne lascieranno le traccie de' mali che ne ridondarono.

Memori perciò, che sarà sempre soffocato il granò eletto, se non ne sia svelta fin dalle radici la zizzania che l'uomo inimico vi soprasseminò, non potemmo che vedere con rincrescimento un atto dato in Ancona il giorno 26 dello spirato marzo, il quale lasciando illesi gli elementi della ribellione, non ne sospendeva che momentaneamente gli effetti, che tanto più ruinosi si sarebbero risentiti, appena fosse mancato quel che ne arrestava il vorticoso torrente. Ma grazie a quel Dio, che immenso nella sua provvidenza trae dal male veri beni, ove così giudichi convenire per la causa della maggiore sua gloria, permise egli ne' capi de' faziosi nuove penali cecità. Avverandosi nei medesimi ch'essi fallirono nei loro vaneggiamenti nello scrutare follemente nuovi mezzi alla loro reità, si divisarono eglino di riparare al bisogno dell'istante col carpire in presenza della forza e con fallaci prospetti d'imminenti sciagure, non senza simulare eziandio menzogneri pentimenti, un atto del diletteissimo Nostro figlio il cardinale Benvenuti, il quale senza verun riguardo alla sublime sua dignità ingiuriato poco prima, assalito, arrestato e caduto per siffatti trattamenti in grave malattia, nè ancor reso alla necessaria libertà, tenevasi tuttora fra le mani di quegli stessi, che con pubblici editti calunniosissimi avevano tentato di formarne un oggetto di popolare indignazione.

Ma chiara evidentemente, e troppo da tutti conosciuta, era la nullità intrinseca di un atto di tale natura emesso in istato di coazione da chi, coll'essere strascinato prigioniere dell'inimico, aveva già perduto sull'istante le facoltà di essere interprete della Nostra mente, ed aveva per conseguenza cessato di essere depositario di quei poteri che gli avevamo compartiti. I buoni se ne rattristarono senza fine, e comune fu il sentimento di duolo per la sorpresa, nella quale videsi caduto l'uomo giusto in momenti di trepidazione, e fra i tortuosi sforzi degli implacabili nemici dell'ordine pubblico. Noi al primo conoscerlo riprovammo un tale atto, e ne dichiarammo altamente la nullità, che risultava manifestissima per tanti titoli; ed analoghe a questa massima, che ogni e sacro e profano diritto garantiva, furono le istruzioni, che ci affrettammo ordinare nella sola vista di allontanare dai Nostri popoli reiterate disgrazie.

Ministri pertanto di quel Signore, il quale vuole che si recida ciò che dà causa a scandalo, e che sia tolto il fermento guasto che corromperebbe la massa, non dimenticheremo di dover un giorno render conto a Dio dell'uso, che avremo fatto della clemenza come della giustizia. Penetrati dai doveri, che c'impone la qualità di Principe, avremo sempre presente

al pensiero, anche nell'insistere sulle vie della pace, che deesi a questa stringere in dolce amplesso la giustizia, la quale da Noi esige severamente di porre nel caso di non poter nuocere quelli che alle reiterate profusioni di pietà e di mansuetudine non corrisposero, che con nuovi attentati contro la religione, contro il principato, contro la pubblica tranquillità. Debitori ai Nostri sudditi di procurarne la sicurezza e nelle persone, e nell'ordine morale, e nelle sostanze, non regoleremo che con questo scopo salutare le Nostre provvidenze, tenendoci nei limiti che dee avere e la clemenza e la giustizia. Sia quindi del comune impegno implorare su Noi dalla divina misericordia lume ed aiuto, onde siano secondo il volere suo le Nostre determinazioni, acciocchè da essa protette rendano quei risultati di soda e costante felicità, che nata, fomentata, accresciuta nel retto e nel vero, può sola rendere soddisfatti i voti, che nel compartire sui Nostri sudditi l'apostolica benedizione, per essi indirizziamo al cielo fervorosissimi.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die quinta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici cum munere arcendi incommoda et abusus irreptos in familiari administratione monasterii monachorum ordinis Cisterciensis regni Sabaudiae¹.

Venerabili fratri
Archiepiscopo Camberienſi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabili frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Nihil sane molestius afferre potuit Nobis, quam quod nuper accepimus de monasterio monachorum Cisterciensium vulgo di Alt-Tomba Sabaudiae, ubi quaedam in regulari observantia et in familiari administratione inolescere incommoda et abusus, fide dignis apud Nos testimoniis pro certo et comperto affirmatur. Gravibus hisce proinde causis, ac postulatu carissimis in Christo filii Nostri Sabaudiae regis illustris urgemur, ut huiusmodi malis properanter occurramus; id operis tuae perspectae prudentiae, integritati, doctrinae ac fidei committendum putamus; neque enim ambigimus, quin alacri ac libenti animo eam ad curam sis accessurus.

¹ Ex Bullario Romano.

Quapropter Nostra te auctoritate quaesito-rem, sive, ut dicitur, visitatorem apostolicum in spiritualibus et temporalibus monasterii praedicti vulgo di Alta-Tomba dicimus et constituimus, ea lege, ut expleta visitatione huiusmodi intra triennium a data praesentium computandum, prout praecipimus, acta et decreta visitationis praedictae ad hanc Sanctam Sedem mittere curaveris. Nos enim, ut haec omnia optatum ad exitum queas perducere, deferimus tibi ac prolixè concedimus facultates omnes, quibus alii apostolici visitatores utuntur, fruuntur, ac utendi, fruendi ius habent; praecipimus vero religiosi illis viris ac caeteris, quibus praecipi est opus, ut te apostolicum illius monasterii visitatorem agnoscant, utque in omnibus, quae ad huiusmodi munus pertinent, cum obsequio huic Apostolicae Sedi debito tuis iussis ac monitis audientes sint.

Haec mandamus ac constituimus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, tibi in iis, quorum mentio est habita, plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio rosae aureae sacratae Mariae Annae, piae serenissimi Ferdinandi Caroli Hungariae regis coniugi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Singularis benevolentiae affectus erga charissimam in Christo filiam Nostram Mariam Annam, piam serenissimi Ferdinandi Caroli Hungariae regis coniugem, Nos inducit, ut quod praedecessor Noster fel. rec. Urbanus VIII. Mariae Hungariae pariter reginae praestitit, idem et Nos voluntatis in ipsam Nostrae testimonium praebeamus.

¹ Ex Bullario Romano.

Primam enim rosam auream, quam ex Romanorum Pontificum instituto quarto die dominico quadragesimae sacravimus, mittere ad memoratam maiestatem suam decrevimus, atque idcirco venerabili fratri Hugoni archiepiscopo Thebarum, Nostro apud carissimum in Christo filium Nostrum Franciscum Austriae imperatorem, et Hungariae regem nuncio, per has apostolicas literas mandamus, ut rosam ipsam eidem serenissimae Mariae Annae Hungariae reginae Nostro nomine deferat tradatque, illumque Hugonem archiepiscopum Thebarum Nostrum in hanc causam ablegatum constituimus et declaramus cum facultatibus necessariis et opportunis. Ipse vero, quem refert aurea isthaec floris imago, Christus Salvator una cum sanctissima ipsius genitrice Virgine Maria, quae tamquam plantatio rosae coelum et terram odore perfundit suavitatis angelicae, Nostri annuat votis, ut rosa haec praenuncia sit faustitatis regii coniugii, ut ipsum et religionis utilitatibus et subditorum felicitati salutare fortunatumque sit, atque inde clarissimae in universa Europa familiae Austriacae et Sabaudica grandiora in dies uberrimaque incrementa suscipiant.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda aprilis millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XX.

BULLA

*Erectionis ecclesiae cathedralis Galviensis, eiusque subiectionis iuri metropolitico archiepiscopi Tuamensis*².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei
ad perpetuam rei memoriam.

Sedium episcopalium erectiones pro gregis dominici commodo et faciliori regimine sancire consueverunt Romani Pontifices, ne impensae, qua premuntur, de salute animarum sollicitudini defuisse viderentur; Nosque item, ubi in rei sacrae utilitatem cessura dignoscantur, benignitatis apostolicae providentiam desiderari minime patimur.

Iam usque a quintodecimo saeculo recol. memoriae Innocentius PP. VIII. praedecessor Noster gravibus de causis et adiunctis illorum temporum accommodatis apostolicis suis literis datis die octava mensis februarii anni millesimi quadringentesimi octogesimi quarti civitatem Galviam cum suo districtu quondam

² Ex Iure Pont. de P. F.

veluti Nullius censendam esse decrevit, statuitque superiorem ecclesiasticum appellandum esse guardianum,* et idcirco districtus ille ex tunc guardianatus Galviensis fuit vocitatus. Huiusque autem guardianatus instituendi ratio fuerat praecipua, ut Angli eo tempore Galviam incolentes, proprium haberent superiorem ecclesiasticum, simulque immunes ab incursionibus et vexationibus finitimorum hominum, qui tunc Anglis Galviae incolis erant infensi, Anglicanum ritum possent observare. Primariis insuper Anglis Galviam incolentibus, qui tribus et patroni laici fuerunt appellati, guardianum eligendi contulit privilegium, voluitque guardiani munus ad annum dumtaxat perdurare et novam quotannis guardiani fieri electionem; itemque collegiatam ecclesiam sub invocatione sancti Nicolai Galviae existentem sedem esse quodammodo guardianatus, et quoddam guardiani quasi capitulum efformari a nonnullis sacerdotibus vicariis appellatis, qui una cum guardiano diversas Galviae paroecias, tum intra tum extra civitatem administrarent. Horum autem vicariorum electionis privilegium tribuit memoratis patronis laicis, ita ut guardianus electus institutionem a vicariis acciperet, et vicarii a laicis patronis electi a guardiano canonice instituerentur.

Graves deinde inter archiepiscopum Tuamensem et clerum populumque Galviensem circa guardianatus Galviensis privilegia excitatae controversiae clarae memoriae Clementem PP. XII. praedecessorem similiter Nostrum adduxerunt ad edendas die vigesima prima aprilis anni millesimi septingentesimi trigesimi tertii apostolicas in forma brevis literas incipientes *Redemptoris*, quae imminuendis saltem incommodis opportune in primis esse videbantur. Cum enim civitas et districtus Galviensis ad provinciam metropolitanam Cannociensem pertineant, iura metropolitica in illum guardianatum asserta fuerunt, emissa declaratione ad metropolitanum spectare ius visitationis quolibet triennio faciendae in eo guardianatu, et appellationes a sententia guardiani in secunda instantia excipiendi; exponendo disertius inter caetera et declarando, quod ad asserendam et explicandam guardiani iurisdictionem in primis necessarium erat, ac etiam est sancitum, ut guardiani electio non quotannis, sed quolibet triennio fieret, et collatum munus guardiani ad tres annos in posterum perduraret.

Frequentes in posterum ad hanc Sanctam Sedem allatae fuerunt querelae, ex quibus apparebat valde difficile evasisse, ea in electionibus guardiani et vicariorum servare, quae ad negotium eiusmodi cum vera Ecclesiae utilitate peragendum necessario servari debent. Tales profecto literae non solum a Cannociensis provinciae, sed etiam a reliquarum Hiberniae provinciarum episcopis scriptae ac probatae, ad

hanc sacram congregationem de Propaganda Fide fuerunt missae, quibus exponebantur rationes omnes gravissimae requirentes omnino, ut ad religionis catholicae bonum civitati et districtui Galviensi procurandum, ecclesiastica illius regionis negotia Sedes Apostolica componenda susciperet, quoniam eas causas, quae laudatum Pontificem Innocentium ad illum guardianatum instituendum adduxerant, iam amplius non adesse luculenter ostendebant, et ius seu privilegium electionum ab eo concessum, atque a Clemente PP. XII. confirmatum, ita irregulariter exerceri dictitabant, ut maximae civium parti omnino incongruum videretur, nec posset sine ambitu et sine turbis effectum suum sortiri. Talis demum omnium rerum est facta expositio, ut aperte constiterit ad catholicae religionis utilitatem, ad ecclesiastici ordinis servandum decus ac disciplinam, ad totius gregis curam spiritualem salubrius gerendam necesse fore Galviam eiusque districtum ad eam ecclesiastici regiminis formam perducere, quae universalis Ecclesiae disciplinae ac regimini per cunctas Hiberniae partes prorsus esset consentanea.

Id autem non aliter effici posse, nisi Galviam in propriam episcopalem dioecesim a caeteris omnibus distinctam erigendo, tum cleri tum populi Galviensis omnes ordines declararunt.

Hunc in finem s. a. me. Pius VIII. itidem praedecessor Noster ven. fratres Thomam Kelly episcopum Bromorensem, ac Guillelmum Crolly episcopum Dunensem et Connorensem de praefatae congregationis consilio Galviam misit, cum suis in forma brevis apostolicis literis, datis die sextadecima iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo, quibus ostendebatur, praefato Bromorensi episcopo una cum memorato episcopo Dunensi et Connorensi munus ab Apostolica Sede fuisse collatum, ut conciliatoris munere fungens, ecclesiastica Galviensis districtus negotia opportuna methodo componenda curaret: quod sibi feliciter contigisse item Thomas episcopus renunciavit binis epistolis datis decima tertia et vigesima secunda diebus superioris octobris, asserendo universorum ordinum ipsius civitatis erga Sedem Apostolicam singularem observantiam ardensque desiderium propriam habendi sedem episcopalem archiepiscopo Tuamensi suffraganeam, ut, sublata hoc pacto veteris ecclesiastici regiminis forma ibi vigente, gravia usque adhuc perpessa incommoda in posterum evitentur.

Nos igitur accepto voto memoratae sacrae congregationis de Propaganda Fide, et admissa guardianatus Galviensis dimissione sponte facta a ven. fratre Edmundo French episcopo Buacensi et Finaborensi ad suas dioeceses sese conferendo parato, ac insuper inspecta tum praedicti guardiani French, tum patronorum laicorum seu tribuum Galviensium, summa cum

laude peracta renunciatione privilegiorum, quae hactenus in guardiani et vicariorum electionibus obtinuerant, simulque reliquorum ordinum civium Galviensium, de rebus ecclesiasticis feliciter absolvendis concordia animo, sollicitudine, omnibusque plenarie ac rite perpensis, ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, praevia suppressione, extinctione et annulatione supradictorum guardianatus et vicariatuum Galviensium, firma tamen possessione paroeciarum a modernis vicariis respective obtentorum, collegiatam ecclesiam Galviensem sub invocatione sancti Nicolai ad gradum cathedralis ecclesiae evehimus et extollimus, illamque metropolitico iuri pro tempore existentis archiepiscopi Tuamensis uti suffraganeam subiicimus, ac in ea sedem, cathedram et dignitatem episcopalem pro uno deinceps episcopo Galviensi nuncupando, qui dioecesim habeat ex ipsa civitate ac districtu Galviensi efformandam, qui ecclesiae, civitati et dioecesi Galviensi praesit, ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia exerceat, eadem apostolica auctoritate erigimus et constituimus.

Futuro interea episcopo Galviensi facultatem tribuimus novum cathedrale capitulum stabilendi, iis modo et forma, quibus pro suis iudicio et prudentia magis in Domino expedire iudicaverit.

Ut autem congruae ac decenti pro tempore existentis Episcopi Galviensis sustentationi et pastoralium munerum commodo exercitio consulatur, prae oculis habentes eiusdem episcopatus annuos redditus ad biscentum dumtaxat libras monetae Anglicanae posse aestimari, et ideo valde aequum esse alia ipsi comparare subsidia, decernimus, ut cum episcopo Galviensi mos ille servandus sit, quem Apostolica Sedes erga reliquos Hiberniae episcopos servat, aliquam scilicet paroeciam tamquam mensalem iis conferendo, quo possint ex parochialibus redditibus temporalibus occurrere necessitatibus. Atque idcirco parochialem ecclesiam Galviensem de Rahoon nuncupatam, a supramemorato praesule French in praesens obtentam et ab eo resignandam cum ad proprias dioeceses sese conferat, reservata sibi, vita sua naturali durante, pensione annua respondente tertiae parti fructuum vel reddituum ipsius paroeciae, illam futuro episcopo Galviensi una cum episcopali ecclesia retinendam pari apostolica auctoritate ex nunc pro tunc conferendas statuimus.

Praesentes vero literas, et in eis contenta quaecumque, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio aut quolibet alio quantumvis substantiali defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari minime posse, sed semper et perpetuo validas et effi-

caces existere et fore, et ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum, observari debere, et si secus super his a quocumque contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus laudatorum Innocentii VIII. et Clementis XII. aliorumque Romanorum Pontificum literis, constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum suppressionis, erectionis, statuti, facultatis, decreti, derogationis ac voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae MDCCCXXI., VI. kalendas maii, pontificatus Nostri an. I.

XXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit suppressio beneficii de iure patronatus familiae Bianchi civitatis Novarum, illiusque immutatio in simplicem celebrationem missarum in ecclesia sancti Petri eiusdem civitatis¹.

Venerabili fratri
episcopo Derthonensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Extat, prout Nobis expositum est, in parochiali ecclesia sancti Petri civitatis Novarum istius Derthonensis dioecesis ecclesiasticum quoddam beneficium simplex ad familiam Blancorum olim Novensis nunc Ianuensis civitatis incolam pertinens, prout asseritur, cuius foundationis titulus est incertus, bona vero quae praebendam constituebant, cum aliis bonis familiae permixta, tractu temporis fuerunt omnino distracta; unde accidit, ut licet rector eiusdem beneficii dilectus filius Stephanus Bianchi eiusdem familiae fuerit renunciatus, sacrificia tamen in ecclesia praedicta, quatuor supra centum iuxta legem foundationis quotannis peragenda, ob angustiam rei familiaris ab anno millesimo octingentesimo decimo nono inadimplenda remaneant. Hisce stantibus, familia prae-

¹ Ex Bullario Romano.

dicta Blancorum, quae paupertate laborat, conscientiae suae, quantum fieri potest, consulere et pii testatoris voluntati satisfacere cupiens, veniam pro missis non celebratis expostulat humiliter, et fundum liberum, vel congruo censui vel emphyteusi subiectum, ex quo percipi possint annuae libellae quinque et octoginta, in ecclesiam praedictam transferre promittit, et ita, ut extincto beneficio et familiae iurepatronatus, rector pro tempore eiusdem ecclesiae redditus praedictos administret, et curet ut sacerdotes ab eo electus, vel ad tempus vel uti libuerit, missam, praeter parochialem, cunctis diebus festis in dicta ecclesia celebret perpetuis futuris temporibus, dummodo Nostra ad id accedat apostolica facultas, quam suppliciter a Nobis efflagitat.

Nos igitur, accepta relatione tua ex qua Nobis innotuit, res ita se habere prout expositae, tibi, venerabilis frater, per praesentes committimus et mandamus, ut veris existentibus narratis et si id in Domino expedire censueris, auctoritate Nostra apostolica rectori beneficii praedicti et familiae Bianchi patronae veniam pro missarum oneribus hactenus non adimpletis benigne concedas, iniuncta tamen illi obligatione celebrari faciendi una vice tantum missam cum cantu pro animabus defunctorum, in quarum spiritualem utilitatem mandata fuerant sacrificia; ac praeterea, cum praedicta familia Bianchi fundum liberum praedictum, ex quo annuae libellae quinque et octoginta percipi possint, ecclesiae praedictae attribuerit, de auctoritate Nostra declares, fundum praedictum ecclesiae praedictae sancti Petri civitatis Novarum perpetuo esse concessum illiusque bonis adiunctum, et beneficium eiusque patronatum penitus extinctum, eique pium legatum tantum missarum suffectum, sub lege, ut rector pro tempore dictae ecclesiae sancti Petri, tamquam administrator et moderator reddituum dicti fundi cedendi, sacerdotem ad tempus, vel uti libuerit, eligat, qui in dicta ecclesia missam, praeter parochialem, cunctis diebus festis in perpetuum, iuxta mentem institutoris beneficii Bianchi, celebret.

Haec praecipimus atque mandamus, non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non lege foundationis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima nona aprilis millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXII.

EPISTOLA

Carolus Albertus consolatur ob mortem Caroli Felicis Sardiniae regis, et cum eo gaudet de eius ascensu ad regale Sardiniae solium¹.

Carissimo in Christo filio Nostro
Carolo Alberto Sardiniae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Intimo Nos moerore affecerunt litterae, quibus regia maiestas tua carissimum in Christo filium Nostrum Carolum Felicem Sardiniae regem ex hac mortali vita migrasse Nobis nuntiavit. Illum enim regiis dotibus et christianis una virtutibus insignem, singularem in modum diligebamus; moerorem tamen nostrum extenuabat religiosa spes, eandem virtutem et meritorum suorum praemia iam esse in coelo consequutum. Tuus vero, carissime in Christo fili Noster, ad regale solium ascensus luctum nostrum abstersit et plenam in laetitiam commutavit. Etsi enim defuncti regis persona rebus humanis exempta est, eius tamen virtutes in haerede suo vivunt lateque refulgent. Quare de suprema, quam adeptus es, dignitate summopere gaudemus, et regnum omni faustitatis genere refertissimum tibi ex animo precamur. Neque enim dubitare possumus, quum strenuus catholicae religionis cultor et constans, ut maiores tui, Sedis Apostolicae venerator perpetuo curaturus sis, ut Ecclesia nihil in tuo regno detrimenti capiat sed quotidie magis vigeat, florescat, amplificetur. Hoc certe pacto perennem regno tuo stabilitatem conciliabis, et maximam apud Deum mercedem, apud homines gloriam consequeris. Pergratum autem Nobis accidit, quod dilectum filium nobilem virum marchionem Crosa legatum extraordinarium apud Nos tuum confirmaveris. Ipsum enim ita se suggesturum existimamus, quemadmodum hucusque se gessit, omni fide, integritate, diligentia munere suo perfunctus. Eidem ergo, cum tuo nomine Nobiscum aget, plenam omnino fidem adhibebimus. Precamur autem, ut parem ipsi fidem des cum paternam praecipuamque benevolentiam erga te Nostram, Nostrumque in qualibet re tibi gratificandi studium testabitur. Nos interim Ipsi Nostrorum huiusmodi affectum testem esse volumus apostolicam benedictionem

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

quam regiae maiestati regiaeque domui tuae amantissime impertimur.

Datum Romae ex die 5 Maii 1831, pontific. Nostri anno I.

XXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio indulgentiarum concessarum sodalitati ecclesiae s. Martini civitatis Leodiensis, et extensio privilegii ad universas confraternitates Adorationis perpetuae sanctissimi Sacramenti in Belgio canonice erectas*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Expositum Nobis nuper est nomine Belgii episcoporum, se nonnullos perspexisse irreptos abusus circa adorationem perpetuam sanctissimi Eucharistiae sacramenti, et indulgentias a fel. rec. Clemente XIII. praedecessore Nostro suis apostolicis literis annulo piscatoris expeditis, ac datis die quarta decembris anno millesimo septingentesimo sexagesimo quinto, concessas sodalitati collegiatae ecclesiae s. Martini in civitate Leodiensi; praecipue vero animadvertisse, quod, extincto canonicorum collegio s. Martini, aliqui ex eadem sodalitate, absque legitima delegatione concesserint pluribus ecclesiis tam in Leodiensi, quam in aliis dioecesium, et adoratio perpetua cum indulgentiis ab hac Apostolica Sede per easdem literas sodalitati dumtaxat s. Martini impertitis cum aliis ecclesiis pariter communicaretur. Cum vero de huiusmodi facultate nullum extet monumentum, censent idcirco christianum gregem concessas indulgentias illis in ecclesiis etiam bona fide lucrari non potuisse. Ut autem huiusmodi abusu plane occurratur, ipsi Belgii episcopi, humiliter a Nobis petiendum curarunt, ut adorationem perpetuam de qua agitur in variis dioecesium, a qualibet potestate hucusque erectam, una cum indulgentiis sibi coniunctis benigne confirmare velimus, itemque facultatem faciamus singulis eorum quibusque in sua dioecesi dumtaxat, adorationem perpetuam cum iisdem indulgentiis erigendi.

Nos igitur omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, sodalitates, seu confraternitates Adorationis perpetuae san-

ctissimi Eucharistiae sacramenti in Belgio constitutas, etiam si legitima auctoritate haud fuerint erectae, ratas habemus et declaramus, eisque indulgentias apostolicis literis commemorati Pontificis sodalitati ecclesiae sancti Martini civitatis Leodiensis tributas confirmamus, et quatenus opus sit omnino concedimus, ita ut cuilibet in eas iam adscriptus, vel in posterum adscribendus, iisdem ipsis indulgentiis, dummodo praescripta adimpleat, perfrui libere ac licite possit. Praeterea eadem auctoritate Nostra apostolica, hodiernis Belgii episcopis concedimus et indulgemus, ut posthac ad eorum vitam, servatis iis, quae servari opus est, praefatas sodalitates seu confraternitates perpetuae Adorationis sanctissimi Eucharistiae sacramenti pro sua quisque dioecesi instituere seu erigere possint, itemque indulgentias, de quibus habita est mentio, conferre. Quapropter mandamus, ut sodalitas ecclesiae s. Martini Leodiensis civitatis se absteineat in posterum a communicandis indulgentiis, sibi solummodo impertitis, eaque de re inquirendi Leodiensis episcopi conscientiae onus imponimus.

Haec volumus atque indulgemus non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus demum, ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis manu alicuius notarii publici subscriptis, vel sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die sexta maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et honoris ducis, marchioni Ricardo De Stacpoole Hibernensi, eiusque posteris legitimis et naturalibus in infinitum*².

Dilecto filio

Marchioni Ricardo De Stacpoole Hibernensi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili

salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam nobiles quadam necessitate constringuntur, ut habet sanctus Hieronymus, ne ab antiquorum probitate degenerent; Romani

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

idcirco Pontifices integritati morum prodesse quaerunt, ubi vel novos homines nobilitatis titulis atque ornamentis clementer afficiunt, vel iam generosis viris et antiquae familiae decora praeferentibus maiora atque illustriora praesidia dignitatis indulgent.

Quare quum perspectum sit Nobis, te ex vetusta et nobili progenitum familia, atque inter equites alius militiae iam cooptatum, a fel. rec. Leone XII. praedecessore Nostro pro tuis in catholicam religionem meritis semel iterumque splendidis honorificentiae titulis fuisse ornatum, quumque accepimus, te optimis animi dotibus, quibus praeditus, magis magisque huiusce Apostolicae Sedis beneficentiam promereri, alacri libentique animo tuis votis annuimus, dum a Nobis postulasti, ut te tuosque posteros ducis titulo honestare velimus.

Nos igitur peculiari te afficere honore volentes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, duces dicimus atque creamus, vobisque concedimus ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quibus frui possunt ac poterunt quotquot ducis titulo sunt honestati, vel in posterum honestari continget.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et privilegiorum archiconfraternitatis pro sodalitie Sanctissimae Virginis Derelictorum erecto in ecclesia s. Antonii civitatis Cadicensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Expositum Nobis nuper fuit nomine dilectorum filiorum sodalium confraternitatis sub titulo Sanctissimae Virginis Derelictorum nun-

cupatae in parochiali ecclesia auxiliari s. Antonii civitatis Cadicensis canonice, uti asseritur, erectae, cuius superiores et patroni perpetui sunt, ut pariter asseritur, reges catholici pro tempore Hispaniarum, plurimum ad divinum augendum cultum et fidelium pietatem fovendam profuturum, si sodalitium praefatum titulo et privilegiis archiconfraternitatis per Nos ditaretur.

Nos igitur oratores, ac omnes quibus praesentes literae favent speciali beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, sodalitium praedictum Sanctissimae Virginis Derelictorum nuncupatae, in archiconfraternitatem cum omnibus iuribus, honoribus et praeeminentiis solitis et consuetis, sine tamen cuiuscumque praeiudicio, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo erigimus et instituimus, ac ipsius archiconfraternitatis sic erectae officialibus et confratribus praesentibus et futuris, ut ipsi alias quascumque confraternitates eiusdem instituti extra urbem ubique locorum erectas eidem archiconfraternitati, servata tamen forma constitutionis rec. me. Clementis PP. VIII. praedecessoris Nostri, aggregare, illisque omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes ipsi confraternitati sic in archiconfraternitatem a Nobis erectae concessas, communicare libere et licite ac valide possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis facultatem concedimus et impertimur.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sique in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit supradictae confraternitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam de-

¹ Ex Bullario Romano.

rogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus deputat visitatorem apostolicum, qui nomine S. Sedis gubernium assumat ecclesiae et dioecesis Naxiensis ¹.

Venerabili fratri

Lucae de Sigala Episcopo Sanctorinensi.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum nihil Nos magis sollicitat, quam christifidelibus, ut in viam mandatorum Dei dirigantur, atque ad aeternam animarum suarum assequendam salutem opportunis praesidiis adiuventur, omni quo cum Domino possumus studio providere.

Cum Nobis relatum sit dioecesim Naxiensem in eo deplorando versari statu, ut apostolico Nostro sollicito indigeat adiumento, opportunum visum est Nobis, ne gravia in dies detrimenta res ibidem sacra pati possit, visitatorem apostolicum in ea constituere, qui ad maiora praecavenda mala, nomine huius S. Sedis, procurationem illius ecclesiae in spiritualibus et temporalibus gerat.

Nos igitur audita relatione secretarii congregationis venerabilium fratrum Nostrorum S.R.E. cardinalium, negociis Propagandae Fidei praepositorum, de te, venerabilis frater, ob spectatam pietatem, doctrinam, prudentiam aliasque virtutes quibus te praeditum esse novimus, specialem in Domino fiduciam habentes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia

absolventes et absolutum fore censentes, te in visitatorem apostolicum memoratae Naxiensis archidioecesis cum omnibus et singulis facultatibus huic muneri attributis, ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum, auctoritate apostolica tenore praesentium eligimus et deputamus.

Mandatum propterea omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXVII.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium pro canonicis ecclesiae cathedralis Veronensis ².

GREGORIUS PP. XVI.

Ad futuram rei memoriam.

Sacrorum insignium additamenta petentibus aliquando morem gerimus ea sane de causa, ut conspicuis in templis Dei cultus splendor servetur, atque oratores externa decora adepti solliciti curent internis virtutibus enitere, ac ad laudes ipsi Deo persolvendas aliaque ministeria accurate obeunda admoto veluti stimulo excitentur.

Expositum Nobis nuper est nomine canonicorum collegii cathedralis ecclesiae Veronensis, se veteri huius Apostolicae Sedis concessionis privilegio perfrui gestandi praeter alia capam magnam laneam coloris violacei. Quum autem illis incommodum sit eam gestandi aestivo tempore, suppliciter a Nobis postulandum curarunt, ut eadem ipsa ea tempestate serici textilis uti possint. Nos igitur memoratum canonicorum collegium peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicatio-

¹ Ex Iure Pont. de Prop. Fide.

² Ex Bullario Romano.

nis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, iis qui modo sunt, quique in posterum erunt canonicis cathedralis ecclesiae Veronensis, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut cappam magnam laneam violacei coloris ex apostolico indulto, statim per annum diebus iam inde eis tributam, posthac aestivo tempore sericam possint deferre.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV. praedecessoris Nostri super divisione materiarum aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et quatenus opus sit eiusdem cathedralis ecclesiae et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus episcopo Syracusano datur facultas asservandi sanctissimum Eucharistiae sacramentum in ecclesia sancti Antonii abbatis pagi Ferla dioecesis Syracusanae¹.

Venerabili fratri
episcopo Syracusano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Expositum Nobis est nomine rectoris ecclesiae s. Antonii abbatis in pago Ferla istius populi spirituale gaudium ab hac Apostolica Sede superiore anno per simplex rescriptum eidem ecclesiae ad septennium tantum factam fuisse facultatem de consensu parochi, ac sal-

vis eius iuribus, sanctissimum Eucharistiae sacramentum asservandi. Nunc vero suppliciter a Nobis petiitum est, ut eam ipsam facultatem in perpetuum ex Nostra indulgentia concedere velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, acceptoque tuo testimonio ex quo Nobis innotuit, quae hac de re Nos rescire oportebat, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut, auctoritate Nostra apostolica, perpetuis temporibus facultatem facias, cuius vi in commemorata ecclesia s. Antonii abbatis pagi Ferla istius Syracusanae dioecesis sanctissimum Eucharistiae sacramentum posthac de consensu tantum ordinarii libere ac licite possit asservari, quod tamen sine ullo iurium parochialium praeiudicio concessum volumus. Mandamus autem ut ante tabernaculum, quo divina hostia de more continetur, diu noctuque lampas alatur, utque eius tabernaculi clavis maneat penes sacristam sive aedituum, qui fida illam custodia tueatur.

Haec concedimus atque mandamus non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus episcopo Auximano datur facultas, ut ex aedibus comitis Telesphori Carradori Maceratensis ad aediculam ruralem pateat accessus, ac inibi odeum exstruatur, e quo liceat comiti eiusque posteris, diebus festis, praecepto ecclesiastico rei divinae assistendi satisfacere².

Venerabili fratri
episcopo Auximano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius comes Telesphorus Carradori Maceratae istius

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Bullario Romano.

dioecesis, se aediculam nuper adstruxisse suis ruralibus aedibus contiguam. Quum autem impense cupiat ex iisdem aedibus ad eam aediculam aditum patere, itemque inibi odeum habere, e quo liceat augustissimo sacrificio interesse, atque ita diebus festis ecclesiastico praecepto satisfacere, suppliciter a Nobis petiit, eam ut veniam ex Nostra indulgentia sibi concedere velimus.

Nos igitur omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, acceptoque tuo testimonio ex quo Nobis innotuit, res ita se habere prout expositae, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica facultatem facias cuius ope, servata reverentia quae Dei domum decet, ex oratoris ruralibus aedibus ad commemoratam aediculam pateat accessus, quae quidem non nisi hac de causa permittimus: praeterea ut inibi haberi possit odeum, e quo orator eiusque posterius, itemque consanguinei et affines, qui cum eis vitam degent, diebus quibuscumque per annum festis ex odeo illo adstantes sacerdoti dum sacrum in aedifica facit, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi paruisse censeantur. Tibi vero curae erit, ut tum lignea tum ferrea crate odeum illud sepiatur, utque per inscriptionem publico et obvio loco positam constet, confinem domum ecclesiastica immunitate minime frui; volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ecclesiasticae immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus episcopo Fesulano datur facultas, ut ab equite Thoma Ciacchi, patritio Florentino, odeum, ex aedibus propriis ad aediculam, quae est sub parvecia s. Dominici, extruatur, ad effectum ibidem diebus festis praecepto ecclesiastico satisfaciendi¹.

¹ Ex Bullario Romano.

Venerabili fratri
episcopo Fesulano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius eques Thomas Ciacchi patritius Florentinus, se in suburbio *Schifanoja* sub paroecia s. Dominici istius tuae Fesulanae dioecesis rus possidere, in quo publicum adstruxit sacellum aedibus proximum. Quum autem impense cupiat ex iisdem aedibus ad illud sacellum aditum patere, itemque inibi fenestras seu odeum habere e quo liceat augustissimo sacrificio interesse, atque ita diebus festis ecclesiastico praecepto satisfacere, suppliciter a Nobis petiit eam ut veniam ex Nostra indulgentia sibi concedere velimus.

Nos igitur omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, acceptoque tuo testimonio ex quo Nobis innotuit, res ita se habere prout expositae, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica facultatem facias cuius ope, servata reverentia quae Dei domum decet, ex oratoris ruralibus aedibus ad commemoratum sacellum pateat accessus, quem quidem non nisi hac de causa permittimus; praeterea ut inibi haberi possit bina fenestra seu odeum e quo orator eiusque posterius, itemque consanguinei et affines, qui cum eis vitam degent, diebus quibuscumque per annum festis ex odeo illo adstantes sacerdoti dum sacrum in aedifica facit, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi paruisse censeantur. Tibi vero curae erit, ut tum lignea, tum ferrea crate odeum illud sepiatur utque per inscriptionem publico et obvio loco positam constet, confinem domum ecclesiastica immunitate minime frui; volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ecclesiasticae immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiae plenariae assequendae ab iis, qui visitaverint parochialem ecclesiam sancti Iuvenalis loci di Colle Posta Asculanae dioecesis ¹.

GREGORIO PP. XVI.

a tutti i fedeli che vedranno le presenti salute ed apostolica benedizione.

Intenti con pia carità ad accrescere co' celesti tesori della Chiesa la religione de' fedeli, ed alla salute delle anime, concediamo misericordiosamente la indulgenza plenaria e remissione di tutti i peccati ai fedeli dell' uno e dell' altro sesso di vero cuore contriti, confessati e comunicati, i quali devotamente visiteranno in ciascun anno la chiesa parrocchiale di s. Giovenale della villa di Colle Posta diocesi di Ascoli, nel giorno due di luglio e nei nove giorni immediatamente antecedenti, pregando il Signore per la concordia de' principi cristiani, la estirpazione dell'eresie e la esaltazione della Santa Madre Chiesa; la quale indulgenza si lucrerà in ogni anno da ciascuno de' fedeli una volta soltanto in uno di detti dieci giorni da scegliersi a proprio arbitrio. Agli stessi fedeli poi almeno contriti che visiteranno in detto tempo la chiesa anzidetta e pregheranno nello stesso modo, accordiamo nella forma consueta della Chiesa duecento giorni d' indulgenza in isconto di penitenze loro ingiunte, o in qualunque altro modo da soddisfarsi. La presente concessione varrà per un settennio soltanto. Vogliamo ecc.

Dato in Roma presso s. Maria Maggiore sotto l'anello piscatorio il giorno 7 giugno 1831, del Nostro pontificato anno primo.

XXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli et privilegiorum archiconfraternitatis pro sodalitia ss^{mi} Sacramenti, erecto in ecclesia parochiali et collegiata ss. Ioannis Baptistae et Ioannis Evangelistae, oppidi Celano dioecesis Marsorum ².

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis curarunt hodiernus prior et confratres cuiusdam sodalitii, cui titulus sanctis-

simum Sacramentum, sanctique martyres Simplicius, Constantius et Victorianus, in parochiali et collegiata ecclesia sanctorum Ioannis Baptistae et Ioannis Evangelistae oppidi civitatis nuncupatae. Celano Marsorum dioecesis, canonicè, ut asseritur, erecti, plurimum Dei gloriae augmento et spirituali fidelium utilitati profuturum, si sodalitium praedictum titulo et privilegiis archiconfraternitatis ditaretur, prout oratores summopere exoptant, suppliciter a Nobis expostulant.

Nos igitur, audito prius super praemissis ordinario Marsorum, oratorum votis benigne annuere volentes, ac omnes, quibus praesentes literae favent, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, sodalitium praedictum in archiconfraternitatem cum omnibus iuribus, honoribus et praeminentiis solitis et consuetis, sine tamen cuiusquam praeiudicio, auctoritate apostolica, tenore praesentium perpetuo erigimus et instituimus, ac ipsius archiconfraternitatis sic erectae officialibus et sodalibus praesentibus et futuris, ut ipsi alia quaecumque sodalitia eiusdem instituti extra urbem ubique locorum erecta eidem archiconfraternitati, servata tamen forma constitutionis. fel. rec. Clementis PP. VIII. praedecessoris Nostri aggregare, illisque omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationes ipsi sodalitia sic in archiconfraternitatem a Nobis erecto concessas, communicare libere, licite ac valide possint et valeant, auctoritate et tenore praedictis facultatem concedimus et impertimur.

Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non, quatenus opus sit, supradicti sodalitii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio legati a latere in personam emi cardinalis Iosephi Albani in provinciis Urbinatensi et Pisaurensi¹.

Dilecto filio Nostro Iosepho S. R. E. diacono cardinali Albani nuncupato a secretis Brevium in Nostrum et Apostolicae Sedis legatum provinciae Urbinatensis et Pisaurensis electo

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Provinciae Urbinatensis et Pisaurensis spectatae qualitates merito poscunt, ut eius regimini et necessitatibus eo utilius et efficacius consulamus, quo urgentiores sunt causae. Neque vero huic Nostro studio respondere melius uberiusque Nos posse arbitramur, quam si ei potissimum moderandam huiusmodi provinciam committamus, cui maxime confidimus, cuiusque in publicis administrandis rebus sagacitas et prudentia, integre sancteque gestorum munerum experimento probata est, unde in firmissimam spem merito adducimur, fore ut populi eius subesse laetentur auctoritati, providasque propterea in eo prae ceteris deligendo Nostras curas gratas et acceptas habeant.

Nos itaque te, dilecte fili Noster, qui virtutis, prudentiae, fidelitatis, scientiae, probitatis et diligentiae in aliis, quibus ad hanc diem functus es muneribus, actuque fungeris, praesertim officio a secretis Brevium, tot praeclara specimina edidisti, ut eam provinciam Urbinatensem et Pisaurensem iuxta notos fines ad

Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum regendam, titulo et privilegiis legati Nostri in temporalibus, mittendum esse decrevimus. Et quoniam tam grave et magnum est onus, quod zelo fideique tuae committimus, atque adeo multiplices sunt et late patent curae illae, quibus tibi erit assidue vacandum, ut rite recteque, quo Nostra omnino spectant desideria, in ea administratione verseris, nihil magis opportunum esse censuimus, quam si te illa omni liberarem, quemadmodum revera te liberamus, sollicitudinis parte, quae respicere posset tuum in res spirituales influxum, quae canonicis regulis non adversantibus, a legatis in ista aliisque provinciis Nostris pridem exercebatur.

Quapropter dum te legatum Urbinatensem et Pisaurensem in temporalibus iuxta notos fines per praesentes constituimus et deputamus, retento semper officio secretarii Brevium, volumus omnino te nulli prorsus immisceri spiritualis illius et ecclesiasticae potestatis parti, quae ad archiepiscopos et episcopos legationis tuae pertinet, quam intactam et integram ipsis ita manere volumus, ut eam ab omni iurisdictione tua independentem exercent.

Dum vero Nos omni te in ecclesiasticis rebus atque in spirituali regimine tuae praedictae legationis iurisdictione destitutum esse decernimus, oblivisci tamen non possumus Nostram te intra legationis tuae limites gerere principis supremi in temporalibus rebus negotiisque personam, proptereaque tibi ab omnibus debitum honorem ac reverentiam esse praestandam. Ea propter volumus et mandamus, ut in civilibus politicisque actibus, supra caeteros quoscumque, quavis dignitate vel episcopali, vel archiepiscopali, vel etiam cardinalitia fulgentes, etiamsi in ordine et creatione tibi praecedant, praeeminentia gaudere debeas ad eam prorsus rationem, qua cardinales legati olim a latere gaudebant. Quod vero ad ecclesiasticas sacrasque pertinet caeremonias ac solemnitates, volumus tibi illas tantum honoris significationes tribui, quas caeremoniale episcoporum S. R. E. cardinalibus, etiam non legatis, cum ecclesiae functionibus praesentes adsunt, ab episcopis locorum, etiam cardinalitia dignitate fulgentibus, tribuendas esse praescribit. Ad te autem absolute et privative pertinebit plena iurdictio, et eiusdem liberum exercitium in temporalibus negotiis et rebus, omnibusque actibus a Nostro imperio manantibus, quin alius quivis qualibet dignitate vel episcopali, vel archiepiscopali, vel etiam cardinalitia praefulgens, huiusmodi exercitio ullatenus valeat obsistere, impedimento esse, aut quavis ratione sese in negotiis, rebus actibusque illis immiscere.

¹ Ex Bullario Romano.

Et quamquam tua sit tibi auctoritate utendum eo modo, quo praefinitum a Nobis est omnibus illis, qui Nostram gerunt personam, Nostraque in provinciis ecclesiasticae ditionis vice funguntur, ut peculiari tamen ac splendidiori honore tuam prosequamur dignitatem, facultates tuas latius protendimus quam sinant caeteris Nostro loco et nomine se gerentibus praestituti, ratione scilicet et modo inferioris praescribendis; volentes tamen in reliquis omnibus, quae in hisce literis Nostris minime sunt specialiter commemorata, ea omnia in tua etiam legatione a te omnino exequenda esse, quae a praedecessoribus Nostris circa legatos sunt generaliter constituta. Primo itaque secus ac aliarum provinciarum delegatis est demandatum, tibi facultates impertimur approbandi omnes tabellas ita nuncupatas praeventiois, quae a communitatibus tuae legationi subiectis parabuntur, easdem prout oportuerit, attemperandi et corrigendi perinde ut expedire ac opportunum esse duxeris, atque similiter comprobandi et definitive sancienti redditiones rationum quibusdam temporibus, ut a praedecessoribus Nostris statuitur, earumdem tabellarum vigore a communitatibus conficiendas: recensitas autem tabellas, et subsequentes sententias censorias a te comprobatas, aut attemperatas et emendatas ad Nostram congregationem Boni Regiminis mitti curabis, ea solum de causa, ut congregatio ipsa earum habeat notitiam, si forte aliquod ei lumen in opportunitatibus afferre possent. Tibi deinde conferimus privativum ius concedendi, differendi et negandi resolutionibus, quas vocant, consiliariis omnium locorum, quae tuae iurisdictioni subsunt, approbationem, volentes hasce resolutiones, simul ac a te fuerint approbatae, executioni mandari, quantumvis ad Nostra tribunalia urbis confugiatur, a quibus interim nequitam retardari earum poterit executio. Ut tua praeterea dignitas in honore magis magisque habeatur, et ministrorum tibi subiectorum facilius tibi concilietur obsequium, has tibi circa civitatum et locorum gubernia, quae post adeptam a te legationis tuae possessionem, in ea vacare contigerit, facultates impertimur, nempe ut ad ea gubernia, quae primi ordinis sunt, designes Nobis, nominesque illos, quos iis praefici posse duxeris, ut, si eos approbatione Nostra dignos iudicemus, literas in forma brevis ad tramites dispositionum praedecessorum Nostrorum iis expediri iubeamus. Ad caetera vero, eos qui a te probabuntur, eligas, reservata dumtaxat Nobis eorum confirmatione, ac literarum patentium expeditione; ut magis magisque iis, qui Nostram referent personam, debita concilietur reverentia, volumus, ut cum illustrioribus civitatibus agetur, maximam habeas rationem generis atque existimationis eorum, quos iis gubernandis duxeris praeficiendos, ita

ut eos Nobis nomines atque praesentes, qui ad caeteras necessarias qualitates, aut generis nobilitatem, aut peculiarem quamdam famam, quam in gubernando sibi comparaverint, adiungant.

Ut autem possis moderari commodius et cohibere illos, qui in administratione sua a tua pendent iurisdictione, volumus etiam, ut in tua facultate sit positum, gubernatores, quicumque demum ii fuerint, cum id expedire censueris, ab exercitio functionum suarum suspendere, nec non alios in eorum locum, provisionis causa, sufficere, suspensionis tamen a te decretae causis, et rationibus Nostrae secreteriae status illico significatis, ut deinde illi, vel in pristinum restituantur, vel munere suo absolute priventur, prout iisdem perpensis rationibus a Nobis decerneretur et demandabitur. Iisdem de causis volumus a te omnes ordinum inferiorum deligere officiales, sive ad civilem, sive ad politicam et criminalem ii pertineant administrationem. Eos tantum excipimus, qui aerarii Nostri administrationi procurandae quolibet tandem modo destinati sunt, qui quidem in omnibus usque ad hoc idem aerarium pertinentibus, a Nostro thesaurario generali et a cardinali camerario respective pendere debent.

Cum vero cordi Nobis summopere sit non publicarum modo sed privatarum etiam rerum administratio, dilectissimos subditos Nostros, eorumque bona et substantias peculiares attingens, et volentes Nos iis maiori celeritate in omni tuae legationis a Nostra urbis Sede dissitae extensione consulere, tibi facultatem impertimur eligendi tua auctoritate, et absque iudiciariis solemnitatibus, tutores, curatores et administratores privatorum patrimoniorum, cum scilicet hi a legibus requiruntur ob pupillarem aut minorem aetatem, ob mentis imbecillitatem, ob prodigalitatem et absentiam, nolentes tamen has partes iudicibus ac tribunalibus, quibus illae adhuc ordinariis competunt viis, abiudicare; qui quidem iudices, ac tribunalia hanc iurisdictionem suam exercere libere poterunt, in casibus, quibus tu extraordinariis usus non fueris facultatibus. Similiter tibi concedimus auctoritatem, cum ea uti volueris, ineundi absque ulla iudicii solemnitate adoptiones, emancipationes caeterosque legitimos actus, nec non impertiendi prudenti arbitrio tuo veniam aetatis, prorogationes temporis incipiendis et absolvendis legalibus inventariis praefiniti, aere alieno gravatis, cessionis bonorum absque ignominia beneficio; iis vero in aetate septuagenaria constitutis personalium privilegiorum concessione subveniendi, concedendi restitutiones in integrum in illis omnibus casibus, in quibus pro earum impetratione, principis imploratur auctoritas, dummodo nulla praeiverit iudicialis contestatio; prolem naturalem declarandi legitimam, ea plane ratione, iisque regulis, quibus

principis rescripto solent huiusmodi legitimationes iniri, atque caeteros similes generatim exercendi actus, quorum causa ad supremam confugitur potestatem, omni tamen iudiciariae et contentiosae auctoritatis exercitio tibi constanter interdicto.

Omnibus iis extraordinariis concessionibus plane insolitam, et in alio quolibet loco supremae Nostrae potestati reservatam, tandem adhuc adicimus concessionem, ut nempe quam in te, dilecte fili Noster, collocatam habemus fiduciam magis magisque pateat, facultatem impertimur tibi aliquam in peculiaribus circumstantiis concedendi poenarum diminutionem, non tamen capitalium, quibus tribunalia tuae legationis criminum reos condemnaverint, minime dubitantes, te ob illum quo flagras zelum sic ea usurum, ut nullum inde ad patranda delicta prodire valeat incitamentum, sed eo tantum spectes, ut familiis reapse infelicibus levamen dumtaxat aliquod afferatur. Excipimus autem ab hac facultate sequentium criminum reos, scilicet laesae maiestatis tam divinae, quam humanae, homicidii, et armorum in primo gradu vitetorum delationis, excipimusque praeterea illos, qui ad triremes, ad opus aliasque poenas damnati, ad locum sententia iudicum constitutum missi iam fuerint. Tu igitur, dilecte fili Noster, divina gratia et apostolico favore suffultus, hoc tibi impositum onus cum gratia Nostrae benedictionis suscipiens, illud sic strenue exequare, ut ex fructuosis tuis laboribus, coelesti gratia tibi favente, sperati fructus obveniant; tuque praeter humanam laudem illam, quae per pias causas gerentibus pro retributione impenditur, palmam gloriae consequi merearis.

Volumus insuper, ut praesentium literarum transumptis, seu exemplis, manu tamen aliquius notarii publici subscriptis, ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXXIV.

BULLA

Liberationis ecclesiae Melevitanae a iure metropolitico archiepiscopi Panormitani, illiusque subiectionis sanctae Sedi¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesias, quae antiquitatis et divini cultus

splendore in primis celebrantur, privilegiis augere de apostolicae auctoritatis benignitate plurimum decet, ut inde maiores etiam stimuli populorum religioni comparentur.

Quoniam igitur episcopalis ecclesia Melevitana pluribus iampridem nominibus, ac etiam titulo archiepiscopalis Rhodiensis insignis metropolitico iuri archiepiscopatus Panormitani subiecta reperitur; eamque a metropolitana provincia seiungi omnium ordinum illius insulae vota efflagitarunt; Nos graves ob causas postulationibus huiusmodi benigne annuendum censentes, et quorumcumque derogantes consensui ex certa scientia ac matura deliberatione Nostris antedictam Melevitanam ecclesiam a legibus suffraganeatus, quibus Panormitano archiepiscopatu obstringebatur, prorsus eximimus ac liberamus, eandemque ex nunc in posterum sanctae Apostolicae Sedi subiicimus, atque ita subiectam esse, et nuncupari mandamus, omnibus illam ornando praerogativis, quas immediata id genus Apostolicae Sedi subiectio importat.

Praesentes autem literas etiam ex eo quod quilibet interesse habentes, vel habere praetendentes, licet vel ex iure, vel ex consuetudine, vel alia ex causa expressa mentione, digni auditu non fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quolibet alio defectu notari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore, atque ab omnibus ad quos spectat, inviolabiliter observari debere et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane esse ac fore volumus atque decernimus.

Non obstantibus de iure quaesito non tollendo, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; quibus omnibus et singulis, eorumque totis tenoribus et formis etiamsi de iis specialis mentio habenda foret ipsorum tenores pro expressis habentes ad praemissorum effectum latissime et plenissime, ac specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam exemptionis, liberationis, subiectionis, mandati, decreti, derogationis ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo primo, undecimo kalendas iulii, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Bullario Romano.

XXXV.

BULLA

Dismembrationis nonnullarum ecclesiarum parochialium a dioecesibus Niciensi et Albinganensi, earumque subiectionis episcopo Vintimiliensi in regno Sardiniae¹.*

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Ex iniuncto Nobis coelitus apostolicae servitutis officio immutationes illas, quae pro ecclesiarum et christifidelium utilitate ac commoditate iuxta locorum ac temporum circumstantias opportune dignoscuntur, statuere non abnuamus, cumque agnoverimus Vintimiliensem dioecesim ex transacta rerum conversione plurimum detrimenti passam fuisse, ac spiritualibus populorum in vicinitate² degentium aptiori limitum eiusdem designatione apprime consultum iri, precibus ad hoc nomine carissimi in Christo filii Nostri Sardiniae regis illustri Nobis delatis benigne annuere non dubitamus. Habita quippe ratione locorum, itinerum difficultatis, fluminum cursus, maiorisque incolarum commoditatis, facilius apparet sacrae rei procuratio, si nonnullae parochiales ecclesiae a Niciensi et Albinganensi dioecesibus seiunctae in Vintimiliensem dioecesim accenseantur.

Nos igitur animadvertentes plura et gravia impedimenta, quibus per eas regiones res sacra obsecta est, adimi penitus et propulsari, vel saltem maxime imminui posse, ac postulacionibus huiusmodi benigne annuendum censentes ex certa scientia ac matura deliberatione Nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine octo parochiales ecclesias locorum videlicet: Dolce Acqua – La Rocchetta – Seborga – Penaldo – Apricale – Isola buona – Pigna et Bugio – ex Niciensi dioecesi, cui ineunte hoc saeculo adscriptae fuerant, accedente venerabilis fratris moderni episcopi Niciensis consensu, seiungimus, easque Vintimiliensi dioecesi iterum adiicimus; pariterque vigintiquinque paroecias locorum nimirum: Audagna – Badalucco – Boscomare – Busana – Carpasio – Castellaro – Ceriana – Cipressa – Colla – Corte – Costa Rainera – Longuaglietta – S. Lorenzo – Molini di Triora – Montalto – Poggio – Pompeiana – S. Remo – Riva – S. Stefano – Taggia – Terzorio – Triora – Torre Papponi – Verezzo – ab Albinganensi dioecesi in praesens vacante separatas, dioecesi Vintimiliensi perpetuo tribuimus.

Harum porro paroeciarum ecclesias, incolas, et loca in iis comprehensa Vintimiliensis epi-

scopi ordinariae auctoritati et iurisdictioni, nulla in earumdem statu invecta immutatione, salvisque iuribus patronorum, si qui fors extiterint, cum omnibus iuribus, praerogativis ac privilegiis, quibus in iisdem Niciensis et Albinganensis respective antistites fruebantur, in perpetuum subiicimus, ac praeter iura decemalia cathedratici, alteriusve canonicae portionis in episcopum Vintimiliensem translata, fundos, census redditusque ad episcopales mensas respectivi Ordinarii spectantes iisdem sartos tectos reservamus.

Exequutorem vero harum Nostrarum literarum eligimus ac deputamus venerabilem fratrem Vincentium Iosephum archiepiscopum Ianuensem, cui omnes et singulas necessarias et opportunas concedimus facultates ecclesiasticum etiam virum in dignitate constitutum pro sui prudentia specialiter subdelegandi, ut cuncta superius disposita peragere ac statuere, et super quacumque oppositione in actu exequutionis adversus praemissa forsitan oritura agnoscere, ac definitive pronunciare libere ac licite possit et valeat. Iniungentes eidem archiepiscopo, ut singulorum actorum in praesentium literarum exequutione conficiendorum exempla infra quadrimestre ab expleta ipsarum exequutione ad hanc Apostolicam Sedem authentica forma transmittat in archivo congregationis rebus consistorialibus praepositae de more asservanda.

Praesentes autem literas, et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod quilibet interesse habentes, vel habere praetendentes vocati et auditi non fuerint, ac praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quolibet alio defectu notari, vel in controversiam vocari posse, sed eas semper et perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat, inviolabiliter observari debere volumus atque decernimus.

Non obstantibus de iure quaesito non tollendo, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis, nec non supradictarum ecclesiarum quavis firmitate roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et gratiis quamvis individua mentione dignis; quibus omnibus aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis ad praemissorum omnium et singulorum effectum latissime et plenissime, ac specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae seiunctionis, separationis, applicationis, attributionis, reservationis, deputationis, mandati, decreti, derogationis ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire:

¹ Ex Bullario Romano.

si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo primo, duodecimo kalendas iulii, pontificatus Nostri anno primo.

XXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus deputat visitatorem apostolicum ecclesiae Smyrnensis ¹.

Ven. fratri Carolo Iosepho Mariae Augusto de Forbin Janson episcopo Nanceyensi et Tullensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Magno animi Nostri moerore accepimus archiepiscopalis ecclesiae Smyrnensis eam esse iamdiu conditionem et statum, ut peculiarem nostram sollicitat curam, auctoritatemque apostolicam reposcit, qua abusus omnes tolli, religionis bonum impensius procurari, atque omnia ad rectum ordinem perducere queant. Hisce proinde malis medendis nil opportunius excogitare potuimus, quam tuae perspectae fidei, prudentiae, doctrinae et integritati id operis committere.

Quapropter te a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de vnn. fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negociis Propagandae Fidei praepositorum consilio, Nostra te auctoritate quaesitorem, sive, ut dicitur, visitatorem apostolicum, ecclesiae archiepiscopalis Smyrnensis cum iis facultatibus, quae per eorumdem cardinalium congregationis epistolam seu instructionem tibi tribuentur, dicimus et constituimus. Praecipimus vero omnibus quibus praecipi est opus, ut cum obsequio huic Apostolicae Sedi debito, tuis iussis ac monitis audientes sint.

Haec mandamus et constituimus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, tibi in iis quorum mentio est habita plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordina-

rios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel igno-
ranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dictae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die prima iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXXVII.

INDULTUM

Quo fit concessio novorum indumentorum magis insignium pro canonicis ecclesiae cathedralis Bellunensis ².

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiariora ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti magis illi conentur internis virtutibus enitere, et ad sacra ministeria accurate obeunda, benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quapropter cum illustri profecto in templo cultui divino inserviant dignitates et canonici cathedralis ecclesiae Bellunensis, qui doctrina et prudentia corona episcopi sunt, quique alacres se exhibent in excubiis Domini, levantes manus suas in sancta, et benedicentes Deo in psalmis, hymnis et canticis spiritualibus, ut penes illam perenne benevolentiae Nostrae extet monumentum, ea enim in urbe originis vetustate aliisque nominibus commendata sortiti fuimus incunabula, statuimus idem canonicorum collegium peculiaribus nonnullis insignibus exornari.

Omnes ergo et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, dignitatibus et canonicis cathedralis ecclesiae Bellunensis, eorumque successoribus auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut posthac talarem vestem aliis indumentis suppo-

¹ Ex iure Pontificio de P. F.

² Ex Bullario Romano.

nendam violaceo colore imbutam gerant. Eam autem vestem deferre illis licebit in choro, in conventibus, seu ut dici solet capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus publicis.

Haec volumus atque sancimus, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quatenus opus sit commemoratae cathedralis ecclesiae eiusque canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die quinta iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XXXVIII.

EPISTOLA

*Ad ecclesiam cathedralem Bellunen. in qua renatus est aqua salutari baptismatis, collectionem numismatum mittit*¹.

Dilectis Filiis Nostris Canonicis Cathedralis Ecclesiae Bellunensis

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Quo grati ac benevoli animi studio gratulationem vestram ob delatum humilitati Nostrae Ecclesiae regimen, exceperimus, referent dilecti filii magistri Ioannes Spertius et Iosephus Zuppanius collegii vestri, quos in eam causam ad Nos legastis. Dulci quippe ac iucunda nimis recordatione observatur menti templum istud princeps, in quo renati Deo ex aqua et Spiritu Sancto beneficium omnium maximum a divina liberalitate suscepimus. Exoptaremus proinde insigni aliquo monumento singularem Nostram in ipsum venerationem patefacere, uti et spectatissimo ordini vestro, qui ad sacra ibidem procuranda est adlectus, perpetuam ac constantem qua vos complectimur, voluntatem testari. Verum cum pro temporum, qua nacti sumus, conditione temperare in praesens haec vota vel inviti compellamur, mittimus una cum sacris nonnullis donariis pontificiorum numismatum collectionem, qua Lolliniana bibliotheca augeatur, vestraeque dignitatis augendae percipidi diploma dedimus, quo ornatoris habitus apparatu novus ipsi sacrorum officiorum cultui splendor accedat. Habetis dilecti filii, testimonium amoris in vos Nostri, quod, licet exiguum, summe tamen acceptum fore confidimus, probe gnari, intimum potius quo id protulimus, cordis Nostri sensum, quam muneris ipsius pretium esse vos aestimatuos. Cum vero eam Nobis gratiam haberi expectamus unice, ut praesens infirmitati Nostrae ab omnipotenti Deo auxilium postuletur assidue ingenti sane gaudio animadvertimus voluntati huic Nostrae apprimere vos occurrisse decreto illo officii in Nos pleno, quo sollemne sacrum in eum finem die natali Nostro annis singulis faciendum censuistis. Annuat pastorum princeps communibus hisce votis, ut faciente dextera ipsius virtutem, assumptio haec Nostra rei christianae universae fausta demum ac salutaris eveniat. Vos porro, dilecti filii, quos iam novimus religionis studio, sanctitate morum, doctrinae laude sacraeque disciplinae cultu praefulgere, pergite animo magno exempla maiorum referre, ut quam Bellunensis ecclesia vel a primis saeculis gloriam est indepta, eam a vobis pro loco quem tenetis servatam, atque in dies magis vestris studiis, consiliis, actionibus illustratam gratulamur. Quae omnia ut feliciter contingant apostolicam benedictionem vobis amanter impertimur.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem die 6 Iulii anni 1831, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Archivio Episcop. Belluni.

XXXIX.

EPISTOLA

*Iacobum Valle presbyterum Armenum laudat quod regimen civile Armenorum Constanti-
nopolis ipsi collatum, non sine nutu archie-
piscopi primatis suscepit, et unanimiter
cum eo exerceat, eumque pluribus hortatur
ad hanc concordiam perpetuo servandam¹.*

Dilecto filio presbytero Iacobo Valle

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Significationem gratulationis tuae, praesertim vero precum, quibus opem a Domino tanto muneri, quod nobis tam difficili Ecclesiae tempore impositum est, necessariam imploras et nunquam te non imploratum polliceris, libentissime accepimus. Neque illud praeterea minus gratum habuimus, quod nos facis certiores te expressa et ineluctabili summi istius principis voluntate, regimen rerum temporalium totius catholicae Armeniorum in isto imperio degentium nationis suscipere coactum, id tamen muneri non accepisse, nisi iussu istius, cui subiectus es, archiepiscopi primatis accedente, cum eoque ita convenire, ut non modo te ipsi in rebus quae iurisdictionis sunt ecclesiasticae submissum geras et obsequentem, sed in his etiam quae ad istud ipsum demandatum tibi munus pertinent, omnia ex eius consilio consensuque administres. Quod sane magno Nobis est solatio valde ex eo dolentibus quod scribis, adversariorum vos oppugnationibus interius exteriusque turbari. Nam praeterquamquod collata amborum in istam procuracionem prudentia melius erit utilitati publicae consultum, mirifice proderit exemplum concordiae vestrae ad fideles unitate spiritus et vinculo pacis inter se quam artissime coniungendos, hoc est ad eorum societatem ita corroborandam, ut adversariis terribilis evadat sicuti castrorum acies ordinata. Quemadmodum enim, ut praeclare verba illa interpretatur S. Gregorius M., exercitus in aciem productus instructusque tunc est hostibus formidabilis, cum ordines coarctantur, quin vacuum vel intervallum relinquant quo lacerantibus aditus pateat; ita et Nos salutis Nostrae inimicis terrorem incutimus, cum vinculis caritatis invicem sumus coniuncti. Itaque pro tuo erga Nos officio, animi personae, quam licet indigne gerimus, et Petri Cathedrae reverenter ac fideliter addicti testimonio, gratias agimus; tibiue studium istud Nobis gratissimum servandae concordiae in maiorem modum

gratulamur; quod Dominum enixe precantes ut gratia S. sui Spiritus foveat, fructusque det afferre universo isti fidelium gregi salutare, adeo ut illud tibi iisdemque contingat, quod ipse Patrem pro iis oravit, qui in eum essent credituri verbis illis: *rogo ut unum sint, quemadmodum et ipsi unum sumus*; pignus paternae caritatis apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili, amanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die nona iulii anni millesimi octingentesimi trigesimi primi, pontificatus Nostri anno primo.

XL.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiae plenariae assequendae ab eis, qui visitaverint ecclesias parochiales dioecesis Pampilonensis².

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expositum Nobis nuper fuit quemadmodum uni tantum ex parochialibus ecclesiis cuiuscumque loci Pampilonensis dioecesis, in quibus confraternitas sanctissimi Sacramenti canonice erecta seu erigenda fuerit, plenaria indulgentia ab omnibus utriusque sexus christifidelibus in una Dominica cuiuslibet mensis per ordinarium designanda singulis annis lucrificiunda ad decennium tantum impertita fuit. Cum autem concessionis apostolicae huiusmodi tempus ad finem vertat, Nobis humiliter supplicatum fuit, ut praefatam indulgentiam in perpetuum renovare seu confirmare de apostolica benignitate dignaremur.

Nos igitur spiritali christifidelium consolationi consulere animarumque salutem procurare volentes, huiusmodi supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, deque omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, supradictam indulgentiam utriusque sexus christifidelium favore alteram ex parochialibus ecclesiis civitatis locive cuiusque Pampilonensis dioecesis per ordinarium semel dumtaxat designandam, in quibus praefata confraternitas SS. Sacramenti canonice, ut praefertur, erecta sive erigenda fuerit, in una Dominica cuiuslibet mensis per ordinarium pariter designanda quotannis devote visitantium, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundentium, apostolica

¹ Ex Regesto Vaticano.

² Ex Bullario Romano.

auctoritate, tenore praesentium, in perpetuum confirmamus, et confirmatas declaramus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Volumus autem ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima secunda iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas celebrandi sacrarum functiones in ecclesia sororum societatis sanctissimi Cordis Iesu in civitate Taurinensi¹.

Venerabili fratri
Archiepiscopo Taurinensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curarunt dilectae in Christo filiae sorores societatis sacratissimi Cordis Iesu istius Taurinensis civitatis, sibi in votis esse in earum ecclesia eas peragi posse sacrarum functiones, quae maioris hebdomadae propriae sunt, ac tres missas nocte Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi celebrari cum facultate omnibus in earum religiosa domo degentibus sacram synaxim excipiendi.

Nos igitur piis earumdem votis benigne annuere volentes, et omnes quibus hae literae favent a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus earum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, tibi, venerabilis frater, per praesentes committimus et mandamus, ut si id in Domino expedire censueris, sororibus praefatis facultatem perpetuis etiam futuris temporibus valituram, sacrarum functiones earum in ecclesia maiore hebdomada peragendi, servata generali rubrica, ac sine iurium parochialium praeiudicio, nec non tres missas nocte Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi, servatis servandis celebrari faciendi, ac sacram commu-

nionem e manu sacerdotis inibi celebrantis pariter sumendi cum extensione ad eas omnes personas, quae in dicta regulari domo degunt, auctoritate Nostra apostolica, arbitrio et prudentia tua concedas et indulgeas.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima secunda iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XLII.

EPISTOLA ENCYCLICA

Ad universos subditos Pontificiae ditionis pro suadenda obedientia Sanctae Sedi debita¹.

GREGORIO PP. XVI.

Ai suoi diletteissimi sudditi
delle quattro legazioni.

Le armi valorose, che Noi invocammo dal sempre pio ed augusto monarca austriaco Francesco I. per ricondurre fra voi quella tranquillità, quell'ordine e quella calma, che le passate perturbazioni vi avevano involata, si ritirano ora da codeste provincie nella certezza, che disingannati alla fine i traviati, si riuniscano anch'essi a quelli, che formano la parte massima di codeste popolazioni, e tutti concordemente calcando le vie, che la religione de' padri loro, i doveri di sudditanza, gli stimoli dell'onore han segnato, concorrano tutti indistintamente ed efficacemente a conseguire quelle prosperità, che una sana morale soltanto può procurare, e che la civile concordia e un vero amore di pace possono consolidare.

Voi le vedeste queste armi vittoriose, come esse seppero darvi prove di valore non meno che di esemplare moderazione. Esse entrarono fra di voi come amiche, e tali si sono mostrate costantemente. Esse vennero per sollevare l'oppresso, e per contenere gli oppressori, nè hanno neppure per un istante smentita la generosa loro missione. Esse hanno pienamente corrisposto ed al bisogno stringente di chi le chiamò a comprimere gl'impeti di una furiosa tempesta, ed agli ordini augusti del loro signore, cui nullo altro era a cuore che ricondurre i figli al loro padre, ridonando la quiete ai dominii della madre comune la S. Chiesa Romana. Esse in-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Bullario Romano.

somma si ritirano dai Nostri stati colla certezza di avervi risparmiato mali gravissimi, e colla fondata lusinga, che sappiate ora voi stessi prevenirne il più funesto ritorno.

È a quest'oggetto, che non vogliamo in tal momento rimanerci in silenzio, e non aprirvi di nuovo il Nostro cuore. Forti Noi nei sacri diritti di questa santa Sede, non che nelle solenni ed a voi non ignote garanzie rinnovateci in questo incontro dalle alte potenze di Europa, dovremmo parlarvi più da Sovrano che da Padre; ma il linguaggio di quello lo riserbiamo alla circostanza, in cui infaustamente si tentassero nuovi disordini, e nuovi travimenti insorgessero a turbare la pubblica o la privata tranquillità, e vogliamo per ora, che tornino ad ascoltare i figli Nostri le sole voci di Padre. Noi fummo addolorati, e fortemente addolorati dalle tristissime passate vicende, e sa Iddio Ottimo Massimo, se più del dolore che soffrivamo, si straziava il Nostro cuore all'idea di essere un giorno astretti ad adoperare la spada della giustizia. E poichè egli medesimo, come speriamo, ci ha aperta la via delle misericordie, con vero giubilo dell'animo Nostro vogliamo annunciarvi Noi stessi, che nulla più desideriamo, quanto il poterci dimenticare del passato. Sappia ognuno, e Noi il ripetiamo con effusione di paterna tenerezza, che chi demeritò tra voi la Nostra grazia, potrà recuperarla, se darà prove non dubbie del proprio ravvedimento. L'amore scambievole, ma vero, ma permanente vi riunisca tutti, e tutti formino una sola famiglia, e faccia l'Onnipotente, che altra distinzione non si vegga d'ora innanzi fra voi, che quella risultante dai gradi maggiori nella virtù, nella fedeltà, nella obbedienza. A questo aspiri ciascuno, e di questo vantinsi le patrie vostre, che il continuo a gloria, e per risultato ne abbiano la tranquillità vera e durevole innanzi alla religione e alla società.

Riconfortati Noi in così bella speranza, ci andremo indefessamente occupando del vostro bene. In mezzo alle affezioni ed alle angustie, che ci danno tanta amarezza da che fummo assunti al pontificato, è stato questo ancora un oggetto delle Nostre sollecitudini, e lo avete veduto in effetto. Esso diverrà a Noi caro principalmente, se non avremo a combattere novelle ed infauste perturbazioni, e con esse quei molti disastri, che ne sarebbero l'immane conseguenza.

È in questi sentimenti, che con fiducia abbiamo dilatato su voi il Nostro cuore, e che imploriamo su tutti voi dal padre delle consolazioni la pienezza della vera felicità coll'apostolica benedizione.

Dato dal Nostro palazzo apostolico Quirinale li 12 luglio 1831.

¹ Ex Breviario Romano.

XLIII.

DECRETUM.

Quo clero Romano, iisque qui sacras laudes persolvunt, conceditur indultum agendi festa sanctorum Romanorum Pontificum festis a martyrologio designatis ¹.

In praesenti temporum angustia, et catholicae Ecclesiae necessitatibus, quum saepissime Sanctissimus Dominus Noster Gregorius XVI. Pontifex Maximus christifideles omnes excitaverit ad Sanctorum praesidium, eorum praesertim, quorum sacra pignora in ecclesiis urbis passim venerantur, implorandum et promerendum, haec animo reputans eminentissimus et reverendissimus d. cardinalis d. Placidus Zurla eiusdem Sanctissimi Domini in urbe vicarius, et animadvertens in hac eadem urbe catholicae unitatis centro, ac Summorum Pontificum s. Petri apostolorum principis successorum sede asservari et coli corpora eorum Romanae Ecclesiae antistitum, exceptis paucis qui Sanctorum albo sunt accensiti, quique proprie censerì debent ceu peculiares urbis patroni, propterea Eidem Sanctissimo Domino Domino Nostro supplicavit, quatenus Romano clero, iisque omnibus, qui sacras laudes persolvant iuxta Kalendarium Romanum, concedere dignaretur indultum agendi festa sanctorum Romanorum Pontificum diebus a Martyrologio designatis, et in quibus a clero archibasilicae Lateranensis celebrantur cum officio proprio, et sub ritu duplici instar concessionis factae clero basilicarum urbis ac dioecesium suburbicalium. — Sanctitas Sua, audita relatione ab eodem eminentissimo et reverendissimo domino cardinali vicario facta, supplici libello propria manu rescripsit. — Pro gratia. — Die 16 Iulii 1831.

C. M. card. PEDICINI Praef.

L. ✠ S.

I. G. Fatati S. R. C. Secr.

XLIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus deputat visitatorem apostolicum, ut in regionibus Mexicanis regularium omnium disciplina reintegrari possit ².

Ven. fratri Francisco Paulo episcopo Angelopolitano, visitatori et delegato apostolico regularium in Mexicanis regionibus

² Ex iure Pontificio de Propaganda Fide.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Dominici gregis custodia, ad quam pastoralis ministerio in universam Christi Ecclesiam infirmitati Nostrae collato adstringimur, cum nullis Nos ovium necessitatibus deesse sinat, tum maxime requirit, ut earum spirituali prospiciamus incolumitati, quarum pars selectior in coelestis patrisfamilias caula diligentiori studio iam pridem exulta, dudum ab ovili exturbata, in montibus errans, de vero ac legitimo pastore incerta, eiusque vocem non audiens, in deterimum aeternae vitae periculum versatur.

Novimus sane regularia virorum instituta, quae apud florentissimas Mexicanas regiones magno in honore ac pretio iamdiu habebantur, et quorum alumni morum integritate et vitae sanctimonia quamplurimum commendabantur, calamitate temporum ab avito splendore defecisse, et ipsos sanctuarii lapides in capite omnium platearum fuisse dispersos. Hinc claustralis disciplinae legum oblitteratio ac pene eversio; hinc regularis hierarchiae perturbatio et a praepositorum maiorum potestate subductio; hinc legitimi regiminis ordinis ab apostolicis constitutionibus et sacris canonibus constituti nutans ratio, atque praesulum ipsorumque provincialium comitiorum non satis firma auctoritas. Unde et in bonis gravissimae conscientiarum angustiae, et in malis effrenata morum depravatio, nec non scandalum ubi oportuerat esse aedificatio, atque squalor et infirmitas, ubi peti debuerat consolatio et auxilium. Haec igitur attendentes, et apostolicae servitutis Nostrae officio obsequentes, cum gravissima urgente necessitate consilium iniverimus diuturnae nonnullarum in huiusmodi regionibus ecclesiarum viduitati opitulandi, rati profectus sumus, earum bono non satis provisum, nisi sollicitudo Nostra pastoralis in praefatis et collabentia regere, et collapsa reficere ac reparare conaretur. At ne in tanta locorum distantia et regularis disciplinae perturbatione frustra coneremur, de consilio selectae congregationis quorundam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium sacrae theologiae et iuris canonici scientia, nec non rerum ecclesiasticarum gerendarum peritia praestantium, visitatorem ac delegatum apostolicum in iisdem Mexicanis regionibus super eorumdem regularium negotiis constituere decrevimus, et fraternitatem tuam, de cuius pietate, doctrina et prudentia quamplurimum confidimus, ad huiusmodi officium deputare, ut tamquam visitor et Apostolicae Sedis ac Nostri delegatus, apostolicam in praemissis exerceas auctoritatem, eaque pro spirituali eorumdem regularium bono utaris.

Quamobrem, venerabilis frater, te per praesentes Nostras literas, apostolica auctoritate, ad

Nostrum et Sanctae Sedis beneplacitum, in delegatum et visitatorem apostolicum omnium et singulorum conventuum, coenobiorum, hospitiorum, collegiorum, eremorum et generatim quarumcumque domorum intra Mexicanae ditionis confinia, scilicet in archidioecesi Mexicana ac dioecesibus Tlascalensi, de Antequarra, de Chiapa, de Linares, de Guadalajara, de Durango, de Sonora, Mecoacan et Tucatan extantium, in quibus sive permanentes, sive per aliquod etiam breve et brevissimum tempus sint et commorentur viri religiosi cuiuscumque ordinis et congregationis, etiamsi eremitarum vel oblatorum nomine appellentur, qui regularem vivendi rationem quomodolibet profiteantur, et habitu utantur regulari, eligimus, constituimus et deputamus, omni prorsus exemptione sublata in favorem praedictorum religiosorum, sive a S. Sedis privilegio, sive a canonibus conciliorum, sive a constitutionibus et regulis peculiaris alicuius instituti originem trahente, quam exemptionem durante praesenti apostolica delegatione et visitatione omnino suspendimus.

Quapropter eadem auctoritate quascumque exemptiones atque immunitates et privilegia pro impedienda aut retardanda vel imminuenda praesentium literarum executione allegari a quocumque prohibemus et interdiciamus. Praeterea eadem apostolica auctoritate, omnibus et singulis regularibus in Mexicana ditione extantibus, etiam superioribus eorumque officialibus et ministris, non exclusis syndacis apostolicis in ordine mendicantium, in virtute s. obedientiae praecipimus, ut te uti Nostrum delegatum et visitatorem apostolicum agnoscant, recipiant et revereantur; tibi quoque debitum praestent obsequium, sublata cuicumque, superioribus etiam cuiuscumque regularis instituti generalibus, potestate quidpiam per se vel per alios sive in scriptis sive voce mandandi; consulendi aut discernendi, quod vel retardare vel imminuere vel quomodolibet directe vel indirecte attenuare possit huius delegationis vel visitationis executionem.

Fraternitati autem tuae in primis in eosdem regulares in praefatis coenobiis seu domibus existentes, omnem illam auctoritatem concedimus, qua pollent generales singulorum regularium institutorum superiores, proindeque in eos eam licite ac valide tam pro exteriori quam pro interiori conscientiae foro iurisdictionem exercere tibi fas erit, quae et ipsis superioribus rite ac iure competeat. Deinde specialem tibi largimur facultatem sanandi et confirmandi omnia et singula acta capitulorum provincialium, quae usque nunc perhabita sunt, etiam quoad graduum collationem, quatenus in his celebrandis conficiendisque saltem substantialia servata sint, quae a sacris canonibus et regularis uniuscuiusque instituti constitutionibus

praescribuntur, quod si secus attentatum fuerit, ea nulla ac invalida declarandi, tuique muneris erit ad sacrorum canonum et earumdem constitutionum praescriptam formam reducendi ac praesertim omnia iuxta decretum de regularibus a sacrosancto Concilio Tridentino, sessione vigesima quinta, editum, componendi. Nolumus tamen aliqua te uti iurisdictione et facultate in moniales, nisi in eas quae regularium praelatorum potestati subiiciebantur, quatenus ob eorum defectum opus sit, salvo prorsus iure atque auctoritate, in reliquis ad formam eiusdem Tridentini decreti, singulorum Ordinariorum quorum subiiciuntur iurisdictioni. Atque ut fraternitas tua malis, si quae apud eosdem regulares inveneris, salutaria remedia adhibere valeat, auctoritate apostolica facultatem tibi concedimus tum professiones non rite emissas, tum electiones a provincialibus vel a peculiariis coenobiorum seu domorum superioribus non legitime factas penitus sanandi, nec non dispensandi per condonationem seu compositionem, prout magis tibi in Domino videbitur, super missarum etiam manualium oneribus, quibus non fuerit satisfactum, atque reducendi seu imminuendi gravi de causa, eaque permanente, servato modo et forma a fel. rec. Benedicto XIV. praedecessore Nostro in suo opere de synodo dioecessana lib. 13, c. 25, tradita, pro futuris temporibus quaelibet onera missarum ad pia legata seu cappellanas spectantia, et absolviendi a censuris, quas circa eadem missarum onera regulares forsitan contraxerint; itemque absolviendi eosdem a censuris contractis tum ob donationes, venditiones, permutationes et alias quascumque alienationes rerum ad regulares domos seu conventus vel ad singulos ipsos religiosos pertinentium, tum ob simonias quocumque modo admissas in superiorum electionibus perficiendis. Ex his profecto intelligis, ven. frater, huiusmodi munus et officium tibi eo consilio nos credidisse, ut in praefatis regionibus regularem instaures disciplinam, atque abusus, si qui in eam irreperint, divellas; id vero ut facilius assequaris propositoque Nostro apprime respondeas, potestatem tibi facimus assumendi viros religiosos, probitate morum, doctrina, prudentia ac gerendarum rerum peritia commendatos, quorum vicaria opera in his vel universim vel ad singulos casus utaris apud eas regulares singulares domos seu conventus, ad quos te personaliter accedere, sive locorum distantia, sive aliud quodvis impedimentum minime patitur; proindeque tibi fas erit, tam per te, quam per huiusmodi vicarios, visitare in spiritualibus aequae ac in temporalibus seu oeconomicis omnia et singula coenobia, conventus, hospitia, collegia, conservatoria, eremos et alias domus quascumque regularium, seu ad qualemcumque regularem ordinem pertinentes, dummodo in

praefata Mexicana ditione existant, facultatesque, de quibus supra, vel per teipsum exercere, vel eas praedictis vicariis subdelegare, tam in singulis casibus in quibus opus fuerit, quam universim pro brevi temporis spatio arbitrio tuo definiendo, ita tamen, ut de earum usu rationem tibi reddere debeant, idque delegationis seu visitationis apostolicae actis consignandum: volentes te tuosque vicarios sive subdelegatos in eiusmodi actis ac facultatum usu et exercitio declarare auctoritate apostolica peregrisse.

Praeterea minime dubitantes, quin et tu consilium Nostrum adamussim assequaris, expectationique Nostrae plene respondeas, ac sedulo recogitans et ipsos veteres christianos ex remotissimis regionibus, teste Cypriano martyre, «navigare ausos ad Petri cathedram atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis orta est» respicientes in ea natalem fontem ad quem necesse est omnem convenire Ecclesiam, non omittas de re universa nos certiores facere, difficilioribusque in negotiis, ex more institutoque maiorum, Sedem Apostolicam consulere; sed et districte tibi praecipimus, ut singulis bienniis eandem Sedem Apostolicam, quemadmodum haec se habeant, diligenter doceas, ad eam missis delegationis seu visitationis apostolicae actis, cum iis animadversionibus, quas fraternitas tua ad ipsam Sedem in eisdem recte certiorandam opportune duxeris adiungendas. His igitur, ven. frater, te praemunendum duximus, pro spirituali bono illorum regularium, quos respicit apostolicum ministerium, quod tibi demandavimus, atque ex his quodammodo metiri poteris tum magnitudinem studii aeternae earum salutis procurandae, quo urgemur, tum fiduciam, quam in tua doctrina ac prudentia collocavimus. Deus et Pater Domini Nostri Iesu Christi, pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui consolatur Nos in omni tribulatione Nostra, det illis intellectum in his omnibus, ut per ea possimus et ipsi consolari eos, qui in omni pressura sunt.

Hinc volumus, ut praesentium literarum exemplis etiam impressis, manu tamen tua subscriptis ac sigillo munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae Nostrae voluntatis significationi hisce literis ostensis haberetur, atque interim coelestis auxilii auspicem, Nostraeque benevolentiae pignus, apostolicam benedictionem fraternitati tuae peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die decima nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XLV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio et extensio indulgentiarum concessarum eis, qui visitaverint cappellam beatae Mariae Virginis et sancti Michaelis Archangeli extra muros civitatis Veronensis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Expositum Nobis nuper fuit quod publicae olim cappellae beatae Mariae Virginis, ac sancto Michaeli Archangelo dicatae extra muros civitatis Veronensis existenti nonnullae indulgentiae per modum iubilaei, per apostolicas literas fel. rec. Pii PP. IV. praedecessoris Nostri in simili forma brevis sub die octava mensis iulii anno millesimo quingentesimo sexagesimo secundo desuper expeditas perpetuo utriusque sexus fidelium favore elargitae fuerunt. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, cappella praedicta ecclesiae rectoris regimini subiecta in ampliorem formam redacta, eoque titulo condecorata fuerit, inde vero posteaquam a Camaldulensibus monachis, quorum administrationi tradita fuit, per quoddam temporis spatium gubernata, iterum rectoris ditioni atque regimini subiecta evaserit, plurimum veretur indulgentias praedictas etiam num perdurare. Nobis propterea humiliter supplicatum fuit, quatenus easdem omnes indulgentias et spirituales gratias huiusmodi confirmare de apostolica benignitate dignaremur.

Nos igitur supplicationibus huiusmodi inclinati, deque omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, supradictas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, aliasque spirituales gratias alias publicae olim cappellae praedictae ut praemittitur impertitas, in ecclesia rectorali huiusmodi, servatis tamen in reliquis praefatarum literarum forma et dispositione, omnibusque inibi iniunctis rite adimpletis, auctoritate apostolica, tenore praesentium confirmamus, et quatenus opus sit de novo quoque concedimus et impertimur.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die vigesima nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab eis, qui interfuerint missae Conceptionis celebrandae in conventu sancti Didaci civitatis Sanctae Fidei de Bogota in America ².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum, sicut Nobis nuper exponi fecit dilectus filius Angelus Ley conventus s. Didaci fratrum ordinis Minorum sancti Francisci de observantia Recollectorum nuncupatorum, ut asseritur, superior, in ecclesia dicti conventus, civitatis Sanctae Fidei de Bogota in America missa Conceptionis beatae Mariae Virginis Immaculatae ordinis propria quibusdam anni diebus, ut moris est, celebrari soleat, Nobis idcirco supplicari fecit exponens praefatus, quatenus praedicti ordinis regulares missae huiusmodi celebrationi assistentes, aliosque utriusque sexus christifideles eidem interessentes, aliquo indulgentiarum dono locupletare de apostolica benignitate dignaremur.

Nos igitur eorumdem regularium dictorumque christifidelium erga Deiparam sine labe conceptam devotionis pietatisque augmentum animarumque salutem coelestibus Ecclesiae thesauris procurare cupientes, dicti exponentis supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, deque omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis dicti ordinis regularibus in praefato conventu nunc et pro tempore degentibus, aliisque utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac sacra communione refectis, qui missae Conceptionis beatae Mariae Virginis Immaculatae eiusdem ordinis propriae, quandoque in ecclesia praedicta civitatis praefatae celebrabitur, devote adstiterint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quoties id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae, ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse, misericorditer in Domino concedimus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Iure Pont. de P. F.

XLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit ampliatio privilegii concessi ecclesiae parochiali sancti Pantaleonis Medici civitatis Venetiarum pro celebratione missarum in suffragium defunctorum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii capitulum et presbyteri choro parochialis et collegiatae ecclesiae sub invocatione s. Pantaleonis Medici martyris civitatis Venetiarum inservientes, quod licet in dicta ecclesia altare privilegio apostolico pro animabus fidelium defunctorum purgatorii poenis liberandis decoratum reperitur, tot sunt missarum onera ad altare huiusmodi celebranda, et alia missarum sacrificia, quae christifideles pro defunctis ad praefatum altare celebrari flagitant, ut sacerdotes choro eiusdem parochialis et collegiatae ecclesiae inservientes missas sibi incumbentes, seu devotionis causa non sine tam proprio quam aliorum presbyterorum ad dictam ecclesiam adventantium incommodo in altare privilegiato huiusmodi celebrare possint. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ut quandomcumque aliquis ex sacerdotibus, choro dictae ecclesiae inservientibus, dumtaxat ad quodcumque altare dictae ecclesiae sacrosanctum missae sacrificium tam pro satisfactione onerum missarum sibi incumbendum, quam devotionis causa pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, ad praefatum altare celebrabit, missae sacrificium huiusmodi animae seu animabus, pro qua seu pro quibus celebratum fuerit, perinde suffragetur ac si ad altare privilegiatum fuisset celebratum auctoritate apostolica tenore praesentium concedimus et indulgemus.

Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Bullario Romano.

XLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur confirmatio statutorum collegiorum erectorum a rege Hispaniarum pro curanda nobilium puerorum instructione*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In supremo apostolicae dignitatis fastigio, meritis quamvis imparibus, coelesti rerum dispensatione collocati, id profecto velle ac pro viribus curare debemus, ut quae ad spirituales et temporalem fidelium utilitatem prodesse videntur, omni, qua possumus ratione tueri, atque in maius etiam provehere studeamus.

Quum igitur carissimus in Christo filius Noster Ferdinandus, Hispaniarum rex catholicus, qui avitae pietatis, religionis et munificentiae aemulator, populi sibi subditi prosperitati semper intentus sex insignium collegiorum, quorum quatuor Salamanticae existunt nuncupata a s. Bartholomaeo, a s. Iacobo Cuenchae, a ss. Salvatore Ovieti et a s. Iacobo Zebedaei, archiepiscopatus unum Valisoleti titulo s. Crucis, unum demum Alcalae Regalis honori s. Ildephonsi, restaurationem sollicitate curavit, ut nobili Hispanae iuventuti literis et moribus mature imbuendae commodum praebeatur, a Nobis petierit, ut statuta, quae pro salubri eorumdem collegiorum regimine regali cedula diei decimae quintae ianuarii currentis anni sancita sunt, apostolica Nostra auctoritate confirmemus, et rectoribus ecclesiasticis pro tempore eorumdem collegiorum, qui ratione alicuius ecclesiastici beneficii servitio et personali residentiae sunt obnoxii iudultum absentiae, durante munere, pariter concedamus.

Nos memorati regis religionem, pietatem, munificentiam et sollicitudinem plurimum commendantes, ac omnes, quibus praesentes literae favent, speciali beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, eiusdem regis votis benigne annuentes, statuta praedicta, Hispanico idiomate exarata, et in unum librum collata cui titulus « Real cedula de s. m. y seniores del consello, por la cual se manda guardar y cumplir el real decreto comprensivo de las constituciones que han de observarse para el buen regimen y gobierno de los collegios, mayores denominandos de s. Bartolomè et Viejo, de Cuenca, de Oviedo y del arzobispo en la

² Ex eodem Bullario.

» universidad de Salamanca, de Sancta Cruz, » en la de Valladolid, y de s. Ildefonso, ex » la de Alcalá de Henares. año de 1831 Ma- » trid en la imprenta real. », auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, omnesque et singulos iuris et facti defectus, si qui desuper intervernerint, sanamus atque supplemus; ac praeterea rectoribus pro tempore ecclesiasticis eorumdem collegiorum, qui ratione alicuius ecclesiastici beneficii residentiae et servitio personali ecclesiae sunt obnoxii, dicta Nostra auctoritate concedimus, ut, durante munere rectoris, ab ecclesia ubi beneficium obtinent, abesse, et a divinis per eos in ea explendis officiis vacare, ac interim nihilominus omnes et singulos beneficii fructus, redditus et proventus, nec non iura, obventiones et emolumenta quaecumque, et distributiones etiam quotidianas, et extraordinarias quocumque titulo appellatas, quae solis praesentibus dari et praestari solent ac debent, atque ad illos ratione beneficii pertinentes, lucrificare, exigere et percipere, suosque in usus et utilitatem, satisfactis tamen oneribus, convertere, in omnibus et per omnia, perinde ac si penes ecclesiam, ubi beneficium obtinent residerent, ac ibidem cunctis nocturnis et diurnis horis, caeterisque chori et ecclesiae functionibus intervenirent, libere et licite valeant.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; ac ab illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dictarum universitatum et ecclesiarum ubi beneficia rectorum extant erecta, aliisque quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illas aliis in suo robore per-

mansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu tamen alicuius notarii publici subscriptis, ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda iulii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

IL.

EPISTOLA

Ad nobiles viros Brasiliae imperium regentes respondet, qui Pontificem de imperio sponte dimisso a Petro I atque ad augustum filium suum translato certiores fecerant, et cum eo gratulabantur de suscepto summo pontificatu¹.

Dilectis filiis nobilibus viris
Brasiliae imperium regentibus

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Duas dilecti filii, nobiles viri, epistolas eodem tempore a vobis accepimus. In earum una de Brasiliae imperio a carissimo in Christo filio Nostro Petro I sponte dimisso, atque ad augustum filium suum ab eodem translato, deque imperii eiusdem regimine usque dum generalia nationis comitia celebrentur, a vobis Petri II nomine suscepto Nos certiores fecistis. Vestra haec memorandum huiusmodi eventum Nobis nunciandi cura liquido demonstrat, qua in Apostolicam Sedem devotione sitis et qua filiali observantia Nos prosequamini. Cum igitur epistola vestra magis magisque Nobis confirmaverit vos maiorum vestrorum aemulatores catholicae religioni addictissimos esse, illamque sartam tectamque servare ac tueri, non est cur vobis consolationem expromamus, quam eiusdem epistolae lectio Nobis intulit, hoc praecipue tempore, quo sanctissima Christi Ecclesia occultis ubique insidiis premittitur, vel apertis hostilitatibus impugnatur. Qui tamen christifideles sunt, probe norunt irritos esse impiorum hominum conatus, et portas inferi nunquam adversus eam praevalituras. Divino huiusmodi

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

promisso confortati, estote fortes in fide, dilecti filii, nobiles viri, religiosaeque imperatoris vestri Petri II institutioni maximo studio invigilate, ut qui saluberrimos e religione ac pietate principum dimanare solent fructus, Brasilianum quoque imperium abunde percipiat. Altera vero, quam ad Nos misistis epistola, de supremo pontificatu, ad quem imperscrutabili Dei iudicio evecti sumus, impense gratulati Nobis estis, atque una significastis vos imperatoris nomine dilecto filio Francisco Vidigal imperialis istius aulae consiliario, nec non imperialis cappellae praelato, inclitique ordinis Christi equiti mandasse, ut legati extraordinarii et ministri plenipotentarii munus, quod iam apud tel. rec. praedecessores Nostros perfunctus est, apud Nos etiam obire pergat. Gratulationes Nobis imperii nomine a vobis factae plane gratissimae Nobis acciderunt, et maximas pro iis gratias vobis ex animo persolvimus. Quod autem dilecto filio Nostro Francisco Vidigal commiseritis, ut legatum extraordinarium et plenipotentiarium istius imperii ministrum, fidelemque imperialium sensuum interpretem apud Nos agat, summae Nobis iucunditati fuit. Praeclarum enim virum, religione, pietate, prudentia rerumque gerendarum usu praestantem plurimi facimus, eique Brasiliani imperii negotia perennem omnem propterea fidem semper habebimus. Quod superest paternae maximaeque charitatis Nostrae pignus apostolicam benedictionem carissimo in primis filio Nostro Petro II imperatori vestro, tum vobis, dil. filii, nob. viri, Brasilianis denique universis effuso corde impertimur.

Datum Romae die 26 iulii 1831, pontificatus Nostri anno primo.

L.

EPISTOLA

*Leopoldo Belgii regi gratias reddit ob ministri plenipotentarii apud S. Sedem confirmationem*¹.

Serenissimo ac potentissimo
Leopoldo Belgii regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Serenissime et potentissime rex.

Gratum admodum acceptumque Nobis fuit, quod regia maiestas tua munus legati tui extraordinarii et ministri plenipotentarii apud Nos confirmaverit dilecto filio nobili viro comiti Augusto de Liedekerke honorario tuae ipsius maiestatis cubiculario, et Leonis Belgii equiti, qui eodem officio apud Pium VIII praedecessorem Nostrum fungebatur. Novimus enim, per-

spectasque habemus egregias animi dotes, quibus memoratus comes ornatur, ut proinde non dubitemus, quin ipse in gerendis maiestatis tuae negotiis operam suam Nobis quoque probaturus sit. Plurimas etiam, potentissime rex, tibi gratias persolvimus pro praestantibus et amicabilibus erga Nos sensibus, quos hac occasione Nobis renovasti; cupimusque ut persuasum habeas, Nos iisdem ex animo et cumulatissime respondere. Interea catholicos, ditioni tuae subditos, maiorem in modum tibi commendamus, tua ipsa erga Nos benevolentia confisi, commendationem Nostram plurimum apud te ponderis habituram. Et Deum O. M. fervidis precibus obsecramus, ut regiam maiestatem tuam incolumem servet atque fortunet, perfecta quoque Nobiscum caritate coniungat.

Datum Romae apud s. Petrum die 9 iulii 1831, pontif. Nostri anno primo.

LI.

BULLA

*Confirmat praedecessorum constitutiones quibus cautum habetur, ne quid iuris quisque sibi asserat ex titulis quomodocumque eisdem tributis in literis, constitutionibus aliisque actibus nomine S. Sedis expeditis*².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei,
ad futuram rei memoriam.

Sollicitudo ecclesiarum, qua Romani Pontifices ex commissa sibi divinitus christiani gregis custodia assidue urgentur, eo ipsos impellit, ut quod in terrarum gentiumque omnium orbe ad rectam rei sacrae procuracionem, atque ad animarum salutem magis expediat, nitantur impense conciliare. Ea tamen identidem est temporum conditio, eae in imperio statuque civitatum vicissitudines commutationesque, ut inde praepediantur ipsi haud raro, quominus spiritualibus populorum necessitatibus prompte libereque subveniant. Potest enim ab iis potissimum, qui secundum elementa mundi sapiunt, rapi in invidiam auctoritas eorundem, quasi studio partium permoti iudicium quodammodo de personarum iuribus ferant, si pluribus de principatu contendentibus quidpiam ipsi pro illarum regionum ecclesiis, ac praesertim ad earum Episcopos adsciscendos decernant, re cum iis collata, qui actu ibidem summa rerum potiuntur. Infestam hanc perniciosamque suspicionem omni fere aetate insectati sunt Romani Pontifices, quorum tanti interest, ipsius fallaciam patefieri, quanti stat aeterna illorum salus, quibus ob id causae opportuna denegen-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Iure Pont. de P. F.

tur, vel saltem diutius, ac par est, differantur auxilia.

Huc sane dumtaxat spectavit felicitis recordationis praedecessor Noster Clemens V, qui in generali Viennensi concilio saluberrima constitutione cautum edixit, ut si quem summus

Pontifex sub titulo cuiuslibet dignitatis ex certa scientia, verbo, constitutione vel literis nominet, honoret, seu quovis alio modo tractet, per hoc in dignitate illa ipsum approbare non intelligatur, aut quicquam ei tribuere novi iuris¹.

Id et luculentissime testatus est Ioannes XXII, quando ad Robertum Brusium, qui regem Scottorum agebat, literas concordiae causa se dare scripsit sub regia intitulatione, probe gnarus, per eam ex Clementinae constitutionis praescripto nec iuri regis Angliae detrahi, nec ipsi novum aliquod ius acquiri. Quod nedum binis ad ipsum Robertum literis denunciavit, sed et epistola officii plena expresse admonuit Eduardum Angliae regem, cum quo de Scotiae dominatu contentio illa fervebat, ne scilicet per huiusmodi intitulationem censeret quidpiam alterutrius iuri vel accrevisse vel esse detractum².

Nec absimili consilio Pius II usus est, quando de Hungarorum principatu inter imperatorem Fridericum et Mathiam Ioannis Huniadis filium dimicabatur. Respondit quippe, illum a se ex more nuncupari regem, qui regnum teneret, quo actu nulli, inquit, detrimentum se arbitrari illatum³.

Hanc porro agendi rationem, quam ab Apostolica Sede vel a priscis temporibus servatam novimus, constitutione, quam in perpetuum valituram et irrefragabilem dixit, ratam habuit Xistus IV fel. rec. pariter praedecessor Noster, atque speciatim confirmavit, ut nimirum si qui pro regibus aut in aliqua dignitate constitutis a Romanis Pontificibus recepti, nominati aut tractati fuerint tam per se quam per nuntios, aut ipsimet se nominaverint, et ab aliis quibuslibet pro talibus nominati, recepti vel tractati fuerint, ac si personaliter aut per eorum oratores in consistoriis, vel aliis quibuslibet actibus collocati vel admissi etiam coram Pontifice extiterint, nullum ipsis ex similibus actibus in regnis et dignitatibus huiusmodi ius quomodolibet de novo acquiratur vel aliis ius habentibus praeiudicium aliquod inferatur⁴.

Hinc ad praestitutam hisce constitutionibus normam superiori saeculo Clemens XI immortalis memoriae Pontifex, nedum titulo catholici regis serenissimum Austriae archiducem Carolum nuncupavit, sed et iurium illi adnexorum usum, quoad ditiones, quas tenebat, seu forsani ipsum de caetero tenere contigisset, minime in

posterum se denegaturum monuit, diserte in consistorio professus, se praenunciatas praedecessorum constitutiones adprobare et innovare, ut ita iura eorum praesertim, qui de Hispanici regni successione contendebant, aequaliter salva remanerent⁵.

Verum si hoc fuit semper in more positum institutoque Apostolicae Sedis, sub memoratis conditionibus rectae sacrarum rerum procuratori ubique instare, quin ulla inde pro cognoscendis decernendisve dominantium iuribus sancita censeretur dispositio; id certe multo magis in tanta rerum publicarum mobilitate atque in crebris ipsarum conversionibus curandum Nobis est, ne humanis ex rationibus deserere quodammodo Ecclesiae causam videamur.

Quare, audita selecta venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregatione, de apostolicae potestatis plenitudine, motu proprio ac de matura deliberatione, praedictam constitutionem felicitis recordationis Clementis V praedecessoris Nostri, quam occasione non abissimilium super aliquo principatu contentionum caeteri praedecessores Nostri Ioannes XXII, Pius II, Xistus IV et Clemens XI approbarunt et innovarunt, exemplis eorundem inducti, iisque prorsus inhaerentes, similiter approbamus ac denuo sancimus, declarantes pro futuris quoque temporibus, quod si quis a Nobis vel a successoribus Nostris, ad spiritualis ecclesiarum fideliumque regiminis negotia componenda, titulo cuiuslibet dignitatis etiam regalis ex certa scientia, verbo, constitutione vel literis, aut legatis quoque hinc inde oratoribus nominetur, honoretur, seu quovis alio modo active, quo talis in eo dignitas facto agnoscat, aut si easdem ob causas cum iis, qui alio quocumque gubernationis genere rei publicae praesunt, tractari aut sanciri aliquid contigerit, nullum ex actibus, ordinationibus et conventionibus id generis ius iisdem attributum, acquisitum probatumque sit, ac nullum adversus caeterorum iura et privilegia ac patronatus discrimen, iacturaeque et immutationis argumentum illatum censi possit ac debeat: quam quidem de iurium partium incolumitate conditionem pro adiecta actibus istiusmodi habendam semper esse edicimus, decernimus et mandamus, illud iterum Nostro ac Romanorum Pontificum successorum Nostrorum nomine denunciantes, in huiusmodi temporum, locorum personarumque circumstantiis ea tantum quaeri, quae Christi sunt, atque unice, veluti susceptorum consiliorum finem, ea ob oculos versari, quae ad spirituales aeternamque populorum felicitatem facilius conducant.

¹ Cap. Si summus Pontifex. De sententia excommunicationis in Clement. Vide apud Labbaeum Acta Concilii Viennensis circa finem.

² Extant tres in eam epist. Ioannis XXII apud Raynaldum ad annum MCCCXX, § 40, 41, 42.

³ Apud Raynaldum ad annum MCCCCLIX, § 13.

⁴ Sixtus IV const. Hac in perpetuum kal. februarii MCCCCLXXV.

⁵ Ita oratione consistoriali habita in consistorio die XIV octobris MDCCIX.

Decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab eis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari debere: in contrarium facientibus etiam expressa, specifica et individua mentione dignis non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae approbationis, sanctionis, declarationis, denunciationis, decreti, mandati ac voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo primo, nonis augusti, pontif. Nostri anno primo.

LII.

DECRETUM

Quo clero Romano fit concessio agendi festum Transfigurationis Domini, et recitandi nonnulla officia sub ritu duplicis maioris¹.

Sacrosancta Lateranensis archibasilica patriarchalis omnium ecclesiarum mater et caput, Servatori Nostro Iesu Christo a sancto Silvestro Papa dicata fuit. Congruum itaque cum sit iuxta rubricas generales Breviarii Romani titulo VII de octavis, numero I, et sacrorum Rituum Congregationis decreta, praesertim in una Aquen. diei 2 septembris 1741, ad Dubium VIII, ut titularis festum praesertim cathedralis ab universo civitatis clero saeculari agatur sub ritu duplici primae classis cum octava, et a regularibus iuxta constitutionem sa. me. Urbani VIII super observantia festorum, eademque decreta praecipue in una Ordinis Minorum de Observantia die 13 iunii 1682 sub eodem ritu, sed sine octava; quumque ex consuetudine eiusdem archibasilicae Transfigurationis festum occurrens octavo idus augusti, ceu titularis cum eodem ritu fuerit hactenus celebratum, idcirco Sanctissimo Domino Nostro Gregorio Papae XVI supplicavit eminentissimus et reverendissimus dominus cardinalis d. Placidus Zurla eiusdem in urbe vicarius, ut Romano clero concedere dignaretur facultatem agendi festum Transfigurationis Domini supradicto ritu titularibus competenti. Ad excitandam vero penes eundem clerum memoriam eorum quae Servator Noster pro humano genere pati dignatus est, petiit insuper exten-

sionem sequentium officiorum, quae iam a clero nonnullarum urbis basilicarum recitantur instar concessionis primitus factae clericis regularibus SS. Crucis et Passionis, sed sub ritu duplicis maioris tantum sequenti ordine recitandorum, nimirum

Feria III. post dominicam septuagesimae Orationis in monte Oliveti Domini Nostri Iesu Christi.

Feria III. post dominicam sexagesimae Commemorationis Passionis D. N. Iesu Christi.

Feria VI. post cineres Spinae Coronae D. N. Iesu Christi.

Feria VI. post dominicam I. quadragesimae Lanceae et Clavorum D. N. Iesu Christi.

Feria VI. post dominicam II. quadragesimae Sacratissimae Sindonis D. N. Iesu Christi.

Feria VI. post dominicam III. quadragesimae Sacrorum Quinque Vulnerum D. N. Iesu Christi.

Feria VI. post dominicam IV. quadragesimae Pretiosissimi Sanguinis D. N. Iesu Christi.

Quae officia non possunt amandari ad aliam diem et intra quadragesimam tantum, nisi occurrente officio potioris ritus. — Sanctitas Sua, referente eodem eño et rño domino cardinali Vicario, benigne annuit iuxta preces.

Die 6 augusti 1831.

L. ✠ S. C. M. card. PEDICINI *prae*f.

I. G. Fatati S. R. C. secr.

LIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Insulae Mauritii, loco Eduardi Bedae Slater, Iacobum Bramston visitatorem ap., iuxta modum, eligit¹.

Ven. fratri Iacobo Bramston
episcopo Usulano
vicario apostolico Londinensi,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum ob peculiares rerum circumstantias religionis catholicae bono expedire videatur, ut ven. frater Eduardus Beda Slater apostolicus vicarius in insula Mauritii, aliarumque regio-

¹ Ex Breviario Romano.

² Ex Iure Pont. de P. F.

num, quarum spiritualis cura eidem vicario apostolico demandata est, a memorata Insula apostolicis cito deputetur.

Nos idcirco pro commissi Nobis divinitus pastoralis officii cura, ne quid desit illarum partium assistentiae spirituali, quantum Nobis ex alto conceditur, extraordinario modo huic gravis momenti negotio consulere statuimus, tibi, de cuius probata pietate, prudentia, fidelitate ac religionis zelo satis superque indubia perhibentur testimonia, provisionem modo et forma infra dicendis committere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis de Propaganda Fide consilio, tibi, ven. frater, facultates necessarias et opportunas quarum vi sacerdotem quem doctrina, prudentia, morum integritate ac pietate praeditum in Domino iudicaveris, in Episcopum Ecclesiae Troian. Asiae Minoris in Phrygia in partibus infidelium vacan. per translationem ven. fratris Ioannis Neusehell ad Ecclesiam Guastallensem, auctoritate Nostra apostolica renuatibus atque eligas, illique sic electo postquam ab eo professionem catholicae fidei iuxta articulos ab hac Sancta Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum receperis, munus consecrationis dicta Nostra auctoritate impendere licite valeas, accitis et in hoc tibi assistentibus duobus episcopis, vel, illis deficientibus, eorum loco duobus presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus praefatae huius S. Sedis gratiam et communionem habentibus, auctoritate apostolica tenore praesentium tribuimus et impertimur. Ac praeterea eidem episcopo sic electo dicta Nostra auctoritate concedas ut ad ecclesiam praedictam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime teneatur.

Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut nisi receptis ab eo per te ipsum iuramento et professione fidei huiusmodi, tu consecrationis munus dicto episcopo eligendo impendere, illeque dictum munus suscipere praesumpseritis, tu a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso. Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LIV.

EPISTOLA

*Qua aureum numisma ad comites Antonium Angelum et Marcum Antonium de Cavanis mittit*¹.

Dilectis filiis presbyteris comitibus
Antonio Angelo

et Marco Antonio de Cavanis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii;

salutem et apostolicam benedictionem.

Eo iam pestis progressa est grassantis ubique licentiae et impietatis, ut nisi Deus tot miserrime pereuntium animarum permotus misericordia ipse in adiutorium exurgat Ecclesiae suae, nullum malo remedium relictum esse videatur. Si quid tamen est, unde, humanam imbecillitatem adiuvante Domino, spes ostendatur fore melius in posterum, illud est potissimum, si bonorum studia ad puerilem aetatem rebus optimis instituendam eo magis excitentur quo impensius eam corrumpere omnis virtutis ac religionis hostes connituntur. Cum igitur vos ingenio insignes doctrinaque, nedum pietate, viri, in officio tanti momenti Patriae vestrae, quam et Nostram dicere iure possumus, praestando operam, industriam fortunaeque vestras, iam tot annos tanto cum fructu impendatis, quid de vobis ipsi sentiamus, quos maxime pro pastoralis Nostri munere cura sollicitat gregis Domini, facilius existimare vobis ipsis est quam Nobis scribere. Hoc tantummodo dicimus, scholas a vobis institutas a charitate nuncupatas, quibus adolescentulos et puellas praesertim periclitantes christianis moribus imbuere, aptoque utrorumque sexui et vocationi cultu gratis educare, partim etiam vel stipe iuvare, vel omnino alere propositum est, atque assiduos circa illas labores ac studia vestra non minus quam fel. rec. praedecessoribus Nostris Pio VII, Leoni XII et Pio VIII, charissimo quoque in Christo filio Nostro regi vestro Austriae imperatori Francisco I. iure meritoque probata, adeo et Nobis probari ut nihil magis possit; praesertim cum novam ex alumnis vestris ecclesiasticis conflandam susceperitis societatem, per quam scholarum illarum perennitati consultum sit. Hortaremur vos, ut aucto licet, uti significatis, magis in dies alu-

¹ Ex libro Regularum Scholae a Charitate nuncupatae.

mnorum numero, nullis neque defessi laboribus, neque deterriti difficultatibus, instetis operi, nisi perspecta iam omnibus, ac tamdiu explorata charitatis vestrae constantia persuaderet id futurum calcar currentibus addere. Quare quod reliquum est, vobis toto animo gratulamur, et auctorem bonorum omnium Dominum enixe rogantes ut auxilio suo vobis adsit, quo felices semper contingant exitus laborum vestrorum, vobis confirmamus quidquid ad vos et instituta vestra adiuvanda posse Nobis dederit Dominus, id omne Nos impense facturos. Cuius Nostri animi ut aliquod apud vos extet testimonium, aureum numisma una cum hisce litteris utrique vestrum mittimus, et omnis gratiae coelestis auspiciis, ac pignus propensissimae paternaeque voluntatis Nostrae, apostolicam benedictionem, vobis, dilecti filii, alumni vestris iisque omnibus quorum vobiscum in iis excolendis pia versatur industria, amanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die decima tertia augusti anni millesimi octingentesimi trigesimi primi, pontificatus Nostri anno primo.

LV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit suppressio congregationis monachorum Olivetanorum in Pontificia ditione¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Congregationis Olivetanae status cum ob deficientiam monachorum in hac Pontificia ditione in deterius rueret, et regularis observantiae fervor in diem tepesceret, fel. rec. Leo XII et Pius VIII Romani Pontifices praedecesores Nostri pastorem eorum sollicitudinem in illustrem hanc ordinis sancti Benedicti partem intendentes opus tollendi de medio, si fieri posset, huiusmodi mali, sollicite susceperunt; alter enim, Leo scilicet XII, in hoc rerum statu receptionem et professionem monachorum interdixit; alter vero congregationem praedictam visitationi apostolicae per dilectum filium nostrum Placidum S. R. E. presbyterum cardinalem Zurla nuncupatum gerendae subiecit. Nos autem cum ex relatione visitatoris praedicti noverimus, regularem observantiam ob deficientiam monachorum haud posse in monasteriis memoratis reviviscere, rem tanti momenti peculiari congregationi S. R. E. cardinalium per Nos electae examinandae commisimus. Audita proinde relatione de statu eiusdem congregationis, omnibus mature perpensis, de consilio eorumdem cardinalium, pastoralis officii Nostri

duximus ea statuere atque decernere, quae mala repellere, bona servare et confovere, monachorum quieti et necessitatibus consulere eiusdemque congregationis decus, quantum fieri potest, tutari posse videntur.

Nos igitur motu proprio, atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, vi praesentium volumus atque praecipimus, ut omnia Olivetanae congregationis monasteria in ditione Nostra Pontificia existentia, illo tantum excepto, quod in urbe a s. Francisca Romana appellatur, de quo fiet suo loco specialis mentio, perpetuo claudantur, integris tamen remanentibus aliis Olivetanis monasteriis in exteris dominiis; monachi vero vel in alia eiusdem congregationis monasteria extra statum Pontificium sita se recipiant, quibus congrua constituetur pensio; vel monasteriis congregationis Nostrae Camaldulensis se adiungant. Si autem aliqui ex praedictis Olivetanis monachis, quacumque rationabili de causa, huic Nostrae adhaerere dispositioni non possent aut nollent, facultas manendi in saeculo, servata substantia votorum, aliisque de iure praescribendis, eam petentibus non denegabitur; utque redditus et bona ad dicta monasteria claudenda, inter quae illud Perusiae, vulgo di Monte Murcino, erit recensendum pertinentia, ab huius Sanctae Sedis pendent nutu et dispositione, et interim subcollectoribus spoliis, ubi extant monasteria claudenda tradantur, rationesque eorumdem referantur.

Praeterea monasterium sanctae Franciscae Romanae urbis, titulo hospitii et procurae generalis exterorum monasteriorum Olivetanae congregationis servatum volumus; sub lege tamen, ut omnium bonorum et reddituum eiusdem monasterii inventarium accurate confectum congregationi venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negociis episcoporum et regularium praepositae prius tradatur. Haec praecipimus atque mandamus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, etiam speciali mentione dignis, nec non dictae congregationis et ordinis sancti Benedicti etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Mandamus idcirco in virtute sanctae obedientiae omnibus quibuscumque praedictae congregationis Olivetanae monachis monasteriorum praedictorum, aliisque etiam speciali mentione dignis, quos praesentes respiciunt litterae, ut Nostris huiusmodi dispositionibus prompte pareant et obediant.

Decernentes has litteras firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac omnibus

¹ Ex Bullario Romano.

ad quos pertinet in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Volumus autem, ut earumdem literarum transcriptis seu exemplis etiam impressis, manu tamen alicuius notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit revocatio privilegiorum iam concessorum ecclesiae del Thò Faventinae dioecesis, et divisio paroeciarum constituentium sic nuncupatam congregationem paroeciarum eiusdem civitatis¹.

Venerabili fratri
episcopo Faventino

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Non raro in humanis accidit, ut ea, quae certis temporibus ac quibusdam stantibus circumstantiis, opportuna videbantur et necessaria, illis immutatis, vel moderari vel abrogari identidem debeant. Quum Nobis innotuerit, iura et asserta privilegia, quae plebana ecclesia vulgo del Thò istius Faventinae dioecesis, tamquam caput cuiusdam congregationis paroeciarum in archipresbyteralem ecclesiam sancti Petri Fognani, recurrente solemnitate et processione Corporis Christi, exercet, iurgii, dissidii et scandalii causam dedisse, ea itaque Nos, qua universum complectimur Domini gregem, pastoralis sollicitudine isthuc quoque, ne radices zizania agat altiores, et quae in aedificationem fidelium concessa sunt in perniciem vertantur, statim mentis Nostrae oculos intendentes paroecias praefatas, quae memoratam constituunt congre-

gationem, novo ordine novisque legibus componere statuimus.

Nos igitur audita relatione tua super praemissis, cognitaque dispositione beatae memoriae Cantoni tunc episcopi Faventini anno millesimo septingentesimo quadragésimo quarto circa statum huiusmodi congregationis, novamque earumdem paroeciarum circumscriptionem suo decreto praescriptam, motu proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine vi praesentium, derogantes prius quibuscumque assertis privilegiis ecclesiae del Thò, quae Nostrae huic sanctioni adversari possent, praecipimus atque mandamus, ut in posterum paroeciae omnes, quae unam in praesentiarum constituunt congregationem, in geminam dividantur, altera, cuius caput et mater erit plebania del Thò; adiunctas habeat paroecias sancti Laurentii in Ghiozzano et sancti Laurentii in Campione nuncupatas; altera vero a praefato omnino divisa, et seiuncta in archipresbyterali ecclesia Fognani sit erigenda, cui paroeciae sancti Marii in Undecimo et sancti Stephani in Casale aggregatae remaneant, et unaquaeque ex praefatis duabus congregationibus sic erectis et ordinatis, omnibus honoribus, oneribus, iuribus et privilegiis solitis et consuetis frui et uti libere per se valeat. Tibique, venerabilis frater, huius Nostrae dispositionis, novaeque paroeciarum distributionis executionem committimus atque mandamus. Ac praeterea parochis ac rectoribus, aliisque ad quos spectat in virtute sanctae obedientiae praecipimus, ut Nostris huiusmodi dispositionibus prompte pareant et obediant.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac omnibus ad quos pertinet et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus, et sanctionibus apostolicis, nec non praedictarum ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Bullario Romano.

LVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus confirmatur decretum editum ab excellentissima aula advocatorum Consistorialium super oneribus implendis ab eis, qui nominationem obtinuerunt, et super eorum caducitate ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Gravioris momenti causas ad Apostolicae Sedis iudicium undique delatas coram Romano Pontifice adstantibus S. R. E. cardinalibus perorandi ad Consistorialis aulae advocatos omnino pertinet. Ex hoc tam gravi tamque laborioso munere clare aperteque dignoscitur, quibus virtutibus, quo multiplicis doctrinae censu et praesertim iuris peritiae ii praediti esse debeant, qui in huiusmodi illustre collegium cooptantur. Iure igitur ac merito Romani Pontifices praedecessores Nostri optimi cuiuscumque meritum aestimatores maximo semper in honore illud habuerunt, idque pluribus privilegiis ornarunt, quae quidem in eorum apostolicis litteris fusius continentur, quam ut oporteat commemorari. Iam vero quemadmodum omnes virorum societates, ut quietae et beatae esse possint suas habent leges easque diligenter servant, tuentur, ita et collegium de quo agitur peculiaribus instructum est sanctionibus atque statutis ab Apostolica Sede confirmatis, et approbatis. Sed progressu temporis factum est, ut vel desuetudine vel alia fortasse de causa nonnulli e Consistorialibus advocatis diu distulerint, atque etiam num differant praescripta ab apostolicis constitutionibus conficere de ineunda possessione honorifici muneris eis demandati, eorumque consiliis atque opera collegio opem ferre. Quam ob rem quum collegium ipsum ex sacramenti religione sua iura sacra tectaque tegere ac tueri debeat, egregios autem socios singulari prosequatur honore, quos propterea in suo sinu complecti vehementer exoptat, ac res omnino postulet, ut illius dignitati, splendori ac decori quam diligentissime consulatur, die decima iunii vertentis anni rite convocatum cunctis suffragiis decrevit.

I.

« Che i signori avvocati Concistoriali ancorchè coadiutori, siano eccitati di compire le necessarie formalità, e prendere possesso entro il termine di sei mesi, dal giorno in cui sarà loro notificato il presente decreto. L'ulteriore loro ritardo sarà considerato in luogo di formale

rinuncia all'ufficio ed a tutto ciò che vi è annesso, onde il collegio sia in libertà di umiliare la solita terna a Sua Santità.

II.

» Che gli eletti successivamente siano similmente eccitati a compire entro un anno dal giorno che avranno ricevuto il biglietto di loro nomina, tutte le formalità anzidette e prender possesso, altrimenti si avranno come rinuncianti in tutto e per tutto come all'art. precedente.

III.

» Che il presente decreto venga umiliato a Sua Santità implorandone la sovrana sanzione per la sua osservanza inviolabile in ogni futuro tempo ».

Quae quum ita sint suppliciter per dilectum filium Nostrum Thomam S. R. E. diaconum Cardinalem Bernetti-nuncupatum, quem publicis negotiis praefecimus, a Nobis petierunt, ut auctoritate Nostra, quae ipsi sanxerunt, confirmare velimus.

Nos igitur eorum postulationibus obsequuti, ut studium Nostrum emineat in amplissimorum virorum collegii decus, qui probitate, gravitate atque doctrina in retinenda sanctorum iudiciorum religione, in Apostolicae Sedis iuribus tuendis atque servandis, in calamitosorum salute et defensione, in promovenda iuris et bonarum artium scientia non leves perferunt labores, hos ipsos viros a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica decretum a commemorato advocatorum Consistorialium collegio superius latum approbamus et confirmamus, illique perpetuum approbationis et confirmationis Nostrae robur adiicimus; volumusque propterea, ut a cooptatis et cooptandis in collegium viris, quascumque in illo partes gerentibus sedulo serventur.

Decernentes insuper has literas firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et praedicto collegio aulaeque Consistorialis advocatis hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores, Sedis Apostolicae nuncios ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate scienter vel

¹ Ex Bullario Romano.

ignoranter contigerit attentari; non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit communicatio privilegiorum et indulgentiarum concessarum archisodalitati Charitatis, cappellae campi sancti, et praecipuis nosocomiis Urbis, favore nosocomii beatae Mariae Virginis civitatis Caesaraugustae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Hispania omni semper aetate amore in Deum praefulgere visa est, ex quo nimirum in homines pretioso Dei sanguine redemptos ac proinde sibi carissimos egregia illa charitas redundat. Hinc praeter alia pietatis opera publice instituta non una in eadem civitate adnumeratur domus, quae tum regia tum civica liberalitate vel pauperibus opem, vel aegrotis medicinam, vel periclitantibus perfugium affatim praebet. Sed inter caeteras profecto eminere accepimus nosocomium, cui nomen beatae Mariae Virginis de Gratia civitatis Caesaraugustae; ibi enim inopes cuiusque sexus, vel gravi et insanabili itemque contagioso morbo affecti, infantes expositi, dementes, mulieres criminose foetum gerentes, etiamsi exterae nationis et infideles, leniter patienterque excipiuntur, curantur, solantur. Haud mirum igitur, si quemadmodum eius rectores asserunt, fel. rec. Clemens VII praedecessor Noster in huiusmodi paupertatis asyllum oculos coniciens, quum ad illius incrementum apostolicae beneficentiae munera vellet conferre, idem nosocomium peculiaribus indulgentiis, privilegiis ac indultis ditasset, quorum tamen monumenta in expilationibus ab hostili impetu anno millesimo octingentesimo octavo Hispaniae illatis periisse addiderunt.

Itaque post rerum conversionem magna pecuniae vi nosocomio restituta, ac omnibus quae ad illud pertinent, paullatim compositis, ipsius hospitii rectores ad Apostolicam hanc Sedem confugerunt, ut privilegia a memorato Pontifice huic domui concessa diplomate suo temporum acerbitate deperito, cuius exemplar di-

ligenter asservarunt, benigne confirmare velimus.

Nos igitur speculatores domus Israel ex arcano divinae providentiae consilio nuper constituti, oratorum supplicationibus diu multumque perpensis, tam vetus nosocomium, atque miserorum levamini admodum accommodatum cordi habentes, ut qui huiusmodi operi excolendo promovendoque suas admovent manus alacriores fiant, auctoritate Nostra apostolica, abrogatis concessionibus, quarum deperdita asseruntur documenta, deque speciali gratia omnibus et singulis rectoribus, aegrotis, domesticis, sodalibus nosocomii beatae Mariae Virginis de Gratia civitatis Caesaraugustae, aliisque de eo benemeritis omnes indulgentias ac privilegia communicamus, quibus fruuntur archisodalitas Charitatis, cappella campi sancti, nosocomium Sancti Spiritus et valetudinarium sancti Iacobi Incurabilem hic in urbe, ac dummodo in Caesaraugustano nosocomio, de quo agitur, hospitio excipiantur peregrini, indulgentias etiam archisodalitatis sanctissimae Trinitatis peregrinorum pariter hic in urbe.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus episcopalem ecclesiam Galviensem providet in persona Gregorii Browne¹.

Dilecto filio Gregorio Browne
Elphinen. dioecesis etc.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi adiuvante Domino cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque

¹ Ex Bullario Romano.² Ex Iure Pont. de P. F.

sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et gubernare. Dudum siquidem ecclesiarum omnium sic vacantium quaeque in posterum vacaturae ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Per alias Nostras apostolicas sub plumbo expeditas literas, nova episcopali sede Galviense sub provincia Connaciensi in Hibernia nuper erecta, eidem ipsi auctoritate Nostra apostolica dilectum filium Nicolaum Foran presbyterum Waterfordiensis dioecesis praeficimus, datis idcirco aliis Nostris apostolicis in simili forma Brevis expeditis litteris die xxvii. aprilis ventis anni. Quum autem ipse Nicolaus episcopalem dignitatem reformidans episcopatus renuntiationem Nobis obtulerit, quemque ob gravissimum morbum in quem deinde incidit spes ulla supersit, fore ut ad episcopatum acceptandum posset adduci, Nos rursus ad huiusmodi episcopalis ecclesiae provisionem celerem atque felicem, in qua nullus praeter Nos se potuit seu potest intromittere, reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum venn. fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, renuntiationem memorati presbyteri Nicolai Foran libere factam admittentes et accipientes, ad te qui ex legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus existis, cuius apud Nos de morum integritate, doctrina, prudentia caeterisque ornamentis Episcopo dignis fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus, atque omnibus debita ratione pensatis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem episcopalem ecclesiam Galviensem de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritum accepta, de eorumdem fratrum consilio, auctoritate apostolica, tenore praesentium providemus, teque illi in episcopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem huius ecclesiae tibi in spiritualibus et corporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praedicta ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter et prospere dirigatur, grataque in spi-

ritualibus et temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat.

Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione animi amplectens curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praedicta gaudeat se provido gubernatori ac fructuoso administratori esse commissam, et tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Caeterum ad ea quae in tuae cedere possunt commoditatis augmentum favorabiliter respicientes, tibi ut a quocumque quem malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, accitis et ad hoc ei assistentibus duobus aliis episcopis vel, quatenus hi commode reperiri non poterunt, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus praedictae huius Sedis gratiam et communionem pariter habentibus, munus consecrationis recipere libere ac licite possis et valeas, ac eidem antistiti ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a Sede Nostra propositos ac Nostro ac Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solito iuramento, praedictum munus tibi auctoritate Nostra licite valeat, eadem auctoritate plenam et liberam harum serie tribuimus facultatem.

Volumus tamen, eademque auctoritate praecipimus atque mandamus, ut nisi receptis a te prius per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi ipse antistes consecrationis munus tibi impendere, tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso. Non obstantibus apostolicis ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus deputat visitatorem apostolicum pro inquisitione status coenobii et collegii fratrum minorum sancti Francisci Reformatorum in sancto Petro in Montorio urbis¹.

¹ Eu Iure Pont. de P. F.

Dilecto filio Nostro Iacobo Philippo
S.R.E. presbytero card. Fransoni nuncupato.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

* Volentes Nos sacrae visitationis inquisitione statum coenobii et collegii fratrum minorum sancti Francisci Reformatorum nuncupatorum in sancto Petro in Montorio urbis perspicere, et de tua prudentia, doctrina, religione et rerum usu plurimam in Domino fiduciam habentes, te, dilecte fili Noster, in visitatorem apostolicum coenobii et collegii praedictorum cum omnibus et singulis facultatibus, iuribus et indultis huic muneri adnexis, auctoritate apostolica tenore praesentium ad Nostram et Sedis Apostolicae arbitrium eligimus et deputamus.

Quocirca universis ac singulis dictorum coenobii et collegii superioribus et fratribus, aliisque ad quos spectat ac quomodolibet spectabit, in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque mandamus, ut te visitatorem apostolicum per Nos iuxta tenorem praesentium electum et constitutum omni cum reverentia excipiant, tibi que pareant, faveant et assistant.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dictorum coenobii et collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus privilegia concessa sodalitati sancti
Dominici civitatis Fluminis Ianuarii in Bra-
siliae regno confirmat*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad fovendum Dei obsequium, ad christianae charitatis opera exercenda provido consilio institutas, gratijs et indultis quibus possumus amplissimis libenter prosequimur, prout rerum ac temporum ratione perpensa conspiciamus pro maiore Dei gloria salubriter expedire.

Itaque, quum in urbe Fluminis Ianuarii, quae Brasiliae caput, sodalitas sancti Dominici (quemadmodum expositum est) in sua ecclesia rite fuerit erecta, eiusque sodales enixe cupiant, ut eadem ipsa tertio ordini sancti Dominici adscribatur, atque huiusce ordinis privilegiis perfruatur, itemque facultate instruatur sanctissimum Eucharistiae sacramentum in eorum ecclesia perpetuo asservandi, ac missas sancti Dominici, etiam si eius festum in alium diem transferatur, celebrandi: suppliciter a Nobis petierunt, ut hisce in rebus apostolicam Nostram opem veniamque largiri velimus.

Nos igitur eorum votis benigne annuentes, atque ad huius sancti patriarchae cultum, uti eius sacrae familiae alumni desiderant, magis magisque promovendum, oratores aliosque omnes quibus hae literae favent, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, arbitrio venerabilis fratris episcopi s. Sebastiani et Fluminis Ianuarii committimus et mandamus, ut, si ita se res habent prout expositae, ac servatis iis quae servari opus est, auctoritate Nostra apostolica sodalitas sancti Dominici in sua ecclesia istius urbis Fluminis Ianuarii erecta ad sodalitatem tertii ordinis sancti Dominici evehatur, eiusque indulgentiis tum plenariis tum partialibus, privilegiis, honoribus, indultis quocumque nomine nuncupandis omnino perfruatur. Concedimus deinde atque indulgemus, ut moderator spiritualis eiusdem sodalitatis presbyter saecularis esse possit, ab episcopo confessionibus christifidelium utriusque sexus excipiendis approbatus; cui quidem presbytero erit vestes et scapularia benedicere, eaque imponere, professiones excipere, ipsique etiam facultas erit hisce caeterisque muneribus ex commemorati ordinis praescripto a se peragendis alium presbyterum praeficere seu deputare. Volumus vero, ut summus moderator generalis sit episcopus istius dioecesis, ac sede episcopali vacante prima dignitas istius cathedralis ecclesiae; alterutri autem erit unum ex tribus presbyteris a priore et heteriarchis eiusdem sodalitatis adlegendis approbare, qui moderatoris spiritualis munere perfungatur. Praeterea ad maiorem ipsius sodalitatis spiritualem utilitatem praefato episcopo sancti Sebastiani et Fluminis Ianuarii mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica, eius pariter arbitrio, in perpetuum facultatem faciat, cuius ope in ecclesia sodalitatis sancti Dominici, de qua agitur, dummodo pro dignitate sit ornata, nec suppellectili praesertim ad id quaesita destituatur, sanctissimum Eucharistiae sacramentum possit asser-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

vari, quod tamen sine ullo iurium parochialium praeiudicio concessum volumus. Praecipimus tamen, ut ante tabernaculum, quo divina hostia de more continetur, diu noctueque lampas alatur, utque eius tabernaculi clavis maneat penes sacristam sive aedituum, qui fida illam custodia tueatur. Demum, ut sodalibus praefatis facilius evadat festum sancti Dominici, in cuius tutelam recepti, celebrare, de consilio sacrorum Rituum congregationis eadem auctoritate Nostra impertimur, ut quotiescumque illud festum sit transferendum, missae sancti Dominici, prout in eius die festo peragi possint, dummodo non occurrat duplex primae vel secundae classis, quantum ad missas lectas; et primae classis dumtaxat, quantum ad solemnem, servatisque rubricis.

Haec concedimus atque elargimur, non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur constitutio equestris ordinis sancti Gregorii Magni¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Quod summis quibusque imperantibus maximae curae est, praemia virtutis, et insignia honoris, et monumenta laudis iis decernere, quos optime de re publica meritos noverint, id et Romani Pontifices praedecessores Nostri praestare pro personarum, temporum actuumque ratione consueverunt erga eos, qui Sanctae Romanae Ecclesiae imperium ope, armis, consiliis aliisque recte factis iuvarent. Haec reputantibus Nobis, ac de honore iis habendo deliberantibus, qui fidelem assiduamque, asperioribus etiam temporibus, operam principatui navarunt, placuit ex more institutoque maiorum ordinem equestrem constituere, in quem homines spectatae in Sedem Apostolicam fidei, ex summorum Pontificum auctoritate cooptentur, quos vel praestantia generis, vel gloria

rerum gestarum, vel insignium munerum procuratione, vel demum gravibus aliis ex causis dignos ipsi censuerint, qui publico pontificiae dilectionis testimonio honestentur. Inde enim nedum praemium virtuti conferri, sed et stimulos addi caeteris palam est, quibus ad bonum rectumque impensius in dies excitentur.

Quare hisce Nostris apostolicis literis equestrem ordinem constituimus, quem et ex praecipuo Nostrae in sanctissimum praedecessorem Gregorium Magnum venerationis affectu, et ob assumptum ipsius nomen, quando humilitati Nostrae impositum pontificatum suscepimus, a sancto Gregorio Magno volumus nuncupari, reservantes Nobis ac Romano Pontifici pro tempore existenti, ius eligendi equites, quos constet virtutum laude, conditionis honestate, splendore munerum, atque eximia in rebus gerendis sedulitate, communi demum bonorum suffragio commendari.

Erit porro peculiare ordinis insigne crux octangula ex auro artificiose elaborata, rubram superficiem habens, in cuius medio, veluti parvo in numismate, exte^a affabre coelata imago sancti Gregorii Magni. Taenia ad eam sustinendam erit serica rubra, cuius extrema ora flavo colore distinguatur.

Cum vero statim quidam in equestribus ordinibus gradus dignitatem illorum, qui iisdem accensentur, designent, quatuor in Gregoriano ordine gradus equitum praefinimus, quorum primi equites magnae crucis primae classis, secundi equites magnae crucis secundae classis, tertii equites commendatores, quarti equites simpliciter nuncupabuntur.

Serica fascia praelonga, binis ordinis coloribus picta, dextero humero imposita, transversaque ad latus sinistrum propendens, et magnam crucem sustinens, insigne erit equitum primi generis, qui insuper medio sinistro latere pectoris, innexam vestitui gestabunt alteram maiorem crucem, radiis undique ac gemmis circumornatam opereque magnifico caelatam.

Equites secundae classis crucem magnam, instar numismatis, latere pectoris sinistro habebunt, praeter crucem alteram grandem collo ex fascia serica appensam.

Equites commendatores crucem magnam gerent, quae e fascia collo inserta dependeat, privilegio tamen carebunt ferendi praedictum numisma, seu crucem alteram in latere pectoris sinistro.

Equites quarti ordinis crucem parvam, iuxta communem equitum morem, ad pectus apponent in parte vestis sinistra.

Caeterum eos omnes, qui publico hoc pontificiae voluntatis testimonio sint honestati, monitos volumus, ut animadvertant sedulo, praemia virtutibus addici, nihilque diligentius cu-

¹ Ex Bullario Romano.

randum ipsis esse, quam ut rebus praeclare gestis expectationem ac fiduciam, quam excitarunt, cumulate sustineant, delatoque sibi honore dignos esse in dies magis exhibeant. Haec quidem suscepti huiusce consilii ratio est, haec praecipua muneris ipsius conditio, cui apprime satis fiet constanti erga Deum et principem fide, prout in aversa crucis parte inscriptum est: atque ita boni omnes: et ii praesertim, quorum maxime interest ob ordinis coniunctionem, de fausto felicitque Nostri instituti progressu gratulabuntur.

Haec statuimus, ac declaramus, non obstantibus in contrariis facientibus etiam speciali mentione dignis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXIII.

EPISTOLA

*Nicolaum I. Russiarum imperatorem conso-
latur ob mortem eius fratris Constantini ¹.*

**Serenissimo ac potentissimo principi Nico-
lao I omnium Russiarum imperatori, Po-
loniae regi, Finlandiae duci**

GREGORIUS PP. XVI.

**Serenissime ac potentissime imperator,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Tristem acerbumque Nobis attulere nuntium imperialis maiestatis tuae litterae die 24 iunii vertentis anni ad Nos datae, quibus intelleximus magnum ducem Constantinum fr. tuum dilectissimum contagioso illo morbo correptum, qui partem Europae nunc misere devastat, alteram vero partem formidine complet, e viventium numero brevi tempore sublatum fuisse. Eisdem porro litteris, potentissime imperator, Nobis significasti hoc te lugubre officium apud Nos obiisse, quod persuasum habeas amicabilibus erga te sensibus Nos esse plane animatos, eoque moeroris tui partem ex animo suscepturos. Nihil verius nihilque gratius significare Nobis poteras, qui occasiones vehementer optamus, quibus bene te mereri aliqua ratione possimus. Nostris interim precibus omnipotenti Deo supplicare non intermittimus, ut quod imperialis maiestas tua interitu carissimi fratris passa infortunium, non interrupta secundorum eventuum series compensare perfectaue Nobiscum caritate coniungere pro sua bonitate dignetur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die primo septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiarum assequen-
darum ab eis, qui visitaverint aediculam
extructam in paroecia sancti Hieremiae, et
sacram Mariae Virgini Perdolenti civitatis
Venetiarum ².*

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In tanto animi moerore quo Deo beneplacitum est Nostri pontificatus affici primordia, gratum sane Nobis accidit, accipere, Venetiis in paroecia sancti Hieremiae patere aedes, quibus nomen filiorum Charitatis, sacra aedicula instructas Mariae Perdolenti dicata, quaeque eo spectant, ut cuiusque aetatis et conditionis homines praefinitis temporibus tum divinarum rerum commentatione ad rectam salutis semitam reducantur, tum divini verbi praeconio ab eo nunquam deflectere edoceantur. Hoc autem factum esse provido studio dilectae in Christo filiae nobilis mulieris Magdalenae de Canossa, quae non satis habens mulierum pietatem fovisse, virorum etiam spirituali utilitati prospiciendae curavit, atque etiam nunc curat; siquidem Veronae aliud huiusmodi opus, instituere iam animo intendit. Nos itaque tam salutare consilium summopere commendantes, piaque mulieris curas, quas in animarum salutem procurandam sedulo impendit, admirati, ipsamque non solum, sed etiam singulos quosque qui tam Venetiis, quam Veronae commorantes in aedibus huiusmodi spirituali operi se adiunxerint, peculiaribus gratiis ditare statuimus, ut uberiores pietatis suae fructus percipiant.

Hasce igitur indulgentias et peccatorum remissiones de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine duximus concedendas. Primum si vere poenitentes et confessi ac sacra communione refecti fuerint, quo die pio illi operi nomen dederint, itemque in mortis articulo, etiam si ea sacramenta nequeant accipere, ac dummodo saltem contriti nomen Iesu ore si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Plenariam illis aequae indulgentiam post detersas sacra confessione vitae sordes acceptam-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Bullario Romano.

que Eucharistiam in Nativitatis et Ascensionis Domini, nec non in Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis Beatae Mariae Virginis, feria sexta infra hebdomadam passionis, ac tertia dominica mensis septembris, itemque in sanctorum Petri et Pauli apostolorum festis diebus, dummodo in eorum sacra aedicula, vel püblico aliquo in templo pro christianorum principum concordia, haerensum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, impertimur. Quam quidem indulgentiam pariter lucrari posse tum eos ipsos, tum alios christifideles declaramus, quotiescumque eadem in aedicula spiritualibus exercitiis vacaverint, ibique eorum die postremo eucharistico pane refectioni praescriptas preces effundant. In reliquis vero Domini Nostri Iesu Christi, Beatae Mariae Virginis, ac sanctorum apostolorum festivitibus, tum etiam die festo sancti Iosephi, ac tertia dominica post pascha praefato pio operi addicti, praevia saltem contritione indulgentiam lucrentur septem annorum, totidemque quadragenarum. Praeterea ut iidem ipsi eorum aediculam singulis stationum diebus in missali Romano descriptis quolibet anno devote adeuntes, et ibi, ut supra praeceptum est, orantes, quo ex hisce diebus id egerint, eas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes consequantur, quas consequerentur si iisdem diebus ecclesias almae urbis Nostrae pro consequendis indulgentiis stationum designatas pie visitent, etiam in Domino elargimur. Demum singulis vicibus quibus aliquod e piis ex huiusmodi instituto praescriptis operibus exequantur sexaginta dies de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Omnes autem et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint per modum suffragii applicari posse indulgemus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXV.

EPISTOLA

Francisco Austriae imperatori epistolam scribit, qua illum de sublatis impedimentis quae

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

nuptias inter Ferdinandum V filium et Annam Carolinam regiam Sardiniae principem praepediebant, certiore facit ¹.

**Francisco Austriae imperatori
Hungariae regi apostolico
et Bohemiae regi illustri**

GREGORIUS PP. XVI.

**Carissime in Christo fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Nulla merito Nostro, sed sola benignissimi Dei clementia ad supremam b. Petri Sedem evecti, pontificatum feliciter auspicati sumus a tollendis impedimentis quae nuptias carissimi in Christo filii Nostri, natura autem tui, Ferdinandi V Hungariae regis apostolici, cum dilectissima in Christo filia Nostra Maria Anna Carolina regina Sardiniae principe ineundas praepediebant. Id Nos illico ut libentissime praestitimus, quo certe modo oblatas omnes a caesarea maiestate tua sibi gratificandi occasiones suscipiemus. Te enim, carissime in Christo fili Noster, imperialem dignitatem publicis et privatis virtutibus maxime illustrantem, et colendae in primis tuendaeque religionis studio praeclare incensum, intimo et singulari quodam cordis affectu constanter prosequuti sumus. Eos igitur animi sensus, quos pontificatu vix accepto, paucis et Nostra tibi manu significavimus, iterare per has litteras et confirmare gaudemus, firma spe freti caesaream suam maiestatem sua benevolentia nunquam Nobis defuturam, Ecclesiaeque res validissimo patrocinio suo iuvaturam. Quod de explorata pietate et sapientia sua dum Nobis pollicemur, apostolicam benedictionem cum perpetuae felicitatis voto coniunctam suae caesariae maiestati augustaeque domui universae amantissime impertimur.

Datum Romae die septimo februarii millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus confirmat decretum a sacra congregatione de Propaganda Fide editum super iurisdictione episcopi Arathensis in partibus infidelium ².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Summi consilii pontifex Pius VIII praedecessor Noster quum venerabilem fratrem Franciscum Patritium Kenrick episcopum Arathen-

² Ex Iure Pontificio de Propaganda Fide.

sem in partibus infidelium instituit, et coadiutorem cum iure successionis venerabilis fratris Henrici Comwell istius Philadelphiensis ecclesiae episcopi deputavit, gravissimis causis adductus, de consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, confirmavit decretum iam ante a se editum, quo idem episcopus Comwell omni iurisdictione episcopali in illam dioecesim destitutus intelligi deberet, et praeterea eam omnem iurisdictionem ipsi episcopo Kenrick eius coadiutori conferre statuit. Cum vero pluribus acceptis testimoniis locupletibus luculentisque constet per istam dioecesim hoc exploratum generatim non esse, tranquillitati idcirco atque ordini in eius regimine aliaque ratione prospiciendi necessitatem perspeximus. Quapropter de consilio eorundem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium singulis christifidelibus totius Philadelphiensis dioecesis notum manifestumque facimus commemoratum episcopum Comwell, vi decreti ab ipso praedecessore Nostro confirmati, ab omni iurisdictionis episcopalis exercitio cessasse, et nunquam ab hac Apostolica Sede in eo fuisse institutum, sed eam omnem iurisdictionem in venerabili fratre Francisco Patritio Kenrick, cui iam fuerat collata, omnino contineri.

Interea vero dum hoc declaramus et patefacimus auctoritate Nostra utrique clero et populo universo dioecesis Philadelphiensis mandamus, ut episcopum Kenrick huiusmodi potestate insignitum recipiant et admittant, eique plenam obedientiam et reverentiam exhibeant, alioquin sententiam quam rite tulerit, quamque statuerit poenam adversus inobedientes et contumaces, ratam habebimus, et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona sept. millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri an. primo.

LXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus erigit vicariatum apostolicum
in regno Coreae¹.*

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex debito pastoralis officii superna Dei providentia humeris Nostris impositi onus ferentes

totius gregis dominici, illis praecipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae centrum est unitatis, longe dissitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile, ad pascua coelestia vocari valeant feliciterque perducere.

Quum non minima spes fulgeat, ut tandem aliquando in Coreae regnum missionarii apostolici ingredi queant, qui christianorum illic degentium necessitatibus subveniant, eamque vineae Domini partem catechesibus excolant et sacramentorum administratione; quumque praefati regni incolae nonnisi raro et difficillime cum caeteris Sinarum regionibus communicare possint: Nos, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, opportunum ducimus regnum Coreanum nunc pro tunc in novum vicariatum apostolicum erigere, et in eum vicarium apostolicum constituere ab episcopo Pekinensi omnino independentem.

Motu igitur proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, vi praesentium litterarum apostolicarum, Coreanum regnum in novum vicariatum apostolicum nunc pro tunc erigimus, et in eo vicarium apostolicum constituendum ab episcopo Pekinensi omnino independentem declaramus, ac huiusmodi vicario ab hac Sancta Sede eligendo omnes et singulas facultates vicariis apostolicis in regionibus Sinarum, vel Sinis adiacentibus, concedi solitas dicta Nostra auctoritate concedimus et imperitur.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac iis ad quos spectat ac in futurum spectabit, plenissime suffragari, et ab omnibus inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque, etiam speciali et expressa mentione et derogatione dignis, contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die nona sept. millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

LXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus vicarium apost. Concincinae et Campodiae concedit eligere coadiutorem cum futura successione et episcopali caractere ab ipso insignitum¹.

Ven. fratri Ioanni Ludovico Tabeed episcopo Isaçiropolitano in regnis Concincinae et Campodiae vicario apostolico

GREGORIUS PP. XVI.

**Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Exponi Nobis curasti, tibi in votis esse pro speciali bono vicariatus apostolici Concincinae et Campodiae tibi commissi apostolicis fulciri facultatibus, quarum praesidio valeas tuum in vicariatu praedicto eligere coadiutorem cum futura successione eundemque episcopum consecrare cum titulo episcopali per Nos adsignando. Nos, ne in eligenda persona idonea pro huiusmodi coadiutoris officio tibi grata et ad explendum munus apta, quae prius a Nobis esset, uti par est, approbanda: tempus frustra decurrat ob nimiam distantiam locorum, neque eveniat, quod absit, ut te deficiente vicariatus iste diu careat pastore episcopali caractere insignito: extraordinario modo tibi, de cuius pietate, prudentia, fidelitate, religione et doctrina plurimum in Domino fiduciam habemus, annuere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore sententes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negociis Propagandae Fidei praepositorum consilio, tibi, ven. fr., facultates necessarias et opportunas tibi eligendi in coadiutorem memorati officii vicarii apostolici Concincinae eum, quem dignissimum magisque huic muneri idoneum pro tua prudentia iudicaveris, auctoritate apostolica tenore praesentium tribuimus et impertimur, ita tamen ut coadiutor sic per te electus non nisi ea quae hac in re tu illi demandaveris omnino praestare teneatur; quando autem munus huiusmodi, quod tu ad praesens geris, quomodolibet ex persona tua vacaverit, coadiutorem ut supra a te eligendum loco tui vicarium apostolicum Concincinae cum omnibus et singulis facultatibus quae tibi ratione officii huiusmodi a Sede hac Apostolica hactenus quomodolibet concessae sunt, ex nunc pro tunc auctoritate et tenore praesentis facimus et constituimus, salva tamen semper in praemissis

auctoritate congregationis eorundem cardinalium.

Praeterea, ut memoratus coadiutor a te eligendus caractere et titulo episcopali insignitus evadat, ex nunc pariter pro tunc illum in episcopum ecclesiae Metellopolitan. actu per obitum ultimi episcopi vacantis, quae in partibus infidelium consistit, eadem Nostra apostolica auctoritate eligas atque declares, ut ad ecclesiam praefatam quamdiu ab infidelibus detinebitur accedere et apud eam personaliter residere minime teneatur, dicta Nostra auctoritate concedas et indulgeas. Tibique pariter, ut eidem coadiutori a te eligendo, ac postea in episcopum Metellopolitan. auctoritate et tenore praesentis renuntiando post quam ab eo professionem catholicae fidei iuxta articulos a sede Nostra propositos, ac Nostro ac Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum receperis, munus consecrationis auctoritate Nostra apostolica impendere licite valeas, accitis, et in hoc tibi assistentibus duobus, loco episcoporum, presbyteris saecularibus seu cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus praefatae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, dicta auctoritate plenam et liberam tribuimus facultatem.

Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut nisi receptis ab illo per te ipsum iuramento et professione fidei huiusmodi tu consecrationis munus dicto coadiutori impendere et ille dictum munus suscipere praesumpseritis, tu a pontificalis officii exercitio et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensitis eo ipso. Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit pro tempore, ut illum per te eligendum in coadiutorem ad liberum eisdem muneris exercitium iuxta praesentium tenorem recipiant et admittant, illique in omnibus quae ad officium huiusmodi pertinent praesto sint ac obediant, suaeque salubria monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, alioquin sententiam sive poenam quam in rebelles tulerit rite, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictarum ecclesiarum, et iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium facientibus quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona septembris millesimo, octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus vicario apost. Siamensi concedit coadiutorem eligere cum futura successione, eumque episcopum consecrare¹.

Venerabili fratri Iosepho Florens
episc. Sozopolitano vicario apost. Siamensi,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum ven. frater Bartholomaeus Bruguière episcopus Capsensis et coadiutor tuus in vicariatu apostolico Siamensi, cui praees, protectionem in Coreanam regionem paret, quam cum ingressus fuerit titulo vicarii apostolici administraturus erit, hincque fiat ut tu illius operam auxiliumque sis in dicti vicariatus regimine amissurus: Nos, habita circumstantiarum et locorum distantiae ratione, facultates apostolicas tibi tribuere statuimus, quarum vi alium ecclesiasticum virum eligere in tuum coadiutorem cum futura successione, eundemque episcopum consecrare cum titulo episcopali per Nos adsignando possis quamprimum.

Quapropter te, de cuius pietate, prudentia, fidelitate, religione et doctrina plurimum in Domino fiduciam habemus, annuere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negociis Propagandae Fidei praepositorum consilio tibi, ven. frater, facultates necessarias et opportunas tibi eligendi in coadiutorem memorati officii vicarii apostolici Siamensis eum, quem dignissimum magisque huic muneri idoneum pro tua prudentia iudicaveris, auctoritate apostolica tenore praesentium tribuimus et impertimur, ita tamen ut coadiutor sic per te electus nonnisi ea, quae hac in re

tu illi damandaveris, omnino praestare teneatur; quando autem munus huiusmodi, quod tu ad praesens geris, quomodolibet ex persona tua vacaverit, coadiutorem ut supra a te eligendum loco tui, vicarium apostolicum Siamensem cum omnibus et singulis facultatibus, quae tibi ratione officii huiusmodi a Sede hac Apostolica hactenus quomodolibet concessae sunt, ex nunc pro tunc auctoritate et tenore praesentis facimus et constituimus, salva semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem cardinalium.

Praeterea, ut memoratus coadiutor a te eligendus caractere et titulo episcopali insignitus evadat, nunc pariter pro tunc illum in episcopum ecclesiae Biduen. ad praesens per obitum ultimi illius episcopi vacantis, quae in partibus infidelium consistit, eadem Nostra apostolica auctoritate eligas atque declares, illique sic electo, postquam ab eo professionem catholicam fidei iuxta articulos ab hac Sancta Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum receperis, munus consecrationis dicta Nostra auctoritate impendere licite valeas, accitis et in hoc tibi assistantibus duobus episcopis, vel, illis deficientibus, eorum loco duobus presbyteris saecularibus, vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus praefatae huius S. Sedis gratiam et communionem habentibus, auctoritate apostolica tenore praesentium tribuimus et impertimur. Ac praeterea eidem episcopo sic electo dicta nostra auctoritate concedas ut ad ecclesiam praedictam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime teneatur.

Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut, nisi receptis ab eo per te ipsum iuramento et professione fidei huiusmodi, tu consecrationis munus dicto episcopo eligendo impendere, illeque dictum munus suscipere praesumpseritis, tu a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

LXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio vicariatus apostolici
in regno Coreano¹.*

Venerabili fratri Bartholomaeo Bruguière
episcopo Capsensi,

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum nihil Nos magis sollicitat, quam christifidelibus, ut in viam mandatorum Dei dirigantur, atque ad aeternam animarum suarum assequendam salutem opportunis praesidiis adiuventur, omni quo cum Deo possumus studio providere.

Quum itaque tu, venerabilis frater, qui coadiutor episcopi Sozopolitani vicarii apostolici Siamensis, humiliter petieris, ut tibi liceat Coreanum regnum ingredi et Coreanorum neophytorum curam suscipere:

Nos, perpensis Coreanorum christianorum necessitatibus, habitaque insuper ratione quod vicarius apostolicus Siamensis facili negotio alium idoneum presbyterum invenire possit, quem in coadiutorem sui eligat, de consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium tuis precibus benigne annuentes, tibi permittimus, ut, si nihil obstat, ad novam missionem proficiscaris, qua quidem ad exitum prospere feliciterque perducta, etiam nunc te in vicarium apostolicum pro regno Coreae cum omnibus facultatibus vicariis apostolicis in regionibus Sinarum, vel Sinis adiacentibus, concedi solitis ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum auctoritate apostolica tenore praesentium eligimus et deputamus, facimus et constituimus, salva tamen semper in praemissis congregationis eorundem cardinalium auctoritate. Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus, et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

LXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit unio dioecesium Uraniensis
et Subsylvaniensis Basileensi apud Helvetios².*

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad faciliorem commodioremque rei sacrae procuracionem pro locorum conditione statuendam pervigilare Nos adigit commissa Nobis divinitus pro universae Ecclesiae utilitatibus sollicitudo.

Lubentes proinde ea accepimus, quae ad pagos Uraniensem et utriusque Subsylvaniae Basileensi dioecesi uniendos iuxta fel. rec. praedecessoris Nostri Pii VIII vota a venerabili fratre Philippo archiepiscopo Carthaginensi Nostro apud Helvetios nuntio sunt conciliata cum nobilibus viris, qui in eorundem pagorum comitiis ad id negotii fuerunt praepositi. Cuncta itaque rei ratione accuratè perpensa, cupientes nos spirituali populorum ibidem degentium bono salubriter consulere, ex certa scientia ac matura deliberatione Nostris deque apostolicae potestatis plenitudine partem Uraniensis pagi a Constantiensi dioecesi seiunctam, nec non utriusque Subsylvaniae pagos, qui pariter ad illam dioecesim olim spectabant, Basileensi dioecesi perpetuo adtribuimus et assignamus. Hinc ob sic decretam unionem redditus episcopatus Basileensis, qui modo aestimantur decem millibus librarum helveticar., augebuntur stata quadam summa, qua pro incolarum iis in pagis degentium numero praeфинietur iuxta conditiones, regulas legesque in illius census constitutione servatas pro pagis Lucernensi, Solodurensi, Bernensi, Argoviensi et Thurgoviensi; eadem regula et praescriptio vim habebit in suffraganei censu sanciendo, quem in praesens bis mille libris helveticis constare cautum est.

De canonicis autem decretum est, ut praeter iam extantes canonicos in capitulum cathedrale Basileense accenseantur tres canonici non residentes iuxta tres memoratos pagos designandi, quorum scilicet alter ab Uraniensi statuatur, et ex duobus reliquis alter a pago Subsylvaniae superioris, alter a pago Subsylvaniae inferioris adsciscatur, qui quidem canonici episcopalis senatus partem constituent, iisdemque iuribus ac privilegiis, ac praesertim utraque voce in comitiis et in antistite eligendo potentur. Mandamus vero ipsos adscisci inter viros ecclesiasticos, qui nedum nati solum sint et degant iis in pagis pro quibus canonicatum sunt adepturi, sed insuper qualitatibus polleant iure

² Ex Iure Pont. de P. F.

canonum requisitis, et in re sacra gerenda utilem ibidem operam navarint.

Is porro electionis modus pro iis adhibebitur, qui pro canonicis pagorum Lucernensis, Zougensis decretus est, ipsorumque praebendae ad libras helveticas tercentum praefiniuntur. Caeterum ad dotem pro portione constituentem episcopalis mensae ac suffraganeatus, nec non collegii canonicorum et seminarii, praesides eorundem pagorum peculiarem conventionem inibunt cum hac Apostolica Sede, atque interim certos iidem et stabiles redditus praebunt, quorum liberam et regularem perceptionem spondent ipsi ac protuentur, quin ulla ex causa vel cessare vel alienari iure possint.

Iubemus porro et mandamus, ut memorati Uraniensis et Subsylvaniensis pagi omnibus fruantur iuribus et favoribus ac privilegiis, generatim et communiter in pagos Lucernensem, Solodurepsem, Bernensem et Zougensem per apostolicas literas datas die septima maii millesimo octingentesimo vigesimo octavo delatis, iisque insuper, quibus pagi Argoviensis et Thurgoviensis per alias apostolicas literas diei vigesimae tertiae martii anno millesimo octingentesimo trigesimo donati sunt, parique ratione iisdem oneribus et obligationibus adstringantur, quibus memorati pagi per eas apostolicas literas fuerunt subiecti.

Harum denique dispositionum, quas in summum animarum bonum cessuras fore confidimus, executionem committimus eidem venerabili fratri Philippo archiepiscopo Carthaginensi Nostro apud Helvetios nuncio, omnesque in id causae facultates necessarias et opportunas largimur, ut per se vel per aliam personam saltem in ecclesiastica dignitate constitutam, mandata haec Nostra exequi curet, eaque decernat, quae in id expedire magis in Domino censuerit. Volumus etiam ut executorialia acta et decreta ad congregationem consistorialem mittat ibidem adservanda.

Decernentes has praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque cuiusvis status, gradus, ordinis, conditionis, praeeminentiae vel dignitatis, seu alia specifica et individua mentione et expressione digni, in praemissis quomodolibet ius vel interesse habentes seu habere praetendentes, iisdem praemissis non consenserint, nec ad ea citati, intimati aut auditi fuerint, tametsi suorum indultorum vel privilegiorum vigore consentire seu vocari, citari, intimari et audiri semel vel pluries quomodolibet debuissent, aut ex alia quacumque iuridica, privilegiata et rationabili, ac etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, causa, occasione, colore, praetextu, ullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis

aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae vel interesse habentium consensu, alioque quolibet defectu notari, impugnari, vel ad terminos iuris reduci, aliudve quodcumque iuris facti vel gratiae remedium intentari vel impetrari, seu etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus concessio quempiam in iudicio vel extra illud uti seu se iuvare nullatenus posse, sed easdem praesentes literas et in eis contenta quaecumque, semper validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac eidem episcopo Basileensi et suis pro tempore successoribus, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praemissis et, quatenus opus sit, quacumque Nostra et cancellariae apostolicae regula in contrarium praemissorum quomodolibet edita, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dicti ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praedictorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decimatertia sept. millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit dismembratio bonorum ab ordine militari sanctorum Mauriti et Lazari, eorumque concessio novo ordini pariter equestri instituendo a rege Pedemontano¹.

¹ Ex Bullario Romano.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Universis per christianum orbem regibus ac principibus in more fuit, atque ad publicarum rerum incrementum ac decus pertinere visum est, vel externos homines virtute praestantes non solum benigne habere omnique officio completi, verum etiam honoribus cumulare.

Hanc profecto consuetudinem Sabaudiae principes maxime utilem experti modo uno, modo altero e tribus equestribus ordinibus intra regiones suas finesque institutis, videlicet illo, cui nomen sanctissimae Annunciationis, alio Sabaudiae, tertio sanctorum Mauritii et Lazzari, meritorum praemia persolverunt. Sed quum eorum alter paucis sane servetur, alter militibus tantum ob aliquod praeclare gestum tribuatur, tertium superest, quo viri belli ac pacis studiis nobilitati possunt ornari. Quamquam vero haec militia a fel. rec. Gregorio XIII praedecessore Nostro ex duabus, ex ea nempe sancti Lazzari a s. Pio V pariter praedecessore Nostro restaurata, et ex altera ab ipso Gregorio, opera Emmanuelis Philiberti Sabaudiae ducis instituta, in unam conflata, ac deinceps a Clemente VIII aequae praedecessore Nostro confirmata et ampliata, splendida admodum sit ac magnopere illustris, ob leges tamen quibus illa adstricta, quaeque eam sacram religionemque constituunt, plures vel religione vel alia peculiari causa in eam cooptari detrectant.

Qua de re carissimi in Christo filii Nostri Caroli Alberti Sardiniae regis illustris ac magni militiae sanctorum Mauritii et Lazzari magistri animum subiit cogitatio optimum esse, alium equestrem ordinem vel militiam nomine sancti Mauritii instituere, ab iis legibus expertem, eumque in classes dividere, quemadmodum plerique equestres ordines, ac censu donare. Verum quum ob regni necessitates, adversis temporum vicibus invecas, publicum aerarium in re angusta versetur, idem rex impense cuperet a patrimonio militiae sanctorum Mauritii et Lazzari quamdam bonorum partem, illam videlicet quae minime ab Ecclesia procedit, disiungere, eamque novo ordini attribuire. Suppliciter ergo per dilectum filium marchionem Ludovicum Nicolaum Crosa Vergagni suum apud Nos legatum extra ordinem, et cum plena potestate administrum a Nobis postulavit, ut quo id fieri, sibi liceat apostolicam auctoritatem Nostram benigne conferre velimus. Nos itaque votis Caroli Alberti Sardiniae regis, quem peculiari dilectionis affectu ex visceribus charitatis prosequimur, alacri libentique animo anuentes, susceptum consilium novi erigendi equestris ordinis, titulo s. Mauritii valde commendamus et approbamus, plurimum confisi, hanc militiam laudi et gloriae omnipotentis

Dei, qui Dominus est exercituum, et per quem reges regnant et legum conditores iusta decernunt, nec non catholicae religioni et civili societati commodo et ornamento futuram.

Praeterea mature perpensi, patrimonium militiae ss. Mauritii et Lazzari, ex tabulis Nobis oblatis praeter bona, quae ex Ecclesia illi obvenierunt, aliis etiam constare, quae huiusmodi originem nequaquam ducunt, omniaque una simul aequare summam circiter quadrigentarum viginti quinque millium et quingentarum sexaginta trium libellarum monetae Taurinensis, non deductis expensis, habita ratione difficultatis Sardiniae aerarii, motu proprio, certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine concedimus et indulgemus, ut, postquam militia de qua agitur ab ipso rege rite fuerit erecta, illi attribui atque in perpetuum assignari possint, in eiusque usus et utilitatem converti ea bona patrimonii militiae ss. Mauritii et Lazzari, quae ex Ecclesia nequaquam illi obvenire, sed idcirco tantum ecclesiasticorum naturam induerunt, quod ad sacram illam militiam pertinent, quaeque attingunt summam circiter centum triginta septem millium libellarum eiusdem monetae. Ab iis tamen ea volumus excepta, quae alicui fortasse iuripatronatus essent obnoxia.

Porro iubemus onera hisce bonis transferendis inhaerentia a novo equestri ordine explere, ea tamen lege, ut quantum bonorum progressu temporis sacro ordini ss. Lazzari et Mauritii obveniret, tantundem onerum erigendo ordini s. Mauritii imminueretur. Caeterum novus hic ordo ab iis oneribus omnino immunis evadet, quum vel huiusmodi vel alia quavis ratione alter ss. Mauritii et Lazzari aptis redditibus, ut singula onera perferat, fuerit auctus. Denique ut omnia recte procedant, ac providis ipsius regis votis apprime respondeant, volumus atque mandamus, ut archiepiscopus Taurinensis, atque interea temporis illius dioecesis apostolicus vicarius una cum alio ecclesiastico viro, per regem ipsum magnum militiae ss. Mauritii et Lazzari magistrum deputando, hanc bonorum disiunctionem, eorumdemque novo ordini additionem, aequae ac iniunctam onerum distributionem iuxta sacrorum canonum praescripta plane exequatur.

Haec concedimus atque praecipimus decernentes has literas et in eis contenta de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quod ii quorum interest, minime vocati fuerint vel non consenserint, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam revocari, ad terminos iuris reduci, aut adversus eas quoscumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, aut concedi nullo unquam tempore posse, semperque validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros

effectus sortiri et obtinere; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

• Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de iure quaesito non tollendo, ac fel. record. Benedicti XIV praedecessoris pariter Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae militiae ss. Mauritii et Lazzari etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur concessio tituli et privilegiorum archisodalitatis, confraternitati erectae in ecclesia s. Pauli civitatis Burdigalensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad omnipotentis Dei gloriam, atque ad catholicae religionis propagationem et incrementum provido consilio institutas decet sane pontificiae beneficentiae muneribus large effusae donari.

Quum igitur venerabilis frater Ioannes archiepiscopus Burdigalensis, qui omni studio ministerium suum explendum curat, Nobis exposuerit, Burdigalae in parochiali ecclesia s. Pauli confraternitatem seu societatem fuisse erectam,

titulo bonorum librorum, atque ab hac Apostolica Sede multis indulgentiis ditatam, e qua pretiosi in dies oriuntur doctrinae pietatisque fructus; suasque preces adiunxerit, ut illam archisodalitatis nomine et iuribus augere velimus, haud gravate inducimur suis ut votis obsecundemus.

Nos itaque ad augendum istius sodalitatis decus quantum in Domino possumus incumbentes, ac omnes, quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, sodalitatem bonorum librorum nuncupatam Burdigalae erectam, archisodalitatis titulo plena Nostra apostolica auctoritate perpetuo decoramus. Illi propterea singula quaeque iura, privilegia, honores atque indulta, voce quavis designanda, quibus aliae archisodalitates, ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt concedimus et indulgemus. Insuper eius moderatoribus eadem auctoritate Nostra in perpetuum facultatem facimus, cuius ope alia quaecumque sodalitia eiusdem nominis et instituti extra urbem ubilibet erecta in commemoratam archisodalitatem, servata tamen forma constitutionis fel. rec. Clementis VIII. praedecessoris Nostri edita adsciscere seu aggregare libere et licite possint, atque cum illis omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus ipsa pollet, communicare.

Haec concedimus atque elargimur, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non quatenus opus sit eiusdem sodalitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima sexta septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

¹ Ex Bullario Romano.

LXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio congregationis Scholarum Piarum in monasterio s. Rufinae de urbe, illiusque dotatio ex bonis relictis a marchionissa Andosilla ex principibus Benedetti*¹.

Dilecto filio Nostro Placido Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinali Zurla nuncupato, Nostro in alma urbe vicario in spiritualibus generali

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

In supremo apostolicae dignitatis fastigio, meritis quamvis imparibus coelesti rerum dispensatione collocati, id profecto velle ac pro viribus curare debemus, ut pia illa opera, quae ad Dei honorem et gloriam simul et ad spiritualia ac temporalia fidelium commoda pertinent, omni qua possumus ratione tueri atque in maius etiam provehere studeamus. Quod quidem si in omnibus qua late patent, christiani orbis provinciis et urbibus, quas pastoralis Nostra et apostolica sollicitudine semper complectimur, multo tamen magis hac in Urbe, quae ut omnibus lux est et magistra veritatis, ita etiam coeteris documento et exemplo sit oportet.

Exponi siquidem Nobis curavit dilecta in Christo filia marchionissa Maria Theresia Andosilla ex principibus Benedetti de urbe, se a bo. me. marchione Angelo Andosilla viro suo haeredem ex asse fuisse scriptam, sub lege tamen, ut omnia eius bona, detracta quadam eorum parte, ei libere attributa, in pias causas et opera charitatis, suo arbitrio deligenda, erogarentur; sibi que de meliori bono eligendo, excogitandi nil utilius et fructuosius occurrisset, quam in hanc almam urbem, beneficia huiusmodi conferre, tyrocinium et scholas novi ordinis piarum religiosarum a sanctissimo Corde Iesu nuncupatarum per fel. rec. Leonem XII praedecessorem Nostrum iam approbati, cuius praecipua est cura educandi iuventutem, pauperes puellas moribus et disciplina imbuendi, actutum erigendo. Pia proinde marchionissa viri sui dispositioni fideliter adhaerens, et finem huiusce salutaris operis, dum in humanis agit, attingere, ac aere etiam proprio coadiuvare summopere cupiens post assiduas disquisitiones et curas, opportunum adinvenit ad opus monasterium illud Oblatarum s. Rufinae, in Trans-tyberina regione situm, quod ob magnum illius monialium defectum ultro existere haud posset. Huic autem consilio religiosae illae Obla-

tae miserandum suum statum deplorantes, et novae foundationis utilitatem cognoscentes, quum haud gravate annuere et monasterium cedere consenserint, aliqua tantum illius parte pro earum habitatione et commodo reservata, aliisque expressis, quae earum quieti et sufficienti alimoniae consulere valeant; suppliciter a Nobis nomine memoratae marchionissae petatum fuit, ut opus huiusmodi in dicto monasterio instituendum auctoritatis Nostrae apostolicae praesidio firmetur.

Nos igitur insignem pietatem et religionem nobilis praefatae mulieris confovere volentes, et pias obsequentesque Oblatas s. Rufinae plurimum commendantes, et spirituali bono regionis Transtyberinae, quae Nobis summopere cordi est, prospicere cupientes, ac omnes quibus praesentis litterae favent a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, novo ordini praefato a sanctissimo Corde Iesu appellato monasterium s. Rufinae auctoritate Nostra apostolica, vi praesentium perpetuo concedimus et attribuimus, reservato tamen Oblatis monialibus praedictis, donec vixerint iure degendi, ad suum arbitrium in ea monasterii parte, quae erit ab eis eligenda, eidemque pariter novo ordini instituendo omnia et singula bona eiusdem monasterii sanctae Rufinae, quocumque nomine appellata perpetuo adiungimus et assignamus, illorumque administrationem nunc pro tunc concedimus, sub lege tamen, ut, detractis redditibus, ecclesiam, pia legata, assignationes peculiaresque foundationes respicientibus, super reliquis eorumdem bonorum fructibus pensis congrua per te, dilecte fili Noster, taxanda, unicuique ex monialibus Oblatis praedictis ad vitam assignata persolvatur quotannis.

Ut autem praenarrata et a Nobis sancita, recte riteque perficiantur, unde Oblatarum iura sarta, tecta servantur, et novum instituendum opus, ac pro eo superiorissa et sodales in possessione monasterii et bonorum atque reddituum s. Rufinae, cum adiectis conditionibus et oneribus collocentur, tibi, dilecte fili Noster, ad huiusmodi effectum omnes opportunas et necessarias facultates, etiam speciali mentione dignas, auctoritate apostolica tenore praesentium tribuimus et impertimur, et novam foundationem praefatam iurisdictioni tuae ac successorum tuorum pro tempore in vicariatu urbis, volumus subiectam ad normam constitutionum supradicti instituti approbatarum a memorato praedecessore Nostro sanctae memoriae Leone XII.

¹ Ex Bullario Romano.

Haec praecipimus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dicti monasterii et ordinis Oblatarum s. Rufinae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogationum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie; ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conceditur facultas episcopis aliisque ordinariis regni Belgici erigendi in eorum dioecesis, servatis servandis, sodalitia sanctissimi sacramenti Eucharistiae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Expōni Nobis curavit venerabilis frater episcopus Leodiensis nomine etiam aliorum episcoporum Belgii plurimum spirituali fidelium utilitati profuturum, si in eorum dioecesis, ubi singulari devotione et cultu sanctissimum Eucharistiae adoratur sacramentum, sodalitia perpetuae adorationis cum indulgentiis per fel. rec. Clementem pp. XIII praedecessorem No-

strum concessis erigerentur. Suppliciter proinde eorum nomine petitum fuit a Nobis, ut opportunitatem eis ad huiusmodi effectum concedamus facultatem.

Nos igitur omnes quibus praesentes literae favent speciali beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter correctis inclinati, omnibus et singulis archiepiscopis et episcopis pro tempore Belgii, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut posthac, servatis iis quae servari opus est, sodalitia praefata seu confraternitates perpetuae adorationis sanctissimi Eucharistiae sacramenti, pro sua quisque dioecesi instituere seu erigere possint, itemque indulgentias, de quibus habita est mentio, conferre.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula, de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus demum ut praesentium litterarum transumptis etiam impressis, manu tamen alicuius notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli baronis pro equite Francisco Antonio de-Willo, dioecesis Tridentinae, eiusque descendantibus².

Dilecto filio

equiti Francisco Antonio de-Willo
Tridentinae dioecesis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quamquam ille clarus, ut habet s. Chrysostomus, ille sublimis, ille nobilis, ille tum integram nobilitatem suam putet, si dedignatur servire vitiis et ab eis non superari, nobilitas

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

tamen haud omnino contemnenda, quum aliquem usum in morum integritatem afferre, et ipsi Ecclesiae doctores existiment.

Hoc sane spectant Romani Pontifices, pietatque ac moribus prodesse nituntur, ubi vel novos homines nobilitatis titulis atque insignibus ornant, vel aliquo iam titulo insignitis viris maiora atque illustriora praesidia dignitatis indulgent. Ex gravi nuper locupletique testimonio Nobis innotuit, te inter equites S. R. I. iam cooptatum, quique ob superiorum temporum acerbitatem in Vico Iulio sub magno Badenae ducatu domicilium constitutus, quindecim ab hinc annis apud serenissimam Salamoniae domum honorifico consilarii munere perfungeris, optimis praeditum esse moribus, ac tuos consanguineos in huius Apostolicae Sedis observantia aemulari. Quapropter cum suppliciter a Nobis petieris, ut te tuosque posteros baronis titulo honestari velimus, serenissimus autem Salamoniae princeps Constantinus commendationis suae pondus precibus a te oblatis adiiciat, non possumus huiusmodi postulationi, cui ab amplissimi principis viri officio maximum momentum accedit, non libenter atque alacriter obsecundare.

Peculiari ergo benevolentiae Nostrae testimonio te afficere volentes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas fortè incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, barones dicimus atque creamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis uti, frui possitis, ac poterunt quotquot baronis titulo sunt honestati, vel in posterum honestari continget.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima octava septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus confirmatur
congregatio sororum Charitatis de urbe ¹.*

¹ Ex Bullario Romano.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum multa atque insignia apostolicae sollicitudinis et providentiae monumenta ad procurandam in publicis urbis valetudinariis, tum spiritualem tum corporalem aegrotantium salutem a felicitis recordationis decessore Nostro Pio VII sapientissime fuerint instituta, illud sane praeclarissimum quod infirmarum mulierum necessitatibus apte consuluit; ipse enim Pontifex probe agnoscens earum curam aliquot foeminis mercede conductis commissam, ea qua oportet diligentia et sedulitate in vasto praesertim archihospitali sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum haud semper praestari, id coepit consilii, ut peculiaris quidam fieret eiusdem sexus inservientium coetus, quae non aliquo lucri ac mercedis desiderio, sed christianae tantummodo charitatis stimulo incitatae se se tam pio tamque necessario in languentium levamen ministerio consecrarent.

Itaque anno millesimo octingentesimo vigesimo primo faustissimis eiusdem Pontificis auspiciis factum est, ut qui recens aderat sororum Charitatis coetus, ac s. Mariae in Montibus pro foeminarum suis in aedibus aegrotantium subsidio invecus, idem ipse ad memoratum sanctissimi Salvatoris nosocomium rite protenderetur. Hinc honestae et ingenuae conditionis mulieres certo illuc numero convenerunt, a quarum sedulitate et charitate plurima quantocius commoda derivarunt, curante praesertim spectatae religionis ac nobilitatis matrona Theresia ex ducibus Graviniae, dilecti filii Aloisii principis ab Auria Pamphillii uxore, quae, dum viveret novo huic instituto assidue alacriterque consilio, exemplo, opera semper praesto fuit. Iure igitur merito rec. mem. Leo XII quum praedecessoris sui vestigiis sibi insistendum proposuisset, totis viribus eo incubuit, ut supremae suae potestatis et patrocini robor omnines plane amoverentur difficultates, quibus novum huiusmodi opus vel ipso in exordio fuerat obnoxium. Quare motu proprio diei tertiae ianuarii millesimo octingentesimo vigesimo sexto provide iussit, ut pius earum mulierum coetus religiosae familiae formam indueret, atque propterea idoneas ad instituti rationem leges statuendas praescripsit. Idcirco peculiari-
bus regulis seu constitutionibus in lucem editis, quae per dilectum filium Nostrum Placidum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalem Zurla Nostrum in urbe vicarium, tunc apostolicae visitationis praesidem, nec non per binos convisitatores theologos diligenter expensae, et pontificia deinde auctoritate die secunda iulii anno millesimo octingentesimo vigesimo septimo probatae fuerant, novae perfecta est congregationis

erectio sub titulo sororum de Misericordia, earumdemque tyrocinio in valetudinario ad sanctae Mariae et s. Gallicani auspiciatissime patuit.

Quoniam vero ipsi decessori Nostro Leone XII tum ex publico hominum testimonio, tum ex quotidiana rei ipsius experientia persuasum fuerat, maiora in dies christianae charitatis emolumenta ex novo hoc instituto hauriri posse, illud praeterea sibi proposuit, ut memoratae sorores non solum in caetera urbana valetudinaria quibus aegrotae foeminae curari solent, sed in alias etiam pontificiae ditionis civitates propagarentur. Quod quidem consilium ipse Pontifex morte praereptus perficere haud potuit. Deinde ubi primum Petri cathedram ascendit rec. mem. proximus decessor Noster Pius VIII, ad primaria Urbis nosocomia ordinanda animum adiunxit, eaque de re apostolicas edidit in simili forma brevis literas die vigesima prima decembris millesimo octingentesimo vigesimo nono. Hisce autem in literis meminit profecto de congregatione sororum de Misericordia iam rite ut diximus, erecta, abstinuit tamen aliquid speciatim de ea decernere, satis habens tunc illas excitare ad propria sui instituti munera sedulo obeunda insequentibus verbis « Pergant foeminas infirmas diligenter » curare, ut sua agendi ratione ostendant, quae » ex hoc collegio in rempublicam proficiantur utilitates e quo fiat ut quid stabili forma » constituendum sit cognoscamus ». Huiusce pontificiae providentiae expectatio moram aliquam in foeminis quae huiusmodi instituto nomen dare exoptabant, inexit, sororibus auctoritate de Misericordia, si quam attulit anxietatem, nulla tamen ratione impedimento fuit quominus ipsae in sancto suscepto proposito tenaciter ac fructuose persisterent.

Iam probata illarum agendi ratio ipsius decessoris Nostri animum ad novam instituti confirmationem vehementer inclinaverat, atque idcirco satis superque pastorem Nostram sollicitudinem urget, et ex decessoris eiusdem mente, quod ipse immatura morte abreptus perficere nequivit, tandem aliquando absolvamus. Quando enim religionis ac pietatis studio sorores illae omnibus hucusque viribus in laboriosissimo curandarum pauperum munere, magis magisque in dies certaverint, omnino evincunt non modo testimonia quae super valetudinariis ad Sancta Sanctorum et ad s. Gallicani Nobis pro anno millesimo octingentesimo trigésimo ex praesidum et deputatorum virorum diligentia reddita sunt, sed et preces ab iisdem nuper Nobis oblatae, itemque vota quae ex aliis nosocomiis ubi foeminis etiam curandis aditus patet, ad Nos fuerunt perlata; omnibus namque eorum rectoribus compertum est, quantum ea in re differant conducta ancillarum opera, et gratuita ac nunquam remissa piarum soro-

rum sollicitudo. Ad caetera porro illud etiam accedit, quod, quum praesenti tempestate nosocomium ad Sancta Sanctorum aegrotis foeminis propemodum redundet, summo cum gaudio conspiciamus, pias illic degentes sorores adiuvantibus etiam diu nocturne alumnis e tyrocinio s. Gallicani accitis, mirifico zeli et charitatis ardore tot ac tanta instituti sui officia impigre persolvere, nec ulla valetudinis suae iactura, nec assiduae vitae ipsius discrimine retardari. Hisce propterea gravissimis rationibus permoti tam utilem tamque necessariam foeminis morbo languentibus congregationem cordi habentes, eius incremento ac maiori sororum quieti procurandae omni ope prospiciendum duximus in Domino confisi, ab hoc pio opere uberrimos in dies fructus spirituali et corporali pauperum aegrotantium saluti fore obventuros.

Quare motu proprio, certa scientia ac matura deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine huiusmodi institutum cui nomen congregatio sororum de Misericordia a. fel. rec. Leone XII praedecessore Nostro provide sapienterque iam erectum approbamus et confirmamus, eiusque leges inscriptas *Costituzioni per la congregazione delle Ospedaliere dette le sorelle della Misericordia*, editas Romae anno millesimo octingentesimo vigesimo septimo, et ab ipso praedecessore Nostro, ut supra dictum est, approbatas, eadem Nostrae confirmationis accessione munimus. Praeterea ut aliud benevolentiae Nostrae testimonium huic congregationi tribuamus, quo mulieres in eam cooptatae alacriores fiant in suscepta vitae ratione, plena sollicitudinis, plena periculi persequenda, statuimus, ut ipsae tametsi votis (vel in perpetuum, vel ad annum prout in constitutionibus praescriptum est) obstringantur, nihilo tamen minus, dotalem subsidiorum, quae a locis piis huius almae urbis Nostrae impertiri solent, capaces censeantur ac sint; immo volumus atque mandamus, ut idcirco ipsae omnes ex quocumque loco sint eodem prorsus iure ac Romanae foeminae habeantur.

Decernentes praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non praedictis Pii VIII. literis, statutis, piorum locorum urbis super assignatione dotium etiam iuramento, confir-

matione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima nona septembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXVIII.

ALLOCUTIO

Habita in consistorio secreto die trigesima septembris anno millesimo octingentesimo trigesimo primo.

Dolet de interitu Caroli Felicis Sardiniae regis, cuius vitam laudat. Aloysium Lambruschini archiepiscopum Berytensem et Iosephum Antonium Sala sacrae congregationis Concilii secretarium S. R. E. presbyteros Cardinales creat atque declarat; alios autem decem praestantissimos viros S. R. E. cardinales creat et in pectore reservat¹.

Venerabiles fratres.

Acerbus de carissimi in Christo filii Nostri Caroli Felicis Sardiniae regis interitu nuntius, multo, cum ad Nos perlatus fuit, animum Nostrum dolore confecit. Hunc vero moerorem Nostrum ex hoc loco vobis hodie manifestamus, venerabiles fratres, non tam ut instituto maiorum obsequamur, aut captam ex amissione optimi regis tristitiam renovemus, quam ut acriores pietati vestrae stimulos addamus ad illius animam, si quid humanae labis in ea haesit, religiosis et communibus suffragiis expiandam. Ad implendum autem, ut moris est, huiusmodi officium praeter christianas virtutes, quibus optimus rex maiorem in modum enituit, adigere Nos debet constans illud pietatis, venerationis obsequiique studium, quo erga Nos et Apostolicam Sedem ad exemplum incende-

batur. Quare perennes grati animi sensus eidem testari Nos oportet non privatis modo sed publicis etiam precibus; quod peragemus solemnibus exequiis in pontificio sacello die vobis indicanda celebrandis. Non praeteritemus autem a patre misericordiarum enixis quoque votis postulare, ut carissimum in Christo filium Nostrum Carolum Albertum Sardiniae regem, defuncti antecessoris sui vestigiis tanta cum sui gloria insistentem, omni verae felicitatis genere compleat et illustret.

Ad abstergendam vero, quam tristissimi eventus memoria nunc refricavimus, moestitiam, duo hodie praestantes religione, pietate, rerum agendarum peritia viros amplissimo ordini vestro duximus adscribendos, ut scilicet aucto collegarum numero labores vestros ex parte allevemus; copiosiora Nobis auxilia praesto sint; congruam denique mercedem iis rependamus, qui sedulam, diuturnam, probatissimam Sedi Apostolicae operam navare nunquam intermiserunt.

Duorum autem virorum, quos in collegium vestrum cooptare in animo habemus, unus est venerabilis frater Aloisius Ianuensis primum, nunc Beryti archiepiscopus, et Noster Sedisque Apostolicae apud christianissimum regem nuntius. Is religiosae ac spectatissimae Barnabitarum familiae, ex qua praeclarissimi cardinales Gerdilius et Fontanius aetate Nostra prodierunt, alumnus; cum ingenio, morum integritate, sacrarum disciplinarum scientia commendaretur, supremae inquisitionis consultor atque episcoporum examinatore factus est. Illius praeterea congregationis, quae ad extraordinaria ecclesiastica negotia rite ordinanda instituta est, secretarius; ita his muneribus satisfecit, ut magnam sui expectationem apud omnes concitaverit. Hinc eius fama quotidie magis invalescente, Ianuensis ecclesiae archiepiscopatu communi cum plausu donatus est. In illo autem administrando egregiae pietatis, doctrinae, pastoralis zeli, nunquam defatigatae pro gregis bono sollicitudinis argumenta praebere non destitit. Id Leo XII felix recordationis praedecessor Noster animadvertens, eundem plane dignum existimavit, quem ordinarium sui et Sedis Apostolicae nuntium ad christianissimum regem allegaret. Quam sapiens fuerit oculatissimi Pontificis consilium, eventus probavit. Ianuensis enim archiepiscopus legatione sibi commissa ita perfunctus est, ut Nostra et Apostolicae Sedis negotia, summa semper cum fide, ac pari sedulitate diligentiaque tractaverit. In officium autem suum strenue incumbens, infirma tentari valetudine coepit, a qua ut sanaretur, Gratianus Sabaudiae aquas adire consilio medicorum coactus est. Quam id aegre tulerimus, nihil attinet dicere. Simul ac vero eum ab aegrota-

¹ Ex Bullario Romano.

tione sua balneorum usu recreatum intelleximus, ipsum ad Nos accivimus, ne iterum in discrimen eius valetudo deduceretur, ipsumque illa dignitate honestare Nobis proponimus, qua post legationem rite confectam nuntios primi ordinis Apostolica Sedes munerari consuevit.

Quibus autem laudibus venerabilem fratrem Beryti archiepiscopum et apostolicum nuntium Nostrum prosequuti sumus, iisdem dilectum filium protonotarium apostolicum Iosephum Antonium Sala pontificiae congregationis Tridentinae synodi interpretis secretarium ornamus. Nam et ipse in rerum ecclesiasticarum tractatione triginta annorum spatio scite indefesseque versatus, dignum se reddidit, quem S. R. E. Cardinalem renuntiemus. Is enim comes datus cardinali Capraræ episcopo Aesino, quando legatus a latere a Pio VII Lutetiam Parisiorum missus fuit, legationis illius perquam salebrosae ac discriminis plenae secretarius, quo ingenii acumine, qua sacrarum rerum scientia, qua fide, qua animi firmitate eminuerit, nemo vestrum ignorat. Nihil igitur mirum praesulem, de quo agitur, tanti a summo pontifice Pio VII factum esse, ut idem pontifex nunquam satis laudandus eum itinerum in re trepida a se susceptorum comitem et lateri suo adhaerentem voluerit. Congregationum postea sacris ritibus ordinandis, extraordinariis Ecclesiae negotiis pertractandis, Tridentinae synodo interpretandae gradatim secretarius, merita sibi ad sublimem cardinalatus dignitatem assequendam, quae laborum Sedi Apostolicae insumptorum merces simul et praemium est, intente cumulavit.

Praeter autem hos duos memoratos cardinales ad maiorem omnipotentis Dei gloriam intendimus creare alios decem cardinales, quos tamen gravibus ex causis in pectore reservamus arbitrio Nostro quandocumque evulgandos.

Quid vobis videtur?

Auctoritate Omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra creamus Sanctae Romanae Ecclesiae presbyteros cardinales

Aloisium Lambruschini archiepiscopum Berytensem.

Iosephum Antonium Sala congregationis Concilii secretarium.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Alios autem decem in pectore reservamus arbitrio Nostro quandocumque declarandos.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

LXXIX.

*Decreto della congregazione degli Studi circa le università dello Stato Pontificio*¹.

La sagra congregazione degli Studi adunatasi il giorno 12 dello scorso settembre dinanzi alla Santità di Nostro Signore Gregorio Papa XVI per provvedere nel presente stato di cose più regolarmente che sia possibile alla pubblica istruzione de' sudditi pontifici decretò e stabilì, quanto segue:

1°. Le università di Roma e di Bologna e tutte le altre università dello Stato Pontificio rimarranno del tutto chiuse nel prossimo anno scolastico.

2°. Gli emi archi-cancellieri delle due prime università, e i rmi cancellieri di tutte le altre destineranno per ciascuna facoltà dei luoghi separati, dove i professori daranno le loro lezioni nei giorni ed ore stabilite nel calendario.

3°. La scelta dei luoghi da stabilirsi si farà dagli emi archi-cancellieri in unione della locale autorità governativa, quando si tratti di scegliere luoghi appartenenti al comune; in caso diverso la scelta è rimessa del tutto al loro prudente arbitrio.

4°. Se qualche cattedra sia vacante, o venga a vacare nel corso del prossimo anno scolastico, si permette agli emi archi-cancellieri e rmi cancellieri di non pubblicare il concorso, qualora credessero di aver soggetti di merito così distinto, che non vi sia bisogno di fare nuovo esperimento della loro abilità. In questo caso la proposta di tali soggetti dovrà farsi a Sua Santità, per mezzo della sagra congregazione degli Studi, manifestando ad essa le prove, tanto della irreprensibile condotta dei soggetti proposti, e della loro savia dottrina, quanto la opinione del collegio di quella facoltà, a cui la cattedra appartiene, sopra il merito scientifico dei medesimi.

5°. In quelle provincie dello Stato Pontificio, dove non sono università, i giovani o nati o domiciliati in esse volendo o intraprendere o proseguire gli studi delle facoltà superiori, per ottenere a suo tempo i gradi accademici, dovranno studiare nelle medesime loro provincie, e cioè

Lo studio di Teologia dovrà farsi nel seminario vescovile o in altro seminario della provincia, o nelle scuole di qualche ordine religioso, rimettendo tutto ciò all'arbitrio e prudenza degli ordinari.

Lo studio di filosofia, compresa anche la parte matematica, di legge, di medicina, e di chirurgia teorica dovrà farsi nella propria città o provincia, se in

¹ Ex Cancellaria episcopali Sabinensi.

essa vi sono pubbliche scuole comunali di queste facoltà, ed in mancanza di tali scuole dovrà farsi nella stessa città, o provincia sotto privati maestri approvati dagli ordinari e dalla s. Congregazione degli Studi.

Gli studi di medicina e di chirurgia pratica, ossia di clinica medica, o chirurgica, dovranno farsi in uno dei più accreditati ospedali della propria provincia.

Gli studi di farmacia dovranno farsi nelle rispettive città e terre sotto farmacisti approvati in prima classe.

6°. Niun giovane potrà essere ammesso agli studi di tali facoltà superiori, o proseguirne il corso sia sotto i professori delle università, sia nelle pubbliche scuole comunali, o presso privati maestri della sua provincia, qualora non giustifichi la buona condotta da lui tenuta, specialmente negli ultimi tempi, l'onestà dei suoi natali, e i mezzi sufficienti per mantenersi allo studio.

7°. Prima della sua ammissione dovrà per mezzo di rigoroso esame far conoscere di aver bene atteso agli studi preliminari, e di dar speranza di profitto.

8°. Un tale esame per gli studenti sotto i professori delle università dovrà farsi secondo che prescrive la costituzione *Quod divina Sapientia*; per quelli poi che nelle proprie città o provincie frequenteranno le pubbliche scuole comunali, o privati maestri, l'esame dovrà farsi alla presenza dell'ordinario o suo delegato, e dei deputati dal consiglio comunale alle pubbliche scuole. Gli esaminatori, almeno in numero di tre, si sceglieranno dall'ordinario e dagli stessi deputati.

9°. A quegli studenti che si conosceranno meritevoli di essere ammessi si darà la matricola, ossia la pagella di ammissione, nella quale sarà specificata la facoltà scientifica a cui lo studente si applica, l'anno del suo corso scolastico, e il nome dei professori sotto dei quali attenderà agli studi.

10°. Le pagelle di ammissione per quelli che frequentino i professori delle università saranno sottoscritte dal rettore secondo la costituzione suddetta; per tutti gli altri saranno sottoscritte dall'ordinario e da un deputato delle pubbliche scuole. A tergo della pagella ogni tre mesi i professori faranno testimonianza allo studente, non solo della frequenza alle lezioni, ma ancora del profitto ritrattone, e della condotta tenuta nella scuola.

11°. Sarà cura degli emi arcicancellieri e rmi cancellieri e di tutti gli ordinari che ciascun studente frequenti, specialmente nei dì festivi, qualche pia adunanza, e adempia esattamente agli esercizi di pietà e di religione.

12°. Tutti quegli studenti che alla fine dell'anno scolastico volessero concorrere ai gradi accademici, dovranno per mezzo degli ordinari loro trasmettere alla sagra congregazione degli Studi le medesime pagelle, i documenti di aver soddisfatto agli atti di religione, e tutti gli altri requisiti voluti dalla costituzione *Quod Divina Sapientia*, affinchè la medesima s. congregazione giudichi, se gli studenti che aspirano a qualche grado siano meritevoli di essere ammessi all'esame pel conseguimento del grado medesimo.

13°. Il diritto di dare le lauree, matricole ed ogni altro grado accademico si conserva alle sole università in conformità della suddetta costituzione.

14°. Quei che avendo studiato nelle città di provincia dove non sono università, vorranno a suo tempo concorrere a qualche grado accademico saranno rigorosamente esaminati sopra quelle materie che avrebbero dovuto studiare nelle distinte scuole prescritte dalla costituzione secondo la qualità del grado.

15°. In tutto il resto poi non s'intende derogato in alcuna parte alle prescrizioni della medesima costituzione *Quod Divina Sapientia*, nè a tutte le altre ordinazioni degli Studi, che dovranno osservarsi esattamente.

Le quali cose tutte la Santità di Nostro Signore si degnò di approvare, e confermare colla sua sovrana autorità, ordinando, che fossero partecipate agli emi arcicancellieri e rmi cancellieri delle università, agli ordinari, magistrati dello Stato Pontificio, affinchè sieno in ogni loro parte eseguite.

Dalla s. congregazione degli Studi questo dì 1 Ottobre 1831.

D. PLACIDO card. ZURLA prefetto.

G. arcivescovo di Efeso segretario.

LXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Aloysium Lastaria episcopus eligit eccl. Zacinthien. et Cephalonien. canonice perpetuo unitarum ¹.

Dilecto filio Aloysio Lastaria canonico collegialis ecclesiae s. Mariae Maioris Capuanae dioecesis.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et gubernare. Dudum siquidem ecclesiarum omnium sic vacantium quaeque in posterum vacaturae ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum atque inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Postmodum vero episcopalibus ecclesiis Zacynthien. et Cephalonien. in Mari Ionio invicem perpetuo canonice unitis per renunciationem ven. fratris Aloysii Scacoz, qui illas obtinebat, pastoris solatio destitutis, nos ad eorundem ecclesiarum provisionem celerem atque felicem, in qua nullus praeter Nos se potuit seu potest intromittere, reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne illae longae vacationis exponantur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo iisdem ecclesiis personam utilem et fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te qui, ex legitimo matrimonio procreatus, in aetate etiam legitima constitutus et canonicus collegialis ecclesiae s. Mariae Maioris Capuanae dioecesis existis, quique fidem catholicam iuxta articulos iam pridem ab hac Sede Apostolica propositos expresse professus es, ac de cuius religione, doctrina, prudentia ac morum integritate fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus, quibus omnibus debita ratione pensatis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, easdem episcopales ecclesias Zacynthien. et Cephalonien. de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de eorundem fratrum consilio, auctoritate apostolica tenore praesentium providemus, teque illis in episcopum praeficimus atque pastorem, curam, regimen et administrationem ipsarum ecclesiarum tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, in illo, qui dat gratiam et largitur dona, confisi, quod, dirigente Domino actus tuos, praedictae ecclesiae per tuae circumspectionis in-

dustriam et studium utiliter et prospere dirigentur, et in spiritualibus et temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiet. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione animi amplectens, curam et administrationem ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesiae praedictae gaudeant se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissas, et tu, praeter aeternae retributionis praemium, Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Propterea dilectis filiis capitulis et vassallis dictarum ecclesiarum, cleris et populo civitatis et dioecesis Zacynthien. et Cephalonien. per apostolica scripta mandamus, ut capitula tibi tamquam patri et pastori animarum suarum humiliter intendentes exhibeant, tibi obedientiam et reverentiam debitas et devotas, et cleri te pro Nostra et dictae Sedis reverentia benigne recipientes et honorifice tractantes tua salubria monita et mandata suscipiant humiliter et efficaciter adimpleri procurent; populi vero civitatis et dioecesis utriusque te tamquam patrem et pastorem animarum suarum devote suscipientes ac debita honorificentia prosequentes, tuis monitis et mandatis salubribus humiliter intendant, ita quod tu in iis devotionis filios, et ipsi in te per consequens patrem benevolum invenisse gaudeamini. Vassalli autem te debito honore prosequentes, tibi fidelitatem debitam nec non consueta servitia et iura tibi ab eis debita integre exhibere studeant, alioquin sententiam sive poenam quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quarta novembris millesimo octingentesimo trigesimo primo pontificatus Nostri anno primo.

LXXXI.

APPENDICE

Al regolamento organico e di procedura criminale per norma delle curie ecclesiastiche, dei tribunali ecclesiastici e di giurisdizione mista¹.

1°. Nelle cause ecclesiastiche contro i chierici ed ecclesiastici procedono privatamente i tribunali ecclesiastici.

Procedono ancora nelle cause di misto foro, allorchè prevengono il tribunale laico.

2°. Il tribunale del vicariato in Roma è composto del cardinal vicario, di mons. vice-ge-

¹ Ex Collectanea S. Congr. Episcoporum et Regul. auctore Bizzarri.

rente, di monsignor luogotenente civile, e di due prelati assessori.

Il luogotenente criminale è il relatore delle cause ma senza voto.

3°. La giurisdizione di questo tribunale si estende ai confini delle diocesi adiacenti.

4°. Il tribunale ecclesiastico di ciascuna diocesi è composto dell'ordinario e di quattro giudici prescelti dal medesimo¹.

5°. Li tribunali del governo di Roma e di mons. uditore della camera procedono cumulativamente al tribunale del vicariato nei delitti comuni dei chierici ed ecclesiastici come tribunali per privilegio di mista giurisdizione, ad eccezione però dei delitti in qualunque modo relativi ai costumi, pei quali resta intatta la privativa giurisdizione del tribunale del vicariato.

6°. I tribunali di giurisdizione mista applicano ai chierici ed ecclesiastici quella pena che secondo i sacri canoni e le costituzioni apostoliche applicherebbe loro il tribunale ecclesiastico.

Ove però possa aver luogo la pena stabilita pei laici, si accorda loro nei delitti comuni un grado di minorazione di pena.

Se la pena stabilita dalla legge è l'opera o galera, trasmettono il condannato al luogo ove lo trasmetterebbe il tribunale ecclesiastico.

7°. I tribunali ecclesiastici osservate le forme ecclesiastiche dichiarano soltanto, che pel delitto eccettuato commesso dal chierico, ha luogo la degradazione reale dell'inquisito allegando il canone, la costituzione apostolica, o altra legge emanata con oracolo pontificio.

Dopo questa dichiarazione, che importa il delitto capitale eccettuato, si eseguisce la degradazione reale, e si consegna l'inquisito al braccio secolare.

Anche i tribunali di giurisdizione mista agiscono per via di dichiarazione come sopra, dopo la quale, eseguita la degradazione, procedono alla esecuzione della pena capitale.

8°. Le curie ecclesiastiche devono astenersi dalle cause di delitti comuni dei laici, ancorchè possano allegare la consuetudine ammessa dalla costituzione *Praestet Romanum Pontificem* dei 7 agosto 1766 di Clemente XIII alla quale espressamente si deroga.

9°. Le appellazioni delle sentenze criminali dei tribunali ecclesiastici sono deferite alla con-

gregazione dei Vescovi e Regolari, salvi i diritti dei metropolitani, dove sono in osservanza.

Dalle sentenze del tribunale del vicariato egualmente si appella alla stessa sacra congregazione.

10°. Dalle sentenze dei tribunali di mista giurisdizione in Roma contro chierici ed ecclesiastici e loro complici laici, si appella, alla Consulta alla quale si accordano tutte le facoltà necessarie.

Dell'immunità ecclesiastica.

11°. Restano fermi i privilegi accordati con particolari rescritti o brevi dei sommi Pontefici ad alcuni tribunali criminali, di procedere contro i chierici e gli ecclesiastici, di assumere i loro esami come testimoni senza l'assistenza del chierico celibe o di persona ecclesiastica, e di assumere similmente gli atti in luoghi immuni, di estrarre persone ed oggetti di convinzione, o relativi alla inquisizione.

12°. La curia laica può domandare all'ordinario la estrazione dei colpevoli enumerati nell'articolo seguente.

- 13°. 1) I pubblici bestemmiatori e percussori di sacre reliquie ed immagini.
- 2) I pubblici percussori di chierici incedenti in abito e tonsura.
- 3) I rei di furto di cose sacre, e di eccessi pei quali convenga ribenedire la chiesa.
- 4) Coloro che inferiscono violenza a chi vuole confugiarsi nella chiesa o altro luogo immune, e violentemente ne gli estraggono.
- 5) I rei di lesa maestà contro la persona del sovrano.
- 6) I rei di conventicole e società segrete a norma delle costituzioni apostoliche.
- 7) I falsificatori di lettere apostoliche.
- 8) I fabbricatori di monete false, loro tosatori, adulteratori e spacciatori dolosi.
- 9) I pubblici ladroni e grassatori anco per la prima volta.
- 10) I rei di omicidio o di grave mutilazione, quando avvengono in luogo sacro.

¹ Circolare della Segreteria di Stato sulle facoltà accordate ai vescovi di restringere il numero stabilito dei giudici da comporre i tribunali ecclesiastici nelle cause criminali.

* «È stato rappresentato alla Santità di Nostro Signore per parte di parecchie curie vescovili che troppo malagevole, ed in talune diocesi è presso che impossibile di riunire il numero di quattro individui per comporre insieme coll'ordinario i tribunali ecclesiastici nelle cause criminali a seconda del disposto nell'articolo 4 dell'appendice al regolamento organico, e di procedura

criminale dei 5 novembre dello scorso anno. Quindi è che la Santità Sua facendosi carico di tali rappresentanze è condiscesa ad autorizzare gli ordinari per restringere a due il numero dei giudici che unitamente agli ordinari stessi potranno comporre il rispettivo tribunale nelle cause criminali ecclesiastiche e di misto foro, ogni volta che repoteranno troppo difficile di poterlo convocare nel concorso di quattro individui.

Roma 24 Aprile 1832.

T. card. BERNETTI.

- 11) I rei di omicidio premeditato o proditori, li mandanti e mandatori, ed assassini.
- 12) I rei di omicidio anche in rissa e con qualunque istromento, qualora costi, che non siano casuali o a necessaria difesa, ma per odio e con animo di nuocere.
- 13) I rei di rapina con abuso di nome di corte, e con ingresso in casa altrui.
- 14) Coloro che commettono furto o falsità nelle casse, in quelle dei monti di pietà, alle quali sieno addetti, quando il danno sia tale che meriti la pena capitale.
- 15) I saccheggiatori di campi e gli incendiarii dolosi nei casi, nei quali la legge dispone la pena capitale.

14°. Nel caso di ferite, qualora dai periti si riconoscano e dichiarino con pericolo di vita, ha luogo la regolare estrazione, coll'obbligo di riportare il confugiato al sito del confugio, allorchè il ferito sopravviva oltre il tempo dalle leggi stabilito.

15°. Qualora si tratti di delitto eccettuato, il delinquente siasi confugiato in luogo sacro o immune, il procuratore fiscale della curia laica (se il delitto e il delinquente sono di sua competenza) deve negli atti fare istanza per la requisitoria alla curia dell'ordinario, ed il giudice laico vi fa l'analogo decreto.

16°. In conseguenza i ministri della curia laica fanno l'istanza o requisitoria formale alla curia dell'ordinario, specificando il nome e cognome dell'accusato, e dandone le più possibili designazioni, il titolo eccettuato, e gl'indizi sufficienti per l'arresto.

17°. L'ordinario o suo vicario generale deputa nominatamente persona ecclesiastica, e col suo intervento e con quello del cancelliere vescovile, invocato ancora se sia necessario l'aiuto del braccio secolare, si fa l'estrazione dell'inquisito. Esso è depositato a nome e disposizione della chiesa o nelle carceri vescovili o nelle laiche, qualora si credessero più sicure.

18°. Si fa rogito di questa estrazione firmato dall'ecclesiastico interveniente, dal cancelliere e dal ministro della curia laica, qualora riceve la consegna dell'inquisito, coll'obbligo di restituirlo come di ragione alla chiesa. Questo rogito si dee subito trasmettere in copia autentica alla curia vescovile, e poi riprodurre in processo con tutti i documenti che vi hanno relazione.

19°. L'ordinario o suo vicario generale prendono ad esame il processo informativo, per conoscere se costi del titolo eccettuato, o per rapporto alla condizione della persona costi

il beneficio dell'immunità, e se concorrano indizi sufficienti per far credere commesso il delitto.

20°. Nel caso affermativo la curia ecclesiastica ritorna gli atti con la copia autentica del suo decreto, che si dee riprodurre in processo. Il giudice laico emette giuramento di restituire l'accusato all'identico luogo sacro o immune ove si era rifugiato, qualora diluisca gl'indizi che lo potevano gravare.

21°. In caso contrario rinvia similmente alla curia il suo decreto in forma autentica, e l'accusato si restituisce, come sopra, al luogo ove si era confugiato.

22°. Qualora il confugiato sia un ecclesiastico, o chierico, la di cui causa sia di competenza del foro ecclesiastico, la curia dell'ordinario, se ad esso lui non compete il beneficio del sacro asilo, ordina l'estrazione nei modi indicati di sopra, e rimanda l'inquisito cogli atti e processo al suo giudice ecclesiastico competente.

23°. Consegnandosi il confugiato ecclesiastico dopo l'esame e la cognizione degl'indizi al giudice ecclesiastico, questi deve soltanto promettere *con parola di verità* di restituirlo al luogo del confugio, quando in seguito non costi del delitto.

Nel medesimo caso di chierico o ecclesiastico confugiato per delitto eccettuato, può il giudice ecclesiastico anche d'ufficio e senza requisitoria procedere all'estrazione nei modi prescritti di sopra.

Dalla Segreteria di Stato li 5 novembre 1831.

T. card. BERNETTI.

LXXXII.

*Imminutio festorum
in dioecesibus Hildesiensi et Osnaburgensi* ¹.

Ven. fratri Godehardo Iosepho episcopo Hildesiensi et ecclesiae Osnaburgensis administratori.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Allatae Nobis tuae sunt preces, ex quibus accepimus, uno eodemque festorum ordine istis dioecesibus Hildesiensi et Osnaburgensi praescripto cum facultate quibusdam anni festis diebus opera servilia exercendi per apostolicas fel. rec. Pii VIII praedecess. Nostri literas anrismulo piscato obsignatas, ac die trigesima au-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

gusti superioris anni editas, populi utriusque dioecesis commode nondum satis consultum videri. Catholicorum enim Hannöveriani regni, qui agricultura fere omnino victitant, maxime interest ea transferri festa, quae tempore messis occurrunt, scilicet ista in regione mensibus augusti ac septembris. Et quoniam eo diplomate caetera Beatae Mariae Virginis per annum festa, excepta Assumptione, in dominicas vel proxime superiores vel sequentes translata sunt, ita et illud, quod in id temporis incidit, transferri oporteret. Praeterea quum rec. mem. Leo XII pariter praedecessor Noster dioecesi Coloniensi similibus apostolicis literis datis die secunda decembris anni millesimi octingentesimi vigesimi octavi indulserit, ut festa Nativitatis et Assumptionis Beatae Mariae Virginis in dominicas proximas transferrentur, itemque facultatem tribuerit, qua pauperes illius dioecesis singulis per annum festis, sacro audito, servilibus operibus possint vacare, exceptis tamen dominicis ac Nativitatis et Ascensionis Domini, Omniumque Sanctorum celebritatibus, ita tuis esset in votis eandem omnino rationem a dioecesibus tuae curae commissis esse servandam, praeter Purificationis, Annunciationis et Conceptionis Beatae Mariae Virginis festos dies, qui ex universo Ecclesiae more et instituto celebrabuntur. Id autem opportunum fieri existimas, propterea quod dioeceses Hannoveriani regni et Coloniensis vicinitatis nexu variisque negotiis arctissime inter se coniunguntur. Atque ut clare aperteque huiusmodi in re omnia se habeant, festorum ordinem, prout sequitur, Nobis exhibendum curasti.

I.

Diebus, quibus occurrunt, celebranda:

1. Festum Circumcisionis.
2. Epiphaniae.
3. Festum Purificationis B. M. V.
4. » Annuntiationis B. M. V.
5. » Paschatis.
6. Fer. sec. Paschatis.
7. Festum Ascensionis.
8. » Pentecostes.
9. Fer. sec. Pentecostes.
10. Solemnitas Corporis Christi.
11. Festum SS. Apost. Petri et Pauli.
12. » Omnium Sanctorum.
13. » Conceptionis B. M. V.
14. » Nativitatis D. N. I. C.
15. » S. Stephani protom.

II.

Transferenda in dominicam superiorem aut proxime insequentem:

1. Festum Nativitatis S. Ioannis Baptistae.
2. » Assumptionis B. M. V.

3. » Nativitatis B. M. V.
4. » Dedicat. S. Michaelis Arch.
5. Festa SS. Patronorum ecclesiarum quibus in locis hucusque celebrata sunt.
6. Celebritatem pro incremento frugum infestiam secundam Pentecostes.

III.

Pro foro omnino abrogandum:

Festum s. Martini episcopi per provincias dioecesis Hildesiensis archidioecesi Moguntinae antehac subiectas hucusque solum celebratum.

IV.

Opera servilia pauperibus, qui diurno labore victum sibi comparant, sacro audito et divinis antemeridianis absolutis, festivis diebus omnibus permittenda, exceptis tamen

1. Festo Nativitatis D. N. I. C.
2. » Ascensionis.
3. » Omnium Sanctorum, et denique
4. Diebus dominicis per annum.

Nos igitur, qui divinum cultum pro viribus promovere et augere debemus, iis omnibus, quae exposita sunt, mature perpensis, Hildesiensis et Osnaburgensis catholici gregis commode prospicere volentes, precibus votisque tuis benigne annuentes, auctoritate Nostra apostolica indulgemus, ut festum B. M. V. in coelum evectae, etsi vel maxime optaremus, ut die, quo ab universa catholica Ecclesia agitur, celebraretur, tamen ad praecedentem vel ad subsequentem diem dominicum possit transferri, translata etiam vigilia cum ieiunio ad sabbatum immediate praecedens, et publicata quotannis populo ex altari huiusmodi tum vigiliae tum festi translatione, et, si fieri queat, etiam per edictum publicum, vel alio modo solemniori, facta semper mentione huiusce apostolici indulti. Deinde quantum ad opera servilia pauperioribus, iuxta tuas preces, aliquibus diebus festis permittenda, benigne concedimus, ut autem in sanctorum Petri et Pauli apostolorum festo, sarta tectaque consueta die vigesima nona iunii celebratione et sacrosancti Missae sacrificii assistendi obligatione divinis antemeridianis absolutis, permitti pauperibus possint. Denique festum sancti Martini episcopi pro foro abrogamus, servatis tamen iis caeteris conditionibus, quae in commemorato apostolico Pii VIII indulto adiectae sunt, et contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda novembris millesimo octingentesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit immutatio dierum in quibus lucrari possunt indulgentiae iam concessae fratribus confraternitatis nuncupatae Agoniae Domini Nostri Iesu Christi in dioecesi Monasteriensi¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

De salute dominici gregis curae Nostrae divinitus commissi paterna charitate solliciti coelestes indulgentiarum thesauros, quibus illecti ad ecclesias et pia loca frequentanda et pietatis opera exercenda incitentur, libenter erogamus.

Exponi Nobis nuper fecit venerabilis frater modernus episcopus Monasteriensis, quod alias omnibus et singulis confratribus et consororibus confraternitatum Agoniae Domini Nostri Iesu Christi vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui respectivas ecclesias ubi confraternitates huiusmodi essent erectae ac in posterum erigerentur, die festo principali praefatarum confraternitatum a primis vesperis, nec non in quatuor aliis anni diebus per memoratos confratres eligendis et ab ordinario approbandis, ab ortu usque ad occasum solis dierum huiusmodi singulis annis devote respective visitassent, et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effudissent, quo die praedictorum id egissent, plenaria omnium peccatorum suorum indulgentia et remissio auctoritate apostolica in perpetuum concessa fuit, prout in literis apostolicis desuper expeditis, quarum tenorem praesentibus pro expressis haberi volumus uberius continetur. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, confratres praefatos indulgentias praedictas diebus per eosdem iam electis et ab ordinario approbatis certis de causis minus commode lucrari valere, illasque propterea exponens praefatus per Nos ut infra transferri summopere desideret.

Nos supplicationibus eiusdem exponentis nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, dictas indulgentias ex electis iam et approbatis respectivis diebus, ut praefertur, ad dominicam immediate respective sequentem memoratos statos dies, ita ut iidem confratres et consorores praefatarum confraternitatum praemissa in respectivis ecclesiis huiusmodi dominicis adimplentes, eandem prorsus indulgentiam consequantur, quam consequerentur si ea-

dem praemissa statis diebus adimplerent, servata tamen in omnibus et per omnia praefatarum literarum forma et dispositione eadem auctoritate tenore praesentium quoad supradictas ecclesias perpetuo transferimus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona novembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas celebrandi sacrum in sacello condito ab equite Stephano Tanchi in sua rurali domo, cui nomen a Capo di Monte in civitate Neapolis².

Venerabili fratri
archiepiscopo Neapolitano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Expositum Nobis nuper est nomine dilecti filii equitis Stephani Tanchi istius dioecesis quodam in suo praedio in viciniis loci campestris, cui a Capo di Monte nomen ad Neapolim sito prope suam ruralem domum ab eo aedificatum fuisse sacellum sacra suppellectili ornatum, ubi non solum pro suae familiae commodo, verum etiam pro finitimorum habitantium aliorumque spirituali utilitate ac bono divinum peragi opus vel maxime desiderat. Quod quidem sacellum etsi publica in via nomine existat, tamen in illud omnes vel facile se possunt conferre per ruralem semitam iter habentes, quae parum publica distat a via. Quamobrem Nos suppliciter exoravit, ut in praemissis opportune providere et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur ipsum oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine Nobis humiliter porrectis permoti, tibi, venerabilis frater, per praesentes committimus atque mandamus, ut, si res ita se habeant, prout expositae, et dummodo dictum sacellum pro dignitate extructum orna-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

tumque sit, atque ad illud omnes vel facile accedere possint, et nulla ex interiori domus parte cum eo adsit communicatio, atque ita ab omnibus domesticis usibus aliisque mansionibus seiunctum ita reperiatur, ut per eiusmodi mansiones, aditus aut prospectus nemini pateat, sacellum huiusmodi sub prohibitione et mandato fel. record. Pauli V praedecessoris Nostri de non celebrando in privatis oratorii publicato minime comprehensum declares, et si hominum frequentiae sit accommodatum ac decenter ornatum existat, nihilque eorum, quae ad sacrum in eo peragendum sunt necessaria, desideretur, ac demum ullo absque parochialium iurium detrimento, sacrosanctum Missae sacrificium inibi per quemcumque sacerdotem a te approbatum secularem, seu de superiorum suorum licentia regularem celebrari auctoritate Nostra apostolica arbitrio tuo permittas.

Non obstantibus praemissis ac apostolicis* et in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici pro regenda dioecesi Ruspensi usque ad novi episcopi electionem 1.

Venerabili fratri
Guillelmo Morris episcopo Troianensi.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum ob peculiare rerum temporumque rationes religionis catholicae bono admodum expedire videatur, ut venerabilis frater Eduardus Beda Slaiter episcopus Ruspensis atque apostolicus vicarius in insula Mauritii aliarumque regionum, quae iurisdictioni eiusdem vicarii apostolici subiiciuntur, ea ab insula discedat, utque his in locis visitor apostolicus cito renuntietur, Nos de consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, opportunius quam fieri potest, tanti momenti negotio consulere statuimus.

1 Ex Bullario Romano.

In te proinde, venerabilis frater, quem vicarius apostolicus Londinensis vi Nostrarum facultatum in episcopum Troianum Asiae Minoris in Phrysia adlegit et consecravit, plurimum confisi, statim ac ex gravi testimonio Nobis innotuit, te singulari pietate, doctrina et prudentia esse commendatum, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia te absolventes et absolutum fore censes, te visitatorem apostolicum insulae Mauritii aliarumque regionum, quarum spiritualis cura praefato vicario apostolico Eduardo fuerat demandata cum solitis facultatibus huiusmodi muneris adiectis auctoritate apostolica tenore praesentium ad Nostram et huius Sanctae Sedis voluntatem nominamus et constituimus, sarta tectaue in praemissis congregationis eorundem cardinalium auctoritate.

Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae singulis quibusque ad quos spectat ac in tempore spectabit, ut te in apostolicum visitatorem a Nobis electum ex hisce literis excipiant et admittant, tibi in omnibus, quae ad officium huiusmodi pertinent, praesto sint ac pareant, tuaque salubria monita et mandata demisse suscipiant, et omnino observent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris in rebelles, sive statueris, ratam habebimus, et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXVI.

INDULTUM

Quo datur concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegatae sancti Medardi oppidi Arceviae 2.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiaria ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti magis illi conentur internis virtutibus enitere, et ad sacra ministeria accurate

2 Ex eodem Bullario.

implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quum igitur dilecti filii septem beneficiati chorales collegiatae ecclesiae s. Medardi in opido Arcevia Senogalliensis dioecesis enixis precibus a Nobis efflagitaverint, ut loco almutiae qua decorantur, rocchetto absque manicis et mozzetta violacei coloris ornentur, quumque ex gravi testimonio apud Nos constet conspicuum esse illud templum, atque oratores dignos esse qui petitis honoribus afficiantur, eorum votis annuere atque obscurare constituimus.

Peculiari ergo beneficentia eos complecti volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, beneficiatis choralibus collegiatae ecclesiae s. Medardi Arceviae Senogalliensis dioeceseos, ut loco almutiae quam deferunt, rocchetum sine manicis et mozzettam violaceam gestare; aestate vero utrumque in unum superpelliceum immutare libere ac licite possint auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus. Huiusmodi autem vestium usus illis ex hoc indulto licebit in choro, in conventibus, seu ut dici solet capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque beneficiatorum collegii functionibus publicis.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et quatenus opus sit eiusdem collegiatae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXVII.

EPISTOLA

*Deputatio executoris apostolici pro curanda executione literarum apostolicarum super nova ordinatione ordinum canonicorum in pagis Bernensi, Argoviensi et Turgoviensi*¹.

Venerabili fratri

Iosepho Antonio episcopo Basileensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

Quod in istius dominici gregis commoditatem salubriter conciliari discupiebamus, id demum, universa rei ratione feliciter composita, sancitum gratulamur, datis in id apostolicis literis, quibus et de istius sedis translatione in civitatem Solodorensem, et de dioecesis limitibus, et de nova capituli constitutione opportune consulendum curavimus. Cum vero fraternitati tuae sit commissum adsciscere in posterum ex notulis a cathedrali capitulo confectis ac magistratui exhibitis, qui pro pagis Bernensi, Argoviensi ac Turgoviensi in canonicorum ordinem erunt cooptandi, tibi summopere commendamus, ut nedum praefinitas Nostris literis qualitates in iis eligendis exquiras, sed id etiam speciatim contendas ad omnem offensionis causam propulsandam, ne ipsi gubernio sint minus grati, hinc tui sit muneris omnia illa quae in eam rem, et episcopo et capitulo sunt imposita, diligenter conficere, atque omni studio eniti, ut per eos ad quos spectat apud illa serventur. Hoc quidem ex impensa qua praestas in salutem ovium, ac in catholicae rei incolumitatem sollicitudine securi praestolamur, atque interim tibi, venerabilis frater, gregique tibi commissio apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio protectoris pie domus Orphanorum apud sanctam Mariam in Aquiro, et monialium Quatuor Sanctorum in Monte Coelio, cum iuribus etiam visitoris apostolici favore cardinalis Weld nuncupati*².

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

Dilecto filio Nostro Thomae Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinali Weld nuncupato

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum protectoriae collegii Salviati ac pia domus Orphanorum apud sanctam Mariam in Aquiro, quorum cura clericis regularibus congregationis Somaschae concredita est, nec non monasterii monialium sanctorum Quatuor Coronatorum in Monte Coelio vacaverint, et ad praesens vacent, Nos iisdem locis piis de idoneo protectore providere volentes, et de circumspeditionis tuae singulari prudentia, doctrina et religionis zelo, ac de reliquis egregiis virtutibus tuis plurimum in Domino confisi, motu proprio, atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris, te, ex cuius protectione ob tuas eximias dotes loca pia huiusmodi plurimum commodi et ornamenti susceptura esse confidimus, eorumdem piorum locorum eorumque rerum et bonorum omnium apud Nos et Sedem Apostolicam protectorem, cum omnibus facultatibus, iurisdictionibus et oneribus solitis et consuetis, quibus alii ante te dictorum piorum locorum protectores usi sunt, aut uti quomodolibet potuerunt, sive etiam debuerunt, ad tui vitam auctoritate apostolica tenore praesentium constituimus et deputamus.

Insuper motu, scientia et deliberatione praefatis, deque apostolicae potestatis plenitudine te ipsum in visitatorem apostolicum dictorum locorum piae domus Orphanorum et collegii Salviati ac monasterii sanctorum Quatuor Coronatorum cum facultate unum aut plures ad huiusmodi effectum pro tuo arbitrio in subsidium eligendi, quatenus tibi visum fuerit opportunum tenore praesentium ad Nostrum et huius Sanctae Sedis beneplacitum constituimus et declaramus, tibi auctoritate praefata committimus et mandamus, ut eorumdem piorum locorum superiores, deputatos, magistros, cappellanos, officiales, ministros et personas cuiusvis status et gradus etiam exemptas, nec non eorumdem locorum domos et alia loca et bona quaecumque ad ipsa spectantia et pertinentia, visites, ac circa respectivorum eorumdem locorum, statutorum suorum custodiam et bonorum universorum administrationem diligenter inquiras, et quacumque reformatione, mutatione, correctione, emendatione, revocatione et renovatione indigere cognoveris reformes, mutes, corrigas, revoces ac etiam de novo condas: sic nimirum agens prout ad eorumdem piorum locorum commodum et utilitatem in Domino salubriter expedire arbitraberis. Nos enim tibi quamcumque necessariam et opportunam ad praemissa omnia, et circa ea quae ad validum

locorum dictorum praesidium et regimen, atque ad abusum, si qui sint vel in posterum irrepserint, extirpandos pertinent, faciendi, gerendi, dicendi et exequendi atque exequi mandandi, facultatem motu, scientia et potestate praefatis tribuimus et impertimur, servata semper spirituali vicariatus iurisdictione, quae modo viget tam super paroecia s. Mariae in Aquiro, quam super monasterio Sanctorum Quatuor Coronatorum; mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae dilectis filiis superioribus, officialibus, ministris, nec non dicti monasterii priorissae et monialibus, caeterisque ad quos spectat, ut te non modo ut protectorem, sed etiam tamquam visitatorem apostolicum a Nobis, sicut praemittitur, deputatum reverenter suscipiant et recognoscant, tibi in omnibus et singulis praemissis prompte pareant et obsequantur, tua salubria monita et mandata humiliter recipiant et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententiam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad condignam satisfactionem inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dictorum locorum et congregationis et monasterii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima nona decembris millesimo octingentesimo trigésimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

LXXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus archiepiscopum Dublinensem visitatorem apost. constituit monasterii s. Mariae de Cabra ordinis s. Dominici, prope Dublinum¹.

Venerabili fratri
Danieli archiepiscopo Dublinen.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum dilectae in Christo filiae moniales ord. s. Dominici monasterii s. Mariae de Cabra prope Dublinum, pluribus et quidem gravibus adductae rationibus, omnino necesse esse exposuerint ad tranquillitatem recuperandam, ad monasterii disciplinam et eiusdem temporalem reparandam administrationem, monasterium ipsum tuae iurisdictioni subiici, Nos rebus omnibus mature perpensis consideratisque testimoniis veritatem totius rei confirmantibus, earum votis benigne annuere censuimus; Nos igitur omnes et singulos quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, tua prudentia, integritate, vigilantia et religionis zelo plurimum confisi, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio te in eiusdem monasterii visitatorem apostolicum harum litterarum vi ad Nostram et huius S. Sedis voluntatem constituimus et deputamus, interdicta interim in illud iurisdictione dilectorum filiorum patrum ord. s. Dominici Praedicatorum nuncupat.

Tibi propterea, ven. frater, iniungimus, ut dictum monasterium per te vel per alium, seu alios ecclesiasticos viros a te eligendos, visites, ac in illius regularem disciplinam annuosque redditus et proventus, atque etiam iura, expensas et aes alienum, si quid fuerit conflatum, accurate inquiras, ac omnia quae pro recta illius disciplina et oeconomica administratione, iuxta datam tibi a Domino prudentiam, necessaria et opportuna fore duxeris, statuas, praescribas, decernas. Nos enim tibi quaslibet facultates gerendi, decernendi, exequendi et fieri mandandi tribuimus et impertimur. Mandamus autem, in virtute sanctae obedientiae ac sub poenis arbitrio Nostro infligendis, omnibus ad quos spectat, ut te in visitatorem apostolicum

monasterii de quo agitur constitutum reverenter recipiant et recognoscant, ac tibi in omnibus ad visitationem huiusmodi spectantibus omnino pareant et obsequantur, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant, et omnino adimplenda curent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus, et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus et specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non monasterii praedicti etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima dec. millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XC.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus dantur facultates locumtenenti magisterii hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani pertractandi negocia ordinis absque consilio fratrum militum eiusdem ordinis².

Dilecto filio Antonio Busca locumtenenti
magisterii hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Philippus Ciccolini commendatarius et vice cancellarius istius hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, eam, quae provide sapienterque per statuta et constitutiones eiusdem hospitalis sancita fuerat, legem; cuius vi tu in explendis deliberandisque negotiis fratres milites linguae, prioratus camerae thesauri, consilii ordinis iuxta praescripta deputatos, in consilium adhibere curares, ob temporum rerumque adiuncta, saram tectamque haberi in praesentiarum haud

¹ Ex Iure Pont. de P. F.² Ex Bullario Romano.

posse, cum oclusus sit conventus ordinis, unde res non sine gravi eiusdem hospitalis et prioratu detrimento suspensae et sine decisione remaneant. In hoc proinde rerum statu tuo nomine petitum fuit a Nobis, ut, stantibus memoratis circumstantiis, tibi tantum, absque interventu consilii cuiuscumque generis, facultatem negotia pertractandi et absolvendi benigne concedamus.

Nos igitur, habita temporum rerumque praesentium ratione, ordinis necessitati, quantum in Domino possumus consulere, teque speciali beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, tibi, memoratis perdurantibus causis facultates necessarias et opportunas, res et negotia hospitalis praefati cuiuscumque generis per te ipsum absque interventu consilii, pertractandi et absolvendi, sub lege tamen, ut, si facile sit ab aliquo probo et prudenti fratre milite consilium de aliqua praesertim magni momenti re sumere, id facere tenearis, auctoritate apostolica tenore praesentium concedimus et indulgemus.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dicti hospitalis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XCI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur concessio tituli, honoris et privilegiorum civitatis oppido Offidae apud Pícenos¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Ad Apostolicae Sedis maiestatem pertinet ea sui civilis imperii oppida, quae originis vetustate, loci amoenitate, agrorum ubertate, artium disciplina et religionis laude summo opere praestant splendidioribus titulis atque honoribus decorare, ut fidelium subditorum animi suae

devotionis ac virtutis praemia cognoscant, locorumque opibus et dotibus paria dignitatis et ordinis ornamenta respondeant.

Sane in Piceno ad Truentum flumen illustris extat terra, Offida nuncupata, quae in spiritualibus episcopali Asculanae ecclesiae subest, in temporalibus vero a Nostro et huius Apostolicae Sedis Asculanae pro tempore delegato regitur. Quae quidem terra, ut dilecti filii eius primores Nobis exponendum curarunt, iam usque a vetustis temporibus maxima famae celebritate floruit, nam multos in lucem edidit viros sanctitate, literis, re militari et ingenuis artibus praeclaros. Nunc autem eadem terra quatuor incolarum millibus referta, et non mediocri cleri cum saecularis tum regularis numero ornata, praeter templum canonicorum collegio insignitum, modo excitatum, omnique elegantia, venustate et industria elaboratum, atque ad Dei gloriam promovendam, populi pietatem non modo retinendam, verum etiam augendam omnino accommodatum, habet tria religiosorum virorum coenobia, duo sacrarum virginum gynaecea, et nosocomium pro infirmis pauperibus excipiendis magnifice exstructum ac locupleti censu donatum, aliaque plura aedificia eleganti condita ornatu. Neque ei deest annonae ubertas earumque rerum omnium copia, quae ad vitae commoda requiruntur, pluresque artes et artificia. Praeterea multae in ea adsunt familiae, ita fortunae bonis pollentes, ut hac Nostra aetate splendido ac nobili more vitam agant. Quod autem eiusdem oppidi nomen ac decus iure meritoque vel maxime augeat, id profecto est, in eo beatum Bernardum natum fuisse, cuius sacrae exuviae ibi religiosissime asservantur ab iis sancti Francisci alumni, quos Cappuccinos vocant, in templo ubi eiusdem beati extat sepulcrum, ad quod prodigiorum fama impulsus atque excitatus omnes ex finitimis regionibus populi venerabundi certatim undique confluunt, ipsius beati apud Deum suffragia peturi. Quae cum ita sint primores Offidani Nos supplici cum prece adierunt Nostramque indulgentiam petiere, ut illud oppidum civitatis titulo et honoribus honestare velimus.

Nos igitur tot sane nominibus, quibus ipsum oppidum est praeditum permoti, atque oratores peculiari benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, alacri libentique animo, seu ut dici solet motu proprio ac certa scientia, plenaque Nostra auctoritate Offidam in civitatem erigimus et constituimus, eique idcirco honores omnes volumus

¹ Ex Bullario Romano.

delatos itemque iura atque insignia, quae caeteris pontificiae Nostrae ditionis civitatibus tributa sunt vel in posterum tribuentur. Concedimus etiam et impertimur ut Offidae incolae civium nomine decorentur, ita tamen ut episcopus in tempore Asculanus inibi consistere minime teneatur, sed ecclesiae Asculanae, ut antea, subditi omnino sint.

Haec volumus atque mandamus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non peculiaribus quorumcumque locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XCII.

MOTU PROPRIO

*De gratiis et privilegiis
conclavistis postremi conclavis concessis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Urbis

Motu proprio.

Nos volentes dilectos filios conclavistas, qui conclavi, in quo divina favente clementia ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, Nobis et venerabilibus fratribus Nostri Sanctae

Romanae Ecclesiae cardinalibus uti familiares et continui commensales inservientes interfuerunt, quique ea de causa labores et incommoda subierunt, habita ratione obsequiorum huiusmodi nonnullis favoribus, gratiis et privilegiis pro cuiusque meritis exornare, ipsosque conclavistas, quibus et aliis participantibus descriptis in rolo seu divisione, subscripto seu subscripta per dilectum filium Nostrum Bartholomaeum episcopum Ostiensem et Veliter-nensem S. R. E. decanum cardinalem Pacca nuncupatum pro datarium Nostrum hodie summam decem millium scutorum auri in auro ex publico aerario gratiose donavimus, in Nostros familiares; atque illos ex eis qui clerici existunt, seu militiae clericali adscribi desiderant, quosque tres praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales singulatim in quolibet ordine antiquiores dignos tali dignitate iudicaverint in Nostros et Sedis Apostolicae notarios titulares, servata tamen forma constitutionis sanctae memoriae Pii VII praedecessoris Nostri quae incipit *Cum innumeri* sub datum idibus decembris anno millesimo octingentesimo decimotavo editae recipimus et admittimus, et tam eos quam alios conclavistas singulos, qui singulatim ab eisdem cardinalibus digni reputati fuerint, quique urbis vel alicuius alterius ex civitatibus temporali dominio eiusdem Sanctae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis cives esse voluerint, singulos in ea ipsa civitate, quam singillatim quisque eorum elegerit, et ad quam ab eisdem tribus cardinalibus se admitti petierit veros cives, ita ut in ipsum ius civilitatis ad eorum haeredes eodem modo transeat, creamus, constituimus et deputamus; nec non eisdem conclavistis clericali militiae adscriptis quod bona quaecumque ad ipsos et eorum quemlibet spectantia, et per eos etiam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura et sine cura saecularium et quorumvis ordinum regularium, nec non canonicatum et praebendarum et dignitatum quarumlibet per eos iam obtentorum et obtinendorum in dicta urbe eiusque districtu ac ubique spoliis minime subiaceant; sed conclavistae praefati etiam si religiosae alicuius militiae, non tamen sancti Ioannis Hierosolymitani adscripti, et in ea professi fuerint, de illis in favorem quarumcumque personarum de iure tamen capacium testari vel alias disponere, iisque ab intestato decedentibus legitimi eorum haeredes quicumque succedere libere et licite valeant simili modo concedimus et indulgemus. Et cum eisdem conclavistis etiam in militia sancti Ioannis Hierosolymitani, et in quavis alia militia expresse professis, quod ratione quarumcumque pensionum annuarum eis et eorum cuilibet super

¹ Ex Bullario Romano.

quorumvis beneficiorum ecclesiasticorum, et etiam mensarum episcopaliū, archiepiscopaliū et abbatialiū, nec non dignitatum quorumcumque ac monasteriorum fructibus etc. ac etiam distributionibus quotidianis non tamen ultra summam ducentorum ducatorum auri de camera pro quolibet eorum nunc et pro tempore reservatarum ac reservandarum habitum et tonsuram clericalem gestare, et in illis dummodo alias ipsi habitum decentem et honestum, ac per milites praefatos gestari solitum deferant incedere minime debent, nec ad id a quocumque desuper cogi seu compelli, minusque aliquas sententias, censuras, nec privationis seu cessationis illarum pensionum poenas occasione praemissorum incurrere possint, sed easdem pensiones usque ad praefatam summam ducentorum ducatorum huiusmodi ascendentes, et reservatas vel reservandas, ut praefertur, etiamsi matrimonium quoad milites alicuius militiae, videlicet cum militia compatibili iam contraxerint, vel posthac contrahere voluerint cum unica et virgine tantum recipere libere et licite valeant de specialis dono gratiae dispensamus. Et insuper conclavistis praefatis et eorum singulis, ut quicumque loci ordinarii vel canonici metropolitanarum vel cathedralium, seu duarum insignium urbis collegiatarum ecclesiarum, aut personae aliae quaecumque ecclesiasticae in dignitate ecclesiastica constitutae tam in Romana curia quam extra eam ad id per eos et eorum singulos eligendi, seu eligendae quascumque pensiones annuas eis et eorum singulis super quibuscumque fructibus etc. iuribus, obventionibus et emolumentis universis certis et incertis quarumcumque mensarum episcopaliū, archiepiscopaliū et abbatialiū, ac etiam distributionibus quotidianis etiam ratione servitii et mercedis dignitatum, canonicatum et praebendarum, caeterorumque aliorum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura et sine cura saecularium, et quorumvis ordinum regularium, non tamen per S. R. E. cardinales obtentorum reservatas seu reservandas, seu fructus etc. huiusmodi beneficiorum reservatos seu reservandos, etiamsi semel vel pluries translatae seu translati fuerint usque ad summam centum ducatorum auri de camera similium in toto vel in parte, ac in una seu pluribus vicibus, ac etiam in mortis articulo cassare et extinguere, ac postquam cassatae et extinctae fuerint, alias similes pensiones annuas seu fructus huiusmodi usque ad summam praefatam centum ducatorum uni vel pluribus aliis personis ecclesiasticis, vel etiam clericali characterē tunc temporis nondum insignitis, cum clausula tamen ex tunc, prout postquam dicto characterē rite insigniti fuerint, seu alias pensionum seu fructuum huiusmodi capacibus per eosdem conclavistas et illorum singulos nominandos etiam quaecumque, quocumque et qua-

liacumque beneficia ecclesiastica obtinentibus et expectantibus similiter eis quoad vixerint; vel eorum procuratoribus legitimis, eisdem modo et forma quibus eisdem conclavistis reservatae seu reservati erant, etiam absque beneficia huiusmodi obtinentium consensu integre persolvendas, et per eos propria auctoritate percipiendas, exigendas et levandas; aut percipiendos, exigendos et levandos reservare, constituere, concedere et assignare possint, ita ut praefati translatarii in quasi possessione pensiones seu fructus etc. huiusmodi exigendi, in qua ipsi conclavistae tempore translationis per eos vigore praesentium faciendae existebant, in omnibus et per omnia subrogati esse censeantur, concedimus et indulgemus, etiamsi similem gratiam a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris alias forsan obtinuerint, seu quilibet eorum obtinuerit, tam vigore aliorum privilegiorum, conclavistarum, quam ex quocumque alio indulto et privilegio quorum effectum per hanc novam gratiam et concessionem impedire nolumus, sed cumulative concessam et concessas esse volumus, ita ut quilibet eorum cumulative et ampliative praefatis facultatibus, praesentibus et praeteritis privilegiis hac in re concessis, uti, frui et potiri possint; decernentes novas reservationes, constitutiones, concessionem, assignationes et translationes pensionum ac fructuum etc. huiusmodi ut praefertur faciendas ex nunc, prout postquam factae fuerint plenam roboris firmitatem obtinere, ipsaque beneficia super quorum fructibus etc. aliisque huiusmodi reservatae fuerint obtinentes; ad illas persolvendas efficaciter obligatos fore; nec non quod omnes et quaecumque gratiae, provisiones, commendae et quaevis aliae litterae apostolicae provisionum quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum eisdem conclavistis et eorum cuilibet gratis dentur, concedantur et expediantur, ac dari, concedi et expediri omnino debeant praecipimus et mandamus. Ac insuper iis ex conclavistis qui sint sacerdotali characterē insigniti, ut in privato domus respectivae habitationis oratorio ab ordinario loci prius visitando et approbando cum solitis conditionibus et cauthelis Missam per se ipsos quolibet die, exceptis festis per annum solemnioribus, celebrare libere ac licite valeant, itemque praefatis conclavistis et eorum cuilibet ut alia similia vel dissimilia indulta, privilegia, facultates et gratias hactenus eis et eorum cuilibet per Nos et Romanos Pontifices praedecessores Nostros et Sedem praefatam concessas in suo robore et firmitate cum praesentibus stare, ac illorum omnium et singulorum tenores perinde ac si de verbo ad verbum inserti forent praesentibus haberi volumus pro expressis, quam in posterum concedenda specialia vel generalia quibus per praesentes, ac praesentibus per illa minime in aliquo praei-

dicare intendimus, ita ut quaecumque et quaeliacumque fuerint unum alteri derogare non censeatur, sed eos et eorum quemlibet illis simul ac cum praesentibus praedictis cumulative vel singulariter, prout eisdem conclavistis et eorum cuilibet magis expediens videbitur frui et gaudere posse decernimus, dummodo tamen praesentibus non adversentur similiter concedimus et indulgemus. Postremo eosdem conclavistas eorumque aliquem ad praesentem motum proprium seu literas super praesentibus si videbitur conficiendas in dicta camera insinuandum aut admitti et registrari petendum minime teneri, nec illum seu illas etiamsi motus proprius. et literae huiusmodi intra legitimum tempus insinuatus, admissus et registratus non fuerit, seu illae insinuae, admissae seu registratae non fuerint, propterea minus validum seu validas censi, sed suos plenarios effectus sortiri debere, ac motum proprium et literas huiusmodi, et in eis contenta quaecumque sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, decretis et constitutionibus apostolicis similium gratiarum revocatoriis, vel quae eas limitarent vel moderarentur, quae a Nobis et a dicta Sede pro tempore, et ex quibusvis causis etiam urgentissimis, etiam in favorem fidei ac divini cultus augmentum etiam consistorialiter, vel alia quavis auctoritate hactenus vel in posterum emanaverint minime comprehensum et comprehensas esse, sed quoties illae emanabunt, toties cum et eas in pristinum statum restitutum, repositum et plenarie reintegratum, et restitutas, repositas et plenarie reintegratas censi. Constitutionibus et ordinationibus, caeterisque supradictis, et aliis contrariis nequaquam obstantibus motu, scientia et auctoritate similibus de specialis dono gratiae indulgemus; sicque per quoscumque iudices, etiam commissarios quavis auctoritate fulgentes, sublata eis et eorum cuilibet in quavis instantia aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et definiri debere irritumque ac attentari. Et insuper dilecto filio Nostro Thomae episcopo Sabinensi S. R. E. cardinali Arezzo nuncupato eiusdem Sanctae Romanae Ecclesiae vice-cancellario ac literarum apostolicarum summatori, et dilectis filiis Camerae Apostolicae ministris praesidenti plumbi aliisque officialibus, ad quos literarum praefatarum desuper conficiendarum expeditio per viam secretam quomodolibet spectat et pertinet sub poena indignationis Nostrae motu simili mandamus, ut praefatas literas super praedictis omnibus et quibuscumque derogationibus, decretis et clausulis in eis contentis gratis etiam quoad compositionem in dataria Nostra, et per eandem viam secretam absque alio mandato expediant et expediri faciant. Non obstantibus praemissis ac Nostra et cancellariae apostolicae regula de

praestando consensu in pensionibus, et felicis recordationis Pii IV. praedecessoris Nostri de similibus ac dissimilibus gratiis in dicta camera infra tres menses praesentandis et registrandis, ac Nostris et cancellariae apostolicae praefatae regulis in crastinum dictae assumptionis Nostrae ad summi apostolatus apicem editis, et in dicta cancellaria publicatis, ac etiam in universalibus et provincialibus conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, aliisque licet speciali et individua mentione dignis: quibus omnibus et singulis etiamsi de illis specialis et individua habenda mentio, eorumque tenores inserendi forent, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter et expresse motu proprio derogamus, contrariis quibuscumque.

Fiat motu proprio M.

Et cum absolute a censuris ad effectum etc. Et cum declaratione quod reliqua privilegia et indulta contenta in similibus motus proprii schedulis a nonnullis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris favore conclavistarum alias editis ob hodiernas rerum ac temporum circumstantias pro nunc in suspenso remaneant. Et quod praesentis Nostri motus proprii schedulae signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in iudicio et extra, regula quaecumque contraria non obstante, et quod praemissorum omnium et singulorum maior et verior specificatio et expressio fieri possit in literis per eandem viam secretam si videbitur expediendis, in quibus singulorum conclavistarum nomina et cognomina, patria, dioecesis, ordines, gradus, qualitates et requisita exprimi et describi, seu pro expressis et praescriptis haberi possint, inter quos sacrista et magistri caeremoniarum cappellae Nostrae, nec non secretarius collegii eorundem cardinalium, et caeteri alii in notula per ipsos magistros caeremoniarum confecta adnotati erunt et descripti. Volumus autem quod literarum super praesentibus conficiendarum, ac etiam praesentibus Nostri motus proprii transumptis impressis, ac manu alicuius personae in ecclesiastica dignitate constitutae subscriptis et sigillo munitis, eadem fides tam in iudicio quam extra illud adhibeatur, quae originalibus literis vel praesenti motui proprio originali adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae, aut exhibitus vel ostensus foret. Fiat M.

Datum Romae apud sanctum Petrum decimo kalendas ianuarii anno primo.

Nomina conclavistarum sunt sequentia, videlicet:

Rm̃us dominus fr. Ioannes Augustoni Firmanus ex ordine Eremitarum sancti Augustini,

episcopus Porphyriensis in partibus infidelium sacrarii apostolici praefectus.

R. P. D. Paulus Polidorius Aesinus, basilicae Liberianae canonicus, sacrae congregationis consistorialis et sacri collegii secretarius.

Dominicus Zucchè Romanus, apostolicis caeremoniis praefectus.

Alexander Lazzarini Romanus, basilicae sanctae Mariae Transtyberim canonicus, et ethices lector emeritus.

Felix Maria Renazzi Romanus, insignis collegiatae sancti Eustachii de urbe canonicus.

Mathias Pieri Romanus, basilicae Lateranensis clericus beneficiatus.

Ioannes Baptista Adami Romanus, basilicae Lateranensis beneficiatus.

Joseph de Ligne Romanus, insignis collegiatae sancti Eustachii de urbe canonicus, sacrae congregationis Caeremonialis secretarius, sacrae congregationis Indulgentiarum et Reliquiarum consultor, et in seminario Romano sacrae liturgiae professor; magistri caeremoniarum.

Laurentius Lucidi presbyter Sublacensis, in sacra theologia doctor et in utroque iure licentius, Caietanus Moroni laicus Romanus; Nostri dum cardinalatus honore fungebamur.

Cosimus Pedicini presbyter Beneventanus, Michael Schönnessöffen laicus Coloniensis dioecesis; Bartholomaei episcopi Ostiensis Pacca.

Franciscus Velletri presbyter Romanus, basilicae Principis Apostolorum beneficiatus, Antonius Sanzi laicus Romanus; Petri Francisci episcopi Portuensis Galleffi.

Joseph Fazi presbyter et canonicus terrae Rignani Civitatis Castellanae dioecesis, Franciscus Minciocchi laicus Romanus; Thomae episcopi Sabinensis Arezzo.

Benedictus Righini presbyter dioecesis Foroliviensis sanctae Mariae ad Martyres de urbe canonicus, Ioseph Lauretti laicus Romanus; Emmanuelis episcopi Tusculani de Gregorio.

Ioannes Baptista Cannella presbyter Aquilanus, iuris utriusque doctor, Vincentius Rinaldi laicus Romanus; Ioannis Francisci episcopi Albanensis Falzacappa.

Angelus Mariotti presbyter Asculanae dioeceseos, Antonius Peroni laicus Romanus; Caroli episcopi Praenestini Pedicini, venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium episcoporum.

Augustinus canonicus Molinari presbyter Neapolitanus, Franciscus Colucci laicus Neapolitanus; Aloisii tituli ss. Martini et Silvestri ad Montes Ruffo-Scylla.

Petrus Pistelli presbyter Romanus, in sacra theologia professor emeritus, Antonius Taner laicus Mediolanensis; Iosephi tituli sancti Laurentii in Lucina Fesch.

Franciscus Casoni presbyter Bononiensis, Ioannes Petrus Hedin laicus Gallus; Caroli tituli sancti Bernardi ad Thermas Opizzoni.

Petrus Dardanus presbyter Alexandrinus, Angelus Bambi laicus Florentinus; Iosephi tituli sanctae Mariae Angelorum Morozzo.

Laurentius Bodegani presbyter Camerinensis, Ferdinandus Corioli laicus dioecesis Maceratensis; Fabritii tituli sanctae Pudentianae Sceberas Testaferrata.

Nicolaus Marcangeli presbyter Sabinensis, basilicae sanctae Mariae in Cosmedin canonicus, Silvester Iacoacci presbyter Romanus, Aloisius Cinelli laicus Romanus; Benedicti tituli sancti Clementis Naro.

Ioseph Conflenti presbyter Romanus, doctor in sacra theologia, Bartholomaeus Petroncini laicus Ferrariensis; Georgii tituli sanctae Caeciliae Doria Pamphyl.

Sanctes Urbani presbyter Senogalliensis dioeceseos, in sacra theologia doctor, Petrus Paulus Cinotti laicus Romanus; Antonii tituli sancti Silvestri in Capite Pallotta.

Aloisius Zelli Iacobuzj presbyter patritius Viterbiensis, nec non illius cathedralis canonicus, Vincentius Carosini laicus Romanus; Herculis tituli sanctae Balbinae Dandini.

Ioseph Iaccarici presbyter Romanus, insignis collegiatae sanctae Mariae in Via Lata de urbe canonicus coadiutor, Ioseph Fiorini laicus Romanus; Caroli tituli ss. XII. Apostolorum Ode-scalesi.

Vincentius Santucci presbyter dioecesis Anagninae in philosophia et sacra theologia doctor, et academiae Theologicae in archigymnasio Romano censor; Franciscus Calvi laicus Romanus; Placidi tituli sanctae Crucis in Ierusalem Zurla.

Ioannes Pellei presbyter et canonicus Montis Alti, iuris utriusque doctor, et archidioecesis Beneventanae examinador synodalis, Aloisius Testa laicus Perusinus; Ioannis Baptistae tituli sancti Pancratii Bussi.

Caietanus Gianorini presbyter Mediolanensis, canonicus theologus, Leopoldus Kaintz laicus Passaviensis dioecesis; Caroli Caietani tituli sancti Marci Gaysruk.

Ioachim Fernandez canonicus primatialis ecclesiae Toletanae, Ioannes Diaz presbyter dioecesis Legionensis, Ioannes Perez laicus dioecesis Ovetensis; Petri tituli sancti Thomae in Parione Inquanzo Ribero.

Aloisius Boatti presbyter Asculanus, Aloisius Boattelli laicus Romanus; Ludovici tituli sanctorum Quatuor Coronatorum Micara.

Philippus Cristiani presbyter Romanus, canonicus s. Marci de urbe, Michael Frischholtz laicus dioecesis Ratisbonensis; Gustavi Maximiliani Iusti tituli sanctae Sabinae ex principibus a Croy.

Petrus Vagnuzzi presbyter Romanus, mathematicae in seminario Romano professor, Franciscus Vinci laicus dioecesis Tusculanae; Petri tituli sanctorum Nerei et Achillei Caprano.

Andreas Fabbri presbyter Tiburtinus, insignis collegiatae sancti Eustachii de urbe canonicus, Franciscus Poletti laicus Novariensis; Iacobi tituli sanctorum Petri et Marcellini Giustiniani.

Ioachim Pastacaldi presbyter Romanus, basilicae sanctae Mariae Reginae Coeli in Monte Sancto archipresbyter, Dominicus Montelli laicus Romanus; Vincentii tituli sanctorum Ioannis et Pauli in Monte Coelio Macchi.

Natanael Fucili presbyter Recinatensis, Ioseph Casapietra laicus Ianuensis; Iacobi Philippi tituli sanctae Mariae in Aracoeli Fransonii.

Prosper Caterini presbyter dioecesis Aquipendensis, in sacra theologia et in utroque iure doctor, sanctae Mariae in Via Lata de urbe canonicus, Franciscus Luzj laicus Romanus; Benedicti tituli sanctae Mariae supra Minervam Barberini.

Raphael Segoni presbyter dioecesis Senogalliensis, Caietanum Flaminj laicus Anconitanus; Ioannis Antonii tituli sanctorum Quirici et Iulittae Benvenuti.

Benedictus de Angelis presbyter Sabinensis, insignis basilicae sancti Laurentii in Damaso de urbe beneficiatus, Vincentius Sgarbi laicus Mantuanus; Ignatii tituli sanctae Agnetis extra muros Nasalli.

Sanctes Raphael Casanelli presbyter dioecesis Adiacensis, in sacra theologia et in utroque iure doctor, vicarius generalis et canonicus metropolitanae ecclesiae Auxensis; Hiacyntus Mounier laicus dioecesis Dignensis; Ioachim Ioannis Xaverii tituli sancti Petri in Vinculis de Isoard.

Franciscus Ricci presbyter Tusculanae dioeceseos, sacrosanctae Lateranensis basilicae clericus beneficiatus, Laurentius Bassani laicus Forocorneliensis; Antonii Dominici tituli sanctae Praxedis Gamberini.

Nicolaus Cogliesi presbyter Humanus, Tobia Meloni laicus Maceratensis; Caesaris tituli sanctae Anastasiae Nembrini.

Vincentius Pasqualoni presbyter Romanus, Iacob Matius laicus Romanus in utroque iure doctor, Iacob Rawcliff laicus Anglus; Thomae tituli sancti Marcelli Weld.

Antonius Bambozzi presbyter Auximanus, Guillelmus Riddel clericus Anglus, Ioannes Cherubini laicus Spoletanus; Raphaelis tituli sanctae Mariae Transtyberim Mazio.

Maria Franciscus Albertus Perrin presbyter Bisuntinus, illius ecclesiae metropolitanae canonicus, Ludovicus Henricus Matthaeius de Laponce subdiaconus Parisiensis in iure licentiat, Vincentius Desoindre laicus Gallus; Ludovici Francisci Augusti tituli sanctissimae Trinitatis in Monte Pincio de Rohan Chabot: presbyterorum S. R. E. cardinalium.

Iulianus Nicolai laicus Romanus, Sanctes Vannucchi laicus Romanus; Iosephi sanctae Mariae in Via Lata Albani.

Philippus Gelli presbyter Ravennatensis, insignis collegiatae sanctae Mariae ad Martyres de urbe canonicus coadiutor, Iacobus Mongardini laicus Lauretanus; Augustini sanctae Mariae ad Martyres Rivarola.

Petrus Porfirj presbyter Sabinus, Vincentius Carpi laicus Romanus; Caesaris sancti Adriani Guerrieri-Gonzaga.

Felix Santi clericus Romanus, basilicae sanctae Mariae in Cosmedin canonicus, Antonius Lapini laicus Florentinus; Antonii sanctae Mariae in Cosmedin Frosini.

Aloisius Paganelli presbyter Maceratensis, Ioseph Leonardi laicus Romanus; Thomae sanctae Mariae in Domnica Riario-Sforza.

Aurelius Zaccardi presbyter Massanae dioeceseos, Ioannes de Girolami laicus Romanus; Thomae sancti Caesarei Bernetti.

Ioannes Brunelli presbyter Romanus in sacra theologia doctor et in sacrosancta basilica Vaticana beneficiatus, Vincentius Ferretti laicus Romanus; Belisarii sanctae Mariae in Campitelli Cristaldi.

Stephanus Azpeytia clericus dioecesis Tiraconensis, in Romana curia advocatus, Dominicus Labella laicus Romanus; Ioannis Francisci sanctae Agathae ad Suburram Marco y Catalan.

Ioseph Bellauri presbyter Montis Regalis in Pedemonte, Ioseph Barberi laicus Romanus; Dominici sancti Angeli in Foro Piscium de Simone, diaconorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium.

Fr. Aloisius Togni Romanus, clericorum regularium infirmis Ministrantium, apostolicus Romani cleri nec non promovendorum ad episcopatum examinatore et sancti officii consultor, confessorius.

Fr. magister Ioseph Giannotti ordinis Eremitarum sancti Augustini, subsacrista.

Dominicus Connestabili presbyter Sabinus, coadiutor in officio sacristiae.

Petrus Caterini presbyter dioecesis Aquipendensis, sacri collegii sollicitator, et s. congregationis Consistorialis substitutus, comes Petrus Leonardi patricius Amerinus in Romana curia advocatus, adiutores in secretaria sacri collegii.

Fr. Paulus Giannini laicus professus in ordine Eremitarum sancti Augustini, missis celebrandis inserviens.

Ioannes Baptista Bomba dioecesis Aquilanae, philosophiae et medicinae doctor, in Romano Archigymnasio medicinae professor et ex collegio archiatrorum urbis, Petrus Sciarra nullius dioecesis Sublacensis in medicina doctor.

Caietanum Olivieri Romanus, medicinae et chirurgiae doctor.

Ioannes Corsi Anagninae dioecesis, aromatarius, Laurentius Bugni Cornetanus, et Paulus Santucci dioecesis Sabinae, eius auxiliares.

Paulus Modesti Romanus, Ioseph Piazza Romanus, barbitonsores.

Caietanus Sacchi Romanus, Fidelis della Rosa Cesenatensis, eorum auxiliatores.

Dominicus Suriangeli faber lignarius, Ioannes Foglietti eius iuvenis.

Nicolaus Moraldi Romanus faber caementarius, Ioseph de Camilli Romanus eius iuvenis.

Angelus Celsi faber ferrarius, Franciscus Rusconi eius iuvenis.

Carolus Carlieri faber stannarius.

Ioannes Baptista Palombi Romanus faber vitriarius.

Petrus Bernardinus Lucanus

Ioseph Migliorini Romanus

Ioseph Schönneshöffen Romanus

Felix Gelosi Romanus

Caietanus Benvenuti Romanus

Ioseph de Gasperis Romanus

Dominicus Fabri

Franciscus Varsiale Neapolitanus

Ioannes Orlandi Romanus

Ioseph Mazzoni

Carolus Bianchi Romanus

Philippus Marcolini

Petrus Barioli Romanus

Vincentius Renzi Tyburtinus

Emygdus Radicchi Urbevetanus

Bernardus Segarini Romanus

Andreas Ghinusi Foroliviensis

Ioseph Fontini dioecesis Senogalliensis

Carolus Stabile Romanus

Franciscus Barlucca dioecesis Comensis

Ioseph del Valle dioecesis Oretensis

Benedictus Mancini Romanus

Ignatius Garner Argentinensis

Andreas Vaccari Romanus

Dominicus Gacchi Lucanus

Petrus Frossard Helvetus

Rochus Beamonti Romanus

Franciscus Pucci Perusinus

Octavius Processi Montis Falisci

Ioannes Silvestri Pedemontanus

David Jaramelli Perusinus

Ioannes Baptista Giannotti Augustae Taurinorum

Philippus Tardozzi Romanus

Emmanuel Torio Romanus

Ludovicus Quartironi Romanus

Nicolaus Ovidi Romanus

Vincentius Nippio Romanus

Vincentius Deodati Romanus

Angelus Conti Pisaurensis

Franciscus Silli dioecesis Camerinensis

Ioannes Calvani Romanus

Ioannes Ricci Romanus

Ferdinandus Pieroni Sabinus

Carolus Ciucchi Urbevetanus

Ioannes Rossi Comensis

Ioannes Ciapponi Ravennatensis

Constantinus de Sanctis

Dominicus Simoncelli

Franciscus Antonelli Romanus

Ioseph Biondi Romanus

Valerius Bonatti

Antonius Ghirlanda Romanus

Vincentius Buzzonetti

Ioseph Bonanni

Dominicus Decato

Aloisius de Felice

Pacificus de-Marchis

Antonius Giunchi

Thomas Gervasi

Vincentius Petrilli

Camillus Bencivenga

XCIII.

MOTU PROPRIO

*De privilegiis, exemptionibus et indultis concessis dapiferis qui in ultimo conclavi S. R. E. cardinalibus inservierunt*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Urbis.

Nos volentes dilectos filios Nostros dum cardinalatus honore fungebamur, ac venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium dapiferos, qui conclavi, in quo divina favente clementia ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, inservierunt, quique ea de causa labores et incommoda substiterunt, habita ratione obsequiorum huiusmodi favoribus, gratiis et privilegiis exornare, de mera liberalitate et certa scientia Nostri, deque apostolicae potestatis plenitudine in familiares Nostros, atque illos ex eis qui clerici existunt seu militiae clericali adscribi desiderant, quosque tres ex primis cardinalibus in quolibet ordine antiquiores dignos tali dignitate iudicaverint, in Nostros et Sedis Apostolicae notarios titulares, servata tamen forma constitutionis sanctae memoriae Pii PP. VII praedecessoris Nostri quae incipit *Cum innumeri* sub data idibus decembris anno millesimo octingentesimo decimo octavo editae recipimus et admittimus, ac tam eos quam alios dapiferos, qui singulatim ab eisdem cardinalibus digni reputati fuerint, quique urbis vel alicuius alterius ex civitatibus temporali dominio dictae Sanctae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis cives esse voluerint, singulos in ea ipsa civitate, quam singillatim quisque eorum elegerit et ad quam ab eisdem tribus car-

¹ Ex Bullario Romano.

dinalibus se admitti petierit, veros cives, ita ut ipsum ius civilitatis ad eorum haeredes eodem modo transeat, creamus, constituimus et deputamus. Ac eisdem dapiferis quod omnes et quaecumque gratiae, provisiones, commendae ac praesentes et quaevis aliae literae apostolicae, ac etiam in forma brevis pro illis expediendae gratis ubique expediantur, tam de capienda possessione nomine Camerae Apostolicae, quam in favore literarum apostolicarum, ubi illis super provisionibus quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum dari poterunt, prout Nostris familiaribus etiam gratis dantur ac conceduntur, etiam dari et concedi debeant, praecipimus et mandamus. Ac dapiferis praefatis et eorum singulis, ut quicumque loci ordinarii vel canonici metropolitanae aut aliarum insignium ecclesiarum, aut personae quaecumque ecclesiasticae in dignitate ecclesiastica constitutae tam in Romana curia quam extra eam ad id per eos et eorum singulos eligendi seu eligendae quascumque pensiones annuas eis eorumque singulis super fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis certis et incertis, ac distributionibus quotidianis quorumcumque mensarum episcopaliū, archiepiscopaliū et abbatialiū, et dignitatum et canonicatum et praebendarum, caeterorumque beneficiorum ecclesiasticorum, non tamen per S. R. E. cardinales obtentorum, et in posterum obtinendorum cum cura et sine cura secularium aut quorumvis ordinum regularium, seu fructus, redditus et proventus aliaque emolumenta et distributiones huiusmodi reservatas seu reservatos, ac reservandas seu reservandos, etiamsi alias semel vel pluries translatae seu translatae fuerint usque ad summam centum ducatorum in toto vel parte, ac etiam in mortis articulo cassare et extinguere, ac postquam cassatae et extinctae fuerint, alias similes pensiones annuas, seu fructus, redditus et proventus et alia emolumenta et distributiones huiusmodi usque ad summam praedictam uni vel pluribus aliis personis ecclesiasticis per eosdem dapiferos et eorum singulos nominandis quocumque, quaecumque et quacumque beneficia ecclesiastica obtinentibus et expectantibus, alias tamen pensionum huiusmodi capacibus similiter eis quoad vixerint, vel eorum procuratoribus legitimis eisdem modo et forma quibus eisdem dapiferis reservatae seu reservati erant, etiam absque beneficiis huiusmodi obtinentium consensu integre persolvendas seu persolvendos, et per eos percipiendas, exigendas, levandas, ac percipiendos, exigendos et levandos reservare, constituere et assignare valeant; ipsique translatarii in possessionem dictas pensiones exigendi, in qua ipsi dapiferi tempore translationis per eos vigore praesentium faciendae existebant, in omnibus et per omnia subrogati esse censeantur, etiam concedimus et in-

dulgemus etiamsi similem gratiam a praedecessoribus Nostris alias forsitan obtinuerint, seu quilibet eorum obtinuerit, illius effectu cumulative eos gaudere et potiri volumus, decernentes ipsas translationes et novas reservationes, constitutiones et assignationes pensionum seu fructuum, reddituum et proventuum, aliorumque huiusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, ipsosque beneficia, super quorum fructibus, redditibus et proventibus reservatae fuerint obtinentes, ad illas persolvendas efficaciter obligatos fore, ac eisdem dapiferis, ut ratione quorumcumque pensionum eis et eorum cuilibet, super quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, ut praefertur, vel alias quomodolibet qualificatis, non tamen ultra summam ducentorum ducatorum auri de camera pro quolibet, nunc et pro tempore reservatarum et reservandarum habitum et tonsuram clericalem gestare, et in illis dummodo ipsi habitum decentem et honestum deferant incedere minime debeant; nec ad id a quoquam cogi seu compelli, minusque alias sententias aut censuras etiam privationis seu cessationis ipsarum pensionum incurrere possint, ipsasque pensiones ad praefatam summam ducentorum ducatorum ascendentes et reservatas, ut praefertur, etiamsi matrimonium contraxerint cum unica tantum et virgine, recipere et retinere. Postremo quod bona quaecumque ad dictos dapiferos et eorum quemlibet spectantia, et per eos etiam ratione quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, etiam canonicatum et praebendarum ac dignitatum quorumcumque per eos alias obtentorum et obtinendorum, aut alias quomodolibet et quovis quaesito colore, vel ingenio, seu eorum industria legitime tamen et licite acquisita, et acquirenda etiam in urbe eiusque districtu, et ubicumque existentia spoliis minime subiaceant, sed ipsi dapiferi etiamsi religioni alicuius militiae, non tamen s. Ioannis Hierosolymitani, adscripti fuerint, de illis in favorem quorumcumque personarum, de iure tamen capacium, etiamsi curiales esse desierint, et in quocumque loco, quantumvis remoto, eos decedere contigerit testari et alias disponere, eis ab intestato decedentibus, eorum haeredes quicumque succedere libere et licite valeant, simili modo concedimus et indulgemus; praecipientes et mandantes dilectis filiis nunc et pro tempore existentibus S. R. E. camerario, thesaurario, praesidentibus clericis Camerae Nostrae Apostolicae, ac quibuscumque aliis spoliū huiusmodi collectoribus, ac militiarum praefatarum officialibus, aut procuratoribus, ne in huiusmodi bonis manus apponant, neque haeredes dictorum dapiferorum desuper molestare audeant seu praesumant, ac etiam decernentes donationes etiam per viam testamenti et codicillorum per ipsos dapiferos de eorum bonis huiusmodi servatis de iure servandis faciendas

semper et perpetuo validas et efficaces fore, nec eosdem dapiferos eorumque aliquem ad literas super praesentibus conficiendas in dicta Camera insinuandum, aut admitti et registrari faciendum teneri, nec illas, etiamsi infra tempus legitimum, insinuatae, admissae seu registratae non fuerint, propterea minus validas censi, sed suos plenarios effectus sortiri debere, easdemque praesentes et in eis contenta quaecumque sub quibusvis limitationibus, revocationibus, suspensionibus, modificationibus, decretis, constitutionibus apostolicis similium gratiarum revocatoriiis, vel quae eos limitarent aut moderarentur, quae a Nobis et dicta Sede pro tempore, et de quibusvis causis etiam urgentissimis, etiam consistorialiter, vel alias quavis auctoritate hactenus vel in posterum emanaverint, minime comprehendi, sed quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum repositas et reintegratas esse et censi; sicque per quoscumque iudices etiam commissarios quavis auctoritate fulgentes in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate ubique iudicari et definiri debere, irritum quoque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Et insuper omnibus et singulis, ad quos earumdem literarum expeditio spectat, in virtute sanctae obedientiae, motu, scientia et potestatis plenitudine mandamus, ut easdem praesentes, et forsitan alias literas super praemissis omnibus tam coniunctim, quam divisim ac pro singulis quibuscumque derogationibus, decretis et clausulis in eis contentis, gratis de mandato Nostro ubique expediant et expediri faciant, non obstantibus eisdem praemissis, ac regula Nostra de praestando consensu in pensionibus ac fel. rec. Pii IV. praedecessoris Nostri de similibus gratiis in Camera Apostolica infra tres menses praesentandis ac registrandis, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis, quibus omnibus et singulis specialiter et expresse harum serie motu pari derogamus; caeterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

Fiat motu proprio M.

Et cum absolute a censuris ad effectum etc. Et cum derogatione regulae de non tollendo iure quaesito et aliis derogationibus necessariis et opportunis quatenus opus sit: et quod indultorum, concessionum, gratiarum, derogationum aliorumque praemissorum omnium et singulorum maior et verior specificatio et expressio fieri possit in literis, in quibus singulorum dapiferorum nomina et cognomina, ordines, qualitates, gradus, dioeceses, patriae et alia requisita exprimi et describi, seu pro expressis et descriptis haberi possint iuxta notulam per ipsos seu eorum deputatos confe-

ctam, simul vel ad partem etiam in una non facta mentione de alia vel aliis prout videbitur expedire et expedien. Volumus autem quod literarum super praesentibus conficiendarum transumptis etiam impressis et sigillo et manu alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis et subscriptis, eadem fides tam in iudicio quam extra illud adhibeatur, quae originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Volumus praeterea quod sola praesentis motus proprii Nostri signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in iudicio et extra illud regula quacumque contraria non obstante. Fiat M.

Datum Romae apud sanctum Petrum decimo kalendas ianuarii anno primo.

Nomina

emorum et miorum dominorum
et dapiferorum sunt haec
quae sequuntur, nimirum: •

Maurus Cappellari, nunc Gregorius XVI, Belutius.

Marius Pulieri in sacra theologia doctor, presbyter Romanus.

Episcopi VI.

Bartholomaeus episcopus Ostiensis et Veliernensis S. R. E. cardinalis Pacca sacri collegii decanus, Beneventanus.

Carolus ex marchionibus Curti Lepri patritius Romanus.

Petrus Franciscus episcopus Portuensis, sanctae Rufinae et Centumcellarum S. R. E. cardinalis Galleffi S. R. E. camerarius, Cesenatensis.

Caesar Prosperi clericus Romanus.

Thomas episcopus Sabinensis cardinalis A-rezzo S. R. E. vice-cancellarius, Siculus.

Franciscus de Medici ex principibus Octajani canonicus presbyter cathedralis ecclesiae Oscensis, Neapolitanus.

Emmanuel episcopus Tusculanus S. R. E. cardinalis De Gregorio, Neapolitanus.

Philippus Picchi presbyter Cortonensis.

Ioannes Franciscus episcopus Albanensis S. R. E. cardinalis Falzacappa, Cornetanus.

Salvator ex marchionibus Nobili Vitelleschi patritius conscriptus Romanus.

Carolus Maria episcopus Praenestinus S. R. E. cardinalis Pedicini, Beneventanus.

Aloisius De Gregori laicus Romanus.

Presbyteri XXIX.

Aloisius tituli sancti Martini ad Montes S. R. E. cardinalis Ruffo-Scylla, Neapolitanus.

Eques Stephanus Fabrini laicus Suanensis dioecesis.

Ioseph tituli sancti Laurentii in Lucina S. R. E. cardinalis Fesch, Adiacensis.

Lucas Antonius Bruschi Falgari presbyter, patritius Cornetanus.

Carolus tituli sancti Bernardi ad Thermas S. R. E. cardinalis Opizzoni, Mediolanensis.

Leonardus Tassi clericus beneficiatus patriarchalis basilicae Lateranensis, presbyter Romanus.

Ioseph tituli sanctae Mariae Angelorum S. R. E. cardinalis Morozzo, Taurinensis.

Philippus Orenge canonicus coadiutor basilicae s. Laurentii in Damaso, presbyter Romanus.

Fabritius tituli sanctae Pudentianae S. R. E. cardinalis Sceberas-Testaferata, Melitensis.

Angelus eques Bacchetti laicus Romanus.

Benedictus tituli sancti Clementis S. R. E. cardinalis Naro, Romanus.

Dominicus Stampa laicus Romanus.

Georgius tituli sanctae Ceciliae S. R. E. cardinalis ab Auria Pamphili, Romanus.

Comes Antonius Bonclerici patritius Perusinus.

Antonius tituli sancti Silvestri in Capite S. R. E. cardinalis Pallotta, Ferrariensis.

Ioseph de Castris laicus dioecesis Priveriensis.

Hercules tituli sanctae Balbinae S. R. E. cardinalis Dandini, Romanus.

Franciscus Liberati sanctae Mariae in Via Lata de urbe canonicus, presbyter patritius Viterbiensis.

Carolus tituli sanctorum XII. Apostolorum S. R. E. cardinalis Odescalchi, Romanus.

Marchio Carolus Theodoli patritius Romanus.

Fr. Placidus tituli sanctae Crucis in Hierusalem S. R. E. cardinalis Zurla, Cremensis.

Ioseph Cagiano de Azevedo patritius Neapolitanus.

Ioannes Baptista tituli sancti Pancratii S. R. E. cardinalis Bussi, Viterbiensis.

Vincentius ex comitibus Fani patritius Viterbiensis.

Carolus Caietanus tituli sancti Marci S. R. E. cardinalis Gaisruck, dioecesis Gurgensis.

Ioseph ex comitibus Malatesta patritius Romanus.

Petrus tituli sancti Thomae in Parione S. R. E. cardinalis Inquanzo de Ribero, dioecesis Ovetensis.

Marchio. Petrus Nobili Vitelleschi patritius Romanus.

Fr. Ludovicus tituli sanctorum Quatuor Coronatorum S. R. E. cardinalis Micara, Tusculanus.

Petrus Gizzi presbyter Romanus.

Gustavus Maximilianus Iustus tituli sanctae Sabinae S. R. E. cardinalis a Croy, dioecesis Cameracensis.

Laurentius Petrus eques Laborie laicus Perpignanensis.

Petrus tituli sanctorum Nerei et Achillei cardinalis Caprano, Romanus.

Ioseph Asdenti laicus Romanus.

Iacobus tituli sanctorum Petri et Marcellini S. R. E. cardinalis Giustiniani, Romanus.

Pius ex comitibus Capranica patritius Romanus.

Vincentius tituli sanctorum Ioannis et Pauli S. R. E. cardinalis Macchi, dioecesis Montis Falisci.

Ioannes Paulus ex marchionibus Muti-Bussi patritius Romanus.

Iacobus Philippus tituli sanctae Mariae in Aracoeli S. R. E. cardinalis Fransoni, Ianuensis.

Caesar Volponi presbyter patritius Auximanus et Cingulanus.

Benedictus tituli sanctae Mariae supra Minervam S. R. E. cardinalis Barberini, Romanus.

Carolus Barberini ex principibus Praenestinis, Romanus.

Ioannes Antonius tituli sanctorum Quirici et Iulittae S. R. E. cardinalis Benvenuti, dioecesis Senogalliensis.

Leonardus Dialti presbyter patritius Camertinus.

Ignatius tituli sanctae Agnetis extra muros S. R. E. cardinalis Nasalli, Parmensis.

Caietanus Mensi presbyter Placentinus.

Ioachim Ioannes Xaverius tituli sancti Petri in Vinculis S. R. E. cardinalis de Isoard, Aquensis.

Caesar Malacria laicus Romanus.

Antonius Dominicus tituli sanctae Praxedis S. R. E. cardinalis Gamberini, Forocorneliensis.

Mathias Natili presbyter dioecesis Viterbiensis.

Caesar tituli sanctae Anastasiae S. R. E. cardinalis Nembrini-Pironi Gonzaga, Anconitanus.

Septimius Raimondi laicus Romanus.

Thomas tituli sancti Marcelli S. R. E. cardinalis Weld, Londinensis.

Lambertus ex principibus Clifford Anglus. Raphael tituli sanctae Mariae Transtyberim S. R. E. cardinalis Mazio, Romanus.

Petrus Fantoni presbyter Urbinatensis.

Ludovicus Franciscus Augustus tituli ssmae Trinitatis in Monte Pincio S. R. E. cardinalis de Rohan-Chabot, Parisiensis.

Camillus ex marchionibus Capranica, patritius Romanus.

Diaconi IX.

Ioseph sanctae Mariae in Via Lata S. R. E. cardinalis Albanus, Romanus.

Franciscus Ranieri presbyter Reatinae dioeceseos.

Augustinus sanctae Mariae ad Martyres S. R. E. cardinalis Rivarola, Ianuensis.

Philippus ex comitibus Gentiloni.

Caesar sancti Adriani S. R. E. cardinalis Guerrieri Gonzaga, Mantuanus.

Carolus ex comitibus Pianciani Spoletinus, patritius conscriptus Romanus.

Antonius sanctae Mariae in Cosmedin S. R. E. cardinalis Frosini, Mutinensis.

Antonius Rossi Vaccari subdiaconus Romanus.

Thomas sanctae Mariae in Domnica S. R. E. cardinalis Riario-Sforza, Neapolitanus.

Vincentius comes Savorelli patritius Foroliviensis.

Thomas sancti Caesarei S. R. E. cardinalis Bernetti, Firmanus.

Paulus Massani laicus Romanus.

Belisarius sanctae Mariae in Porticu S. R. E. cardinalis Cristaldi, Romanus.

Castelli patritius Interamnensis.

Ioannes Franciscus sanctae Agathae ad Suburram S. R. E. cardinalis Marco y Catalan, dioeceseos Caesaraugustanae.

Alexander Conflenti laicus Romanus.

Dominicus sancti Angeli in Foro Piscium S. R. E. cardinalis De Simone, Beneventanus.

Michael Giorgi, laicus Romanus.

XCIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus confirmatur concordia inita inter canonicos capituli cathedralis et capituli sanctorum Petri et Ursi Augustae Praetoriae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

In cathedrali templo Augustae Praetoriae sacris in rebus diuturna iam consuetudine ritus invaluerat ab eo, quo Romana utitur Ecclesia, omnino alienus, ac propterea in controversiam saepenumero adductus. Ad eum removendum plures Romani Pontifices singulare studium adhibuere, quos inter rec. mem. Pius VII qui licet provida sua mente omnes curas in id contulerit, tamen eius vota praeter expectationem irrita evenere. Progressu temporis Leo XII praedecessor Noster operi manum denuo admovens pro viribus illud perficiendum curavit, et quum gravibus eius consiliis pientissimus Sardiniae rex Carolus Felix libenter obsecundasset, canonicorum autem collegium promptum paratumque se ostendisset ad ea omnia peragenda, quae ab hac Apostolica Sede decernerentur, res pro-

sperere feliciterque successit. Ex pia enim ipsius regis munificentia omnes tunc amotae difficultates, quae praesertim ex liturgicis libris comparandis aliisque divini cultus splendori peropportunis oriebantur. Ubi vero hic pontifex accepit ab eo canonicorum collegio grati animi hac de re significationes, atque perspexit amplissimum illum coetum, huic Petri cathedrae obedientiam et obsequium praestare praeter privilegia, quae per Sacrorum Rituum congregationem eis tribuit, similibus apostolicis literis datis die quarta februarii anno millesimo octingentesimo vigesimo nono indulsit, ut canonici choralis pallio cingulum adiungerent, villo seu flocco serico purpurei coloris ornatum, quo replicatum pallium sinistro in latere possint retinere. Praeterea ad repellendam omnem admirationem et perturbationem, quae eveniebat in solemnibus supplicationibus ex coniunctione (mixtim dicta) duo inter canonicorum collegia, cathedralis ecclesiae videlicet et s. Ursi, iisdem literis praescripsit; ut deinceps in huiusmodi ecclesiasticis functionibus unum ab altero disiungeretur. Verum summa cum animi Nostri aegritudine cognovimus ipsos cathedralis ecclesiae canonicos pontificiae beneficentiae munerum pene immemores, tanti Pontificis mentem perpetram interpretatos, existimasse earum literarum vi etiam interdicti commemoratis duobus canonicorum collegiis tam in cathedrale quam in collegiale templum statis diebus insimul conveniendi solemnes laudes Deo persoluturis. Re diu multumque agitata illius dioecesis episcopus, egregiis animi ingeniique dotibus summo-pere ornatus, nihil non praetermisit, ut duo canonicorum collegia inter se dissidentia componeret, eaque ad concordiam adduceret. Quae quidem concordia a plerisque cathedralis ecclesiae et ab omnibus collegiatae ecclesiae canonicis fuit obsignata atque antistitis decreto sancta, qui eam ex obedientiae praecepto servandam esse constituit. Haec autem est quae sequitur:

In nomine Domini. Amen.

Anno Domini millesimo octingentesimo vigesimo nono, die vero decima secunda iunii canonici venerabilis capituli cathedralis ex una parte, et canonici insignis collegiatae sanctorum Petri et Ursi ex altera cupientes bono animo convenire de quibusdam dubiis citatis circa intelligentiam brevis pontificii dati a summo pontifice Leone XII sa. me. sub die quarta februarii anni currentis in ea parte, quae versatur circa abrogationem usus *Mixtim* appellati agnoscentes hanc abrogationem, unice ad tollendum quid quid admirationem et perturbationem concitare possit, ut ibi dicitur, non

¹ Ex Bullario Romano.

vero ad imminuenda respectiva privilegia, quae intendunt sarta, tecta servare: perpetuae denique paci inde consulere volentes, haec quae sequuntur auspice illmo et rmo in Christo patre d. Evasio Secundo Agodino huius dioecesis antistite, mutua animorum consensione constituunt.

I.

In processionibus quae deinceps occurrent cum assistentia utriusque capituli hic ordo servabitur: praecedet crux cathedralis ecclesiae, sequentur clerici seminarii alumni, deinde collegiales cappellani, hinc cappellani cathedralis, postea canonici collegiales, hinc clericus clavam portans, inde cathedrales, deinde venient cantores canonici ex utroque capitulo, postremo duo hebdomadarii, cathedralis in dextera, collegialis in sinistra.

II.

Canonici dignitate fulgentes, si non sint parati, suum quisque honoris gradum in proprio capitulo tuebitur: si sint parati venient postremi hoc ordine, ut scilicet praepositus ecclesiae cathedralis medium archidiaconus dextrum, prior vero collegialis sinistrum latus teneant.

III.

In absentia praepositi et archidiaconi, hebdomadarius cathedralis paratus praepositi vicem sustinebit.

IV.

In processionibus ad efferenda corpora canonicorum defunctorum postremum locum tenebunt duo hebdomadarii cathedralis in dextera, collegialis in sinistra parte, sacrum vero officium peraget canonicus ex illo capitulo ad quod pertinebat defunctus dum in vivis ageret.

V.

Integrum erit capitulo collegiali quoties voluerit, ad sacra pontificalia solemnioribus anni festivitatibus celebrari solita in ecclesiam cathedralem modo hactenus adhibito convenire, et quoties intererit sinistram chori partem occupabit, iuxta consuetudinem huc usque vigentem.

VI.

In solemnitate sancti Grati canonici collegiales intererunt semper quemadmodum in processione sanctissimi Corporis Christi et aliis quibus ante intervenire solebant.

VII.

Cum ius cathedralibus competat ab antiquissimo tempore ecclesiam sanctorum Petri et Ursi processionaliter adeundi quibusdam anni diebus, ibique aliquas functiones peragendi, placuit, ut deinceps hoc ius uno tantum die exerceatur, scilicet in titulari festo sancti Ursi quo processionaliter, si libuerit, ibi convenient solemnem missam celebraturi per unam dignitatem vel antiquiorem canonicum. Collegiales cathedralem capitulum adventans comiter cum honore aquae lustralis ad fores ecclesiae pro more excipient, solemni missae assistant, sinistram chori partem occupantes, missa finita, ipsum ad ecclesiae limina deducentes salutabunt.

VIII.

Antiquae consuetudines huc usque vigentes in robore suo permanebunt in iis quibus per praesentem conventionem derogatum non est.

IX.

Tria huius deliberationis exemplaria subscribentur a singulis utriusque capituli canonicis, et testibus adscitis, quorum exemplarium unum et alterum maneat in archivis utriusque capituli, tertium vero in archivio cancellariae episcopalis ad perpetuam memoriam.

X.

Ad maiorem autem et inviolabilem firmitatem supradictis conciliandam summus pontifex, ut rmi antistitis nostri approbationem suprema auctoritate sua confirmare dignetur suppliciter exorabitur.

Acta sunt haec Augustae Praetoriae mense et anno supradictis.

C. Passerini d'Entrevies praepos.

Defey archidiaconus

G. P. cappellanus canonicus

J. Fr. Nourissat canonicus

Brice Sariod d'Yutrod canonicus

Dominicus Varisini canonicus

Th. Doadeynas canonicus

Dauplin prior

Savoye canonicus

Aymonod canonicus

D'Hone canonicus

J. Ant. Promotton canonicus curatus

J. G. Duc canonicus

J. A. Gal canonicus

Petrus Duc canonicus

Ant. Aymonod canonicus

J. Andreas Mottet canonicus

Nos Evasio Secundus Agodino

Dei et Apostolicae Sedis gratia

episcopus Augustensis

et comes etc.

Et sane res bene se habuit, servatis utrinque conditionibus, donec demortuo illius ecclesiae pastore, antequam huius Apostolicae Sedis, ut in postremo concordiae articulo cautum erat confirmatio accederet, canonici cathedralis templi canonicorum collegio sancti Ursi significarunt se in posterum transactionem minime ratam habituros, capitulari decreto iam abrogatam, temere affirmantes, Leonis XII diploma collegiali ecclesiae sancti Ursi non solum privilegium abstulisse insimul incedendi in solemnibus supplicationibus, verum etiam alias sacras functiones insimul peragendi. Collegium vero canonicorum sancti Ursi huius Apostolicae Sedis et episcopalis auctoritatis observantissimum suis in votis esse exposuit, ut vel diligentissime serventur, quae de huiusmodi negotio tam a Leone XII suis apostolicis literis, quam a defuncto episcopo eius decreto constituta fuere.

Nos itaque rationibus omnibus mature perpensis, nihil aequius esse censemus, quam omnia iam peracta confirmare, ut utriusque canonicorum collegii splendori consulatur. Praedecessor enim Noster Leo, quum suis literis de invectorum solemnibus in supplicationibus permixte incedendi usu tantum fuerit loquutus, eumque solummodo expressis verbis abrogandum esse duxerit, nihil de reliquis privilegiis, quae utrique concessa fuere quibusdam ecclesiasticis functionibus eorum in ecclesiis per vices insimul assistendi omnino imminuit. Huc accedit quod concordia de qua agitur quum iustis atque honestis constet conditionibus, utriusque collegii consensu initis, omni iuris solemnitate sancitis, anstistitis decreto roboratis atque aliquo temporis intervallo utrinque servatis, eorum nemini fas erat illam infringere. Quapropter omnes et singulos quos hae literae respiciunt a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine apostolicas literas Leonis XII praedecessoris Nostri datas die quarta februarii anno millesimo octingentesimo vigesimo nono, vim omnem habere declaramus, et singula quaeque in illis expressa plane adimplenda esse decernimus, neque ulli hominum liceat illis refragari, vel ausu temerario eas permutare. Ad haec quum concordia inter utrumque canonicorum collegium acta firma et inviolabilis omnino permanere debeat eandem ipsam auctoritate Nostra apostolica approbamus et confirmamus, atque apostolicae firmitatis robore munimus; ita ut quidquid in ea pactum est, a singulis quibusque ad quos spectat, quas-

cumque partes gerentibus in perpetuum ac diligentissime servetur.

Haec statuimus atque mandamus decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris pariter Nostri super divisione materialium, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non utriusque canonicorum collegii de quibus agitur etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Caeterum in spem erigimur, fore ut canonicorum collegium cathedralis templi apostolica beneficentia large donatum, ut ecclesiasticos addecet viros, Nostri pareant mandatis recolentes animo, esse Ecclesiae lapides, ubi eius sanctuarii aedificium constructum est, quod stare non potest, nisi eos inter christiana caritas et concordia perpetuo vinculo coniungat.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XCV.

EPISTOLA

*De archiepiscopo Hierapolitano Maronitarum r. p. d. Paulo Arutin ad Montem Libanum vocando, et de regimine illius ecclesiae interea alia ratione procurando*¹.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Venerabili fratri Iosepho Petro
patriarchae Antiocheno Maronitarum

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Summis saepe laudibus inclyta Maronitarum natio a praedecessoribus Nostri extolli promerita est ob eximiam suam in catholica fide profitenda constantiam et singularem in summos Pontifices et hanc Sedem Apostolicam devotionem, tu ipse venerabilis frater maiorum tuorum vestigia premens huic Sanctae Sedi firmiter et perpetuo adhaesurum pluries Nobis spondisti, et cum negociis de Propaganda Fide gerendis praepositi eramus, et postquam licet immeriti Petri cathedram ascendimus. Quapropter officii Nostri praecipueque illius qua vos in Domino prosequimur charitatis, esse ducimus in angustiis et in rebus dubiis vobis praesto esse, ut iis quae ad evellenda scandala per te ipsum sunt decernenda, apostolicae firmitatis robur addatur.

Novimus dissidia et contentiones ortas Hierapoli inter populum et clerum et archiepiscopum Maronitam, ac summo animi Nostri dolore eo res pervenisse scimus, ut necessarium omnino sit opportunis remediis gravioribus malis quae forte oriri possent occurrere. Possumus quidem propter potiorum sedis huius principalitatem ea decernere, quae ad pacem in ecclesia Maronitarum Hierapolitana utiliora in Domino iudicavimus, sed maluimus novum tibi argumentum praebere, et benevolentiae Nostrae erga te et studii quo satagimus, ut quoad fieri poterit sine ecclesiasticarum rerum detrimento hierarchicus in unaquaque orientali ecclesia legitime statutus ordo et disciplina servetur.

Quare tu ipse, venerabilis frater, archiepiscopum Hierapolitanum Maronitam Paulum Arutin ad Montem Libanum venire iubebis, et in monasterio a te designando manere, donec se purget a criminationibus de quibus accusatur, proviso interim de idoneo viro ecclesiastico cui Hierapolitanae ecclesiae res administrandae interim committantur. Iudicii severitas paterna charitate temperata fiet, ut Maronitae Hierapolitani ea fruuntur pace, quam Dominus Noster Iesus Christus apostolis suis commendavit. Pax christiana Christi discipulos designat; huius vincula solvi nequeunt, quin simul lata schismati et erroribus via aperiatur: memineris pastoralis sollicitudinis hoc onus esse gravissimum, adlaborare scilicet, ut unitati fidei et charitatis omnes simul cor unum et anima una. Pro certo habemus te in hoc muneri tuo non defuturum, et apostolicam benedictionem fraternitati tuae peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesimaquarta decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XCVI.

EPISTOLA

*Cessatio administrationis dioecesis Graeco-Melchitarum Hierapolis archiepiscopo Fergulensi collatae, et electio novi archiepiscopi Hierapolitani Graeco-Melchitae in personam venerabilis fratris Ignatii patriarchae Antiocheni Melchitarum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum ecclesia Melchitarum Hierapolitana suo viduata pastore maneret, nec satis consuli eius bono posset novi archiepiscopi electione, epistolis etiam fraternitatis tuae commotus praedecessor Noster Leo PP. XII literis apostolicis datis die nona iunii millesimo octingentesimo vigesimo sexto archiepiscopalem illam ecclesiam gubernandam tradidit archiepiscopo Fergulensi Ignatio Aggiuri, ut eandem archiepiscopatu Fergulensi retento apostolica auctoritate administraret. Per plures annos sic res ecclesiae Melchitae Hierapolitanae administratae sunt, ut consilium a Sancta Sede Apostolica captum in bonum praedictae ecclesiae Melchitarum vergere videretur; sed successu temporis mutatis rerum Hierapolitanarum adiunctis utilius esse censem extraordinariae huic providentiae finem imponere, ut de novo archiepiscopo Hierapolitano pro Melchitis eligendo agatur.

Quare apostolica auctoritate declaramus cessatam administrationem Hierapolitanae ecclesiae archiepiscopo Fergulensi commissam, tibi-que, venerabilis frater, committimus, ut, servatis de more servandis, de novo archiepiscopo Melchita Hierapolitanam ecclesiam provideas. Hoc tibi potius committere voluimus, quam Nobis ipsis praedicti archiepiscopi electionem reservare, ut palam fiat Apostolicam Sedem libentissime id consilii capere, quod sine ecclesiasticarum legum damno ecclesiarum Orientalium disciplinae magis conforme videatur. Dum tamen haec tibi cura committitur, pastoralis Nostri officii est tuum excitare zelum, ut videas ne partium studio aut impiorum hominum machinationibus, is ad episcopalem gradum promoveatur, qui dubiae sit fidei, vel ecclesiasticarum rerum ignarus, vel corruptis

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

moribus reprehendendus: in gravioribus hisce negotiis piorum ecclesiasticorum episcoporum praesertim consilium adhibe, atque ita fiet, ut quamvis senectute et infirmitatibus pressus, patriarchatus onera sustinere facilius possis, atque ita ut pro bene gestis praemia consequaris aeterna. Interim apostolicam benedictionem fraternitati tuae peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesimaquarta decembris millesimo octingentesimo trigésimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XCVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Patriarchae Syrorum r. p. d. Petro Giarve commendat, ut ad Montem Libanum revertatur, et in monasterio sancti Ephrem resideat*¹.

Venerabili fratri Ignatio Petro
patriarchae Antiocheno Syrorum

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Non sine magno animi Nostri dolore accepimus monachos fraternitati tuae subditos in vitia quaeque proclives, per ora hominum deduci tamquam gravissimorum criminum reos: pastoralis Nostra cura non patitur nos tacere dum sal videmus infatuari in iis per quos alii condiendi essent homines. Quare paterno, quo te prosequimur, amore monemus ne tuorum subditorum criminibus connivendo participes. Tibi cura esse debet de singulis, neque sicut oportet malis poteris opportunam afferre medelam, si diutius a tua residentia absis, quam sine gravissima causa et inconsulta Sede Apostolica mutare non debes. Quare necesse est, ut ad Montem Libanum redeas, et in monasterio sancti Ephrem resideas, ibique regularem disciplinam instaurandam suscipias. In hoc curae impendantur omnes: novisti enim monasteria vobis esse episcoporum seminaria, nullumque te habere posse idoneum episcopum ex monasterio, in quo non reperiantur monachi doctrina, pietate et morum integritate spectatissimi. Si tales monachi culpa tua desint, ipse immunis a culpa non eris; quare opus labora, ministerium tuum imple, ad monasterium tuum revertere, errantes corrige, obsecra, increpa, ut in viam iustitiae redeant, et laus sit unicuique a Deo. Pro certo habemus futurum ut paternae huic Nostrae monitioni faciles praebeas

aures, et citissime te desideriis Nostris obsecuturum, ut obsequium tuum erga Nos et Apostolicam hanc Sedem ostendas. Quare apostolicam benedictionem fraternitati tuae peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesimaquarta decembris millesimo octingentesimo trigésimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

XCVIII.

EPÍSTOLA

*Ferdinando Hungariae regi apostolico gratulatur, de nuptiis cum Maria Anna Carolina Sardiniae principe initis*².

Carissimo in Christo filio Nostro
Ferdinando Hungariae regi apostolico

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Humanissimae litterae ab apostolica maiestate tua die 28 februarii datae, quibus matrimonium a te, carissime in Christo fili Noster, cum inclyta Sardiniae principe Maria Anna Carolina tunc initum nunciare Nobis festinaveras, fortuito retardatae his demum diebus ad Nos perlatae sunt, ut proinde citius rescribere non potuerimus. Equidem paterna ac praecipua in maiestatem tuam et in augustam omnem Austriae domum caritas Nostra efficit, ut quaecumque vobis prospere eveniunt, multa Nos semper iucunditate afficiant. Sed specialis etiam ratio fuit, ut de tuis illis nuptiis summo opere gauderemus. Novimus scilicet eam te accepisse coniugem, quae egregiis animi dotibus et, quod caput est, christianarum virtutum praestantia tuis quam simillima esset, atque adeo perdigna, ut in apostolici regis consortium adsceretur. Ipsum vero gaudium Nostrum magis nunc auctum sensimus, officiosissima declaratione grati tui erga Nos animi pro relaxato a Nobis earumdem nuptiarum impedimento, et nova testificatione eximii tui in S. hanc Sedem obsequii, quam memoratis litteris consignasti. Itaque faustissimum huiusmodi conubium tibi, carissime in Christo fili Noster, et carissimae item in Christo filiae Nostrae reginae tuae coniugi vere ex animo gratulamur, et Deum O. M. fervidis precibus sollicitare nunquam desistemus, ut suarum gratiarum plenitudine super apostolicas maiestates vestras effundere, vestrasque nuptias omni felicitatis

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

genere fortunare pro sua bonitate velit. In tanti autem boni auspiciu tibi, carissime in Christo fili Noster, apostolicam benedictionem cum praestantissima coniuge communicandam effuso cordis affectu amantissime impertimur.

Datum Romae die vigesima quarta decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

IC.

EPISTOLA

*Francisco Austriae imperatori gratulatur tum de partu archiducis Mariae, coniugis archiducis Iosephi, tum de nuptiis inter Ferdinandum archiducem, Hungariae regem, et Mariam Annam Carolinam regiam Sardiniae principem*¹.

Carissimo in Christo filio Nostro Francisco Austriae imperatori, Hungariae regi apostolico et Bohemiae regi illustri.

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Tres a caesarea maiestate tua epistolas nuper accepimus, duas quidem mense februario, tertiam vero mense augusto labentis anni ad Nos datas, quibus, etsi fortuito retardatis et notos eventus proinde nuntiantibus, respondendum tamen Nobis esse duximus, ut quam grata, carissime in Christo fili Noster, Nobis accidant officiosa tuae erga Nos benevolentiae studia etiam atque etiam testatum tibi faciamus. In earundem epistolarum prima Nos de felici partu certiores reddebis quo serenissima archidux Maria serenissimi item archiducis Iosephi fratris tui suavissima coniux, principem infantulam enixa est, cui sacro fonte ablutae, Franciscae Mariae Elisabethae nomina imposita fuerunt. Quae te caesareamque domum tuam quoquo modo respiciunt, cum Nos ipsos respicere persuasum habeamus, captum hac occasione a te gaudium etiam in Nobis excitatum sensimus, et praeclarissimae puerperae eiusque proli ex animo benedicentes, Deum O. M. enixe precati sumus, ut benedictio Nostra certum perennis felicitatis augurium genitrici genitaeque afferat. Nostrae vero ob auctam nova prole caesaream domum laetitiae ingentem cumulum addiderunt litterae, quibus initas ab archiduce Ferdinando per dilecto filio tuo Hungariaeque rege cum serenissima Maria Anna Carolina regina Sardiniae principe nuptias Nobis

significasti. Faustissimo huiusmodi coniugio impense laetati, Nostras quoque preces ad misericordiarum patrem effudimus, ut novos coniuges naturae gratiaeque dotibus ornatissimos, omni etiam felicitatis genere compleat et illustret.

At ea est rerum humanarum conditio, ut extrema gaudia acerbis quandoque luctus occupet. Hanc Nos vicissitudinem experti sumus cum serenissimum Austriae archiducem Rodolphum fratrem tuum S. R. E. cardinalem et Olomucensem archiepiscopum e vivorum albo repente sublatum intelleximus. Eius enim interitu splendidissimum Ecclesiae lumen extinctum est. Nam christianis et pastoralibus virtutibus ita omnibus prae lucebat, Sedi Apostolicae tam arcto vinculo iungebatur, ut Nobis universaeque Ecclesiae plane meritoque carissimus esset. Moerorem itaque Nostrum tuo, carissime in Christo fili Noster, parem fuisse dubitandum tibi non est. Ad extenuandam vero tanti moeroris magnitudinem plurimum valere debet insignium, uti iam diximus, virtutum recordatio, quibus Olomucensis Archiepiscopus tuus natura, Noster caritate frater, ad exemplum eminebat. Firma enim spes ab utroque Nostrum alenda est ipsum ex huius vitae miseriis ad coelestem felicitatem vocatum aeternam meritorum suorum mercedem adeptum iam esse. Qua igitur es religione consolare in verbis istis, et divinae voluntati tuam ex animo subiice. Quod ut alacrius facias, renovatis primum gratiis, quas tibi maximas debemus ob constanter benevolam, quam erga Nos geris voluntatem, benedictionem apostolicam cum caesarea domo universa communicandam imperiali maiestati tuae amantissime impertimur.

Datum Romae sub annulo piscatoris die vigesima quarta decembris millesimo octingentesimo trigesimo primo, pontificatus Nostri anno primo.

C.

DE PROCESSIONIBUS

GREGORIUS PP. XVI.

Motu Proprio².

Omnibus et singulis tam de clero saeculari et regulari, quam de Romanae curiae officialibus infrascripto rotulo designatis, et descriptis in processionibus *Sanctissimi Corporis Christi* quae erit die mensis praesentis anni millesimi octingentesimi et aliis futuris temporibus

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Collectione Card. Falzacappa in Bibliotheca Vallicelliana t. 31 Z, n. 95.

iuxta antiquum morem et ritum curiae Romanae interesse debentibus cum albis intorticiis pro veneratione tanti Sacramenti et quiete Nostra ac celeri expeditione, in virtute sanctae obedientiae, et sub poenis Nostro arbitrio infligendis, si contra fecerint, tenore praesentium mandamus, quatenus in dicta processione incedere debeant secundum ordinem descriptionis et annotationis infrascripti rotuli absque alia contradictione aut replicatione, collectõribus etiam ac receptoribus cum personarum cleri, tum dictorum officialium sub comminatione satisfaciendi de propriis pecuniis, si non retinuerint ut praefertur: notariis vero Camerae Apostolicae quod infrascriptis cardinalibus assistant notantes nomina singulorum (quod Deus avertat) contumacium et inobedientium; sic omnibus et singulis cleri et officialium ordinibus super differentiis et controversiis huiusmodi procedendi perpetuum silentium imponimus, reservato eisdem iure, si quod praetendunt, in petitorio etc.

Et ita per dilectos filios priorem diaconorum cardinalium, vice-camerarium, praefectum sacri palatii apostolici, clericos caeremoniarum et alios ad quos spectat, servari et exequi debere decernimus et declaramus. Privilegiis et litteris apostolicis, ac aliis in contrarium facientibus quibuscumque non obstantibus.

Placet

GREGORIUS PP. XVI.

Praecedit clerus regularis et saecularis, singuli cum cereis accensis, videlicet:

Alumni hospitii apostolici.
 Alumnj orphanotrophii.
 Fratres ordinis de Poenitentia.
 Fratres excalceati ordinis s. Augustini.
 Fratres ordinis Min. Cappuccinorum.
 Fratres calceati ordinis s. Mariae de Mercede.
 Fratres congregationis b. Petri de Pisa.
 Fratres ordinis Minorum s. Francisci de Paula.
 Fratres tertii ordinis Minorum s. Franc. Convent.
 Fratres ordinis s. Francisci de observantia.
 Fratres calceati ordinis Eremitarum s. Augustini.
 Fratres calceati ordinis s. Mariae de Monte Carmelo.
 Fratres ordinis Servorum b. Mariae Virginis.
 Fratres ordinis Praedicatorum s. Dominici.

Ordines monastici

Patres congr. s. Hieronymi.
 Patres congr. Olivetanae.
 Patres congr. Cisterciensis.
 Patres congr. Vallis Umbrosae.
 Patres calceati congr. Camaldulensium.

Patres congregationis Cassinensis.
 Canonici Lateranenses.
 Crux cleri saecularis sub qua:
 Alumnj seminarii Romani.
 Parochi et rectores.
 Canonici ecclesiarum collegiatarum et patriarchalium urbis
 S. Hieronymi Illyricorum
 S. Anastasiae
 SS. Celsi et Iuliani
 S. Angeli in Piscinula
 S. Eustachii
 S. Mariae in Via Lata
 S. Nicolai in Carcere Tulliano
 S. Marci
 S. Mariae ad Martyres
 Camerarius cleri
 S. Mariae Reginae Coeli.
 S. Mariae in Cosmedin
 S. Mariae trans Tyberim
 S. Laurentii in Damaso
 S. Mariae Maioris
 S. Petri in Vaticano
 S. Ioannis in Laterano.
 Praelatus vicesgerens cum suo tribunali.

Sequitur Cappella Pontificia

Nobiles cubicularii honoris et secreti saeculares.
 Scutiferi et cubicularii extra non deferentes caputium.
 Procuratores de collegio.
 Confessarius familiae pontificiae cum concionatore apostolico.
 Procuratores generales ordinum regularium
 Camerarii extra cameram.
 Cappellani communes et secreti deferentes thiaras et mitras pretiosas.
 Reliqui cappellani secreti cum intorticiis.
 Advocatus fiscalis cum commissario Camerae Apostolicae.
 Advocati consistoriales.
 Nobiles cubicularii honoris et secreti ecclesiastici.
 Cappellani cantores.
 Abbreviatores de parco maiori.
 Votantes signaturae iustitiae.
 Clerici Camerae Apostolicae.
 Auditores s. Rotae cum magistro s. palatii incedente cum iuniore auditore.
 Cappellanus secretus deferens mitram pretiosam usualem Pontificis.
 Magister sacri hospitii.
 Subdiaconus Rotae auditor subdiaconalibus vestibus indutus deferens crucem papalem inter septem acolythos votantes signaturae cum candelabris et cereis accensis (in votantium defectu suppleant referendarii induti rocchetto et superpelliceo).
 Apud subdiaconum quasi a lateribus sequun-

tur duo magistri ostiarii nuncupati *De Virga rubea*.
Poenitentiarii planetis albis induti, quos praecedunt duo clerici cum superpelliceo oblongas virgas sustinentes.

Praelati parati

Abbates generales mitrati, inter quos, si sit in sacris, archimandrita Messanensis a dexteris praeceptoris s. Spiritus in Saxia, iuxta decretum Benedicti XIV.

Episcopi et archiepiscopi non assistentes.

Episcopi et archiepiscopi assistentes Papae. Patriarchae.

Cardinales } diaconi
 } presbyteri
 } episcopi.

Conservatores urbis.

Urbis gubernator. Vicecamerarius a dexteris principis solii.

Cardinales diaconi assistentes Papae medium habentes priorem cardinalem diaconorum.

Duo acolythi signaturae votantes cum thuribulis odore fumicantibus.

Caeremoniarum magistri duo assistentes Pontifici.

Magistri equitum cum caeteris nobilibus familiaribus nuncupat. de custodia Pontificis Omnes lateraliter incedentes.

SUMMUS PONTIFEX

sub baldachino delatus super thalamum deferens SS. Sacramentum.

Nobiles cubicularii secreti sustinentes lateraliter duo flabella cum sociis pro eisdem adiuvandis.

Scutiferi duodecim hinc inde incedentes cum intortitiis accensis.

Quatuor camerarii extra cum lanternis argenteis hastatis cum interclusis cereis ardentibus.

Servientes armorum hinc inde.

Auditor sacrae Rotae minister de mitra medius duos nobiles cubicularios secretos.

Archiatrater cum cubiculario Papae.

Cappellani cantores octo suavi concentu sacros versus canentes.

Auditor camerae apostolicae }
Thesaurarius generalis C. A. } omnes
Praefectus s. palatii apostolici } cum cappis
Protonotarii apostolici } et intortitiis.

Generales ordinum regularium.

Referendarii mantelletis supra rocchetum induti.

Sequantur deinde cohortes militum tam equitantum quam peditum.

Cursores autem palatii apostolici, alique cur-

sores addicti tribunali vicariatus cum suis matris a porta palatii per viam supplicationis usque ad portam s. Petri custodiant processionem et hortentur ad procedendum.

Omnibus de supra enunciato clero tam regulari quam saeculari interdictum sit a basilica s. Petri discedere vel etiam cereos extinguere, nisi reposito SS. Sacramento super Altare per Pontificem.

CI.

INDULTUM

*Qua fit concessio insignium indumentorum proprio canonico collegii sancti Venantii martyris civitatis Camerini*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiarior ornamenta aliquando illis tribuit, qui conspicuis in templis Deo operantur, ut externa decora adepti magis illi conentur internis virtutibus enitere, et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Augustinus Gabrielli prior canonico collegii sancti Venantii martyris, praecipui Camertium patroni, ista in civitate, se hac dignitate, quae altera habetur in Camerino clero, ornatum iure potiri in solemnibus supplicationibus archidiacono metropolitano exteriorem comitem esse. Addit praeterea, ex decreto sacrae congregationis Ecclesiae Ritibus constitutae anno millesimo octingentesimo vigesimo sexto, quod hic pro inserto et expresso haberi volumus, metropolitano canonico collegio facultatem tributam fuisse vestes induendi « more praesulum » ita ut idem prior cum ex eorum coetu minime sit, quamvis altera Camerini cleri dignitate polleat, et cum archidiacono interdum incedere debeat, huiusmodi se vestibus ornari nequaquam possit. Quum autem iure meritoque existimandum sit, ipsum priorem hoc honore tantummodo carere propterea quod canonico metropolitani templi collegium in indulto obtinendo, rem omnem clare aperteque narrare omiserit, hinc orator suppliciter a Nobis petit ut idem ipsum decretum ei etiam prodesse velimus.

Nos igitur presbyterum Augustinum, aliosque quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis

¹ Ex Bullario Romano.

censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, habitaque ratione eorum omnium quae narrata sunt, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut in posterum prior canonicorum collegii sancti Venantii martyris civitatis Camerini qui modo est, et quicumque in posterum erit, iisdem ipsis vestibus uti libere ac licite possit, quemadmodum canonicorum collegio metropolitanae Camertis ecclesiae ex commemorato decreto Sacrorum Rituum congregationis anno millesimo octingentesimo vigesimo sexto impertitae sunt, aequae plane servata ratione quae in eodem decreto fuit praescripta.

Id concessum atque indultum volumus decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV. praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quatenus opus sit eiusdem metropolitanae ecclesiae et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno primo.

CII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur confirmatio facultatis distributionis bonorum factae a duce Mutinensi locis piis eiusdem ducatus vel iam existentibus, vel de novo erigendis*¹.

Venerabili fratri
Adeodato episcopo Mutinensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Solent profecto Romani Pontifices eo libentius votis obsecundare, quo maior est postulantium dignitas atque utilitas, quae ex ipsis postulationibus catholicum in gregem redundat. Hac quidem mente recolendae memoriae Pius PP. VII. praedecessor Noster piissimis dilectissimi in Christo filii Nostri Francisci ducis Mutinensis desideriis annuens per similes literas die trigesima prima maii anno millesimo octingentesimo vigesimo datas, Tiburtio tunc temporis episcopo Mutinensi concessit, ut bona ac redditus cuiuscumque generis ad episcopales vel capitulares mensas, seminaria, regulares utriusque sexus, beneficia aut cappellanas, non tamen iurispatronatus laicalis, sodalitates laicorum, ecclesiarum fabricas, atque ad alia ecclesiastica vel pia instituta antea spectantia, ac sub extincto gubernio occupata et apprehensa, non tamen privatis hominibus divendita aut attributa, quae bona celsitudinis suae ditioni cessa et adiudicata fuerant, nulla habita ratione ad quae ecclesiastica vel pia loca antea pertinerent ad novam dotationem, aut respective in partem sive in augmentum dotationum, quas celsitudo sua, loco pensionum quibus aliqua ex piis dictis locis tunc gaudebant adscribere aut attribuire cogitarat, regularibus utriusque sexus, aedificiis ecclesiarum, parochis piisque locis sive veteris sive novae institutionis perpetuo applicare et attribuire de speciali eidem episcopo delegata apostolica auctoritate posset et valeret, iuxta instructionem, quam ad eundem in epistola die tertia iunii eiusdem anni data misit, atque alias eidem episcopo contulit facultates, prout in superius commemoratis in simili forma brevis literis, quarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis haberi volumus, uberius continentur. Et quoniam inter bona, de quibus dux Mutinensis Apostolicae Sedis providentiam exoptaverat nonnulla etiam recensebantur aedificia, quae usui praesertim regularium inserviebant, et quorum valor cognosci, et in quem usum applicari valeret, constitui minime potuerat, atque etiam eadem inter bona pars residua recensebatur, ab acquirentibus minime persoluta pretii, quo plura ecclesiastica bona a praeterito gubernio fuerant divendita, quorum omnium bonorum ac summarum proprietatem, serenissimus dux, pro singulari sua pietate, ecclesiae attribuire intendebat, hinc idem fel. rec. summus Pontifex eidem Tiburtio, pariter tamquam delegato

¹ Ex Bullario Romano.

suo, potestatem fecit ea in utilitatem et commodum ecclesiarum locorumque piorum Mutinensis ducatus certis modo et forma tunc expressis conferendi. Cum vero Tiburtius Mutinensis episcopus debitum naturae reddiderit antequam ea omnia conficere posset, idem celsissimus Mutinensium dux a Leone XII. fel. rec. praedecessore pariter Nostro petiit, ut easdem facultates ad ipsum effectum Iosepho Sommariva tunc temporis Mutinensi episcopo tribueret. Qui quidem Summus Pontifex iisdem modo et forma, quibus iam Pius VII. pientissimi ducis votis per similes literas die vigesima tertia novembris anno millesimo octingentesimo vigesimo quarto datas ultro libenterque obsecundavit. Nunc autem cum etiam Iosephus Mutinensis episcopus diem supremum obierit, idem serenissimus dux a Nobis vehementer efflagitavit, ut ipsissimis te facultatibus ad eundem effectum munire velimus.

Nos itaque religiosissimi principis desideriis quantum cum Domino possumus obsequi cupientes, tibi, venerabilis frater, per praesentes easdem omnino facultates, quas fel. recor. Pius VII. episcopo Tiburtio per apostolicas literas sub annulo piscatoris die trigesima prima maii anno millesimo octingentesimo vigesimo datas impertitus est, et fel. rec. Leo XII Iosepho episcopo praedecessori tuo similibus literis die vigesima tertia novembris anno millesimo octingentesimo vigesimo quarto confirmavit, apostolica auctoritate Nostra concedimus et impertimur; teque eadem auctoritate in literarum earundem executores sufficimus, mandantes praeterea tibi, ut iisdem facultatibus ad formam superius commemoratae instructionis ad Tiburtium praedecessorem tuum datae utaris, tamquam si a Nobis, tibi, venerabilis frater, data fuisset.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere, ac irritum fore et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quatenus opus sit fel. rec. Benedicti pp. XIV praedecessoris Nostri super divisione materialium, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictorum bonorum foundationibus etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibus-

que et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno primo.

CIII.

EPISTOLA

*Exhortatur episcopum Basileensem, ut ad canonicatus pagorum Bernensis, Argoviensis et Turgoviensis ecclesiasticos viros gubernio benevisos eligat et nominet*¹.

Venerabili fratri

Iosepho Antonio episcopo Basileensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

Quod in istius dominici gregis commoditatem salubriter conciliari discupiebamus, id demum universa rei ratione feliciter composita, sancitum gratulamur, datis in id apostolicis literis, quibus et de istius sedis translatione in civitatem Solodorensem, et de dioecesis limitibus, et de nova capituli constitutione opportune consulendum curavimus. Quum vero fraternitati tuae sit commissum adsciscere in posterum ex notulis a cathedralis capitulo confectis ac magistratui exhibitis, qui pro pagis Bernensi, Argoviensi ac Turgoviensi in canonicorum ordinem erunt cooptandi, tibi commendamus summopere, ut ne dum praefinitas Nostris literis qualitates in iis eligendis exquiras, sed id etiam speciatim contendas, ad omnem offensionis causam propulsandam, ne ipsi gubernio sint minus grati, hinc tui sit muneris omnia illa, quae in eam rem et episcopo et capitulo sunt imposita diligenter conficere, atque omni studio niti, ut per eos ad quos spectat, apprime illa serventur. Hoc quidem ex impensa, qua praestas in salutem ovium ac in catholicae rei incolumitatem, sollicitudine securi pfaestolamur; atque interim, tibi, venerabilis frater, ac ovibus fidei tuae creditis apostolicam benedictionem peramanter imper-
timur.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno primo.

CIV.

ALLOCUTIO

Habita in consistorio secreto die vigesima quarta ianuarii anni 1832: - De novo ecclesiae Sabinensi statu ¹.

Venerabiles fratres

Quod tamdiu ad faciliorem Sabinensis ecclesiae procuracionem stabiliendam optabamus, id demum, fortunante patre luminum studia et consilia Nostra, feliciter peractum gratulamur. Haec vobis, venerabiles fratres, animo laetanti significamus, probe gnari, illud et vobis maxime in votis fuisse, qui pro ordinis, quem tenetis, loco ad eam regendam evocamini. Plura quidem occurrebant, quibus tantum boni praepediri dolendum erat. Cum enim et ex dioeceseos amplitudine, et ex itinerum asperitate, et ex locorum natura perdifficilis eiusdem gubernatio esset, incommoda et valde operosa, omnino oportere videbamus eam imminuere, atque alteram ex ablatis eidem locis constitui sedem episcopalem. Verum cum omnia pene in eam rem necessaria deesse quereremur, tanta Nos cura levavit dilectus filius Noster Aloisius cardinalis Lambruschinius dimissione abbatiarum sibi perpetuo commendatarum Farfensis et sancti Salvatoris Maioris, quam sponte et libere in Nostris manibus edidit, non sua profecto quaerens, sed quae Iesu Christi, ut ita in promptu essent, quae ad id operis desiderabantur.

Potuit quippe ex Sabinensis et abbatialis dioecesium locis altera constitui satis ampla, rectiusque circumscripta dioecesis, cui pro episcopali sede Mandelam seu Podium Mirtetum adsignavimus, civitatem Farfensis abbatiae, coeli locique conditione in Sabinis commendatam, aedemque eius principem honori Virginis Genitricis in coelum assumptae cathedralem declaravimus. Abbatiales praeterea aedes nuper eiusdem Aloisii cardinalis abbatis ope et instantia fere ab inchoato restitutae, et eo quo par est cultu exornatae in antistitum domicilium apprimè accommodatae, locaque in curiae stationem plane apta patuerunt, uti et seminarium illuc haud ita pridem eodem curante translatum, recta disciplina, doctorum laude, alumnorum frequentia celebratum, ubi adolescentes clerici in spem Ecclesiae succrescant religioni ac bonis artibus rite instituti. Censui

itidem utriusque episcopatus, novique capituli Mandelani prospectum est collatis insimul ac pro portione distributis redditibus Sabinensis et abbatialis patrimonii, quibus praeter statos alios proventus illud quoque perpetuo adiecimus subsidium scutatorum mille et octingentorum, quod temporariis rescriptis cardinales episcopi e publico aerario assequi consueverunt.

Ne autem memoria earumdem abbatiarum ullo unquam tempore excidat, quae et monumentorum splendore, et cardinalium meritis qui iisdem praefuerunt, et aliis ex causis insignes omni aetate habitae sunt, cardinales episcopos Sabinenses titulo abbatum Farfensium, iuribusque patronatum ac nominationum, quibus abbates potiebantur, perpetuo instructos, salvis tamen iuribus ordinariorum, denunciavimus, prout Mandelanum episcopum titulo donavimus abbatis sancti Salvatoris Maioris.

Haec sunt, venerabiles fratres, quae universa rei ratione perpensa, accitaque in consilium selecta e vestris collegis congregatione, de novo rei sacrae in Sabinis statu decrevimus, de aeterna populorum, qui ibidem sunt, salute solliciti, vestrique ordinis splendori, pro Nostra in vos benevolentia, opportune prospicientes. Caeterum quo consilia haec Nostra optatos exitus nanciscantur, ut nimirum ex aptiori hac utriusque dioeceseos designatione promptius ac felicius sacrorum praesides traditis sibi ovibus praesto sint, oculos levemus in montes, unde auxilium est Nobis, volensque et propitia adsit Virgo Genitrix sacratissima cum coelitibus earum dioecesium patronis tutelaribus, ut cuncta haec fauste ac prospere in maiorem Dei gloriam succedant.

CV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit dotatio seminarii aliorumque piorum locorum civitatis Pergulensis, cum assignatione dotium pro puellis innuptis ².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Pergulensem civitatem, quam aliis iamdiu nominibus commendatam postremis quoque temporibus Romani Pontifices munifice illustrarunt, aliquo etiam Nostrae liberalitatis monumento decrevimus pro temporum, quae nacti sumus, ratione honestare. Iucunda quippe recordatione obversatur menti, quibus gestientium animorum studiis, quibus observantiae officiis ob susceptum a Nobis, dum cardinalis eramus, eiusdem patronatum publica ibidem facta fuerit

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

omnium ordinum gratulatio. Quem idcirco patronatum summo licet Ecclesiae universae pontificatu humilitati Nostrae ex divina miseratione collato, retineri a Nobis denunciavimus, et hisce apostolicis literis expresse declaramus, certa spe freti, singulare hoc Nostrae benignitatis testimonium stimulos Pergulensibus additurum, ut studio religionis, fide erga Apostolicam Sedem, probitate morum, cultu demum honesti ac decori connitantur in dies magis efulgere.

Verum ne voluntas haec Nostra bene de civitate illa merendi brevi ac fluxu mortalis Nostrae vitae curriculo circumscripta videatur, animo excepimus benevolo postulationem a dilecto filio magistro Mario Mattheio Nostro ac Nostrae Camerae thesaurario generali Nobis adhibitam, ut in perennem patriae suae utilitatem stabile aliquod ac fixum bonum decernamus. Licet enim ipsa ex praedecessorum Nostrorum auctoritate legitimo primum civitatis iure, et pontificalis deinceps throni splendore fuerit nobilitata, iisque institutis communita, quibus et rei sacrae procurandae et alumnis ecclesiae caeterisque adolescentibus in spem publicae felicitatis rite informandis aliqua ratione consulere; adhuc tamen nummaria subsidia desiderari relatum est, quibus facilius et egentium inopia sublevetur, et liberi ipsorum iuventur, et universi demum populi commodis prospiciatur.

Haec Nos diligenter perpendimus, atque id unum gravate ferentes, eam in praesens esse aerarii publicaeque rei conditionem, ut quae in votis forent omnino prohibeamur conficere, haec aequum duximus hisce apostolicis literis decernere ac mandare, ut remedii aliquid tot tantisque necessitatibus praesto sit, Nostrique inde patronatus commemoratio non vitae Nostrae tempore dimittatur, sed cum omni posteritate adaequetur.

Quare eidem thesaurario committimus, ut ex consolidato, quod dicunt, summa scutorum quinque millium constituatur, unde annuus perpetuus census redeat scutorum nummorum biscentum et quinquaginta, ex quibus centum persolvantur seminario, quinquaginta publico nosocomio, quinquaginta monasterio sanctae Ursulae, et quinquaginta gynaeeo pupillari foeminarum. Volumus porro, ut in seminario alantur bini adolescentes clerici, qui in civitate vel territorio Pergulensi honesto loco nati sint, et pietatis studio ingenique laude commendentur; quos a dilectis filiis dignitatibus et canonicis cathedralis ecclesiae, quibus id iuris tribuimus, iubemus adscisci. Item edicimus, ut gratuito recipiatur et enutriatur in monasterio sanctae Ursulae puella, quae pariter in civitate vel territorio Pergulensi honestis ac civilibus ex parentibus orta sit, uti et in me-

morato gynaeeo puella inops et orba parentibus item Pergulensis, seu ex territorio, quarum utraque per publicum communis consilium seligatur. Episcopos autem Pergulenses peculiari quodam iure constituimus ac designamus, ut ad Nostra haec placita religiose accurateque servanda sedulo semper instant urgeantque. Quod si quae humanarum rerum conditio est, vel seminarium vel Ursularum virginum coenobium deficere aliquando, cessare, vel quavis ex causa extingui contingeret, summam ex memorato censu iis debitam integre pupillari gynaeeo addicimus, addictamque per id temporis denunciamus.

Interim vero ut illico Nostram in eam civitatem benevolentiam testatam faciamus, scutata ibidem tercentum impartiri mandamus, quorum centum nosocomio tradantur, centum foeminarum gynaeeo, centum demum in decem dotes impendantur pro totidem egentibus foeminis in nuptis, quae ab honestate morum maxime spectatae, et ab episcopo adprobatae dotes ipsas sortiantur. Implorato interim praesidio praesenti Beatissimae Virginis aliorumque coelitem civitatis patronorum, in eam spem erigimur, ut ipsis bene iuvantibus Nostra haec consilia et vota, quibus in veram populorum felicitatem, in religionis nimirum ac rectae disciplinae incrementum unice contendimus, secundos exitus nanciscantur, ac civitati illi prospera semper ac salutaria succedant.

Haec decernimus, declaramus, constituimus ac mandamus, contrariis quibuscumque etiam speciali mentione dignis non obstantibus. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, vel sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur, ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno primo.

CVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus precationem Rosarii perpetui approbat
et recitantibus indulgentias concedit¹.*

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Benedicentes Domino totius consolationis acceperimus, quae a dilecto filio Nostro Aloysio

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

S. R. E. presbytero cardinali Lambruschini Nobis perlata fuerunt de pio quodam exercitio, quod titulo Rosarii viventis honori Bñae Virg. Mariae sedula atque industris nonnullorum pietas haud ita pridem excogitavit. Inde enim Deo bene iuvante, salubriter factum iri confidimus, nedum ut precatio ad eandem quovis modo ac tempore sancte colendam aptissima increbrescat ubique in dies magis ex facilitate ipsa sua, sed ut ex tanta supplicantium consensione maiorem quodammodo vim adepta, acceptior feratur ad Deum, qui communi exoratus prece ad commiserationem flectitur et ad gratiam. Quod quidem salutare institutum favore pontificiae auctoritatis commendare, atque indulgentiarum dispensatione fovere animo decrevimus; libenti repetentes memoria quidnam utilitatis res catholica universa persenserit, ubi primum coronis in honore s. Virginis compositis praesens ipsius praesidium fidelis populus est comprecatus.

Quare ad omnipotentis Dei gloriam atque ad Virginis Sanctissimae Mariae Genitricis Dei honorem, ex certa scientia et de Nostrae potestatis plenitudine, omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui inter cultores Virginis pro usu piae precationis, quam *Rosarii viventis* nuncupant, recensentur, primo festo die post susceptum pium illud opus, dummodo vere poenitentes, sacramentis confessionis et eucharistiae sese rite expiaverint, indulgentiam plenariam, quae etiam pro defunctis applicari possit, impertimur. Insuper praeter indulgentias, quas pro Rosarii recitatione Romani Pontifices praedecessores Nostri decreverunt, centum dierum indulgentiam, quoties ferialibus diebus constituta ex pii exercitii praescripto pars Rosarii recitetur; indulgentiam vero septem annorum cum totidem quadragenis impertimur, si id operis religiose peragatur dominicis et aliis per annum festis diebus, iis etiam, quibus praecceptum audiendi sacrum ademptum est, ac per octavas nativitatis D. N. I. C., paschatis, resurrectionis, corporis Christi, pentecostes et assumptionis, nativitatis et conceptionis B. M. V. Pro diebus autem sollemnioribus nativitatis, epiphaniae, circumcisionis, paschatis, ascensionis et corporis Christi, item pro dominica pentecostes ac pro festo Trinitatis augustae, item pro singulis etiam minoribus festis diebus B. M. V., item in festo ss. apostolorum Petri et Pauli et omnium sanctorum, ac in tertio cuiuslibet mensis die dominico indulgentiam plenariam, quae pro defunctis applicari possit, impertimur, dummodo et praestituta recitatio quotidie saltem per mensem; nisi legitima causa quis fuerit praepeditus, sedulo sancteque praecesserit, ac memoratis diebus sacramenta confessionis et communionis fuerint suscepta et piae preces in

aliqua ecclesia factae sint: quas tamen indulgentias eos etiam edicimus lucrari, qui vel ex infirma valetudine vel iusta aliqua causa disenti sese conferre in ecclesiam nequeant, alio iuxta confessarii beneplacitum opere subrogato.

Verum eo Nos contententes, ut studio venerationis, amoris cultusque erga Virginem Mariam impensiore omnium animi inflammentur, propositaque ideo ditissima indulgentiarum mercede stimulos vel currentibus admoveere dum conamur, illud simul summopere urgemus, ut alia quoque religionis, charitatis ac virtutum officia intente omnes obeuntes, moribusque ad christianae disciplinae rationem conformatis, cariores se matri sanctissimae exhibeant, quae aeternam vitam eos habituros pollicetur, qui ipsam elucidare studuerint. Secundos hoc pacto atque optatos exitus nanciscuntur, consilia et vota haec Nostra faustumque ac salutare hoc opus fidei populo accidisse gratulabimur. Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno primo.

CVII.

INDULTUM

Quo fit concessio usus rocchetti et mozzettae violacei coloris pro cappellanis ecclesiae Sanctae Mariae ab Angelo Salutatae oppidi Vallis di Maddaloni dioecesis sanctae Agathae Gothorum¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicae Sedis assueta clementia iustis et honestis personarum ecclesiasticarum quarumlibet praesertim in ecclesiis laudabiliter inservientium votis libenter annuere, ac in his tui pastoralis officii partes favorabiliter interponere non dedignatur, prout locorum splendor decusque exigit, et ad ingerendam in christifidelium animis maiorem Altissimo devotionem externo quoque magnificentiori, quo potest, cultu ipsi praestando prospicit in Domino salubriter expedire.

Siquidem, ut accepimus, in oppido Vallis di Maddaloni sanctae Agathae Gothorum dioecesis

¹ Ex Bullario Romano.

paucis Neapoli distante milliariis vetus extat ecclesia receptitiae Numerata nuncupata ac Beatae Mariae Virgini ab Angelo Salutatae dicata, pingui dotata reddito sacraque suppellectili sufficienter instructa, ad quam ex omni gente et genere viatores ob loci celebritatem et ad aedificia inibi existentia inspicienda continuo pergunt; ac ipsemet rex illuc saepissime itans pro ritibus christianae religionis explendis frequenter accedit; cuique decem cappellani chorales nuncupati simplici cotta induti divinas laudes Altissimo quotidie psallendo deserviunt. Cum autem sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum hodiernorum dictae ecclesiae cappellanorum expositio continebat, maiori eiusdem ecclesiae decori ob illius antiquitatem summo opere conduceret, si ipsi, eorumque successores aliquo distincto insignirentur ornamento. Ideo Nobis humiliter supplicari fecerunt exponentes praefati, quatenus eorum votis in praemissis favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur eosdem exponentes, ac eorum quemlibet specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulas personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis ac interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes huiusmodi supplicationibus inclinati eisdem exponentibus, ut ipsi, eorumque successores futuri dictae ecclesiae cappellani ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus rochetum cum mozzetta violacei coloris tam in dicta ecclesia illiusque choro, ac inter Missarum et horarum canonicarum diurnarum pariter ac nocturnarum aliorumque divinarum officiorum celebrationem, quam extra eam in processionibus aliisque functionibus tam publicis quam privatis quolibet anni tempore, ac alias ubicumque, quandocumque et quotiescumque opus fuerit etiam in praesentia Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium etiam de latere legatorum, vice-legatorum ac Nostrae et Sedis Apostolicae nunciorum archiepiscoporum, episcoporum ac ordinarii etiam proprii deferre et gestare, illisque uti libere et licite valeant apostolica auctoritate tenore praesentium de speciali gratia perpetuo concedimus ac indulgemus.

Nec non exponentes eorumque successores praefatos super praemissis a quoquam quavis auctoritate vel quovis praetextu molestari, perturbari, inquietari vel impediri nullatenus unquam posse. Praesentes quoque semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ita ab omnibus censer. Sicque et non alias

per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales et nuncios praefatos iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus.

Non obstantibus quibusvis etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus ac ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide pro hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno primo.

CVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio legationis Veliternae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Luminose prove di fedeltà inconcussa alla Santa Sede fecero degni di privilegi e di favori singolarissimi gli abitanti ed i cittadini di Velletri. Amplissime lodi e segnalate distinzioni ne ottenne la loro patria dai Romani Pontefici, e fra i molti da s. Gregorio VII, Pasquale ed Urbano II, Gregorio IX e Giovanni XXII. Ne minore affetto e munificenza dimostrarono verso di essa i Pontefici successori, da Eugenio IV a s. Pio V. Aggregarono al territorio con diritti feudali i castelli di Fagiola e di Lariano, ricuperati alla Santa Sede dai Velletrani con le proprie armi; statuirono che le cause non potessero altrove giudicarsi in

¹ Ex Bullario Romano.

prima e seconda istanza, se non in Velletri; fu data la città in ispeciale protezione del cardinale vescovo per lo più decano del sacro collegio; sinchè riuscirono i Velletrani ad essere retti in ogni cosa economica, politica e giudiziaria da esso cardinale vescovo con titolo e autorità di governatore perpetuo; e così goderon lungamente di un reggimento dolce e tutto paterno, col quale erano in piena armonia i privilegi, le distinzioni e le prerogative loro concesse.

Ma il cambiare de' tempi e delle circostanze indusse tutti i governi a nuovi ordinamenti amministrativi, giudiziari e finanziari. Mosso quindi dal desiderio di migliorare la condizione dei sudditi il Nostro predecessore Pio VII di gloriosissima ricordanza, ripristinato appena il governo pontificio nel 1801 giudicò necessario riformare la pubblica amministrazione, senza che la universale giurisdizione della quale era investito il cardinal vescovo di Ostia e Velletri decano del sacro collegio, anche privatamente alla Consulta, al Buon Governo, alla Segnatura, venisse punto alterata. E veramente quel nuovo ordine di cose non importando assoluta collisione co' privilegi de' Velletrani, e con l'amplessissima podestà del loro cardinale vescovo e governatore, non si fece luogo a reclamo alcuno o ad alcuna doglianza. Quando però, ripristinato la seconda volta il governo pontificio, piacque allo stesso Pontefice nel 1816 di dare una nuova forma alla pubblica amministrazione, così nell'amministrativo come nel giudiziario; trovandosi i Velletrani impediti per la giurisdizione privativa del cardinal decano dal godimento de' benefici che quel nuovo sistema recava a tutto lo stato incominciarono ad umiliarne doglianza, e ripeterono ancor più fervorosamente le loro suppliche al di lui immediato successore Leone XII di santa memoria. E comunque i lodati Pontefici giustamente inclinassero a rendere i Velletrani partecipi dei benefici portati dalle leggi generali a tutti gli altri sudditi, pure sopravvenne all'uno ed all'altro infaustamente la morte, senza che fosse conciliato quanto bisognava ad eseguire la benefica loro intenzione.

Ed allora che assunti al sommo pontificato Noi giudicammo espediente di ordinare nuove riforme dirette al bene de' Nostri amatissimi sudditi; quanto più insigni sono stati i miglioramenti, tanto più fervorose si sono reiterate le suppliche dei Velletrani a parteciparne. Per lo che avendo essi deputate persone sceltissime da ogni ceto con l'approvazione del venerabile Nostro fratello cardinale Bartolomeo Pacca attuale vescovo d'Ostia e Velletri, decano del s. collegio, ci umiliarono per loro mezzo nell'agosto passato i voti di quella popolazione magistrato e consiglio esponendo: che la giurisdizione privativa del cardinale ve-

sco e governatore era loro di ostacolo a partecipare al vantaggio di una congregazione governativa, di un tribunale collegiale, di un consiglio provinciale e delle spese comuni a più popolazioni che vi si deliberano, e di tutto ciò che avevamo ordinato od eravamo per stabilire a favore di tutti i popoli a Noi soggetti. Ci pregarono altresì ad osservare di quanto grave peso fosse a' Velletrani lo essere obbligati a soddisfare dalla cassa comunale molte e varie spese di governo, cui in ogni altro luogo dello stato soddisfa l'erario camerale, mentre in conformità delle leggi generali pagavano all'erario stesso tutte le imposte dirette e indirette, reali e personali. Conchiudevano supplicando che ci degnassimo di conciliare col sistema generale la dignità e le prerogative del cardinale decano del sacro collegio loro vescovo, in guisa che fossero al pari di tutti i Nostri sudditi anche i Velletrani partecipi dei benefici fatti con le nuove riforme. Lo che proponevano facilmente potersi ottenere, affidando il regime della provincia di Marittima al cardinale vescovo, con titolo e prerogative di legato apostolico, ed erigendo in capo-luogo della provincia la città di Velletri. Da ultimo ci rassegnarono un atto di adesione alle loro suppliche dei pubblici rappresentanti di varî luoghi e città della Marittima perchè fossero distaccati dalla provincia di Campagna ad essi di troppo incomodo accesso, e riuniti alla nuova legazione di Velletri.

Ci sembravano piene di equità le cose esposte dai supplicanti; alle quali poi si aggiungeva un'altra considerazione che rendea più facile il Nostro animo alla implorata grazia; il grande beneficio che potea sperarsi fondatamente, se le popolazioni situate su quella costa de' monti che riguarda il mare, come sono quasi separate dalla natura d'interessi e di comunione dalle popolazioni della Campagna, così fossero ancora divise di amministrazione: e vi si formasse un capo-luogo, nel quale avrebbero vicini e pronti, e tutti applicati al proprio vantaggio, ed al sollievo de' propri bisogni i magistrati ed i ministri del governo. Penetrati dalla forza di questi riflessi li comunicammo Noi stessi con la viva Nostra voce ai deputati di Frosinone, i quali ne' sentimenti di moderazione, di giustizia e di disinteresse onde sono animati, sentendone tutta l'importanza, con piena soddisfazione dell'animo Nostro si limitarono ad implorare che nella erezione della nuova provincia fosse loro recato il minore danno.

In tale stato di cose rivolgemmo ogni Nostra cura a conciliare gli interessi delle supplicanti popolazioni, con la dignità e il decoro del sacro collegio, del quale non è ultimo ornamento il governo e la giurisdizione esercitata dal cardinale decano sopra le popolazioni di Ostia e

di Velletri. A questo fine credemmo conveniente di comunicare quanto concerneva questo negozio importante a tutti i venerabili Nostri fratelli cardinali dell'ordine de' vescovi, non che ad alcuni degli altri ordini, domandando loro se fosse opportuno l'istituire la nuova legazione, e come si potesse conciliare, che nella qualità di legato fossero al cardinale decano attribuite quelle prerogative, che, distinguendolo dagli altri legati, venissero ad equiparare l'onorevole concessione con la quale nella qualità di governatore perpetuo di Velletri, i Nostri gloriosi predecessori avevano condecorato nella di lui persona tutto il sacro collegio.

A queste domande avendo essi corrisposto, prevalendoci Noi de' loro lumi e del loro consiglio, abbiamo risoluto a vantaggio della Nostra diletteissima città di Velletri, non che delle altre città, luoghi e terre che verranno qui appresso designate, di creare una nuova legazione, ed a vieppiù crescere il lustro e la dignità del sacro collegio de' cardinali di Santa Romana Chiesa nella persona del loro decano vescovo di Velletri affidarne ad esso il governo con titolo, diritti e preeminenze di legato e con facoltà particolari, non comuni agli altri cardinali legati delle provincie.

E perchè questa determinazione dell'animo Nostro sia messa ad effetto senza ulteriore ritardo, di Nostro moto proprio, certa scienza e deliberata volontà, con la pienezza dell'autorità apostolica ordiniamo e comandiamo quanto siegue:

§ I.

La legazione di Velletri comprende la provincia di Marittima formata dai governi e paesi che sono descritti nella tabella annessa alla presente cedola di motu-proprio. La città di Velletri n'è il capo-luogo.

§ II.

Il governo della provincia è affidato ora ed in perpetuo al cardinale vescovo d'Ostia e di Velletri per lo più decano del sacro collegio. Egli prende il titolo, e gode tutti gli onori, preeminenze, prerogative, attribuzioni e privilegi di legato della Santa Sede.

§ III.

Il cardinale vescovo legato, dovendo per ragione della sua dignità avere la residenza in curia, viene rappresentato nel capo-luogo della provincia o legazione da un vice legato.

§ IV.

È addetto al cardinale vescovo legato un assessore speciale per gli affari della legazione.

Questo assessore risiede in Roma: È nominato da Noi sulla proposizione del cardinale legato; e riceve uno stipendio fisso dal Nostro erario.

§ V.

Appartiene esclusivamente al cardinale legato

1.

L'approvare qualunque alienazione di beni comunitativi e di qualunque debito che le comunità della provincia volessero contrarre.

2.

Il decidere sui ricorsi che si promovessero contro le risoluzioni del vice-legato e della congregazione governativa relativamente ad interessi delle comunità della provincia: tutti i ricorsi hanno sempre l'effetto puramente devolutivo, dove la risoluzione, contro cui si reclama, sia d'altronde ritrattabile.

3.

L'approvare ogni imposizione non considerata nell'art. 24 tit. II dell'editto del 5 luglio 1831 in supplemento ai bisogni delle tabelle comunitative.

4.

L'esaminare le proposizioni e domande dei consigli comunitativi, intorno alla riassunzione degli statuti, ed il farne ragionato e dettagliato rapporto per ottenere le Nostre deliberazioni.

5.

L'esercitare personalmente la presidenza del consiglio provinciale, o il proporre a Noi la nomina di un presidente.

6.

Il diritto di nominare i membri dei consigli comunali nel primo impianto, e di approvare le nomine successive, a forma dell'art. 4, tit. II dell'editto del 5 luglio 1831.

Di ricevere dalla congregazione governativa e rimettere a Noi le terne di nomina dei deputati ai consigli provinciali.

Di partecipare ai consigli stessi il Nostro ordine per le adunanze straordinarie ovvero per lo scioglimento, ne' casi preveduti dall'editto del 5 luglio 1831.

E di rimettere in segreteria di Stato le deliberazioni della congregazione governativa intorno agli atti dei consigli provinciali.

§ VI.

Tutte le attribuzioni che nell'editto del 5 luglio 1831 e negli altri editti, regolamenti, ordini e disposizioni generali pubblicate o da pubblicarsi sono o saranno riservate o concedute alla congregazione del Buon Governo, debbono esercitarsi dal cardinale vescovo legato di Velletri nella sua provincia o legazione.

§ VII.

È attribuita inoltre per singolare privilegio allo stesso cardinale legato la facoltà di presentare le terne per quelle nomine degli ufficiali ed impiegati nella provincia che dipendono dalla Nostra assoluta volontà, e nelle quali non ha luogo l'intervento dei consigli comunali, distrettuali o provinciali.

§ VIII.

Il vice-legato ha la sua residenza in Velletri, capo luogo della provincia o legazione: amministra la provincia stessa o legazione in nome e vece del cardinale vescovo legato e vi fa eseguire gli ordini dei supremi dicasteri.

§ IX.

Risiede egualmente in Velletri presso il vice-legato un assessore legale.

Vi risiedono pure la congregazione governativa, il consiglio provinciale e la commissione amministrativa provinciale, a forma del disposto nell'art. 8, tit. I, e negli art. 1 e 14, tit. III dell'editto del 5 luglio 1831.

§ X.

La giustizia civile e criminale si amministra in Velletri e nella provincia come negli altri luoghi e provincie dello Stato.

Risiede in Velletri, a questo effetto, oltre l'assessore legale, un tribunale civile e criminale, che viene ordinato e dovrà procedere con le norme stabilite dagli editti, notificazioni e regolamenti del 5 e 31 ottobre, 5 e 15 novembre 1831 e 5 gennaio corrente anno.

§ XI.

Sono e saranno sempre ed in ogni futuro tempo osservate ed eseguite in Velletri e nella provincia o legazione, tutte le leggi, editti, regolamenti o disposizioni emanate o da emanarsi intorno a qualunque ramo di pubblica amministrazione, come nel rimanente dello Stato.

§ XII.

Commettiamo specialmente al cardinale Nostro segretario di Stato la liquidazione e divisione degli interessi finora comuni fra i paesi che formano la nuova provincia, e quei che rimangono sottoposti alla delegazione di Frosinone. Egli decide irretrattabilmente e senza reclamo tutte le controversie che potranno insorgere per la esecuzione delle cose ordinate ed espresse nella presente cedola di motu-proprio.

§ XIII.

La città di Ostia col suo territorio è riunita alla Comarca di Roma per essere governata come gli altri paesi della stessa Comarca, a forma delle leggi generali.

Volendo e decretando, che alla presente Nostra cedola di motu-proprio non possa mai darsi, nè opporsi di orrezione o surrezione, nè di alcun altro vizio o difetto della Nostra volontà, e che mai sotto tali od altri pretesti, colori e titoli di qualsivoglia validità ed efficacia essi sieno, ancorchè di *ius quaesito* o di pregiudizio del terzo non possa essere impugnata, moderata, o revocata o ridotta *ad viam iuris*, neppure per *aperitionem oris*, che così e non altrimenti debba sempre ed in perpetuo giudicarsi, definirsi ed interpretarsi da qualsivoglia giudice o tribunale, e da ogni altra autorità, benchè degna di speciale menzione, togliendo sin da ora ai medesimi ogni facoltà e giurisdizione di giudicare, definire od interpretare in contrario, e dichiarando nullo, irritato ed invalido tutto ciò che scientemente o ignorantemente fosse giudicato, definito o interpretato, o si tentasse giudicare, definire o interpretare contro la forma e disposizione del presente motu-proprio, quale vogliamo che abbia sempre ed in ogni futuro tempo il suo pieno effetto ed esecuzione colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non siano state chiamate, sentite o citate qualsivoglia persone anche privilegiate e privilegiatissime, e che avessero o pretendessero avervi interesse, o che per comprenderle vi fosse bisogno d'individualmente ed espressamente nominarle.

Non ostante la bolla di Pio IV *de regi-strandis*, la regola della Nostra cancelleria *de iure quaesito non tollendo*, il breve di Pio VI in data del 18 novembre 1775 che incomincia *Ut primum*, in ordine alla giurisdizione privata del cardinale vescovo d'Ostia e Velletri, e non ostanti ancora tutte e singole costituzioni apostoliche Nostre e dei Nostri predecessori, ordinazioni, brevi, decreti, chirografi, bandi, editti, leggi, statuti, riforme, stili e consuetudini, e qualunque altra cosa che facesse o potesse fare in contrario; alle quali cose tutte e

single, avendone qui il tenore per espresso e riferito di parola in parola, e supplendo colla pienezza della Nostra podestà pontificia ad ogni vizio o difetto, quantunque sostanziale o formale, per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra cedola di motu proprio, ampiamente ed in ogni più valido modo deroghiamo.

Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano il primo febbraio mille ottocento trentadue.

*Tabella territoriale
della legazione di Velletri.*

Governo di Velletri

Velletri	» 9744	
Cisterna e Ninfa	» 1700	
Giulianello	» 304	
Rocca Massima	» 720	
		12468

Governo di Sezze

Sezze	» 5992	
Bassiano	» 1800	
Norma	» 1874	
Sermoneta	» 2000	
		11666

Governo di Segni

Segni	» 3791	
Carpineto	» 2896	
Cavignano	» 1350	
Gorga	» 842	
Montellano	» 1400	
		10279

Governo di Valmontone

Valmontone	» 2518	
Lugnano	» 1103	
Monte Fortino	» 2795	
		6416

Governo di Terracina

Terracina	» 5667	
S. Felice	» 950	
		6617

Governo baronale di Cori

Cori	» 4058	
		4058

Totale della popolazione » 51504

CIX.

BULLA

Qua fit reintegratio ecclesiae collegiatae Civitatis Novae, Firmanae dioecesis, et erectio novae ecclesiae parochialis in portu eiusdem civitatis ¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Firmano
GREGORIUS EPISCOPUS
servus servorum Dei.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum repraesentantium communitatem et homines oppidi civitatis nuncupatae Civitatis Novae, Firmanae dioecesis, petitio continebat, quod in ipsa civitate, quae inter caetera illius provinciae loca, tum originis vetustate, tum florido rerum omnium commercio illustrem sibi vindicat gradum, insignis et per antiqua reperiatur collegiata ecclesia in honorem divi Pauli apostoli usque et de anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo per fel. record. Clementem pp. VIII praedecessorem Nostrum iampridem instituta, penes quam ipsius civitatis et circumstantis territorii habitualis animarum cura residebat, actualis vero per archipresbyterum archipresbyteratum principalem inibi dignitatem cum ei adnexa animarum cura obtinentem exercebatur; capitulum insuper eiusdem collegiatae ecclesiae octo constabat canonicatibus et praebendis, quorum quatuor certo quem Nos habere volumus pro expresso modo in praesens vacare dignoscuntur, pro totidem canonicis, qui ex concessione rec. mem. Pii pp. VII etiam praedecessoris Nostri cappam magnam cremisini coloris hiemali, aestivo vero temporibus cottam supra rochetum deferendi indulto condecorati, et quorum quatuor presbyterali, ac reliqui diaconali praebenda erant praediti; et quatuor itidem perpetuis simplicibus, personalem tamen residentiam requirentibus, ac servitium chori adnexum habentibus beneficiis ecclesiasticis beneficiatibus aliisque duobus perpetuis simplicibus, eandemque residentiam pariter requirentibus praefatumque chori servitium adnexum habentibus, beneficiis ecclesiasticis clericatibus choralibus respective nuncupatis pro totidem presbyteris seu clericis, qui una cum canonicis praedictis sacras Deo laudes, statutis horis ac temporibus, recitare et celebrare, caeterasque ecclesiasticas functiones ac sacra religionis exercitia peragere tenebantur. In communi tamen retroactorum

¹ Ex Bullario Romano.

temporum perturbatione praedicta collegiata de anno eiusdem Domini millesimo octingentesimo undecimo bonis omnibus, ad quadraginta circiter scutatorum millia monetae Romanae iuxta tabulas censuarias ascendentibus expoliata, illius capitulares de annua pro quolibet assignatione scutatorum centum quatuordecim monetae praedictae provisi fuerunt, dictoque archiepiscopo parochialis congrua fuit constituta, ut tribus cappellanis curatis annua mercede conductis, ac vicario curato in ecclesia sancti Maronis ad portum ipsius civitatis instituta spirituali animarum adistentiae opportune posset consulere. Si vero qui supererant capitulares divinis ministeriis ac christifidelium saluti intendere non destiterunt, prout temporum vicissitudines eorumque numerus in dies decrescens eis sinere videbatur. Pristino tandem rerum ordine in pontificia ditione restituto, nihil ab ipsius civitatis magistratu ac superextantibus capitularibus praetermissum fuit, ut dictam collegiatam ecclesiam ad primaevum statum revocare valerent, atque hunc in finem primum praefato Pio, subinde vero Leoni papae duodecimo, postremo tandem Pio pp. VIII praedecessoribus quoque Nostreis humiliter porrectis precibus variisque delatis propositionibus expectitam, eiusdem collegiatae ecclesiae redintegrationem novamque dotationem obtinere huc usque nequiverant. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, procedente tempore dicta collegiata propter plurium capitularium decessum et provectam aliorum aetatem ac infirmitates, in eam sic indecoram abiisse declinationem quotidiana experientia compertum fuerit, ut non solum canonicales functiones decenter in ea exerceri amplius nequeant; verum etiam incolarum numerus non leviter adauctus spiritualibus subsidiis prorsus destitutus novis Ecclesiae ministris indigere videatur, qui sacrum diebus festis peragere, sacramentales excipere confessiones ac catholicae religionis rudimenta explanare valeant, quod potissimum per propositam collegiatae ecclesiae redintegrationem, novo veluti ad ecclesiasticum curriculum amplectendum iuventuti illarum partium adiuncto incitamento, facile consequeretur.

Quibus proinde mature perpensis, ac de iis omnibus, quae necessario sunt praestanda, a te repetitis relationibus, Nos certiores facti tam de redintegranda praedicta collegiata ecclesia, quam de nova parochiali ecclesia in portu Civitatis Novae erigenda sententiam tulimus. Idcirco repraesentantes praedicti secum animo revolventes, quod si perpetua sine cura et personalem residentiam non requirens cappellania quarta Agostini nuncupata, quam quondam Franciscus Donati dum viveret obtinebat, per obitum dicti Francisci, qui extra Romanam curiam diem clausit extremum vacaverit et vacet ad praesens, ac cuius quinquaginta septem du-

catorum auri de Camera et iuliorum duorum monetae Romanae praedictae cum dimidio alterius iulii similis: ac unus prioratus nuncupatus ad vel sub sanctorum Petri et Sylvestri, quod dilectus itidem filius Noster Dominicus sancti Angeli in foro Piscium eiusdem Sanctae Romanae Ecclesiae diaconus cardinalis De Simone nuncupatus, ac cuius trecentorum quatuordecim ducatorum auri de camera huiusmodi, et iuliorum quinque dictae monetae super quibus una centum quinquaginta magistro Paulo Polidori, ac altera triginta Ambrosio Figoroni, ac alia viginti Raphaeli Foresi, ac reliqua pensiones antiquae annuae triginta scutatorum saepedictae monetae Aloisio Olivieri respective clericis seu presbyteris dilectorum quoque filiorum illas annuatim percipientium apostolica auctoritate reperiuntur; ac aliud ad vel sub sanctae Mariae Gratiarum nuncupatae, quod magister Laurentius Mattei patriarcha Antiochenus, ac cuius centum septuaginta quatuor ducatorum auri de Camera similium, super quibus una quinquaginta Sancti Piermattei, ac alia quadraginta Benedicto Bisleti, ac reliqua pensiones annuae antiquae triginta scutatorum monetae praefatae Roberto Lolli respective presbyteris etiam dilectorum filiorum illas quoque annuatim percipientium dicta auctoritate reservatae, seu in eos canonice translatae respective pariter reperiuntur. Et aliud perpetua simplicia ac memoratam residentiam non requirentia beneficia ecclesiastica ad altare vel sub invocatione sancti Petri, quod Sanctes Balducci, ac cuius septendecim ducatorum auri de Camera et iuliorum duorum dictae monetae, cum dimidio alterius iulii paris; nec non alia prima, quam magister pariter Ioannes Carolus Alessi, atque alia secunda, quam Petrus Baldassari, ac reliqua tertia nuncupata perpetua quoque sine cura, dictamque residentiam minime requirentia; cappellaniae Agostini respective nuncupatae, ad vel sub sancti Philippi Neri respective altaria seu invocationibus, quam Antonius Vaccari respective clerici seu presbyteri dilecti etiam filii in praesens canonici obtinent, ac quarum trium postremarum centum septuaginta unus ducatorum auri de Camera, et iuliorum septem monetae praefatae cum dimidio alterius iulii similis respective fructus, redditus et proventus, ut accepimus, non excedunt. Quae quidem beneficia, vel in ipsa collegiata, seu alia eiusdem civitatis territorii ecclesia consistentia spirituali illorum incolarum utilitati ex institutorum mente fundata esse videatur, ad infra-scriptum dumtaxat effectum applicarentur et appropriarentur, aliaque per Nos et Sedem Apostolicam ut infra fierent et ordinarentur, tot tantisque spiritualibus damnis non minus quam pleniori ecclesiae chorique servitio per infra-scriptam ipsius collegiatae ecclesiae restitutionem novamque parochialis ecclesiae erectionem

foret opportune consultum. In cuius sequelam infrascriptus Angelus de infrascripta canonicali praebenda per Nos et Sedem eandem, ut infra, provideri sperans, alterum ex beneficiis secundo dictis clericatum choralem nuncupatum per eum obtentum in manibus Nostri, et ad infrascriptum dumtaxat effectum et non aliter, nec alio modo sponte et libere resignavit. Quare pro parte tam modernorum repraesentantium praefatorum, quam dilectorum similiter filiorum Raymundi Pantanetti et Aloisii etiam Pantanetti, ac Petri Rufini, et Vincentii Mareotti, et Caesaris Brunacci, et Aloisii Foresi, atque Stephani pariter Mareotti, et Antonii etiam Foresi, ac Alexandri Raccosta, et Aloisii Papetti, ac Dominici Simboli et Angeli Recchi, nec non Petri itidem Foresi et Sanctis Pasquali, ac Iosephi etiam Recchi respective presbyterorum, ac Iosephi quoque Mareotti clerici Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus piis eorum votis spiritualém animarum salutem potissimum respicientibus in praemissis annuere, ac resignationem huiusmodi admittere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annum valorem tam beneficiorum uniendorum, quam illorum, cui uniri petitur, alioquin unio non valeret, idemque servaretur in quibusvis applicationibus de fructibus, redditibus et bonis ecclesiasticis, nec non omnia beneficia ecclesiastica apud dictam Sedem tunc vacantia, et in antea vacatura collationi et dispositioni Nostrae reservavimus. Decernentes ex tunc irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quique muneris Nostri plurimum esse intelligimus, ut iis quae divini cultus incrementum cum animarum spirituali bono concernunt auctoritatis Nostrae apostolicae partes perpensis studiis impendamus, eaque quantum in Domino possumus debita exequutioni demandare curemus, resignationem praedictam ad praemissum effectum, ut praefertur, factam admittentes, ac eosdem repraesentantes et interesse habentium praedictorum singulares personas specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innotati existunt ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes supplicationibus huiusmodi inclinati fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi dictam ecclesiam sancti Pauli ad primaevum istiusmodi collegialitatis statum, gradum et honorem, retenta sua parochialitate cum omnibus et singulis iuribus, praerogativis, privilegiis et indultis, insignibus aliisque ho-

noribus ac oneribus et obligationibus illi antea annexis et competentibus, non tamen quoad proprietates bonorum, ut praemittitur, deperditorum sub infrascriptis modificationibus pro re et tempore auctoritate Nostra sine alicuius praeiudicio perpetuo instituas atque redintegres.

Dictaque collegiata ecclesia sic restituta et redintegrata, dictum archipresbyteratum ad primum gradum principalis et unicae tantum dignitatis praedictae Sedis Apostolicae dispositioni semper et perpetuo reservatae una cum iure tam pro dicto Raymundo hodierno illius possessore, quam pro Aloisio secundo dicto in eodem archipresbyteratu coadiutore cum futura successione dicta apostolica auctoritate deputato, eorumque successoribus, nulla tamen quoad huiusce archipresbyteratus congruam inducta immutatione, ad primum et digniorem stallum in choro ipsius collegiatae ecclesiae redeundi, et in eo consedendi; iisdemque exemptionibus, honoribus, antelationibus et privilegiis tam in dicta collegiata ecclesia, quam extra eam, quibus pro tempore existentes illius archipresbyteri antea perfruebantur, itidem perfruendi, ac parochianorum dictae collegiatae, ac, ut praefertur, parochialis existentis ecclesiae animarum curam, eadem qua in praesens utitur ratione, praeter tamen inferius disponenda exercendi auctoritate praefata de novo evehas et extollas.

Nec non octo canonicatus totidem praebendas adnexas habentes, quorum singuli presbyterales ac liberae respective collationis existant, et de quibus reservationibus et affectionibus apostolicis pro tempore occurrentibus apostolica, illis vero cessantibus ordinaria respective auctoritate disponi debeat, illosque pro tempore obtinentibus sacramentales confessiones excipiendi, sacram catechesim explanandi, pueros catholicae religionis rudimenta edocendi, atque in caeteris curae huiusmodi muneribus archipresbyterum praedictum coadiuvandi onus incumbat, ad primum ordinem et essentiam una cum quatuor beneficiatibus praedictis, ac binis aliis respective beneficiis, clericatibus choralibus respective nuncupatis, dicta auctoritate Nostra de novo erigas et instituas.

Et e contra beneficia praefata quoad videlicet cappellaniam primodictam ex nunc, sive praemisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per liberam resignationem dicti Raymundi, vel cuiusvis alterius resignationem de illo in dicta curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, dictumque archipresbyteratum dispositioni apostolicae specialiter vel alias generaliter reservatum existat, et super eo inter aliquos lis, cu-

ius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, videlicet ex nunc; quo vero ad ultimo dicta beneficia et reliquas cappellanas huiusmodi ex nunc prout ex tunc, et e contra cum primum scilicet illa et illas per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum, aut privationem, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, aut religionis ingressum, et professionis in ea emissionem modernorum beneficiorum et cappellaniarum huiusmodi possessorum, aut alias quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam praefatam, etiam in aliquo ex mensibus Nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti, Sedique praefatae per quascumque constitutiones apostolicas aut cancellariae regulas editas vel edendas comprehendendi; sed semper ab illis excipi, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data vacare contigerit, cum omnibus et singulis illorum et illarum bonis, rebus, proprietatibus, fructibus, redditibus et proventibus universis, pro constituenda tum canonicatum et praebendarum, tum caeterorum beneficiorum eiusdem collegiatae ecclesiae nova dotatione singulisque capitularium praebendis, infrascripta inter eos servata proportionem praefiniendis, ita quod liceat modernis et pro tempore existentibus sic restituta collegiatae ecclesiae praefatae capitularibus praedictis omnium et singulorum bonorum, proprietatum, iurium et emolumentorum praefatorum veram, realem, corporalem et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res, proprietates locare, dislocare, arrendare, fructus, redditus et proventus, quoque iura et emolumenta praefata, quoad scilicet cappellaniam primodictam ex nunc; quo vero ad ultimo dicta beneficia et reliquas cappellanas huiusmodi ex nunc prout ex tunc et e contra, cum primum illorum et illarum respective vacationibus locus fiat percipere, exigere, levare ac in suos respective usus et utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, auctoritate Nostra praedicta applices et appropries, reservata tamen Nobis Sedique praefatae facultate libere in posterum disponendi vel in parte vel in totum de beneficiis et cappellaniis praedictis eidem collegiatae ecclesiae applicatis, si forte contigerit, quod ipsius collegiatae ecclesiae congruae dotationi alio modo provideatur. Atque omnibus et singulis sic applicatorum beneficiorum et cappellaniarum huiusmodi fructibus, redditibus et proventibus universis ad mille biscentum octogintaquinque scutata monetae Romanae ascendentes, demptis prius biscentum quinque scutatis praefatae monetae, quotannis in satisfactionem vectigalium beneficiis et cappellaniis praedictis quomodolibet in-

haerentium erogandis, annuam summam nonigentorum sexaginta scutatorum monetae Romanae in una massa communi per duos sic restituta collegiatae ecclesiae capitulares diligenter administrandam, illius mensae capitulari eadem auctoritate Nostra adiungas et assignes.

Ita tamen ut firma remanente quoad septem superextantes veteris collegiatae ecclesiae capitulares Petrum scilicet secundo dictum, et Vincentium ac Stephanum praefatos, et Antonium secundo dictum atque Alexandrum praefatum, atque Aloisium tertio dictum, ac Dominicum secundo dictum annuali assignatione centum quatuordecim scutatorum monetae praefatae ab aerario publico ad eorum vitam loco destructae praebendae, ac in bonorum deperditorum compensationem illorum cuilibet persolvenda, unusquisque ex futuris sic restituta collegiatae ecclesiae canonicis octoginta scutata monetae similis, ac quilibet ex beneficiatis sexaginta scutatorum dictae monetae, ac unus et alter ex clericis choralibus praedictis quadraginta scutata monetae saepedictae, annuis respective assignationibus ex hac communi massa desumendis, expressa quidem sub lege tertiam ipsarum partem pro punctaturis et quotidianis distributionibus iuxta Tridentinae synodi praescriptum seiungendi, atque singula missarum onera dictis beneficiis seu cappellaniis huiusmodi inhaerentia, convenienti proportionem inter eos dividenda fideliter adimplendi loco suae praebendae perfruatur. Quo vero spectat ad cappellaniam primodictam, sicut praefertur, vacantem, ne capitulares pluribus ab hinc annis memoratae ecclesiae collegiatae servitio mancipati aliqua ulterius suorum laborum mercede, hi vero qui modo illi nomen dederunt ad sua munera alacrius obeunda parvi quidem momenti, aut certi alicuius emolumenti stimulo respective destituantur, omnes dictae cappellaniae vacantis redditus, supportatis interim ipsius oneribus infrascripta proportionem ad eorum favorem dicta Nostra auctoritate divides et praefinias. Aliarum insuper cappellaniarum et caeterorum beneficiorum superveniente vacatione uniuscuiusque tam canonicorum, quam beneficiarum et clericorum choralium praefatorum praebendae augmento provideri debeat, ea quidem inter eos adhibita proportionem, ut canonicatus binae partes, beneficiatus vero una cum dimidio, clericatus demum huiusmodi pro tempore obtinentibus una tantum portio ex fructibus, redditibus et proventibus successive vacaturorum beneficiorum et cappellaniarum huiusmodi usque dum integrae illorum dotationi locus factus fuerit, pari interim proportionem, illorum ac illarum oneribus per eos adimpletis tribuatur.

Caeterum ne adolescentes praesertim Civitatis Novae opportuno sese militiae Ecclesiae adscribendi stimulo destituantur, dum aliquem ex

canonicatibus et praebendis, vel beneficiatibus, aut clericatibus praedictis in posterum quoquo modo vacare contingat, illos presbyteris ac clericis ex eadem civitate ac territorio oriundis prae caeteris dioecesanis sive exteris conferendos esse saepedicta auctoritate Nostra decernas et declares. Ac demum modernis et pro tempore existentibus sic restitutae collegiatae ecclesiae capitularibus meliores praebendas optandi iuxta antianitatis turnum pleno ac absoluto iure reservato singulis tam archipresbytero, quam canonicis praedictis eorumque successoribus indultum utendi memoratis insignibus, quibus ex eiusdem Pii praedecessoris concessione uti sunt; servata tamen in omnibus ipsius concessionis forma et tenore, simili auctoritate Nostra confirmes, et quatenus opus sit de novo concedas et elargiaris.

Hisce autem quoad capituli redintegrationem novamque illius dotationem ita dispositis ac ordinatis, cum clare aperteque noscatur quantum meliori curae huiusmodi administrationi sit profuturum, sic in subiecto portu, qui binis circiter milliariis e civitate distans mille et ultra complectitur incolas, quorum numerus ob bene initas commercii pertractationes in dies augetur, stabilis animarum pastor qui commissi gregis custodiam propius intendere, illiusque indigentis continuo occurrere valeat, illic instituitur. Hanc profecto territorii partem ex spirituali archipresbyteri iurisdictione in infra-scriptum tamen eventum auctoritate Nostra praefata perpetuo seiungas atque separe. Atque ex illa sic seiuncta ac separata in supra dicto portu Civitatis Novae unam parochialem ecclesiam, de qua praevio concursu, servata forma concilii Tridentini ac constitutionibus Pii pp. V similiter praedecessoris Nostri desuper habendo disponi quoque reservationibus et affectionibus praedictis pro tempore pariter occurrentibus, apostolica praefata, illis vero cessam eadem ordinaria respective auctoritate conferri debeat, pro uno presbytero saeculari idoneo futuro, sic erigendae parochialis ecclesiae praefatae rectore ab examinatore in dioecessana synodo iuxta formam concilii huiusmodi, aut alias canonice deputatis ad curam animarum exercendam approbando, qui curam huiusmodi exercere caeteraque parochialia munia explere teneatur in ecclesia sancti Maronis inibi existente ex nunc prout ex tunc et e contra, post exactam scilicet singulorum capitularium dotationem eadem Nostra auctoritate perpetuo quoque erigas atque instituas.

Cumque rationi consonum sit et consentaneum, quod ii qui onera sustinenda in se suscipiunt, certa ac conveniente mercede retribuantur, futuro sic erigendae parochialis ecclesiae praefatae rectori ultra relictum, quod in eodem portu per vicarium curatum modo existentem ex veteri consuetudine quotannis con-

fici solet, annuam itidem summam centum viginti scutorum monetae Romanae ex fructibus, redditibus et proventibus sic applicatorum beneficiorum et cappellaniarum huiusmodi desumendam, pro illius congrua in eventum praedictum pari auctoritate Nostra applices et assignes. Ita ut futurus sic instituendae parochialis ecclesiae rector praefatus, utpote qui ecclesiae ac sacrarii et suppellectilis manutentione gravatur, ab illarum missarum satisfactione, quae ex applicatis beneficiis et cappellaniis huiusmodi ei respective obvenirent, omnino exemptus evadat.

Interim vero usque dum propositae dictae parochialis ecclesiae erectioni et dotationi locus factus fuerit, cura animarum dilectorum itidem filiorum illius parochianorum illic, ut antea, per memoratum vicarium curatum ad pro tempore existentis archipresbyteri nutum amovibilem, eodemque in praesens fruitur stipendio exerceatur, expressa tamen adiuncta lege, quod dictae parochialis ecclesiae erectione et dotatione huiusmodi sequitis, archipresbyter praefatus vicarium praedictum inibi alendi onere iam tunc exemptus alium presbyterum cappellani curatum nuncupandum tribus aliis modo existentibus pro meliori civitatis et territorii praefatorum adstantia adiungere, ac consueta assignatione sustinere debeat. Et nihilominus pro singulorum omnium complemento quatuor canonicatus et praebendae modo, ut praemittitur, vacantes, nec non clericatum choralem praefatum quovis modo, aut ex quorumcumque personis, seu per liberas quorumvis resignationes de illis in dicta curia vel extra eam etiam coram notario publico et testibus sponte factas, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati vacant, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod illorum collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem praefatam legitime devoluta, dictique canonicatus et praebendae dispositioni apostolicae specialiter, vel alias generaliter reservati existant, et super eis inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, cum annexis huiusmodi ex plenitudine iuris canonici, ac omnibus iuribus et pertinentiis suis; unum videlicet et unam Angelo praefato, ac alterum et alteram Petro, atque alium et aliam Sancti tertio dictis, et reliquum canonicatus et praebendas huiusmodi Iosepho primo dicto respective presbyteris, nec non clericatum choralem praedictum Iosepho secundo dicto clerico ex eadem civitate etiam respective oriundis per testimoniales tuas literas de vita moribusque praefatis, ac etiam idoneitate commendatis dicta auctoritate Nostra conferas et assignes. Inducentes per vos vel alium seu alios eundem Iosephum et aliorum vel procuratorum suorum eorum nomine in corporalem possessionem beneficiorum, seu cap-

pellaniarum praefatarum, ac annexorum, iuriumque et pertinentiarum praefatorum, et defendentes inductos, amotis exinde quomodolibet illicitis detentoribus ab eisdem ac dictorum oratorum, vel pro eis procuratoribus praefatis ad beneficia seu cappellanas huiusmodi, ut est moris, admitti, eique de illorum ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, provenitibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis integre responderi, contradictores auctoritate Nostra praedicta appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus piaie me. Bonifacii pp. VIII praedecessoris quoque Nostri, et aliis apostolicis constitutionibus contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales dictae Sedis aut legatorum eius literas impetrarint etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, aut alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus eisdem in assequutionem dictorum beneficiorum seu cappellaniarum huiusmodi volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad beneficiorum aliorum praeiudicium generari, seu si pro tempore existenti archiepiscopo Firmano, vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicuius minime teneantur, et ad id compelli non possint, quodque de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem coniunctim vel separatim spectantem nulli valeat provideri per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis, gratiis, concessionibus, indultis et literis apostolicis specialibus vel generalibus quorumcumque tenorum existentibus, per quae eisdem praesentibus non expressis vel totaliter non insertis, effectus earumdem praesentium impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus eorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in Nostriis literis mentio specialis, seu si memoratus Angelus, ac Petrus et Sanctes tertio dicti, atque unus et alter Iosephus praesentes non fuerint ad praestandum de observandis statutis et consuetudinibus dictae collegiatae ecclesiae solitum iuramentum, dummodo in absentia sua per procuratores idoneos et cum ad illam accesserint corporaliter illud praestent.

Nos enim easdem praesentes quoad restitutionem, redintegrationem, erectionem, electionem novas, erectionem et institutionem, applicationem, appropriationem, adiunctionem, assignationem, decretum, declarationem, concessionem, elargitionem, seiunctionem, separationem, posteriores erectionem, institutionem, ap-

plicationem et assignationem praefatas per te earumdem praesentium vigore, ut praefertur, faciendas semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, et ab omnibus et singulis ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, in omnibus et per omnia firmiter et inviolabiliter observari debere, nec ullo unquam tempore ex quocumque capite, vel quovis praetextu, occasione vel causa de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae aut alio quolibet substantiali defectu notari, impugnari, invalidari, seu alias quomodolibet infringi, retardari, annullari, seu per Nos et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem eandem suspendi, revocari, retractari, restringi, limitari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque iuris vel facti, aut gratiae vel iustitiae remedium impetrari, aut alias motu proprio et ex certa scientia concesso et impetrato quempiam uti seu iuvare posse, neque illas utpote ad maiorem Dei gloriam et divini cultus augmentum emanatas, sub quibusvis limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus etiam, ut praefertur, vel alias quovis modo, etiam per cancellariae apostolicae regulas, aut constitutiones apostolicas pro tempore factis et faciendis comprehendere, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per capitulum et canonicos praefatos, seu futuros mansionarios praedictos quodcumque eligendos concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cathedrales etiam de latere legatos, vicelegatos dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Volumus autem quod moderni beneficiorum et cappellaniarum huiusmodi possessores dicta beneficia seu cappellanas praefatas sic, ut praefertur, applicata et applicatas in praeiudicium dictae ampliacionis et erectionis ad favorem alicuius, etiam ex causa permutationis resignare vel in manibus ordinarii loci libere dimittere, aut iuri sibi in illis, vel ad illa et illas quomodolibet competenti cedere, etiam cuiuscumque indulti aut privilegii apostolici vigore non possint, etsi ea beneficia et cappellanas huiusmodi resignare vel dimittere, seu, ut praefertur, iuri cedere contigerit, resignatio seu dimissio, aut cessio praefatae in applicationis et erectionis supradictarum favorem tantum factae

sint et esse censeantur. Volumus etiam quod si apparuerit super resignatione dicti clericatus choralis antea per dictum Angelum alium consensum praestitum et extensum fuisse, praesens gratia nulla sit eo ipso. Volumus denique quod in futuris singulorum canonicatum et praebendarum, ac beneficiatum et clericatum choralium sic, ut praefertur, restitutorum huiusmodi, nec non parochialis ecclesiae praedictae in illius erectionis eventum praefatum restitutorum huiusmodi; nec non parochialis ecclesiae praedictae in illius erectionis eventum praedictum provisionibus dicta apostolica auctoritate faciendis canonicatum et praebendarum, videlicet in vigintiquatuor, computatis etiam distributionibus quotidianis, aliisque incertis quadragintaquinque ducatorum auri de Camera huiusmodi et iuliorum duorum dictae monetae cum dimidio alterius iulii similis, ac beneficiatum in viginti, computatis itidem distributionibus quotidianis aliisque incertis praedictis trigintaquatuor ducatorum et iuliorum quinque dictae monetae, ac clericatum in quindecim, computatis etiam distributionibus quotidianis aliisque incertis vigintiducatorum et iuliorum quindecim eiusdem monetae, ac tandem parochialis ecclesiae supra dictae in quadragintaquinque; una vero cum incertis septuagintaquinque ducatorum auri de Camera similium monetae Romanae respective fructus debeant sub poena nullitatis provisionum huiusmodi aliter factarum; postremo tandem, ut praemissa in hisce apostolicis literis Nostreis contenta quaecumque per te earumdem vigore praesentium ad prosperum celeremque exitum perducere valeant, ea omnia hunc in finem disponendi, quae pro tuis arbitrio et conscientia salubriter in Domino expedire iudicabis, plenam et absolutam licentiam et facultatem pari auctoritate Nostra concedimus et impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo secundo kalendis februarii, pontificatus Nostri anno secundo.

CX.

EPISTOLA ENCYCLICA

*Reformatio consuetudinum in exercitio religionis catholicae pro Armenis catholicis urbis Constantinopolitanae*¹.

Venerabili fratri Antonio Nurigian archiepiscopo primati Armeno Constantinopolitano.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter gravissimas quibus undique premimur

sollicitudines in suprema Ecclesiae specula positi infirmitatis Nostrae memores saepe ad te Nostros convertimus oculos, ut tibi novaeque isti archiepiscopali sedi in omnibus praestosis, quibus Armeni catholici nuper summi imperantis benignitate ab inimicorum suorum manibus erepti in puritate fidei et christianae charitatis exercitio constantes ita in salutis viam dirigantur, ut bona eorum conversatio decus Ecclesiae sit et ornamentum, et errantes veantur nihil habentes malum dicere de Nobis. Non te latet hoc tantum bonum, Dei opitulante gratia, episcoporum exemplo, vigilantia et laboribus promoveri, horum enim est doctrina, opportunitate et veritate infirma confirmare, disrupta consolidare, depravata convertere, et verbum vitae in aeternitatis cibum alendae familiae dispendere, et speramus, te his omnibus implendis non defuturum. Sed non una est eademque omnium opinio, quapropter, quamvis delationibus, quae ad Nos pervenerunt, faciles aures minime praebuerimus, opportunum tamen censemus et benevolentia, qua te etiam in minoribus constituti prosequuti sumus, et paterni amoris quo catholicas omnes ecclesias amplectimur, nova tibi hodie documenta praebere.

Hinc est, quod apostolico, quo fungimur officio, zelum tuum excitamus, ut cures ne inter oves tibi commissas abusus introducantur, contentiones oriantur, aut displicentiae causae interveniant, quibus si locus fiat partium exardescunt studia, et christiana frigescit charitas, ac praeterea persuasum tibi etiam esse debet in praesentibus tuae novae sedis adiunctis malignos homines fortasse inter catholicos quoque non defuturos, qui inde occasionem possent arripere te criminandi fovendique suis clamoribus insidias haereticorum, de quibus dubitari non potest, quin studia omnia convertant, ut in summo imperante eos destruant erga te, Iacobum Valle et catholicos Armenos, clementiae sensus, ex quibus tot tantaque in vos bona derivarunt. His quidem incommodis difficilior fiet aditus, donec summus imperans perspectas habeat virtutes tuas et sacerdotis Iacobi Valle, in quem omnem contulit praefecturae nationalis honorem, cum te ut nationis Armenae catholicae archiepiscopum primatem agnoscere recusavit, animum Nostrum recreat ac reficit audire vos apud eum magnam nominis existimationem esse consequutos. Ut hanc autem uterque vestrum conservet omnis adhibenda cura est, ne exterioris apparatus magnificentia videamini ea quaerere quae mundi sunt, non sine magno ovium tibi commissarum incommodo.

Memineritis hoc archiepiscopi maximum onus esse, ut spirituali suarum ovium saluti prospici-

¹ Ex Bullario Romano.

ciat, quare ne quaeras ut magnum apud te habeas ecclesiasticorum numerum, quorum honori detraheretur si vilioribus mancipientur officiis, aut in criminalibus praesertim iudiciis eae committerentur partes gerendae, quae ecclesiasticae lenitati minime conveniunt, sed iis utere pro uniuscuiusque idoneitate, ut nulla ex paroeciis quae a tua iurisdictione pendent suo careat pastore. Quousque autem tua iurdictio extendatur, non ignoras; scis enim te minime posse aut exercere, aut Iacobo Valle alias communicare facultates praeter eas quibus gaudes sacrorum canonum et Apostolicae Sedis auctoritate.

Prae oculis habe quibus limitibus tua iurdictio circumscripta fuerit a fel. rec. Pio VIII praedecessore Nostro literis apostolicis datis die sexta iulii anno millesimo octingentesimo trigésimo pro erectione novi archiepiscopatus metropolitani primatialis Constantinopolitani pro Armenis catholicis, aliisque literis datis eadem die pro tua in archiepiscopum electione, et perspicies iurisdictionem tuam ad eos tantum Armenos catholicos extendi, qui tui archiepiscopatus erectionis tempore ad provincias Othomano imperio subiectas pertinebant, quique destituti pastore Armeno catholico venerabilis fratris archiepiscopi Sardiensis et vicarii apostolici patriarchalis latini ritus iurisdictioni suberant. Inter hos autem nequitam recensendi sunt Armeni catholici, qui iam a catholicis sui ritus episcopis regebantur, neque ii, qui cum exterarum nationum sint, Constantinopoli francorum nomine appellantur, multoque minus ii, qui incolunt provincias ab Othomano imperio disiunctas, inter quos recensendi sunt Armeni Georgiani, atque hi omnes etiam nunc sunt sub eius ordinarii iurisdictione, a quo regebantur antequam nova institueretur archiepiscopalis cathedra Armena, cui nulla prorsus tradita potestas est in eos, qui ad alias quas-cumque catholicorum nationes ab Armena diversas pertineant.

His omnibus exceptis copiosus tibi remanet grex pascendus opere et sermone, et quoniam in christiana Ecclesia nihil sanctius, nihil sublimius sit missae sacrificio, summas mereris laudes, quoties adniteris, ut in eo peragendo is ritus adhibeatur, qui tantae rei maiestati respondeat, ille scilicet ritus, qui ab hac Sancta Sede iam probatus est, et in liturgia typis congregationis Fidei Propagandae praepositae praescriptus, qua omnia quae ad solemnem missarum celebrationem pertinent ordinantur. Attamen si solemni missarum celebratione vi persequutionum inter Armenos catholicos impedita quaedam laudabiles consuetudines iamdiu sint invectae prout illae sunt, quarum vi sacerdotes Armeni catholici sacrum celebrantes initium ducere solent a crucis signo, et post consecrationis verba sacrosanctum Iesu Christi corpus

et sanguinem sub speciebus panis et vini genibus innixi adorare, minime expedire censemus eas e medio tollere, nam qui id agere conaretur scandalum potius quam aedificationis causam praeberet. Quare ea regula omnino servanda est, qua statuitur inconsulta Sede Apostolica in sacrae liturgiae ritibus nihil esse innovandum etiam nomine instaurandi caeremonias, quae liturgiis ab eadem Sede probatis, magis conformes esse videntur, nisi ex gravissimis causis, et accedente Sedis Apostolicae auctoritate. Hoc autem apud Armenos catholicos accurate servandum peculiaris quoque ratio suadet, cum enim in veteri Armena sacrorum disciplina solemnis tantum missae celebratio permitteretur pro ea dumtaxat caeremoniae praescriptae reperiuntur.

Armeni autem catholici persecutionibus excitati aliquantulum ab ea disciplina recesserunt, et solemni missarum celebratione persecutionibus impedita, sacrum in aedibus etiam privatis peragere consueverunt. Haec vero consuetudo celebrandi nempe sacrum in privatis aedibus, etsi certis legibus circumscribenda videatur, ne id sine iusta et gravi causa fiat, tamen tolerari poterit quousque pro Armenis catholicis publicae adstructae fuerint ecclesiae, in quibus proprio ritu sacra fiant a sacerdotibus Armenis catholicis, nec his adimenda est libertas divinum opus peragendi in ecclesiis latinis sacrarum vestium apparatu proprium ad ritum accommodato (nisi forte ob urgentem necessitatem et vestium proprii ritus defectum ad tempus, et in peculiaribus causis legis huius rigorem relaxari contingat) ne qui foris sunt arbitrentur, Armenos catholicos ab ea fidei unitate recedere, quam nuper tam strenue professi sunt in rerum omnium et vitae ipsius discrimine. Una est Christi Ecclesia, una catholicorum omnium fides, unum baptismum, unum est omnium Nostrum caput Christus Iesus, qui beatissimo Petro apostolo, cui Nos, quamvis indigni, successimus plenam tradidit potestatem universam Ecclesiam regendi et gubernandi. Aequum igitur est, ut sacerdotibus Armenis haec via pateat, qua facilius catholicorum Armenorum animos in sancta religione proficenda, et in beatissimi Petri devotione confirmet.

Haec quae pietatem foveant nemini possunt occasione praebere transeundi a proprio ritu ad alium quemcumque, quamvis ab Apostolica Sede probatum, norunt enim omnes id vetitum apostolicis constitutionibus, nisi forte cuidam facultas fiat ex Apostolicae Sedis indulto. Paterno amore complecti volentes orphanos qui a patre Armeno et matre graeco-latina nati ob excitatam in Armenos persecutionem latinis hominibus educandi traditi fuere, eos simili gratia dignos iudicamus, quare illos in latini ritus exercitio manere posse decernimus, nul-

lamque molestiam eis inferendam esse praecipimus. Praeterea quum pastoralis sollicitudo in recta praesertim sacramentorum administratione procuranda, Nos magnopere premat non mediocri animi Nostri acritudine accepimus, isthic Poenitentiae et Eucharistiae sacramenta privatis in domibus crebro ministrari; ad arcendos itaque abusus omnes, qui inde oriri facile possunt, tuum zelum vel maxime excitamus, ut hanc rem maturo examine perpendas, collatisque cum venerabili fratre archiepiscopo Sardiensi vicario apostolico patriarchali consiliis, provideas diligenterque caveas, ne id unicuique indiscriminatim permittatur, sed facultates huiusmodi iis tantum sacerdotibus concedantur, qui ea praediti sint pietate, quae omnem abigat suspicionem, et in favorem eorum laicorum qui non solum bene morati sint, sed etiam locum habeant ad sacra mysteria rite obeunda aptum, et a profanis disiunctum usus, ubi sacrum ministerium absque ullo profanationis periculo possit exerceri.

Tuam etiam pastorem vigilantiam adhibe, ne in baptismatis administratione, aut in matrimonii benedictione ritus aliquis indecens aut contrarius ecclesiasticis legibus inducatur; haec enim Apostolica Sedes nunquam perferet et patietur, ut ex abusu in sacramentis administrandis ii habeantur mores, qui haereticam pravitatem aut corruptionem redeant, vel christiana modestiae aut ecclesiasticae dignitati repugnent.

Dolemus quoque et angimur haereticorum exemplo taxas fuisse impositas a catholicis persolvendas cum infantes lustralibus aquis sunt abluendi, et matrimonia sunt benedicenda, quod cum Ecclesiae catholicae disciplinae et praxi omnino adversetur, tuam in mentem revocamus id nequaquam fas esse, et tantum permitti modicam taxam in funeribus iuxta diversas hominum conditiones praefiniendam, semper tamen charitati consentaneam, quae postulat, ut vere pauperes, sine ullo emolumento humentur et precibus catholico rituale praescriptis iuventur. Hac ratione non solum clerus Armenus catholicus ab omni avaritiae labe, quae servitus est idolorum erit immunis, verum etiam haereticos, ad catholicam complectendam religionem facilius alliciet.

Demum quum te, venerabilis frater, paterno sane amore prosequamur, vehementer hortamur, ut in ista ecclesia tuae fidei concredita ordinanda fidente animo Nos consulas, sciasque Nos in re tanti momenti, et quae Nostram augeat sollicitudinem, tibi non defuturos, ac praeterea pro certo habe, Nos praedecessorum Nostrorum vestigiis insistere, qui etsi cuilibet ad hanc Apostolicam Sedem aditum patere voluerint, gravissimasque poenas contra eos

decreverint id impediens, semper tamen omni diligentia usi sunt, ne faciles delationibus praeberent aures, probe noscentes, has plerumque originem ducere a malitia criminorum hominum legum severitatem fastidientium. Quare positum est in more Romanorum Pontificum, ut si coercenda facinora ad eos deducantur, nihil omittant eorum, quae ad veritatem detegendam pertinent, eosdemque accuratos episcopos aut superiores ecclesiasticos viros interrogent, quo facilius ac tutius ipsi per se significare possint, quae ad verum rerum statum cognoscendum conducunt. Hisce animi Nostri sensibus, de consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, negotiis Propagandae Fidei praepositorum, tibi patefactis, tibi, venerabilis frater, gregique tuae curae concredito apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia februarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio commissarii apostolici, cum facultatibus restaurandi templum beatae Mariae Virginis ab Angelis ad Assisium, terraemotus impetu dilapsum*¹.

Venerabilibus fratribus
archiepiscopis et episcopis Italiae
ac adiacentium insularum

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Neminem vestrum profecto latet ad Summi Pontificis curam potissimum pertinere, ut sacrarum aedium conservationi ac splendori diligenter prospiciat, earumque praesertim, quae remotissimae antiquitatis memoria, egregiis operis amplitudine et, quod magis est, pretiosis sacrarum rerum monumentis ac singulari christifidelium cultu iampridem praestantes, alia inter loca Deo sacra eminere, et peculiaris sollicitudinis studium sibi iure vindicare videntur.

Hisce omnibus sane nominibus summopere fulget celeberrimum ac religiosissimum templum ad Assisium Deiparae cui ab Angelis nomen, dictum, Umbriae ac Italiae ornamentorum omnium longe maximum atque amplissimum. In eo enim templo, Umbriae atque adeo totius Occidentis praecipuum decus san-

¹ Ex Bullario Romano.

ctus Franciscus Assisiens maiores quotidie efficiens in eximia sanctitate processus, et mira omnipotentis Dei charismata accipiens in coelestium rerum meditatione continenter defixus, divino impulsus instinctu, sui ordinis fundamenta iecit, atque Divini Nostri Reparatoris eiusque Sanctissimae Genitricis placido aspectu suavissimisque fuit dignatus colloquiis. Quod quidem templum vir sanctus, in deliciis habens tanto semper est prosecutus amore, ut ex hac vita migrans et in coelestes avolans sedes illud tamquam sibi a Deipara donatum, eique aliorum omnium longe carissimum suis alumnis vel maxime commendarit. Nihil igitur ad Italorum nomen famamque praeclarius, nihil illustrius, nihil denique sanctius ac religiosius est beatissima illa aede, quae cum a Sanctissima Dei Genitrice penitus diligatur, tot tantisque semper fuit nobilitata miraculis, ac tantis Ecclesiae cumulatæ thesauris, ut populi omnes singulari prodigiorum fama permoti, vel a disunctissimis regionibus, ad eam venerabundi certatim undique confluant, quo facilius in angustiis praesertim rebus omnibus et tutissimum Dei praesidium et certissimum Virginis auxilium sibi comparare possint. Quae cum ita sint, magno quidem ac pene incredibili dolore, venerabiles fratres, affecti fuimus, ubi Nostras pervenit ad aures, huiusmodi religiosissimum augustissimumque monumentum recenti terrae-motus impetu, magna ex parte convulsum labefactatumque fuisse. Itaque pro summo quo erga Deiparam studio sumus atque esse debemus, cuius tam praesentem tutelam ac propensam in Nos voluntatem, asperrimis hisce temporibus experti sumus, cum Nobis cordi vel maxime sit, augustum illius templum omni conatu tueri omnique ope et cura prospicere, ne maiora detrimenta patiatur, mentem cogitationesque Nostras, ad illud nulla interposita mora instaurandum convertimus.

Quamobrem hisce Nostris apostolicis literis dilectum filium Aloisium Ferri a Bononia, eos inter sancti Francisci alumnos, qui Minores ab observantia appellantur, cooptatum, eligimus et instituimus in commissarium generalem ad ipsas christifidelium oblationes atque eleemosynas colligendas, quibus commemoratum sacrum templum pro dignitate refici atque instaurari possit. Eidem etiam facultatem tribuimus, cuius praesidio alios quoque valeat religiosos eligere, qui vobis annuentibus easdem eleemosynas excipere possint. Praeterea ipsi Aloisio impertimur, ut munera omnia, cuiusque generis sint sive ex pecunia, sive ex rebus pretiosis non solum accipiat, verum etiam retineat, iisque pro templi instauratione utatur, atque artificum praesit operibus, vel alios religiosos ipsis operibus praeficiat, id tamen cum prae-

fecti ipsius templi coenobii consensu. In ipsius potestate erit omnibus in dioecesibus atque locis syndicos peculiares ex vestro iudicio eligere, et Assisii aliquem generalem statuere syndicum, qui dona omnia et pecuniam fidei tueatur custodia, et cuilibet artificum emolumenta praebeat, ipso generali commissario annuente.

Volumus idcirco atque mandamus, ut omnes ad quos spectat praefatum Aloisium huiusmodi munere insignitum agnoscant, eique praesto sint, faveant opemque ferant. Postremo in eam spem erigimur fore ut vos, venerabiles fratres, omni cura, studio, diligentia, contentione vestrae pietatis ac religionis partes explentes, atque Sanctissimae Dei Genitricis honore ac dignitate summo opere permoti, omnes omnia conemini, et nihil inausum nihilque intentatum relinquatis, quo facilius populi vestrae fidei concrediti et a vobis excitati atque inflammati, pro viribus alacri libentique animo tam insigni templo instaurando manus admoveant, operam praebeant, et copiosa offerant dona. Atque pro certo habeant, Nobis nihil gratius nihilque optatius, ipsis vero nihil utilius nihilque laudabilius esse posse quam sanctissimum Deiparae templum tegere atque tueri, illudque ab omni maiori detrimento atque iniuria omnino defendere. Nos vero qui et praeclaras virtutes vestras magni facimus, ut vos, venerabiles fratres, peculiari in Domino charitate complectimur, nullam profecto occasionem praetermitteremus, qua et dignitati commodisque vestris prodesse, et paternam Nostram erga vos benevolentiam uberiorius declarare possimus, cuius interea pignus apostolicam benedictionem vobis, venerabiles fratres, vestroque gregi peramanter imper-

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima febr. millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et honorum baronis pro equite Antonio Trasmundo Romano eiusque successoribus in infinitum*¹.

Dilecto filio equiti Antonio Trasmundo Romano e marchionibus Introdaquae patrio Sulmonensi

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Quoniam nobiles quadam necessitate constringuntur, ne ab antiquorum probitate dege-

¹ Ex Bullario Romano.

nerent, Romani idcirco Pontifices integritati morum prodesse quaerunt, ubi iam generosis viris et antiquae familiae decora praeferentibus maiora atque illustriora praesidia dignitatis indulgent.

Quare, quum perspectum sit Nobis, familiam tuam illustrem semper extitisse, in ea enim progenie, e qua descendis, honorificus baronis titulus quatuor ferme saeculis continenter servatus, ex Actone scilicet Trasmundo barone oppidi Venae-ruptae prope Asculum, qui vixit dimidio circiter aevo duodecimo, usque ad Ioannem Mariam primum Altobelli baronis Cellinae et Mirabelli filium labente saeculo decimosexto ortum, abatum tuum; teque praeterea huic generis vetustati ac nobilitati summam famam in philosophicis disciplinis tibi comparatam adiunxisse, alacri libentique animo tuis precibus annuimus, dum a Nobis familiae tuae nomine demisse postulasti, ut eodem ipso baronis titulo, quo maiores tui enituere, te tuosque posteris benigne afficere velimus.

Nos igitur hisce omnibus perpensis, ut solis tuae splendor reviviscat, tum etiam ut aliquam tibi de re literaria et publica, quam optime merito benevolentiae Nostrae significationem exhibeamus, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore sententes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, barones dicimus atque creamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii barones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima septima februarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus dotatur templum et collegium congregationis sanctissimi Redemptoris a beato Alphonso de Ligorio institutae in civitate Syracusana*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Divini Nostri Reparatoris vicariam operam hic in terris, licet immeriti, gerentes, ac propterea ecclesiarum omnium sollicitudine continenter districti, earum bono atque utilitati, summa quidem vigilantia et cura Nobis est summopere prospiciendum, ut christifidelibus ea omnia praesto sint auxilia, quae vel ad eorum mores rite eformandos, vel ad pietatem fovendam virtutemque augendam ac spiritualem salutem obtinendam pertinere posse videntur.

Hac profecto mente, recolendae memoriae Benedictus XIV praedecessor Noster suis apostolicis literis die decima nona novembris anno millesimo septingentesimo quinquagesimo primo datis, annulo piscatoris obsignatis, Francisci Mariae Testa tunc temporis Syracusani episcopi votis annuens, indulsit, ut in oratorio sancti Philippi Neri Syracusis sito collegium presbyterorum institueretur ad instar illorum, qui Mediolani a s. Carolo Borromaeo instituti, Oblati appellantur. Nunc vero a venerabili fratre Iosepho Maria Amorelli episcopo Syracusano accepimus, huiusmodi sacerdotum collegium, qui ex fundatorum voluntate communem vitam agere debuissent, nunquam existere potuisse, quamvis ad id obtinendum summopere elaborarint antecessores eius episcopi, qui idcirco alios operarios sacerdotes licet in propriis morantes domibus ad sacra munia in ecclesia obeunda adhibere coacti sunt. Itaque a Nobis enixe efflagitavit, ut maiori sui gregis commodo et utilitati consulentes, templum praefati oratorii eiusque aedes ac redditus presbyterorum congregationi, quae a beato Alphonso de Ligorio instituta a Ssmo Redemptore titulum adipiscitur, ex Nostra indulgentia concedere velimus, quo facilius non solum Syracusana civitas, verum alii etiam populi eius fidei concrediti omni sacrorum ope, et potissimum spiritualibus exercitationibus ac divini verbi praeconio ad fidei documenta morumque disciplinam omnemque iustitiam diligenter religioseque in universa dioecesi erudiantur.

Nos igitur, quibus nihil potius esse potest, quam in populorum salutem procurandam pro viribus incumbere, ipsius votis alacri libentique animo annuere volentes, motu proprio, certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine praefatum oratorii templum atque ipsius aedes omnesque cuiusque generis fructus, loco congregationis oratorii et Oblatorum collegii, presbyteris congregationis Sanctissimi Redemptoris a beato Alphonso de Ligorio institutae, perpetuo tribuimus, concedimus et adscribimus cum iis omnibus facultatibus et privilegiis, quae

¹ Ex Bullario Romano.

ipsius congregationis sunt propria, et quibus commemoratae congregationis presbyteri in utriusque Siciliae regno fruuntur.

Quamobrem venerabili fratri episcopo Syracusano per praesentes eas partes imponimus atque mandamus; ut hasce Nostras apostolicas literas exequi omnino curet, atque commemoratam congregationem sanctissimi Redemptoris a beato Alphonso de Ligorio constitutam, in templo atque aedibus praefati oratorii erigere, instituere et conservare studeat, id ea tantum lege, ut templum sancti Philippi Nerii titulum semper retineat. Hac de causa venerabili fratri episcopo Syracusano ipsissimas facultates concedimus, quas eius antecessori Benedictus XIV fel. rec. praedecessor Noster pro Oblatorum collegio instituendo tribuerat.

Haec volumus, mandamus, concedimus et impertimur, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac dilectis filiis presbyteris congregationis Sanctissimi Redemptoris a beato Alphonso de Ligorio institutae eorum causa, quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sique in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, eiusdemque Pontificis commemoratis apostolicis literis in simili forma brevis editis, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non utriusque religiosae familiae de qua agitur etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima februarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

. CXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli et honoris comitis cum adnexis privilegiis pro nobili viro Siculo Audentio Amorelli ex oppido Sambuca Agrigentinae dioecesis¹.

¹ Ex Bullario Romano.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili
salutem et apostolicam benedictionem.

Eximia atque egregia virtutum merita, quibus praefulges, ac praesertim singularis tua in hanc Apostolicam Sedem fides atque observantia, quibus adductus comes itineris fuisti venerabilis fratris episcopi Syracusani tui germani haec sacra apostolorum limina visitantis efficiunt, ut aliquam Nostrae in te voluntatis significationem exhibeamus. Accepimus enim ab eodem venerabili fratre, cuius praeclaras virtutes permagni facimus, te non mediocri pietate et religione praeditum, ac Syracusanae sedis temporariae administrationi ab ipso praefectum summa cura, studio ac diligentia illius censum augendum curasse, atque eleemosynae in pauperes diribitorem praepositum, huiusmodi munere naviter religioseque perfunctum fuisse.

Nos itaque ipsius venerabilis fratris votis alacri libentique animo annuere volentes, teque praecipuo honore decorare cupientes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, comites aulae Nostrae Lateranensis ac palatii apostolici in perpetuum renunciamus, eligimus atque creamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis quemadmodum alii comites aulae Nostrae Lateranensis ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima februarii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXV.

BULLA

Qua dismembratur ecclesia Syracusana a iure metropolitico archiepiscopi Montis Regalis, et erigitur in sedem archiepiscopalem Sanctae Sedi immediate subiectam².

² Ex eodem Bullario.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Universalis Ecclesiae regimen inscrutabili divini consilii bonitate humilitati Nostrae commissum, inter multiplices gravissimasque pastoralis sollicitudinis curas, maxime auctas hodiernis perturbationum calamitatumque procellis, quarum pene obrueremur, magnitudine et acerbitate, nisi Deum, qui consolatur Nos in omni tribulatione Nostra, dexteram super Nos suae maiestatis fore extensurum confideremus, id etiam a Nobis exposcere arbitramur, ut ecclesias cathedrales antiquitate meritisque conspicuas, civitatesque populi frequentia, nobilitate ac pietate florentes paterna complectamur charitate, ac dignioribus titulis gratiusque singularibus, prout in Domino conspicimus expedire, apostolica liberalitate et ornemus et illustremus.

Perenni quidem apostolicae huiusmodi munificentiae testimonio dignae animo Nostro observantur Syracusana ecclesia et civitas, quarum praeclara merita scriptorum narrant praeconia, et historiae testantur monumenta. Syracusarum enim cathedra nedum caeteris Siciliae ecclesiis praestat antiquitate, gravesque veteris aevi scriptores eius foundationem adscribendam putant sancto Marciano a beato Petro apostolorum principe consecrato episcopo, et Antiochia Syracusas ad praedicandum Iesu Christi evangelium misso, sed insuper illam martyrum triumphis refertam et praeclaris celebratam pastoribus, Romani Pontifices praedecessores Nostri privilegiis et honoribus decorarunt, eiusque praesules pallii etiam usu aliquando donarunt. Civitas autem Syracusana, quae vetustate, celebritate ac gestis nulli alteri Sicularum est secunda, templorum numero et forma, incolarum frequentia, familiarum nobilitate, virorum doctrina ac pietate undique fulget, ac in dies novis emicat honoris et gloriae signis, cum ipsa se caput provinciae iam constitutam gloriatur, ac dilectum in Christo filium Nostrum principem Leopoldum, regni Siciliae ultra pharum generalem locumtenentem titulo comitis Syracusarum insignitum fuisse et gaudeat et gestiat.

Haec eadem felicitis recordationis Pius VII praedecessor Noster mentis suae acie perpendens, ac tam votis recolendae memoriae Ferdinandi I, dum in humanis versabatur, utriusque Siciliae regis, quam enixis precibus Philippi Trigona Syracusani antistitis, qui in erectione novae dioecesis Calatayeronensis a praefato praedecessore Nostro ad spirituales illorum populorum utilitatem promovendam paulo ante decreta meliorem suae dioecesis partem amisisse lugebat, obsecundare cupiens, Syracu-

sarum ecclesiam tot nominibus illustrem ad archiepiscopatus fastigium evehere sibi proposuerat. Quod vero memoratus praedecessor Noster viam universae carnis ingressus ad exitum perducere non potuit, hoc idem a Nobis, qui ad regendam gubernandamque catholicam Ecclesiam, licet immerentes, evecti fuimus, ea ratione perficiendum et absolvendum venerabilis frater Noster Joseph Amorellius hodiernus Syracusarum episcopus, qui maiorum inhaerens instituto ac sacrorum canonum dictis audiens, Romam se contulit ad beatorum apostolorum Petri et Pauli invisenda limina, ac singularis in Apostolicam Sedem devotionis ac fidelitatis indubia praebuit argumenta, humillimis oblati precibus postulavit, ut titulum archiepiscopalem cum honore pallii et crucis Syracusanae ecclesiae benigne concedere dignaremur, affirmans documentum huiusce Nostrae beneficentiae capitulo et clero illius civitatis totiusque dioecesis fore periucundum, atque adeo ab illis esse vehementer expetitum.

Nos igitur supplicationibus huiusmodi inclinati, idque charissimo etiam in Christo filio Nostro Ferdinando II utriusque Siciliae et Hierusalem regi illustri pergratum fore censes, atque omnibus mature perpensis, quae hac super re de more perpendenda erant, motu proprio, certa scientia et apostolicae potestatis plenitudine a metropolitico iure archiepiscopi et ecclesiae Montis Regalis Syracusanam cathedralem ecclesiam omnipotenti Deo in honorem nativitatis beatae Mariae Virginis et sanctae Luciae virginis et martyris dicatam, universamque eius dioecesim divellimus, seiungimus et eximimus, eamque sic divulsam, seiunctam et exemptam Nobis et Sedi Apostolicae immediate subiicimus, atque ad honorem et dignitatem sedis archiepiscopalis sine ulla suffraganeorum episcoporum adsignatione, erigimus, extollimus ac evehimus pro uno deinceps archiepiscopo Syracusano cum suis capitulo, sigillo, arca, mensa omnibusque aliis archiepiscopalibus insigniis, privilegiis, honoribus et iuribus, quibus aliae archiepiscopales ecclesiae et earum praesules quomodolibet, non tamen titulo oneroso, seu ex indulto aut privilegio particulari utuntur et gaudent.

Syracusanis item archiepiscopis pro tempore usum pallii et crucis ante se praeferendae, ex aliorum archiepiscoporum more, atque ex sacrorum canonum praescripto, intra fines tantum dioecesis Syracusanae, et non alibi omnino, sive in alienis dioecesibus, sive in quibuscumque aliis locis archiepiscopo Syracusano praefato non subiectis, nec etiam de ordinarii licentia, nec in civitate et dioecesi Syracusana praesentibus, vel quolibet dilecto filio Nostro Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali, vel quolibet Sanctae Sedis ordinario aut extraordinario legato aut nuncio, ac etiam ipso metropolitano

Montis Regalis tamquam speciali Sanctae Sedis delegato (ut infra adnotabimus) nisi de eorum respective consensu, vigore praesentium concedimus atque indulgemus, reservato iure pro praefato Montis Regalis metropolitano Sanctae Sedis delegato, ut infra, in civitate et dioecesi Syracusana utendi, si libuerit, pallio iuxta formam sacrorum canonum, et praegestandae crucis: et dummodo quoad pallium praedictum, archiepiscopi Syracusani pro tempore illud ab Apostolica Sede, servatis de iure vel consuetudine servandis, postulent, et consuetudo fidelitatis debita sacramento edito accipiant, aliaque in similibus observari solita adimpleant.

Quamquam vero ecclesiam Syracusanam per ipsius erectionem in sedem archiepiscopalem a iure metropolitico archiepiscopi Montis Regalis exemptam et Sedi Apostolicae subiectam decreverimus, volumus tamen ac praecipimus, ut adveniente illius vacatione sartum tectumque sit archiepiscopo Montis Regalis eiusque capitulo metropolitano ius supplendi negligentiam capituli Syracusani in electione vicarii capitularis ad praescriptum sacri concilii Tridentini sess. 24, cap. 16, de reform. Insuper volumus, decernimus atque mandamus, ut archiepiscopi pro tempore existentes Montis Regalis, a quorum metropolitica iurisdictione praefatam ecclesiam archiepiscopalem Syracusanam exemimus, eamque Nobis et Apostolicae Sedi immediate subiecimus, in eam Nostras vices gerant; proptereaque ipsos deputamus, constituimus atque creamus perpetuos Nostros et Sedis Apostolicae delegatos, eisdemque facultates omnes necessarias et opportunas concedimus atque elargimur in omnibus iis, quae ad ipsos metropolitico iure antea pertinebant, tum scilicet in causis in gradu appellationis dignoscendis dirimendisque, tum in iis quae ad supplendam praelatorum negligentiam per sacros canones praescribuntur. Volumus tandem atque edicimus, ut quoties in metropolitana ecclesia Montis Regalis provincialem synodum celebrari contigerit, ad eam accedere teneatur Syracusarum antistes, archiepiscopalibus quidem dimissis insigniis, sed primum post metropolitanum Montis Regalis, ac supra omnes suffraganeos episcopos praeeminentiae tenens locum.

Praesentes quoque literas semper et perpetuo validas et efficaces esse ac fore, nec ullo unquam tempore subreptionis, obreptionis aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae, aliove quovis defectu, etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum, cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae et dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, illis non consenserint, aut minime vocati et auditi fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari et audiri debuissent, aut ex eo quod solemnitates aut quaecumque alia fors-

servanda et adimplenda minime servata fuerint, nec adimpleta, notari, impugnari aut in controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti vel iustitiae remedium impetrari posse, sed tamquam ex pontificiae providentiae officio et motu proprio factas omnimoda firmitate existere, suosque integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus atque declaramus.

Quocirca venerabilem fratrem Nostrum Dominicum Benedictum Balsamo archiepiscopum Montis Regalis in exequutorem praesentium litterarum apostolica auctoritate constituimus, ut ipse, per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum, praesentes Nostras literas, cum fuerit requisitus, solemniter evulget, ac omnia et singula in eis contenta, auctoritate Nostra statuatur atque decernat, et a cunctis inviolabiliter servari praecipiat: atque ut tam ipse, quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomodolibet oritura, etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare libere et licite possit ac valeat, omnimodam etiam facultatem concedimus et impertimur. Eidem vero archiepiscopo praecipimus, ut singulorum actorum in praesentium litterarum exequutione conficiendorum exemplar authentica forma exaratum intra quadrimestre ab expleta ipsarum exequutione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis rebus consistorialibus praepositae de more asservari mandamus.

Non obstantibus Nostris et cancellariae apostolicae regulis de iure quaesito non tollendo, aut in contrarium praemissorum quomodolibet editis, aliisque apostolicis ac in universalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictarum ecclesiarum Syracusanae et Montis Regalis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, praerogativis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem continententes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et suffi-

cienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat has paginas Nostrae separationis, erectionis, elevationis, exemptionis, constitutionis, decreti, mandati, voluntatis, intentionis, deputationis et derogationis infringere, vel eis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo secundo, sexto kalendas aprilis, pontificatus Nostri anno secundo.

CXVI.

EPISTOLA

*Laetatur de felici partu Hispaniarum reginae ac gratias agit de officioso erga Pontificem studio*¹.

**Carissimo in Christo filio Nostro
Ferdinando Hispaniarum regi catholico**

GREGORIUS PP. XVI.

**Carissime in Christo fili,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Etsi ex litteris ad Nos catholicae maiestatis tuae habere te persuasum intelligimus, quidquid boni tibi contingat esse Nos participes laetitiae tuae; Nostrum tamen est, eo quo officio fungimur sane libentissime, tibi confirmare, admodum gratum Nobis accidisse, quod significas, a carissima in Christo filia Nostra regina coniuge tua, regiam infantulam editam feliciter in lucem fuisse. Id enim et Nos indicio esse ducimus propitium respicere Dominum connubium tuum, spemque afferre iam non dubiam haud longe abesse, ut te votorum, quae populis tuis tecum communia sunt, compotem faciat. Gratulantes igitur maiestati tuae, ac tam pro officioso erga Nos tuo studio gratias agentes ex animo, auctorem bonorum omnium Patrem caelestem enixe precamur, ut crebra Nobis de te, carissime in Christo fili Noster, rebusque tuis laetandi praebeat argumenta; atque illud nominatim benignus annuat, quod ad regni tui reique ipsius catholicae prosperitatem suppliciter imploras; cuius divini muneris omnisque auspiciem gratiae apostolicam

benedictionem catholicae maiestati tuae, egregiae puerperae, recens natae Hispaniarum infanti regiaeque familiae tuae universae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum die decima nona martii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXVII.

EPISTOLA

*Ferdinando Hispaniarum regi catholico epistolam scribit, qua illum de sublato impedimento consanguineitatis existente inter Sebastianum Hispaniarum infantem et Mariam Amaliam, sororem regis utriusque Siciliae, certiore facit*².

**Carissimo in Christo filio Nostro
Ferdinando Hispaniarum regi catholico**

GREGORIUS PP. XVI.

**Carissime in Christo fili;
salutem et apostolicam benedictionem.**

Nihil impensius optantes, quam ut quidquid in Domino possumus gratificemur catholicae maiestati tuae, oblatam a te Nostro huic obsecundandi desiderio, occasionem admodum libenter amplexi sumus. Itaque cum urgente cura totius regiae domus tuae felicitati prospiciendi, id consilii capiendum duxeris, ut nuptiae inter dilectissimum filium Nostrum Sebastianum Hispaniarum infantem, consobrinum tuum, et dilectissimam in Christo filiam Nostram Mariam Amaliam regis utriusque Siciliae regni sororem ineantur, et humiliter pro tua religione ac pietate supplicaveris, ut impedimentum auctoritate Nostra removeatur ex propinquitate, qua sunt inter se iidem principes coniuncti, huic Nos voto maiestatis tuae quod et Nobis, re considerate perpensa prudens visum est ac salutare, aequo pronoque animo annuimus, prout aliae testantur Nostrae apostolicae litterae, quibus sublatum declaramus impedimentum illud, et ratum fore, quod intenditur matrimonium, ac rite sancteque contractum. Quod superest auctorem sacramenti, quod *magnum est in Christo et in Ecclesia*, enixe rogamus, ut huiusmodi gratiae suae omnibus beneficiis connubium istud prosequatur, quae fructus afferant tum futuris ipsis coniugibus, tum toti regiae familiae maiestatis tuae, subditisque gentibus saluberrimos; quorum auspiciem apostolicam benedictionem tibi, carissime in Christo fili Noster, eidemque regiae familiae universae amantissime impertimur.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex eodem Archivio.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona martii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXVIII.

EPISTOLA

Ad cardinalem Rodolphum ex archiducibus Austriae et archiepiscopum Olomucensem scribit; dolet de rebellionē pontificiae ditionis; in occasione solemnitate saecularis festi dedicationis ecclesiae metropolitanae plenariam indulgentiam fidelibus concedit; de beatificatione ven. servi Dei Ioannis Sarcander, odio catholicae fidei ab haereticis interempti, agit¹.

Dilecto filio Nostro Rodulpho tituli s. Petri in Monte Aureo S. R. E. presb. card. ex archiducibus Austriae, archiepiscopo Olomucensi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Litteris ad Pium VIII fel. rec. praedecessorem Nostrum a te, dilecte fili Noster, datis, nullo merito. Nostro eidem subrogatis respondendum esse duximus, ne pastoralis eximioque zelo, quo pro salute animarum tibi creditarum flagras, aliquo modo defuisse videamur. Non est autem cur responsionis Nostrae moram tibi excusemus. Scis enim quot novo Pontifici officia implenda sint, nec ignoras, pontificatu vix a Nobis inito, quosdam pontificiae ditionis populos incredibili perfidia excitatos ad rebellionem fuisse, ad quam compescendam cogitationes et curas Nostras intendere opus fuit. Nefariis autem huiusmodi motibus augustissimum imperatorem fratrem tuum pro suo in Nos studio, Deo iuvante, quantocius impositurum pro indubitato habemus. En interea quid tuis litteris tanquam si ad Nos scriptae fuissent rescribendum putaverimus. Ad solemnitatem saecularis festi, quo dedicationis metropolitanae ecclesiae tuae memoria recolitur, magis ac magis augendam, plenariam, ut petis, indulgentiam fidelibus impertimur, qui confessi et eucharistico pane refecti, metropolitanam ipsam ecclesiam pie visitaverint aliquo ex illis octo diebus quibus saeculare festum supramemoratum celebrabitur. Alterarum litterarum tuarum pars beatificationem respicit ven. servi Dei Ioannis

Sarcander, odio catholicae fidei ab haereticis interempti, quam beatificationem quam cito fieri poterit agi, desideras. Nos, qui oblatas tibi gratificandi occasiones nunquam praetermitteremus, congregationi Nostrae, quae dicitur Sacrorum Rituum, iam indiximus ut beatificationis, de qua sermo est, negotio mature ad examen revocato, quid agendum sit videatur, Nobis sine mora significet. Utinam votis tuis festinanter obsequi Nobis liceat. Id enim aequae Nobis ac tibi gratissimum foret. Te insuper certiores facimus, congregationem Concilii quamprimum responsuram secundae relationi visitationis dioecessanae a te peractae, in qua ut in prima, pietas tua singularis, fervens zelus summa cum prudentia coniunctus, omnium denique virtutum usus elucet, quibus commissum tibi gregem assidue atque ad exemplum gubernas. Quare persuasum te habere volumus paternam charitatem erga te plane maximam esse, et Nos nihil unquam antiquius habituros, quam spectatissimis petitionibus tuis, quantum in Nobis erit, obsecundare. Huius firmissimi propositi Nostri pignus tibi sit apostolica benedictio, quam ex intimo cordis depromptam omnisque felicitatis auspicem tibi, dilecte fili Noster, gregique tuo peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta martii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo².

CXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus Raphael Barissich
eligitur in episcopum Azoten³.*

Dilecto filio Raphaeli Barissich presbytero ordinis Minorum s. Francisci de Observantia

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut dum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Documentum hoc in originali refert annum millesimum octingentesimum trigesimum secundum; tamen

invenitur iuxta seriem chronologicam anni primi Pontificatus Gregorii XVI.

³ Ex Regesto Brevium Propagandae Fidei vol. 4 fol. 78

sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et gubernare. Dū dum siquidem provisioni ecclesiarum omnium nunc vacantium quaeque in posterum vacaturae ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Postmodum vero episcopalis ecclesia Azoten. quae in partibus infidelium consistit, solatio pastoris destituta, Nos ad eiusdem ecclesiae de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt Nos certiores, provisionem celerem atque felicem, in qua nullus praeter Nos se potuit seu potest intromittere reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis paterno et sollicito studio intendentes post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negociis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem; demum ad te de legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus existis, quique missionarii apostolici munere summa cum laude fungeris; cuius apud Nos de morum integritate, prudentia et pietate ac christianae religionis et catholicae fidei zelo, ac spiritualium providentia et temporalium circumspectione fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus, quibus omnibus mature perpensis te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem episcopalem ecclesiam Azoten. de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritum accepta de eorumdem fratrum consilio, auctoritate apostolica, tenore praesentium providemus. Teque illi in episcopum praeficimus atque pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo in illo qui dat gratias et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praedicta ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter et prospere dirigatur, grataque in spiritualibus et temporalibus orthodoxa religio incrementum suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione animi amplectens, curam et administrationem praefatas ita studeas feliciter prudenterque exercere, ut ecclesia praedicta gaudeat se provido gubernatori ac fructuoso administratori esse commissam, et tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merea-

ris benedictionem et gratiam. Praeterea tibi, ut ad ecclesiam praefatam quamdiu ab infidelibus detinebitur accedere minime tenearis, dicta auctoritate concedimus et indulgemus.

Caeterum ad ea quae in tuae cedere possunt commoditatis augmentum favorabiliter respicientes, tibi ut a quocumque malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, accitis et in hoc ei assistentibus duobus aliis episcopis, vel, quatenus hi commode reperiri non poterunt, duobus eorum loco presbyteris saecularibus, vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus similem huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, et eidem antistiti ut receptis a te prius catholicae fidei professione, iuxta articulos a Sede Nostra propositos, ac Nostro ac Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solito iuramento, praedictum munus tibi impendere auctoritate Nostra licite valeat, eadem auctoritate plenam et liberam harum litterarum serie tribuimus facultatem.

Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut nisi receptis a te prius per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse antistes consecrationis munus tibi impendere, tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarumstrarum suspensi sitis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta martii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus reformatur praxis adhibenda in electione supremorum moderatorum familiarum religiosarum regni Hispaniarum¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In suprema pastoralis ministerii amplitudine ac dignitate, meritis licet impares, ineffabili divinae providentiae consilio constituti, libenter

¹ Ex Bullario Romano.

profecto summorum principum postulatis aures Nostras faciles praebere solemus, eorumque votis annuendum esse ducimus cum ipsi praesertim de re catholica optime meriti, ea a Nobis exposcunt, quae ad religionis bonum pertinere cognoscimus.

Itaque carissimus in Christo filius Noster Ferdinandus Hispaniarum rex catholicus egregia sane virtute eximiaque pietate praeulgens, et de catholica religione summopere meritus, pro singulari, qua religiosos in Hispania ordines voluntate prosequitur, eorumque instituta veneratur, Nobis exponendum curavit, tum ex locorum longinquitate, tum ex temporum conditione, tum etiam ex praesenti cum primis coenobitarum statu plures gravesque occurrere causas, quibus vel praepediatur omnino, vel saltem minus opportunum ac salutare dignoscatur executioni committi, nonnulla ex iis, quae de supremis religiosarum familiarum moderatoribus eligendis per rec. me. Pium VII praedecessorem Nostrum in apostolicis literis quarum initium *Inter graviores* sub plumbo expeditis, ac quarto idus maii anno millesimo octingentesimo quarto datis praestituta fuere. Quamobrem laudatus idem catholicus rex a Nobis petit, ut huiusmodi rei, pro maiori ipsorum religiosorum ordinum bono atque utilitate, auctoritate Nostra apostolica, consultum esse velimus.

Nos igitur rebus omnibus quae ad hoc pertinent negotium, maturo examine perpensis, ac temporum potissimum ratione habita, probe noscentes quantum huius Apostolicae Sedis intersit, regularibus ordinibus, quo meliori fas est modo prospicere, quippe qui christianae non solum sed civili vel ipsi reipublicae maximo ornamento, usui et auxilio semper fuerunt ac sunt, atque catholici regis desideriis, quantum in Domino possumus, annuere exoptantes, motu proprio, ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, statuimus atque mandamus, ut in supremis regularium ordinum moderatoribus eligendis ea omnia serventur, quae hisce Nostris apostolicis literis edicimus atque decernimus. Cum itaque supremus cuiusque regularis ordinis moderator, et vicarius generalis erunt eligendi, duo disiuncta ac peculiariter habeantur comitia seu capitula iis in regionibus, ubi ad sancitam alternae residentiae legem immorandum iisdem est ex muneris ratione. Ad haec autem distincta comitia illi suffragatores seu vocales conferre se debent, qui vel supremo moderatori, vel vicario generali erunt subiecti. Hinc cum apud Italos cogentur comitia pro supremo moderatore eligendo, eodem tempore in Hispania erunt comitia pro vicario generali adsciscendo, et vicissim comitia in Italia habebuntur pro vicarii generalis electione, quando in Hispaniis summus ordinis magister erit renunciandus. Constituto autem ab ipso summo or-

dinis moderatore et a vicario generali pro propriis cuiusque subditis comitiorum loco, literae de utriusque comitiis in id loci ac temporis indicendis, ac de suffragatorum convocatione dandae semper erunt a summo dumtaxat magistro, tum ad sibi subiectas familias, tum ad caeteros etiam ordinis alumnos, qui vicario generali parent, easque ad coenobia sibi obnoxia vicarius generalis mittendas circumferendasque diligenter curabit, quemadmodum et supremus moderator advigilabit, ut eas coenobia abs se procurata certo excipiant. Item postquam vicarius generalis rite fuerit renunciatus acta eiusdem electionis ad supremum moderatorem mitti volumus, ut ab eo approbentur. Verum ne ea regularis ordinis pars proprio sit destituta rectore, donec supremus moderator sua auctoritate electum vicarium confirmet, decernimus atque mandamus, ut statim ac vicarii generalis electio legitime atque ad praefiniendas regulas peracta, cognita fuerit, ipse suum interim magistratum ineat, ac proprio munere fungi incipiat, eique auctoritate Nostra apostolica facultatem huiusmodi concedimus et impertimur, cuius praesidio provincias, quae eius regimini subsunt, regere ac moderari libere et licite possit et valeat. Neque vero supremus regularis ordinis moderator ab electo vicario generali confirmando abstinere se poterit, quin primum consilii sui causas, supremo huius Apostolicae Sedis iudicio exposuerit, multoque minus eius in potestate erit impedire, quominus electus vicarius suscepti muneris procuracionem teneat, donec idem vicarius a Summo Pontifice amoveatur. Quod si vertente sexennio vel supremus regularis ordinis praefectus, vel vicarius generalis quacumque de causa defuerit, in eorum locum ille erit sufficiendus, qui ex religiosae familiae legibus ad ipsorum vicariam ac temporariam operam gerendam designatur. Denique eos qui exacto sexennio vel supremi moderatoris vel vicarii generalis munere perfuncti fuerint iterum sexennio proximo insequenti, eadem dignitate honestari omnino vetamus atque interdiciamus, quod ex cuiusque religiosae familiae lege, ut plurimum cautum est. Quae quidem omnia perfici atque servari mandamus, donec aliter ab hac Apostolica Sede pro re et tempore decernendum esse censeatur.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et illis ad quos spectat atque in tempore spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus commemorata fel. rec. Pii VII

praedecessoris Nostri constitutione aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene ac sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Caeterum praecipimus atque mandamus, ut reliqua omnia, quae in commemorata rec. mem. Pii VII praedecessoris Nostri constitutione continentur, et quibus per hasce Nostras literas non derogavimus, pleno in suo robore maneant, et integre inviolateque servantur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia aprilis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus Paulum Hilarium Contrezy vicarium apostolicum Siamensem iuxta modum eligit¹.

Dilecto filio Ioanni Paulo Hilario Contrezy canonico cathedralis ecclesiae Carnuten.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum Nostris litteris apostolicis sub annulo piscatoris expeditis ac datis die nona septembris superioris anni ven. fr. Bartholomaeus Brugière episcopus Capsensis ac vicarii apostol. Siamensis coadiutor, quatenus possit regnum Coreanum ingredi, ibidem apostolicum exercere munus, regni eiusdem vicarius apostolicus fuerit deputatus; quumque aliis litteris eodem die editis ven. fratri Iosepho Florens episcopo Sozopolitano et vicario apostolico Siamensi impertitae fuerint facultates, quarum vi discedente episcopo Capsensi, alium ecclesiasticum virum in suum coadiutorem eligere potest, eumque in episcopum consecrare adsignato titulo ecclesiae Biduensis, satis provisum videretur, ne quid praedictus vicariatus apostolicus detrimenti capiat; cum tamen ob aetatem ven. fratris episcopi Sozopolitani, qui senex est et valde debilis, ac praeterea ob alias temporum difficultates fieri posset, ut inita consilia effectum suo carerent: ne forte contingat, ob discessum co-

adiutoris et coadiuti mortem, Siamensem vicariatum in eum statum adduci, ut nullum habeat moderatorem episcopali caractere insignitum, ad praecavenda mala, quae inde essent oritura, Nos de consilio venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum opportunum existimavimus, virum designare, qui maturitate consilii, morum integritate et ecclesiasticarum disciplinarum scientia praefulgens huiusmodi rei possit consulere.

Quapropter, quum apprime noverimus, te canonicatum cathedralis ecclesiae Carnuten. et officium directoris et professoris theologiae in seminario dioecesis Carnutensis dimisisse, ut te sacris missionibus devoveres, atque in eo esse ut e seminario Parisiensi missionum ad externos proficiscaris, quo missionarii munus apud Sinas exerceas, peculiari beneficentia te prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrisse, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de eorumdem venn. fratrum consilio auctoritate Nostra apostolica mandamus, et quatenus post discessum ven. fratris episcopi Capsensis praedictae litterae apostolicae suum effectum sortitae non fuerint, ipse Sozopolitanus episcopus, cui per hasce litteras necessarias et opportunas tribuimus facultates, te in novum coadiutorem vicariatus Siamensis eligere possit, ita tamen ut ab illo sic electus, ea tantum, quae tibi demandavit, omnino praestare tenearis, et, quum huiusmodi munus quomodolibet vacaverit, te coadiutorem a Nobis renunciatum eius loco vicarium apostolicum Siamensem cum omnibus et singulis facultatibus, quae illi ratione officii huiusmodi a Sede hac Apostolica hactenus quomodolibet concessae sunt, ex nunc pro tunc auctoritate et tenore praesentis facimus et constituimus, salva semper in praemissis cardinalium eiusdem congregationis auctoritate. Praeterea (si id contingat) ut caractere et titulo episcopali insignitus evadas, ex nunc pariter pro tunc te in episcopum ecclesiae Biduensis, quae modo per obitum illius ultimi episcopi vacat, atque in partibus infidelium existit, eadem Nostra auctoritate eligimus ac declaramus, tibi que ut ad ecclesiam praedictam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auctoritate Nostra concedimus et indulgemus.

Ipsi autem Sozopolitano episcopo vicario apostolico, vel si forte post discessum coadiutoris coadiutus supremum diem obierit, antequam in novum sui eligat coadiutorem, vel alio legitimo impedimento detineatur, quominus mu-

¹ Eu Iure Pont. de P. F.

nus consecrationis tibi possit impendere, a quocumque alio catholico antistite gratiam et communionem habente cum hac Apostolica Sede, postquam a te professionem catholicae fidei iuxta articulos a Sede Nostra propositos, ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum acceperit, munus consecrationis auctoritate Nostra apostolica tibi impendere libere et licite valeat, accitis adstantibusque duobus loco episcoporum presbyteris saecularibus, seu cuiusvis ordinis et instituti regularibus, praedictae huius Sedis gratiam et communionem pariter habentibus, dicta auctoritate plenam et liberam tribuimus facultatem.

Volumus tamen et eadem auctoritate praecipimus atque decernimus, ut nisi emissio a te in eius manibus iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse Sozopolitanus vel alius, ut praefertur, episcopus consecrationis munus tibi impendere, tuque illud suscipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso. Mandamus propterea in virtute s. obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit pro tempore, ut te in coadiutorem, ut supra delegendum, ad liberum eiusdem muneris exercitium iuxta praesentium tenorem recipiant et admittant, tibi in omnibus, quae ad hoc munus pertinent, praesto sint atque obediant, tuaque salubria monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris in rebellés, seu statueris, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quinta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus confirmatur concessio emphyteutica facta de bonis cappellaniae sanctorum Antonii et Sebastiani, constitutae in ecclesia Deiparae, vulgo del Confine, dioecesis Tifernatis, cum reductione originarii canonis, cappellano solvendi*¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo episcopo Tifernati

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Franciscus Roti, unus e patronis cappellaniae a sanctis Antonio et Sebastiano nomen adeptae in ecclesia Deiparae, vulgo del Confine, istius tuae Tifernatis dioeceseos constitutae, se, ex decreto sacrae congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae emphyteusim perpetuam iniisse omnium bonorum ad eandem cappellaniam spectantium cum onere persolvendi temporario cappellano annum canonem nummorum scutatorum sexaginta sex Romanae monetae. Addit praeterea, se, quum ad tuenda eius cappellaniae iura ac bona nonnullas lites et controversias pertulerit, quumque redditus, qui ex hisce bonis obveniunt, sint admodum tenues pactum canonem impendere haud omnino posse. Suppliciter ergo ad Nos confugit, atque a Nobis enixe efflagitavit, ut praefinitam canonis summam ad scutatos nummos quadraginta tantum ex Nostra indulgentia ac venia reducere velimus. ●

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, habita ratione tui relatus, nec non voti a dilecto filio Nostro Iacobo Philippo Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali Fransonii nuncupato ponente emissi, de consilio commemoratae congregationis, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut pro tuo arbitrio tuaeque conscientiae monito canonem nummorum scutatorum sexaginta sex pro emphyteusi bonorum cappellaniae, de qua agitur, eius rectori in tempore persolvendum, ad annuos scutatos nummos quadraginta reducas, itemque caveas ut pendatur liber et expers a quocumque onere etiam extraordinario, sive iam imposito, sive in posterum imponendo, servatis tamen iis reliquis conditionibus, quae priori decreto adiectae sunt, ac non obstantibus iis omnibus, quae per idem decretum non ob stare decretum est.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia aprilis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Bullario Romano.

CXXIII.

EPISTOLA

*Carolus Albertus Sardiniae regem, ob mortem Mariae Theresiae Victorii Emanuelis uxoris, dolore affectum consolatur*¹.

Carissimo in Christo filio Nostro
Carolo Alberto Sardiniae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quam in regiae tuae maiestatis luctu partem sumamus ob casum, quem litteris, exeunte martio, datis, nuntiare Nobis festinasti, explicare multis haud necessarium arbitramur. Agitur nempe de luctu ob carissimam in Christo filiam Nostram reginam Mariam Theresiam Austriae archiducem, clarae mem. regis Victoris Emmanuel viduam, e regia tua domo nuper ereptam. Nos autem singulari prorsus caritate et defunctam reginam prosequutos esse, ac te pariter ceterosque de regia tua domo prosequi notum iam tibi est, carissime in Christo fili Noster, idque te in illis etiam litteris profiteri Nobis accidit gratissimum. Quocirca partem in praesenti tuo luctu Nostram ex Nostra eadem caritate regia tua maiestas metiri debet. Verum haec eadem singularis plane caritas, te impellente non minus, quam ipsa per se urget Nos, ut tibi tuisque iuxta ac reginae quae e medio vestrum ablata est, aliquod in Domino praebere solatium conemur. At quod ad vos attinet, quid aptius afferamus, quam monitum illud Pauli apostoli *ut non contristemini, sicut et ceteri qui spem non habent*. Firmiter enim sperare debemus, praestantissimam mulierem Mariam Theresiam ex aerumnosa hac vita a Deo ad sempiternam suorum meritorum mercedem in coelo recipiendam fuisse evocatam. Quoniam vero illud minime pro certo haberi potest, nihil ei adhuc superesse expiandum, ut hanc reipsa capessere mercedem queat; Nos idcirco et hoc curabimus, ut illam apud misericordiarum Patrem enixis supplicationibus adiuvemur. Interea novum effusae caritatis Nostrae pignus apostolicam benedictionem, tibi carissime in Christo fili Noster, regiaeque tuae domui universae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXIV.

EPISTOLA

*Leopoldum archiducem Austriae, dolore affectum morte uxoris Mariae Annae Carolinae, consolatur*².

Dilectissimo in Christo filio Nostro Leopoldo archiduci Austriae Etruriae sibi subiectae magno duci.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilectissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ut ea omnia, quae imperiali celsitudini tuae tuaeque familiae laeta vel adversa evenerint, Nos maxime tanguit; ita nunc non possumus non dolere summam doloris illius acerbiter, quam ex interitu dilectissimae in Christo filiae Nostrae magnae ducissae uxoris tuae Mariae Annae Carolinae capere te cum eadem tua familia necesse fuit. At vero ad huiusmodi leniendum moerorem plurimum spes firma valere debet praestantissimam uxorem tuam e terris in coelum ex hac videlicet valle lacrymarum ad aeternam requiem a Deo vocatam esse. Id profecto iam christianae, quibus praedita erat, virtutes omnino portendere visae sunt; praesertim cum ut tuis ad Nos litteris luctuosi eiusdem casus nunciis significasti, cumulum iisdem virtutibus addiderit invictae patientiae, qua ultimae illiusque diuturnae gravissimaeque aegritudinis molestias toleravit. Iamvero recenti huiusmodi exemplo ante oculos imperialis celsitudinis totiusque domus tuae posito haud sane indigere vos arbitramur hortationibus Nostris, ut quam in obitu fortis eiusdem mulieris fecistis iacturam, pari animi submissione ac magnitudine perferatis. Pluribus ergo huic rei minime insistemus. Verum antequam Nostris hisce litteris finem faciamus, tibi, dilectissime in Christo fili Noster, sinceram reddimus gratias pro votis quae praeterea memoratae tuae litterae denuntiant, a te ideo susceptis, ut longaevam Nobis vitam incolumitatemque nec non secundiorem pontificatus Nostri cursum a Deo impetres. Mutuam autem imperiali tuae celsitudini vicem rependentes, prosperrima tibi quaeque ab eodem bonorum omnium largitore enixe precamur, et eorum auspicem apostolicam benedictionem ipsi tibi ac universae familiae tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex eodem Archivio.

CXXV.

BULLA

*Erectionis insignis ecclesiae collegiatae cum
curâ animarum in civitate Centi, dioecesis
Bononiensis* ¹.

**Dilecto filio vicario venerabilis fratris Nostri
archiepiscopi Bononiensis, in spiritualibus,
generali**

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

**Dilecte fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Cum inter gravissima supremi apostolatus onera Nostri quoque muneris non parum intersit, ut in collegiatis praesertim ecclesiis, quae tamquam principales et matrices magis a populo frequentantur, divina psalmodia et sacramentorum laudum celebratio, maiori, qua par est, magnificentia ac decore expleantur, maximo inde afficimur studio, ut ea quae ad redintegrandum in iisdem ecclesiis ministrorum numerum, atque vetustum eorum ordinem, si qua humanarum rerum instabilitate immutatus inveniantur, in pristinum propriumque locum apprime restituendum, divinique cultus honorem amplificandum, optima ratione proposita esse deprehendimus apostolicae auctoritatis ope, ac opportunis aerarii Nostri largitionum auxiliis, quemadmodum locorum ac temporum circumstantiae populi spiritualis necessitas persuadent, iuxta petentium vota ad exitum feliciter perducantur.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum modernorum archipresbyteri et canonicorum saecularis et insignis collegiatae, quae etiam parochialis existit, ecclesiae sancti Blasii oppidi civitatis nuncupatae Centi Bononiensis dioecesis, quod praefatum oppidum in pontificia Ferrariensi legatione situm, inter caeteras illarum partium civitates, tam originis vetustate, populi frequentia, agri fertilitate rerumque omnium commercio, quam ob plurimos pietate bonarumque artium studio, atque aliis virtutum ornamentis celeberrimos viros continuo floruisse, et non dubias erga suos antistites observantiae atque in omnes hospitalitatis et benevolentiae notas constat praebuisse, ubi perantiqua ac pluribus religionis monumentis insignis aderat parochialis ecclesia divo Blasio episcopo sacra, quo primum videlicet de anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, tum ex ipsa civitate, cum ex circumstanti territorio quam plurimi ecclesiastici viri convenire, qui sub dependentia ipsius

parochialis ecclesiae rectoris, sacras inibi peragere caeremonias, ac divina officia statutis horis ac temporibus psallere ceperunt; ideoque communales fuerunt vocati, quod certa ex illius communis redditibus praestituta assignatione fruebantur, et aucto subinde ecclesiasticorum numero per cla. mem. dum viveret Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalem antistitem, parochialis ecclesia praedicta in collegiatam de anno eiusdem Domini millesimo quingentesimo octuagesimo sexto fuit erecta, atque ex piis largitionibus aliisque proventibus illi adiectis, communi efformata massa, tam canonicis, quam caeteris collegiatae ecclesiae inservientibus ecclesiasticis congrua dotatio fuit assignata, ut una cum praefatae parochialis ecclesiae rectore ad dignitarii gradum erectae huic collegiatae ecclesiae in divinis inservirent. Cum tamen plurium ipsius civitatis familiarum institutionibus, canonicorum numerus in dies augeretur, dictae collegiatae ecclesiae capitulum precibus ad Sanctam Sedem opportune porrectis, erectionis et institutionis huiusmodi confirmationem, ac plurium privilegiorum largitionem a fel. rec. Clemente pp. VIII praedecessore Nostro obtinuit.

In ea enim collegiata ecclesia tunc usque et de anno Domini millesimo septingentesimo nonagesimo octavo infrascripti enumerabantur canonicatus, officia et beneficia; unus videlicet archipresbyteratus principalis inibi ac unica dignitas existens, quae de iurepatronatus laicorum, videlicet pro tempore existentium communis et hominum dictae civitatis ex fundatione vel dotatione existerat, cuique animarum cura illius parochianorum imminerebat, quique annuo redditu scutorum trecentorum duorum, et obulorum quinquaginta novem monetae Romanae ex distinctis bonis proveniente provisos, dempta summa nonaginta sex scutorum monetae praefatae, quam in congruam mercedis assignationem cappellani curati solebat erogare, rochetti et cappae magnae ac mantelletae nigri coloris usu una cum palmatoria et canone in missae celebratione perfruebatur. Ac septemdecimo canonicatus cum totidem praebendis, quarum plures etiam de iurepatronatus laicorum ex fundatione vel dotatione existerant. Ad reliquos vero ex dictis canonicatibus et praebendis nominatio seu praesentatio personarum idonearum in eis ad nominationem seu praesentationem huiusmodi respective canonice instituendarum ad certas personas ecclesiasticas, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicis spectabat, quotidiani chori servitium adnexum habentes, et cappae magnae, canonis et palmatoria privilegio concederati, inter quos unus erat canonicatus et theologalis

¹ Ex Bullario Romano.

nuncupata praebenda, alius autem ex dictae collegiatae ecclesiae capitularibus antianitate servitii antiquior decani, alter vero post illum simplici praepositi denominatione existebant. Caeterum hi omnes canonicatus ultra peculiarem praeendam annuo reddito potiebantur, qui ex bonis ad quadraginta sex circiter scutatorum millium ascendentibus, eorum cuilibet certa servata proportionem obtingebat. Ac decem canonicatus, qui simplicia officia, nullam beneficiorum ecclesiasticorum naturam praeseferebant, quorum possessores parva assignatione illius communi dotali eam annui redditus partem, quae ex bonis valoris quinque mille biscentum sexaginta septem scutatorum monetae praefatae eorum unicuique obveniebant. Quique demum perpetua simplicia, personalem tamen residentiam requirentia, ac servitium chori adnexum habentia beneficia ecclesiastica mansionariatus nuncupata, ad quorum quatuor nominatio seu praesentatio personarum idonearum in eis ad nominationem seu praesentationem huiusmodi per ordinarium loci, aut alias instituendarum ad pro tempore quodque existentem capitulum et canonicos praedictos, cessantibus reservationibus et affectionibus praefatis spectabat. Reliquum vero de iurepatronatus laicorum ex fundatione vel dotatione existebat, ac beneficiorum huiusmodi possessores annuum triginta quinque scutatorum monetae praefatae stipendium habebant, atque una cum communalibus praedictis rochetti et cappae magnae laneae usu fruebantur. Ac praeter memoratos archipresbyteratum ac canonicatus et praeendas, et officia atque beneficia praedicta alter existebat ecclesiasticorum virorum coetus, qui consortiales nuncupabantur, eiusdem collegiatae ecclesiae servitio simpliciter addicti peculiaribus redditibus provisi existebant. Separatum insuper aderat patrimonium prout adhuc in praesens reperitur ex quo sub administratione pro tempore existentis archipresbyteri, ac quatuor ex dictae collegiatae et parochialis ecclesiae parochianis ea omnia comparabantur, quae ad divini cultus expensas sustinendas, et ad mercedem ecclesiae inservientibus suppeditandam necessaria dignoscuntur.

Miserrima tunc retroactorum temporum superveniente varietate, atque idcirco collegiata ecclesia praedicta usque et de anno eiusdem Domini millesimo septingentesimo nonagesimo octavo stabilibus suis bonis expoliata, illius capitulares annua assignatione in deperditorum bonorum compensationem ab aerario publico illorum cuilibet persolvenda provisi extiterunt. Illa vero quae ad archipresbyteratum praedictum spectabant bona, uti ad parochi congruam constituendam, et parochialia obeunda munera necessaria, una cum peculiaribus tantum praebeendis fuerunt adservata, paulo post si qui in communi rerum omnium perturbatione, adhuc

supererant capitulares, annuente tunc temporis archiepiscopo, ad ipsam collegiatam ecclesiam iterum convenire, pro choralis servitio praestando, sacrisque caeremoniis peragendis non recusarunt, prout temporum vicissitudines eorumque numerus in dies decrescens eis sinere videbatur.

Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, procedente tempore quotidiana experientia compertum fuerit, quod propter plurium capitularium decessum, et propectam aliorum aetatem, ac pene universam reddituum deficientiam, ita ipsius collegiatae ecclesiae splendor et dignitas imminuti sunt, ut non solum divinus cultus magnum in ea patiatur detrimentum, verum et incolarum numerus tum in civitate, tum in subiecto illius territorio ad septemdecim animarum millia adauctus, spiritualibus subsidiis prorsus destitutus, novis ecclesiae ministris indigere videatur, qui sacrum diebus festis peragere, sacramentales excipere confessiones, pueros ad pietatem et bonas artes in seminario inibi instituto alacriter informare, atque in pluribus ecclesiis dictae civitatis sacra ministeria valeant exercere. Hinc fel. rec. Pio pp. VIII etiam praedecessori Nostro per archipresbyterum et canonicos praedictos hac super re porrectis precibus variisque delatis propositionibus fuit humiliter expostulatum, ut praevia assignatione medietatis illarum pensionum, quae capitularibus a veteri numero superextantibus adhuc persolvuntur perpetuis futuris temporibus duratura, eam pecuniae vim pro nova illius capituli dotatione vellet adiicere, quam Camerae Apostolicae a communitate et hominibus dictae civitatis iamdiu debitam dignoscebant. Quibus quidem precibus aliqua ex parte, quoad nempe expetitam pensionum huiusmodi perpetuationem per dictum Pium praedecessorem clementer exceptis; postmodum autem eodem Pio praedecessore e vivis erepto memorati archipresbyter et canonici Nobis recursum habuerunt, ad hoc ut pleniori huiusce capituli dotationi per supradictam cessionem consulendo, susceptum redintegrationis opus perficere dignaremur. Re cognita itaque a tunc existente Camerae Nostrae Apostolicae generali thesaurario, probata provisionis necessitate, acceptisque hac de re informationibus a venerabili fratre Nostro moderno archiepiscopalis ecclesiae Bononiensis antistite novam saepedictae collegiatae ecclesiae dotationem infrascriptis assignationibus constituendam ex rescripto ipsius thesaurarii generalis die vigesima octava mensis ianuarii millesimi octingentesimi trigesimi primi edito libentissime fuimus elargiti. In cuius sequelam archipresbyter et canonici praedicti novum hunc rerum ordinem, ac nonnullas, quas in ipsamet collegiata ecclesia conficiendas sibi proposuerunt immutationes, expresso dictorum canonicatum et praebedarum, ac aliorum benefi-

ciorum patronorum accedente consensu, apostolicae Nostrae firmitatis roborē communiri cupientes, Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus piis eorum votis, spiritualem animarum salutem potissimum respicientibus, in praemissis annuere de benignitate apostolica dignamur.

Nos igitur, qui muneris Nostri plurimum esse intelligimus, ut in iis quae divini cultus incrementum cum animarum spirituali bono concernunt, auctoritatis Nostrae partes sollicitis studiis impendamus, eosdem archipresbyterum et canonicos, etiam interesse habentium singulares personas specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, nec non rescripti et instrumenti praefatorum tenores etiam veriores, ac datas praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi, dictam ecclesiam sancti Blasii ad primaeum istiusmodi collegialitatis statum, gradum atque honorem, retenta sua parochialitate, cum omnibus et singulis iuribus, praerogativis, privilegiis, indultis, insignibus aliisque honoribus et oneribus ac obligationibus illi antea adnexis et competentibus, non tamen quoad proprietates bonorum, ut praefertur, deperditorum, sub infrascriptis modificationibus pro re et tempore, auctoritate Nostra, servatis de iure servandis, sine alicuius praeiudicio perpetuo restituas atque redintegres. Dictaque collegiata ecclesia sic restituta atque redintegrata archipresbyteratum praefatum ad primum et proprium gradum principalis curatae et unicae tantum dignitatis, nulla quoad peculiarem ipsius congruam inducta innovatione, ad primum et digniorem stallum in choro dictae collegiatae ecclesiae redeundi et in eo consedendi, iisdemque exemptionibus, honoribus, antelationibus et privilegiis tam in dicta collegiata ecclesia, quam extra eam, quibus pro tempore existentes illius archipresbyteri antea perfruebantur, itidem perfruendi, ac parochianorum dictae collegiatae ac, ut praefertur, parochialis existentis ecclesiae animarum curam eadem qua in praesens utitur ratione exercendi, auctoritate Nostra praefata de novo evehas et extollas, confirmata tamen quoad illius provisionem eiusdem Clementis praedecessoris voluntate. Quod si qui ex praesentatione communitatis et hominum praefatorum, ad dictum archipresbyteratum fuerint nominati, praevio examine per examinatores in synodo dioecessana iuxta formam concilii Tridentini, aut alias canonice deputatos ad curam animarum huiusmodi exer-

cendam habendo, apostolicas dictae provisionis literas a Sede Apostolica semper et quando-cumque reportare teneantur. Nec non sexdecim canonicatus suas respective praebendas adnexas habentes, quorum possessores novem videlicet servitii antianitate potiores, activi seu numerarii nuncupandi, in sacro presbyteratus ordine constituti existant quotidiano chori servitio iuxta modum antea in eadem collegiata ecclesia adservatum, et cum iisdem exemptionibus inter-esse, missam conventualem per turnum celebrare, caeterasque ecclesiasticas caeremonias, quae inibi, vel ex peculiari dispositione, vel ex veteri consuetudine peragi consueverunt, itidem adimplere debeant. Reliqui vero septem inter supranumerarios sint adscribendi, eorumque quatuor diaconali, ac tres postremi subdiaconali respective ordinibus insigniti esse debeant, ac in altaris ministerio iuxta uniuscuiusque qualitatem inservire, et in diebus per annum solemnioribus et duplicibus primae classis, aliisque ab eodem capitulo designatis vel designandis temporibus, choro pariter interesse teneantur, ad pristinum ordinem et essentiam cum eadem qualitate iurispatronatus laicorum, seu praesentationis ecclesiasticae dicta auctoritate Nostra revoces atque reponas. Quo vero spectat ad canonicatus, eorum numero ad octo tantum redacto, illos in totidem perpetua simplicia personalem tamen residentiam requirentia, chorique servitium adnexum habentia beneficia ecclesiastica, ita ut caeterorum beneficiorum dispositionibus subiecti existant, et de ipsis cessantibus reservationibus et affectionibus praedictis ad praesentationem, ut antea, eorumdem communalium, caeterisque in illorum fundatione praescriptis ut prius adservatis, pro totidem clericis seu presbyteris communalibus nuncupandis disponi et provideri queant. Atque ex his quatuor inter activos seu participantes, reliquos autem inter supranumerarios recensendos eadem auctoritate Nostra perpetuo erigas atque instituas. Pari interim ratione aliorum beneficiorum mansionariatuum nuncupatorum imminuto numero, eorumque binis inter activos, et reliquis duobus inter supranumerarios capitulares recensitis ius nominandi seu praesentandi ad illam coram ordinario loci, dum ea pro tempore vacare contingat, reservationibus et affectionibus praedictis quoque cessantibus, modernis et pro tempore existentibus memoratae collegiatae ecclesiae archipresbytero et canonicis praedictis dicta auctoritate Nostra perpetuo reserves atque tribuas. Ac insuper unicuique ex capitularibus supranumerariis nuncupatis ad participantium numerum iuxta servitii antianitatem libere transeundi planum et absolutum ius saepedicta auctoritate Nostra etiam reserves, ea porro sub conditione, quod quilibet ex illis suam respective praebendam ad quam primum fuerit nominatus, ultra inferius

constituendam assignationem semper adservare valeant; ita ut qui in capitulum dictae collegiatae ecclesiae inter canonicos vel communales, aut mansionarios tantum supranumerarios sint adscribendi respective ordinis munia et obligationes sustinere debeant. Pro constituenda autem tum canonicatum et praebendarum praefatorum, tum aliorum beneficiorum nova dotatione ultra annuam summam tercentum quatuor scutorum et obolorum triginta monetae praefatae ex pensionibus superextantium veteris collegiatae ecclesiae capitularium pro illarum tantum medietate, ut praemittitur, perpetuo duraturis, et ab aerario Camerae Apostolicae praedictae, retentis tamen ex ea annuis centum quinquaginta scutatis saepedictae monetae in compensationem infrascriptae cessionis persolvendis, aliam pariter summam in sorte sex milium septingentorum quadraginta duorum scutorum et obolorum viginti sex monetae huiusmodi, quam a communitate et hominibus dictae civitatis Centi eidem Camerae Apostolicae Nostrae diversis ex capitibus iamdiu debitam, thesaurarius generalis praedictus plenario eorundem communitatis et hominum ad haec omnia accedente consensu, vigore memorati rescripti saepedictae collegiatae ecclesiae capitulo cessit et assignavit, auctoritate Nostra praefata perpetuo itidem applices et appropries. Qua quidem cessione et assignatione per communitatis et hominum huiusmodi repraesentantes legitime recognita, ac inter ipsos et dictae collegiatae ecclesiae capitulares solemniter hac de re adstipulato instrumento statutum fuit atque sancitum, ut summa trecentorum quinquaginta unius scutorum et obolorum triginta quatuor dictae monetae annuo interusurio sex scutorum pro quolibet centenarii respondente, una cum alia additionali assignatione quinque scutorum et oboli unius dictae monetae magistratus praedictus in ipsius capituli dotationem statutis terminis ac solutionibus, quotannis suppeditare teneatur. Quibus summis insimul computatis cum integræ perpetuationi earundem pensionum post illas percipientium respective obitum locus factus fuerit, annua summa quingentorum decem scutorum et obolorum sexaginta quinque monetae huiusmodi ad favorem massae capitularis praedictae iuxta infrascriptam proportionem remaneat disponenda.

Cumque ex dicta summa in statutam hanc dotationem eroganda de scutatis biscentum sex et triginta quinque obolis monetae huiusmodi tantum in parte disponi queat, et illa annua scutata septuaginta sex et obolos septuaginta quinque monetae paris inter archipresbyterum praefatum et novem canonicos numerarios, loco distributionum quotidianarum aequaliter dividenda, et per eos una cum aliis duobus scutatis et quadraginta duobus obolis dictae mo-

netae ex anniversariorum et funerum proveniuntibus unicuique capitularium praedictorum assignatis, nec non cum respectivae praebendae, quae modo potiuntur, redditu percipienda, memorata auctoritate Nostra primus seiungas et separe; ita ut in eventum supradictae perpetuationis, completa capituli dotatione, tam eidem archipresbytero, quam cuilibet ex canonicis numerariis praefatis annuallis summa triginta octo scutorum dictae monetae in totidem distributiones pro meliori choralis servitii adstantia constitui possit. Caeterum ne quatuor communales ac bini mansionarii respective numerarii nuncupandi, quorum primi ad instar communalium supranumerariorum ex funerum et anniversariorum emolumentis praefatis, et primitiva dictorum communitatis et hominum assignatione; alteri vero ad instar quoque mansionariorum supranumerariorum ex dictis emolumentis, illisque adiecta capituli retributione, annua respective summa quatuor scutorum et octoginta quatuor obolorum eiusdem monetae perfruuntur, competenti mercede ulterius destituantur, unicuique eorum annua summa viginti scutorum huiusmodi loco peculiaris praebendae, qua carent, tertia tamen illius parte pro quotidianis distributionibus constituta, ex nunc memorata auctoritate Nostra etiam perpetuo adiicias et assignes.

Quo vero pertinet ad canonicatum et theologalem modo vacantem pinguiori prae ceteris praebenda instructum de quo praevio concursu iuxta modum in constitutione pia mem. Benedicti pp. XIII pariter praedecessoris Nostri habendo occurrentibus reservationibus et affectionibus apostolicis, apostolica, illis vero cessantibus ordinaria respective auctoritate, praevio tantum examine ad nominationem seu praesentationem capituli et canonicorum praefatorum ipsius collegiatae ecclesiae pro uno presbytero futuro in theologia magistro in posterum disponi debeat, dempta obligatione illum pro tempore obtinentibus conscientiae casus explanandi, prout in illius erectione de anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo quarto sequuta expresse cautum fuerat sacram scripturam festis diebus statutis seu statuendis populo explanandi dicta auctoritate Nostra onus etiam perpetuo adiungas et imponas.

Quibus quidem quoad collegiatae ecclesiae praefatae redintegrationem novamque illius dotationem ita dispositis atque ordinatis, cum haud remota spes dictis archipresbytero et canonicis effulgeat, fore ut aliquis religionis studio accensus de suis bonis in eiusdem collegiatae ecclesiae favorem pro divini cultus augmento et spirituali animarum utilitate testari, vel alio modo simpliciter illa donare intendat, simili auctoritate Nostra decernas et declares. Quod eveniente testamentaria dispositione vel dotatione huiusmodi, tum annuus redditus tri-

ginta octo scutatorum monetae similis ex bonis praefatis fuerit disponendus in dotatione unius canonicatus, ut supra, numerariae nuncupandae praebendae primum erogari valeat. Deinde vero superveniente augumento annui redditus huiusmodi in aliis viginti quatuor scutatorum et octoginta quatuor obolis monetae huiusmodi, alius communalatus et alterius mansionariatus respective supranumerariorum successivae dotationi locus fiat. Hac itaque ratione capituli universi iuxta praestabilitas uniuscuiusque summas exacta dotatione, si aliquid ex memoratis redditibus forte donandis fuerit disponendum, id omne communi massae dictae collegiatae ecclesiae auctoritate Nostra praefata ex nunc prout ex tunc et e contra adnectas et incorpores; ea potissimum adhibita proportionem, ut unusquisque canonicorum praedictorum pro duabus portionibus quibuslibet ex communalibus et mansionariis praefatis pro una tantum parte reddituum huiusmodi iuventur incremento, usque dum canonicorum distributiones ad annum summam quadraginta scutatorum dictae monetae adauctae fuerint, et quidquid ultra huiusce dotationis terminum supererit partim pro cera praesertim in supplicationibus necessaria, atque in vasorum et paramentorum pro servitio dictae collegiatae ecclesiae restaurationem vel emptionem, prout maior exegerit necessitas, partim pro aliqua mercede caeremoniarum magistro assignanda, et expensis parochialis administrationis opportune supplendis erogari debeat.

Ac demum pro maiori dictae collegiatae ecclesiae decore et ornamento modernis praedictis, et pro tempore existentibus canonicis et communalibus, atque mansionariis praefatis facultatem libere utendi, ut antea, insignibus supramemoratis, quibus ex indultis aut delegatione apostolica huc usque potiti sunt, tam in dicta collegiata ecclesia, quam extra eam etiam in processionibus et funeralibus anniversariis, aliisque quibuscumque actis et functionibus publicis et privatis, ac inter missarum et horarum canonicarum diurnarum pariter et nocturnarum, ac vesperarum aliorumque divinorum officiorum huiusmodi celebrationem, ac etiam extra dictam civitatem, et ubique locorum etiam in synodalibus, provincialibus et generalibus conciliis, et in praesentia Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium etiam de latere legatorum, vice legatorum, Apostolicae Sedis nuntiorum iudicari et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, perpetuo erigas et confirmes. Hodierno tandem dictae collegiatae ecclesiae archipresbytero praedicto eiusque in eodem archipresbyteratu successoribus, ut maiorem sibi venerationem concilient indultum, praeter alia annunciata insignia, vestem quoque cum mantelletta violacei

coloris ad instar praelatorum in omnibus ecclesiasticis caeremoniis, tam intra quam extra dictam collegiatam ecclesiam celebrari solitis, in omnibus et per omnia ut supra deferendi memorata auctoritate Nostra perpetuo itidem concedas atque impartiaris. Eisdemque archipresbytero et canonicis, ut ipsi capitulariter congregati super eiusdem collegiatae ecclesiae, illiusque chori ac mensae capitularis, nec non sacristiae, earumque rerum, bonorum et iurium tam spiritualium, quam temporalium prospero et felici statu, regimine, gubernio et directione, nec non onerum illis pro tempore incumbentium supportatione, divinorum officiorum, supplicationum, funeralium, anniversariorum ac suffragiorum celebratione, distributionum et aliorum emolumentorum quorumcumque exactione, perceptione, reparatione, divisione, poenis per absentes, ac divinis officiis suis loco et tempore non interessentes, seu onera et ministeria eis et eorum cuilibet incumbentia subire negligentes incurrendis, servitio chori praestando, singulorum praesentis et absentiis notandis, caeremoniis et ritibus in dicta collegiata ecclesia illiusque choro, capitulo, supplicationibus et aliis actis huiusmodi servandis, officialibus et ministris eiusdem collegiatae ecclesiae necessariis deputandis et amovendis a quibuscumque aliis rebus in praemissis et circa praemissa quomodolibet necessariis et opportunis quaecumque statuta et ordinationes, capitula et decreta licita tamen et honesta, ac sacris canonibus, et constitutionibus apostolicis, ac concilii Tridentini decretis minime adversantia, et per ordinarium loci prius examinanda et approbanda edita et editae, praevia approbatione ipsius ordinarii declarare, interpretare et in meliorem formam redigere et reformare, ac antiqua statuta huiusmodi dummodo ipsius collegiatae ecclesiae utilitati conducant immutare, seu alia etiam de novo ex integro per eundem tamen ordinarium prius examinanda et approbanda; et per eos ad quos spectat et pertinet, ac pro tempore spectabit et pertinebit observanda sub poenis in contravenientes infligendis similiter cedere libere et licite valeant, plenam, liberam et omnimodam facultatem et potestatem dicta auctoritate Nostra similiter perpetuo concedas et impartiaris.

Dictaeque collegiatae ecclesiae illiusque archipresbytero ac canonicis et communalibus, atque mansionariis pro tempore existentibus praedictis, ut ipsi eorumque officiales et ministri, ac bona, res, proprietates et iura quaecumque omnibus et singulis tam spiritualibus, quam temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, praeminentiis, antelationibus, concessionibus, indultis, favoribus et gratiis quibus aliae similes, illarumque partium seculares et insignes collegiatae, quae etiam parochiales existunt ecclesiae, earumque capitula, canonici

ac dignitates, et beneficia in eis obtinentes, illarumque ministri ac bona, iura, res et proprietates de iure, usu, consuetudine et privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum similiter et pariformiter, ac aequè principaliter et absque ulla prorsus differentia, dummodo tamen illa sint in usu, et non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa, sacrisque canonibus et concilii Tridentini praefatis decretis aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis non repugnent, ut antea uti, frui, potiri et gaudere etiam possint et valeant, perinde ac si iis specialiter, nominatim et expresse concessa fuissent, itidem auctoritate Nostra praefata etiam perpetuo concedas et indulgeas. Et nihilominus pro singulorum omnium complemento duos ex supramemoratis canonicatibus et praebendis dictae collegiatae ecclesiae, qui de dicto iure patronatus laicorum videlicet communitatis et hominum praedictorum ex fundatione vel dotatione existunt, ac quorum etiam bonorum cuilibet forsann annexorum fructus, redditus et proventus septem ducatorum auri de Camera et iulii unius monetae Romanae non excedunt, certo quem Nos praesentibus haberi etiam volumus pro expresso modo vacantium quovis modo, aut ex quorumcumque personis, seu per liberam quorumvis resignationem de illis in Romana curia vel extra eam etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, non tamen per obitum vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem praefatam legitime devoluta, dictique canonicatus et praebenda dispositioni apostolicae, vel alias generaliter reservati existant, et super eis inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, dummodo eorum dispositio ad Nos hac vice pertineat cum adnexis huiusmodi ex plenitudine iuris canonici, ac omnibus iuribus et pertinentiis suis, unum videlicet et unam Bartholomaeo ex comitibus Chiarelli ipsius collegiatae ecclesiae communi, ac alium et aliam canonicatus et praebendam praefatos Thelesphoro Tangerini respective presbyteris dilectorum quoque filiorum ex dicto oppido oriundis, qui testimonio ordinarii de vita moribusque praefatis, ac etiam idoneitate commendantur, de consensu dilectorum pariter filiorum hodiernorum communitatis et hominum praefatorum auctoritate Nostra praefata respective quoque conferas et assignes. Inducentes per te, vel alium, seu alios Bartholomaeum et Thelesphorum, vel procuratorem eorum nomine in corporalem possessionem dictorum canonicatus et praebendae, ac annexorum iuriumque

et pertinentiarum praefatorum, et defendentes inductos, amotis exinde quibuslibet illicitis detentoribus ab eisdem, ac facientes dicti Bartholomaeus et Thelesphorus, vel pro eis procuratores praefati ad praebendam huiusmodi in dicta maiori ecclesia in canonicos sint recepti ac in fratres, stallis eis in choro et loco in capitulo dictae maiore ecclesiae cum dictis iuris plenitudine assignatis, eisque de dictorum canonicatus et praebendae ac annexorum eorundem fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis integre responderi, contradictores auctoritate Nostra praefata appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus Bonifacii pp. VIII praedecessoris etiam Nostri, et aliis apostolicis constitutionibus contrariis quibuscumque. Aut si aliqui apostolica praefata vel alia quavis auctoritate in dicta maiori ecclesia in canonicos sint recepti, vel ut recipiantur insistant, seu si super provisionibus sibi faciendis de canonicatibus et praebendis dictae maiore ecclesiae speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis aut legatorum eius literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, aut alias quomodolibet sit processum: quibus omnibus eundem in assequutione dictorum canonicatus et praebendae volumus anteferrì, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem canonicatum et praebendarum vel beneficiorum aliorum praepiudicium generari, seu si archiepiscopo Bononiensi et capitulo praefatis, vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicuius minime teneantur, et ad id compelli non possint. Quodque de canonicatibus et praebendis dictae maiore ecclesiae vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem seu quamvis aliam dispositionem coniunctim vel separatim spectans nulli valeat provideri per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis, gratiis, concessionibus, indultis et literis apostolicis specialibus, vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictaeque maiore ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis, mentio specialis, seu si Bartholomaeus et Thelesphorus praedicti praesentes non fuerint ad praestandum de observandis statutis et consuetudinibus dictae collegiatae ecclesiae solitum iuramentum, dummodo in eorum absentia per procuratores idoneos, et cum ad illam accesserint corporaliter illud praestent. Nos enim easdem praesentes quoad restitutionem, redintegrationem, erectionem, institutionem, reservationem, attributionem, appropriationem, ap-

plicationem, seiunctionem, separationem, adiunctionem, impositionem, declarationem, confirmationem, concessionem, indultum et impartitionem praefatas, per te earundem praesentium vigore, ut praefertur, faciendas semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, et ab omnibus et singulis ad quos nunc spectat firmiter et inviolabiliter observari debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus.

Volumus quod communalatus praedictus per Bartholomaeum praefatum modo, ut praemititur, obtentos per solam praesentis gratiae concessionem vacare eo ipso, ita ut de illo per Sedem Apostolicam tantum disponi possit. Postremo tandem, ut praemissa in hisce apostolicis literis Nostris contenta quaecumque per te earundem vigore praesentium ad prosperum celeremque exitum perducere valeant ea omnia hunc in finem disponendi, quae pro tuis arbitrio et conscientia salubriter in Domino expedire iudicabis plenam et absolutam licentiam et facultatem apostolica tibi auctoritate concedimus et impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo tertio, tertio decimo kalendas maii, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus Ecclesiae Babylonensi latinae Domini-
cum Marcellinum in episcopum praeficit*¹.

**Dilecto filio Petro Dominico Marcellino
Bonamie Philadurcensis dioecesis**

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare.

Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium et in posterum vacaturarum, ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus decernentes lex tunc irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Postmodum vero episcopali ecclesia Babylonensi latina, cui bo. me. Petrus Alexander Coupenié, ultimus illius dum viveret episcopus, praesidebat, per obitum ipsius Petri Alexandri, qui extra Rom. cur. diem clausit supremum, solatio pastoris destituta. Nos ad eiusdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt nos certiores, provisionem celerem atque felicem, in qua nullus praeter Nos se potuit seu potest intromittere reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negociis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te, qui ex legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus, et cuius apud Nos de morum integritate, doctrina, prudentia et pietate, christianae religionis propagandae studio, deque spiritualium providentia et temporalium circumspectione fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus, quibus omnibus debita ratione pensatis te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, eandem ipsam episcopalem ecclesiam Babylonensem latinam de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta de eorumdem fratrum consilio apostolica auctoritate tenore praesentium providemus, teque illi in episcopum praeficimus atque pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus ac temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praefata ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur, et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione complectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praefata gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, ac tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Caeterum ad ea quae in tuae cedere possunt commoditatis augmentum, favorabiliter respicientes, tibi a quocumque malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habentē additis et in hoc illi adsistentibus duobus aliis episcopis, vel, quatenus hi commode reperiri nequeant, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus, similem prae-fatae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, atque eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a S. Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae iuramento, praedictum munus tibi auctoritate Nostra impendere licite valeat, plenam harum literarum serie tribuimus facultatem.

Volumus autem et eadem auctoritate praecipimus, ut, nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse antistes consecrationis munus tibi impendere, tuque illud recipere praesumpseritis idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum, vestrarum suspensi sitis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quarta maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXVII.

EPISTOLA

Cum Francisco Antonio regio Hispaniarum infanti laetatur de suscepta felicissime prole¹.

Dilectissimo in Christo fili Nostro Francisco Antonio regio Hispaniarum infanti

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilectissime in Christo fili,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Animi sensus pleni pietatis, quique filium declarant S. Ecclesiae Catholicae fidelissime devotum, epistola refert data die decima aprilis

proxime elapsi, qua Nobis significas recens, tibi, dilectissime in Christo fili Noster, ex dilectissima item in Christo filia Nostra coniuge tua natum feliciter regium infantulum, cumque eodem ipso die ex aqua renatum et Spiritu Sancto, nominibus impositis Ferdinando, Maria, carissimis in Christo filiis rege et regina catholicis ex sacro fonte suscipientibus. Gratulamur ex animo eventum huiusmodi, quem tibi regiaeque familiae tuae, religionique ipsi catholicae faustum ac felicem fore confidimus minime dubitantes, quin Domino, cui gratias agens natum puerum tam impense commendas, bene iuvante, exemploque ipsi praelucente domesticae virtutis, decori olim suis ac sanctae religioni, ex qua Hispaniarum reges iure ac merito cognominantur, praesidio futurus sit. Votis igitur tuis et Nostra, quae cum regia coniuge postulas, adiungimus sane libentissime, tuoque erga Nos officio grati omnis gratiae caelestis auspicem apostolicam benedictionem tibi, dilectissime in Christo fili Noster, iisdemque tum uxori, tum novae proli, universae denique familiae tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die octava maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus Armenis Romae degentibus ecclesiam sancti Blasii basilicae Vaticanae filialem cum adnexis concedit, pro hospitio erigendo sub dependentia sac. congr. de Propaganda Fide, cuius praefectus eorum Armenorum protector et secretar., primicerius etc.².

GREGORIUS PP. XVI.**ad futuram rei memoriam.**

Romanae Ecclesiae, quae omnium ecclesiarum mater est et magistra, id proprium est, ut ad eam propter potio-rem principalitatem, ut Lugdunensis episcopus Irenaeus ait, omnis convenire debeat ecclesia, hoc est ii qui sunt undique fideles. Hinc vero magnus semper factus est fidelium ad hanc urbem concursus, tum ut apostolorum limina inviserent et beati Petri et Pauli exuvias venerarentur, tum ut eam haurirent fidem, quae ab iisdem apostolis Ecclesiae Romanae tradita est. Quamobrem ab antiquissimis temporibus extracta sunt in urbe partim a Pontificibus praedecessoribus Nost-
ris,

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Iure Pontificio de P. F.

partim ab imperatoribus et regibus, partim tandem ab hominibus pecuniosis et potentibus hospitium et domicilia recipiendis, instruendis et etiam alendis hominibus exteris destinata, quemadmodum et veterum testimonia, et quae adhuc reliqua sunt ex iis aedificiis, manifeste declarant.

Inter caeteras gentes quibus id contigit ut proprium in urbe hospitium et domicilium haberent, commemorandi sunt Armeni, quibus (ut vetustiora praetereamus) iamdudum ecclesia s. Mariae Aegyptiacae cum finitimis aedificiis assignata est. Verum ecclesia illa et domus plura habent incommoda, quibus Armeni coacti sunt opportunius hospitium cupere et saepius postulare. Nam et aer eo in loco insalubris est, locus ipse ignobilis, et ab ea urbis parte quae praecipue frequentata est nimis remotus, domus et ecclesia nimis angustae et ruinosae videntur; tandem ita quidem ea domus sita est, ut nihil in ea facere possit, quod a proximis vicinis non inspiciatur. Quae considerans fel. rec. Leo Papa XII praedecessor Noster, Nobis ipsis tunc praefecto sacrae congregationis de Propaganda Fide curam commisit, ut una cum dilecto filio Nostro Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali et sacrae visitationis apostolicae praeside remedia his incommodis tollendis opportuna proponeremus, collatisque consiliis ambo hanc inivimus sententiam, annuendum scilicet esse Armenorum desideriis, et transferendam eorum ecclesiam et hospitium ad ecclesiam s. Blasii in via Iulia, eisque attribuendam tum ecclesiam memoratam, tum viridarium, tum domos omnes eidem ecclesiae adiunctas et finitimas, quae in tabella his apostolicis literis subiecta describuntur. Nam opportunitates omnes tum ecclesia tum domus illae habere dicuntur ad ritus Armenos exercendos, ac ad excipiendos gentis illius viros, de quibus infra dicemus. His accedit nomen ipsum sancti Blasii martyris, cuius in honorem ea ecclesia extructa est, qui cum Sebastenus in Armenia minori episcopus fuisse vulgo dicatur, eos illuc quodammodo invitare videtur. Sublatum quoque est impedimentum, quod oriri fortasse poterat ex parochiae auctoritate et appellatione, qua superioribus temporibus praedita illa erat, cum ea nunc careat per literas eiusdem praedecessoris Nostri datas kalendis novembris anni millesimi octingentesimi vigesimi quarti, quarum initium *Super universam*, ac propterea capitulum sacrosanctae basilicae Vaticanae, cuius filialis, ut inquiunt, est ecclesia s. Blasii, de qua agitur, et ad quod domus pertinent eidem iunctae, iam de concedenda pio cuidam laicorum sodalitie ecclesia illa cogitabat: Quae cum pervenissent ad Armenos, qui in urbe sunt, praeferrī se sodalitie illi postularunt, paratosque se professi sunt ad domos illas emendas, quam ad rem satis sibi

pecuniae in promptu esse declararunt. Placuit Vaticano capitulo Armenos ea in re praeferre, eaque sententia praedecessori Nostro Leoni pp. XII etiam probata est, qui perpendens quantis et quam praeclaris meritis Armenorum gens praestet, praesertim cum his temporibus tam strenue pro retinenda catholica religione pugnaverit et innumeras calamitates fortiter passa sit, non modo Armenorum votis annuendum, sed multo plus etiam concedendum iudicavit quae ipsi postulaverint, et quamvis ii parati essent aedes illas et viridarium emere iustumque pretium persolvere, nullum tamen ab iis pretium exigi statuerat. Nos autem nolumus Armenos iis carere beneficiis, quibus praedecessor Noster eos cumulare decreverat, eamque pecuniam, quam ad emptionem destinaverant, in reficiendas illas aedes, in sumptus transferendo hospitio necessarios, in implenda facilius hospitii onera, ac in alia huiusmodi impendendam iudicavimus. Neque tamen detrimentum ullum ex his pati debet capitulum Vaticanum, quod Nos ob eius insignia omnis generis ornamenta vehementer amamus.

Quare ut utrumque consequamur et Armenorum votis annuere, atque id absque capituli Vaticani iactura Nos perficere possimus, audito capitulo, motu proprio ac certa scientia et matura deliberatione Nostra, deque apostolica potestate plenitudine ecclesiam sancti Blasii aedesque omnes ei iunctas ad praefatum capitulum quomodolibet spectantes suisque notis finibus circumscriptas cum omnibus suis iuribus ad Nos atque ad hanc Apostolicam Sedem avocando statuimus, ut a Nostris hisce litteris datis cesset prorsus omne vel directum vel utile dominium, seu aliud quaecumque ius, quod hactenus super eam domum et viridarium adnexum, omnesque alias aedes iam indicatas, omnesque earum partes habuit capitulum basilicae Vaticanae, itemque cesset omnis iurisdictio seu iuspatronatus et aliud pariter quaecumque ius, quod super ecclesiam ipsam sancti Blasii et omnia quae ad eam pertinent, idem capitulum adhuc obtinuit. Iuxta haec loco fructuum, qui ex praedictis aedibus proveniebant, ratione habita cessationis expensarum, quas capitulum sustinebat ob cultus exercitium et rectoris pensionem, cuius loco ei domum quondam parochialem gratis incolendam tradiderat, eidem capitulo assignamus annuam pensionem scutatorum Romanorum octoginta ab hospitio Armeno ad sanctum Blasium erigendo solvendam, et universos redditus unius praebendae beneficiariae, illius videlicet praebendae de libera collatione Nostra, quae nunc in ea basilica vacat. Huiusmodi ergo praebendam Nostrarum praesentium litterarum vi nunc supprimimus, eiusque fructus ac proventus, seu bona iuraque omnia, quae ad illam praebendam spectant, eidem ipsi capitulo perpetuum

in modum concedimus et applicamus; a quo proinde specialia onera, si quae in ea reperiantur, congrue erunt implenda. Haec autem unius praebendae detractio nullius ferme momenti censenda est in tanto illo beneficiorum numero, qui in Vaticana basilica invenitur, quin et pertinet ad decus et gloriam capituli, ad sancti Petri sepulcrum existentis, ut cum aliquo etiam incommodo suo Armenos foveat, qui tanta nuper mala experti sunt, ne ab antiqua sua cum Petri cathedra communione desisterent.

His vero ita constitutis, quemadmodum indicavimus, omnes et singulos, quibus hae litterae faveant, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, per praesentes Nostras apostolicas litteras saepe memoratam ecclesiam s. Blasii in via Iulia cum sacra eius supellectile, seu cum rebus omnibus eiusdem ecclesiae usui et ornameto addictis, et domum eidem pariter ecclesiae iunctam cum viridario adnexo, caeterasque omnes aedes superius indicatas, omnesque illarum partes episcopo caeterisque de clero saeculari et regulari hospitium proprium in urbe non habenti nationis Armenae hoc futuroque tempore in Nostra hac alma urbe degentibus in perpetuum concedimus, addicimus et attribuimus. Itaque a die quo re ipsa in novum hunc locum, in ecclesiam nempe sancti Blasii aedesque adnexas vi praesentium litterarum Nostrarum iidem Armeni translati fuerint, eorum hospitium, quod hactenus erat apud s. Mariam Aegyptiacam, translatum in hunc eundem illum locum censi et esse decernimus, una cum omnibus iuribus et privilegiis, exemptionibus, gratiis atque oneribus hospitio ipsi antehac inhaerentibus. Et, quod ad sacras indulgentias pertinet, concedimus item, ut ad ecclesiam sancti Blasii transferantur omnes indulgentiae, quae veteri hospitio et ecclesiae concessae fuerant, atque insuper, ut in ecclesia sancti Blasii illae omnes indulgentiae perseverent, quae antea in ipsa vigeant. Edicimus praeterea, hanc Armenorum in urbe hospitii translationem ea lege a Nobis concessam intelligi debere, ut ecclesia sancti Blasii iunctisque aedibus utantur, eodem scilicet modo, quo antea uti ecclesia sanctae Mariae Aegyptiacae et adnexa domo solebant episcopus Armenus, qui suae gentis homines ad ordines in urbe promovet, iique sacerdotes qui apud ipsam ecclesiam sacrum ministerium obeunt, et alii etiam Armeni sacerdotes, praesertim qui hanc urbem pia aliqua de causa petunt, ita ut benigne excipiantur, idemque praestandum erit erga adolescentes Armenos ex suis regionibus ad urbem advenientes ad navandam operam

scientiis ecclesiasticis, modo tamen hi suis sumptibus alantur. Nolumus autem tanti beneficii memoriam oblivione deleri, quare praecipimus, ut in ecclesia sancti Blasii lapis apponatur inscriptus, in quo antiquorum capituli Vaticani iurium et huius Apostolicae Sedis gratiae mentio fiat: ac praeterea Armeni grati animi testimonium exhibentes onus in se suscipient solvendi quotannis capitulo Vaticano praeter supradictam pensionem scutatorum octoginta, etiam libras tres cerae albae ad sepulcrum sanctorum apostolorum Petri et Pauli quotannis deferendas in pervigilio aut die festo eorumdem sanctorum Apostolorum, illudque liberandi a molestiis si forte agendum sit de iuribus, quae novarum praefatarum aedium commodum respiciunt.

Quum vero ad sanctum Blasium transferri Armenos statuimus, non ea profecto mens Nostra est, ut veteris hospitii redditibus, aut ecclesia domove, ad quam illud constitutum erat, eos privare velimus. Attamen, ut nullus hac super re relinquatur dubitandi locus, declaramus atque decernimus Armenorum hospitium posthac etiam tametsi ad sancti Blasii aedes translatum pertinere tum redditus universos, quos antea, dum apud sanctam Mariam Aegyptiacam erat, habebat, tum ipsam ecclesiam sanctae eidem mulieri dicatam et adnexam illi domum, nec non et reliqua iura, quae ratione istius domus aut ecclesiae praedictis Armenis competebant. Verum, ne futuris temporibus in ecclesia illa sanctae Mariae Aegyptiacae cesset sacrorum cultus, integrum iisdem Armenis erit ecclesiam ipsam pio alicui laicorum sodalicio concedere consentiente tamen in eam rem cardinali praefecto sacrae congregationis de Propaganda Fide, sub cuius tuitione ipsum illud Armenorum hospitium futurum est, prout infra dicitur. Ex domibus autem huic ecclesiae iunctis accessionem redditibus seu doti hospitii Armenorum fieri constituimus. Ad quam reddituum seu dotis accessionem conferri quoque praecipimus tum pecunias ex eleemosynis collectas, tum res caeteras, quae ab Armenis in emptionem novarum aedium fuerant destinatae, si quid ex eis superesse fuerit inventum post sumptus factos ad novum hospitium parandum, idque ea conditione, ut id omne quod reliquum erit, in fundos, hoc est in bona immobilia erogetur.

Quum vero Nobis maxime curae sit omnia in illo hospitio secundum ordinem geri regique, iubemus, ut regulae iam pro Armenis anno millesimo septingentesimo septuagesimo quarto statutae a cardinale Pamphilio Pamphilio protectore hospitii sanctae Mariae Aegyptiacae in posterum, nempe post eorundem quoque Armenorum translationem in aedes et ecclesiam sancti Blasii, diligenter seduloque observentur. Ius autem erit congregationi Fidei Propagandae, si quae in

illis addenda remittenda esse censuerit, providere; praesertim cum novae etiam hospitii eiusdem conditioni nunc aptari illas oporteat. Et perpetuo sane itemque per omnia eidem sacrae congregationi subiectum fore Armenorum hospitium volumus. Quapropter quoniam et protectorem et primicerium habere illum quidem ex coetu cardinalium, hunc vero ex praelatorum numero, Armeni consueverunt, Nos, ut de supradicta omnino congregatione Fidei Propagandae uterque semper existat, per hasce Nostras apostolicas literas ambo ea munera super hospitium Armenorum in hac alma urbe in perpetuum cardinali praefecto pro tempore et praelato a secretis item pro tempore eiusdem congregationis divisim iniungimus ac demandamus, illi videlicet munus protectoris, huic vero munus primicerii. Declaramus tamen quod non subito, sed postea quam eadem munera vacabunt, suum nancisci effectum mandatum istud Nostrum debeat. Neque enim, qui illa iam obtinent, eos amovere unquam habuimus in animo, dilectum nempe filium Nostrum Caesarem presbyterum S. R. E. cardinalem Brancadoro nuncupatum, ex dispensatione apostolica, archiepiscopum Firmanum et dilectum filium magistrum Iosephum Groppelli, quorum ille protectoris, hic primicerii super Armenorum hospitium munere funguntur, de quorum quidem laudibus nihil Nos detrahare volumus, nec vero possumus. Verum cardinalis Brancadoro, quum procul ab urbe in dioecesi sibi commissa resideat, consuevit, iam alium aliquem ex cardinalium pariter coetu rogare, qui eius partes hac in re obiret, cum titulo pro-protectoris. Cum autem eandem ad rem Nos ipsos elegerit, cum praefatae congregationis praefecti munereungebamur, Nos venerabili fratri Nostro Carolo Mariae episcopo Praenestino Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali Pedicini nuncupato, quem eiusdem congregationis Fidei Propagandae praefectum creavimus, hoc etiam officium committimus, volentes, ut idem cardinalis episcopus Praenestinus, vice cardinalis Brancadoro absentis, omnia quae ad protectoris officium et auctoritatem spectant, pleno prorsus et libero iure decernere ac facere possit. Et huic eidem cardinali iam nunc Armenorum pro-protectori committimus et mandamus, ut quamprimum fieri possit, apostolica auctoritate Nostra ecclesiam sancti Blasii in via Iulia domum adnexam, iunctumque viridarium, et caeteras aedes in memorata superius tabella descriptas, et omnes earum partes pertinentes antea ad capitulum basilicae sancti Petri in Vaticano, nunc vero, quemadmodum constitutum est supra, ad Nos et ad Apostolicam Sedem avocatas cum sacra ecclesiae illius suppellectile, seu cum rebus omnibus eiusdem ecclesiae usui et ornamento addictis, legitimo iure Armenis hac in urbe degentibus tradat, ibique

eorum hospitium, quod hactenus erat apud sanctam Mariam Aegyptiacam, perpetuo cum omnibus iuribus et privilegiis ac oneribus supra memoratis collocet atque constituat.

Sed quoniam non pauca existunt missarum onera, quae in praedicta ecclesia sanctae Mariae Aegyptiacae adimplenda erant, et fortasse etiam inveniri continget pia alia legata, sive pro aliis pietatis operibus ei ecclesiae adiectis, Nos praefato cardinali praefecto sacrae congregationis Fidei Propagandae plenam facimus potestatem, ut ipse in ecclesiam sancti Blasii transferre possit onera illa cum adnexis iuribus, aut omnia videlicet, aut illorum partem, prout in Domino censuerit expedire. Insuper tum cardinali eidem, tum cardinali archipresbytero sacrosanctae patriarchalis basilicae Vaticanae committimus, ut ambo simul, consiliis inter se collatis, ea statuunt, quae in posterum servanda erunt circa similia quaecumque onera, quae ecclesiae sancti Blasii addicta sunt, atque ut auctoritate Nostra definiant ex bono et aequo quaestiones quaslibet, quae super ipsis oneribus, et circa iura illis adnexa forte oriuntur inter Armenos et capitulum Vaticanae basilicae caeterosque omnes qui aliquid sui in iisdem interesse contendunt: et ita quidem, ut quod duo illi cardinales communi sententia super rebus istis statuerint vel iudicaverint, plenissimam prorsus obtineat firmitatem, perinde ac si id ipsum praesentibus Nostris literis declaratum fuisset. Volumus tamen ut omnis ista potestas, quam eisdem duobus cardinalibus commisimus, ab ipsis una simul exercendam, biennio finiatur a datis his Nostris literis computando: ac proinde si quae post biennium elapsum statuenda de praedictis oneribus ecclesiae sancti Blasii aut iudicanda supersint, illorum cognitio ad eos, ad quos de iure pertinet, devolvetur.

Haec constituimus atque mandamus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere, nulloque unquam praetextu, etiam ex eo quod ii quorum intersit in praemissa non consenserint, aut ad illa vocati non sint, de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis Nostrae defectu impugnari posse; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus de iure quaesito non tollendo, et aliis Nostris et cancellariae apostolicae regulis fel. rec. Benedicti pp. XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non praedictae Vaticanae basilicae eiusque capituli atque ecclesiarum sancti Bla-

sii et sanctae Mariae Aegyptiacae, ac nationis hospitiique Armenorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia innovatis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conceditur titulus baronis pro Fabio Danzetta Perusino et eius successione masculina in infinitum¹.

Dilecto filio
Fabio Danzetta Perusino

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quum in hoc amplissimo honoris ac dignitatis gradu nullis quidem Nostris promeritis, sed ineffabili illius omnia regentis ac moderantis Dei consilio constituti, id unum vel maxime optemus, ut omnes ad virtutis amorem et religionis studium excitentur atque inflammentur, libenter profecto nobilitatis titulos, viris morum honestate ac vitae integritate spectatis tribuere solemus, quo vehementius ipsi quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum ornatu praefulgeant, aliisque egregia imitanda praebeant exempla.

Quamobrem cum ex fide dignis testimoniis acceperimus te amplo donatum patrimonio, singulari pietate ac religione praeditum iisque praeclaris dotibus ornatum, quae ad praestantem pertinent virum, eximio Nos et hanc Apostolicam Sedem obsequio prosequi, idcirco tuis votis alacri libentique animo annuendum esse censuimus, dum a Nobis demisse postulasti, ut te tuosque posteros baronis titulo honestare velimus.

Nos igitur ad tuae sobolis splendorem augendum a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia te absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, barones dicimus atque creamus. Itaque vobis concedimus,

ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, et singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii barones ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conceduntur indulgentiae assequendae ab eis, qui visitaverint ecclesias monialium ordinis sancti Francisci regni Hispaniarum².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius presbyter Ludovicus Iglesias fratrum ordinis sancti Francisci de Observantia nuncupatorum expresse professus, ac ipsius ordinis in Hispania minister, ut asseritur, generalis, quemadmodum monialibus trium ordinum sancti Francisci in ditionibus Hispaniarum regni degentibus, gestantibusque scutum benedictum immaculae conceptionis Virginis Mariae, per fel. rec. Clementis pp. X in simili forma brevis desuper expeditas literas plenaria indulgentia die festo conceptionis Beatae Mariae Virginis Immaculae perpetuo elargita fuit. Verum, ut earumdem monialium devotio ac pietas magis in dies increbrescat, nonnullis aliis infradicendis indulgentiis easdem per Nos locupletari summo opere desiderat.

Nos igitur praedictarum monialium religionem adaugere, animarumque salutem procurare volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnibus et singulis monialibus trium ordinum sancti Francisci scutum benedictum immaculae conceptionis Virginis Mariae, ut praefertur, gestantibus ac in ditionibus regni Hispaniarum degentibus, vere poenitentibus et confessis ac s. communionem refectis, quae respectivam ecclesiam, e cratibus in quocumque anni die devote visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam per unamquamque earum semel tantum quolibet anno ad sui libitum

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

eligendam respective lucrificandam: praeterea supradictis in cuiuslibet earum mortis articulo constitutis, si vere poenitentes et confessae ac s. communione refectae, vel quatenus id facere nequiverint, saltem contritae nomen Iesu ore si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit suppressio simplicium beneficiorum et applicatio bonorum pro erigenda cathedra in schola oppidi Montiani dioecesis Caesenatensis*¹.

Dilecto filio vicario venerabilis fratris episcopi Caesenatensis in spiritualibus generali

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Provida Romani Pontificis, quem pater caelestis universae familiae suae praefecit gubernandae circumscriptio requirit, ut cum de adolescentibus in literis excolendis agitur, qui deficiente institutione ab incoepto bonarum artium curriculo resilire coguntur, etiam per ecclesiasticorum beneficiorum suppressionem providere, ut novis institutis scholis, doctrinaque in salutis via per illas alacrius arrepta uberiores virtutis fructus valeant provenire.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum hodiernorum publicorum repraesentantium commune oppidi Montiani Caesenatensis dioecesis expositio continebat, quod experientia compertum est publicam elementorum simul et grammatices scholam, quae unica in eodem oppido existit, adolescentibus ipsius oppidi in literis excolendis minime sufficere: ex quo fit, ut magna illorum pars, et quidem optima spei opportuna deficiente institutione, ab incoepto curriculo resilire cogatur. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat commune praedictum iurepatronatus et

placia et personalem residentiam non requirentia beneficia ecclesiastica, unum videlicet Tagliaferri nuncupatum ad vel sub sancti Antonii abbatis in oratorio publico communalis dicti oppidi eidem sancto dicato, ac aliud Ambrogiani, nec non reliquum Bresciani respective nuncupata, ad unum idemque, vel sub una eademque sanctissimi Rosarii respective altaria seu invocationibus in parochiali ecclesia sanctae Agathae dicti oppidi per hodiernos illorum possessores nunc obtenta perfruatur. Etsi unum ex dictis beneficiis cuius vacatio primum contingat, ex nunc pro tunc in infrascriptum scilicet eventum perpetuo ut infra supprimeretur et extingueretur, ac omnia ipsius bona et singuli fructus, redditus et proventus publicae institutioni scholae eiusdem oppidi, ad infrascriptum tamen effectum perpetuo applicarentur et appropriarentur, aliaque infrascripta per Nos et Sedem Apostolicam etiam ut infra fierent et ordinarentur, hoc quidem modo superius memorato incommodo fuerit opportune consultum, suppressionem et applicationem praefatas a Nobis et Sede Apostolica expostulandas duxerunt. Ideo Nobis humiliter supplicari fecerunt exponentes praefati, quatenus eis in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

Nos igitur eisdem exponentibus specialem gratiam facere volentes, ipsosque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes, aliarum applicationum dictae scholae hactenus forsitan factarum, si quae sint, tenores etiam veriores, ac datas eisdem praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuae, de qua plenam in Domino fiduciam habemus per praesentes committimus et mandamus, quatenus tu vocatis qui fuerint ad id evocandi, primo vacaturum ex supradictis beneficiis, quae pro tempore respective obtineantibus nonnullas missas quolibet anno in oratorio et parochiali ecclesia praefatis celebrandi seu celebrare faciendi onus incumbit, et quorum primodicti, videlicet quadraginta quinque ducatorum auri de Camera et iuliorum duodecim monetae Romanae cum dimidio alterius iulii similis, ac secundo dicti quadraginta duo ducatorum auri huiusmodi, ac iuliorum quindecim dictae monetae, reliqui vero quadraginta ducatorum auri parium secundum communem aestimationem respective fructus, redditus et proventus valorem annum, ut asseritur, non excedunt, ex nunc prout ex tunc et e contra cum primum illud per ces-

¹ Ex Bullario Romano.

sum, et ex causa permutationis, vel decessum, seu privationem, aut quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, sive religionis ingressum, et professionis in ea emissionem, cuiusvis ex dictis hodiernis beneficiorum huiusmodi possessoribus, aut aliis quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam etiam in aliquo ex mensibus Nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti, eidemque Sedi per quascumque constitutiones apostolicas aut cancellariae apostolicae regulas editas vel edendas, aut alias quomodolibet reservatas, seu ordinariis collatoribus etiam per constitutiones et regulas easdem, seu literas alternatarum, aut alia privilegia et indulta hactenus concessa et in posterum concedenda competentibus vacare contigerit, illiusque titulum collativum, nomen, denominationem, naturam et essentiam beneficii collativi, ita quod illud ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativum esse desinat, ac de caetero uti tale in titulum collativum quavis auctoritate conferri vel impetrari, aut alias de illo quovis modo disponi amplius nequeat, etsi illud ullo unquam tempore quavis auctoritate conferri aut impetrari, vel alias de illo quovis modo disponi contingat, collationes, impetrationes aliaeque dispositiones, sic de illo pro tempore quomodolibet factae, nullae et invalidae nulliusque roboris vel momenti existant, neminique suffragentur, nec cuiquam ius vel coloratum titulum possidendi tribuant auctoritate Nostra perpetuo suppressas et extinguas. Illisque sic suppressis et extinctis omnia et singula beneficii huiusmodi bona, iura, res, proprietates ac fructus, redditus et proventus praefatos ex nunc pariter prout ex tunc et e contra, postquam tamen illud ex hodierni possessoris praefati persona, ut praefertur, vacaverit memoratae scholae, ad hoc ut inibi publicus pensitet professor, qui adolescentes ad humaniores literas simul ac logicam facultatem distincto instituat.

Ea tamen adiuncta lege, quod ad eiusmodi officium unus ex presbyteris e dicto oppido oriundus, si eorum aliquis ad hoc idoneus extiterit, et nonnisi eo deficiente aliquis extraneus eligatur, qui omnibus beneficii huiusmodi redditibus perfruatur, supportatis tamen per eum singulis missarum aliisque, si quae sint, illius oneribus auctoritate Nostra praefata, sine tamen alicuius praeiudicio, etiam perpetuo applices et appropries.

Nos enim si suppressionem, extinctionem, applicationem, appropriationem aliaeque praemissa per te earumdem praesentium vigore fieri contigerit, ut praefertur, easdem praesentes ac in eis contenta quaecumque nullo unquam tempore, ex quocumque capite vel qualibet causa, quantumvis iuridica et legitima, pia, privilegiata ac speciali nota digna de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel inten-

tionis Nostrae, seu quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque iuris vel facti, aut gratiae seu iustitiae remedium impetrari, aut quidquam aliud in contrarium disponi ullatenus unquam posse, sed eas semper et perpetuo validas et efficaces existere, nec eas sub similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque literas et constitutiones apostolicas, vel cancellariae apostolicae regulas pro tempore factis et faciendis, ac concessis et concedendis comprehendere, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per exponentes praefatos, seu eorum alterum quodcumque eligendi concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vicelegatos dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus Nostra et cancellariae praefatae regula de applicationibus ad partes committendis, ac de exprimendo in eis vero annuo valore beneficiorum ecclesiasticorum, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati applicationes perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque indultis ac literis apostolicis quibusvis superioribus ac personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret etiam tenores, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, ac forma in illis tradita observata inserti forent eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide pro hac vice dumtaxat derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem quod usque dum suppress-

sioni et applicationi praefatis locus factus non fuerit, nullus ex praefatis hodiernis dictorum beneficiorum possessoribus, beneficium per eum, ut praefertur, ad praesens obtentum tam simpliciter quam ad favorem alicuius etiam ex causa permutationis resignare, aut in manibus ordinarii loci libere dimittere, seu iuri sibi in illo vel ad illud quomodolibet competenti cedere non possit, et si eum beneficium huiusmodi resignare aut dimittere, seu, ut praefertur, iuri cedere contingat, resignatio, dimissio seu iuris cessio eiusmodi in favorem supradictae applicationis tantum factae sint et esse censeantur eo ipso, ac per praesentes non intendimus dictum iuspatronatus in aliquo approbare.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus conceditur titulus archisodalitatis favore sodalitii sancti Venantii, erecti in ecclesia sancti Venantii ad portam Iuliam urbis Camerini*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad fovendum Dei cultum atque ad christianae charitatis opera exercenda provido consilio institutas decet aliquando pontificiae beneficentiae muneribus magis magisque donari.

Ad portam Iuliam urbis Camerini in ecclesia, sancto Venantio dicata, sodalitas extat eiusdem nominis rite condita, quae quidem ecclesia tum vetustate, tum sanctitate magna semper veneratione est habita; praesertim vero hypogaeum, quo ex memoria a priscis usque temporibus tradita constat ipsum Venantium Camertium patronum una cum eius praeceptore Porphyrio se recepisse. Hinc Nos ipsi quum sacrae Camaldulensium familiae praeeramus, praedecessoris Nostri Leonis XII voluntate pro athenaeo instaurando Camerinum adeuntes eo in templo atque hypogaeo, non semel sacris fuimus operati. Itaque quum dilecti filii prior et sodales eiusdem sodalitatis, supplices ad Nos confugerint, atque humili cum prece a Nobis enixe petierint, ut eorum sodalitatem archisodalitatis titulo et privilegiis decorare velimus, haud gravate inducimur huiusmodi ut votis benigne obsecundemus.

Nos igitur ad augendum istius sodalitii decus omni studio incumbentes, atque oratores, nec non alios quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, suffragante quoque venerabili fratre Camertium archiepiscopo, sodalitiū sancti Venantii ea in urbe rite constitutum plena auctoritate Nostra apostolica, sartis tectisque iuribus, quae vel ex antiquitate vel ex primatu ad alias pertinent sodalitates, archisodalitatis titulo decoramus.

Illi propterea omnia et singula iura, privilegia, honores, praerogativas, voce quavis designandas, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur; fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt concedimus et indulgemus. Priori autem aliisque moderatoribus eiusdem sodalitii in archisodalitatis honorem nunc erecti eadem auctoritate Nostra in perpetuum facultatem facimus; cuius ope alia quaecumque sodalitia eiusdem nominis et instituti extra urbem ubilibet erecta commemoratae archisodalitati, servata tamen forma constitutionis felicitis recordationis Clementis VIII praedecessoris Nostri editae, aggregare seu adscribere libere et licite possint, atque cum illis omnes quasvis sacras indulgentias, peccatorum remissiones ac poenarum relaxationes, quibus ipsa pollet communicare.

Haec concedimus atque statuimus, decernentes item has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non, quatenus opus sit, eiusdem sodalitii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Bullario Romano.

CXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus tribuitur facultas erigendi sodalitates sub invocatione Beatae Mariae Virginis a Candelaria in dioecesi S. Fidei in Indiis¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo S. Fidei in Indiis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Praesentissimum sane patrocinium, nemo unus qui ad Mariam confugit, ad hanc arcam testamenti, ad thronum hunc gratiae adiit cum fiducia, haud expertus est; ipsa enim mater Nostra, mater pietatis et gratiae, mater mansuetudinis et misericordiae, cui Nos tradidit Christus in cruce moriturus, ut sicut ille ad patrem, ita haec apud filium interpellaret pro Nobis.

Iure igitur meritoque eorum a Nobis commendandum est studium, qui eiusdem Dei Genitricis variis nominibus decoratae, vel mysteriis expressae cultum ferventi pietate promovere satagunt, omnemque dant operam, ut facilius christiani quique in eius tutelam ac fidem se recipiant. Quae quum ita se habeant, vota ac preces dilecti filii Petri Alcantara Herran, viri spectatae fidei in Columbiae regionibus, haud repellendas existimavimus, qui a Nobis nomine dilecti filii praefecti provinciae fratrum ordinis sancti Augustini Recollectorum nuncupatorum istius dioecesis humiliter petiit, ut ipsi religioso viro facultatem concedere velimus sodalitatem Beatae Mariae Virginis cui a Candelaria nomen in omnibus suae provinciae ecclesiis instituendi.

Nos igitur eiusdem religiosi viri pietatem summopere commendantes, omnesque et singulos, quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, precibus hac super re Nobis porrectis annuentes, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut praefecto provinciae fratrum ordinis sancti Augustini Recollectorum nuncupatorum Sanctae Fidei de Bogota auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio facultatem facias, cuius vi in ecclesiis suae religiosae provinciae intra limites tuae dioecesis, sodalitatem de qua sermo est possit constituere, servata tamen in omnibus

forma, quae in constitutione fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri die septima decembris anno millesimo sexcentesimo quarto edita praescribitur.

Id concedimus atque mandamus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conceduntur indulgentiae assequendae ab eis, qui visitaverint aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis Eremitarum sancti Augustini Recollectorum nuncupatorum dioecesis S. Fidei de Bogota in Indiis².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad augendam fidelium religionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac s. communionem refectis, qui aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis Eremitarum sancti Augustini Recollectorum nuncupatorum dioecesis S. Fidei de Bogota in Indiis occidentalibus in singulis septem Beatae Mariae Virginis Immaculatae festivitibus a primis vespere ac feria sexta intra hebdomadam passionis et dominica tertia mensis septembris ab ortu usque ad occasum solis dierum huiusmodi singulis annis devote visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Volumus autem ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur, ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

¹ Ex Bullario Romano.² Ex Iure Pont. de P. F.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus conceduntur titulus et honores archisodalitatis favore congregationis sanctissimi Rosarii Iesu et Mariae, erecta in ecclesia propria urbis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad fovendum Dei cultum atque ad christianae charitatis opera exercenda provido consilio institutas, decet sane pontificiae beneficentiae muneribus magis magisque donari.

Quum igitur ex gravi locupletique acceperimus testimonio, sodalitatem seu congregationem, cui nomen sanctissimi Rosarii Iesu et Mariae in propria ecclesia istius civitatis tribus circiter ab hinc seculis rite fuisse erectam, eiusque sodales tot tantasque curas summa cum laude pro animarum salute alacriter impendere; ipsi autem a Nobis enixe postulaverint, ut eandem ipsam archisodalitatis titulo et privilegiis augere velimus, haud gravate inducimur eorum ut votis obsecundemus.

Omnes ergo et singulos, quibus hae literae favent, peculiari affectu prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, ad omnipotentis Dei gloriam atque ad istius sodalitatis decus, eam archisodalitatis, nomine plena Nostra apostolica auctoritate, perpetuo decoramus. Illi propterea singula quaeque iura, privilegia, honores, praerogativas, voce quavis designandas, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt et poterunt sine cuiusque praeiudicio concedimus et indulgemus. Insuper dilectis filiis moderatoribus istius sodalitatis seu congregationis in archisodalitatis honorem erectae eadem Nostra auctoritate in perpetuum facultatem facimus, cuius ope alia quaecumque sodalitia eiusdem tituli et instituti extra urbem ubilibet erecta in commemoratam archisodalitatem, servata tamen forma constitutionis fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri, editae,

adsciscere seu aggregare libere et licite possint, atque cum illis omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenarum relaxationes, quibus ipsa pollet, communicare.

Haec concedimus atque elargimur, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis, per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non, quatenus opus sit, eiusdem sodalitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Deputatio visitoris apostolici dioecesis Smyrnensis*².

Dilecto filio presbytero Iuliano Hilaireau
Lucionensis dioecesis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

In hac suprema principis apostolorum cathedra, meritis licet impares, inscrutabili Dei voluntate constituti ac propterea gravissima ecclesiarum omnium sollicitudine continenter districti, ad universam, quae sub coelo est, gentium multitudinem mentis Nostrae oculos diu noctuque circumferre solemus. Quantum enim in Nobis est, a solis ortu usque ad occasum laudari nomen Domini summopere cupimus, adeoque ad remotissimas ab hac Sancta Sede regiones pastoralis vigilantiae Nostrae curam extendimus, ut ibidem christiana religio magis magisque in dies benedicente Domino stabiliatur atque integra inviolataque servetur.

Cum igitur ex pluribus gravibusque testimoniis acceperimus, talem esse Smyrnensis dioe-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex Iure Pont. de P. F.

cesis actualem statum, ut peculiarem huius Apostolicae Sedis sollicitudinem requirat, quo ecclesiasticae disciplinae ac piae catholicorum institutioni prospici possit, eaque provideri, quae ad sacrorum canonum observantiam stabilendam atque ad religionis incrementum obtinendum necessaria sunt, Nos de consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum opportunius quam fieri potest tanti momenti negotio consulere statuimus.

Te igitur, quem singulari pietate, morum integritate, doctrina, prudentia ac religionis propagandae studio praestantem esse accepimus, et episcopum Calydoniensem sub archiepiscopo Naupactense in partibus infidelium per alias apostolicas literas in simili forma brevis hodie datas renunciavimus, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, visitatorem apostolicum dioecesis Smyrnensis, cum omnibus et singulis solitis facultatibus huiusmodi muneri adiectis, auctoritate apostolica tenore praesentium, ad Nostram et huius Sanctae Sedis voluntatem, nominamus et constituimus, ita tamen ut apostolici visitatoris munus exercere etiam debeas in hospitibus seu conventibus atque ecclesiis regularium in ea dioecesi constitutis, sarta tectaue in praemissis congregationis eorundem cardinalium auctoritate.

Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae singulis quibusque ad quos spectat ac in tempore spectabit, ut te in apostolicum visitatorem a Nobis electum ex hisce literis accipiant et admittant, tibi in omnibus, quae ad officium huiusmodi pertinent, praesto sint ac pareant, tuaque salubria monita et mandata demisse suscipiant et omnino observent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris in rebelles, sive statueris, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXVII.

INDULTUM

Quo communicantur indumenta insignia, quibus utuntur veteres cappellani collegii Communiam appellati favore novissimorum eadem collegio adiunctorum².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In sublimi principis apostolorum cathedra, licet immerentes, ineffabili Dei voluntate collocati, pontificiae Nostrae beneficentiae munera in ecclesiasticos viros libenter conferre solemus, ut ipsi magis magisque suscepti ministerii partes implentes, omni cura, studio, diligentia et labore Dei cultum augere, animarum saluti prospicere summopere studeant, ac semetipsos in omnibus bonorum exemplum praebere contentur, et quemadmodum honore ac dignitate praestant, ita etiam virtutum omnium ornatu praefulgeant.

Itaque Nobis exponendum curavit venerabilis frater episcopus Faventinus in oppido Fusignano Faventinae dioecesis per similes apostolicas literas die decima nona augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo primo datas, magna cum illius populi spirituali utilitate iterum restitutum fuisse collegium, quod *Communiam* vocant, octo presbyterorum, qui in aede archipresbyterali cappellani munere fungentes parochia opem ferre, in animarum bonum incumbere, et divinas conceleberrae laudes debent, facta iisdem facultate induendi lineum amiculum seu cottam una cum palliolo seu mozzetta, quibus antea utebantur. Nunc vero cum ex testamento defuncti presbyteri Petri Mariae Vistoli in huiusmodi collegium seu *Communiam* quinque alii sacerdotes fuerint cooptati, qui eadem munia obire tenentur, quae primis octo sunt peragenda, laudatus idem venerabilis frater a Nobis petiit, ut quinque hisce sacerdotibus recentis institutionis, ex Nostra indulgentia facultatem tribuere velimus induendi lineum amiculum seu cottam una cum palliolo seu mozzetta, quemadmodum primae foundationis presbyteri induere solent.

Nos igitur venerabilis fratris episcopi Faventini votis alacri libentique animo annuentes, eosque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce Nostris apostolicis literis decernimus et constituimus, ut

¹ Ex Bullario Romano.

perpetuis futurisque temporibus quinque presbyteri a defuncto sacerdote Petro Maria Vistoli instituti, et in commemoratum collegium seu *Communiam* adlecti in publicis privatisque functionibus eodem modo et forma quibus primae institutionis cappellani utuntur se induere libere ac licite possint et valeant. In eam autem spem erigimur fore, ut ipsi huiusmodi privilegio donati, eiusdem ecclesiae cultum, Dei gloriam augere pro viribus studeant, et christianam plebem, quemadmodum decet fideles dispensatores mysteriorum, et multiformis gratiae Dei, omni sacrorum ope adiuvari nitantur, et fidei documenta morumque disciplinam docentes; omnibus salutis viam qua verbo, qua exemplo ostendant, et quae praestanda pro munere sunt, ea diligenter religioseque perficienda curent.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non commemoratae ecclesiae eiusque presbyterorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quinta maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXXXVIII.

EPISTOLA ENCYCLICA

Praemissis Ecclesiae legibus et praxi circa matrimonia mixta, deplorat errores et conatus eorum qui haec matrimonia defendunt; ad illosque evertendos, laudato primum episcoporum obsequio erga Sedem Apostolicam, ad iis inculcandum fidelibus et clero, docet: 1. extra ecclesiam, uti sunt haeretici cum quibus contrahuntur ea coniugia, non dari salutem; 2. matrimonia illa esse omnino illicita, aut saltem non sine dispensatione et consuetis conditionibus iniri posse; 3. dispensatione et conditionibus non praemissis, parochos in Bavaria nec praesentiam praestare iis matrimoniis, nec proclamationes facere posse; 4. tandem nulla haberi debere, adeoque impedienda, coniugia, cum una ex partibus viventem habeat coniugem alterius matrimonii, nisi matrimonium hoc nullum fuisse ecclesiastico iudicio constiterit¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Summo iugiter studio advigilavit Apostolica Sedes, ut Ecclesiae canones, qui nuptias catholicorum cum haeticis severe prohibent, religiose custodirentur. Et quamvis, ad graviora evitanda scandala, quandoque in aliquibus locis necesse fuerit illicita huiusmodi matrimonia tolerare, non tamen praetermiserunt Romani Pontifices, omni, qua possent ratione, providere, ut tunc etiam iis in locis fidelis populus edoceret, quantum deformitatis et spiritualis periculi nuptiae illae praeseferant, quantique propterea sceleris reus sit catholicus vir aut mulier qui canonicas ea de re sanctiones violare praesumpserit. Quod si interdum Romani ipsi Pontifices sanctissimum idem canonicum interdictum relaxarunt in peculiaribus casibus, id sane graves ob causas et aegre admodum fecerunt, suisque dispensationibus consueverunt adiacere conditionem expressam de praemittendis matrimonio debitis cautionibus, non modo ut coniux catholicus ab acatholico perverti non posset, quin potius ille teneri se sciret ad hunc pro viribus ab errore retrahendum, sed etiam ut proles utriusque sexus in sanctitate religionis catholicae omnino educaretur.

Itaque Nos qui, licet immerentes, supremam Petri cathedram, Deo ita disponente, tenemus, prae oculis habentes rationem illam a praecessoribus Nostris sanctissime initam, non potuimus, venerabiles fratres, non contristari ve-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

hementer ob allatos a vestris dioecesibus (uti ex aliis diversis locis) plures certosque nuntios, ex quibus intelleximus inveniri istic nonnullos, qui apud populum curis vestris concreditum fovere omni ope nituntur omnimodam mixtarum nuptiarum libertatem, atque ad eam facilius promovendam opiniones disseminant catholicae veritati contrarias, scilicet ipsi, ut accepimus, affirmare audent, catholicos posse libere ac licite matrimonia cum heterodoxis contrahere, non modo non impetrata Ecclesiae dispensatione (quae iuxta notas regulas in singulis casibus ab hac Apostolica Sede imploranda est), sed praetermissis etiam debitis, quas supra memoravimus, cautelis, illa praesertim quae est de prole universa catholice educanda; quin imo eo res devenit, ut iidem mixta illa connubia tunc etiam probanda esse contendunt, cum haeretica pars habeat priorem alium coniugem adhuc viventem a quo divoratio discesserit; ad haec et graves poenarum minas adhiberi curarunt, quibus inducantur animarum pastores, ut mixtas nuptias in ecclesia coram catholico populo proclamant et postea assistant actui quo illae contrahantur, vel saltem contracturis, dimissoriales, quemadmodum appellant, literas concedant; denique nec desunt ex ipsorum illorum numero, qui sibi aliisque persuadere conantur, non in catholica solum religione salvari hominem, sed eos quoque, qui haeretici sint atque in haeresi moriantur, ad aeternam vitam posse peringere.

Nonnulla tamen sunt, venerabiles fratres, quae moerorem levant a Nobis inde conceptum; constantia videlicet maximae partis Bavarici populi in retinenda puritate catholicae fidei, atque in sincero erga ecclesiasticam auctoritatem obsequio; itemque firmitas istius cleri fere universi in sui ministerii partibus ad canonum normam obeundis; praesertim vero eximium pastoralis muneris implendi studium, quo vos, venerabiles fratres, animari novimus, ut quamvis circa rationem, in hoc mixtarum nuptiarum negotio seu in quibusdam eius rei capitibus, tenendam non eadem omnium vestrum sententia sit, cunctis tamen deliberatum fixumque est, observare Apostolicam hanc Sedem, eiusque ductu custodire concreditos vobis greges, nec reformidare pericula, si qua pro salute ovium adeunda fuerint.

Adsumus itaque Nostris hisce litteris, venerabiles fratres, ad confirmandas pro munere apostolici Nostri ministerii fraternitates vestras, ut in re, de qua agitur, irreformabiles praedicare doctrinas fidei et tueri custodiam canonum maiori usque alacritate pergatis, atque ut, Nostra vobis patefacta sententia, perfectior deinde inter vos omnes et cum Sancta hac Sede consensio sit. Sed antea abstinere non possumus quin communicemus vobiscum praeconceptam

a Nobis spem, ut carissimus in Christo filius Noster Ludovicus Bavariae rex illustris, intelligens ex concordi Nostra vestrumque omnium voce veram praesentis causae indolem, pro avito, quod cum sanguine hausit, catholicae religionis studio adesse Nobis vobisque velit praevalido patrocinio suo, ut mala, quae ex ipsa illa causa rei catholicae imminet, averrucentur, atque adeo sanctissima Nostra religio in toto Bavariae regno sarta tectaque habeatur, catholicique antistites ac sacrorum ministri in suis gerendis muneribus plena libertate fruuntur, quemadmodum et in conventionem cum hac Sede Apostolica anno millesimo octingentesimo decimo septimo inita cautum est.

Porro ad rem venientes, initium, ut par est, faciamus ab iis quae fidem spectant, sine qua impossibile est placere Deo, et quam, ut supra monuimus, nonnulli in discrimen adducere conantur ad libertatem matrimonii mixti latius inducendam. Ignotum vobis non est, venerabiles fratres, quam impenso constantique studio maiores Nostri inculcaverint eum ipsum, quem illi negare audent, fidei articulum, qui est de catholicae fidei atque unitatis necessitate ad consequendam salutem. Quo spectant verba illa celeberrimi apostolorum discipuli s. Ignatii martyris in epistola ad Philadelphios: « Ne erretis, fratres mei, si quis schisma facientem sectatur, regni Dei haereditatem non consequitur ». S. Augustinus autem alique Africae episcopi in Cirtensi concilio anno quadringentesimo decimo secundo congregati id ipsum ita fusius explicabant: « Quisquis ab hac catholica Ecclesia fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere, quod a Christi unitate disunctus est, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum ». Et praetermissis aliis, quae prope innumera sunt antiquorum Patrum locis, laudabimus gloriosum illum praedecessorem Nostrum sanctum Gregorium M. qui expresse testatur, eam ipsam esse catholicae Ecclesiae doctrinam. Ait enim: « Sancta universalis Ecclesia praedicat, Deum veraciter nisi intra se coli non posse, asserens, quod omnes qui extra ipsam sunt, minime salvabuntur ». Extant praeterea solennes ipsius Ecclesiae actus quibus dogma idem annunciatum est. Ita in decreto fidei, quod edidit Noster itidem praedecessor Innocentius III cum oecumenica synodo Lateranensi IV, haec habentur: « Una vero est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur ». Denique idem etiam dogma expresse indicatum habetur in fidei professionibus ab Apostolica Sede propositis, tum in illa videlicet qua omnes ecclesiae latinae utuntur, tum in aliis duabus, quarum altera a Graecis, altera a ceteris orientalibus catholicis adhibetur. Haec ex plurimis selecta testimonia non eo recensuimus animo, venerabiles fratres,

ut vos quasi eum fidei articulum ignorantes edoceremus. Absit a Nobis ut tam absurdam et contumeliosam de fraternitatibus vestris suspensionem habeamus. Sed tanta Nos sollicitudo tenet ob gravissimum iuxta ac exploratissimum dogma tam insigni a quibusdam audacia impugnatum, ut continere calamum non potuerimus a veritate illa pluribus inculcanda.

Eia igitur, fratres venerabiles, assumite gladium spiritus, quod est verbum Dei, totisque animorum viribus gliscentem errorem eradicare contendite. Sic agite, sicque agant ductu vestro ceteri, qui sub vobis sunt, animarum curatores, ut fidelis Bavariae populus excitetur ad catholicam fidem atque unitatem, tamquam ad unicam salutis viam ardentiori usque studio custodiendam, atque adeo ad omne illius descendendae periculum vitandum. Quae quidem catholicae unitatis tenendae necessitas ubi fuerit impressa in cunctis Bavarorum fidelium animis atque defixa, haud facile deinceps irrita erunt monita atque adhortationes, quibus ipsos avertere conabimini a nuptiarum foedere cum haereticis coniungendo; aut si aliqua interdum gravis causa interveniat, quae mixtas huiusmodi nuptias suadere videatur, ut illas non aliter contrahant, nisi impetrata Ecclesiae dispensatione, et conditionibus, quae, ut supra diximus, praescribi ab illa solent, religiose servatis. Vestrum scilicet officium est, ut fideles mixta illa connubia inire cupientes (uti et eorum genitores, aliive sub quorum cura sunt) edoceantur sedulo quaenam circa eam rem canonum sententia sit, graviterque moneantur ne eos in perniciem animarum suarum perfringere audeant. Quare si res ita postulet, revocare in illorum memoriam oportebit notissimum illud naturalis divinaeque legis praeceptum, quo non peccata solum, sed pericula etiam ad peccatum proxime inducentia vitare iubemur, uti et praeceptum aliud eiusdem legis, quo parentibus iniungitur, filios educare in disciplina et correptione Domini (Ephes. VI, 4), ideoque et erudire ipsos ad verum Dei cultum, qui unice in catholica religione est. Hinc adhortabimini fideles illos, ut serio perpendant quantam supremo Numini iniuriam faciant, et quam crudeliter erga se futurosque sibi liberos acturi sint, ubi nuptiis mixtis temere contrahendis se filiosque ipsos perversionis periculo committant. Atque ut gravitas periculi eiusmodi luculentius appareat, commemorabitis iisdem saluberrima illa apostolorum, patrum canonumque monita, quae sunt de periculosa cum haereticis familiari conversatione evitanda.

At vero si nonnunquam contigerit, quod Deus avertat, ut monita et adhortationes huiusmodi in irritum cadant, et catholicus aliquis vir mulierve recedere nolit a perverso suo consilio ineundi mixtas nuptias, non petita, seu non impetrata Ecclesiae dispensatione vel debitis cau-

tionibus seu earum aliqua praetermissa, tunc sane sacri pastoris officium erit abstinere, non solum a matrimonio ipso sua praesentia honestando, sed etiam a praemittendis eidem proclamationibus atque a dimissorialibus literis concedendis. Vestrum autem est, venerabiles fratres, admonere parochos ac rite ab iisdem exigere, ut ab omni huiusmodi actu se abstineant. Enimvero animarum curator, qui se aliter gereret in praesentibus praesertim Bavariae adiunctis, approbare quodammodo illicitas illas nuptias facto suo videretur, et illarum libertatem animarum saluti, imo et fidei causae perniciosam sua ipse opera foveret.

Post haec vix est ut aliqua addamus de aliis illis longe gravissimis casibus matrimonii inter catholicos et haereticos contrahendi, in quibus pars acatholica habeat viventem adhuc priorem coniugem, a quo divortio seiuncta fuerit. Notis, venerabiles fratres, quanta ex divino iure sit firmitas matrimonialis vinculi, quod separari humana auctoritate non potest. Quare matrimonium mixtum in eiusmodi casibus non modo illicite fieret, sed nullum prorsus atque adulterinum foret; praeterquam si priores illae nuptiae, quas haeretica pars divortio dissolutas esse autumat, irritae omnino fuissent propter aliquod, quod illis vere obstiterit, canonicum dirimens impedimentum: porro in postremo hoc casu non solum servanda erunt ea omnia, quae supra dicta sunt, sed cavendum insuper ut novum ipsum matrimonium non permittatur, nisi postquam causa primi connubii ab haeretica parte iam antea initi cognita fuerit ecclesiastico iudicio ad canonum normam exacto, quo connubium idem fuerit irritum declaratum.

Haec sunt, venerabiles fratres, quae vobis circa rem de qua agitur significanda censuimus. Interea non desistimus Deum O. M. fervidis precibus sollicitare, ut vos et inclytum omnem Bavariae clerum virtute induat ex alto, atque una cum fidei isto populo dextra sua tegat et brachio sancto suo defendat. Maximae autem, qua fraternitates vestras in Domino prosequimur, caritatis pignus sit apostolica benedictio, quam memoratis quoque vestrarum diocesium clericis laicisque fidelibus dispertiendam, vobis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

XXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli comitis favore equitis Philippi Marini Ariminensis dioecesis, eiusque filiorum masculorum in infinitum*¹.

Dilecto filio
Philippo equiti Marini
Ariminensis dioeceseos

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romani Pontifices, quibus nihil gratius, nihil iucundius nihilque potius esse potest, quam omnes ad virtutis amorem ac religionis studium vehementer incendere, solent profecto honoris titulis eos praesertim viros libenter exornare, qui morum probitate spectati, et generis nobilitate ac virtutis laude praestantes, hanc Apostolicam Sedem singulari observantia prosequi summopere gloriantur.

Cum itaque minime ignoremus te ex illustri ortum familia in civitate sancti Archangeli Ariminensis dioeceseos vitae honestate clarum rebusque optimis institutum atque egregiis iis dotibus ornatum, quae ad praestantem virum efficiendum requiruntur, in Nos et hanc Apostolicam Sedem eximium prae te ferre obsequium, idcirco tuis votis haud gravate annuendum esse censuimus, dum demisse a Nobis postulasti, ut te tuosque posteros aulae Nostrae Lateranensis ac palatii apostolici comitis titulo decorare velimus.

Nos igitur peculiari te benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, ut tua soboles maiori fulgeat honore, auctoritate Nostra apostolica, te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites dicimus atque creamus. Quare vobis concedimus atque impertimur, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis, citra tamen facultates a concilio Tridentino sublatas, uti et frui possitis, quemadmodum alii comites eiusmodi ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, et quibusvis etiam iuramento,

confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quinta iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXL.

EPISTOLA ENCYCLICA

ad omnes archiepiscopos et episcopos
in Poloniae regno commorantes

*Eos monet de obedientia potestatibus constitutis praestanda*².

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum primum ad aures Nostras fama acerbissimarum calamitatum, quae elapso anno florentissimum istud regnum graviter oppresserunt perlata est; simulque accepimus illas non aliunde profectas, quam ab aliquibus doli mendacique fabricatoribus, qui sub religionis praetextu Nostra hac miseranda aetate adversus legitimam principum potestatem caput extollentes patriam suam omni debitae subiectionis vinculo solutam tristissimo luctu compleverant. Nos posteaquam ad Dei optimi maximi cuius, licet immerentes, vices in terris gerimus, pedes provoluti uberrimas lacrymas effuderimus, asperissima mala lugentes, quibus portio ista Dominici gregis sollicitudini infirmitatique Nostrae divinitus commissi afflictabatur; posteaquam in humilitate cordis Nostri vehementiori affectu misericordiarum patrem precibus, suspiriis gemitibusque flectere studuerimus, quatenus cito provincias istas vestras tot tamque diris dissentionibus commotas, pacatas tandem et legitimae potestatis imperio restitutas Nobis videre contingeret; encyclicas literas statim ad vos, venerabiles fratres, dare studuimus, ut et malorum vestrorum pondere Nos quoque premi intelligeretis, et solatii aliquid roborisque adderemus pastoralis sollicitudini vestrae, quo ad saniores doctrinas propugnandas illasque carissimis clero gregique vestro suadendas et inculcandas, novo semper ardentiorique zelo incumberetis. Verum cum Nobis renuntiatum sit epistolas illas Nostras ob summam temporum difficultatem ad vos minime pervenisse, ideo nunc temporis quo praesenti Dei ope factum est, ut pacatae res sint atque tranquillae, rursus cor Nostrum, ve-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

nerabiles fratres, vobis aperimus, zelum sollicitudinemque vestram magis magisque, quantum cum Domino possumus, excitantes, quatenus omni vi et studio veram praeteritorum malorum causam e grege vestro arceatis. In hoc nimirum sedulam curam diligentiamque omnem impendere debetis, ac maximopere vigilare, ne dolosi homines ac novitatum propagatores erroneas doctrinas falsaque dogmata in grege vestro disseminare pergant, publicumque bonum, uti solent, praetextentes, aliorum credulitate, qui simpliciores et minus cauti sunt, abutantur, adeo ut eos praeter ipsorum intentionem in regni pace turbanda societatisque ordine evertendo, veluti caecos ministros fautoresque habeant. Profecto horum pseudo-doctorum fraus ad christifidelium utilitatem et instructionem perspicuo sermone est detegenda; cogitatum vero eorumdem fallacia decretoriis et inconcussis divinae scripturae oraculis, nec non sacrae ac venerabilis Ecclesiae traditionis certissimis monumentis forti animo ubique refellenda. Ex hisce fontibus purissimis (ex quibus catholicus clerus instituendae vitae suae rationem documentaque populo in concionibus tradenda haurire debet) apertissime edocemur, obedientiam, quam praestare homines tenentur a Deo constitutis potestatibus, absolutum praeceptum esse, cui nemo, praeterquam si forte contingat aliquid imperari, quod Dei et Ecclesiae legibus adversetur, contraire potest. « Omnis anima (inquit apostolus) potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a Deo; quae autem sunt, a Deo ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit..... Ideo necessitati subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter constantiam » (epist. ad Rom.). Similiter sanctus Petrus (epist. I) universos docet fideles omni humanae creaturae subditos esse propter Deum, sive regi, quasi praecellenti, sive ducibus tamquam ab eo missis, quia (ait) sic est voluntas Dei, ut beneficientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quae monita sancte servantes antiquos christianos, etiam saevientibus persecutionibus de ipsis Romanis imperatoribus deque imperii incolumitate bene meruisse constat. « Milites christiani, ait sanctus Augustinus, servierunt imperatori infideli: ubi veniebatur ad causam Christi non agnoscebant nisi illum qui in coelis erat. Distinguebant Dominum aeternum a domino temporali, et tamen subditi erant propter Dominum aeternum etiam domino temporali » (in ps. 124). Hanc doctrinam, ut nostis, venerabiles fratres, sancti patres constantissime tradiderunt; hanc semper docuit ac docet Catholica Ecclesia; hac denique primi christifideles informati talem vivendi agendique rationem inierunt, ut, licet pusillanimitatis infidelitatisque crimen paganorum exercitus infecerit, sed christianorum le-

giones nunquam. Ad rem Tertullianus: « Circa maiestatem, inquit, imperatoris infamamur, tamen nunquam Albiniani, nec Nigriani vel Casiani inveniri potuerant christiani. Sed iidem ipsi, qui per genios eorum in pridie usque iuraverant, qui pro salute eorum hostias et fecerant et voverant, qui christianos saepe damnaverant, hostes eorum sunt reperti. Christianus nullius est hostis, nec dum imperatoris; quem scimus a Deo suo constitui, necesse est ut et ipsum diligit, et revereatur, et honoret, et salvum velit ». Haec dum vobis, venerabiles fratres, communicamus, sic a Nobis dicta volumus, non quasi illa comperta non habeatis, aut quasi Nos timeamus ne satis ardenti zelo in propugnanda disseminandaque sanioris doctrinae praecepta, circa obedientiam quam subditi legitimo principi suo exhibere tenentur, incumbatis; sed eo talia diximus, quo facilius intelligatis quinam sit animus Noster erga vos et quomodo cupiamus omnes istius regni ecclesiasticos viros doctrinae puritate, prudentiae splendore vitaeque sanctimonia ita elucescere, ut omnium oculis et iudicio irreprehensibiles appareant. Hoc modo omnia, uti speramus, e votis feliciterque procedent. Fortissimus imperator vester benignum se erga vos geret, officia Nostra, quae certe interponere non omittemus, postulationesque vestras e bono catholicae religionis, quam regnum istud profitetur, cuique patrocinium suum nullo unquam tempore negaturum promisit, aequo semper animo excipiet. Sapientes, qui vere tales sunt, promeritis vos laudibus prosequuntur, et qui ex adverso sunt, verebuntur nihil habentes mali dicere de Nobis. Interim levantes in coelum manus Nostras Deum pro vobis deprecamur, ut unumquemque vestrum caelestium virtutum copia in dies magis ditet et repleat. Vosque semper in corde habentes hortamur, ut impleatis gaudium Nostrum, idem sapiatis eandem charitatem habentes, unanimiter idipsum sentientes; loquimini omnes, quae decent sanam doctrinam, verbum sanum, irreprehensibile, depositum custodite, state in uno spiritu unanimis collaborantes fidei evangelii. Orate demum sine intermissione Deum pro Nobis, qui apostolicam benedictionem, paternae charitatis pignus, vobis gregibusque curae vestrae commissis amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die nona iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXLI.

Confirmatio resolutionis captae a congregatione deputata pro curanda restauratione aggerum fluminis Anienis in civitate Tiburtina.

Reverendissimo cardinale

Agostino Rivarola

prefetto della Nostra congregazione delle Acque, Chiane e Paludi Pontine.

Ci è stato rappresentato, che sebbene le acque del fiume Aniene nella Nostra città di Tivoli siano state raffrenate e regolate con un robusto muraglione, fatto erigere dal Nostro predecessore Leone XII dopo la celebre e straordinaria rotta avvenuta li 16 novembre 1826, e sebbene con questa opera, degna della più alta lode, siasi ridonata l'attività agli opificii, il corso alle fonti e lo splendore a quelle singolari bellezze della natura; pure i pericoli affrontati e le difficoltà superate per innalzar l'acqua all'antico livello, non che le gravi spese sostenute a questo effetto, non sono state sufficienti a calmare i timori di nuove disgrazie sempre cresciuti in quella popolazione, e ad assicurare il governo sempre vigile sulle continue evenienze in rapporto all'indole devastatrice di quel fiume. Ci è stato inoltre fatto rilevare, che secondo i rapporti della commissione speciale composta delli professori Oddi matematico, Carpi mineralogico e Folchi idraulico, acceduti sulla faccia del luogo per ordine dell'altro Nostro predecessore Pio VIII nell'anno 1829, non è assolutamente sicura quella parte della città di Tivoli, che trovasi alla sinistra del fiume Aniene; ed attesa la poca solidità, incerta ancora e variabile della roccia, l'abbassamento considerabile della platea avvenuto in pochi anni, il debole sostegno, che il pilone somministra alle volte naturali della grotta di Nettuno ed al monte, potrebbe temersi la rinnovazione dei funesti avvenimenti dell'anno 1826, e delle inevitabili conseguenze tanto gravi e sensibili a quelli abitanti Tiburtini ed al governo.

Ci è stato eziandio fatto conoscere, che la congregazione deputata e composta degli eminentissimi cardinali Giuseppe Albani, Ercole Dandini e voi, dopo di essersi individualmente portata in Tivoli, accompagnata da monsignor tesoriere della Nostra Camera, onde riconoscere lo stato di quelle opere, e dopo avere maturamente esaminato e completamente discusso il partito da prendersi, nell'adunanza delli 15 settembre 1830 opinò e ad unanimità decise, essere conveniente non solo, ma indispensabile la diversione dell'Aniene per entro il monte

Catillo, proposta dalla commissione speciale. E persuasi Noi per la conoscenza che abbiamo della località del fiume e di quelle situazioni, che necessario sia un provvedimento, il quale rimuova con un'opera decisiva tanti pericoli, ridoni la quiete in quella città, assicuri l'utilità, che da quelli opificii deriva alli proprietari, alla capitale ed allo stato, e ponga fine a tante spese annuali per mantenere il fiume in quel posto; desiderando inoltre, che sia tolta di mezzo ogni remora al sollecito disbrigo della stessa opera, che può riguardarsi come causa pubblica e di pubblico interesse, e finalmente volendo condiscendere alle suppliche fatteci presentare dalla magistratura della città di Tivoli, con le quali implora, che le Nostre determinazioni appariscano e si conservino a perpetua memoria nei modi e nelle forme più solenni.

Col presente chirografo, in cui abbiamo per espresso e di parola in parola inserito il tenore del progetto della commissione speciale, a Noi già presentato, le dimensioni, il metodo di esecuzione, il tempo del lavoro in esso progetto contenuto, ed in ogni altra cosa quanto si voglia necessaria ad esprimersi, di Nostro moto proprio, certa scienza e pienezza della Nostra suprema ed assoluta potestà, approvando e pienamente confermando la preinserta risoluzione della congregazione deputata, ordiniamo e comandiamo, che si eseguisca il progetto medesimo compilato dalla commissione speciale, a cui ci riportiamo, e nel quale in sostanza si trova sviluppato il modo di allontanare dalla città di Tivoli il fiume Aniene, divertendolo dall'attuale corso e caduta, con rivolgerlo a destra sotto il monte Catillo, alla vigna Lolli, a metri 51 sopra il diversivo della stipa, ove gli si prepara un alveo sotterraneo nelle viscere del monte Catillo, lungo metri 294, a due conicoli, ciascuno de' quali ha nell'imbocco (posto col ciglio all'altezza dell'attuale chiusa) la larghezza di metri 10, la cui sezione è costituita da un rettangolo alto due metri, sormontato da un arco gotico, formato di due archi circolari del raggio di metri 11½. Questi conicoli saranno formati colla pendenza e sezione competente; così per un largo e declive sbocco si emette il fiume nell'opposto fianco del monte, sotto l'Icona del Salvatore, nella strada Quintiliolo, dove precipita nell'alveo inferiore, al di là della grotta delle Sirene; e questa diversione, passando sotto la via Valeria, offre eziandio il vantaggio di risparmiare la necessaria e reclamata costruzione del gran ponte sopra l'attuale chiusa, sempre pericoloso, e calcolato a sopra scudi trentamila.

Concediamo poi a voi prefetto della Nostra congregazione delle Acque, di cui conosciamo

la probità, zelo ed intelligenza, non che alli prefetti pro tempore la più ampla, libera ed assoluta facoltà di approvare quelle modificazioni al progetto, che in atto di esecuzione dal direttore si credessero adottabili, ed a voi o alli vostri successori venissero proposte; commettendovi l'intera esecuzione di quanto sopra. E poichè riteniamo, che la spesa calcolata in scudi quarantottomila, debba per le circostanze impreviste ed imprevedibili considerarsi in somma maggiore, così ordiniamo, che debba rimanere in vigore il riparto già approvato per la spesa principale, cioè per cinque decimi sopra tutte le comunità, ossia tutti i possidenti dello stato; per due decimi sopra la comunità di Tivoli, e per tre decimi sopra il pubblico erario; in conseguenza di che comandiamo, che il centesimo sopra imposto alla dativa reale, per ricavare i cinque decimi a carico di tutti li possidenti dello stato, debba conservarsi in attività, finchè siasi ottenuto da tale sovraimposta il fondo necessario. Questo fondo sarà a disposizione di voi e dei prefetti pro tempore, da erogarsi nelle spese, che occorreranno nell'andamento di simili lavori; e per quanto riguarda il sopraccarico suddetto, il Nostro monsignor tesoriere pro-tempore dovrà trasmettere ad ogni richiesta vostra e de' vostri successori li relativi ordini, sulli quali voi e li predetti successori vostri, presso i certificati dell'ingegnere esecutore, visti ed approvati dall'ingegnere direttore, possiate spedire i mandati di pagamento.

Vogliamo poi, che i lavori nel genere, quantità e tempo proposto nel piano anzidetto, siano diretti dall'architetto idraulico Clemente Folchi, ingegnere della Nostra congregazione, lasciando a voi la nomina di un abile ingegnere esecutore dell'opera, dipendente dall'ingegnere direttore e dalla predetta Nostra congregazione, la quale terrà scrittura a parte dell'amministrazione, e resterà a cura e diligenza di monsignor tesoriere l'intera esigenza e riparto, del quale avrà poi ragione colla detta congregazione delle Acque. E per la effettuazione delle cose premesse ordiniamo a voi ed alli prefetti pro tempore della Nostra congregazione delle Acque, che in nome Nostro facciate qualsivogliono atti, decreti, diate gli ordini necessarii a chi spetta: prendiate qualunque espediente che stimerete opportuno; e farete tutt'altro che giudicherete necessario, dandovi Noi, oltre le facoltà, che vi competono come prefetto della nominata Nostra congregazione, tutte le altre in qualunque modo necessarie ed opportune, e specialmente di procedere anche contro le persone ecclesiastiche, secolari, regolari, ed altri in qualunque modo privilegiati ed esenti, e che per comprenderli fosse necessario farne speci-

fica ed individua menzione, ed approvando Noi d'adesso preventivamente tutto e quanto sarete per fare ed operare per la pronta esecuzione di quanto abbiamo, come sopra, disposto ed ordinato; essendo così mente e volontà Nostra precisa ed espressa.

Volendo e decretando, che il presente Nostro chirografo, benchè non ammesso, nè registrato in Camera, vaglia e debba aver sempre il suo pieno effetto, esecuzione e vigore, colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa da chicchessia opporre di orrezione, surrezione, nè di alcun altro vizio o difetto della Nostra volontà ed intenzione, e che così e non altrimenti, debba nelle cose premesse e ciascheduna di esse giudicarsi, decidersi ed interpretarsi da voi, dalli vostri successori, dalla detta congregazione, dalla Nostra piena Camera, Rota e da qualunque altro giudice e tribunale sebbene collegiale e composto di reverendissimi cardinali, togliendo loro ed a ciascuno di essi la facoltà ed autorità di giudicare ed interpretare diversamente, e dichiarando d'adesso preventivamente nullo, irritato ed invalido tutto ciò, che si facesse in contrario, benchè non siano state chiamate e sentite qualsivogliono persone privilegiate e privilegiatissime, ecclesiastiche, luoghi pii, che avessero o pretendessero avervi interesse; e che per comprenderle vi fosse bisogno d'individualmente ed espressamente nominarle.

Non ostante la costituzione di Pio IV *de registrandis*, la regola della Nostra cancelleria *de iure quaesito non tollendo*, e non ostanti ancora tutte e qualsivogliono altre costituzioni Nostre e dei Nostri predecessori, ordinazioni, brevi, decreti, chiroграфи, bandi, editti, leggi, statuti, riforme, stili e consuetudini, ed ogni altra cosa che facesse o potesse fare in contrario, alle quali tutte e singole, avendone qui il tenore per espresso e di parola in parola inserito, per questa sola volta ed all'effetto predetto pienamente, espressamente ed in ogni più valida maniera deroghiamo.

Dato dal Nostro palazzo apostolico al Vaticano questo dì 9 giugno 1832, anno secondo del Nostro pontificato.

CXLII.

ALLOCUTIO

*Habita in consistorio secreto
diei 11 iunii 1832.*

*Septem S. R. E. cardinales declarat, quos in
consistorio habito die trigesima septembris
elapsi anni creaverat et in pectore reser-*

¹ Ex Bullario Romano.

vaverat. Sunt autem: Alexander Iustiniani archiepiscopus Petrae, Franciscus Tiberi archiepiscopus Athenarum, Ugo Petrus Spinola archiepiscopus Thebarum, Benedictus Capelletti, Aloysius del Drago, Franciscus M. Pandolfi Alberici, presbyteri cardinales; Ludovicus Gazzoli, diaconus. Insuper creat S. R. E. presbyterum cardinalem M. Velzi, diaconum Marium Mattei.

Venerabiles fratres

Cum, divina aspirante gratia, maximae Nobis curae sit, ut pro credito humilitati Nostrae munere, Ecclesiae reiue huius publicae bono quam possumus providentissime prospiciamus; tum vel in primis de dignitate numeroque vestri ordinis sedulo cogitamus, cuius consilio atque ope, tamquam Moyses septuaginta illorum virorum de senioribus Israel, adiuvari in tanta tamque ardua procuracione debemus. Si enim alias unquam quamplurimos ad huiusmodi opus ministerii summo pontifici adesse oportuit adiutores, id potissimum necessarium est infirmis Nostrae, cui arcana supernae providentiae consilio in hac inaudita maioribus, posteris incredibili temporum difficultate Petri navis tradita est gubernanda. Itaque illud Nobis esset in optatis, quod et vos, venerabiles fratres, quo estis religionis communisque commodi studio, cupere non dubitamus, ut collegium vestrum plane explere statim liceret. Sed tamen Nostrae huic voluntati satisfacere nondum Nos ratio sinit rerum Nostrarum. At si, quominus id efficiamus, graves Nos causae remorantur; hoc saltem interim facere non praetermittimus, quod posse in Domino Nobis videtur, ut quam proxime ad plenum numerum senatus Noster accedat. Auctis auxiliatoribus, auctum Nos sensuros confidimus levamen supra modum ab ipsis pontificatus Nostri primordiis usque ad hunc diem tantis iactati fluctibus laborantes, vobisque simul ex parte leviolem fore divisum inter plures laborem. Postulant vero nonnullorum in Nos et in hanc Sanctam Sedem promerita, ut eos properemus honore hoc, ex more atque instituto eiusdem Sanctae Sedis, remunerari. Causam quoque aliquam inde iuvat gaudii publici fidelissimae huic Nostrae urbi, tot malis Nobiscum ingemiscienti, suppeditare, eoque argumentum fiducia praebere, qua divina freti misericordia sustentamur, non esse abbreviatam manum Domini, ut salvare nequeat, neque aggravatam aurem eius, ut non exaudiat. Quae caeteroquin ut cito anticipet Nos misericordia, ne intermittatis, rogamus vos, venerabiles fratres, patrem misericordiarum et Deum totius consolationis summis precibus obsecrare.

Quod igitur ad Dei gloriam et Ecclesiae utilitatem bene ac prospere cedat, septem declaramus et evulgamus cardinales ex iis decem,

quos in consistorio habito die trigesimo septembris anni proximi, post duos creatos et evulgatos, secundo loco creavimus et in pectore reservavimus.

Sunt autem

Alexander Iustinianus archiepiscopus Petrae
Franciscus Tiberi archiepiscopus Athenarum

Ugo-Petrus Spinola archiepiscopus Thebarum: quorum primus apud Portugalliae et Algarbiorum regem fidelissimum, alter apud Hispaniarum regem catholicum, tertius apud Austriae imperatorem, Hungariae regem apostolicum ordinarii nuntii Nostri officio perfunctus est: qui tres optimi praestantissimique viri suam Nobis in agendis Nostreis ac Sanctae Sedis negotiis diligentiam, dexteritatem egregiamque fidem cumulate probarunt.

Alii praeterea quatuor praesules item eximiis dotibus ac virtutibus praediti, qui in hac Romanae curiae Nostrae luce commissis sibi muneribus praeclare atque e re publica gestis, insignem studii, prudentiae, integritatis, rerum usus laudem sunt consequuti; videlicet

Benedictus Capelletti almae urbis gubernator

Aloysius del Drago palatii Nostri praefectus

Franciscus Maria Pandolfi-Alberici cubiculi Nostri magister

Ludovicus Gazzoli praeses Comarchae. Reliquos autem tres iterum in pectore reservamus.

His vero septem ad maiorem omnipotentis Dei gloriam alios duos adiungimus, et cardinales creamus et declaramus.

Marium Mattei thesaurarium Nostrum et Iosephum Mariam Velzi ex ordine Praedicatorum palatii Nostri magistrum; quorum alterius virtutis praestantia, penitusque deditus Nobis Sanctaeque Sedi Apostolicae animus, in aerarii procuracione labor integerrime studioseque versatus cognitus vobis est planeque perspectus.

Alter per omnes officiorum gradus ad praefecturam ordinis sui iure optimo evectus dignus a Nobis, uti a decessoribus Nostreis habitus est, cuius fides, prudentia, doctrina, zelus catholicae integritatis ad librorum censuram adhiberetur; ad munus nimirum eo gravius ac laboriosius, quo magis in hac saeculi pravitate scriptorum perniciosissimorum ubique abundat coluvies: quem propterea, nedum ob alia simul egregie accurata huic muneri adnexa momenti maximi negotia, de religione ac de re publica optime meritum honore hoc honestandum censuimus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei sanctorumque apostolorum Petri et Pauli et Nostra declaramus S. R. E. presbyteros cardinales

Alexandrum Iustinianum

Franciscum Tiberi
Ugonem-Petrum Spinola
Benedictum Capelletti
Aloisium del Drago
Franciscum Mariam Pandolfi-Alberici;

Diaconum vero
Ludovicum Gazzoli.

Insuper creamus S. R. E. presbyterum cardinalem

Iosephum Mariam Velzi;
Diaconum

Marium Mattei.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

CXLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et privilegiorum principis Romani, pro nobili marchione Urbano Del Drago Biscia Gentili eiusque descendentibus in infinitum.*¹

Dilecto filio nobili viro Urbano ex marchionibus Del Drago Biscia Gentili ordinis sancti Gregorii commendatario

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum civili societati vel maxime utile sit, nobiles esse homines, qui digni maioribus suis, ac nutriti faustis sub penetralibus, indole, moribus, virtute, pietate praestantes atque de hac Apostolica Sede optime meriti aliis praeclara imitanda praebeant exempla; tum Romani Pontifices viros generis nobilitate iam claros singulari benevolentia prosequi eosque amplissimis etiam honoribus libenter profecto decorare solent, ut ipsi quemadmodum dignitate ita etiam virtutum apparatu praefulgeant, et generoso quodam impetu acrioribusque stimulis incitati magis magisque de catholica religione civilique societate praeclare mereri summo pere curent atque contendunt.

Hac igitur mente Nostros in te oculos conicientes atque in egregias tui generis, animi ingeniiue dotes intuentes, aliquam Nostrae in te voluntatis significationem palam publiceque exhibendam statuimus. Nam ex ea te ortum familia cognoscimus, quae maiorum laude et originis vetustate conspicua ob eximia eius merita a fel. rec. Gregorio XV praedecessore Nostro marchionis titulo iamdiu honestata atque

illustrium familiarum Biscia Gentili aucta splendore, ex quibus multi prodire viri cum religionis tum doctrinae honore adeo florentes, ut nonnulli ob singulares eorum virtutes in sacrum purpuratorum patrum senatum fuerint cooptati. Neque vero Nos latet, te rebus optimis institutum, egregia indole praeditum, optimarum artium ac severiorum disciplinarum scientia ornatum et ad omnes honestatem probitatemque efformatum et in praesentia cum nobili principis Maximo filia matrimonio coniunctum, non tam generis nobilitate quam domesticis virtutum obiectis exemplis, tam eximia pietate religionis et in hanc Petri cathedram amoris atque obsequii documenta semper dedisse, ut clare aperteque ostendas insigni familiae claritudini et singulari maiorum virtuti respondere.

Quae cum ita sint, ut tua soboles maiori fulgeat honore, tum etiam ut aliquod tibi de hac Apostolica Sede tot sane nominibus optime merito Nostrae benevolentiae testimonium praebeamus, a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia te absolventes et absolutum fore censentes, tuisque votis annuentes auctoritate Nostra apostolica marchionatus Mazzani et Antuni ad principatus dignitatem ullo absque iurisdictionis iure erigimus, et te tuaeque familiae primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, Mazzani et Antuni principes dicimus atque creamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque honoribus, indultis, privilegiis, iuribus cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii Romani principes ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXLIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici, qui collapsam disciplinam restituat in Cisterciensium monasterio, vulgo Alta Comba, regni Sabaudiae.*²

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

Venerabili fratri
archiepiscopo Camberiensis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Maximas inter gravissimasque curas, quibus pastoralis officii munus, plenum timoris, plenum sollicitudinis, in hac praesertim temporum asperitate, Nos anxios ac pene exanimatos continenter tenet, illa saepe ac vehementer quidem animum Nostrum urgere solet, quae ad religiosam sacrarum familiarum disciplinam tuendam atque instaurandam conferre posse videtur. Quamplurimum enim catholicae religioni interesse cognoscimus, ut qui abdicatis omnibus, Deo arctius adhaerere exoptantes, in poenitentiae castris, Christo duci, religionis sacramento se obstrinxerunt, non solum nihil omnino praetermittant, quod ad initam vitae rationem vel diligentissime servandam pertinet, verum etiam euntes de virtute in virtutem, et aemulantes semper charismata meliora, charitatis igne succensi mandatorum viam percurrere ac spirituali populorum saluti qua verbo, qua opere, qua exemplo prospicere summopere conentur.

Hinc cum ad Nos ex fide dignis testimoniis delatum fuerit in Cisterciensium monachorum monasterio, vulgo di Alta Comba, Sabaudiae regularem disciplinam adeo neglectam atque prolapsam, ut plurima irrepserint damna et incommoda, ac carissimus in Christo filius Noster Sabaudiae rex illustris enixe efflagitaverit, ut huius Sanctae Sedis praesidio et auctoritate, omnibus hisce malis consultum esse vellemus, nulla quidem interposita mora, visitatorem eligimus, qui eiusdem monasterii statum diligenter inquirens, Nobis res omnes, prout se haberent, exponendas curaret. Cum autem ex huius visitationis actis, non mediocri certe paterni Nostri animi aegritudine probe cognoverimus, commemorati monasterii disciplinam omnino prolapsam; Nos huiusmodi mala penitus avellere atque ipsius monasterii bono et splendori quantum fieri potest consulere vel maxime cupientes, ad regularem in eo observantiam instaurandam ac revocandam pastoralis Nostrae vigilantiae curam convertimus.

Quamobrem hoc tam grave negotium tibi, venerabilis frater, committendum esse censuimus, ea spe freti, ut singulari tua prudentia, doctrina, integritate, illa omnia, summa quidem diligentia, cura et studio sis peracturus, quae ipsius monasterii bonum atque utilitas postulare videntur. Hisce igitur literis de apostolicae potestatis plenitudine commemoratum Cisterciensium monasterium, vulgo di Alta Comba Sabaudiae, ex suorum praesidum tam provincialis, quam supremi moderatoris pote-

state auferimus, illudque ad Nostrum et huius Sanctae Sedis beneplacitum tuae iurisdictioni omnino subiicimus, teque in eiusdem monasterii, tum spiritualibus cum temporariis in rebus visitatorem et apostolicum delegatum nominamus, eligimus et constituimus, tibi quae omnes et singulas facultates concedimus et impertimur, quibus alii visitatores et delegati apostolici ac ipsius Cisterciensis ordinis generales utuntur, fruuntur, ac utendi, fruendi ius habent, ut huiusmodi munere omni ex parte cumulate fungi, resque omnes prospere feliciterque ad optatum exitum perducere possis et valeas. Tuae vero spectatae prudentiae providique consilii erit eodem in monasterio religiosae vitae disciplinam ad pristinam observantiam ex Cisterciensis ordinis institutis revocare, eaque omnia perficere, quae ad Dei gloriam et cultum, ac spirituales praesertim monachorum profectum et populi utilitatem pertinere in Domino existimaveris, nihil ut inausum nihilque intentatum relinquas, quo illius sacrae familiae alumni maiorum suorum exempla sectantes, vota, quae semel Deo voverunt, reddere diligentissime studeant, ac seipsos veniens in aevum in omnibus praebeant exemplum bonorum operum in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate. Atque ut omnia ullo absque impedimento conficere queas tibi etiam auctoritate Nostra apostolica facultatem facimus pro tuo arbitrio nominandi atque eligendi, quoties opus fuerit, ipsius monasterii praesidem, seu priorem, eosque omnes qui eodem in monasterio aliquo munere fungi debeant.

Cum vero ex optima tironum institutione totius sacrae cuiusque familiae status decorque pendeat, idcirco tuae curae erit, tirocinium eidem monasterio accommodatum instituere et tironum magistrum ex tuo arbitrio deligere, qui et regularem disciplinam religiose admodum servet, et virtutum omnium apparatu refulgeat. Iam vero cum morum probitatis, vitae integritatis ac regularis disciplinae observantiae, individua comes et socia doctrina esse debeat, eodem in monasterio doctrinarum studia instauranda curabis, earum praesertim quae ad sacrum pertinent ministerium. Quod ut facilius assequi possis, tibi potestatem tribuimus, cuius praesidio, etiam ex secularibus presbyteris probos doctosque homines eligas, ex quibus philosophicas ac theologicas potissimum disciplinas et sacrae Scripturae scientiam, illius sacrae familiae alumni addiscant et obtineant eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut possint exhortari in doctrina sana.

Has omnes et singulas facultates tibi, auctoritate Nostra apostolica tribuimus atque largimur ea tantum lege, ut quolibet exacto biennio, acta omnia et decreta a te peracta ad hanc Sanctam Sedem mittenda cures, ac de ipsius monasterii statu eandem Sanctam Sedem cer-

tiorem facias. Praecipimus denique atque mandamus religiosis omnibus illis viris ac caeteris, quibus praecipi opus est, ut in virtute sanctae obedientiae te illius monasterii visitatorem et delegatum apostolicum agnoscant, tibi in omnibus quae ad huiusmodi pertinent munus vel diligentissime pareant tuisque monitis atque mandatis audientes omnino sint, sublata cuicumque ex superioribus ipsius Cisterciensis instituti potestate quidpiam per se vel per alios sive in scriptis, sive voce, mandandi, consulendi aut decernendi quod retardare aut immnuere, vel quovis modo directe vel indirecte attenuare possit huius delegationis et visitationis executionem.

Haec volumus, constituimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, tibi in iis quorum mentio habita est plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus ac ordinationibus, nec non commemorati monasterii et ipsius ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima nona iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXLV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus damnantur et excommunicantur ii, qui in civitate Anconae rebellionem et regiminis Pontificii immutationem pertentaverint, foverint et disseminare non dubitaverint*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Quod de rei publicae tranquillitate post terribissimas superioris anni perturbationes restituta

maxime verebatur, ne cito de bona ea spe depelleremur, quam animo inde susceperamus, id demum nova sceleratorum hominum machinatione contigisse perdolemus. Nos quidem, ubi primum, Deo bene iuvante, disiectas conspeximus factiosorum copias, qui tunc temporis eo etiam furoris proruperant, ut adversus hoc religionis domicilium arma contulerint, paterno statim affectu dilatavimus cor Nostrum ad provincias, quarum e cervicibus acerbissimum impiorum iugum depulsum gratulabamur. Illis proinde, qui tot tantaque mala in Nos et Apostolicam hanc Sedem patrarant, in gratiam receptis, vel clementi affectis castigatione, curas in id convertimus, ut quae magis in populorum bonum conferrent, ea pro temporum ac locorum conditione constituerentur. Adsciti enim divinae bonitatis consilio ad illius personam sustinendam in terris, qui dulcem se ac misericordem voluit nominari, illud unum expetivimus, eoque cogitationes, vota et studia Nostra, plena semper clementiae, mansuetudinis ac humanitatis intendimus, ut, iis quoque sublati offensionum causis quas obtendere hostium consuevit improbitas, publica ubique pax et tranquillitas consisteret.

Verum nondum oblioto Domino delicta populi sui, brevi exclamandum Nobis fuit: « expectavimus pacem, et non fuit bonum, tempus medellae, et ecce formido, tempus curationis, et ecce turbatio ». Novas quippe et fortassis graviores vidimus ingruere procellas, atque in ipsa pace persensimus amarissimam iugiter parari Nobis amaritudinem ab iis, qui nullis deliniti Nostrae indulgentiae beneficiis, nullis conscientiae stimulis permoti, audaciores imo et truculentiores in dies adversus religionem et imperium, id voce, id scriptis, id insidiis aperta vi connituntur unice, ut utriusque, si fieri possit, exitium pariant et interitum.

Infesta isthaec improborum coniuratio, quae Nos bonosque omnes anxios habebat, erupit haud ita pridem Anconae, quo perditissimam atque infimam perduellium faecem, ad publici ordinis cladem et in pacificorum fideliumque civium perniciem, novimus confluisse. Facinorum illico flagitiorumque omnis generis est ibidem cumalata congeries: aedium sacrarum religio violata: praesides sacrorum in invidiam ac contemptum adducti, imo ex his nonnulli vulneribus affecti atque in capitis discrimen vocati: sanctiora fidei mysteria ludibrio habita: furiales iactatae blasphemiae: frena quaelibet evaganti licentiae adempta: errorum monstra inculcata: sanctitatis religionis despecta: coetus pestilentissimi impune constituti, in quibus diceret s. Leo Magnus « Lex est mendacium, religio diabolus, sacrificium turpitudine ».

Hinc porro honestiores cives destinati ad ne-

¹ Ex Bullario Romano.

cem, et brevi ipse magistratuum civitatis primus, vir pluribus nominibus commendatus, occubuit mucrone factiosorum coniuratorumque confossus. Direptiones insuper iacturaeque fortunarum indictae: perturbatio, timor, luctus quaque versus illati: ac ne quidquam in scelus cumulum deesset, Nostri demum atque Romanae Ecclesiae principatus iura conculcata ac protrita.

Taedet sane hic percensere, quam seditio- nis incursione, quo impetu armorum, lapidum conviciorumque actum fuerit ad selectam No- strorum militum manum propellendam, qui ad criminosos coercendos rectamque disciplinam custodiendam vindicandamque illuc accesserant, ac multitudine coniuratorum obruti, in arcis munitionibus perfugium sibi quaerere coacti sunt. Norunt omnes, qua triumphali pompa vexilla rebellionis fuerint circumlata publicisque in locis constituta. Prostant scripta edita in vulgus, nefariaeque celebrantur cantiones, debacchantium in morem, vicitim institutae, quasi malleoli facesque ad seditio- nis incendium exci- tandum fovendumque. Publicae inde auctorita- tis vis omnis deleta: leges praescriptionesque utiliores convulsae, cum sacra profanaque omnia misceant turbentque homines seditiosi, qui id etiam minis caedibusque contendunt, ut probos cives terrore perculsos a publica rerum procu- ratione avertant eo fine, ut inde eam se neces- sario suscepisse causentur, ne derelicta a ma- gistratibus civitas in profundum malorum pro- labatur. Quin etiam tumultuose a coniuratis viri delecti septem, qui, nomine fidelis populi per incredibilem perfidiam suscepto, pro-de- legatum Nostrum adirent, ut quae de civitatum imperii- que gubernatione, de iudiciorum ordine, de vectigalium et aerarii procuratione, ac de re militari sunt decreta, pro ipsorum lubitu emen- darentur, alii condere- tur codices nova- que sci- sceretur regiminis constitutio, qua et catholicae rei et principatus ratio susque deque misere verteretur.

Lactitant quidem veteratores isti, se nihil ad- versus religionem ac principatum moliri; sed vaferrimi ut sunt, id obtendunt, ut populis im- ponant eorumque benevolentiam aucupentur, dum interim nequissima quavis machinatione conantur fidem, Ecclesiam legitimamque domi- nationem prosternere ac profligare.

Haec aliaqua complura, quae nota sunt, quae testata, quae manifesta, peracerbo moerore con- fecti, certis ex nunciis accepimus. In hac vero rei et sacrae et civilis oppugnatione continere Nos adhuc vocem nefas esset, cum animos fac- tiosis adderet diuturnior haec Nostra remissio flamma- que luctuosissimi incendii latius perva- deret, atque Nos idcirco nota inureremur so- cordiae, seu fortasse etiam desertae turpiter causae religionis. Vellemus quidem commoni- tionis, misericordiae atque indulgentiae vocibus

gregem istum perditorum hominum, uti anno superiore, iterum compellare. Verum cum multa ipsi febre phrenetici vocanti toties patri semper pugnaciter restiterint, obfirmatique in impietatis atque coniurationis furore audire Ecclesiam de- tractarint, immanioribus semper contaminati fla- gitiis; eo iam compellimur, ut, cum longa tot mensium experientia infeliciter edoceamur, in irritum plane cessisse, salubriora quaeque effu- sae benignitatis, patientiae et charitatis impen- sissimae remedia, quibus mollire contumaciam ipsorum conati sumus, id demum consilii, do- lentes quidem, necessario tamen capiamus, quod ex sacrorum canonum praescripto, et Romanorum Pontificum praedecessorum No- strorum exemplo praesto est, ut nimirum gla- dium in perduelles subditos exeramus, quo Nos Deus ad religionis ac iustitiae tuitionem munivit.

Possumus quidem adhibitam Nobis ipsis vim illatasque iniurias patienter ferre, idque Deo iuvante lubentes praestitimus intimoque volun- tatis sensu semper Nos praestatu- ros fore con- fidimus: sed muneris Nostri est, solemnique iuramento adstringimur, religionis incolumitati excubare pervigiles, iuraque et possessiones San- ctae Romanae Ecclesiae tueri, libertatemque Apostolicae Sedis, quae cum Ecclesiae univer- sae utilitatibus prorsus coniuncta est, vindicare ac principatum proinde ipsius defendere, quo ad faciliorem rei sacrae in toto orbe terrarum procurationem divina providentia Romanos Pon- tifices donavit.

Quare cum et religionis sanctitatem et iura Romanae Ecclesiae memoratis coniuratorum actibus laedi ac violari palam sit, cumque de- teriora deinceps alibi etiam sint pertimescenda, nisi pro Nostri muneris officio fortiter iisdem occurramus: lumine divini Spiritus humili et publica etiam prece implorato, auctoritate omni- potentis Dei et sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, de consilio selectae venerabi- lium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregationis, declaramus, eos omnes e No- stris subditis, qui Anconae rebellionem, defe- ctionem ac regiminis immutationem violatio- nemque patrimonii beati Petri principis aposto- lorum procurarunt et supremam iurisdictionem in Pontificiae ditionis provinciis ac locis Nobis et Romanae Ecclesiae competentem, usurpare, perturbare, retinere et vexare variis modis prae- sumunt, vel contra ecclesiasticam immunitatem et adversus Ecclesiae huiusque Sanctae Sedis iura etiam temporalia, vel eorum aliqua, sub quolibet praetextu ac quovis modo perpetra- runt, vel mandata seu auxilium in eum finem praestiterunt, vel contra pontificios milites arma tulerunt, vel in aliis etiam Sanctae Ecclesiae locis conspirationes machinantur, vel seditiones defectionemque latius disseminare nituntur, quo- cumque demum iidem gradu, titulo, officio,

deputatione designentur, maiorem excommunicationem aliasque censuras ac poenas ecclesiasticas a sacris canonibus, apostolicis constitutionibus et generalium conciliorum, Tridentini praesertim (sess. 22, cap. 11, de reformatione) decretis inflictas incurrisse, et si opus est, eos de novo excommunicamus, nec a censuris huiusmodi a quopiam, nisi a Nobis seu a Romano Pontifice pro tempore esistenti (praeterquam in mortis articulo et cum reincidentia in easdem censuras eo ipso quo convaluerint) absolvi ac liberari possint: ac insuper inhabiles et incapaces eos esse declaramus, qui absolutionis beneficium consequantur, donec omnia quomolibet attentata retractaverint et improbaverint, et debitam, pro temporum ac personarum conditione, satisfactionem Ecclesiae ac Nobis et huic Sanctae Sedi in praemissis praestiterint.

Caeterum cum tradita Nobis divinitus religionis Sanctaeque huius Sedis custodia perlucuosam haec declarandi edicendique necessitatem intulerit; miserrimam tot filiorum caecitatem illacrymantes, levamus oculos vocesque ad patrem totius consolationis, Nostraeque seu potius suae causae assertorem et vindicem, ut faciens mirabilia misericordiae suae, conterat superbiam duritiae ipsorum, quo fiat, ut ad officium reductos, qui desipuerant, paterno eos iterum sinu excipiamus cum gaudio, ac de novo hoc catholicae rei iustitiaeque triumpho laeti gratulemur.

Decernentes easdem praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, contrariis quibuscumque etiam speciali mentione dignis non obstantibus.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus Theodorus Giud coptici ritus episcopus ecclesiae Halyen. eligitur*¹.

Dilecto filio Theodoro Giud Abucharim
coptici ritus

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium meritis licet imparibus Nobis ex alto commissum, quo Ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praeside-

mus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de Ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficeré studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplum boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem Ecclesiarum omnium tunc vacantium, quaeque in posterum vacaturae, ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Postmodum vero episcopali ecclesia Halyen., quae in America Minori sub archiepiscopatu Neocesariensi in partibus infidelium existit, solatio pastoris destituta, Nos ad eiusdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt Nos certiores, provisionem celerem atque felicem, in qua nullus praeter Nos se potuit seu potest intromittere reservatione et decreto praedictis obsistentibus, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno et sollicito studio intendentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum ven. fratribus Nostri S. R. E. cardinalibus negociis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te qui legitimo matrimonio procreatus et in legitima etiam aetate constitutus existis, cuius apud Nos de morum integritate, doctrina, prudentia et pietate ac christianae religionis et catholicae fidei zelo, spiritualium providentia ac temporalium circumspectione fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus: quibus omnibus mature perpensis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem episcopalem ecclesiam Halyen. de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de eorumdem fratrum consilio, apostolica auctoritate tenore praesentium providemus teque illi in episcopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae Halyen. tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praefata ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur, et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prom-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

pta devotione complectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter pruderterque exercere, ut ecclesia praedicta gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, ac tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Praeterea tibi, ut ad ecclesiam praedictam, quamdiu ab infidelibus detinebitur, accedere et apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auctoritate concedimus et indulgemus. Caeterum ad ea, quae in tuae cedere possunt commoditatis augmentum, favorabiliter respicientes, tibi, ut a quocumque malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente adcito et in hoc illi adsistentibus duobus aliis episcopis, vel, quatenus hi commode reperiri non poterunt, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus, similem praedictae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, ac eidem antistiti, ut receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei iuxta articulos pridem a S. Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae iuramento praefatum munus tibi auctoritate Nostra impendere licite valeat, plenam harum literarum serie tribuimus facultatem.

Volumus tamen et eadem auctoritate praecipimus, ut nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi ipse antistes consecrationis munus tibi impendere tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso. Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque ac synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus episcopus Halyen. coptus catholicae Coptorum nationis vicarius apostolicus eligitur*¹.

¹ Eu Iure Pont. de P. F.

Dilecto filio presbytero Theodoro Giud Abucharim coptici ritus

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum nihil Nos magis sollicitat, quam Christi fidelibus, ut in viam mandatorum Dei dirigantur, atque ad aeternam salutem animarum suarum assequendam opportunis praesidiis adiuventur, omni quo possumus cum Deo studio providere.

Nos itaque de tua fide, prudentia, integritate, doctrina et catholicae religionis zelo quam plurimum in Domino confisi, quod ea, quae tibi committenda duxerimus, cumulate sis expleturus, cum per obitum Maximi Givaid episcopi Utinensis munus vicarii apostolici catholicae Coptorum nationis vacaverit, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, in eiusdem catholicae Coptorum nationis vicarium apostolicum omnibus iuribus et facultatibus te, quem per similes apostolicas Nostras litteras hoc ipso die datas renunciavimus episcopum Halyen. in partibus infidelium, ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum tenore praesentium eligimus, deputamus et constituimus, salva tamen semper in praemissis congregationis eorumdem cardinalium auctoritate.

Mandamus praeterea omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompti pareant et obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere curent, alioquin sententiam seu poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus et specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non quibusvis etiam consuetudinibus, privilegiis quoque et indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis ac innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli et honorum archisodalitatis pro sodalitia sanctissimi Sacramenti et Nativitatis Beatae Mariae Virginis ac sancti Ioachimi et Annae erecto in basilica sanctae Mariae in Cosmedin urbis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Piorum hominum societates ad promovendam Dei cultum atque ad christianae charitatis opera exercenda provido consilio institutas decet sane pontificiae beneficentiae muneribus magis magisque donari.

Quum itaque dilecti filii moderatores sodalitii, cui titulus sanctissimi Sacramenti, ac sub tutela Nativitatis Beatae Mariae Virginis ac sancti Ioachimi et Annae in basilica sanctae Mariae in Cosmedin huius urbis rite constituti Nobis exponendum curaverint, sodalitates alibi erectas ob peculiarem pietatem erga Deiparae imaginem, quae eadem in basilica tam religiose asservatur, in eorum sodalitium velle cooptari atque indulgentiis a pluribus Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostri illi concessis perfrui supplices ad Nos confugerunt atque a Nobis humili prece petierunt, ut eorum ipsum sodalitium archisodalitatis titulo ac privilegiis honestare velimus. Nos igitur perspectum et cognitum habentes piam hanc societatem tot curas summa cum laude pro catholicae religionis bono alacriter impendere, haud gravate inducimur eorum ut votis benigne obsecundemus.

Peculiari ergo beneficentia oratores prosequi volentes, omnesque et singulos quibus hae litterae favent, a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, arbitrio dilecti filii Nostri in alma urbe vicarii in spiritualibus generalis committimus, ut sodalitium de quo agitur archisodalitatis titulo auctoritate Nostra apostolica perpetuo decoretur. Quo adepti, singula quaeque iura, privilegia, honores, praerogativas voce quavis designandas, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt, sine tamen cuiusquam praeiudicio illi concedimus et indulgemus. Moderatoribus autem eiusdem sodalitii postquam in archisodalitatis honorem extolletur, simili auctoritate Nostra apostolica in perpetuum facultatem facimus, cuius ope alia quaecumque sodalitia eiusdem invocationis et instituti, extra

urbem ubilibet erecta, praedictae archisodalitati, servata tamen forma constitutionis fel. rec. Clementis VIII praedecessoris pariter Nostri editae, aggregare seu adscribere libere et licite possint, atque cum illis omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus ipsa pollet communicare. Haec volumus atque elargimur, decernentes item has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quovis quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari; non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non, quatenus opus sit, commemorati sodalitii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

• Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CIL.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus tribuitur facultas emphyteuticandi bona ecclesiae parochialis sancti Ioannis Evangelistae civitatis Ravennae².

Venerabili fratri
archiepiscopo Ravennatensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Carolus Baccheti animarum curator sanctorum Nicandri et Marciani in basilica sancto Ioanni evangelistae sacra istius Ravennatensis civitatis, se omni quidem opera, cura et diligentia adhibita in bonis eiusdem parochialis ecclesiae excolendis, clare aperteque cognovisse utilius atque opportunius esse, omnia eiusdem parociae bona, quae ex agris et aedificiis constant, in perpetuum emphyteusim ad mares et feminas transferendam tradere. Et quoniam affixis rite programmatis repertus est dilectus filius Ioseph Fusconi, qui perpetuam eorumdem

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

bonorum emphyteusim ad mares et feminas transferendam ineundis cupidus, annum obtulit canonem scutorum biscentum et quadraginta quinque omni onere immunem, atque utilia etiam pacta, aedificiorum praesertim reparationis et accurati agrorum cultus recipit, et fundos hypothecae subicere minime recusat, ut tutum sit onerum implementum, supplicium prece a Nobis petatum est, ut ad huiusmodi contractum ineundum apostolicam Nostram veniam et opem largiamur.

Nos itaque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum consilio, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut si ita se res habent, prout expositae, et postquam compereris contractum huiusmodi in evidentem ecclesiae utilitatem cedere, auctoritate Nostra apostolica, pro tua conscientia et arbitrio facultatem facias, cuius praesidio, perpetua illa emphyteusis ad mares et feminas transferenda iniri queat, pacto canone et proficuis conditionibus, de quibus habita mentio est. Quo quidem de canone cavebis ut pendatur liber et expers omnino onerum omnium, quae ordinaria sint sive extraordinaria, quaeque sive rebus sive personis imposita sunt vel imponentur, atque inter illius ecclesiae onera praecipuum ducatur. Mandabis autem pro solutione canonis et aliis implendis oneribus dari ab emphyteuta fideiussionem idoneam, vel canoni illi et aliis oneribus alium praeterea fundum seu fundos subici ac super illis hypothecam excipi eamque hypothecam publicis libris inscribi. Curabis etiam, ut bona omnia et singula, quae ad paroeciam pertinent quaeque in emphyteusim tradita eorumque fines vel diligentissime demonstrantur in solemnibus tabulis hoc de contractu a publico scriba conficiendis, atque illis inseratur bonorum omnium accurata linearis descriptio, quam planam vocari mos est. Denique contractum munies illis omnibus conditionibus, quas vel acta oblationis habent, vel ex consuetudine huiusmodi contractibus addi solent.

Haec concedimus atque mandamus non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV super divisione materiarum, ac Pauli II aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum de rebus Ecclesiae non alienandis, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus vero ut

quomodocumque cessante emphyteusi praedicta, illico emphyteutici fundi cum adiunctis rebus et iuribus ad paroeciam revertantur eaque cedant solo, per quae fundi meliores fuerint effecti, quin renovatio concessionis huiusmodi a quoquam sub quovis praetextu et causa peti vel praetendi possit.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta iunii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CL.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus erigitur vicariatus apostolicus Madraspatanum in Indiis orientalibus¹.

Dilecto filio Ioanni Poulden sacerdoti Monacho Congregationis Anglo-Benedictinae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum nihil Nos magis sollicitat, quam christifidelibus, ut in viam mandatorum Dei dirigantur atque ad aeternam animarum suarum assequendam salutem opportunis praesidiis adiuventur, omni quo cum Deo possumus studio providere.

Quum itaque ad catholicae religionis bonum in locis Madraspatanae missioni subiectis stabiliter procurandum statuerimus, memoratae missionis regimen vicario apostolico character episcopali insignito committendum esse, Nos de tua pietate, doctrina et prudentia, itemque catholicae religionis studio, quamplurimum in Domino confisi, quod ea, quae tibi committenda decrevimus, cumulate sis expleturus, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio in iisdem locis Madraspatanae missioni subiectis vicarium apostolicum te, quem per similes apostolicas literas hac ipsa die datas renunciavimus episcopum Hierocaesariensem in partibus infidelium, ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum, tenore praesentium eligimus, deputamus et constituimus, praecipientes ut non modo iurisdictionem omnem spiritualem habeas per loca omnia Madraspatanae missioni subiecta, sed etiam temporalia omnia iura, possessiones, hospitia, ecclesiae, quae hactenus fratrum ord. Min. s. Francisci Capuccinorum nuncupatorum missionis propria

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

erant, congregationis eorundem cardinalium nomine in tuam transeant potestatem, salva tamen semper in praemissis ipsius congregationis auctoritate.

Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat atque spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant et efficaciter adimplere curent, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis irritantibus, aliisque decretis in genere vel in specie, ac alias in contrarium facientibus concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die tertia iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

CLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum a filiabus Charitatis sodalitorum huiusce nominis erectorum in civitatibus Mediolanensi, Veronensi, Venetiarum et Bergomensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Cum, sicut Nobis nuper expositum fuit, rite institutum reperiatur in civitatibus Mediolanensi, Veronensi, Venetiarum et Bergomensis laudabili cura et sollicitudine dilectae in Christo filiae marchionissae Magdalenae di Canossa, ac civitatum huiusmodi episcoporum consilio pium mulierum sodalium sub nomine filiarum Charitatis, e quo non pauca religionis et charitatis,

nec non in proximorum etiam salutem opera exercentur.

Nos ad augendam earundem mulierum devotionem animarumque salutem caelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, atque ut ferventius ad huiusmodi opera incumbant, supplicationibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis mulieribus, quae in pias praefatas domus in posterum ingredientur, tam die prima earundem receptionis, quam die uniuscuiusque professionis si vere poenitentes et confessae sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam: ac tam in dictis domibus iam existentibus quam pro tempore in eas ingredientibus in cuiuslibet earum mortis articulo, si vere poenitentes et confessae ac sacra communione refectae, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contritae nomen Iesu ore si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, etiam plenariam: nec non eisdem mulieribus nunc et pro tempore in dictis domibus degentibus etiam vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, quae ecclesiam parochialem seu cappellam vel oratorium earundem respective domorum in Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniae, Transfigurationis, Resurrectionis et Ascensionis Domini Nostri Iesu Christi, ac Conceptionis, Nativitatis, Annunciationis, Visitationis, Praesentationis, Purificationis et Assumptionis Beatae Mariae Virginis Immaculae festivitatis a primis vespers, ac in feria sexta intra hebdomadam Passionis et dominica tertia mensis septembris, nec non in una feria sexta cuiuslibet mensis ab ortu usque ad occasum solis dierum huiusmodi singulis annis devote visitaverint ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper mulieribus praedictis in qualibet ex reliquis feriis sextis totius anni praemissa peragentibus septem annos et totidem quadragenas: quoties vero pauperibus infirmis in publicis hospitalibus inservierint, ac rudimenta fidei in parochialibus ecclesiis ac alias ubicumque edocuerint, nec non quodcumque aliud pietatis vel charitatis opus exercuerint, biscentum dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma consueta relaxamus.

Praeterea cum in piis domibus huiusmodi christifideles foeminei sexus tantum spiritualibus exercitiis per aliquot dies continuos de licentia ordinariorum non sine magno animarum fructu vacare consueverint, seu intendant, Nos, qui probe scimus quantopere exercitia huius-

¹ Ex Bullario Romano.

modi dirigendis in viam Domini et confirmandis in illa christifidelium mentibus conducant, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis christifidelibus mulieribus tantum, quae in qualibet ex dictis domibus spiritualibus exercitiis huiusmodi quandocumque vacaverint, et interea temporis vere poenitentes et confessae, sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint ac, ut praefertur, oraverint, plenariam ultimo die eorundem exercitiorum spiritualium per unamquamque earum lucrificandam, omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Tandem cum earum charitas ad rucolas quoque se protendat, et ea propter accersitis ad pias domos per aliquot dies continuos nonnullis mulieribus villicis, ut ad christianam disciplinam ibi per eas eruditaе, alias eiusdem sexus et conditionis postmodum edoceant, Nos opus quoque tam pium et salutare magis magisque excitare volentes, omnibus et singulis memoratis villicis foeminis, quae primo earum ingressus ac ultimo earumdem mansionis in dictis domibus, nec non in duobus cuiuslibet mensis diebus ad earum respective libitum eligendis vere poenitentes et confessae sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint ac ut supra oraverint, quo die praefatorum id egerint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem elargimur; quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse indulgemus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit ampliatio dotationis ecclesiae parochialis Cerralti Tudertinae dioecesis facta ex bonis simplicis beneficii sub invocatione Beatae Mariae Virginis de Auxilio¹.

Venerabili fratri
episcopo Tudertino

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter pastoralis muneris Nostri partes, quibus divina fungimur dispositione, assidua quae respicit animarum curam cogitatio praecipuum locum sibi vindicat. Cumque propterea illorum rectores sustentationis defectu laborare comperimus, necessitati huiusmodi per ecclesiasticorum etiam beneficiorum suppressionis medium ultra prospicimus, ut rectores ipsi viribus sic adauctis commissum sibi pondus valeant facilius supportare, ac gloriam et gratiam aeternae salutis mereri sempiternam.

Sane pro parte tua Nobis fuit humiliter expositum, quod redditus parochialis ecclesiae castri Cerralti Tudertinae dioecesis adeo modici sunt ac exigui, ut illius rector pro tempore existens gravibus plerumque pressus angustiis, congruae suae sustentationi ac onerum sibi incumbentium supportationi nequeat prospicere. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, perpetuum simplex et personalem residentiam non requirens beneficium ecclesiasticum ad altare, vel sub invocatione Beatae Mariae Virginis de Auxilio nuncupatae in praefata parochiali seu alia ecclesia dicti castri per obitum quondam Felicis Mariae Renazzi illius, dum viveret, ultimi possessoris, nuper apud Sedem Apostolicam defuncti, aut alias certo, quem Nos habere volumus pro expresso modo vacaverit et vacet ad praesens, et si praevia eiusdem beneficii suppressione, illius bona ac fructus, redditus et proventus praefatae parochiali ecclesiae perpetuo ut infra applicarentur, aliaque infra scripta per Nos et Sedem Apostolicam ut infra fierent et ordinarentur, ex hoc profecto dictae parochialis ecclesiae indigentis opportune consuleretur. Ideo Nobis humiliter supplicari fecisti, quatenus tuis votis in praemissis favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur qui tam parochialium ecclesiarum, quam illarum rectorum utilitates et commoda libenter procuramus, specialem tibi gratiam facere volentes, nec non aliarum applicationum eidem parochiali ecclesiae hactenus forsanc factarum, si quae sint tenores etiam veriores ac datas, verumque et ultimum dicti beneficii vacationis redditum, etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio etiam in corpore iuris clausa resultet, eisdem praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuae per praesentes committimus ac mandamus, quatenus tu, vocatis qui fuerint ad

¹ Ex Bullario Romano.

id evocandi, beneficium^o praefatum cuius et illi forsitan adnexorum fructus, redditus et proventus undecim ducatorum auri de Camera, ut iuliorum septem monetae Romanae cum dimidio alterius iulii similis, secundum communem aestimationem valorem annuum, ut accepimus, non excedunt, sive praemisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque personae, seu per liberam resignationem dicti defuncti, vel cuiusvis alterius de illo in Romana curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati, vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, illiusque titulum collativum, nomen, denominationem et essentiam beneficii collativi, ita quod illud ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativum esse desinat, ac de caetero uti tale in titulum collativum, quavis auctoritate conferri vel impetrari, aut alias de illo quovis modo disponi amplius nequeat, et si illud ullo unquam tempore quavis auctoritate conferri aut impetrari, vel alias de illo quovis modo disponi contigerit, collationes, impetrationes aliaeque dispositiones de illo pro tempore quomodolibet factae, nullae et invalidae nulliusque roboris vel momenti existant, neminique suffragentur, nec cuiquam ius vel coloratum titulum possidendi tribuant, auctoritate Nostra perpetuo supprimas et extinguas. Illisque sic suppressis et extinctis omnia et singula praefati beneficii bona, res, proprietates, fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta universa in quacumque re consistentia ac ad dicta beneficia quomodolibet spectantia et pertinentia praefatae parochiali ecclesiae, ita quod liceat hodierno ac pro tempore existenti illius rectori per se vel alium seu alios eiusdem parochialis ecclesiae nomine beneficii huiusmodi, ut praefertur, suppressi et extincti, bonorum, rerum, proprietatum, fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum et emolumentorum praefatorum veram, realem, corporalem et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam huiusmodi perpetuo retinere, dictaque bona, res et proprietates locare, dislocare, arrendare, ac fructus, redditus, proventus et emolumenta praefata percipere, exigere, levare, ac supportatis tamen prius per praefatum hodiernum ac pro tempore existentem dictae parochialis ecclesiae rectorem omnibus et singulis beneficii huiusmodi, ut praefertur, suppressi et extincti oneribus, in suos dictaeque parochialis ecclesiae usus et utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, dicta auctoritate Nostra, sine alicuius praeiudicio etiam perpetuo applices et approprias.

Nos enim si suppressionem, extinctionem, applicationem, appropriationem aliaque praemissa per te earundem praesentium vigore fieri contigerit, ut praefertur, easdem praesentes semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, nec ullo unquam tempore ex quocumque capite vel qualibet causa quantumvis iuridica et legitima de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae seu quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari, aut adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque iuris vel facti aut gratiae seu iustitiae remedium impetrari, aut quidquam aliud in contrarium disponi ullatenus posse, nec eas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque literas et constitutiones apostolicas aut cancellariae apostolicae regulas pro tempore factis et faciendis ac concessis et concedendis comprehendere; sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per praefatum ac pro tempore existentem dictae parochialis ecclesiae rectorem quandocumque eligendum concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice legatos dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, etsi secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus Nostra et cancellariae praefatae regula de applicationibus ad partes committendis, ac de exprimendo in eis vero annuo beneficiorum ecclesiasticorum valore, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati applicationes perpetuas, nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut aliis in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, confirmatis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum nil penitus

omisso et forma in illis tradita observata, inserti forent eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide pro hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem quod parochialis ecclesiae praefatae fructus, redditus et proventus certi in futuris illius provisionibus dicta apostolica auctoritate faciendis pro summa dictorum undecim ducatorum auri huiusmodi et iuliorum septem monetae praefatae cum dimidio alterius iulii similis augeri debeant, sub poena nullitatis provisionum huiusmodi de illa aliter factarum exinde sequutorum quorumcumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima prima iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis, qui visitaverint ecclesiam sancti Michaelis Archangeli insulae Murani prope Venetiarum urbem¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanos Pontifices ex tradita sibi divinitus coelestium indulgentiarum thesaurorum dispensatione statis quibusdam privilegiis eas praesertim sacras aedes ditare, quae et loci religione, et sacrorum apparatu, et coelitum reliquiis assiduitate ac frequentia populorum celebrantur. Quae quidem privilegia impenso affectionis studio in illas identidem collata conspiciamus, quas aliis praeterea peculiaribus nominibus vel dum in minoribus essent, cariores ipsi habuerunt. Hoc Nos animo ecclesiam honori sancti Michaelis Archangeli dedicatam in Muranensi insula prope inclitam Venetiarum urbem singulari aliquo favore honestare decrevimus, tum ob insignia, quibus ornatur monumenta sacrorum, tum ob memoriam pontificatus humilitati Nostreae delati, qui in lectissimam Romualdi patris familiam cooptati, laeti ibidem reddidimus Altissimo vota Nostra, suavesque recordationes habemus annorum, quos in continenti coenobio, cui deinceps abbatiali gradu praefuimus veluti in virtutum pacis, di-

sciplinae studiorumque optimorum domicilio gratulamur a Nobis exactos.

Haec itaque omnia menti pervolventes de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi; universis christifidelibus has praesentes inspecturis salutem et apostolicam benedictionem, eisdemque utriusque sexus fidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui praefatam ecclesiam sancti Michaelis Archangeli in Muranensi insula prope Venetiarum urbem existentem in quocumque anni die devote visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam per unumquemque christifidelem semel tantum quolibet anno ad sui libitum eligendo lucrificandam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praeterea iisdem utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, qui septem altaria, quatenus sita sint in ecclesia praedicta s. Michaelis ordinarii arbitrio designanda duodecim vicibus quolibet anno pie visitaverint, ibidemque, ut praefertur, oraverint, ut easdem omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarii relaxationes consequantur, quas consequerentur si septem altaria in basilica principis apostolorum de alma urbe Nostra, ad id expresse designata, personaliter et devote visitarent, apostolica auctoritate in Domino pariter indulgentia. Item de eiusdem apostolicae potestatis plenitudine omnibus et singulis christifidelibus supradictis vere quoque poenitentibus et confessis sacraque communione refectis, qui eandem memoratam ecclesiam sancti Michaelis Archangeli in tribus continuis anni diebus per venerabilem fratrem patriarcham Venetiarum pro tempore existentem, designandis, singulis quoque annis, ut praemittitur, visitaverint, ibidemque pro S. R. E. exaltatione, principum christianorum unione, infidelium conversione haeresumque extirpatione, prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, plenariam spatio praefati tridui per unumquemque eorumdem semel tantum quotannis ad sui libitum similiter eligendo lucrificandam omnium delictorum suorum veniam indulgentiamque impertimur. Ut autem iidem christifideles coelestium munerum huiusmodi facilius valeant esse participes, presbyteris cuiusvis ordinis sive instituti regularibus ecclesiae praefatae regimen pro tempore habentibus, ac in coenobio eiusdem loci commorantibus, ad excipiendas ipsorum sacramentales confessiones alias approbatis, eosdem christifideles ab excommunicationis, suspensionis et aliis ecclesiasticis sententiis et

¹ Ex Bullario Romano.

censuris a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis seu inflictis, praeter infraexceptas, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis, quantumvis gravibus et enormibus, Nobis et Apostolicae Sedi speciali licet forma reservatis, et quorum absolutio alias in concessione quantumvis ampla non intelligeretur concessa, in foro conscientiae tantum absolvendi et liberandi, ac insuper vota quaecumque etiam iurata et Apostolicae Sedi praefatae reservata (castitatis, religionis et obligationis, quae a tertio acceptata fuerint, et in quibus agatur de praeiudicio tertii semper exceptis, nec non poenalibus, quae praeservativa a peccato nuncupantur, nisi commutatio futura iudicetur huiusmodi, ut non minus a peccato committendo refraenet, quam prior voti materia) in alia pia et salutaria opera, iniunctis tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus poenitentia salutari aliisque eorumdem confessariorum arbitrio iniungendis, commutandi facultatem, auctoritate apostolica praedicta, tenore praesentium tribuimus atque elargimur.

Non intendimus autem per praesentes super aliqua alia irregularitate, vel publica vel occulta, seu defectu aut nota aliave incapacitate aut inhabilitate quoquomodo contractis dispensare, vel aliquam facultatem tribuere super praemissis dispensandi seu habilitandi et in pristinum statum restituendi etiam in foro conscientiae, neque etiam derogare constitutioni cum opportunis declarationibus editae a fel. rec. Benedicto pp. XIV praedecessore Nostro — *Sacramentum poenitentiae* — neque easdem praesentes iis, qui a Nobis et Apostolica Sede vel ab aliquo praelato seu iudice ecclesiastico nominatim excommunicati, suspensi et interdicti, seu alias in sententias et censuras incidisse declarati vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus praefati tridui satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, ullomodo suffragari posse aut debere.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore esistenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles indulgentiarum et facultatum huiusmodi concessionibus, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentes literae suum sortiantur effectum, usque dum memorata ecclesia a cuiusvis ordinis sive instituti regularibus regetur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima tertia iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLIV.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium facta canonicis cathedralis ecclesiae Sancti Severi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum peculiaria ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti magis illi conentur internis virtutibus enitere et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quum igitur venerabilis frater Iulius Sancti Severi episcopus a Nobis nuper constitutus exponendum curaverit, canonicorum collegium suae cathedralis ecclesiae feria tantum sexta maioris hebdomadae cuiuslibet anni sacram trabeam seu cappam magnam posse induere, ad augendam vero illius templi maiestatem ac in Dei cultu splendorem opportunum fore, ut eandem ipsam facultatem singulis diebus concedere velimus, haud gravate inducimur eius ut precibus benigne obsecundemus.

Nos ergo omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratiae absolventes et absolutos fore censentes, dignitatibus et canonicis cathedralis ecclesiae Sancti Severi, qui sunt quique in posterum erunt, auctoritate apostolica concedimus et indulgemus, ut deinceps sacram trabeam seu cappam magnam non solum feria sexta in Parasceve, sed et aliis per annum diebus, quemadmodum aliarum cathedralium ecclesiarum canonici gerunt, eamque in choro, in conventibus, seu, ut dici solet capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque collegii canonicorum functionibus publicis uti libere ac licite possint.

Haec concedimus atque sancimus, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et in futurum spectabit, semper plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

¹ Ex Bullario Romano.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quatenus opus sit, eiusdem cathedralis ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima tertia iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLV.

EPISTOLA

Qua respondetur gratulationibus et obsequio patriarchae Maronitarum nomine totius nationis novo Pontifici praestitis, isque certior redditur, collegium Maronitarum Romae nondum restitui posse, alumnos tamen, ad quos mittendos sollicitatur, instituendos fore in collegio Urbano¹.

Venerabili fratri Iosepho Petro
patriarchae Antiocheno Maronitarum

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Etsi dubium Nobis non erat quin, provectione istic nuntiata humilitatis Nostrae, plenas ad Nos officii et pietatis significatione literas dedisses, tamen exemplum quod misisti earumdem literarum, quas deperditas arbitramur, gratissimum habuimus. Gavisus enim valde sumus certiores facti, te una cum isto fideli populo universo gratias egisse Domino, ac pro Nostra sanctaeque Ecclesiae incolumitate impense supplicasse; fidei praeterea mentisque Nobis ac matri huic et capiti omnium Ecclesiarum penitus devotae testificationem legentes tuam cum iis plane congruentem quae scribit s. Cyprianus: *Deus unus est, et Christus unus, et una Ecclesia et Cathedra una super Petrum Domini voce fundata*. Sic animata fraternitate tua, sic docente, uti confidimus, ac suadente, non dubitamus, omnium, quotquot sunt, pastoralis curae tuae crediti lege creditorum semper fore *cor unum et animam unam*, ac nunquam remissam *sollicitudinem servandi unitatem spiritus in vinculo pacis*.

Ad Nos autem quod attinet, divino inscrutabili iudicio in hanc Cathedram evectos, unde

unitas sacerdotalis exorta est, tibi confirmamus, et oves et agnos istius gregis, omni tempore licet in medio nationis pravae vere fidei retinentissimi, maxime semper fore Nobis curae, omniaque studia Nostra omnem operam pollicemur quacumque ratione tibi illique prodesse, Deo adiuvante, possumus. Atque utinam ea Nobis esset facultas ut postulationi tuae de collegio Maronitarum in hac Urbe restituendo annuere possemus! At multo deterior in dies, ut omnes norunt, conditio facta est rerum Nostrarum, quam fuit tempore fel. rec. decessoris Nostri, quem tamen ad hoc respondisse scimus, res eius collegii in ea conditione esse, ut non dum restitui posset.

Quod vero ille, et Nos adiungimus, locum esse interim in collegio Propagandae Fidei aliquot adolescentibus clericis nationis tuae. Eos ut mittas cupide expectamus. Urget enim Nos cura ecclesiasticae cleri istius institutioni, quoad per Nos fieri potest, consulendi, quo fraternitati tuae operarii praesto sint idonei ac fideles, qui tecum studiose utilliterque laborent in messe Domini. Habentes autem pro tuo erga Nos officio gratiam, tibi, ven. frater, universaeque dilectissimae Nobis genti Maronitarum omnis auspicem gratiae caelestis apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli et honoris comitis favore nobilis viri Felicis Maffei et successorum masculorum in infinitum².

Dilecto filio nobili viro Felici Maffei Sabaudiae regis illustris ab exteris negotiis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gravissimas inter curas maximasque sollicitudines, quibus diu noctuque continenter distinemur, nihil profecto est, quod Nobis gratius atque optabilius contingere possit, quam ut singularis Nostrae benevolentiae significationem iis praesertim viris exhibeamus, qui generis nobilitate, vitae integritate praestantes et virtutum apparatu instructi, huic Petri Cathedrae adeo adhaerent, ut de ea praeclare mereri summo pere gloriantur.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex Bullario Romano.

Itaque cum Nos clare aperteque noscamus, te carissimi in Christo filii Nostri Sabaudiae regis illustris ab exteris negotiis ac sanctorum Mauritii et Lazari et Hierosolymitani ordinis equitem, a Nobis ob eximium tuum in hanc Apostolicam Sedem obsequium ordinis sancti Gregorii commendatorem iam renuntiatum, morum probitate, pietatis ac virtutis laude caeterisque animi ingeniique ornamentis spectatum, tanta observantia hanc Apostolicam Sedem prosequi, ut egregia tui in eam devoti animi specimina semper praebueris, iccirco maiori Nostrae in te voluntatis testimonio, te alacri libentique animo decorandum statuimus.

Splendidiori ergo te tuamque sobolem honore afficere volentes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce literis auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites eligimus, renuntiamus et constituimus. Quamobrem vobis concedimus atque impertimur, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites huiusmodi ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo piscatoris die vigesima quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit suppressio simplicis beneficii ecclesiastici ac erectio canonicatus in ecclesia cathedrali Recinetensi*¹.

Dilecto filio vicario venerabilis fratris Nostri episcopi Recinetensis in spiritualibus generali

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cunctis orbis ecclesiis superni dispositione consilii licet immerito praesidentes, ac super

universum gregem dominicum Nostrae curae a Christo Iesu commissum vigilantes, non solum ea omnia, quae ecclesiarum ipsarum honorem atque utilitatem respiciunt, prosequimur, sed illud quod maxime convenit intuemur, ut christifidelium multitudini, quibus plerumque ecclesiae cathedrales abundant, sufficiens quoque numerus presbyterorum respondeat, qui lapsos post baptismum Deo reconcilient ac illos aliis charitatis auxiliis afficiant. Quapropter proficua petentium vota suscipientes illa media libenter amplectimur, per quae praevia etiam beneficiorum ecclesiasticorum suppressione, exiguus presbyterorum in cathedralibus ecclesiis inservientium numerus adaugeatur, qui canonicali dignitate induti dum cathedralibus praefatis splendidiori decori sunt atque utiliati, christifideles a semitis salutis declinantes ad bonam frugem valeant revocare.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum constituentium collegium doctorum seu iudicum et notariorum Recinetensium petitio continebat, quod in maiori basilica nuncupata ecclesia Recinetensi quatuor extant dignitates, quarum post pontificalem maior praepositura ac quatuordecim canonicatus cum eorum respective separatis praebendis, nec non tredecim beneficia altaristatus nuncupata capitulum dictae maioris ecclesiae constituentia cum divini cultus splendore reperiuntur erecta, quorum possessores eidem maiori ecclesiae etiam cum animarum spirituali fructu inserviunt. Cum autem presbyterorum numerus, qui christifidelium ad divina eo convenientium confessiones excipiunt minime sufficiat, constituentes collegium praefatum infrascriptum erectiones alterius canonicatus cum respectiva praebenda in dicta maiori ecclesia per pro tempore obtinenti christifidelium confessiones excipiendi onus tribuatur sub infrascriptis conditionibus a Sede Apostolica expostulare sibi in animo proposuerunt, super quo dilecti etiam filii capitulum et canonici dictae maioris ecclesiae sententiam rogati plenius suffragiis libentissime consenserunt, prout ex instrumento publico inter constituentes dictum collegium ac capitulum et canonicos praefatos sub Nostra et Sedis Apostolica approbatione adstipulato plene constare asseritur. Si itaque, sicut eadem petitio subiungebat, perpetuum simplex et personalem residentiam non requirens beneficium ecclesiasticum ad altare, vel sub invocatione sancti Exuperantii in saeculari et forsani insigni collegiata ecclesia Castri Novi Recinetensis dioecesis erectum, quod ut accepimus de iurepatronatus laicorum, videlicet collegii, ex fundatione vel dotatione existit, et quod dilectus pariter filius Antonius Leonini clericus in praesens obtinet, illiusque titulum collativum, no-

¹ Ex Bullario Romano.

men, denominationem, naturam et assentiam beneficii collativi; ita quod illo ex nunc prout ex tunc postquam tamen illud ex persona dicti Antonii quovis modo vacaverit perpetuo superprimeretur, dotationi et praebendae infrascripti canonicatus satis consultum foret. Quare pro parte eorumdem constituentium collegium praefatum Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut eis in praemissis opportune consulere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur qui quantum in Domino possumus ecclesiarum decorem divinique cultus incrementum, nec non christifidelium animarum salutem et spiritualem consolationem paternis et sinceris desideramus affectibus eosdem constituentes dictum collegium eorumque singulares personas favoribus et gratiis prosequi volentes, nec non a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi beneficium praefatum cuius et illi forsann annexorum fructus, redditus et proventus octoginta ducatorum auri de Camera monetae Romanae secundum communem aestimationem valorem annum, ut etiam asseris, non excedunt, ex nunc prout ex tunc et e contra, postquam tamen illud per cessum aut ex causa permutationis, vel decessum, aut quamvis aliam dimissionem vel omissionem, aut religionis ingressum et professionis in ea emissionem dicti Antonii vel alias quovis modo vacaverit, illiusque titulum collativum, nomen, cognomen, naturam et assentiam beneficii collativi, ita quod illud ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativum esse desinat, et de caetero uti tale in titulum collativum quavis auctoritate conferri vel impetrari, aut alias de illo quovis modo disponi amplius nequeat, et si illud deinceps ullo unquam tempore conferri aut impetrari, vel alias de illo quovis modo disponi contigerit, collationes, impetrationes et quaevis aliae dispositiones de illo pro tempore quomodolibet factae nullae et invalidae, nulliusque roboris vel momenti existant, neminique suffragentur, nec non cuiquam ius vel coloratum titulum possidendi tribuant auctoritate Nostra, sine alicuius praepiudicio perpetuo supprimas et extinguas, illisque sic suppressis et extinctis alium in dicta maiori ecclesia canonicatum, cura respective separata praebenda, qui semper et quandocumque de praefati collegii iurepatronatus, eisdem tamen modo et forma, quibus in dicto beneficio ante illius suppressionem huiusmodi ad formam ipsius foundationis competebat, remanere debeat pro uno presbytero futuro dictae maioris ec-

clesiae canonico, qui apud illam residere ac praevia ordinarii approbatione in eadem christifidelium confessiones tempore choralis servitii ad instar canonici poenitentarii dictae maioris ecclesiae excipere, et si poenitentes non adsint divinis officiis caeterisque ecclesiasticis functionibus in dicta maiori ecclesia peragendis interesse, nec non vacationibus conciliaribus gaudere, ac iisdem insignibus et vestibus, quibus alii eiusdem maioris ecclesiae canonici utuntur, etiam uti, singulisque privilegiis, praerogativis et honoribus, quibus dictae maioris ecclesiae capitulares ratione suorum canonicatum et praebendarum ad praesens fruuntur et in posterum frui poterunt, similiter perfrui, nec relictis ac legatis omnibus praefatae maioris ecclesiae gaudere, eisdemque legibus et statutis, quibus canonici, praesertim poenitentarius praefatus subiicitur, omnino et pariformiter subiiciuntur, ac in omnibus et per omnia se uniformare debeat et teneatur.

Qui quidem futurus dictae maioris ecclesiae canonicus inter alia tempore choralis officii sacrum celebrare non possit, tempore vero praesertim quadragesimali, Adventus aliisque solemnioribus anni diebus nullo unquam titulo, infirmitate tantum excepta, ab excipiendis confessionibus praefatis se eximere possit, sub poena duplicis choralis punctaturae ad formam vigentis taxae pro dicto capitulo statutae, quae inter praesentes alios capitulares distribui debeat; quod si morali, quod absit, defectu confitentes in sacramentali confessione audire interdiceretur, alium presbyterum ab ordinario approbandum cum assignatione annua congruae non ultra triginta scutorum monetae Romanae in eius locum substituere teneatur, facta insuper eidem collegio facultate nominandi et praesentandi in futuros canonicos etiam clericos, in aliquo tamen ex sacris ordinibus constitutos, quorum vices, donec ipsi ad sacrum presbyteratus ordinem rite promoti, et ad christifidelium confessiones excipiendas approbati non fuerint, alii presbyteri ex approbatis gerant, atque insuper alium nominandi; sic nominatus a praefato ordinario ad excipiendas confessiones approbationem non obtinuerit dicta auctoritate Nostra in eventum praemissum etiam perpetuo erigas et instituas. Illisque sic erectis et institutis pro eorumdem canonicatus et praebendae sic, ut praefertur, rectorum dote, illosque pro tempore obtinentis congrua sustentatione, omnia et singula praefati beneficii, ut praefertur, suppressi et extincti bona, res, proprietates, iura, obventiones et emolumenta quaecumque, ita quod liceat futuro et pro tempore existenti dictorum canonicatus et praebendae possessori per se vel alium seu alios suorum canonicatus et praebendae nomine omnium et singulorum dicti beneficii, ut praefertur, suppressi et extincti bonorum, rerum, proprietatum, fructuum,

reddituum et proventuum, iurium, obventio-
num et emolumentorum praefatorum veram,
realem, actualem et corporalem possessionem
propria auctoritate libere apprehendere et ap-
prehensam huiusmodi perpetuo retinere, dicta-
que bona, res, proprietates locare, dislocare,
arrendare; fructus quoque, redditus et proven-
tus praefatos, obventiones et emolumenta hu-
iusmodi percipere, exigere, levare, ac satisfac-
tis tamen prius per eum omnibus et singulis
dicti beneficii, ut praefertur, suppressi et ex-
tincti, si quae sint, oneribus in suos et utili-
tatem convertere dioecesani loci, vel cuiusvis
alterius licentia desuper minime requisita, pari
auctoritate Nostra perpetuo quoque applices
et appropries.

Nos enim si suppressionem, extinctionem,
erectionem, institutionem et appropriationem
praefatas per te earundem praesentium vigore
fieri contigerit, ut praefertur, easdem praesen-
tes et in eis contenta quaecumque nullo un-
quam tempore, et ex quocumque capite, vel
qualibet causa, quantumvis iuridica et legitima,
privilegiata et speciali nota digna de subreptionis
vel obreptionis aut nullitatis vitio notari,
impugnari, invalidari, retractari, in ius vel contro-
versiam revocari, aut ad viam et terminos
iuris reduci, vel adversus illas restitutionis in
integrum, aut aliud quodcumque iuris vel facti,
aut gratiae seu iustitiae remedium impetrari,
seu illis in aliquo derogari, aut quidquam
aliud in contrarium disponi ullatenus posse,
nec eas sub quibusvis similium vel dissimili-
um gratiarum revocationibus, suspensionibus,
limitationibus, derogationibus aut aliis
contrariis dispositionibus etiam, ut praefertur,
vel alias quovis modo etiam per cancellariae
apostolicae regulas aut constitutiones
apostolicas pro tempore factis et faciendis com-
prehendi, sed semper ab illis excipi, et quo-
ties illae emanabunt, toties in pristinum et va-
lidissimum statum restitutas, repositas et ple-
narie reintegratas, ac de novo etiam sub qua-
cumque posteriori data per dictum collegium
quandocumque eligendas concessas esse et fore,
suosque plenarios et integros effectus sortiri
et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iu-
dices ordinarios vel delegatos quavis auctori-
tate fungentes, etiam causarum palatii apo-
stolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae
cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos
et Apostolicae Sedis nuncios iudicari et definiri
debere, et si secus super his a quoquam qua-
vis auctoritate scienter vel ignoranter conti-
gerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus Lateranensis concilii novis-
sime celebrati uniones et applicationes perpe-
tuas nisi in casibus a iure permissis fieri pro-

hibentis, aliisque etiam in synodalibus, provin-
cialibus, generalibus universalibusque conciliis
ediris vel edendis specialibus vel generalibus
constitutionibus et ordinationibus apostolicis,
dictaeque maioris ecclesiae etiam iuramento,
confirmatione apostolica vel quavis firmitate
alia roboratis statutis et consuetudinibus, pri-
vilegiis quoque indultis et literis apostolicis
quibusvis superioribus et personis in genere vel
in specie, aut alias in contrarium praemisso-
rum quomodolibet forsitan concessis, approbatis,
confirmatis et innovatis; quibus omnibus et
singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus
specialis, specifica, expressa et individua, non
autem per clausulas generales idem importantes
mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut
aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc ser-
vanda foret, illorumque omnium et singulo-
rum tenores, ac si de verbo ad verbum, nil pe-
nitens omisso, et forma in illis tradita observata
exprimerentur et insererentur, eisdem praesen-
tibus pro plene et sufficienter expressis habentes,
illis alias in suo robore permansuris ad
praemissorum omnium et singulorum validitatis
effectum hac vice dumtaxat latissime et plenissi-
me, ac specialiter et expresse, nec non op-
portune et valide harum quoque serie derogamus,
caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem quod dictus Antonius be-
neficium praedictum per eum, ut praefertur,
obtentum ad favorem alicuius, etiam ex causa
permutationis resignare non possit, et si resi-
gnationem huiusmodi ab eo fieri contingat, in
praefatae applicationis favorem tantum facta
censeatur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maio-
rem anno incarnationis Dominicae millesimo
octingentesimo trigesimo secundo sexto kalen-
das augusti, pontificatus Nostri anno secundo.

CLVIII.

MOTU-PROPRIO

*Sulla vendita dei beni e canoni camerali esclusi
quelli che si pagano in camera dei tributi
e per l'affrancazione di canoni e livelli
spettanti ai luoghi pii e pubblici stabilimenti
di Roma e sua Comarca*¹.

**A monsignor Angelo Maria Vannini Nostro
e della Nostra Camera Apostolica commis-
sario generale**

GREGORIO XVI.

Non appena piacque alla divina misericordia
d'innalzarsi al supremo trono pontificale, con
sommò Nostro cordoglio dovemmo vedere gli

¹ Ex Collectione Card. Falzacappa, in Bibliotheca Vallicelliana, vol. 29, pag. 275.

stati della Santa Sede sottoposti al vortice della ribellione e dell'anarchia.

Gli effetti funesti di tali vicende influiscono specialmente a danno del pubblico erario accrescendo da un lato i titoli di spese per le misure e rimedi che fu necessità e prudenza l'apprestare a tanti mali, e per il decurtamento e ristagno delle rendite ordinarie dello Stato, che dall'altro lato venne contemporaneamente a verificarsi, straordinarie misure, a provvedere in qualche modo le istantanee urgenze della pubblica cosa, ci fu quindi necessità di adottare limitandole però a quel punto cui portavamo fiducia, dovessero essere sufficienti per impedire mali maggiori e facilitare anzi il ritorno sospirato dell'ordine e della pubblica tranquillità. Non è però giunto ancora il momento in cui le nostre speranze siano state dalla divina Provvidenza ne' suoi imperscrutabili giudizi felicemente esaudite, persistendo tuttora il bisogno di occorrere con straordinarie risorse allo sbilancio che presentano le spese dello Stato e della conservazione dell'ordine pubblico dopo di avere maturamente ponderato le varie proposizioni che nella sua saviezza ci ha presentato la congregazione di revisione, e ci siamo indotti a prescrivere ed ordinare di Nostro Motu-Proprio e colla pienezza della Nostra autorità siccome con la pubblica cedola a voi prescriviamo ed ordiniamo la vendita ed alienazione dei fondi Nostri ed urbani spettanti alla Nostra Camera, come altresì l'affrancazione dei canoni alla stessa Nostra Camera appartenenti, esclusi tra questi e riservati i canoni e tributi soliti a pagarsi nella vigilia e festa del principe degli apostoli. Tali vendite però ed affrancazioni intendiamo e vogliamo che siano da voi eseguite ed operate con quei metodi e norme che la congregazione di Revisione sarà immediatamente per indicare, e colle quali mentre verrà provveduto al corso più spedito di questa Nostra volontà, sarà altresì cautelata quella migliore legalità di atti che la stessa congregazione riconoscerà necessaria all'effettuazione di somigliante contratto. Potendo però accadere che nella massa di questi capitali e nel cumulo di canoni, taluni o per vincoli cui fossèro di loro natura soggetti, o per le località cui si riferissero o per qualsivoglia altra causa incontrando o minore o niuna appetibilità degli oblatori non convenissero a parere della citata congregazione di Revisione, o per evidente discapito della Nostra Camera di tentare o ultimarne l'alienazione; vogliamo pertanto che tali capitali e canoni in questi soli casi, (esclusi già sempre come sopra abbiamo ordinato li canoni dovuti alla Camera dei Tributi) siano ancor essi preservati e conservati in proprietà della Nostra Camera per disporne come in appresso intendiamo di ordinare. Ma il risultato di tale operazione poten-

dosi fin da ora purtroppo antivedere quanto inferiore sia per essere all'imponenza delle pubbliche urgenze, ed avendoci la congregazione di Revisione dimostrato che altri straordinarii temperamenti fa di mestiere adottare e prescrivere nell'attuale acerbissima concorrenza di circostanze, assicurandoci voi non somministrare l'erario verun altro rimedio per affrontare e sostenere i pubblici dispendi, e d'altronde rappresentandoci che replicate istanze vi sono state spontaneamente esibite da' debitori di canoni e livelli spettanti ai luoghi pii e pubblici stabilimenti tendenti a conseguire l'affrancazione de' medesimi per restarne l'importo nelle pubbliche casse quando così con la Nostra approvazione fosse espressamente permesso, e ritenendo in conseguenza che possa questo essere un temperamento quanto più facile e spedito, altrettanto acconcio ed opportuno al disquilibrio delle pubbliche rendite. Vedendo Noi che queste vostre proposizioni sono anche consentanee e conformi a quelle su tale argomento altre volte presentateci dalla congregazione di Revisione, sebbene intese da Noi con ripugnanza dell'animo Nostro che volle fino ad ora sospenderne ed impedirne l'esecuzione, nulladimeno dopo di avere esaurite al presente quelle altre estreme misure che restavano ad adottarsi nelle residuali sostanze spettanti al patrimonio della Nostra Camera, vincendo la naturale Nostra ritrosia, vi permettiamo di ricevere ed accettare simiglianti offerte d'affrancazioni de' canoni e livelli, abilitandovi a trattarne ed ultimarne i contratti con le seguenti cautele, riserve e limitazioni:

- 1°. Che l'affrancazione de' canoni e livelli de' luoghi pii e pubblici stabilimenti debba essere come vogliamo che sia limitata e ristretta ai luoghi pii e pubblici stabilimenti di Roma e sua Comarca.
- 2°. Che sia effettuata ed eseguita l'affrancazione quante volte dai livellari e canonisti ne venga a voi promossa istanza e ricerca, procurando in tali affrancazioni di prendere quelle comuni intelligenze e concerti coi rappresentanti e proprietari dei luoghi pii e pubblici stabilimenti.
- 3°. In luogo di quei canoni o livelli, dei quali verranno a rimaner privi i luoghi pii e pubblici stabilimenti come voi sopra a nome della Nostra Camera apostolica assumerete contestualmente a di loro favore il pagamento della somma equivalente e rispettivo canone e livello affrancato e suoi accessori, facendo scrivere tale credito nell'ufficio della direzione del Debito Pubblico, in un registro separato e distinto che come potrà dal pubblico erario essere dimes-

so, allorchè le circostanze lo permetteranno, non formi però cumulo colle altre passività che devono dimettersi dalla cassa di ammortizzazione.

4°. Il pagamento di tali somme corrispondenti come sopra al canone livello affrancato vogliamo che sia effettuato annualmente ai luoghi pii e pubblici stabilimenti di trimestre in trimestre posticipatamente la rata parte con esattezza e regolarità che tutti i pesi, obblighi ed oneri all'adempimento dei quali fossero destinati i canoni e livelli che verranno affrancati siano trasferiti sulla equivalente rendita di cui l'erario pubblico si costituirà debitore verso i luoghi pii e pubblici stabilimenti.

5°. A maggior sicurezza de' luoghi pii e pubblici stabilimenti, i di cui canoni e livelli fossero affrancati, vogliamo ed espressamente ordiniamo che per la rendita corrispettiva di cui saranno riconosciuti creditori verso l'erario pubblico, oltre l'ipoteca generale sopra le rendite dello Stato, restino e siano specialmente vincolati e garanti tutti quei beni che di spettanza della Nostra Camera rimarranno invenduti tanto fondi rustici, quanto canoni, esclusi soltanto quelli della camera de' tributi, e che di tali fondi rustici o canoni a cura e diligenza della congregazione di Revisione sia a suo luogo e tempo compilato un esatto elenco e ne sia affidata la speciale amministrazione alla congregazione addetta alla cassa d'ammortizzazione alla quale intendiamo d'ingungere fin da ora che non solo con le rendite di tali fondi siano meglio assicurate e garantite le annue prestazioni da retribuirsi ai luoghi pii e pubblici stabilimenti, nonchè si procuri inoltre di trattare ed eseguirne con reciproca armonia delle parti interessate contratti di cessione parziale o generale all'effetto di eliminare possibilmente o diminuire tali privilegiate passività dello Stato.

6°. Di concerto con la congregazione di Revisione compilerete un regolamento in cui siano determinate le rate di pagamento del prezzo di affrancazione e redenzione e dichiarerete che il contratto rimanga sospeso e non s'intende trasferito il dominio nè dato il possesso sino alla totale soddisfazione del medesimo, la quale mancando in tutto o in parte nelle scadenze che verranno stabilite senza bisogno di alcuna interpellazione ed esclusa qualunque purgazione di mora, si avrà il contratto

come non avvenuto, e quelle rate che fossero state sborsate verranno convertite in altrettanto consolidato in favore dell'enfiteuta o livellario alla ragione di scudi cinque per ogni cento che avrà sborsati, e questo regolamento che colla maturità conveniente la congregazione di Revisione di concerto con voi farà per redigere, dovrà dichiarare le norme e regole per il rispettivo prezzo di affrancazione tanto per i canoni e livelli temporanei facendosi carico di quei canoni la di cui prestazione fosse in generi per ragguagliarne le valute, attendendo alle detrazioni ed aumenti che o per diritto o per contratto fossero competenti. Nel medesimo regolamento ammonirete le norme per effettuare i versamenti nella cassa della depositaria generale per rilasciare le opportune quietanze e per eseguire le radiazioni o trasferimento delle analoghe ipotecarie esenzioni. Tale regolamento comprensivo di tutte queste condizioni e patti, regole e norme che dalla congregazione di Revisione e da voi si riconosceranno analoghe ed opportune alla regolare e sollecita esecuzione di quanto viene da Noi ordinato e permesso allorchè sarà dal presidente della ripetuta congregazione e da voi firmato avrà forza di legge come emanato da Noi, e dovrà essere considerato come parte integrale di questo Nostro Motu-Proprio.

Volendo e decretando che il presente Nostro chirografo e Motu-Proprio debba ammettersi e registrarsi in Camera secondo la bolla di Pio IV *de Registrandis*, e benchè non ammesso nè registrato debba avere la sua esecuzione con la semplice Nostra sottoscrizione senza che gli si possa opporre alcun vizio o difetto; dichiarando fin da ora nullo tutto ciò che fosse in contrario giudicato ad onta che non siansi osservate le clausule prescritte dalle costituzioni apostoliche e specialmente dalla bolla di Pio IV *De rebus Ecclesiae et Camerae non alienandis*; di Clemente XII 12 luglio 1733; di Benedetto XIV 23 novembre 1742, 18 aprile 1746 e 27 aprile 1748; di Pio VII 30 ottobre 1828; e nonostante qualunque altra costituzione, chirografo e legge, alle quali tutte e singole avvenendo qui il tenore per espresso e di parola in parola riferito ampiamente ed espressamente per l'effetto delle presenti deroghiamo: intendendo e volendo che debba in ogni tempo osservare la disposizione nel presente Motu-Proprio dettata.

Dal Nostro palazzo apostolico Quirinale questo dì 28 luglio 1832.

CLIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus vicario apost. Tunquini occidentalis facultas conceditur coadiutorem cum futura successione eligendi*¹.

Ven. fratri episcopo Castoriensi,
Tunquini occidentalis vicario apostolico

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum ven. frater Beniaminus Longer episcopus Gortynensis, Tunquini occidentalis vicarius apostolicus, ex hac vita migravit tuque illius coadiutor in eius locum successeris; ne forte, quod absit, vicariatus ipse sine pastore episcopali caractere insignito remaneat, si diutius novi coadiutoris electio retardari contingat, facultates tibi tribuendas censuimus, quarum ope tuum valeas in vicariatu praefato eligere coadiutorem cum futura successione, eundemque episcopum consecrare cum titulo episcopali per Nos adsignando.

Quamobrem pro spirituali bono memorati vicariatus apostolici Tunquini occidentalis, ne in eligenda persona idonea pro huiusmodi coadiutoris officio tibi grata et ad explendum munus apta, quae prius a Nobis esset, ut par est, approbanda, tempus frustra labatur, ob nimiam locorum longinquitatem extraordinario modo, tibi, de cuius pietate, prudentia, fide, religione et doctrina summopere in Domino confidimus, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negociis Propagandae Fidei praepositorum consilio, tibi, ven. frater, necessarias et opportunas facultates tibi eligendi in coadiutorem commemorati officii vicarii apostolici Tunquini occidentalis eum quem dignissimum magisque huic muneri idoneum pro tenore praesentium tribuimus et impertimur, ita tamen ut coadiutor sic per te electus non nisi ea quae hac in re tu illi mandaveris, omnino praestare teneatur. Quando autem munus huiusmodi, quo in praesentia tu fungeris, quomodolibet ex persona tua vacaverit, coadiutorem ut supra a te eligendum, loci tui, vicarium apostolicum Tunquini occidentalis cum omnibus et singulis facultatibus, quae tibi ratione officii huiusmodi a Sede hac Apostolica hactenus quomodolibet concessae sunt, nunc pro tunc auctoritate et tenore praesentis

facimus et constituimus, salva semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium.

Praeterea ut idem coadiutor a te eligendus caractere et titulo episcopali sit insignitus, ex nunc pariter pro tunc illum in episcopum ecclesiae Acanthen. actu per obitum ultimi illius episcopi vacantis, quae sub archiepiscopo Thessalonicensi. in partibus infidelium existit, eadem auctoritate Nostra concedas et indulgeas, tibi que pariter, ut eidem coadiutori a te eligendo, ac postea in episcopum Acanthen. auctoritate et tenore praefatis renuntiando, postquam ab eo catholicae fidei professionem iuxta articulos a Sede Nostra praescriptos ac Nostro et S. R. E. nomine fidelitatis debitae solitum iuramentum receperis, munus consecrationis auctoritate Nostra apostolica impendere licite valeas, accitis et in hoc tibi assistentibus duobus presbyteris saecularibus seu cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularibus huius Sedis gratiam et communionem habentibus, dicta auctoritate plenam et liberam tribuimus facultatem.

Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut, nisi receptis ab illo per te ipsum iuramento et professione fidei huiusmodi, tu consecrationis munus dicto coadiutori impendere, et ille suscipere praesumpseritis, tu a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarumstrarum eo ipso suspensi sitis. Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat ac pro tempore spectabit, ut illum per te eligendum in coadiutorem ad liberum eiusdem muneris exercitium iuxta tenorem praesentium recipiant et admittant, illique in omnibus, quae ad huiusmodi officium pertinent, praesto sint atque obediant eiusque salubria monita et mandata reverenter suscipiant et efficaciter adimpleant, alioquin sententiam seu poenam quam in rebelles tuleris seu rite statueris, ratam habebimus et faciemus Deo auctorante usque ad condignam satisfactionem inviolabiliter observari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima iulii millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLX.

EPISTOLA

Ex animo gratulatur cum Ferdinando Hispaniarum rege de initis nuptiis inter Sebastianum Gabrielem Hispaniarum infantem et principissam Mariam Amaliam sororem regis utriusque Siciliae¹.

Carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando Hispaniarum regi catholico

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad tam multa, quae habemus a maiestate tua filialis erga personam humilitatis Nostrae et S. hanc Sedem Apostolicam voluntatis specimina, luculentum Nobisque gratissimum accessit testimonium ex datis ad Nos litteris die vigesima iunii proximi, quibus cum insigni eiusdem significatione voluntatis initum Nobis nuntias inter dilectissimos in Christo filios Nostros regium Hispaniarum infantem consobrinum tuum Sebastianum Gabrielem et serenissimam principissam Mariam Amaliam regni utriusque Siciliae regis sororem matrimonium, cuius causa impedimentum a Nobis sublatum auctoritate apostolica, rogatu eiusdem maiestatis tuae fuerat. Gaudemus Nobis in Domino tibi, carissime in Christo fili Noster, gratulamur ex animo id factum, quod pro perspectis utriusque coniugis dotibus ac virtutibus et ipsis, et tibi, et domui regnoque tuo faustum felixque futurum confidimus. Quod ut auctor bonorum omnium Deus coniugalem in illis fovens caritatem ac prolem catholico dignam nomine ipsis concedens dignetur annuere, quantum contendere votis precibusque possumus, obsecramus. Atque omnis auspicem gratiae coelestis ac paterni gratique officiis tuis, animi Nostri pignus, apostolicam benedictionem maiestati tuae reginaeque tuae uxori, novis coniugibus ac regia domui tuae universae amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio usus mitrae et litui prioribus monasterii pro tempore sancti Laurentii del Escorial in regno Hispaniarum².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In hac suprema principis apostolorum Cathedra nullis certe Nostris promeritis, sed admirabili divinae providentiae consilio collocati, ac propterea ad omnipotentis Dei cultum augendum omni quidem cura continenter intenti, sacrorum insignium additamenta, ea sane de causa concedere saepe solemus, ut sacris in templis divinus splendidior cultus effulgeat, atque ii, qui externo honestantur decore, internis studeant enitere virtutibus, atque acriori quodam incitati stimulo singula quaeque religionis ministeria maiori studio ac diligentia obeunda curent, et populorum animi magnifico sacrarum rerum apparatu vehementer commoti, magis magisque ad pietatem Deique amorem ita excitentur, ut terrestria spernentes, spectent caelestia. Hac profecto mente fel. rec. Pius VIII decessor Noster apostolicis literis die vigesima octava sept. anno millesimo octingentesimo trigesimo datis et annulo piscatoris obsignatis indulsit, ut dilectus filius Iosephus a Cruce e sacra sancti Hieronymi familia prior regalis monasterii sancti Laurentii villae « del Escorial » eiusque territorii sancti Thomae « del Puerto » atque abbas « sanctae Mariae la Real de Parraces » qui iisdem in locis Sanctae Sedi immediate subiecti iurisdictionem quasi episcopalem exercet, mitra uti posset in ecclesiis intra limites suae iurisdictionis, quemadmodum religiosi viri ordinis sancti Hieronymi cum Romae, tum in Lusitania perfruuntur, quamdiu prioris et abbatis locorum, de quibus habita mentio est, munere fungeretur.

Nunc autem cum carissimus in Christo filius Noster Ferdinandus VII Hispaniarum rex catholicus, cuius studia maximi semper facimus, Nobis exponendum curaverit, suis in votis esse, Nos prioribus pro tempore existentibus commemorati monasterii sancti Laurentii « del Escorial » facultatem perpetuo facere, cuius praesidio in ecclesiasticis functionibus tam in templo praedicti monasterii, quam in aliis omnibus, quae eorum iurisdictioni subiiciuntur, non solum mitra, verum lituo etiam (vulgo pastorale) uti possint quo magis Dei honor in divinis rebus augeatur, et fidelium mentes maiori pietatis inflammentur ardore, Nos religio-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Bullario Romano.

sissimi regis desideriis quam libentissime annuendum censuimus.

Quamobrem omnes et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, auctoritate Nostra apostolica hisce literis concedimus, decernimus, constituimus et indulgemus, ut perpetuis futurisque temporibus, priores omnes commemorati monasterii sancti Laurentii del Escorial pro tempore existentes in ecclesiis tantummodo intra limites eorum iurisdictionis, in sacris rebus peragendis mitram ac lituum (italice pastorale) libere et licite gestare possint, ea prorsus ratione, qua iidem religiosi viri ordinis sancti Hieronymi hic in urbe atque in Lusitania huiusmodi privilegio fruuntur.

Decernimus autem has literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt in perpetuum plenissime suffragari. Sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et commemoratae sacrae sancti Hieronymi familiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die septima augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXII.

EPISTOLA ENCYCLICA

*Ad omnes patriarchas, primates, archiepiscopos et episcopos orbis catholici*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Mirari vos arbitramur, quod ab imposita Nostrae humilitati Ecclesiae universae procura-

tione nondum literas ad vos dederimus, prout et consuetudo vel a primis temporibus invecta, et benevolentia in vos Nostra postulasset. Erat id quidem Nobis maxime in votis, ut dilataremus illico super vos cor Nostrum, atque in communicatione spiritus ea vos adloqueremur voce, qua confirmare fratres in persona beati Petri iussi fuimus². Verum probe nostis, quam malorum aerumnarumque procella primis pontificatus Nostri momentis in eam subito altitudinem maris acti fuerimus, in qua, nisi dextera Dei fecisset virtutem, ex teterrima impiorum conspiratione Nos congemuissetis demersos. Refugit animus tristissima tot discriminum recensione susceptum inde moerorem refricare; patrique potius omnis consolationis benedicimus, qui, disiectis perduellibus, praesenti Nos eripuit periculo, atque turbulentissima sedata tempestate, dedit a metu respirare. Proposuimus illico vobiscum communicare consilia ad sanandas contritiones Israel; sed ingens curarum moles, quibus in concilianda publici ordinis restitutione obruti fuimus, moram tunc Nostrae huic obiecit voluntati.

Nova interim accessit causa silentii ob factionum insolentiam, qui signa perduellionis iterum attollere conati sunt. Nos quidem tantam hominum pervicaciam, quorum effrenatus furor impunitate diuturna impensaeque Nostrae benignitatis indulgentia non deliniri, sed ali potius conspiciebatur, debuimus tandem ingenti licet cum moerore, ex collata Nobis divinitus auctoritate, virga compescere³; ex quo, prout iam probe conicere potestis, operosior in dies instantia Nostra quotidiana facta est.

Ast cum, quod ipsum iisdem ex causis distuleramus, iam possessionem pontificatus in Lateranensi basilica ex more institutoque maiorum adiverimus, omni demum abiecta cunctatione, ad vos properamus, venerabiles fratres, testemque Nostrae erga vos voluntatis epistolam damus laetissimo hoc die, quo de virginis sanctissimae in coelum Assumptae triumpho solemnna festa peragimus, ut quam patronam ac sospitam inter maximas quasque calamitates persensimus, ipsa et scribentibus ad vos Nobis adstet propitia mentemque Nostram coelesti afflatu suo in ea inducat consilia, quae Christiano gregi futura sint quammaxime salutaria.

Moerentes quidem animoque tristitia confecto venimus ad vos, quos pro vestro in religionem studio, ex tanta, in qua ipsa versatur, temporum acerbitate maxime anxios novimus. Vere enim dixerimus, horam nunc esse potestatis tenebrarum, ad cribrandos, sicut triticum, filios electionis⁴. *Vere luxit et defluxit terra... infecta ab habitatoribus suis, quia transgressi*

¹ Ex Bullario Romano.

² Luc. 22, 32.

³ 1. Corinth. 4, 21.

⁴ Luc. 22, 53.

*sunt leges, mutaverunt ius, dissipaverunt foedus sempiternum*¹.

Loquimur, venerabiles fratres, quae vestris ipsi oculis conspicitis, quae communibus idcirco lacrymis ingemiscimus. Alacris exultat improbitas, scientia impudens, dissoluta licentia. Despicitur sanctitas sacrorum, et quae magnam vim magnamque necessitatem possidet, divini cultus maiestas, ab hominibus nequam improbatur, polluitur, habetur ludibrio. Sana hinc pervertitur doctrina erroresque omnis generis disseminantur audacter. Non leges sacrorum, non iura, non instituta, non sanctiones quaelibet disciplinae tutae sunt ab audacia loquentium iniqua. Vexatur acerrime Romana haec Nostra beatissimi Petri Sedes, in qua posuit Christus Ecclesiae firmamentum, et vincula unitatis in dies magis labefactantur, abrumpuntur. Divina Ecclesiae auctoritas oppugnatur, ipsiusque iuribus convulsis, substernitur ipsa terrenis rationibus, ac per summam iniuriam odio populorum subiicitur, in turpem redacta servitutem. Debita episcopis obedientia infringitur eorumque iura conculcantur. Personant horrendum in modum academiae ac gymnasia novis opinionum monstris, quibus non occulte amplius et cuniculis petitur catholica fides, sed horrificum ac nefarium ei bellum aperte iam et propalam infertur. Institutis enim exemploque praeceptorum, corruptis adolescentium animis, ingens religionis clades morumque perversitas teterrima percrebuit. Hinc porro freno religionis sanctissimae proiecto, per quam unam regna consistunt, dominatusque vis ac robur firmatur, conspiciamus ordinis publici exitium, labem principatus omnisque legitimae potestatis conversionem invalescere. Quae quidem tanta calamitatum congeries ex illarum in primis conspiratione societatum esse repetenda, in quas quidquid in haeresibus et in sceleratissimis quibusque sectis sacrilegum, flagitiosum ac blasphemum est, quasi in sentinam quamdam, cum omnium sordium concretione confluit.

Haec, venerabiles fratres, et alia complura et fortassis etiam graviora, quae in praesens percensere longum esset ac vos probe nostis, in dolore esse Nos iubent, acerbo sane ac diuturno, quos in Cathedra principis apostolorum constitutos zelus universae domus Dei comedat prae caeteris, opus est. Verum cum eo Nos loci positos esse agnoscamus, quo deplorare dumtaxat innumera haec mala non sufficiat, nisi et ea convellere pro viribus connitamur; ad opem fidei vestrae confugimus, vestramque pro catholici gregis salute sollicitudinem advo-

camus, venerabiles fratres, quorum spectat virtus ac religio et singularis prudentia et sedula adsiduitas animos Nobis addit, atque in tantarum asperitate afflictos consolatione sustentat periucunda. Nostrarum quippe est partium, vocem tollere omniaque conari, ne aper de silva demoliatur vineam, neve lupi mactent gregem: Nostrum est, oves in ea dumtaxat pabula compellere, quae salutaria iisdem sint, nec vel tenui suspitione perniciose. Absit, charissimi, absit, ut, quando tanta premant mala, tanta impendeant discrimina, suo desint muneri pastores, et perculsi metu dimittant oves, vel, abiecta cura gregis, otio torpeant ac desidia. Agamus idcirco in unitate spiritus communem Nostram seu verius Dei causam, et contra communes hostes pro totius populi salute una omnium sit vigilantia, una contentio.

Id porro apprime praestabitis, si, quod vestri muneris ratio postulat, attendatis vobis, et doctrinae, illud assidue revolventes animo, *universalem Ecclesiam quacumque novitate pulsari*², atque ex sancti Agathonis pontificis monitu³ *nihil de iis, quae sunt regulariter definita minui debere, nihil mutari, nihil adiaci, sed ea et verbis et sensibus illibata esse custodienda*. Immota inde consistet firmitas unitatis, quae hac beati Petri Cathedra suo veluti fundamento continetur, ut unde in Ecclesias omnes venerandae communionis iura dimanant, ibi universis et murus sit, et securitas, et portus expers fluctuum et bonorum thesaurus innumerabilium⁴. Ad eorum itaque retundendam audaciam, qui vel iura Sanctae huius Sedis infringere conantur, vel dirimere Ecclesiarum cum ipsa coniunctionem, qua una eadem nituntur et vigent, maximum fidei in eam ac venerationis sinceræ studium inculcate, inclamantes cum sancto Cypriano⁵ *falso confidere se esse in Ecclesia, qui Cathedram Petri deserat, super quam fundata est Ecclesia*.

In hoc ideo elaborandum vobis est adsidueque vigilandum, ut fidei depositum custodiatur in tanta hominum impiorum conspiratione, quam ad illud diripiendum perdendumque factam lamentamur. Meminerint omnes, iudicium de sana doctrina, qua populi imbuendi sunt, atque Ecclesiae universae regimen et administrationem penes Romanum Pontificem esse, cui *plena pascendi, regendi et gubernandi universalem Ecclesiam potestas a Christo Domino tradita fuit*, uti patres Florentini concilii diserte declararunt⁶. Est autem singulorum episcoporum Cathedrae Petri fidelissime adhaerere, depositum sancte religioseque custodire et pascere, qui in eis est, gregem Dei. Presbyteri vero sub-

¹ Isaiae 24, 5.

² S. Caelest. PP. ep. 21 ad episc. Galliar.

³ S. Agatho PP. ep. ad imp. apud Labb. tom. 11, pag 235 ed. Mansi.

⁴ S. Innocent. PP. ep. 11 apud Constat.

⁵ S. Cypr. de unitate eccles.

⁶ Conc. Flor. sess. 25 in definit. apud Labb. tom. 18, col. 527 edit. Venet.

iecti sint, oportet, episcopis, quos *uti animae parentes suscipiendos ab ipsis esse*, monet Hieronymus¹: nec unquam obliviscantur, se vestustis etiam canonibus vetari, quidpiam in suscepto ministerio agere, ac docendi et concionandi munus sibi sumere *sine sententia episcopi, cuius fidei populus est creditus, et a quo pro animabus ratio exigitur*². Certum denique firmumque sit, eos omnes, qui adversus praestitutum hunc ordinem aliquid moliantur, statum Ecclesiae, quantum in ipsis est, perturbare.

Nefas porro esset atque ab eo venerationis studio prorsus alienum, qua Ecclesiae leges sunt excipiendae, sancitam ab ipsa disciplinam, qua et sacrorum procuratio, et morum norma, et iurium Ecclesiae ministrorumque eius ratio continetur, vesana opinandi libidine improbari, vel ut certis iuris naturae principiis infestam notari vel mancarn dici atque imperfectam civilique auctoritati subiectam.

Cum autem, ut Tridentinorum patrum verbis utamur, constet Ecclesiam *eruditam fuisse a Christo Iesu eiusque apostolis atque a Spiritu Sancto illi omnem veritatem in dies suggerente edoceri*³, absurdum plane est, ac maxime in eam iniuriosum, *restaurationem ac regenerationem* quamdam obtrudi, quasi necessariam, ut eius incolumitati et incremento consulatur, perinde ac si censi ipsa possit vel defectui, vel obscuratiōi, vel aliis huiusmodi incommodis obnoxia; quo quidem molimine eo spectant novatores, ut *recentis humanae institutionis iaciantur fundamenta*, illudque ipsum eveniat, quod detestatur Cyprianus, ut quae divina res est, *humana fiat Ecclesia*⁴. Perpendant vero, qui consilia id genus machinantur, uni Romano Pontifici ex sancti Leonis testimonio *canonum dispensationem esse creditam*, ipsiusque dumtaxat esse, non vero privati hominis, *de paternarum regulis sanctionum* quidpiam decernere, atque ita, quemadmodum scribit sanctus Gelasius⁵, *decreta canonum librare decessorumque praecepta metiri, ut quae necessitas temporum restaurandis Ecclesiis relaxanda deposcit, adhibita consideratione diligenti, temperentur*.

Hic autem vestram volumus excitatam pro religione constantiam adversus foedissimam in clericalem coelibatum coniurationem, quam nostris effervescere in dies latius, connitentibus cum perditissimis Nostri aevi philosophis nonnullis etiam ex ipso ecclesiastico ordine, qui personae obliti muneris sui, ac blanditiis abrepti voluptatum, eo licentiae proruperunt,

ut publicas etiam atque iteratas aliquibus in locis ausi sint adhibere principibus postulationes ad disciplinam illam sanctissimam perfringendam. Sed piget de turpissimis hisce conatibus longo vos sermone distingere, vestraeque potius religioni fidentes committimus, ut legem maximi momenti, in quam lascivientium tela undique sunt intenta, sarctam, tectam custodiri, vindicari, defendi, ex sacrorum canonum praescripto, omni ope contenditis.

Honorabile deinde christianorum connubium, quod *sacramentum magnum* nuncupavit Paulus *in Christo et Ecclesia*⁶, communes Nostras cūras efflagitat, ne quid adversus ipsius sanctitatem, ac de indissolubili eiusdem vinculo minus recte sentiat vel tentetur induci. Impense id iam commendaret suis ad vos literis felicitis recordationis praedecessor Noster Pius VIII. Adhuc tamen infesta eidem molimina succrescunt. Docendi itaque sunt sedulo populi, matrimonium semel rite initum dirimi amplius non posse, nexisque connubio Deum indivisse perpetuam vitae societatem nodumque necessitudinis, qui exsolvi, nisi morte, non possit. Memores, sacris illud rebus adnumerari et Ecclesiae proinde subiici, praestitutas de ipso eiusdem Ecclesiae leges habeant ob oculos, iisque pareant sancte accurateque, ex quarum exequutione omnino pendet eiusdem connubii vis, robur ac iusta consociatio. Caveant, ne quod sacrorum canonum placitis conciliorumque decretis officiat, ulla ratione admittant, probe gnari, exitus infelices illa habitura esse coniugia, quae vel adversus Ecclesiae disciplinam, vel non propitiato prius Deo, vel solo aestu libidinis iungantur, quin de sacramento ac de mysteriis, quae illo significantur, ulla teneat sponso cogitatio.

Alteram nunc persequimur causam malorum uberrimam, quibus affligari in praesens comploramus Ecclesiam *indifferentismum*, scilicet, seu pravam illam opinionem, quae improborum fraude ex omni parte percrebuit, qualibet fidei professione aeternam posse animae salutem comparari, si mores ad recti honestique normam exigantur. At facili sane negotio in re perspicua planeque evidenti, errorem exitiosissimum a populis vestrae curae concreditissimis propelletis. Admonente apostolo⁷, *unum esse Deum, unam fidem, unum baptisma*, extimescant, qui e religione qualibet patere ad portum beatitudinis aditum comminiscuntur, reputentque animo ex ipsius Servatoris testimonio, *esse se contra Christum, quia cum Christo non sunt*⁸ seque infelicitate dispergere, qui cum

¹ S. Hieron. ep. 2 ad Nepot. a. 1, 24.

² Ex can. ap. 38 apud Labb. tom. 1, pag. 38 edit. Mansi.

³ Conc. Trid. sess. 13 dec. de Eucharist. in prooem.

⁴ S. Cypr. ep. 52 edit. Baluz.

⁵ S. Gelasius PP. in ep. ad episc. Lucaniam.

⁶ Ad Hebr. 13, 4.

⁷ Ad Ephes. 4, 5.

⁸ Luc. 11, 23.

ipso non colligunt, ideoque *absque dubio in aeternum esse perituros, nisi teneant catholicam fidem, eamque integram inviolatamque servaverint*¹ Hieronymum audiant; qui, cum in tres partes schismate scissa esset Ecclesia, narrat, se tenacem propositi, quando aliquis rapere ipsum ad se nitebatur, constanter clamitasse: *Si quis Cathedrae Petri iungitur, meus est*². Falso autem sibi quis blandiretur, quod et ipse in aqua sit regeneratus. Opportune enim responderet Augustinus³. *Ipsam formam habet etiam sarmentum, quod praecisum est de vite: sed quid illi prodest forma, si non vivit de radice?*

Atque ex hoc putidissimo *indifferentismi* fonte absurda illa fuit ac erronea sententia, seu potius deliramentum, asserendam esse ac vindicandam cuilibet *libertatem conscientiae*. Cui quidem pestilentissimo errori viam sternit plena illa atque immoderata libertas opinionum, quae in sacrae et civilis rei labem, late grassatur, dictantibus per summam impudentiam nonnullis, aliquid ex ea commodi in religionem promanare. *At quae peior mors animae quam libertas erroris!* inquebat Augustinus⁴. Freno quippe omni adempto, quo homines contineantur in semitis veritatis, proruente iam in praeceptis ipsorum natura ad malum inclinata, vere aperitur dicimus *puteum abyssi*⁵, e quo vidit Iohannes ascendere fumum, quo obscuratus est sol, locustis ex eo prodeuntibus in vastitatem terrae. Inde enim animorum immutationes, inde adolescentium in deteriora corruptio, inde in populo sacrorum rerumque ac legum sanctissimarum contemptus, inde uno verbo pestis rei publicae prae qualibet capitalior, cum experientia teste vel a prima antiquitate notum sit, civitates, quae opibus, imperio, gloria floruerunt, hoc uno malo concidisse, libertate immoderata opinionum, licentia concionum, rerum novandarum cupiditate.

Huc spectat deterrima illa ac numquam satis exsecranda et detestabilis libertas artis librariae ad scripta quaelibet edenda in vulgus, quam tanto convicio audent nonnulli efflagitare ac promovere. Perhorrescimus, venerabiles fratres, intuentes, quibus monstris doctrinarum, seu potius quibus errorum portentis obruamur, quae longe ac late ubique disseminantur ingenti librorum multitudine libellisque et scriptis mole quidem exiguis, malitia tamen permagnis, e quibus maledictionem egressam illacrymamur super faciem terrae. Sunt tamen, proh dolor! qui eo impudentiae abripiantur, ut asserant pugnaciter, hanc errorum colluviem inde pro-

rumpentem satis cumulate compensari ex libro aliquo, qui in hac tanta pravitate tempestate ad religionem ac veritatem propugnandam edatur. Nefas profecto est, omnique iure improbatum, patrari data opera malum certum ac maius, quia spes sit, inde boni aliquid habitum iri. Numquid venena libere spargi ac publice vendi comportarique, imo et obbibere, sanus quis dixerit, quod remedii quidpiam habeatur, quo qui utuntur, eripi eos ex interitu identidem contingat?

Verum longe alia fuit Ecclesiae disciplina in excindenda malorum librorum peste vel ab apostolorum aetate, quos legimus grandem librorum vim publice combussisse⁶. Satis sit, leges in concilio Lateranensi V in eam rem datas perlegere, et constitutionem, quae deinceps a Leone X fel. rec. praedecessore Nostro fuit edita, ne *id quod ad fidei augmentum ac bonarum artium propagationem salubriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat*⁷. Id quidem et Tridentinis patribus maximae curae fuit, qui remedium tanto huic malo adhibuere, edito saluberrimo decreto de indice librorum, quibus impura doctrina contineretur, conficiendo⁸. *Pugnandum est acriter*, inquit Clemens XIII fel. rec. praedecessor Noster in suis de poxiōrum librorum proscriptione encyclicis literis⁹, *pugnandum est acriter, quantum res ipsa efflagitat, et pro viribus tot librorum mortifera exterminanda perniciēs: nunquam enim materia subtrahetur erroris, nisi pravitatis facinorosa elementa in flammis combusta depereant*. Ex hac itaque constanti omnium aetatum sollicitudine, qua semper Sancta haec Apostolica Sedes suspectos et noxios libros damnare et de hominum manibus extorquere enisa est, patet luculentissime, quantopere falsa, temeraria eademque Apostolicae Sedi iniuriosa, et fecunda malorum in christiano populo ingentium sit illorum doctrina, qui nedum censuram librorum veluti gravem nimis et onerosam reiiciunt, sed eo etiam improbitatis progrediuntur, ut eam praedicent a recti iuris principiis abhorrere, iusque illius decernendae habendaeque audeant Ecclesiae denegare.

Cum autem circumlatis in vulgus scriptis doctrinas quasdam promulgari acceperimus, quibus debita erga principes fides atque submissio labefactatur, facesque perduellionis ubique incenduntur: cavendum maxime erit, ne populi inde decepti a recti semita abducantur. Animadvertant omnes, *non esse*, iuxta apostoli monitum, *potestatem nisi a Deo: quae autem*

¹ Symbol. s. Athanas.

² S. Hier. ep. 57.

³ S. Aug. in psal. contra part. Donat.

⁴ S. Aug. ep. 166.

⁵ Apocalyps. 9, 3.

⁶ Act. Apost. 19/19-21

⁷ Act. conc. Lateran. V, sess. 10 ubi refertur const. Leonis X legenda est anterior constitutio Alexandri VI *Inter multiplicēs* in qua multa ad rem.

⁸ Conc. Trid. sess. 18 et 25.

⁹ Lit. Clem. XIII, *Christianae*, 25 nov. 1766.

sunt, a Deo ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, et qui resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt¹. Quocirca et divina et humana iura in eos clamant, qui turpissimis perduellionis seditionumque machinationibus a fide in principes desciscere ipsosque ab imperio deturbare connituntur.

Atque hac plane ex causa, ne tanta se turpitudine foedarent veteres christiani, saevientibus licet persecutionibus, optime tamen eos de imperatoribus ac de imperii incolumitate meritos fuisse constat, idque nedum fide in iis, quae sibi mandabantur religioni non contraria, accurate prompteque perficiendis, sed et constantia et effuso etiam in praeliis sanguine luculentissime comprobasse. *Milites christiani*, ait sanctus Augustinus², *servierunt imperatori infideli; ubi veniebatur ad causam Christi, non agnoscebant, nisi illum, qui in coelis erat. Distinguebant Dominum aeternum a domino temporali, et tamen subditi erant propter Dominum aeternum etiam domino temporali*. Haec quidem sibi ob oculos proposuerat sanctus Mauritius martyr invictus, legionis Thebanae primicerius, quando, uti sanctus Eucherius refert, haec respondit imperatori³: *Milites sumus, imperator, tui, sed tamen servi, quod libere confitemur, Dei... Et nunc non nos haec ultima vitae necessitas in rebellionem coegit: tepemus ecce arma, et non resistimus, quia mori, quam occidi satius volumus*. Quae quidem veterum christianorum in principes fides eo etiam illustrior effulget, si perpendatur cum Tertulliano⁴ tunc temporis christianis non defuisse vim numerorum et copiarum, si hostes exertos agere voluissent. *Externi sumus*, inquit ipsi, *et vestra omnia implevimus, urbes, insulas, castella, municipia, conciliabula, castra ipsa, tribus, decurias, palatium, senatum, forum... Cui bello non idonei, non prompti fuisset, etiam impares copiis, qui tam libenter trucidamur, si non apud istam disciplinam magis occidi liceret, quam occidere...? Si tanta vis hominum in aliquem orbis remoti sinum abruptissemus a vobis, suffudisset utique pudore dominationem vestram, tot qualiumcumque amissio civium, imo et ipsa destitutione punisset. Procul dubio expavissetis ad solitudinem vestram... quassissetis, quibus imperaretis: plures hostes, quam cives vobis remansissent: nunc autem pauciores hostes habetis prae multitudine Christianorum*.

Praeclara haec immobilis subiectionis in principes exempla, quae ex sanctissimis christianae religionis praeceptis necessario proficiscebantur, detestandam illorum insolentiam et improbitatem condemnant, qui proiecta effrenataque pro-

cacis libertatis cupiditate aestuantes, toti in eo sunt, ut iura quaeque principatuum labefactent atque convellant, servitutem sub libertatis specie populis illaturi. Huc sane scelestissima deliramenta consiliaque conspirarunt Waldensium, Beguardorum, Wiclefistarum aliorumque huiusmodi filiorum Belial, qui humani generis sordes ac dedecora fuere, merito idcirco ab Apostolica hac Sede toties anathemate confixi. Nec alia profecto ex causa omnes vires intendunt veteratores isti, nisi ut cum Luthero ovantes gratulari sibi possint, *liberos se esse ab omnibus*, quod ut facilius celeriusque assequantur, flagitiosora quaelibet audacissime aggrediuntur.

Neque laetiora et religioni et principatui ominari possemus ex eorum votis, qui Ecclesiam a regno separari mutuumque imperii cum sacerdotio concordiam abrupti discipiunt. Constat quippe, pertimesci ab impudentissimae libertatis amatoribus concordiam illam, quae semper rei et sacrae et civili fausta exitit ac salutaris.

At ad caeteras acerbissimas causas, quibus solliciti sumus, et in communi discrimine dolore quodam praecipuo angimur, accessere consociationes quaedam statique coetus, quibus, quasi agmine facto cum cuiuscumque etiam falsae religionis ac cultus sectatoribus, simulata quidem in religionem pietate, vere tamen novitatis seditionumque ubique promovendarum cupidine, libertas omnis generis praedicatur, perturbationes in sacram et civilem rem excitantur, sanctorum quaelibet auctoritas discerpitur.

Haec perdolenti sane animo, fidentes tamen in eo, qui imperat ventis et facit tranquillitatem, scribimus ad vos, venerabiles fratres, ut induti scutum fidei contendatis praeliari strenue praelia Domini. Ad vos potissimum pertinet, stare pro muro contra omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei. Exerite gladium spiritus, quod est verbum Dei, habebantque a vobis panem, qui esuriunt iustitiam. Adsciti, ut sitis cultores navis in vinea Domini, id unum agite, in hoc simul laborate, ut radix quaelibet amaritudinis ex agro vobis commisso evellatur, omnique enecato semine vitiorum convalescat ibi seges laeta virtutum. Eos in primis affectu paterno complexi, qui ad sacras praesertim disciplinas, et ad philosophicas quaestiones animum appulere, hortatores auctoresque iisdem sitis, ne solius ingenii sui viribus freti imprudenter a veritatis semita in viam abeant impiorum. Meminerint, Deum esse sapientiae ducem emendatoremque sapientium⁵, ac fieri non posse, ut sine Deo Deum discamus, qui per verbum docet homines scire Deum⁶.

¹ Ad Rom. 13, 2.

² S. Aug. in psalt. 124 n. 7.

³ S. Eucher apud Ruinart. Act. ss. mm. de ss. Maurit. et Soc. n. 4.

⁴ Tertul. in apologet cap. 37.

⁵ Sap. 7, 15.

⁶ S. Irenaeus lib. 14 cap. 10.

Superbi, seu potius insipientis hominis est, fidei mysteria, quae exsuperant omnem sensum, humanis examinare ponderibus nostraeque mentis rationi confidere, quae naturae humanae conditione debilis est et infirma.

Ceterum communibus hisce votis pro rei et sacrae et publicae incolumitate carissimi in Christo filii Nostri viri principes sua faveant ope et auctoritate, quam sibi collatam considerent non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium. Animadvertant sedulo, pro illorum imperio et quiete geri, quidquid pro Ecclesiae salute laboratur; imo pluris sibi suadeant fidei causam esse debere, quam regni, magnumque sibi esse perpendant, dicimus cum s. Leone pontifice, *si ipsorum diademati de manu Domini etiam fidei addatur corona*. Positi quasi parentes et tutores populorum, veram, constantem, opulentiam iis quietem parient et tranquillitatem, si in eam potissimum curam incumbant, ut incolumis sit religio et pietas in Deum, qui habet scriptum in femore: *rex regum, et Dominus dominantium*.

Sed ut omnia haec prospere ac feliciter eveniant, levemus oculos manusque ad sanctissimam Virginem Mariam, quae sola universas haereses interemit, Nostraeque maxima fiducia, imo tota ratio est spei Nostrae¹. Suo ipsa patrocinio in tanta dominici gregis necessitate studiis, consiliis actionibusque Nostris exitus secundissimos imploret. Id et ab apostolorum principe Petro et ab eius coapostolo Paulo humili prece efflagitemus, ut stetis omnes pro muro, ne fundamentum aliud ponatur praeter id quod positum est. Hac iucunda spe freti, confidimus, auctorem consummatoremque fidei Iesum Christum consolaturum tandem fore Nos omnes in tribulationibus quae invenerunt Nos nimis, coelestisque auxilii auspicem apostolicam benedictionem, vobis, venerabiles fratres, et ovibus vestrae curae traditis peramanter imperitur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem decimo octavo kalendas septembris die solemni Assumptionis eiusdem Beatae Virginis Mariae anno dominicae incarnationis millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et honorum marchionis, Ioanni Baptistae Pasqui eiusque filiis masculis in infinitum, Tiferni Tiberini*².

Dilecto filio
Ioanni Baptistae Pasqui Tiferni Tiberini
GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil gratius, nihil iucundius nihilque optabilius esse possit, quam omnes ad virtutis ac religionis amorem summo opere excitare, tum honoris ac dignitatis titulos iis profecto viris libenter tribuere solemus, qui morum probitate, vitae integritate praestantes et egregii animi ingeniique dotibus clari, huic principis apostolorum Cathedrae vel maxime adhaerent, ut ipsi acriori incitati stimulo excellentius se gerere studeant aliisque imitanda praebeant exempla, et quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum apparatu praefulgeant.

Itaque cum ex fide dignis testimoniis acceperimus, te honesto loco natum amplisque fortunae bonis instructum rebusque optimis institutum, morum honestate spectatum, singulari Nos et hanc Apostolicam Sedem studio et obsequio prosequi, iccirco alacri libentique animo tuis votis annuendum censuimus.

Quamobrem ut tua soboles maiori fulgeat honore, tum etiam ut aliquam Nostrae in te voluntatis significationem exhibeamus, a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te tuaeque familiae primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, marchiones dicimus atque creamus, vobisque concedimus ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii marchiones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex s. Bernardo serm. de nat b. M. v. § 7.

² Ex Bullario Romano.

CLXIV.

EPISTOLA

Cum Gustavo Maximiliano Iusto S. R. E. presb. cardinali De Croyi archiepiscopo Rothomagensi gratulatur de eius reditu in dioecesim¹.

Dilecto filio Nostro Gustavo Maximiliano Iusto S. R. E. presb. card. De Croyi archiepiscopo Rothomagensi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Qualem te cognovimus cum hic simul essemus plenum officiis et amantissimae erga Nos voluntatis, talem in litteris recognovimus, quas a te dilecte fili Noster die ab urbe discessus redeunte datas, accepimus. Quo igitur esse in te animo Nos coram intellexisti, eodem tibi absenti respondentes, hoc confirmamus, optatissimam Nobis futuram assiduam praesentiam tuam fuisse. Verum cum aliter divinae sit placitum providentiae, ut esse tuum duxisti non invitum parere nutui eius, te ad ovium tuarum curam revocantis, ita et Nos absentiam licet Nobis minus gratam, ecclesiae tamen tuae salutarem, ferre aequo animo debemus. Itaque felicem in dioecesim reditum tibi gratulamur, ac mansionem tibi ipsi gregique tuo in dies feliciorum etiam atque etiam precamur a Domino, agentes interim eius benignitati gratias, quod te, ut indicas, satis pro temporum conditione esse quietum indulgeat. Idem mitissimus Deus, qui *post tempestatem tranquillum facit et post lacrymationem et fletum exultationem infundit*, dignetur propitius audire preces Nostras, atque omnis auspex consolationis apostolica sit benedictio, quam tibi, dilecte fili Noster, et credito fidei vigilantiaeque tuae gregi peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXV.

EPISTOLA

Regentes imperium Brasiliae monet Petrum Tharsensem archiepiscopum et ibi nuncium apostolicum, munere legationis exoneratum esse, atque in eius locum Scipionem Dominicum Fabrinium esse suffectum².

Dilectis filiis
nobilibus viris Brasiliae imperium regentibus

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii Nostri,
salutem et apostolicam benedictionem.

Erat quidem optandum, ut ven. frater Petrus archiepiscopus Tharsensis qui ad aulam istam imperialem nuntius apostolicus missus fuerat, quemque acceptum vobis, dilecti filii nobiles viri, fide prudentiaeque sua fuisse scimus, inceptum ut creditae legationis cursum ordinarium conficere feliciter posset. Verum contra quod sperabamus factum est. Nam primum ob noxiam corporis eius constitutioni aeris istius naturam sinere coacti fuimus, ut istinc ad tempus discederet. Postmodum vero idem huc reversus cum supplicaverit, ut legationis munere a Nobis exoneraretur istic obeundae, ubi sine magno valetudinis detrimento, immo sine ipsius vitae periculo degere non posset, eius precibus annuere aequum duximus. Cuius tamen uti opera in regione, cuius coelum sibi salubre fuit, alias expertus, utile S. huic Sedi futurum rati, eum nuntium apostolicum Viam Austriae nominavimus. At quoniam inter nuntiaturas primi ordinis locum habet Brasiliensis, mens autem Nostra, ut integra serventur privilegia, quae ipsi fuerunt a sa. me. praedecessore Nostro Leone XII concessa; hinc ad praemium quod attinet eidem ven. fratri archiepiscopo Tharsensi reddendum, quo nuntios primi ordinis Sancta haec Sedes remunerari solet, temporis rationem habendam decrevimus, quo apostolica in isto imperio legatione functus est.

Interea pro vestris in eum officiis gratias agimus, ac dilectum filium Scipionem Dominicum Fabrinium; Nostra Sanctaeque huius Sedis apud aulam istam imperialem agentem negotia, cui Nostras hasce litteras vobis reddendas mandavimus, humanitati ac religioni vestrae etiam atque etiam commendamus. Omnia autem rei catholicae atque institutioni crediti curae vestrae adolescentis carissimi in Christo filii Nostri imperatoris Petri II commoda ac salutaria a fide studiisque vestris expectantes, divinum ipsi vobisque praesidium quam maxima possumus animi contentione imploramus, eiusque auspiciem apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex eodem Archivio.

CLXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit immutatio concessionis emphyteuticæ facta de bonis abbatiæ sancti Galligani di Frosini, favore familiae Ferroni Florentinae, cum condonatione fructuum iam perceptorum*¹.

Venerabili fratri Nostro episcopo Ostiensi et Veliterno Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali Pacca pro-datario

GREGORIUS PP. XVI.

venerabilis frater Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius nobilis vir Leopoldus ex marchionibus Ferroni Florentinus in Heturia antiquitus extitisse abbatiam seu commendam, quae a sancto Galligano di Frosini nomen adepta, et Senensi in provincia sita ab hac Apostolica Sede Hetrusco praesuli conferri solebat. Huiusmodi abbatiam dimidio fere superiori saeculo bo. me. Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Ferroni est assequutus, qui cum multam pecuniae vim in eiusdem abbatiæ bona reficienda atque instauranda impendisset eaque meliorem in statum redegisset, imploravit ab hac Apostolica Sede, ut omnia et singula istius abbatiæ bona in perpetuam emphyteusim traderentur marchionibus Ferroni, qui ex senatore Francisco Ferroni originem ducunt. Haec emphyteusis iam variis apostolicis literis annulo piscatoris obsignatis confirmata, a fel. rec. Benedicto XIV praedecessore Nostro fuit praesertim sancita, qui suis apostolicis literis die decima prima septembris anno millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo datis, itemque annulo piscatoris munitis mandavit, ut annuus canon quingentorum octoginta quatuor ducatorum monetae apostolico Nostro aerario probatae abbati commendatario pro tempore solveretur. Ut autem huiusmodi canon nulli esset periculo obnoxius, et tuto penderetur, iisdem apostolicis literis cautum est, ut tot loca montium non vacabilia, sicuti appellant, Romae constituerentur, quot commemoratam annuam pecuniae vim efficere possent. Id sane familia Ferroni omni certe diligentia perficiendum curavit, et abbates commendarii praescripto canone semper potiti sunt. Ut vero vertente anno millesimo octingentesimo nono cum externum imperium pontificiam ditionem occupasset publicumque aes alienum dissolveret illudque ad quamdam rationem redegisset, accidit ut praedicta montium loca ad quatuor mille septingenta sex Romana

scutata et obulos octoginta octo fuerint redacta. Ne huius pecuniae vis periret, qui a familiae Ferroni negotiis erat, omnem operam diligentiamque adhibuit, atque tot pecuniarias schedulas, vulgo *cartelle*, obtinuit, quot praedictam pecuniae vim exaequarent. Hac summa a familia Ferroni praedium est emptum, quod *Piano di s. Lucia* appellatum in Perusino suburbio est situm, et cum commemorata pecuniae vis huic acquirendo praedio par minime esset, marchiones Ferroni proprio aere aliam pecuniam impendere debuerunt, quemadmodum ex publicis tabulis Romae, die nona novembris anno millesimo octingentesimo decimo secundo a publico scriba rite confectis clare aperteque patet. Familia Ferroni usque ad hanc diem illo praedio est potita, quod profecto ad hanc Apostolicam Sedem pertinet, propterea quod abbatiæ sancti Galligani iura refert. Supplex orator nihil non est aggressus, ut praedium idem, quod una cum germano fratre Fabio possidebat, sibi uni acquireret, quo facilius ea peragere posset, quae iustitia et officium requirunt. Id ut est assequutus, nihil potius habens, quam conscientiae suae consulere ad hanc Apostolicam Sedem confugit. Re a sacra Concilii congregatione perpensa, cum ipsa Perusini fundi cessionem una cum oblatione mille scutorum ab oratore praepositam minime opportunam existimasset, eius preces reiiciendas decrevit. Itaque orator omnem animi sui sollicitudinem hac super re ab se remove summo exoptans, iterum supplici cum prece a Nobis enixe petiit, ut auctoritate Nostra apostolica canones omnes minime solutos fructusque indebite perceptos condonare, et liberum plenumque dominii ius bonorum omnium commemoratae abbatiæ ipsi concedere velimus, atque etiam Nos est precatus, ut praedium praedictum *Piano di s. Lucia* in Perusino suburbio situm, quod huic Apostolicae Sedi cedere exoptat, una cum summa termille scutorum excipiamus, quibus aliqua ratione dominium bonorum omnium praedictae abbatiæ compensare cupit.

Nos igitur visis literis Benedicti XIV praedecessoris Nostri anno millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo datis et annulo piscatoris firmatis, rebusque omnibus maturo examine perpensis, oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eique auctoritate Nostra apostolica praeteritos canones minime solutos, fructusque omnes ad hanc usque diem iniuste perceptos omnino condonantes, tibi venerabilis frater Noster, eas partes imponimus atque man-

¹ Ex Bullario Romano.

damus, ut facta primum ab oratore in forma iuris valida cessione huic Apostolicae Sedi fundi Perusini, de quo habita mentio est, cum iis rebus omnibus, quae ad eundem pertinent atque unius anni spatio deposita in aede sacra urbis summa argenteorum termille numeratae pecuniae, auctoritate Nostra apostolica tam fundus ipse, quam praedicta summa rite collocanda, ita omnibus et singulis bonis, quae in emphyteusim familiae oratoris concessa ad abbatiam sancti Galgani de Frosini pertinent, subrogentur, ut veniens in aevum omnia et singula eiusdem abbatiae bona, pleno et libere iure domini ab oratore eiusque familia libere et licite retinere posse declares. Tuae autem curae et diligentiae committimus, ut ex pecunia commemorata collocanda, unum aut plura simplicia instituas beneficia, quae ab hac Apostolica Sede tantum erunt conferenda.

Volumus praeterea omnia quaeque onera eiusdem abbatiae sive rebus sive personis quocumque nomine iam imposita, nempe duo sacra quacumque die peragenda, centum et octo scutata Florentina animarum curatori sancti Galgani quotannis persolvenda, quinquaginta scutata parochi *di Malcavolo*, uti vocant, viginti septem scutata cappellae *di Frosini*, et quindecim scutata parochi *di Pendolina*, et alia si adsunt, ab oratore eiusque posteris vel diligentissime impleri. Mandabis propterea, ut orator te doceat, se fundos stabiles, idoneos ac tutos legitimae hypothecae subiecisse pro ipsorum onerum adimplimento. Volumus denique, ut in tabulis pro commemorati Perusini fundi cessione conficiendis accurata eiusdem fundi linearis descriptio, quam mappam vocant, inseratur.

Haec concedimus, indulgemus, statuimus atque iubemus, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus ipsius felicitis recordationis Benedicti XIV super divisione materiarum, ac Pauli II aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum de rebus Ecclesiae non alienandis, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem abbatiae de qua agitur, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXVII.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium pro canonicis ecclesiae cathedralis Andriensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Qui episcopi senatum constituunt, quique in aede principe extollunt manus suas in sancta, et communi quodam cum coelestibus spiritibus munere laudes divinas persolvunt, singulari semper benevolentia a Romanis pontificibus affecti fuere, atque interdum etiam peculiaribus beneficiis aucti, ut quanto dignitatis et honoris gradu caeteris praestant, tanto virtutum ornatu praelucere studeant, et non levi ad pietatem incitamento omnibus omnino sint.

Hinc est, quod fel. rec. Benedictus XIV praedecessor Noster diplomate suo plumbeo sigillo munito, prout asseritur, amplissimum canonicorum collegium cathedralis ecclesiae Andriensis nonnullis insignibus, quemadmodum eodem in diplomate expressa sunt, ex apostolica indulgentia donavit. Nos vero duobus vix ab hinc annis ad Cathedram apostolorum principis nullo Nostro merito, sed divino solum consilio regendam evecti, precibus, quas venerabilis frater Ioseph Andriensis gregis pastor nuper a Nobis constitutus Nobis obtulit, permoti, idem ipsum canonicorum collegium aliis etiam ornamentis decorare decrevimus. Quod quidem eo libentius concedendum duximus, certa spe freti, fore ut singuli quique in illud cooptati maiori religionis ac pietatis laude in dies splendescere videantur, ac pro viribus praeseferre contentur lapides sanctuarii electos et lucernas ardentes super candelabrum collucentes.

Novis ergo privilegiis eos cumulare volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut in posterum dignitates et canonici cathedralis ecclesiae Andriensis eorumque successores villum in pileo, caligas et torquem, seu collare violacei coloris possint induere,

¹ Ex Bullario Romano.

dummodo tamen limites istius Andriensis dioecesis nequaquam praetergrediantur. Praeterea iis ipsis eadem auctoritate Nostra impertimur, ut diebus per annum solemnioribus talarem vestem laneam exilis rasaeque texturae (saia) pariter violaceam, more urbanorum antistitum seu domesticorum praesulum, replicatam deferre libere et licite possint, atque huiusmodi tantum diebus illa uti, ea plane ratione, qua aliis choralibus indumentis utuntur.

Haec concedimus atque impertimur, decerentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. ipsius Bened. XIV super divisione materiarum, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et quatenus opus sit, eiusdem cathedralis ecclesiae et collegii canonicorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo secundo; pontificatus Nostri anno secundo.

CLXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis, qui audient missas celebrandas in altare ecclesiae abbatialis sancti Galgani de Frosini nuncupatae, civitatis Florentiae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Gratum quidem atque iucundum Nobis accidit viris de Ecclesia optime meritis propensam gerere voluntatem, eosque beneficiis, quantum Deo propitio possumus, cumulare, praesertim si ea sint quae religioni, pietati animarumque commodo vel maxime favent. Non alieno innixi testimonio, sed Nosmetipsi occasionem nimirum habuimus dilecti filii Leo-

poldi Ferroni e patricia Florentiae nobilitate virtutes commendandi, atque in primis religionis studium, quo tantopere flagrat. Ipse enim divinae legis servantissimus omni ope atque opera curavit, ut bona quaedam ecclesiae sacra ac superiorum temporum vicibus in novam redacta formam, huic Apostolicae Sedi iterum subiicerentur, neque ab hac re sibi desistendum esse duxit nisi cognita prius Romani Pontificis voluntate illius decretis omnino pareret. Hinc factum est, ut quum a Nobis ipsius Leopoldi nomine petatum fuit, ut ecclesiam Deiparae Boni Consilii dicatam aedibus adiunctam, olim abbatiae sancti Galgani de Frosini dictae, nunc sui iuris prope Florentiam nonnullis indulgentiis aliisque spiritualibus donis augere velimus, atque inibi festum princeps constanti ecclesiastico ritu posse celebrari, haud potuerimus, quin hisce votis alacri libentique animo obsecundemus.

Auctoritate igitur Nobis a Domino tradita, deque omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, concedimus et indulgemus, ut quandocumque sacerdos aliquis secularis vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis missam defunctorum pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, ad praedictum altare celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur, ita ut eiusdem Domini Nostri Iesu Christi, ac beatissimae Mariae Virginis sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii poenis liberetur. Praeterea ad augendam fidei religionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui commemoratam ecclesiam die festo ipsius Beatae Mariae Virginis, ac duobus anni diebus ab ordinario designandis devote visitaverit, itemque illis, qui expositioni sanctissimi Eucharistiae sacramenti de ordinarii licentia uno anni die ibidem instituendae per aliquod temporis spatium pie interfuerint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino impertimur. In quocumque vero anni die saltem contriti ad illud altare, ut supra, oraverint, septem annos ac totidem quadragenas de iniunctis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta iis relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate

¹ Ex Bullario Romano.

coniunctae ab hac luce migraverint per modum suffragii applicari posse elargimur. Demum quo festum Beatae Mariae Virginis Boni Consilii, a qua illa sacra aedes nomen habet, magnifica pompa quotannis celebretur, auctoritate Nostra apostolica facultatem tribuimus, cuius vi, quum illud in diem impeditum occurrat, eo die quo huiusmodi festum transfertur, dummodo non occurrat duplex primae classis, servatisque rubricis, solemne sacrum eiusdem Deiparae peragi possit. Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque; praesentibus, perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quarta septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio statutorum sodalitat¹is Rhedariorum urbis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad fovendum Dei cultum atque ad proximorum utilitatem provido consilio institutas decet sane pontificiae beneficentiae muneribus aliquando afficere, ut in eas cooptati, omni posthabito vel titulo vel gradu honore, assiduis erga Deum religionis obsequiis et impensis charitatis officiis pro virili parte contendant. Id autem si a Nobis ubique curandum est, multo certe magis hac in urbe, quae catholicae religionis domicilium, Petri Cathedrae, Sedis coelestium divitiarum ditata thesauris, et vera Sion sancti Israel, in cuius fundamentis misit Dominus lapidem probatum, pretiosum in fundamento fundatum.

Plurima inter sodalitia, quae hanc ipsam urbem magnopere ornant, illud etiam viget Rhedariorum; cui nomen a sancta Maria Angelorum, iam inde ab anno millesimo quingentesimo sexagesimo quinto in ecclesia sanctae Luciae *de Tincta* excitatum, deinde in alteram sanctae Mariae vulgo in Cacaberis translatum a nonnullis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostri approbatum et confirmatum. Hinc quum heteriarchae alique sodales Nobis exposuerint ad decus et commodum eiusdem sodalitat¹is, sibi in votis futurum, ut eo-

rum leges seu statuta omniaque privilegia ab ipsis pontificibus illi tributa benigne confirmare velimus, eorum demissas preces, prout satius a Nobis expedire visum est, haud reiciendas esse censuimus.

Dilectos ergo filios heteriarchas et sodales urbani Rhedariorum sodalitii titulo sanctae Mariae Angelorum peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de sententia dilecti filii Nostri in alma urbe vicarii in spiritualibus generalis, cui rem totam expendendi cura a Nobis tradita est, auctoritate Nostra apostolica, leges seu statuta sodalitii regendo scripta, itemque eius privilegia ab hac Sancta Sede alias approbata, quae omnia hic pro expressis et insertis habenda sunt, praeter caput trigesimum quartum earundem legum « De methodo derogandi statutis » quod plena auctoritate Nostra perpetuo abrogatum volumus, confirmamus, approbamus iisque apostolicae Nostrae auctoritatis inviolabile robur adiicimus. Ac praeterea indulgemus, ut sodales quique in illud sodalitiu cooptati, qui leges ea plane ratione, qua a Nobis probata sunt, accurate servant, commemoratis privilegiis in aevum perfruantur.

Decernimus idcirco has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ab omnibus ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus praedecessorum Nostrorum apostolicis literis leges de quibus agitur confirmantibus, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Bullario Romano.

CLXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli marchionis nobili viro Paulo Antonio Viti Urbevetano et filiis eius*¹.

Dilecto filio
nobili viro Paulo Antonio Viti
Urbevetano

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romani pontifices honoris praemia ac nobilitatis titulos ea profecto mente viris morum honestate, vitae integritate spectatis atque huic Petri Cathedrae adhaerentibus libenter tribuere solent, ut ipsi acriori quodam stimulo incitati excellentius se gerere studeant, et religionis ac virtutis amore magis magisque inflammati aliis praeclara imitanda praebeant exempla ac de catholica religione omni quidem studio et cura optime mereri summopere contendant.

Itaque cum ex fide dignis testimoniis clare aperteque noverimus, te Urbevetanae nobilitati iam adscriptum, rebus optimis institutum, egregiis animi dotibus ornatum, singulari pietate praeditum, summo Nos et hanc Apostolicam Sedem obsequio prosequi, atque asperrimis christianae reipublicae temporibus tam eximia tuae religionis specimina praebuisse, ut bina Urbevetanae civitatis sacrarum familiarum coenobia pro viribus tuenda, et unum ex illis reficiendum curaveris, iccirco tuis votis alacri libentique animo annuendum censuimus.

Peculiari ergo te honore afficere volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, ut tua soboles maiori fulgeat decore, tibi que de re catholica praeclare merito aliquod Nostrae benevolentiae testimonium exhibeamus, auctoritate Nostra apostolica te tuumque filium Iosephum secundo loco genitum, atque illius primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent marchiones dicimus atque creamus, vobisque concedimus et imperitur, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, et singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis ac privilegiis cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii marchiones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine, utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

¹ Ex Bullario Romano.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub Iannulo piscatoris die decima prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli comitis equiti Iosepho Castellinard*².

Dilecto filio
Iosepho Castellinard
Militiae Nostrae auratae equiti

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Singularis Nostrae benevolentiae testimonia iis profecto viris libenter tribuenda censemus, qui morum probitate, vitae integritate, virtutis ac religionis laude praestantes ita huic Petri Cathedrae adhaerent, ut de ea bene mereri summopere studeant.

Itaque cum ex fide dignis testimoniis acceperimus, te honesto loco natum, rebus optimis institutum egregiisque animi dotibus ornatum amplisque fortunae bonis donatum, tanta fide, studio atque observantia hanc Apostolicam Sedem prosequi, ut impeditis atque tristissimis christianae reipublicae temporibus, sacrarum antistites et ecclesiasticos viros religionis causa miserum in modum vexatos, expulsos atque in exteris terras emandatos summa humanitate et benevolentia exceperis, eosque omni liberalitatis et auxilii genere levandos, sustentandos servandosque curaveris, iccirco tuis votis quam libentissime annuendum existimavimus.

Quamobrem Nos hisce omnibus perpensis, ut soboles tua maiori fulgeat honore, tum etiam ut aliquam tibi de re christiana optime merito Nostrae voluntatis significationem exhibeamus a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, comites dicimus atque creamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis pu-

² Ex eodem Bullario.

blicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio privilegiorum et indultorum iam concessorum congregationi Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Paterna qua nitimur sollicitudine universi dominici gregis curam gerentibus, Nobis cordi vel maxime ii habendi sunt viri, qui mundo mortui et de domo et cognatione sua egressi in domo Dei perpetuo famulari constituunt, ac magno sunt tum christianae, tum civili reipublicae usui et ornamento. Quod quidem si semper alias, nunc potissimum, quum in catholicam religionem gravia in dies vulnera summo cum animi Nostri moerore inferri conspiciamus a corruptoribus fidei et morum, ab iis praesertim qui antiqua maiorum instituta fastidientes novis rebus student novasque religionis formas inducunt. Certa itaque spe freti dilectos filios sacrae familiae, quae Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum vocatur alumnos parentum suorum vestigiis propius insistentes, documenta perficientes, omnibus virtutum exemplo futuros, alacri libentique animo eorum votis annuimus.

Demissis enim precibus totius sacrae familiae nomine procurator generalis dilectus filius Petrus Crespo a Nobis postulavit, ut singula quaeque privilegia, indulta aliasque facultates a fel. rec. Innocentio XII praedecessore Nostro illi concessas similibus apostolicis literis, datis die vigesima septima iunii anno millesimo sexcentesimo nonagesimo tertio, quarum initium *Salvatoris Domini Nostri Iesu Christi*, et quas hic pro expressis et insertis haberi volumus, benigne confirmare velimus.

Nos igitur omnes in eamdem sacram familiam Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum cooptatos peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes commemoratas apostolicas literas Innocentii praedecessoris Nostri cum omnibus et singulis inibi contentis et expressis, dummodo non fuerint revocata, plena auctoritate Nostra approbamus et confirmamus illisque apostolicae Nostrae firmitatis inviolabile robur adiacimus.

Decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et ad eorundem privilegiorum et facultatum omnium firmitatem ac robur plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus omnibus et singulis illis, quae idem Innocentius praedecessor in suis praefatis literis voluit non obstare, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis etiam peculiari mentione ac derogatione dignis contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima prima septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXIII.

EPISTOLA

Ad aulam Austriae imperii nuntium Petrum archiepiscopum Tharsensem mittit ac Francisco imperatori illum commendat².

Carissimo in Christo filio Nostro Francisco Austriae imperatori, Hungariae regi apostolico et Bohemiae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Caesareae maiestati tuae Nostras hasce deferet literas ven. frater Petrus archiepiscopus Tharsensis, quem nuntium Nostrum ordinarium ad te, carissime in Christo fili Noster,

¹ Ex Bullario Romano;² Ex Archivio Brevium ad Principes.

destinavimus. Qui compertum habemus quam benevole atque officiose accipere eos soleas, qui ad te Nostro Sanctaeque huius Sedis nomine accedant, hunc praesertim pro certo habemus humanitatis clementiaeque tuae beneficiis frui-
 turum quem probe nosti virum optimum atque insigni ingenii, doctrinae, prudentiae ususque rerum laude praestantem, denique huiusmodi, cui in rebus, de quibus apud te Nostro nomine acturus est, plenam perinde ac Nobis ipsis habere fidem tuto possis. Eum propterea ita iam tibi per se ipsum ducimus commendatum, ut nihil necesse sit conari Nos tuam illi benevolentiam dicendo conciliare. Auctum benignitate in eum tua cumulum, quorum in Nos et hanc S. Sedem meritorum praecipientes animo, maximas tibi gratias agimus ac memorem gratumque animum Nostrum, quibuscumque, oblata occasione, in Domino possimus, parati improbare testimoniis, pignus interim paternae praecipuaeque caritatis Nostrae tibi, carissime in Christo fili Noster, universaeque imperiali domui tuae, omnis auspicem gratiae coelestis, apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXIV.

EPISTOLA

Cum Philippo Francorum rege gratulatur de nuptiis initis inter Aloysiam Mariam Theresiam eius filiam et Belgarum regem¹.

**Carissimo in Christo filio Nostro
 Ludovico Philippo
 Francorum regi christianissimo**

GREGORIUS PP. XVI.

**Carissime in Christo fili Noster,
 salutem et apostolicam benedictionem.**

Gratissimum Nobis animi erga Nos regiae maiestatis tuae testimonium literae habent datae die undecima augusti, quibus effectum nuntias carissimae Nobis in Christo regiae filiae tuae principis Aloysiae Mariae Theresiae cum Belgarum rege illustri Georgio Christiano Friderico matrimonium, te, carissime in Christo fili Noster, instante, quod obstabat, impedimento auctoritate Nostra sublato. Quapropter pro hac officiosa tuae erga Nos benevolentiae significatione quam maximas tibi gratias agimus. Ad

nuptias autem ipsas quod attinet, quod a Deo luminum patre et misericordiarum; cum postulationi annuimus regiae maiestatis tuae precati sumus, iterum etiam atque etiam precamur, alteri ut coniugi sit salutaris alterius fides atque recta, quam sola catholica signat veritas, uterque incedens, ac prolem deducens via, mortalis vitae cursu feliciter confecto, ad caelestis patriae portum tuto perveniat. Mutuam vero, utrumque possimus, reddere officiis tuis vicem paratissimi, dum voluntatis huius Nostrae ipsa re in Domino comprobandae occasionem cupide expectamus, interim pignus paternae caritatis gratique animi, apostolicam benedictionem tibi, carissime in Christo fili Noster universaeque regiae domui tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli comitis baroni Gustavo Ioanni Magno de Strandman².

**Dilecto filio
 Baroni Gustavo Ioanni Magno
 de Strandman**

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecte fili,
 salutem et apostolicam benedictionem.**

Amplissimos clarissimosque viros; qui et avita generis nobilitate, et egregia virtutis laude, et eximio religionis studio, et singulari in hanc principis apostolorum Cathedram obsequio summo opere praestant peculiari sane benevolentia complecti solemus. Cum itaque Nos minime lateat, te nobili genere natum rebusque optimis institutum, egregiis animi ingeniique dotibus ornatum, nihil potius habere, quam sacrosanctis catholicae religionis dogmatibus adhaerere atque hanc Apostolicam Sedem summo obsequio et amore prosequi, iccirco alacri libentique animo Nostrae in te voluntatis testimonium exhibendum statuimus.

Peculiari ergo te honore decorare volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Bullario Romano.

tuosque filios si habueris legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites, auctoritate apostolica eligimus, constituimus et renuntiamus, vobisque concedimus et impertimur, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini et singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis ac privilegiis, cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites huiusmodi ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt. Si autem mares ex tua progenie minime fuerint vel defecerint, tunc volumus atque indulgemus, ut huiusmodi titulo honestentur omnes filii legitimi et naturales tui germani fratris Caroli Strandman, dummodo ipsi catholicam religionem profitentes ab ea minime descendant. Haec volumus, concedimus et indulgemus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quarta septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXVI.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium canonici ecclesiae collegiatae sub titulo Mariae Virginis ab Angelo Salutatae, civitatis Andriae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Sacrorum inter indumentorum insignia ad dignitatem divinis officiis comparandam et pietatem christiano populo infundendam pie salubriterque instituta, interdum Apostolica Sedes in more habuit quaedam iis conferre viris, qui ministerio ecclesiarum antiquitatis, celebritatis, alteriusque tituli laude pollentium perfunguntur, ut et ipsis ecclesiis decus addatur, eorumque administri insignioribus vestibus ornati extrinsecus ad interiora excitentur ornamenta virtutum, quibus tum in conspectu Altissimi, qui corda intuetur purius adstare, tum oculo plebis, cui morum exemplo esse debent, sanctius in dies satagant apparere.

Hinc quum acceperimus a venerabili fratre Iosepho, qui nuper Andriensem ecclesiam mo-

derandam suscepit, ac pro catholicae religionis bono electos sanctuarii lapides divini ministerii studio fervere vehementer exoptat, insignem esse collegialem ecclesiam, cui titulus beatae Mariae Virginis ab Angelo Salutatae, in urbe Andria, sibi in votis esse, ut illius templi dignitas, quae unica est ac prior dicitur, atque canonici, quo meliora in dies aemulentur charismata, nonnullis ornamentis decorentur, non possumus, quin eius precibus benigne annuamus.

Omnes ergo et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, dignitati et canonicis collegialis ecclesiae beatae Mariae Virginis ab Angelo Salutatae civitatis Andriensis, qui modo sunt quique in posterum erunt, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut praeter rocchettum et sacram trabeam vel cappam magnam pellibus cuniculi albi Moscoviae confectam, tela serica coloris amaranthi subsutam diebus solemnibus deferendam, ac praeter mozzettam sericam cucullatam violaceam eadem tela serica subsutam cum globulis huic telae similibus; pro dignitate vero mustela alba oris circumdatam, diebus minus solemnibus ac ferialibus, utrumque insigne in choro, in conventibus seu capitulis, in sacris supplicationibus aliisque canonicorum collegii functionibus publicis gestandum, clericalem quoque torquem ac tibialia violacei coloris intra limites istius Andriensis dioecesis induere libere et licite possint.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis eiusdem ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima octava septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXVII.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae sub invocatione sancti Nicolai, civitatis Andriensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum pecularia ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti, magis illi conentur internis virtutibus enitere, et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quum igitur in civitate Andriensi collegialis extet ecclesia a sancto Nicolao nomen habens, quae in Dei cultum assiduam impendit operam, quumque venerabilis frater Ioseph istius Andriensis ecclesiae episcopus, qui in suscipiendo gregis nunc sibi concrediti regimine nil potius habet quam ut splendor domus Dei vigeat in dies et locus habitationis gloriae eius sanctificetur, a Nobis humili prece postulaverit, ut ad excitandum magis magisque illius collegialis ecclesiae canonicorum studium in sacris obeundis ministeriis, eosdem ipsos aliquibus insigniis decorare velimus, alacri libentique animo eius votis obsecundamus.

Nos ergo huic canonicorum collegio peculiare benevolentiae Nostrae testimonium edere cupientes, eosque omnes quibus hae literae favent a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, singulis quibusque dignitatibus et canonicis collegialis ecclesiae sancti Nicolai civitatis Andriensis, qui modo sunt quique in posterum erunt, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut praeter rocchetto et sacram trabeam vel cappam magnam pelliis cuniculi albi Moscoviae confectam tela serica coloris rosae exsiccatae subsutam diebus solemnibus deferendam, ac praeter mozzettam sericam cucullatam violaceam eadem tela serica subsumat

cum globulis huic telae similibus; pro dignitatibus vero mustela alba oris circumdatam, diebus minus solemnibus ac ferialibus, utrumque insigne in choro, in conventibus seu capitulis, in sacris supplicationibus aliisque canonicorum collegii functionibus publicis gestandum, clericalem quoque torquem ac tibialia violacei coloris intra limites istius Andriensis dioecesis induere libere et licite possint.

Haec concedimus atque indulgemus, decerentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri super divisione materialium aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis eiusdem ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima octava septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus tribuitur facultas emphyteuticandi nonnulla bona collegii canonicalis ecclesiae matricis oppidi Pontecurone, dioecesis Derthonensis*².

Venerabili fratri
episcopo Derthonensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Expositum Nobis est nomine dilectorum filiorum canonicorum collegii ecclesiae, quae etiam paroecia, oppidi Pontecurone istius Derthonensis dioeceseos, se quum praeter alia quasdam possideat aedes positas in agro Costeggio

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

intra limites eiusdem tuae dioecesis, coniugibus Perversi annos novem nondum expletos locatas annua pensione libellarum septuaginta quinque monetae Pedemontanae; quumque valde utile sibi videretur abrogata locatione de iis aedibus perpetuam emphyteusim statuere cum ipsis coniugibus, qui annuum obtulerant canonem libellarum centum quadraginta, ac se paratos ostenderunt aedes reficiendi aliaque onera sustinendi, ab hac Sancta Sede, eius rei ergo apostolicam veniam opemque implorasse. Quapropter fel. rec. Pius VIII praedecessor Noster de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, similibus apostolicis literis datis die vigesima sexta februarii anno millesimo octingentesimo trigesimo, arbitrio et conscientiae tuae commisit, ut facultatem faceres, cuius praesidio perpetua haec emphyteusis ad lineam tantum masculinam iniri posset, pacto canone et conditionibus de quibus facta mentio est. Sed quum ipsi coniuges nullam habeant prolem, atque aetate provecti, huiusmodi emphyteusim perficere detrectarunt, atque in eandem locationem iterum redire contenderunt; canonicorum vero collegium perspectum cognitumque habens propositum emphyteusis contractum in sui utilitatem cedere suppliciter a Nobis petitum est, ut eam emphyteusim ad quemlibet ex ipsorum coniugum familia descendente protendere velimus.

Nos igitur canonicorum commemoratum collegium, nec non alios quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, tibi pariter, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut pro tuo arbitrio tuaeque conscientiae monito, auctoritate Nostra apostolica declares atque decernas, ut habito canonicorum collegii consensu emphyteusis contractus de qua agitur ab ipso Pio praedecessore Nostro ad lineam tantum masculinam eorumdem coniugum Perversi constitutus, ad eorum posteros quoscumque, vel consanguineos vel affines in perpetuum transeundae iniri libere et licite possit. Haec concedimus atque indulgemus sartis tamen tectisque iis reliquis conditionibus, quae praefatis apostolicis literis adiectae sunt, ac non obstantibus iis omnibus, quae per easdem literas non obstare decretum est.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima octava septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXIX.

B U L L A

Qua fit unio duarum ecclesiarum parochialium in oppido Campolato Viglevanensis dioecesis¹.

Venerabili fratri
episcopo Viglevanensi
GREGORIUS EPISCOPUS
servus servorum Dei

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter curas, quibus undique premimur, gravissimas sub apostolici Nostri muneris sarcina non leve solatium est, si possumus aliquando venerabilium fratrum Nostrorum ecclesiarum antistitem desideriis annuere et gregis dominici tranquillitati prospicere ad hoc ut, dissidiis quibuslibet ablatis, uberiora semper in christifidelium salutem redundare valeant incrementa. Dudum siquidem Bonifacius pp. VIII praedecessor Noster omnia beneficia ecclesiastica cum cura et sine cura apud Sedem Apostolicam tunc vacantia et in posterum vacatura suae et dictae Sedis collationi et dispositioni reservavit, decernens ex tunc irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Exhibita vero Nobis nuper pro parte tua petitio continebat, quod in oppido Campolato Viglevanensis dioecesis duae parochiales ecclesiae, quarum prima sancti Gaudentii, altera vero sancti Eusebii reperiuntur, quae quum unum tantum territorium complectantur adeo dilectorum filiorum parochianorum dictarum parochialium ecclesiarum habitationes irregulariter ac divise consistunt, ut in eadem domo ac in una eademque familia nonnulli ad primam, caeteri ad secundam ex dictis parochialibus ecclesiis spectare noscantur. Hinc continue inter illarum rectores excitantur controversiae ac aemulationes, nec non iurgia et dissidia inter parochianos praefatos, non sine evidenti animarum detrimento populi que admiratione et scandalo. Si itaque, sicut eadem petitio subiungebat, ad praemissis occurrendum primodictae parochialis ecclesiae, quam dilectus filius ultimus illius possessor, cuius nomen et cognomen praesentibus haberi volumus pro expresso nuper obtinebat, quaeque ex eo quod fel. rec. Pius pp. VIII etiam praedecessor Noster illam per solam collationis et provisionis alterius parochialis ecclesiae loci Celaveniae dictae Viglevanensis dioecesis certo tunc expresso modo vacante eidem ultimo possessori apostolica auctoritate factam concessionem vacare de-

¹ Ex Bullario Romano.

crevit, iuxta decretum huiusmodi apud Sedem eandem in praesens vacat, et de qua nullus praeter Romanum pontificem pro tempore existentem disponere potuit sive potest, reservatione et decreto obsistentibus supra dictis cum omnibus et singulis illius bonis, fructibus, redditibus et proventibus secundodictae parochiali ecclesiae, quae commoda, utpote in medio praefati oppidi sita et sacra suppellectili satis instructa reperitur, ad infrascriptum effectum per Nos et Sedem Apostolicam praefatam, ut infra, perpetuo uniretur, ex hoc profecto animarum curae dictorum parochianorum nunc et pro tempore existentium satis superque consultum foret. Quare pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in praemissis opportune consulere de benignitate apostolica dignemur.

Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem tam beneficii uniendi, quam illius cui uniri petitur, alioquin unio non valeret, ac in unionibus huiusmodi commissio semper fieret ad partes ad instar providi patrisfamilias, hinc auferimus et illuc transferimus, et sic ablata et translata ad divinum cultum augendum et procurandam aeternam animarum salutem convertantur. Ac dilectum quoque filium modernum secundo dictae parochialis ecclesiae rectorem a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, nec non aliarum unionum secundo dictae parochiali ecclesiae hactenus forsam factarum, si quae sint, tenores etiam veriores ac datas praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi parochialem ecclesiam primo dictam cuius et illi forsam annexorum fructus, redditus et proventus etiam una cum incertis octoginta ducatorum auri de camera secundum communem aestimationem valorem annuum non excedunt, sive praemisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per liberam cuiusvis resignationem de illa in Romana curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut constitutionem felicis memorie Ioannis pp. XXII praedecessoris quoque Nostri quae incipit *Execrabilis*, vel assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, non tamen per obitum vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod illius collatio iuxta Lateranensis concilii ad Sedem praefatam legitime devoluta, primodictaque parochialis ecclesia dispositioni apostolicae specialiter vel alias generaliter reservata existat,

dummodo eius dispositio ad Nos hac vice pertineat, et super ea inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, cum annexis huiusmodi ac omnibus iuribus et pertinentiis suis, bonis, rebus, proprietatibus, fructibus, redditibus et proventibus universis secundo dictae parochiali ecclesiae, ita quod liceat moderno et pro tempore existenti illius rectori per se vel alium seu alios primodictae parochialis ecclesiae, ut praefertur, vacantis, illiusque bonorum, rerum, proprietatum, fructuum, reddituum et proventuum praefatorum veram, realem, corporalem et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res et proprietates huiusmodi locare, dislocare, arrendare illorumque fructus, redditus et proventus praefatos percipere, exigere, levare ac in suos usus ac utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita; iniuncto tamen moderno et pro tempore existenti secundo dictae parochialis ecclesiae rectori onere manutenendi presbyterum idoneum ab ordinario loci prius examinandum et ad curam animarum exercendam approbandum, ad eius nutum amovibilem, cum congrua mercedis assignatione ex primo dictae parochialis ecclesiae fructibus, redditibus et proventibus praedictis, qui in exercitio curae animarum illum coadiuvare ac in ecclesia sancti Gaudentii sacra ab ordinario praefato statuenda peragere, omniaque et singula illius onera, si quae sint, adimplere, respective debeat auctoritate Nostra perpetuo aequae principaliter unias, annexas atque incorpores.

Nos enim unionem, annexionem et incorporationem praefatas per te vigore praesentium, ut praefertur, faciendas post quam illae factae fuerint, nec non easdem praesentes semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, nec ullo unquam tempore ex quocumque capite vel qualibet de causa quantumvis iuridica et legitima, etiam ex eo quod causae ipsae propter quas praemissa emanarunt adductae, verificateae et iustificatae non fuerint, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae aut quovis alio quantumvis magno, substantiali, substantialissimo, inexcogitato, inexcogitabili, ac specialem et individuum mentionem et expressionem requirente defectu notari, impugnari, seu alias quomodolibet infringi, retardari, annullari, invalidari, seu per Nos et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes ac Sedem Apostolicam etiam Motu Proprio seu Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis nuncios, vel quosvis alios quavis auctoritate fungentes revocari, suspendi, restringi, limitari, ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum, aut aliud quodcumque iuris vel facti

aut gratiae vel iustitiae remedium impetrari, seu illis in aliquo derogari, aut quidquam aliud in contrarium disponi ullatenus posse; neque illa sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus etiam, ut praefertur, vel alias quomodolibet etiam per cancellariae apostolicae regulas aut constitutiones apostolicas pro tempore factas et faciendas comprehendere, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo etiam sub quacumque posteriori data quandocumque eligenda concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit, in futurum inviolabiliter observari.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac eiusdem Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis nuncios praefatos iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati uniones et applicationes perpetuas nonnisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, nec non eiusdem Bonifacii praedecessoris aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, ac alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata etiam inserti forent eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime ad praemissorum validissimum effectum hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales dictae Sedis aut legatorum eius literas impetraverint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum aut alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus modernum

dictae parochialis ecclesiae rectorem in assequutione primodictae parochialis ecclesiae volumus anteferri; sed nullum per hoc eis quoad assequutionem beneficiorum aliorum praeiudicium generari. Volumus autem quod primodicta parochialis ecclesia propter unionem, annexionem et incorporationem huiusmodi, si illas per te earundem praesentium vigore fieri contigerit, ut praefertur, debitis non fraudetur obsequiis et animarum cura nullatenus negligatur, sed eius congruae supportentur onera consueta. Volumus etiam quod in singulis futuris provisionibus de praefatis duabus parochialibus ecclesiis, ut praefertur, unitis apostolica auctoritate facienda, illarum fructus, redditus et proventus certi et incerti insimul in summa octoginta ducatorum auri de camera semper exprimi debeant, sub poena nullitatis provisionum huiusmodi de illis aliter factis, ac vacationis earundem eo ipso: ac insuper quoad mandatum nostrum huiusmodi, prout est etiam irritum et inane decernimus, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo secundo, septimo kalendas octobris, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici pro reintegranda regulari observantia in monasteriis regni Pedemontani*¹.

Dilecto filio Nostro Iosepho Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinali Morozzo nuncupato, ecclesiae Novariensis, ex concessione ac dispensatione apostolica praesuli

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.**

In suprema militantis Ecclesiae specula, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili illius omnia regentis ac moderantis Dei voluntate collocati, ac propterea ad amplissimum, quae late patet, coelestis agricolae campum Nobis concreditum oculos diu noctuque circumferentes singularem profecto pastoralis Nostrae vigilantiae et sollicitudinis curam in potiore eiusdem campi partem convertere debemus, ubi vinea electa, quam plantavit dextera eius, im-

¹ Ex Bullario Romano.

manis belluae impetu oppugnatur, quae de sylva erumpens, illius maceriam destruere vitesque radicitus evellere conatur, vulpesque parvulae florentes palmites demoliri pro viribus contendunt, et inimicus homo clanculum studet superseminare zizania in medio tritici, ut bonum semen eradicet.

Magno quidem paterni Nostri animi moerore vel dolore potius affecti fuimus, ubi primum cognovimus in tanto temporum motu tantaque christianae reipublicae perturbatione nonnullarum religiosarum familiarum alumnos, qui carissimi in Christo filii Nostri Sardiniae regis illustris continentali in ditione versantur, ab regularis vitae disciplina ac maiorum eorum vestigiis ita defecisse, ut gravissimo cum fidelium scandalo ac religionis ipsius detrimento, multa eaque gravia, in aliquas pias domus, coenobia et monasteria irrepserint: damna et incommoda, quae regulari instituto vel maxime adversantur. Atque eo magis Nobis est dolendum, propterea quod eadem sacrae familiae ad clarissimos quosque regulares pertinent ordines, qui maxima semper Ecclesiae ornamenta et lumina fuere, quique virtutum omnium splendore et bonorum operum exemplo quam maximas utilitates, bona et commoda christianae reipublicae civilique societati communi omnium laude attulerunt. Neque ignoramus, carissimum in Christo filium Nostrum Sardiniae regem illustrem et venerabiles fratres archiepiscopos atque episcopos eiusdem continentalis ditionis omnesque fideles bene sentientes Nobiscum dolere ac vehementer angere, cum videant, quomodo obscuratum est aurum, mutatus color optimus et lapides sanctuarii dispersi in capite omnium platearum; ac filii Syon non iam amicti auro primo, ut oporteret, sed reputati in vasa testea. Quamobrem omnes summopere exoptant, ut regularis disciplina in illis sacris familiis, in quibus vel neglecta vel remissa iacet omnino reviviscat, atque ut earum alumni memores instituti et vocationis ab humanis rebus animum advocantes ad coelestia convertant, et in eorum patrum exempla intuentes, documenta servant, vestigiis insistant, ac sicut boni dispensatores mysteriorum et multiformis gratiae Dei in animarum salutem procurandam omni sacrorum ope et virtutum exemplo incumbant ac magis magisque satagant, ut per bona opera certam eorum vocationem et electionem faciant.

Hinc carissimus in Christo filius Noster Sardiniae rex illustris, satis superque perspicuus, sui regni felicitatem a catholica religione omnino pendere atque e cleri utriusque institutione et exemplo magna ex parte derivare, supplex Nos adiit et summopere exoravit, ut auctoritate Nostra apostolica regularem disciplinam in illis sacris familiis ad primum splendorem revocare velimus, quo facilius populi eius conti-

mentaliter ditionis, regularium opera ad omnem virtutem, pietatem atque iustitiam erudiantur. Itaque cum apostolici ministerii munus Nobis divinitus commissum exposcat, ut omni cura atque labore spiritualibus populorum utilitatibus pro re et tempore consulamus: id profecto maiori studio Nobis est peragendum quo clarissimi regis desideriis obsecundemus, ea spe freti fore, ut Nostra consilia ipsi grata atque iucunda, et praesenti illius suffulta praesidio optatum exitum obtineant. Summa igitur amantissimi Nostri animi voluptate pias spectatissimi principis postulationes accepimus, et quantum in Nobis erit, nihil certe inausum nihilque intentatum relinquemus, ut regularis disciplina in illis sacris familiis, quae in continentali eius ditione morantur, iterum vigeat atque floreat et quam libentissime eiusdem regis illustris votis annuemus, quae potissimum religionis bonum et animarum salutem spectare posse existimabimus.

Quae cum ita se habeant, ut tanti momenti negotium, divina favente clementia religioni ac regularibus ipsis ordinibus, quod maxime est in vobis prospere feliciterque eveniat, et populis continentalis ditionis Sardiniae regis illustris bonum, commodum, atque utilitatem afferat: de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis ecclesiasticis praepositorum consilio statuiamus, clarissimum aliquem amplissimumque virum ecclesiastica dignitate ornatum eligere in visitatorem et delegatum apostolicum omnium regularium ordinum, qui in continenti Sardiniae regis existunt, exceptis tantum Cisterciensium monasterio, vulgo di Alta Comba, cui iam venerabilem fratrem archiepiscopum Camberiensem visitatorem et apostolicum delegatum praefecimus, et omnibus monialium monasteriis, quae ab ordinaria episcoporum iurisdictione pendent. Ad te igitur dilecte fili Noster, qui Sanctae Romanae Ecclesiae presbyter cardinalis existis, oculos mentemque Nostram convertimus, et probe noscentes, te eximia pietate, religione, doctrina, prudentia, consilio praestantem, egregiis iis omnibus animi ingenique dotibus fulgere, quae in huiusmodi salebrosis sane obeundis muneribus omnino requiruntur, te in visitatorem et delegatum apostolicum regularium omnium existentium in commemoratis locis ac ditionibus eligere statuimus, atque in eam spem adducimur, ut Nostrae voluntati atque carissimi in Christo filii Sardiniae regis illustris desideriis cumulatissime respondeas et singulari cura, studio ac providentia omnia coneris, quo eorundem regularium disciplinam pene intermortuam instaures et in primum splendorem ac dignitatem restituas. Hisce itaque literis auctoritate apostolica, te dilecte fili Noster ad Nostrum et huius Sanctae Sedis beneplacitum in delegatum

et visitatorem apostolicum eligimus, constituimus et deputamus omnium et singulorum monasteriorum, conventuum, coenobiorum, hospitiorum, conservatoriorum, eremorum, et generatim quarumcumque domorum, quae intra praedictae continentalis ditionis Sardiniae regis limites existunt, in quibus vel domicilium habeant, vel brevissimo etiam anni tempore morantur viri religiosi cuiusque ordinis et congregationis quamvis eremitarum vel oblato- rum nomine appellentur, qui regularem vitam quomodolibet profiteantur, ac regulari habitu utantur, exceptis dumtaxat monasterio et monachis Cisterciensibus vulgo di Alta Comba apostolicae visitationi Archiepiscopi Camberiensis subiectis, ac monialibus omnibus earumque monasteriis, quae Ordinaria episcoporum iurisdictione reguntur. Atque iccirco eadem auctoritate Nostra apostolica omnem exemptionem, uti vocant, penitus auferimus, quae ab huius Apostolicae Sedis privilegio, seu a conciliorum decretis et constitutionibus, ac peculiaris cuiusque instituti, regulis originem ducens, religiosis ipsis favere posset, quae quidem exemptio nulla pollebit vi, donec huiusmodi visitatio et apostolica delegatio erit duratura, ac propterea prohibemus et vetamus a quoquam in medium proferri posse quascumque exemptiones et privilegia, quae vel imminuere vel quavis ratione impedire possent, quominus hae literae suum effectum obtineant.

Verum cum huiusmodi munus sane gravissimum plenum laboris, plenum sollicitudinis nimis profecto operosum esset, si tibi uni foret omnino obeundum: quo facilius atque commodius res omnes perfici possint, eligere statuimus venerabiles fratres Aloisium, archiepiscopum Taurinensem, et Placidum Mariam archiepiscopum Ianuensem viros doctrina, pietate ac prudentia spectatissimos, qui tibi auxiliariam praebentes operam non modo a consiliis erunt, verum etiam ad sacrae visitationis opus in commemoratis coenobiis ac domibus recte conficiendum tecum adlaborabunt. Tibi igitur dilecte fili primum in regulares commemoratae continentalis ditionis eam omnem auctoritatem concedimus, qua supremi moderatores seu generales cuiusque regularis instituti fruuntur. Tuae ergo curae ac muneris erit in iis regionibus regularem disciplinam instaurare et damna atque incommoda omnia, si quae invaluerint, evellere, et cum per te, tum per laudatos con- visitatores tam coniunctim quam divisim visitare in spiritualibus ac temporalibus seu oeconomicis omnia et singula monasteria, conventus, coenobia, hospitia, conservatoria, eremos et alias quascumque domos, ad quemcumque regularem ordinem pertinentes, dummodo in illis existant regionibus, de quibus habita mentio est. Plenam etiam facultatem tibi imper- timur cuius ope, corrigas, punias, eiicias atque

e claustris eos expellas, quorum ingenium insanabile est, iis omnibus omissis, quae a iure requiruntur, dummodo tibi ex processu sum- mario, uti appellant, eorum pervicacia fuerit comperta. Poteris etiam superiores licet maio- res, cuiusque ordinis, et officiales atque mini- stros remove, vel eosdem ab eorum gradibus et officiis ad tempus depellere aliosque in illo- rum locum sufficere, individuos ab una in aliam ex eorum domibus transferre, eosdemque, quo- ties in Domino expedire censueris, a sacris con- fessionibus excipiendis ac divinis peragendis in- terdicere. Atque tuae potestatis erit, acta seu processus conficere, sententias proferre, reser- vata appellatione in devolutivo tantum, non iam in suspensivo, ad hanc Sanctam Sedem, ac volumus tibi integrum esse id omne per- agere, quod in Domino necessarium ac oppor- tunum existimabis, ut haec visitatio et apostolica delegatio optatum exitum obtineat.

Ad quem quidem exitum facilius et commo- dius assequendum in tua erit potestate tam a superioribus, quam ab aliis regularibus, vel etiam a probis secularibus ecclesiasticis viris et laicis probatae fidei omnem extraiudicalem, ut aiunt, informationem, sive per te, sive per tuos convisitatores, vel insimul vel divisim excipere, et quoslibet regulares etiam superiores cuiusque gradus (quoties id necesse fuerit) cogere, ut coram te vel tuis convisitatoribus se sistant, seque formali examini subiciant, tam uti prin- cipales, quam uti testes, tibi et tuis con- visitatoribus libros, scripturas tradant aliaque exhibeant, quae tu pro munere obeundo pe- tienda existimaveris. Qua quidem de re omnem tibi facultatem impartimur, ut spirituali vel temporali poena illos afficias, qui obtemperare detrectaverint, implorato etiam secularis regi- minis auxilio, quoties opus fuerit.

Nos enim auctoritate apostolica, omnibus et singulis regularibus, qui in praedicta Sardiniae regis continentali ditione existunt, etiam supe- rioribus eorumque officialibus, ministris, non exclusis syndacis apostolicis ordinis mendican- tium, in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque mandamus, ut te in Nostrum delegatum et visitatorem apostolicum agnoscant, excipiant et venerentur, tibi et tuisque convisitatoribus debitum praestent obsequium, sublata cuilibet ex superioribus cuiusque regularis ordinis ge- neralibus potestate quidpiam per se vel per alios, sive in scriptis sive voce, mandandi, con- sulendi, decernendi quod retardare vel imminuere, vel quomodolibet directe aut indirecte tenuare possit huius delegationis et visitationis effectum.

Quapropter volumus et mandamus, ut donec huiusmodi visitatio et apostolica delegatio vi- guerit, ipso facto, omnis omnium superiorum, etiam maiorum, et definitorii seu consultatio- nis provinciae auctoritas interdicta sit, qua au-

ctoritate te tuosque convisitatores per idem tempus frui atque potiri iubemus. Ut autem, dilecte fili Noster, salutaria valeas adhibere remedia malis, quae apud ipsos regulares inveniis, tibi auctoritate apostolica facultatem facimus, cuius praesidio, regulares professiones non rite emissas, electiones a provincialibus et peculiarium domorum moderatoribus non legitime factas confirmes, missarum onera etiam manualium minime impleta, per condonationem vel compositionem, prout magis in Domino expedire censueris, remittas, ac iustis de causis piorum legatorum onera futuris temporibus reducas et imminuas atque a censuris absolvas, quas ob missarum onera regulares contraxerint, itemque eos a censuris expedias, quibus devincti fuerint tum si donarint, vendiderint, permutarint, et quocumque modo res ad regulares domos vel ad ipsos regulares individuos pertinentes alienarint, cum si simoniaca labe infecti fuerint, vel in superioribus eligendis, vel in aliis rebus peragendis. Denique tibi tuisque convisitoribus facultatem tribuimus, cuius vi, sacramentales eorundem regularium confessiones excipere eisque absolutionis beneficium largiri possitis ab omnibus censuris atque peccatis, quorum venia Nobis est quocumque modo reservata. Si autem in huiusmodi peragenda visitatione aliqua contigerint, quibus concessae facultates suffragari minime poterunt, gravioresque res fuerint, quae Apostolicae Sedis providentiam postularint, volumus, ut ad Nos referas atque Apostolicae Sedis mandata expectes, neque generalia decreta, quae ordinum regularium constitutionibus aliquo modo derogarent, vel novam regularem disciplinam inducerent, in medium proferas, quin huius Apostolicae Sedis iudicium primum exquisieris. Omnes autem facultates, quae hisce Nostris literis continentur exerceri poterunt, quamdiu visitatio et apostolica ista delegatio durarit, ea enim expleta ipsae quoque facultates finem omnino habebunt. Ad extremum volumus, ut tuo iussu, dilecte fili Noster, omnia ipsius visitationis acta alicuius publici scribe seu tabularii opera a te eligendi scripto mandentur, atque ut eadem acta cum visitatio et apostolica delegatio confecta fuerit, vel etiam ante, si ita Nobis Nostrisque successoribus videbitur, huic Apostolicae Sedi tradenda et mittenda cures.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus, ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostrum apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus

super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quatenus opus fuerit, fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostrum super divisione materialium, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictorum ordinum, monasteriorum domorumque quarumcumque regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut praesentium literarum exemplis etiam impressis, manu tua tamen subscriptis signoque munitis, eadem prorsus in disceptationibus quoque iudicialibus fides habeatur, quae hisce Nostris literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostrum anno secundo.

CLXXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio commissionis ecclesiasticae ad curandas res sacras in regno Sardiniae¹.

Venerabilibus fratribus
archiepiscopo episcopo Novariensi
Sanctae Romanae Ecclesiae
presbytero cardinali Morozzo nuncupato,
archiepiscopis Taurinensi et Ianuensi
atque episcopis Viglevanensi et Anneciensi.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Catholicae religionis salus, cuius causam a principe pastorum et episcopo animarum accepimus, vigiles atque sollicitos continenter Nos esse compellit, ut quantum in Nobis est, asper-

¹ Ex Bullario Romano.

rimis hisce potissimum christianae reipublicae temporibus, vaganti fraena licentiae iniciamus, eaque omnia pro viribus amovenda curemus, quae a fidei integritate, morum probitate et recta populorum vivendi ratione vel maxime aliena esse perspicimus.

Provido sane consilio carissimus in Christo filius Noster Sardiniae rex illustris, clare aperteque cognoscens, religionem esse fundamentum reipublicae, atque omnis humanae societatis fundamentum convellere, qui religionem convellit, siquidem religione sublata, omnis humani generis societas dissolvatur necesse est, et sanctam autem esse civium inter ipsos societatem, Deo immortalis interposito tum iudice, tum teste; id unum votis omnibus exoptat, ut eius in regno catholica religio nulla unquam vi nulloque impetu labefactari et convelli possit, sed altissimis defixa radicibus, in vestitu deaurato, circumdata varietate omnino refulgeat. Hac quidem mente clarissimus princeps supplex ad Nos confugit Nostramque apostolicam auctoritatem enixis precibus imploravit, ut omni ope prospicere velimus quo christiana religio in eius populis magis in dies inconcussa consistat, vigeat atque floreat. Etenim spectatissimus princeps Nobis exponendum curavit, non sine gravi patris Nostri animi dolore, difficillimis hisce ac turbulentissimis christianae reipublicae et civilis societatis temporibus, quibus tot opinionum portenta, tot omnigenum scelerum monstra, et insolens ac teterrima scribendi vivendique licentia a tenebris ad exitium et vastitatem emersa caput altius extollere, latius in dies serpere ac licentius debacchari non dubitant, ut iura quaeque divina et humana pervertere, religionem, si fieri posset, tollere, ac civilis etiam societatis fundamenta quatere, imo funditus evertere conentur, multa quoque eaque gravia eius populis incubuisse damna, quae a fidei documentis, religionis praeceptis et morum honestate omnino abhorrent. Ex quo evenit, ut quidam eius ditionis homines, christiani licet nomine, Christi tamen Iesu praecepta et exempla penitus obliti, neque agnoscetes dignitatem eorum, et immemores cuius capitis cuiusque corporis sint membra, corrupti et abominabiles facti, quaecumque naturaliter, tamquam muta animalia norunt, in his corumpuntur, ac tamquam fluctus feri maris despumantes confusiones suas et secundum desideria sua ambulantes in impietatibus, carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, maiestatem blasphemant, et misere sedent in tenebris et in umbra mortis. Quod autem magis mirum ac vehementius dolendum, id profecto est, ut eos inter, qui ecclesiasticae militiae iam addicti et ministerio Domini participati, quique propterea totius honestatis et ordinis speculum et forma esse debent, etsi permulti adsint, qui sacri ministerii partes rite

obeuntes, virtutum omnium ac bonorum operum exemplo praeferant, aliqui tamen reperiuntur; qui ad religionis et suscepti officii normam vitae rationem nequaquam dirigentes facti sunt lapis offensionis et petra scandali. Atque ex eorum causa accidit, ut viae Sion luceant, eo quod non sit, qui veniat ad solennitatem, et inimici eius facti in capite deridentes sabbatha eius, audent os suum ponere in coelo, et iniuriosa in Deum eiusque sanctos evomere verba, ac populi contemnentes genus electum, regale sacerdotium, non ambulant in viis Domini, neque mandata eius servant. Ex hoc fonte quam maxima in christianam reipublicam civilemque societatem damna redundant. Namque mores in deterius prolapsi, spreta iacet religio et publica morum institutio adeo neglecta et afflicta, ut verissimum sit, pueri petierunt panem, et non erat qui frangeret eis. Quae cum ita sint, carissimus in Christo filius Noster Sardiniae rex illustris supplici cum prece a Nobis vehementer efflagitavit, ut auctoritate Nostra apostolica omnis eius continentalis ditionis sacerdotes, levitas ac reliquos ecclesiasticae militiae iam addictos excitare atque inflammare velimus, quo resuscitent gratiam Dei, quae in eis est per manuum impositionem, ac videntes ministerium quod acceperunt a Domino, illud recte religioseque adimpleant, et exemplum sint fidelium in verbis, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate atque certantis bonum certamen fidei, numquam indimiant, sed continenter alacres vigilent, in excubiis Domini, atque ut decet dispensatores multiformis gratiae Dei errantes e via iniquitatis in quam misere abierunt in virtutis semitam revocent; eos vero qui iustitiam iam sectantur et diligunt magis magisque in proposito confirmant, christianam plebem omni sacrorum ope adiuvent, ac teneras puerorum mentes, et cerea corda ad omnem virtutem atque honestatem mature informanda curent.

Nos itaque spectatissimi regis postulationes alacri libentique animo accipientes, nihil Nobis omittendum esse cognoscimus, prout apostolicum ministerium exposcit. Nam in praedecessorum Nostrorum exempla intuentes, eorum vestigiis insistimus, qui ut s. Pius V praedecessor pariter Noster inquit « Ad huius praecelsae dignitatis fastigium evecti, perpetua quadam necessitate coguntur, nusquam oculos a commisso sibi grege avertere, sed continenter vigiles circumferre, ut quandocumque usus poscit, novis modo legibus ferendis, modo veteribus corrigendis vel ad usum revocandis, ea, quae paulatim depravata sunt in melius reformatur ». Nos igitur qui iam propensae Nostrae in praestantissimum principem voluntatis testimonia exhibenda censuimus, ut eius ditionis res ecclesiasticae in pristinum splendorem maiestatemque restituantur, hac etiam in re quan-

tum in Nobis erit, omnia perficienda curabimus, ut piis illius desideriis obsecundantes, gravissimas apostolici Nostri ministerii partes implere possimus. Verum etsi Nobis ea comperta sint, quibus illi populi pro spirituali eorum utilitate indigeant et gravia damna quae in clero et rebus ecclesiasticis dominantur, tamen omnia penitus omni ex parte cognoscamus oportet, ut pastoralis Nostrae vigilantiae cura et maturo examine perspicere possimus, quae salutaria potissimum sint adhibenda remedia. Quamobrem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium Negotiis Ecclesiasticis praepositorum consilio opportunum existimavimus in continentali Sardiniae regis illustris ditione, commissionem instituire, quae ex vobis omnibus, venerabiles fratres, conflata, non solum quam diligentissime inquirat, quo in statu res ecclesiasticae, publica quaeque earum instituta et clerus sint, verum etiam prudenti examine id omne animadvertere studeat, quod omnium dioecesium populis eiusdem continentalis ditionis bonum, commodum atque utilitatem afferre possit. Hac igitur de causa, hisce apostolicis literis, auctoritate Nostra apostolica, ad Nostram et huius Sanctae Sedis voluntatem, vos, venerabiles fratres eligimus, constituimus et deputamus, ut in commemorata Sardiniae regis illustris continentali ditione, huiusmodi commissionem seu apostolicam delegationem perficiatis. Singulari enim vestrum omnium pietate, doctrina, prudentia ac religionis studio aliisque omnibus egregiis animi ingeniique quibus fulgetis, dotibus, in eam profecto adducimur spem fore, ut auxiliante Domino, omnia naviter scienterque peragenda curetis Nostraeque voluntati quam cumulatissime respondeatis, quo huiusmodi commissio seu apostolica delegatio prospere feliciterque eveniat atque optatum exitum obtineat. Huius vero commissionis seu apostolicae delegationis praefectum eligimus, nominamus et constituimus dilectum filium Nostrum Iosephum Sanctae Romanae Ecclesiae presbyterum cardinalem Morozzo Novariensem episcopum, qui egregia virtute, religione, scientia, prudentia atque eximia in hisce obeundis muneribus peritia summopere praestat. Honorificentissimi ergo vestri muneris in praesentia erit, vos, venerabiles fratres, Augustam Taurinorum, vel aliam in civitatem aut regionem, (prout huiusmodi negotio magis prodesse existimabitis) convenire ibique inter vos consilia inire, eaque, prout in Domino censueritis, cum aliis etiam venerabilibus fratribus eiusdem continentalis ditionis Sardiniae regis illustris communicare, ut non solum ea omnia, quae ad clerum resque ecclesiasticas pertinent, penitus cognoscere, verum etiam damna et mala quae invaluerint inquirere possitis ac summa diligentia et providentia singula quaeque perpendere, quae pro re

et tempore habita praesertim locorum rerumque omnium ratione, erunt perficienda, quo in omnibus dioecesium cleri disciplina ad sacrorum canonum normam revocetur et ecclesiastica instituta ex fundationis lege reviviscant. Vestri etiam muneris erit, venerabiles fratres, damna omnia quae inveneritis Nobis renuntiare atque exponere, quidquid in Domino statuendum existimabitis, ut ea omnia excitentur, instaurentur, quae in continenti Sardiniae regis illustris religionis decus, populorum utilitas et cuiusque dioecesis bonum postulare posse videntur. Postquam enim Nos omnibus de rebus vel diligentissime certiores feceritis, Nostrae auctoritati et providentiae reservamus ea statuere atque sancire, quae magis in Domino prodesse putabimus.

Ut autem clarius atque facilius, venerabiles fratres, perspicere possitis quid Nobis in animo fixum destinatumque sit in huiusmodi vestra commissione seu apostolica delegatione constituenda, mandavimus, ut hisce Nostris apostolicis literis documenta inserantur, de praecipuis rebus, quae vobis maiori studio ac diligentia prae oculis erunt habendae, quaeque a carissimo in Christo filio Nostro Sardiniae rege illustri vehementius efflagitantur. Qua quidem de re vobis, venerabiles fratres, eas omnes facultates concedimus atque impertimur, quibus (vestra semper prudentia duce) cognitiones omnes petere possitis ab istarum dioecesium episcopis, vel a quocumque moderatore, administratore, oeconomo cuiusque publici ecclesiastici instituti, atque etiam ab aliis cuiusque generis et conditionis viris, qui tamen morum probitatem atque prudentiam praeseferentes, vestra fide sint digni. Quibus quidem omnibus et cuilibet eorum in virtute sanctae obedientiae Nos praecipimus atque mandamus, ut vobis ea omnia significant ac vestros ante oculos ponant, quae vos ab ipsis noscenda censueritis. Atque idcirco hac in re, omnibus et singulis exemptionibus ut aiunt et privilegiis peculiari etiam mentione dignis derogamus, quae ab hac Apostolica Sede vel apostolicis constitutionibus aut alio quocumque modo originem ducant, et quorum vi vestris postulationibus obtemperare se minime teneri arbitrentur. Itaque venerabiles fratres quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, omni cura, studio, diligentia, labore in huiusmodi gravissimum sane negotium peragendum strenue incumbite, eaque omnia diligenter investigate, quae in continenti carissimi in Christo filii Nostri Sardiniae regis illustris, fidei, religioni bonisque moribus et cleri praesertim disciplinae adversentur et christianam non sapiant honestatem, Nos certe qui sollicitudine omnium ecclesiarum et salutis populi christiani angimur ac distinemur nulli parcentes labori vestrum omnium opera hac in re adjuvari confidimus. Deum interim in humilitate

cordis Nostri rogare non desinemus, ut det vobis auxilium de sancto ad huius muneris partes cumulate implendas, et in optati eventus auspicem vobis et vestro gregi apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima octava septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXXII.

EPISTOLA

*Approbat consilium susceptum inter Carolum Sardiniae regem et episcopos, quo vitia praeque usus cleri penitus evelli atque omnes ad sanctiorem ecclesiasticae disciplinae observantiam revocari possint*¹.

Carissimo in Christo filio Nostro
Carolo Alberto
Sardiniae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Perspectae Nobis pietati maiestatis tuae, atque eximio, quo praestas, studio religioni moribusque subditorum, ditioni tuae subiectorum, prospiciendi mirifice congruunt literae ad Nos datae die vigesima tertia iunii: quae proinde quanto Nos affecerint gaudio existimare ipsi tibi, carissime in Christo fili Noster, facilius fuerit, quam Nobis scribere. Id enim ipsum optare te a Nobis significas, quod pro officii Nostri apostolici munere vel maxime velle et curare debemus. Probamus igitur vehementer ac summis laudibus prosequimur consilium tuum, quod cum nonnullis venerabilibus fratribus episcopis de ratione consularis, qua vitia praeque usus quicumque in aliquam utriusque istius ceteroque generatim laudabilis cleri partem irrepserint, penitus evelli atque omnes ad sanctionem ecclesiasticae disciplinae observantiam revocari possint. Ad id vero assequendum Nos quoque opportunissimum illud censemus quod iisdem una tecum episcopis quemadmodum indicas, visum est nimirum ut et apostolica Regularium omnium praecipatur visitatio, et delectis ex episcoporum numero viris munus committatur proponendi Nobis, quae ad afferendam efficacius in omnibus dioecesis morum honestatem atque ad maiorem religionis utilitatem promovendam apta et accommodata videantur. Quare ut vota haec suum in Domino

nanciscantur effectum, simul cum his apostolicis Nostri literis diplomata mittimus, quibus ad totum de quo agitur negotium rite recteque suscipiendum ac perficiendum opus est, quod superest et caput est, Deum luminum patrem et misericordiarum supplices rogamus, ut de tanto regni istius bono consultantibus propitius aspiret, teque, carissime in Christo fili Noster, via incedentem, quam ipse ad veram tuam et subditorum tibi populorum felicitatem monstrat gratiae tuae praesidio sustentet, magisque in dies confirmet, cuius auspicem apostolicam benedictionem maiestati tuae regiaeque familiae universae amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima septembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXXIII.

ENCYCLICA

S. CONGREGATIONIS IMMUNITATIS

*super qualitate iudicium*².

Illustre e molto reverendo monsignore, come fratello,

È principio certo in diritto e costante in pratica che nè i laici nè gli stessi chierici coniugati possano giudicare le cause criminali di chierici od esercitare contro di essi alcun atto di giurisdizione anche delegata dal giudice competente: poichè la delegazione dee cadere in un soggetto capace di giurisdizione ecclesiastica, di cui tranne il caso dell'espressa apostolica autorizzazione, sono incapaci non meno i laici che i chierici coniugati. In conformità all'esposto principio, questa s. congregazione dell'Immunità, cui è affidata la tutela dei diritti della Chiesa e delle persone ecclesiastiche non solo ha più volte inculcato agli Ordinari di non prevalersi del ministero dei laici nella formazione dei processi a carico dei chierici: non solo ha deciso non potere un vescovo delegare il giudice laico a processare un chierico anche fino alla sentenza esclusivamente; non solo ha dichiarato esser nullo il processo costruito contro persone ecclesiastiche da un chierico coniugato, tutto che suddelegato di un delegato apostolico; ma eziandio in due piene adunanze, la prima del giorno 23 agosto 1775, l'altra del 17 marzo 1778 rescrisse in favore della nullità dei processi fatti contro due ecclesiastici dalle curie di Sezze e Palestrina, per la sola ragione, che gli esami dei testimoni erano stati eseguiti dai cancellieri

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.² Ex Collect. Episc. et Regul. pag. 168 auct. Bizzarri.

vescovili, i quali sebbene delegati con ispeciale mandato dal giudice ecclesiastico, non erano però chierici celibi, ma coniugati. Ed in seguito sotto il giorno 22 settembre 1781 diresse con espresso oracolo pontificio a tutti gli ordinari una lettera circolare, nella quale, riprovando ogni contraria anche antichissima consuetudine, richiamò all'esatta osservanza le disposizioni canoniche in quelle curie, che se n'erano allontanate, e non lasciò di provvedere coll'esercizio dell'apostolica autorità ai difetti delle processure da esse fino a quel punto formate a carico degli ecclesiastici contro la forma prescritta dai sacri canoni.

Malgrado delle massime e pratiche finora indicate è giunto a notizia della s. congregazione dell'Immunità che alcune curie vescovili ne hanno nuovamente, e forse più estesamente deviato. A forma dell'articolo 3 dell'appendice al regolamento organico pubblicato il 5 Novembre dello scorso anno 1831, debbono tutti i tribunali criminali ecclesiastici esser composti dell'ordinario e di altri quattro giudici. Ora in più diocesi, o per una sinistra intelligenza della sovrana accennata disposizione, o per mancanza nel clero di abili soggetti, o per altre simili circostanze sono stati chiamati a far parte degli anzidetti tribunali alcuni laici o chierici coniugati, ed a questi resta commesso il giudizio come delle altre cause criminali di pertinenza del foro ecclesiastico, così di quelle dei chierici. Si è quindi eccitato il dubbio della nullità delle sentenze da siffatti tribunali pronunziate contro gli ecclesiastici, e non ha taluno di essi indugiato a ricorrere a questa sacra congregazione, ed a domandarle, che dichiarasse nulla pel titolo di mancanza di giurisdizione e di violazione della personale immunità la condanna contro di lui emanata. Nè qui dee tacersi della pratica non meno irregolare, che la s. congregazione ha in tal congiuntura conosciuto essersi antecedentemente introdotta in altre curie vescovili, nelle quali l'ufficio di giudice processante, anche nelle cause dei chierici è solito esercitarsi da un semplice laico, oppure da un chierico coniugato.

In questo stato di cose la medesima sacra congregazione sia per corrispondere al fine della venerabile sua istituzione, sia per rimuovere dai giudizi che si pronunzieranno dai tribunali vescovili criminali il fondatissimo dubbio di nullità, sia per impedire il grave disordine di vedere per l'enunciato motivo alterato il corso e ritardata l'amministrazione della punitiva giustizia; ha creduto suo dovere di consultare la Santità di Nostro Signore affine di prendere coll'apostolico suo oracolo le determinazioni e pubblicare i provvedimenti opportuni, come a chiamare l'osservanza delle canoniche regole, così a togliere le cause di ulteriori ricorsi, i quali potrebbero facilmente aversi per parte

di altri ecclesiastici in simil guisa processati e giudicati dai tribunali vescovili criminali.

Presso pertanto la relazione che di tutto si è fatta al S. Padre ed in virtù della sua espressa sovrana autorizzazione si dirige a V. S. la presente lettera della quale due sono gli oggetti: Il primo è di avvertirla che se mai nella sua curia, sebbene per lungo ed immemorabile tempo, si fosse finora tenuta una pratica diversa da quella che sulle tracce dei sacri canoni trovasi stabilita nelle replicate risoluzioni di questa s. congregazione, debba ella esigere che in avvenire le processure contro persone ecclesiastiche, tanto per gli atti del costituito del reo, quanto dell'esame dei testimoni siano formate coll'assistenza ed intervento del giudice ecclesiastico o di altro soggetto da delegarsi, purchè sia chierico celibe. Il secondo è di renderle noto che non essendosi nè nello spirito, nè nell'espressione dell'articolo 3° dell'*appendice al regolamento organico* derogato in alcun modo alle disposizioni canoniche, i giudici, i quali hanno presentemente a comporre in un coll'Ordinario tutti i tribunali ecclesiastici criminali, debbano esser chierici celibi. E all'adempimento di ciò non è per ostare la condizione di alcune città o diocesi, in cui si rende malagevole di avere quattro chierici celibi, atti ad esercitare il geloso ufficio di giudice; giacchè al bisogno di tali luoghi ha già Sua Beatitudine provveduto per mezzo della segreteria di stato, la quale con la sua lettera circolare del giorno 24 aprile scorso ha ristretto a due invece di quattro il numero degli individui, che oltre l'ordinario debbono formare il tribunale vescovile criminale.

Che se v'abbia qualche diocesi, in cui il clero sia scarso di persone abili a giudicare che non si possono neppure avere due soli soggetti forniti della scienza e delle altre qualità necessarie; in tal caso vuole Sua Beatitudine che i vescovi ricorrano nelle particolari circostanze a questa s. congregazione, la quale, inteso l'oracolo pontificio, darà le istruzioni e providenze che si giudicheranno opportune e meno lesive, sì dei sacri canoni, sì della personale ecclesiastica immunità.

In tal circostanza la Santità di Nostro Signore non ha lasciato di estendere la benigna sua considerazione su tutte le processure fatte fino al presente contro la forma canonica, nonchè sulle sentenze e condanne pronunziate a carico di persone ecclesiastiche dai tribunali vescovili criminali, i quali fossero composti di laici, od anche di chierici coniugati. Riguardo pertanto alle processure e sentenze suindicate per le quali non è stata finora dedotta querela o appellazione a questo supremo tribunale dell'Immunità, vuole la Santità Sua che con apostolica autorità restino interamente sanate e convalidate per quanto farà di mestieri, ed in

guisa che dalla data della presente non sia più luogo a ricorso di sorta alcuna in qualunque supremo tribunale.

In fine a quiete pure delle coscienze dei giudici processanti e di quei, che non essendo chierici celibi hanno pronunziato il giudizio contro persone ecclesiastiche, così pel foro interno come per l'esterno, nel caso di dubbio o scrupolo che potesse in loro suscitarsi alla notizia di quanto è stato premesso, il Santo Padre concede loro una totale assoluzione di qualunque pena e censura canonica, da cui, segretamente, per via penitenziale potranno farsi assolvere e dispensare dai proprii confessori.

Tanto viene a vostra signoria significato per sua regola e governo con la presente lettera di cui dovrà accusarne ricevuta, e Dio la prosperi.

Roma 3 ottobre 1832.

CLXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas episcopo Nitriensi iudicandi causas ecclesiasticas in dioecesi Strigoniensi¹.

Venerabili fratri
episcopo Nitriensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum sicut accepimus ob decessum bo. me. dum vixit Ioannis archiepiscopi Strigoniensis donec sedes eadem archiepiscopalis vacet, ad dignoscendas causas in gradu appellationis per Hungariam, alius episcopus ad id sit a Nobis deputandus, quo celerius causae huiusmodi in Hungariae regno, ad finem perdantur, cumque tu carissimo in Christo filio Nostro Francisco ipsius Hungariae regi apostolico et Bohemiae regi illustri inque Romanorum imperatorem electo gratus et acceptus, itemque suffraganeorum dictae sedis archiepiscopalis Strigoniensis episcoporum antiquissimus existas, Nos de tua fide, sapientia, doctrina, integritate et reliquis virtutibus tuis plurimum in Domino confisi, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus super praemissis Nobis humiliter porrectis permoti, te, venerabilis frater, donec sedes archiepiscopalis praefata Strigoniensis vacaverit dumtaxat, ad omnes et singulas causas ad ipsius archiepiscopalis sedis ecclesiasticum forum le-

gitimo quovis iure per Hungariam pertinentes in gradu appellationis tum cognoscendas et definiendas, auctoritate apostolica hisce literis constituimus et deputamus, tibiue eamdem facultatem, potestatem et auctoritatem in huiusmodi delegatione exercenda, quae ad archiepiscopum Strigoniensem pro tempore existentem de iure vel consuetudine aut privilegio quomodolibet spectaret, ita ut tu, sede archiepiscopali praefata vacante, quascumque causas civiles, criminales, mixtas et matrimoniales in dicto appellationis gradu cognoscere, audire, committere fineque debito conficere, contra delinquentes, prout iuris fuerit, procedere, eosque punire, corrigere, mulctare libere et licite possis et valeas, prout ipse archiepiscopus Strigoniensis posset atque valeret, auctoritate et tenore praefatis tribuimus atque impertimur. Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae venerabilibus fratribus nunc et pro tempore in Hungaria existentibus episcopis, ac dilectis filiis dignitatibus et canonicis aliisque dicti regni christifidelibus ad quos spectat et quomodolibet in futurum spectabit, ut te in appellationis iudicem a Nobis sic, ut praefertur, delegatum recipiant et admittant, tibiue faveant et obediant.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae Strigoniensis et aliarum dicti regni ecclesiarum praefatarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque innovatis, quibus omnibus et singulis illorum derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die sexta novembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici pro curanda catholicae religionis procurazione et conservatione in dioecesibus Peruvianis².

Venerabili fratri
Iosepho Sebastiano
episcopo de Arequipa

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Charitas illa, quae nec multis aquis extingui, nec fluminibus obrui potest, quaeque virtutum omnium fecunda parens expultrixque

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

vitiorum, patiens atque benigna, nullis circumscripta limitibus nunquam excidit, sed omnia suffert, omnia sustinet, quo a solis ortu usque ad occasum ab omnibus quibusque gentibus atque nationibus laudetur nomen Domini, Nostrum animum ita excitat atque inflamat, ut ad universam, quae sub coelo est, gentium multitudinem, mentis Nostrae oculos diu noctuque circumferentes, ad remotissimas etiam ab hac Apostolica Sede regiones pastoralis Nostrae vigilantiae curam extendamus, et spirituali fidelium omnium bono et commodo, quantum in Nobis est, omni quidem cura, studio, consilio, labore prospicere conemur. Vix ineffabili Dei voluntate, nullis certe Nostris promeritis, in sublimi principis apostolorum Cathedra collocati, gravissima ecclesiarum omnium sollicitudine districti, totius christianae reipublicae gubernacula tractanda suscepimus, clare aperteque significavimus, nihil Nobis potius, nihil iucundius, optabilius nihil esse posse quam ut aeternae fidei omnium salutem omnimode consulamus, quos quidem omnes et singulos, licet a Nobis vel disiunctissimis terris seiunctos, tamquam carissimos in Christo filios paterno vere charitatis sensu peramanter complectimur, et non diligimus solum, verum etiam in sinu atque oculis gestamus.

Equidem illud in primis Nobis in animo fuit, mentem cogitationemque Nostram ad tot florentissimas olim in amplissimis Americae regionibus ecclesias suis viduatas pastoribus convertere eisque nulla interposita mora dignos praeficere episcopos, qui commissam illorum fidelium curam, alacri libentique animo suscipientes, continenter vigilarent, excubarent ne grex eorum fidei concreditus luporum esset praeda rapacium, sed omni ope et opera illum ab venenatis pascuis abducentes ad salutaria propellerent, pascere in montibus Israel, atque edocerent in viis Domini ambulare eiusque servare mandata, et crescere in gratia et cognitione Domini Nostri et Salvatoris Iesu Christi. Verum in eiusdem Americae ecclesias Nostros coniicientes oculos, maximo ac pene incredibili animi Nostri dolore perspeximus; eas, quae Peruviana ditionis limitibus continentur, magna ex parte suis orbatas esse pastoribus, et gregem absque duce desertum vepres inter et spinas misere vagantem venenatas etiam depascere herbas et aquas non iam de fontibus Salvatoris, sed super flumina Babylonis haurientem, praecipitem ad interitum ruere. Vidimus et vehementer ingemuimus sacros deesse ministros, religiosas familias pene intermortuas, ecclesiasticae disciplinae splendorem extinctum, pia quaeque instituta collapsa, et fideles omnes in maximo aeternae salutis discrimine continenter versari, cum rari sint, qui illos verbi Dei praeconio ac divinae legis praeceptionibus instruant, sacramentorum admini-

stratione et paternis monitis ac salutaribus exhortationibus adiuvent, divinis auxiliis roorent, ut apprime addiscant legem Domini, mandata eius observent et salutis iter insistant. Quod autem amantissimi Nostri animi dolorem vehementius auxit, illud profecto fuit nullum Nobis aditum patere ad ea ineunda consilia, quae iamdiu suscipere votis omnibus optabamus, ut afflictis atque prostratis illorum fidelium rebus consulere eosque ab tot tantisque malis vindicare possemus. Etsi enim aliquos interdum nuntios accepimus, qui damna omnia quae misere iam invaluerant ad Nos detulerunt, Nostrumque praesens auxilium efflagitarunt; tamen huiusmodi nuntii vel serius, quam par erat, ad Nos pervenerunt, ac propterea timendum fuit ne Nostra consilia ob aliquam rerum novitatem minime essent accommodata, vel iidem ipsi nuntii non satis accurate Nobis significarunt, quae potissimum essent salutaria adhibenda remedia vel graviore etiam molestia ac sollicitudine Nos exagitarunt. Namque ex iis cognovimus tantam rerum novitatem atque perturbationem in istas irrepsisse regiones, ut plurima ab sanctissimis Ecclesiae legibus sint prorsus aliena, iis etiam conniventibus, qui utpote ecclesiastica auctoritate pollentes nihil inausum nihilque inexpertum relinquere debuissent, ut opposcentes murum pro domo Israel, pro viribus religionis causam defenderent, ecclesiasticam disciplinam incolumem inviolatamque servarent et spirituali fidelium bono prospicerent. Hinc profecto iure meritoque Nobis dubitandum fuit eorum fidei et curae Nostra concedere consilia, quae ad tot gravissima mala evellenda spectarent.

Cum itaque res ita se habeant, acerbo sane dolore vel moerore potius conficimur, videntes tot fidelium animas aeterni pastoris sanguine respersas atque redemptas miserandum in modum ab iustitiae semita aberrantes, praecipites ruere, ad terram vere tenebrosam et perpetuae operam mortis caligine. Quamobrem apostolici Nostri ministerii muneri deesse videremur, si omni ope et conatu tantam animarum perniciem, maiori, qua possumus, cura et studio non amovendam curarem. Et quamquam ubi sese Nobis obtulit occasio, nihil certe omisimus, ut aliqua ex parte ea spiritualia praeberemus auxilia, quae a Nobis requirebantur; tamen peculiare huiusmodi providentiae Nostrae rationes, tranquillo Nos animo esse omnino non sinunt, cum istis in regionibus religiosissima quaeque instituta in tanta tamque tristi conversione ac perturbatione versentur. Quaedam autem vox Nostras pervenit ad aures, atque in eam spem Nos adduxit fore, ut qui civili Peruviana ditionis regimini praesunt, probe noscentes quantum pro mortalis etiam huiusce vitae felicitate et civilis societatis bono intersit, catholicam religionem in populis eiusdem Pe-

ruvianae ditionis integram inviolatamque tueri, ipsi Nobis occasionem praeberent, et viam quasi munirent ad ea omnia peragenda, quae spirituali eorumdem populorum utilitati et commodo vel maxime accommodata fuissent. At verò non sine gravi animi Nostri aegritudine huiusmodi Nostras spes fallaces, cogitationes inanes et irrita vota fuisse perspeximus, propterea quod nullam postulationem ab iis accepimus, qui Peruvianam istam ditionem regunt ac moderantur. Quae cum ita sint, et apostolici Nostri ministerii sollicitudo, illud unum vel maxime efflagitet, ut in catholicae fidei, sine qua impossibile est placere Deo, unitatem atque integritatem procurandam et conservandam summo opere incumbamus, quo Christi fideles non sint parvuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinae in nequitia hominum ad circumventionem erroris, sed omnes occurrant in unitatem fidei et agnitionis filii Dei in virum perfectum, ac divina gratia adiutrice aeternam consequantur salutem, haud possumus ferre et pati florentissimas istas regiones earumque fideles tot obrui malis ac diutius vivere in tanta earum rerum conversione, quae ad catholicam religionem, Ecclesiae instituta, morum probitatem ac spiritualem utilitatem pertinent. Itaque cum venerabiles fratres Nostros Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales negociis ecclesiasticis praepositos in consilium adhibuerimus, ut rebus omnibus maturo examine perpensis Nobis significarent, quam praesertim ratione huic gravissimo negotio esset occurrendum, Nostram in mentem venit, te, venerabilis frater, singulari pietate, doctrina, prudentia, integritate et apostolica fortitudine ornatum, auxiliariam Nobis operam posse praebere.

Quapropter ex eorumdem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio, Nostram in te, venerabilis frater, fidem atque spem collocandam censuimus, ut Nos primum vel diligentissime certiores facias, quonam in statu sint res ecclesiasticae dioecesium omnium Peruvianae ditionis, damna omnia et detrimenta, quae in eis, contra sanctissimas Ecclesiae leges dominantur, Nobis exponenda cures atque demonstrates quatenus praecipue salutaria remedia magis in Domino expedire censueris. Ne igitur diutius ea differamus, quae graviorebus in rebus peragenda esse cognoscimus, interim te, venerabilis frater, ad Nostrum et huius Sanctae Sedis arbitrium, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis delegatum et visitatorem apostolicum eligimus, constituimus et deputamus ecclesiarum omnium ac dioecesium, quae in Peruviana ditione suis carent episcopis, et omnium utriusque sexus regularium, qui in commemorata ditione morantur. Huiusmodi vero delegatio seu apostolica visitatio in praefatis ecclesiis et dioecibus tibi erit gerenda, donec ipsae ecclesiae et dioe-

ceses suos non habuerint pastores, propterea quod si id evenerit, tui muneris tantum erit delegationem et apostolicam visitationem in regulares dumtaxat earum dioecesium exercere, quoties a Nobis hac etiam in re secus statutum non fuerit. Hac igitur de causa, ut delegationem seu apostolicam visitationem in omnibus ecclesiis et dioecibus Peruvianae ditionis prospere feliciterque geras, facultatem tibi tribuimus, qua non solum cognoscere et investigare possis, quomodo res ecclesiasticae in illis se habeant, verum etiam quoties ecclesiastica auctoritate pollentes, seu vicarii capitulares rite et recte electi non fuerint, quodcumque vitium auferre valeas, quod in illis eligendis evenerit, sive ex defectu iurisdictionis in electoribus aut canonicae formae in ipsa electione, eosque auctoritate Nostra apostolica confirmes, si tamen dignos et meritos existimaveris. Potestatem quoque tibi facimus, ut eadem auctoritate Nostra apostolica canonicam institutionem iis omnibus ecclesiasticis viris impertias, qui ad canonicatus templi metropolitani vel ecclesiarum cathedralium et collegialium, vel etiam ad alia beneficia vel simplicia vel animarum curae obnoxia, valide designati non fuerint, dummodo iis praefulgeant dotibus, quas sacri canones requirunt et animarum curatores, doctrinae suae facto periculo, idonei reperiuntur, et sacrosancti concilii Tridentini decretis; itemque ut fructus omnes eorumdem beneficiorum indebite perceptos eis omnino condones atque remittas. Cum autem venerabilis frater episcopus de Cusco adversae valetudinis conflictatus incommodis iamdiu ab sua absit ecclesia et supplex ad Nos confugerit, ut sui episcopatus abdicationem accipere velimus, probe noscens et aperte declarans, se eiusdem ecclesiae regimini imparem omnino iam evasisse.

Nos idcirco ipsum commemoratae ecclesiae titulo (si adhuc vitam agat) ornatum esse volentes, te eiusdem etiam ecclesiae vicarium apostolicum renunciamus, tibi quoque non modo facultates omnes quae ordinariae appellantur, verum illas etiam conferimus quas pro aliis ecclesiis, quae suis carent pastoribus tribuimus. Praeterea tibi auctoritatem damus praeficiendi eidem dioecesi de Cusco unum vel plures vicarios generales, prout magis opportunum censueris, qui quidem vicarii huiusmodi fungentur munere, quamvis episcopus debitum naturae reddat, quod si contigerit, illi canonicorum collegio omnem facultatem penitus sublatam esse volumus eligendi vicarium capitularem. Si vero laudatus episcopus diem iam supremum obierit, eaque propterea ecclesia suo sit destituta pastore, antequam tu, venerabilis frater, apostolicus vicarius fueris constitutus, et illud canonicorum collegium vicarium capitularem elegerit, volumus atque praecipimus, te iis tantum facultatibus uti, quibus uti potes in

aliis ecclesiis, quae in Peruviana ditione suis extant orbatae pastoribus. Plenam quoque facultatem tibi largimur, cuius praesidio ecclesiasticae militiae adscribere ac sacris ordinibus etiam sacerdotio inaugurare possis eos omnes, quos ex tua conscientia atque sententia tam in ecclesia de Cusco, quam in aliis, episcopos non habentibus, utiles atque necessarios esse existimaveris, etiamsi ipsi literis proprii ordinarii quae dimissoriales vocantur careant, vel huiusmodi literae anno ecclesiae luctus confectae fuerint, vel ad sacrorum canonum normam minime exaratae, si tamen illi eas praeseferant dotes, quibus illos fulgere oportet, qui in sortem Domini vocati, divino se ministerio mancipare exoptant et tibi ecclesiae utilitas aut necessitas constiterit. Tua etiam in potestate erit praelatorum negligentiae mederi in ecclesiis absque pastore, donec iisdem ab hac Apostolica Sede praeficiantur episcopi, vel alia ratione consultum fuerit. Iam vero cum apostolica delegatio seu visitatio in omnes utriusque sexus regulares tibi sit peragenda, in primis te ea facultate praeditum esse volumus, cuius vi singulas quasque utriusque sexus religiosas familias visites, et earum omnia coenobia, hospitia, collegia, conventus, eremos, domos intra Peruviani regiminis limites existentes, in quibus vel domicilium habeant, vel perbrevis etiam anni tempore morentur viri religiosi cuiusque ordinis et congregationis, quamvis eremitarum vel oblatorum nomine appellentur, qui regularem vitam quomodolibet profiteantur et habitu utantur regulari. Atque idcirco eadem auctoritate Nostra apostolica omnem exemptionem, uti vocant, penitus auferimus, quae ab huius Apostolicae Sedis privilegio, seu a conciliorum decretis et constitutionibus ac peculiaribus cuiusque instituti regulis originem ducens, religionis ipsis favere posset: quae quidem exemptio nullius roboris erit, quoad huiusmodi visitatio et apostolica delegatio erit duratura, ac propterea prohibemus atque vetamus a quocumque in medium proferri posse quascumque exemptiones et privilegia quae vel imminuere vel quavis ratione impedire possent, quominus hae literae suum obtineant effectum.

Nos enim eadem auctoritate Nostra apostolica omnibus et singulis regularibus, qui Peruviana in ditione existunt, etiam superioribus eorumque officialibus, ministris non exemptis, syndacis apostolicis ordinis mendicantium in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque iubemus, te in Nostrum delegatum et visitatorem apostolicum agnoscere, excipere et vereri, tibi quoque debitum praebere obsequium, sublata cuilibet ex superioribus cuiusque regularis ordinis generalibus, potestate quidpiam per se vel per alios sive in scriptis, sive voce mandandi, consulendi, decernendi, quod retardare, imminuere, vel directe aut indirecte tenuare possit

huius delegationis et apostolicae visitationis effectum. Quare tibi, venerabilis frater, in regulares commemoratae Peruvianae ditionis eam omnem facultatem tribuimus, qua supremi moderatores seu generales cuiusque regularis instituti fruuntur, proindeque tibi fas erit licite et valide tam pro exteriori quam interiori conscientiae foro in illos eam adhibere iurisdictionem, quae ad ipsos superiores seu ordinarios pertinebat. Peculiari autem te facultate munimus, qua confirmes omnia et singula acta comitiorum seu capitulorum provincialium, quae habita fuerint etiam quoad graduum collationem, dummodo in his celebrandis conficiendisque saltem substantialia sint servata, quae sacri canones et cuiusque regularis instituti constitutiones praecipiant. Nam si secus actum fuerit ea nulla et neutiquam valida tibi declaranda erunt, et ad sacrorum canonum atque earumdem constitutionum normam reducenda, et praesertim iuxta decretum a sacrosancto concilio Tridentino editum sessione xxv. Quod vero ad moniales pertinet, volumus, te in illas, quae a regularibus superioribus pendent huius delegationis et apostolicae visitationis iurisdictionem tamdiu exercere, quamdiu ipsa apostolica delegatio et visitatio durabit; nam in eas, quae ordinaria episcoporum auctoritate reguntur, omnis tua facultas tum primum cessabit, cum proprius dioecesis episcopus ab hac Apostolica Sede canonice fuerit institutus.

Ut autem, venerabilis frater, salutaria possis adhibere remedia malis, quae apud regulares inveneris, tibi eadem auctoritate Nostra apostolica potestatem tribuimus, qua regulares professiones non rite emissas; electiones a provincialibus et cuiusque coenobii seu domi moderatoribus non legitime factas confirmes, missarum onera etiam manualium minime impleta per condonationem seu compositionem, prout magis in Domino expedire putaveris, remittas, ac iustis gravibusque de causis, iisque permanentibus cuiusque pii legati et cappellaniae onera futuris temporibus, servato modo et forma a fel. rec. Benedicto XIV praedecessore Nostro in opere « *de Synodo Dioecesana libro xiii, capitulo xxiii* » tradita, reducas et imminuas atque a censuris absolvas, quas regulares ob ipsa missarum onera contraxerint, itemque eos a censuris expedias, quibus devincti fuerint tum si donarint, vendiderint, permutarint et quocumque modo res ad regulares domos vel ipsos religiosos pertinentes alienarint, tum si simoniaca labe infecti fuerint, vel in superioribus eligendis, vel in aliis rebus peragendis. Ex quibus quidem omnibus, venerabilis frater, profecto intelligis huiusmodi gravissimum sane munus tibi a Nobis ea mente et consilio concreditum fuisse, ut commemoratis in regionibus regularem disciplinam instaures, damnaque omnia, si quae irreperierint, pro viribus amovenda

cures. Hoc vero quo facilius atque commodius consequi possis, potestatem tibi facimus eligendi viros religiosos morum probitate, doctrina, prudentia et rerum gerendarum peritia spectatos, quorum vicaria utaris opera, vel in omnibus agendis, vel alia tantum in re gerenda apud eas regulares domos seu conventus, quo locorum longinquitate aliove impedimento, tu, venerabilis frater, pergere minime poteris. Tibi igitur fas erit tam per te, quam per eosdem vicarios visitare cum in spiritualibus, tum in temporalibus seu oeconomicis omnia et singula coenobia, conventus, monasteria, hospitia, collegia, eremos et quascumque alias domos cuiusque regularis instituti, quae in Peruviana ditione existant. Facultates vero, de quibus habita mentio est, poteris vel per te ipsum exercere, vel eas praefatis vicariis conferre, cum in singulis casibus, in quibus opus fuerit, tum universim, brevi tamen temporis spatio, tuo arbitrio praefiniendo. Id tamen ea lege concessum volumus, ut ipsi vicarii de earundem facultatum usu rationem reddere tibi debeant, idque delegationis seu apostolicae visitationis actis erit consignandum. Volumus autem, te tuosque vicarios seu subdelegatos in huiusmodi actis et facultatum usu atque exercitio declarare auctoritate apostolica omnia semper egisse. Non dubitamus profecto, quin tu, venerabilis frater, Nostrae voluntati Nostrisque desideriis quam diligentissime et cumulatissime respondeas, tuamque in mentem revocamus ab ultima antiquitate ad hanc usque diem, omnes episcopos atque fideles, vel ab disiunctissimis etiam regionibus semper consuevisse ad hanc Petri Cathedram ecclesiarum omnium caput et omnium matrem ac magistram atque catholicae unitatis centrum supplices confugere, ut in dubiis trepidisque rebus Romani Pontificis, qui Christi vicarius et Petri successor, iudicia quaerent, auxilia implorarent et decreta susciperent. Omnia igitur coneris oportet, ut Nos omnibus de rebus summa cura et diligentia certiores facias et gravioribus in negotiis ex more institutoque maiorum hanc Apostolicam Sedem consulas eiusque sententiam expectes. Tibi autem districte praecipimus atque mandamus, ut unoquoque triennio eandem Apostolicam Sedem diligenter edoceas, quomodo se res habeant, atque ad eam apostolicae visitationis seu delegationis tuae acta mittenda cures, iis cum animadversionibus, quas pro tua prudentia existimaveris.

Denique, venerabilis frater, te vehementer in Domino hortamur atque excitamus, ut omni cura, solertia, vigilantia, prudentia gravissimum huiusmodi munus obire studeas, quo haec apostolica delegatio seu visitatio Peruviana ditionis regionibus earumque populis prospere feliciterque eveniat. Nos certe in humilitate cordis Nostrum patrem misericordiarum et Deum totius

consolationis rogare non desinemus, ut det tibi spiritum sapientiae et intellectus, spiritum consilii et fortitudinis, spiritum scientiae et pietatis, quo omni alacritate, consilio atque labore ea omnia perficere possis, quae ad spirituales istorum fidelium salutem procurandam et regularem atque ecclesiasticam disciplinam instaurandam pertinere posse videntur. Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari; sicque in praemissis, per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostrum apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quatenus opus sit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus ac ordinationibus, nec non dictarum ecclesiarum et ordinum, monasteriorum domorumque regularium, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut praesentium literarum exemplis etiam impressis, manu tua tamen subscriptis ac signo munitis, eadem prorsus fides habeatur, quae hisce Nostris literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia novembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio visitatoris coenobii et collegii fratrum minorum sancti Francisci Reformatorum in sancto Petro in Montorio urbis ¹.

Dilecto filio Nostro Aloisio Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinali Lambruschini nuncupato

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem:

Volentes Nos sacrae visitationis inquisitione statum coenobii et collegii fratrum minorum sancti Francisci Reformatorum nuncupatorum in sancto Petro in Montorio urbis perspicere, per similes apostolicas literas die trigesima augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo primo datas dilecto filio Nostro Iacobo Philippo Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinali Fransoni nuncupato huiusmodi munus tribuendum censuimus. Nunc vero cum alium amplissimum virum in eius locum sufficere velimus, tua prudentia, doctrina, religione, pietate, rerum usu aliisque egregiis animi ingeniique dotibus plurimum in Domino confisi, te, dilecte fili Noster, visitatorem apostolicum coenobii et collegii praedictorum, cum omnibus et singulis facultatibus, iuribus et indultis cum hoc munere coniunctis, auctoritate apostolica hisce literis, ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus.

Quamobrem universis et singulis eorumdem coenobii et collegii superioribus, fratribus aliisque ad quos spectat et quomodolibet spectabit in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque mandamus, ut te in visitatorem apostolicum a Nobis harum literarum vi adlectum et constitutum omni cum obsequio excipiant, tibi que pareant, faveant ac praesto sint.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non dictorum coenobii et collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima novembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Bullario Romano.

CLXXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit publicatio sollemnis iubilaei ad implorandum divinum auxilium ².

GREGORIUS PP. XVI.

Universis christifidelibus
praesentes literas inspecturis
salutem et apostolicam benedictionem.

Plura post susceptam in Lateranensi basilica solennem pontificatus possessionem scripsimus de afflictis Ecclesiae rebus ad venerabiles fratres patriarchas, archiepiscopos, episcopos, fidem ipsorum ac religionem obstantes, ut facti muri pro Israel adversus molitiones, quas in eam conflari ingemiscimus, studia, vota, consiliaque omnia ad eas conterendas conferrent. Eum porro in finem, ut oculos manusque ad montem levarent, unde adventurum auxilium certo confidimus, eos monuimus, probe gnari, propitiato eo, qui imperat ventis et mari, fieri tranquillitatem, ac divinam descendere miserationem, ubi humilis ad Deum ascendat oratio.

Veram cum invalescente ubique improborum coniuratione ferveat adhuc procella, generales in Ecclesia universa preces indicendas decrevimus, thesauros idcirco reserantes coelestium munerum, ut inde animis ad pietatem compositis sancteque a peccatorum labe expiatis, fiant gratiores Deo acceptioresque obsecrationes ipsae, eaeque ad illum in odore suavitatis ferantur. Fuit id quidem ex prisco Romanae Ecclesiae instituto positum in more apud praedecessores Nostros, nedum in summi pontificatus primordiis, sed deinceps etiam si quando ostendisset Dominus populo suo dura, communium orationum praesidium exquirere cunctosque ad poenitentiam excitare, sacris indulgentiarum opibus prolatis, ut humili confessione execrantes iniquitates suas, adirent cum fiducia ad thronum gratiae, ad Deum nimirum, qui multus est ad ignoscendum, nec continet in ira miserationes suas. Hoc et Nos consilio, quod intenta multaque prece patri misericordiarum commendamus, indulgentiam ad instar generalis iubilaei universo orbi catholico denunciamus, iucunda spe freti, dies tribulationis ab eo, qui auctor est totius consolationis, brevium iri, ut, cessante demum quassatione, pax Ecclesiae immota consistat et publica ubique felicitas restituatur.

Quare de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ex illa ligandi atque solvendi potestate, quam Nobis Dominus, licet indignis,

² Ex eodem Bullario.

contulit, universis et singulis utriusque sexus christifidelibus in alma urbe Nostra degentibus, vel ad eam advenientibus, qui sancti Ioannis de Laterano, Principis apostolorum et sanctae Mariae Maioris basilicas vel earum aliquam a quarta dominica adventus, nimirum a die vigesima tertia huius mensis usque ad diem decimam tertiam sequentis ianuarii inclusive, quae erit prima dominica post Epiphaniam et dies octava eiusdem Epiphaniae bis visitaverint intra tres illas hebdomadas, ibique per aliquod temporis spatium devote oraverint, ac quarta et sexta feria et sabbato unius ex dictis hebdomadibus ieiunaverint, et intra easdem hebdomadas peccata sua confessi, sanctissimum Eucharistiae sacramentum reverenter sumpserint, et pauperibus aliquam eleemosynam, prout unicuique suggeret devotio, erogaverint, caeteris vero extra urbem praedictam ubicumque degentibus, qui ecclesias ab ordinariis locorum vel eorum vicariis seu officialibus, aut de eorum mandato, et ipsis deficientibus per eos, qui ibi curam animarum exercent, postquam ad eorum notitiam hae Nostrae pervenerint, designandas, vel earum aliquam, spatio trium similiter hebdomadarum per eosdem una cum ecclesiis stabilendarum bis visitaverint aliaque supra recensita opera devote peregerint: plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, sicut in anno iubilaei visitantibus certas ecclesias, intra et extra urbem praedictam concedi consuevit, tenore praesentium concedimus et elargimur.

Navigantes vero et iter agentes, ut cum primum ad sua sese domicilia receperint, operibus suprascriptis peractis, et bis visitata ecclesia cathedrali, vel maiori aut propria parochiali loci eorum domicilii, eandem indulgentiam consequi possint et valeant: regularibus autem personis utriusque sexus etiam in claustris perpetuo degentibus, nec non aliis quibuscumque tam laicis quam ecclesiasticis, saecularibus vel regularibus in carcere aut captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate seu alio quocumque impedimento detentis, qui memorata opera vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa confessarius ex actu adprobatis a locorum ordinariis in alia pietatis opera commutare vel in aliud proximum tempus prorogare possit eaque iniungere, quae ipsi poenitentes efficere poterunt, cum facultate etiam dispensandi super communione cum pueris, qui nondum ad primam communionem sunt admissi, pariter concedimus et indulgemus.

Insuper omnibus et singulis christifidelibus secularibus et regularibus cuiusvis ordinis et instituti, etiam specialiter nominandi, licentiam concedimus et facultatem, ut sibi ad hunc effectum eligere possint quetcumque presbyterum confessarium tam saecularem quam regularem ex actu adprobatis a locorum ordinariis (etiam pro monialibus, quatenus poenitens mo-

nialis professus vel novitius sit) qui eos ab excommunicationis, suspensionis et aliis ecclesiasticis sententiis et censuris a iure vel ab homine quavis causa latis seu inflictis, praeter infraexceptas, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum ordinariis, sive Nobis et Sedi Apostolicae, speciali licet forma, reservatis, et quorum absolutio alias in concessione quantumvis ampla non intelligeretur concessa, in foro conscientiae et hac vice tantum absolvere et liberare valeant, et insuper vota quaecumque etiam iurata ac Sedi Apostolicae reservata (castitatis, religionis et obligationis, quae a tertio acceptata fuerint, seu in quibus agatur de praeiudicio tertii, semper exceptis, nec non poenalibus, quae praeservativa a peccato nuncupantur, nisi commutatio futura iudicetur eiusmodi, ut non minus a peccato committendo refragnet, quam prior voti materia) in alia pia et salutaria opera commutare, iniuncta tamen eis et eorum cuilibet in supradictis omnibus poenitentia salutari aliisque eiusdem confessarii arbitrio iniungendis.

Non intendimus autem per praesentes super aliqua alia irregularitate vel publica vel occulta, seu defectu aut nota aliave incapacitate aut inhabilitate quoquomodo contractis dispensare vel aliquam facultatem tribuere super praemissis dispensandi seu habilitandi et in pristinum statum restituendi etiam in foro conscientiae; neque etiam derogare constitutioni cum opportunis declarationibus editae a fel. rec. Benedicto XIV praedecessore Nostro « *Sacramentum Poenitentiae* » neque easdem praesentes iis, qui a Nobis et Apostolica Sede vel ab aliquo praelato seu iudice ecclesiastico, nominatim excommunicati, suspensi, interdicti seu alias in sententias et censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus dictarum trium hebdomadarum satisfecerint aut cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse aut debere.

Quapropter tenore praesentium in virtute sanctae obedientiae districte praecipimus atque mandamus omnibus et quibuscumque venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis et aliis ecclesiarum praelatis, ac quibuscumque ordinariis locorum ubicumque existentibus, eorumque vicariis et officialibus vel iis deficientibus, illis qui curam animarum exercent, ut cum praesentium literarum transumpta aut exempla etiam impressa acceperint, illas, ubi primum pro temporum ac locorum ratione satius in Domino censuerint, per suas ecclesias et dioeceses, provincias, civitates, oppida, terras et loca publicent et publicari faciant populumque etiam verbi Dei praedicatione, quoad possit, rite praeparatis, ecclesiam seu ecclesias visitandas ac tempus pro praesenti iubilaeo designent.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes vel dissimiles indulgentiarum et facultatum huiusmodi concessionibus, nisi de illis expressa mentio aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant; nec non regula de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quorumcumque ordinum et congregationum sive institutorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis eisdem ordinibus, congregationibus et institutis illorumque personis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis ac formam in eis traditam pro servata habentes, hac vice specialiter, nominatim et expresse ad effectum praemissorum derogamus; caeterisque contrariis quibuscumque. Ut autem praesentes Nostrae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus, ut earumdem praesentium transumptis vel exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, ubique locorum et gentium eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die secunda mensis decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CLXXXVIII.

EPISTOLA

*Leopoldo, Belgarum Regi, respondet, qui Carolum Vilain XIV legatum extraordinarium et ministrum plenipotentiarium constituisse apud Pontificem et matrimonium contraxisse cum Aloysia filia regis Francorum, nuntiaverat*¹.

Serenissimo ac potentissimo Leopoldo Belgarum regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Serenissime et potentissime rex,

Erat quidem Nobis persuasum, clarissimae Belgarum gentis pietatem mentemque centro

huic catholicae unitatis omni tempore in exemplum addictam vel inter gravissimas in quibus versata est, rerum vices immotam, perstitisse. Ac aegerrime ferebamus conditionem temporum, qua ut indicas id quoque factum est, ut expressa erga Nos regiae maiestatis tuae voluntatis testificatione hucusque caruerimus. Ea Nos cura liberari sumus tribus simul datis a te ad Nos literis. Nam et eidem subditae tibi genti in catholica fide constantiae iucundissimum Nobis reddis testimonium et officiose significas, optasse te vix dum regiam adeptum potestatem interrupta politicis eventibus cum hac S. Sede necessitudinis commercia legato ad Nos misso renovare; ac remoto, quod obstitit impedimento, libenti animo obsecundare, profiteris votis tuis dilectum filium nobilem virum vice-comitem Carolum Vilain XIV ad Nos mittens, qui legati extraordinarii ac ministri plenipotentarii apud Nos et S. Sedem munere fungatur; quem quidem plane dignum cui ambo fidamus laudes declarant quibus eum ornas et ea quae idem Nobis regiae maiestatis tuae suoque ipsius nomine plena officii et observantiae loquutus est, cum testes legationis suae Nobis obtulit literas luculenter confirmarunt. Huc alia accessit animi erga Nos tui declaratio ex epistola, qua minime dubitare significans quin gratum Nobis accidat, quidquid tibi prospere eveniat futuraeque spem afferat felicitatis, initum nuntias a te cum carissima in Christo filia Nostra Aloysia carissimi in Christo filii Nostri Ludovici Philippi Francorum regis filia matrimonium: cui declarationi respondemus affirmantes neminem magis, quam Nos optare ut omnis inde tibi regnoque tuo oriatur felicitas, idque neminem a Domino intentius precari. Itaque maximas regiae maiestati tuae gratias agimus, ac supervacaneum existimantes hortari, ut pergas catholicam religionem in populo fovere quem eo ipso religionis suae nomine satis tibi significas commendatum, quemque quo magis Deo fidelem agnoscas, eo vel magis possis confidere esse suum existimaturum praeceptum illud apostoli fideliter implere: *Omnis anima potestibus sublimioribus subdita sit.... subditi estote non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam*; quam referre pro officiis tuis gratiam non possumus, eam ut Deus luminum pater et misericordiarum propitius referat, Nobisque ut regiam maiestatem tuam perfecta caritate coniungat etiam atque etiam obsecramus.

Datum Romae apud sanctum Petrum die tertia decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

CLXXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et honoris marchionis pro Antonio Guidi et filiis in infinitum, oppidi Aquaviva, Ripanae dioecesis*¹.

Dilecto filio
Antonio Guidi ex oppido Aquaviva
Ripanae dioecesis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romani Pontifices honoris praemia ac nobilitatis titulos ea profecto mente viris morum honestate, vitae integritate spectatis atque huic Petri Cathedrae addictis libenter tribuere solent, ut ipsi acriori quodam stimulo incitati, excellentius se gerere studeant, et religionis ac virtutis amore magis magisque inflammati aliis praeclara imitanda praebeant exempla. Itaque quum ex gravi locupletique acceperimus testimonio te magnis fortune instructum inter patricos Firmanos cooptatum; rebus optimis institutum, egregiis animi dotibus ornatum, singulari pietate praeditum, et summo Nos atque hanc Apostolicam Sedem prosequi obsequio, idcirco tuis votis alacri libentique animo annuendum esse ducimus, dum a Nobis humili prece postulasti, ut te tuosque posteros marchionis titulo ornare velimus.

Peculiari ergo honore familiam tuam afficere volentes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, te tuosque posteros in primogenitorum ordine legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, marchiones dicimus atque creamus vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, servatis tamen iis, quae in constitutione fel. rec. Pii VII praedecessoris Nostri hac super re edita servari mandantur, ac non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die septima decembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXC.

*Reformatio administrationis
sacrarum aedium apostolicarum*².

GREGORIUS PP. XVI.

Motu Proprio.

Fra le sagge provvidenze adottate dal Nostro predecessore Leone XII, di felice ricordanza, una si fu quella di ordinare con Moto Proprio dei 23 novembre 1824 uno stabile sistema di amministrazione dei palazzi apostolici, col quale si procurasse non solo la maggiore economia dell'azienda, ma col prescrivere una reciproca responsabilità fra i ministri, si ottenesse ancora di eliminare, per quanto era possibile, quegli abusi che in sì delicata gestione si fossero forse introdotti.

L'esperienza però ha fatto conoscere, che non tutti i regolamenti e disposizioni in esso Moto Proprio contenute, potevano esattamente osservarsi; che altre meritavano maggiore spiegazione, e che finalmente era necessario che in più chiara luce si ponessero le attribuzioni di ciascun ministro, onde tutti potessero conoscere le proprie incombenze, e si evitasse il pericolo che uno invadesse l'ufficio dell'altro.

Affine pertanto di compiere l'opera sì lodevolmente incominciata dal Nostro predecessore, ci siamo determinati di pubblicare un regolamento, che seguendo nella sostanza le tracce del menzionato moto proprio presentasse quelle modificazioni e cambiamenti, che dopo matura riflessione abbiain creduto poter esso meritare: e perchè il disposto nel medesimo possa acquistar forza di legge sovrana, di Nostro Moto Proprio, certa scienza e pienezza della Nostra suprema potestà lo sanzioniamo, comandandone l'osservanza nel modo seguente.

CAPO PRIMO

Disposizioni generali.

ART. I.

L'amministrazione dei palazzi apostolici è affidata a monsignor maggiordomo. Sotto la di lui dipendenza esercitano il proprio ufficio i seguenti, cioè

Il foriere maggiore, che ha la soprintendenza delle fabbriche, appartamenti, condotture e concessioni di acque.

Il cavallerizzo, al quale appartiene la direzione di tutto ciò, che concerne le scuderie pontificie.

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

Il maestro di casa, cui resta affidata la cura dei giardini, l'acquisto delle cose mobili, vestiarii, suppellettili e masserizie.

Il computista, che soprintende alla computisteria.

Il foriere, che ha la custodia e conservazione immediata delle suppellettili, arazzi, mobilio e masserizie.

Il sotto-foriere, che dipende dal foriere maggiore in tutte le attribuzioni che sono state ad esso addossate, ed inoltre verifica e misura i lavori fatti.

II.

Pel migliore ordine dell'amministrazione suddetta si stabilisce una congregazione Palatina composta di monsignor maggiordomo con voto decisivo, del foriere maggiore, cavallerizzo, maestro di casa e computista con voto consultivo. Nei casi che si riservano alla sovrana sanzione, anche il voto di monsignor maggiordomo sarà consultivo.

Il segretario di monsignor maggiordomo ne registrerà tutti gli atti e risoluzioni.

All'avviso di monsignor maggiordomo saranno introdotti in congregazione gli altri ministri per dar conto delle loro incombenze, e per ricevere la comunicazione in iscritto di quanto sarà in essa risoluto, onde mandarlo ad effetto.

La congregazione si adunerà due volte il mese, e tutte le volte che monsignor maggiordomo lo crederà espediente.

III.

Nella prima congregazione ordinaria il computista presenterà il conto di cassa del mese scorso, dimostrante le somme depositate a credito dei palazzi apostolici, la erogazione delle medesime ed i sopravanzi o deficienze; farà quindi rilevare gl'incassi ed i pagamenti che ricorrono nel mese successivo, affinchè si conosca con chiarezza lo stato dell'amministrazione, e si prendano in tempo le misure opportune.

IV.

Non più tardi del mese di novembre ciascun capo di azienda sarà tenuto passare al computista uno specchio preventivo delle spese che potranno occorrere pel rispettivo officio nell'anno futuro. Nella congregazione poi del mese di dicembre, il computista presenterà l'intero conto preventivo delle spese dedotto dai suddetti specchi formati dai capi di azienda, colle riflessioni che crederà opportune, basate sulla esperienza del decorso anno, tenute a cal-

colo tutte le circostanze. Questo preventivo, maturamente esaminato e rettificato in una o più congregazioni, e corredato del parere di ciascun membro, sarà sottoposto alla sovrana sanzione da monsignor maggiordomo.

V.

Terminato l'anno e non più tardi della fine di febbraio, la computisteria redigerà il bilancio generale, in cui dimostrerà dettagliatamente ciascun articolo di rendita e spesa, portandovi a confronto le somme contemplate in preventivo, e vi unirà lo spoglio distinto de' debitori e creditori, facendovi le opportune annotazioni. Un tal bilancio dovrà onninamente presentarsi nella prima congregazione di marzo: quindi si passerà a ciascun membro, affinchè con ogni maturità vi apponga le sue osservazioni entro lo stesso mese, e quindi da monsignor maggiordomo sarà umiliato a Sua Santità.

VI.

La computisteria sarà il centro di tutta l'amministrazione ed avrà un regolare impianto di scrittura a doppio riferimento sulle basi delle presenti ordinazioni. Perciò si riterrà in essa il libro mastro, il libro di entrata e di uscita, il registro dei mandati ed il rincontro colla depositaria, nel quale verranno riportati tutti i depositi ivi fatti a credito dei palazzi apostolici, e corrispettivamente tutte le somme, per le quali si trarranno gli ordini dai detti palazzi sulla medesima depositaria.

Nel libro mastro si terrà in corrente e con ogni esattezza la descrizione dei capitali attivi e passivi, notandovi i titoli, provenienze, ubicazioni, usi, servitù e tutt'altro, non che degli ori ed argenti, gioie, paramenti, suppellettili sacre, mobili, masserizie, biancherie, utensili, legni, cavalli ed altri oggetti di scuderia, non meno che del soprasuolo dei fondi e di tutti gli oggetti mobili dei giardini. I conti degli oggetti suddescritti saranno appoggiati ai rispettivi inventarii.

VII.

Nel termine di tre mesi dalla data del presente si formeranno dai capi di azienda, coll'assistenza del maestro di casa, in doppia copia gli enunciati inventarii, i quali sottoscritti da quello, a cui si consegneranno gli oggetti, o dal foriere maggiore, o dal cavallerizzo, secondo le diverse loro ingerenze, e generalmente dal maestro di casa e da monsignor maggiordomo, si conserveranno tanto nelle filze della computisteria regolarmente ordinati, quanto da ciascun capo di officio.

VIII.

Gli inventarii saranno rincontrati interamente alla fine di ogni anno, non che ad ogni ordine di monsignor maggiordomo, ed in specie nel caso di cambiamento delle persone, che hanno la custodia delle robe. Il rincontro si farà dal maestro di casa, ed in caso di surrogazione di nuove persone, col cedente e suoi eredi e con quello che succede nell'impiego. Sarà rilasciata al cedente o ai suoi eredi la quietanza della seguita restituzione a più del proprio inventario, ed il successore riceverà la consegna degli oggetti col nuovo inventario firmato da lui stesso e dal foriere maggiore, o dal cavalierizzo e dal maestro di casa, rimettendone il duplicato alla computisteria, che ne farà il rincontro coll' inventario permanente. Qualora poi tanto nei rincontri ordinarii, quanto negli straordinarii apparisse qualche mancanza, oltre le misure istantanee, se ne farà relazione alla congregazione, dalla quale saranno dati gli ordini opportuni per la ricupera.

IX.

Accadendo l'acquisto di nuovi oggetti o miglioramento di altri, onde si aumenti la loro quantità o il valore, se ne farà negl' inventarii l'addizione o annotazione firmata come al precedente articolo, e se ne darà debito nella scrittura al conto rispettivo.

X.

Gli oggetti, de' quali cesserà l'uso, non potranno cancellarsi dagl' inventarii che nel modo seguente. Se l'oggetto sarà donato, quello che lo teneva in custodia dovrà esibire in computisteria il rescritto di monsignor maggiordomo e la ricevuta della persona, cui ne avrà fatta la consegna. Se poi la congregazione, d' appresso il rapporto in essa fattone, avrà ordinato la vendita a stima, sia complessiva di più e varii oggetti, sia di ciascuno distintamente, ne incaricherà il maestro di casa, il quale, se gli oggetti da vendersi saranno di qualche entità, procurerà privatamente alcune offerte in iscritto, ed effettuato il contratto col migliore oblatore, dovrà esibire in computisteria la fede del deposito del prezzo sborsato dal compratore. In ambedue i casi la radiazione dagl' inventarii tanto di computisteria, quanto del capo di azienda, dovrà sottoscriversi dal foriere maggiore, o dal cavalierizzo e dal maestro di casa.

XI.

Oltre gl' inventarii, dovrà depositarsi in computisteria qualunque contratto, consegna, descrizione o rapporto, non meno che i rescritti

pontificii e quelli di monsignor maggiordomo, e le copie conformi dei decreti di congregazione importanti risoluzioni amministrative. Sarà parimenti tenuto in paro il libro, ove il notaio civile è tenuto far copia autentica di qualsivoglia istromento stipolato da monsignor maggiordomo.

XII.

A fine di riportare il ruolo dei familiari ad un numero inalterabile a norma del Moto Proprio dei 20 novembre 1800, continueranno ad iscriversi nel ruolo permanente quei familiari, che non eccedono il detto numero; gli altri familiari poi accresciuti in appresso si noteranno nel ruolo addizionale, da durare fino a tanto che gl' individui in esso descritti passeranno per vacanze ad occupare un altro impiego nel ruolo permanente, ovvero saranno in altro modo provveduti, o verranno a mancare.

XIII.

Gli onorarii, provvisioni e salarii continueranno a percepirsi dai familiari nel modo e quantità già fissata. Si conferma l'abolizione di tutte le diverse percezioni fuori di ruolo, sotto qualunque titolo o in danaro o in generi, tanto sulla cassa de' palazzi apostolici, quanto sopra qualunque altra, di maniera che una sola debba essere la competenza di ciascun familiare. Per la percezione delle così dette mancie e propine, se ne formerà una nota da monsignor maggiordomo, e fuori di quelle in questa nota descritte a niuno sarà lecito di percepirne delle altre.

XIV.

Si determinerà ancora al più presto possibile dalla congregazione a quali cariche, impieghi ed ufficii appartenga l'abitazione nei palazzi apostolici; sia per la necessità del servizio, sia per la comodità delle persone, fissando invariabilmente il numero e la posizione distinta delle camere e gli altri commodi necessari, ed assegnandole stabilmente a ciascun ufficio, al quale effetto si formerà esatta pianta e descrizione delle abitazioni medesime, sulle porte delle quali si noterà il nome dell'ufficio, a cui sono destinate.

XV.

Tutti quelli ai quali spetta l'abitazione saranno obbligati ad abitarvi, altrimenti, ottenendone la esenzione, non sarà loro lecito di locare o cedere quella che è stata loro assegnata neppure ad altri familiari; ma resterà a libera disposizione di monsignor maggiordomo, rimanendo abolito qualunque compenso.

XVI.

Le abitazioni così determinate dovranno consignarsi, mediante descrizione, alle persone che dovranno occuparle, le quali saranno responsabili di qualunque deterioramento, restando a carico dei palazzi apostolici i soli acconciami necessari, e cedendo a vantaggio dei medesimi tutti i miglioramenti fissi, senza che se ne possa ripetere buonifico alcuno.

XVII.

Rapporto a tutti quegli assegnamenti, sussidi e pensioni, che si trovano in corso di pagamento sotto qualunque causa, se ne dovranno riconoscere i titoli, ed a tale effetto monsignor maggiordomo presenterà a Nostro Signore uno stato generale dei rispettivi assegni, corredato delle rispettive suppliche e rescritti, o di altri documenti cumprovanti la concessione e la continuazione delle circostanze per le quali furono assegnati, e munito di quelle note che crederà opportune. Su questo stato la Santità Sua delibererà quali siano da continuarsi, e per qual somma, onde concentrarli in un solo ruolo e destinarne la cassa da cui si faranno i pagamenti.

XVIII.

Saranno continuati sulla cassa dei palazzi apostolici gli onorari e provvisioni degli ufficiali delle segreterie di Stato, de' Memoriali e de' Brevi *ad Principes*, de' segretari del Concilio, de' Riti, de' Vescovi e Regolari, e dell'Esame de' Vescovi, e la distribuzione così detta di s. Pietro agli uditori della Rota. Il cardinal segretario de' Brevi riceverà il suo onorario dalla stessa cassa de' Brevi.

CAPO SECONDO

Delle rendite.

XIX.

Oltre i fondi che verranno somministrati dal pubblico erario, che sono fissati nella somma di *scudi duecento quarantamila* da assegnarsi la rata parte mensile da monsignor tesoriere a monsignor maggiordomo, i palazzi apostolici hanno le rendite proprie, che consistono

1. Nell'affitto del diritto di falciare nei prati di Tor di Quinto.
2. In quello della mola e forno al Vaticano.
3. Nelle pigioni delle case, fienili e rimesse in Borgo s. Anna ed in Guardia Cavalleggeri, come anche di diversi locali adiacenti al Quirinale ed in Castel Gandolfo.

4. Nei canoni degli orti, vigne e terreni al colle Vaticano, in Guardia Cavalleggeri e fuori porta Flaminia.

5. Nelle corrisposte delle acque Paola e Felice, per le concessioni fatte a diversi utenti.

6. Nel provento della gabella così detta « Botte a grazia » sui vini che s'introducono nel Porto di Ripa Grande; e generalmente in qualunque altra rendita, che potesse anche in appresso per qualsivoglia titolo verificarsi.

XX.

Il diritto sull'erba nei prati di Tor di Quinto verrà affittato a novennio al maggiore oblatore, mediante le notificazioni; e la delibera è riservata a monsignor maggiordomo inteso il parere della congregazione, salvo l'aumento di vigesima e sesta. Le condizioni del contratto saranno le consuete secondo lo stile d'arte, e si addosserà all'affittuario anche il ripurgo delle forme, facendosene esatta consegna, che firmata da monsignor maggiordomo, dal foriere maggiore e dall'affittuario si conserverà in computisteria.

XXI.

Con lo stesso metodo si procederà all'affitto della mola e forno al Vaticano per tre, sei o nove anni mediante descrizione del materiale, ed esatto inventario e stima da firmarsi come sopra, degli stigli ed attrezzi, che l'affittuario dovrà restituire al termine dell'affitto nella medesima quantità e valore.

XXII.

Nel più breve spazio di tempo si formerà dall'architetto del sacro palazzo, unitamente al sotto-foriere, una esatta descrizione di tutte le abitazioni, fienili ed altri locali superflui, dei quali è compatibile l'affitto tanto in Roma, che in Castel Gandolfo, e questa servirà di norma agli affitti per la durata di uno a tre anni da farsi dal foriere maggiore in Roma, ed in Castel Gandolfo dal guardaroba. Le locazioni saranno depositate in computisteria, la quale ne darà avviso all'esattore. I soli acconciami saranno a carico dei palazzi apostolici, e i conduttori saranno responsabili d'ogni deterioramento.

XXIII.

Parimente da un agrimensore si formeranno le descrizioni e mappe delle vigne, orti, terreni e prati di Tor di Quinto, quali serviranno di base agli affitti o investiture da farsi come sopra, ed il foriere maggiore invigilerà sulla osservanza dei patti delle investiture, e sulla

conservazione dei fondi, facendone, quando occorra, rapporto in congregazione, onde provvedervi.

XXIV.

Venendo a consolidarsi direttamente l'utile col diretto dominio di alcuno dei citati fondi, monsignor maggiordomo, consultata la congregazione, e quando si creda espediente, potrà rinnovarne la enfiteusi a terza generazione mascolina soltanto, migliorandone sempre le condizioni, ed osservando il disposto dell'art. xx. All'istromento si unirà la pianta descrittiva colla stima del fondo, e l'enfiteuta dovrà assoggettare alla iscrizione ipotecaria un suo fondo libero, capace a garantire il valore del soprasuolo, e per lo meno tre anni di canone.

XXV.

Si incasseranno alle scadenze le corrisposte, che a termini delle concessioni fatte sono dovute dai diversi utenti delle acque Paola e Felice.

In caso di nuove concessioni, che si credessero di fare da monsignor maggiordomo, intesa però la congregazione e senza pregiudizio ed incomodo de' palazzi e giardini pontifici, oltre il pagamento della corrisposta da concordarsi in congregazione, si pattuirà di prendere l'acqua in cassetta, e non altrimenti; ed il lavoro della separazione e successiva condotta si farà dal concessionario a tutte sue spese, coll'opera degli artisti de' palazzi apostolici, e sotto la direzione del sotto foriere e dell'architetto de' medesimi lungo il tratto contenuto nelle adiacenze de' palazzi stessi.

XXVI.

I giardini al Quirinale e al Vaticano conserveranno il loro aspetto delizioso corrispondente alla magnificenza e decoro dei sovrani palazzi. Di tutti i prodotti il giardiniere ne farà rapporto preventivo alla loro maturità per mezzo del maestro di casa a monsignor maggiordomo, che prescriverà l'uso che dovrà far-sene.

XXVII.

Il ministro di Ripa, deputato ad esigere il provento della gabella della « Botte a grazia », renderà conto ogni mese alla computisteria, previo il deposito dell'introito in depositaria generale a credito dei palazzi apostolici.

XXVIII.

Siccome non può ottenersi che i canoni, le pigioni e le corrisposte per le acque vengano

dai debitori stessi depositate, la esigenza delle medesime addossata al primo giovine pro tempore del maestro di casa, sotto però la sorveglianza del medesimo: esso nella qualità di esattore riterrà stabilmente in computisteria il libro di entrata e di uscita, ove noterà in corrente qualunque incasso di denaro e sua provenienza; e dicontra i depositi, che di mano in mano dovrà fare a credito dei palazzi apostolici nella depositaria generale. Il maestro di casa riterrà pure un registro dell'esigenze, a fine d'invigilare che l'esattore adempia il suo dovere. Per la esigenza delle rendite stesse si farà uso della mano regia contro i debitori morosi.

CAPO TERZO

Delle spese.

XXIX.

Le spese a carico de' palazzi apostolici consistono

1. Nel trattamento della persona di Sua Santità.
2. Nelle cappelle pontificie, benedizioni, sacre funzioni ed arredi sacri.
3. Nelle suppellettili, mobilia e masserizie dei palazzi.
4. Negli onorarî, provvisioni, assegnamenti e pensioni dei familiari.
5. Nel vestiario, cure e funerali dei medesimi.
6. Nei lavori delle fabbriche.
7. Nella coltivazione dei giardini.
8. Nelle scuderie.
9. Nei lumi, fuoco e minute spese.
10. Nella guardia Nobile.
11. Nella guardia Svizzera.
12. Nelle fabbriche e loro annessi, nei salariati e sussidi di Castel Gandolfo e generalmente in tutto ciò che potesse anche straordinariamente occorrere.

XXX.

Tutte le spese dovranno uscire dai ruoli, dai contratti e dalle risoluzioni di monsignor maggiordomo in congregazione, e dovranno esser munite dei requisiti richiesti negli articoli rispettivi.

XXXI.

Allorchè piacerà a Sua Santità di ordinare una qualche spesa, siccome in tal caso non può aver luogo l'articolo precedente, così monsignor maggiordomo nell'eseguire la sovrana volontà intesterà l'ordinazione — Per comando di Nostro Signore —.

XXXII.

Le sole minute spese che sono indispensabili si faranno dai capi di azienda coll' intesa di monsignor maggiordomo; dovranno però riferirsi nella prima congregazione, e in seguito lo stesso monsignor maggiordomo ne ordinerà il rimborso mensualmente.

XXXIII.

Qualunque pagamento o rimborso, comprensivamente gli onorari e provvisioni, sarà fatto mediante mandato della computisteria sottoscritto da monsignor maggiordomo e diretto alla depositaria, avente in appoggio il documento segnato da monsignor maggiordomo col *fiat mandatum*, restando il computista responsabile sì della regolarità e legittimità dei mandati, che delle persone alle quali saranno consegnati: ed inoltre non potrà il computista accettare conti, note di spese, rimborsi e tutt' altro per trarne mandati, se questi non saranno approvati rispettivamente dal foriere maggiore, cavallerizzo e maestro di casa.

XXXIV.

Tutti i pagamenti che si ordinano con mandati complessivi, meno quelli diretti ai capi o decani dei corpi o collegi, si effettueranno dal maestro di casa, a favore del quale si trarranno ogni mese questi mandati, e dalla computisteria gli si consegneranno i rispettivi ruoli dell' elemosine, assegnamenti e giubilazioni ec. che distribuirà a quelli che godono di tali percezioni, restando vietato alla computisteria d'ingerirsi di qualsivoglia pagamento.

XXXV.

Si formerà dal fioriere e sotto-foriere coll' architetto esatta e separata descrizione di tutte le forme consuete de' lavori di falegname e di quelli di festarolo occorrenti per le cappelle, benedizioni e troni, precisando la qualità dei legnami, parati, trine, tende, cordami e di qualunque altra cosa necessaria, il modo e tempo della costruzione.

XXXVI.

Formate tali descrizioni in doppia copia ed approvate da monsignor Maggiordomo e dal foriere maggiore da ritenersi una in computisteria e l' altra dal fioriere o sotto-foriere secondo le loro attribuzioni, si determineranno gli analoghi patti e condizioni, e quindi s'inviteranno privatamente almeno tre de' principali falegnami e festaroli a dare le loro offerte, sulle quali monsignor maggiordomo delibererà

in congregazione i lavori per un triennio, o anche a tempo più lungo al migliore oblato. A seconda di tali contratti, venendo eseguiti i lavori nelle diverse funzioni, il fioriere o sotto foriere ne rilascerà il certificato, che visitato dal foriere maggiore passerà a monsignor maggiordomo pel pagamento.

XXXVII.

Le spese per la processione del Corpus Domini, per la funzione delle Palme, della Lavanda e della Tavola degli apostoli ed altre di simile natura, essendo presso che determinate e certe in ogni anno, verranno eseguite dal maestro di casa sotto la dipendenza di monsignor maggiordomo, a cui sottoporrà la nota giustificata di esse spese per l' ordine di pagamento: a maggior regolarità monsignor maggiordomo ne formerà una dettagliata istruzione.

XXXVIII.

La distribuzione della cera solita farsi alla ricorrenza della Purificazione di Maria santissima si regolerà secondo l' uso vigente. La Elemosineria continuerà a provvedere la cera occorrente per le quarantore e santo sepolcro.

XXXIX.

Il maestro di casa è incaricato della custodia e dispensa della cera occorrente tanto per le cappelle e funzioni papali, quanto per uso del Sommo Pontefice e de' palazzi apostolici; e la congregazione dovrà far contratto col cerarolo sul prezzo della cera nuova da consegnarsi, quanto della cera arsiccia da restituirsi al medesimo cerarolo, e i conti giustificati dovranno dal maestro di casa esibirsi ogni mese a monsignor maggiordomo.

XL.

Le limosine delle messe che si celebrano nelle cappelle pontificie, non meno che le spese per la benedizione della rosa d' oro, per la escavazione dei corpi santi, e qualunque altra di simili specie, saranno ordinate e pagate da monsignor sagrista, che ne presenterà nota da lui sottoscritta a monsignor maggiordomo pel rimborso.

XLI.

Le robe sacre, appartenenti alle cappelle e sagrestie, sono affidate alla custodia di monsignor sagrista. I risarcimenti, rinnovazioni, aumenti e riforme delle medesime saranno di privata ispezione dello stesso monsignor sagrista, colla sola dipendenza da monsignor maggiordomo.

domo, con che tanto rapporto agl' inventarii, quanto al sistema di eseguire le spese si uniformi alle presenti disposizioni.

XLII.

La custodia e conservazione immediata delle suppellettili, arazzi, mobilio e masserizie dei palazzi sarà del fioriere. Verificandosi il bisogno tanto di risarcimento che di rinnovazione o aumento, egli ne avanzerà il rapporto in iscritto a monsignor maggiordomo, come pure farà per gli oggetti meritevoli di riforma.

XLIII.

Se si tratterà di puro risarcimento, monsignor maggiordomo lo approverà, rimettendone la esecuzione al fioriere. Il maestro di casa farà la verifica di tali risarcimenti, e ne presenterà mensualmente o trimestralmente i conti a monsignor maggiordomo.

XLIV.

Trattandosi poi di nuove costruzioni, si porrà in congregazione. Se la risoluzione sarà affermativa, il maestro di casa ordinerà l'esatta descrizione e disegno, se vi è luogo, delle cose da costruirsi comprensivamente al dettaglio delle qualità delle robe; quindi, se la cosa sarà di entità si procureranno le offerte almeno di tre artefici i più abili, e riproposto l'affare in congregazione si delibererà il lavoro al migliore oblatore, facendone contratto.

XLV.

Compito il lavoro sarà esaminato dal maestro di casa e dal fioriere, e ritrovandolo senza eccezione e conforme al contratto, ne prenderà la consegna il capo di azienda, a cui appartiene, e dovrà farsene la descrizione negl' inventari a forma dell' articolo ix. Il conto dell' artista, esaminato dal maestro di casa passerà all' approvazione di monsignor maggiordomo pel pagamento.

XLVI.

Il sistema di vestiario attualmente in vigore a favore di varie classi di famigliari è conservato, e per la inalterabilità del medesimo si unirà da monsignor maggiordomo allo stabilimento del ruolo la competenza rispettiva del vestiario, precisandone la qualità e la durata, e quindi riassumendo i diversi articoli verrà fatto un prospetto periodico sulla età attuale dei vestiari che s' indossano, per stabilire le scadenze di anno in anno e di stagione in stagione.

XLVII.

Ciascun individuo, cui spetta il vestiario, è tenuto conservarlo nel miglior modo. Trattandosi di vestiario di formalità, distinto in quello di estate e d' inverno, alla fine di ogni stagione dovrà depositarsi in floweria, e riconoscendosi un abusivo deterioramento non sarà ricevuto, e si considererà a tutti gli effetti come mancante: le ordinarie riparazioni del medesimo saranno a carico dei palazzi. Riguardo poi al vestiario di uso giornaliero, il capo della rispettiva classe dovrà ogni sei mesi ispezionarne la esistenza e lo stato, facendone dicontro rapporto al maestro di casa, in cui noterà le mancanze o l' eccessivo consumo, onde prendere le convenienti misure.

XLVIII.

Prevenendo la stagione, il maestro di casa desumerà dallo stato dei vestiari da rinnovarsi il totale dei generi occorrenti. Egli ne presenterà nota in congregazione, e quindi fatte le opportune diligenze e discussi i progetti più economici, nella congregazione medesima si darà allo stesso maestro di casa con le opportune istruzioni, l' ordine di farne l' acquisto dalle fabbriche della pia casa di s. Michele a tenore degl' indulti e chirografi pontifici. Lo stesso si praticherà per i cappelli, tappeti, portiere ed arazzi.

XLIX.

Per la formazione del vestiario si farà contratto con un sarto, riunite le offerte almeno di tre sarti abili ed onesti da deliberarsi da monsignor maggiordomo in congregazione. Il contratto dovrà stabilire un prezzo fisso per ciascun articolo di vestiario perfettamente lavorato.

L.

Terminato il lavoro, sarà dal maestro di casa e dal fioriere esaminato, e riconoscendosi bene eseguito, il fioriere ne riceverà la consegna per distribuirlo a stagione opportuna. Il fioriere ne rilascerà ricevuta a piè del conto del sarto od altro artista, che tassato dal maestro di casa a termini del contratto sarà inoltrato a monsignor maggiordomo.

LI.

A ciascun individuo, il quale abbia diritto ai medicinali e alla cura medica, sarà dai professori medici e chirurghi di palazzo prestata tutta l' assistenza. Per i medicamenti si manterrà sempre dalla congregazione il contratto

fisso con lo speziale, procurando il miglior partito tanto per la economia, che per la perfezione dei medicinali sotto la responsabilità de' professori ordinando, che non possa spedirsi mandato di pagamento senza il certificato degli stessi professori.

LII.

Verificata la morte degl' individui della bassa famiglia, si darà la consueta sovvenzione di libbre tredici cera e scudi tre da erogarsi nella celebrazione di quindici messe, del che è incaricato il maestro di casa, ferma rimanendo l'abolizione di qualunque sovvenzione alla famiglia nobile per tale titolo.

LIII.

Le fabbriche a carico de' palazzi apostolici sono quelle del Laterano, del Vaticano e Quirinale colle loro attuali dipendenze, dei palazzi e chiesa di Castel Gandolfo, della chiesa di s. Maria ad Martyres detta la Rotonda, e del palazzetto di papa Giulio.

LIV.

I lavori, che possono occorrere nelle medesime sono di quattro classi:

Prima

Ordinaria manutenzione.

Seconda

Risarcimenti straordinari.

Terza

Grandi riparazioni e nuove costruzioni.

Quarta

Manutenzione e restauri delle condotture.

LV.

I bisogni d'ordinaria manutenzione, ossia semplici acconcimi, saranno esaminati dal sotto foriere, il quale riconosciuti i lavori tenui e necessari, con intelligenza del foriere maggiore dovrà farne relazione a monsignor maggiordomo, che li ordinerà agli artisti con appositi biglietti da lui sottoscritti portanti la sommaria descrizione del lavoro da eseguirsi, ritenendone presso di sé regolare registro. Il sotto foriere invigilerà, che sieno prontamente e con esattezza eseguiti.

LVI.

Sugli straordinari risarcimenti, che si riconosceranno necessari, se ne farà dal sotto fo-

riere rapporto al foriere maggiore, il quale ne commetterà all'architetto la descrizione colla perizia estimativa, e quindi ne riferirà in congregazione per la determinazione da prendersi. Per ciò che rimarrà approvato, il sotto foriere coll'architetto ne commetterà la esecuzione agli artisti rispettivi, passando loro la descrizione del lavoro, alla quale dovranno strettamente uniformarsi, col biglietto di monsignor maggiordomo come sopra, invigilando il sotto foriere e l'architetto sull'esatto adempimento.

LVII.

Di ambedue le surriferite specie di lavori gli artisti dovranno esibire immancabilmente di trimestre in trimestre i conti giustificati dai rispettivi biglietti e descrizioni. L'architetto sarà tenuto rincontrare prima la corrispondenza fra le ordinazioni e le partite descritte, ed in seguito verificherà sulla faccia del luogo i lavori eseguiti unitamente al sotto foriere tanto nella qualità che nella quantità: quindi li tarerà a loro giusti prezzi, e farà insieme espressa menzione dei risultati del riscontro. Tali conti approvati dal foriere maggiore passeranno a monsignor maggiordomo per l'ordine di pagamento.

LVIII.

Le grandi riparazioni o nuovi lavori saranno preventivamente discussi sulla massima in congregazione. Ammessi in genere, l'architetto formerà i disegni, perizie estimative, capitoli e condizioni che monsignor maggiordomo presenterà alla sovrana approvazione, dopo la quale saranno promosse le offerte almeno di tre artisti principali, ovvero affisse le notificazioni secondo la importanza, e da monsignor maggiordomo col voto della congregazione si delibereranno al migliore oblatore. Ne verrà stipolato contratto con tutte le necessarie condizioni e cautele; e la vigilanza alla esecuzione resterà affidata al sotto foriere e all'architetto, i quali trovando che i lavori non si eseguiscono secondo i patti dovranno farne rapporto al foriere maggiore, ed in fine dell'opera dovranno presentare alla congregazione una relazione esatta di tutto il lavoro.

LIX.

Pei lavori ordinari occorrenti alle condotture che portano l'acqua principalmente ai palazzi e giardini pontifici vi sarà un capo mastro muratore col nome di fontaniere ed uno stagnaro. Quando si manifestino danni, il riparo dei quali sia di poca entità, si ordinerà agli artisti con biglietto, come all'art. LV.

LX.

Negli altri casi analoghi a quelli contemplati agli articoli LVI, LVII, LVIII, si procederà colle medesime cautele ivi prescritte, ordinandosi che l'architetto eseguisca assolutamente il rincontro ad ogni porzione di lavoro alle condotture, prima che le opere vengano murate e rimperte.

LXI.

Si formerà dall'architetto la descrizione di tutte le cassette, fistole, sbocchi di condotti e sfogatori, e ne sarà appaltata ad abile stagnaro la manutenzione per un'annua determinata somma, compresi gli accessi, recessi, prove, levare e ridare l'acqua coll'obbligo di mantenere il tutto sempre in perfetta attività, e di prestarsi con prontezza ad ogni avviso per rimuoverne gli ostacoli. L'appalto verrà deliberato in congregazione col metodo delle offerte, ed il pagamento concordato non potrà aver luogo, se non sulla esibita del certificato dell'architetto, comprovante l'esatto adempimento delle obbligazioni, che per mezzo del foriere maggiore giungerà a monsignor maggiordomo.

LXII.

Il giardiniere del Quirinale e quello del Vaticano avranno rispettivamente la consegna di tutti gli attrezzi, stigli e vaserie, non meno che dei soprasuoli. Dipenderanno immediatamente dal maestro di casa, ed appresso di loro avranno in cadaun giardino due soli garzoni a salario fisso.

LXIII.

È attribuita a ciascun giardiniere, colla intesa del maestro di casa, la incombenza delle spese giornaliere per le minute cose, e per gli operai da assumersi alla occorrenza, che saranno dal detto giardiniere personalmente soddisfatti alla fine di ogni settimana. Di tali spese, previo esame, sarà rimborsato il giardiniere dal maestro di casa settimanalmente.

LXIV.

Delle provviste e spese straordinarie e di poca entità, il giardiniere farà rapporto al maestro di casa, il quale lo sottoporrà a monsignor maggiordomo per l'ordine di esecuzione, che si darà sempre in iscritto; e qualora la spesa importasse una somma rilevante si proporrà in congregazione. D'appresso la risoluzione affermativa, la spesa verrà effettuata dal maestro di casa, il quale ne presenterà nota a monsi-

gnor maggiordomo. In fine d'ogni anno la computisteria farà un riassunto generale delle spese sopraindicate, che alleggerà al bilancio generale, onde apparisca distintamente quanto riguarda questo ramo di amministrazione.

LXV.

La direzione delle scuderie appartiene al cavallerizzo. L'amministrazione delle medesime ha rapporto

1. Alle bestie, per le quali deve provvedersi, all'acquisto, riforma, foraggi, ferrature e medicature.

2. Ai legni, dei quali occorre l'acquisto, riforma e risarcimenti.

3. Ai finimenti in tutto come ai legni.

4. Agli attrezzi diversi, dei quali deve regolarsi l'acquisto e la durata; mentre per quanto riguarda gl'inventari e gl'inservienti, rimangono del tutto applicate le disposizioni generali.

LXVI.

Per mantenere il completo numero delle bestie si farà al bisogno la rimonta, acquistando nella primavera gli occorrenti polledri dalle migliori razze. Il cavallerizzo farà rapporto a monsignor maggiordomo delle occorrenze, e discusso l'affare in congregazione, sarà destinato il numero e la qualità delle bestie da provvedersi, di che rimarrà egli incaricato; e a questo effetto, per mezzo del maestro di stalla, farà le diligenze opportune, e quindi verrà alla effettuazione del contratto che dovrà sottoporsi all'approvazione di monsignor maggiordomo per conseguire il pagamento.

LXVII.

La riforma delle bestie sarà regolata come all'articolo x.

LXVIII.

Sarà provveduto il foraggio ordinario di fieno e paglia, mediante contratto fisso con un fornitore generale, senza che detto fornitore debba prendere alcuna parte sulla distribuzione dei foraggi. Questi contratti si faranno mediante invito pubblico, e per la durata di un anno dal 1° settembre al 31 di agosto, e dovranno esser fissati sempre nel mese di giugno precedente, spettandone la delibera a monsignor maggiordomo, intesa la congregazione. La biada e farina si provvederà all'ingrosso, e sarà tenuta in custodia dal maestro di casa.

LXIX.

Dal principio e per tutta la durata del contratto, il fornitore sarà tenuto a somministrare prontamente quella quantità di generi, che dal cavallerizzo di volta in volta con biglietti gli sarà ordinata. Il maestro di stalla personalmente presente alla consegna esaminerà prima la qualità, e ritrovandola conforme ai patti, ne farà il peso e misura, di che rilascerà ricevuta. Queste ricevute saranno in ogni mese riassunte in un conto, che munito delle prescritte approvazioni passerà in computisteria pel mandato di pagamento.

LXX.

Il fornitore dovrà assoggettarsi al patto, che se il maestro di stalla troverà difettoso qualcuno dei generi non possa avere altro ricorso al cavallerizzo, il quale definirà sommariamente la questione, escluso qualunque ricorso al tribunale o alli periti: conformandosi il parere del cavallerizzo a quello del maestro di stalla, il fornitore dovrà riportare indietro il genere dichiarato difettoso, e dentro le ore 24 supplire con altro di perfetta qualità, e in caso diverso il cavallerizzo autorizzerà il maestro di stalla a provvedere immediatamente l'occorrente al prezzo reperibile, a tutto danno e spesa del fornitore, addebitandogli il discapito nell'approvare il conto mensile.

LXXI.

Allorquando qualcuna delle bestie abbia foraggio straordinario, cioè di gramiccia, cicoria, erba, semola ed orzo, si provvederanno tali generi dal maestro di stalla con ordine del cavallerizzo, ed anche di questi se n'esibirà il conto mensile, che colle consuete approvazioni passerà in computisteria pel rimborso.

LXXII.

Il maestro di stalla presenterà ogni sabato al cavallerizzo un doppio stato delle bestie colla indicazione delle giornate di presenza in istalla, e de' generi che ciascuna bestia in quella settimana ha consumato a norma della tariffa, ed ottenutane dal medesimo l'approvazione riterrà uno dei detti stati presso di sé per norma dei generi da caricarsi per la veniente settimana, e l'altro, previa l'approvazione della congregazione, sarà inoltrato alla computisteria, dalla quale alla fine di ogni anno si compilerà lo stato generale di consumo in corrispondenza col quantitativo de' generi somministrati dal fornitore.

LXXIII.

Si formerà per le ferrature e medicature un contratto con un mariscalco veterinario per ogni capo di bestia, che sarà in istalla. Il contratto stabilirà a tutta cura e spesa del mariscalco la ferratura e la piccola medicatura, ossia medicatura esterna, a differenza della interna, detta gran medicatura, la quale sarà affidata ad un professore veterinario, a cui il palazzo apostolico corrisponderà una gratificazione, e rimborserà le spese di medicamenti. Il contratto col mariscalco sarà deliberato da monsignor maggiordomo in congregazione sulla relazione del cavallerizzo, che presenterà almeno tre offerte dei più abili mariscalchi, ed il pagamento a termini del contratto avrà effetto sul certificato del maestro di stalla, munito delle superiori approvazioni.

LXXIV.

L'acquisto di nuovi legni sarà regolato in tutto come agli art. XLIV e XLV. Le riforme si effettueranno conformemente all'art. X, e nell'uno e l'altro caso restano addossate le incombenze ivi precisate al cavallerizzo ed al maestro di stalla. Il compratore sarà tenuto a variare la forma ed il colore dei legni.

LXXV.

A maggior economia dell'amministrazione si pattuirà la manutenzione con un facocchio, ferracocchio o ferraro pei lavori della propria arte. A quest'effetto il maestro di stalla formerà lo stato dei legni in servizio, e quindi si procederà nel modo espresso all'art. LXXIII alla delibera del contratto a favore del migliore oblatore coi patti soliti e colla più precisa demarcazione degli obblighi, affinchè non abbiano ad accadere contestazioni. Il pagamento avrà luogo in ogni periodo convenuto, sul certificato del maestro di stalla approvato dal cavallerizzo, comprovante l'adempimento delle obbligazioni.

LXXVI.

Per l'acquisto, riforma e manutenzione degli oggetti di selleria si osserverà in tutta la estensione quanto è stato prescritto rapporto ai legni.

LXXVII.

Qualunque lavoro straordinario tanto pei legni, che per gli oggetti di selleria non suscettibili di appalto fisso, sarà regolato conforme-

mente al disposto nell'art. XLIII, addossandone la incombenza al cavallerizzo ed al maestro di stalla.

LXXVIII.

Gli attrezzi diversi e minuti si acquisteranno dal maestro di casa colla intelligenza del cavallerizzo, facendone nota a forma dell'art. XXXII.

LXXIX.

Il preciso numero di cavalli e di legni, ed il metodo di servizio e disciplina delle scuderie pontificie saranno stabiliti dalla congregazione con un subalterno regolamento, che sarà sanzionato da Sua Santità. Monsignor maggiordomo formerà nota delle persone, alle quali secondo l'impiego si permetterà l'uso delle carrozze di palazzo. Niun altro potrà servirsi delle medesime senza il biglietto di monsignor maggiordomo, da rinnovarsi ad ogni occorrenza.

LXXX.

Un limitato ed inalterabile assegno di olio, legna, carbone e carbonella, come pure un indennizzo in contanti per le spese di carta, penne e libri verrà distribuito agli uffici ed alle persone aventi diritto. Questo sarà fissato con un elenco, che monsignor maggiordomo unirà alla formazione del ruolo.

LXXXI.

La compra dell'olio, legna, carbone ec. si farà all'ingrosso annualmente dal maestro di casa, coll'ordine e modo, che prescriverà monsignor maggiordomo, intesa la congregazione, i cui documenti per ottenerne il pagamento dovranno consistere nella nota regolare, o contratto, e nella ricevuta del dispensiere visitata dal foriere maggiore. La distribuzione si farà dal dispensiere ai capi di azienda, o altri inservienti, portando le loro ricevute in appoggio del suo rendiconto a generi mensualmente.

LXXXII.

La guardia Nobile, riformata secondo i chirografi dei 17 febbraio e 24 marzo 1824, presenterà prima della fine di novembre a monsignor maggiordomo per organo del capitano, che fa le funzioni di comandante, il conto preventivo della spesa, colla distinzione delle scadenze per mese, e su questo, previo l'esame da farsene dalla congregazione, verrà determinata anticipatamente la mensuale somministra-

zione approssimativa. Alla fine d'ogni mese esibirà il rendiconto di cassa, del cui risultato si avrà ragione per determinare la somma occorrente nel mese successivo, e finito l'anno, entro il mese di gennaio, presenterà a monsignor maggiordomo il riassunto generale della sua gestione da allegarsi al bilancio generale.

LXXXIII.

Le medesime disposizioni avranno luogo rispetto alla guardia Svizzera, uniformandosi alla recente convenzione col cantone di Lucerna.

LXXXIV.

L'amministrazione delle proprietà dei palazzi apostolici in Castel Gandolfo sarà condotta col medesimo sistema e coi regolamenti stabiliti per quelli di Roma, in tutti i casi ad essa comuni.

LXXXV.

Le tenui e urgenti spese per lavori o di fabbriche, o di giardini si faranno per mezzo degli artisti di detto luogo dal guardaroba, trasmettendone la nota mensile giustificata per esser sottoposta a monsignor maggiordomo, e riceverne il rimborso, dopo che il maestro di casa o sotto foriere, secondo le diverse specie delle spese, ne avranno esaminate le partite.

LXXXVI.

Si conferma la distribuzione caritativa della carne e della china ai poveri di Castel Gandolfo, mediante biglietti del parroco. Monsignor maggiordomo formerà contratti annuali ed incaricherà il governatore per la sorveglianza, affinché i sovvenuti non restino defraudati. I conti mensili, approvati dal governatore e dal medico, passeranno al maestro di casa per l'approvazione di monsignor maggiordomo.

LXXXVII.

Restano confermate tutte le abolizioni, riforme e provvedimenti presi dal moto-proprio del 20 novembre 1800, che non si oppongono alle presenti disposizioni.

LXXXVIII.

Le presenti disposizioni cominceranno ad avere il loro pieno effetto ed esecuzione il primo gennaio 1833.

Volendo e decretando, che il presente Nostro Motu-Proprio e quanto in esso viene ordinato e prescritto debba sempre ed in tutte le sue

parti inviolabilmente osservarsi; che non possa a tutte e singole cose contenute nel medesimo mai darsi nè opporsi eccezione di orrezione e surrezione, nè di alcun altro vizio o difetto della Nostra volontà, che mai sotto tali o altri pretesti, colori e titoli di qualsivoglia validità ed efficacia essi siano, ancorchè di *ius quaesito* o d'interesse del terzo, non possa quanto si è da Noi con questa Nostra legge ordinato e prescritto, essere impugnato, moderato, rivotato, ridotto *ad viam iuris*, neppure *per apositionem oris*; che così e non altrimenti debba in perpetuo giudicarsi, definirsi ed interpretarsi da qualunque siasi tribunale tanto laico che ecclesiastico, e da qualunque altra autorità, benchè degna d'individua, speciale e specialissima menzione: togliendo a tutti indistintamente ogni facoltà e giurisdizione di definire ed interpretare in contrario, e dichiarando fin d'adesso nullo, irrito ed invalido tutto ciò che da ciascuno di qualunque autorità munito, scientemente o ignorantemente fosse giudicato e prescritto, o si tentasse di giudicare e prescrivere contro la forma e disposizione del presente Nostro Motu-Proprio, il quale vogliamo che vaglia ed abbia il suo pieno effetto ed esecuzione con la semplice Nostra sottoscrizione; quantunque non siano state chiamate e sentite qualsivoglia persone privilegiate e privilegiatissime, che avessero o pretendessero avervi interesse, e che per comprenderle vi fosse bisogno d'individualmente ed espressamente nominarle, non ostante la bolla di Pio IV *de registrandis*, la regola della Nostra cancelleria, *de iure quaesito non tollendo*, e non ostante ancora tutte e qualsivoglia costituzioni apostoliche Nostre e dei Nostri predecessori, ordinazioni, brevi, decreti, chiroграфи, statuti, riforme, stili e consuetudini, e qualunque altra cosa che facesse o potesse fare in contrario, alle quali cose tutte e singole, avendone qui il tenore per espresso e riferito di parola in parola, in quanto possano opporsi alla piena e totale esecuzione di quanto si contiene nel presente Motu-Proprio, ampiamente ed in ogni più valida maniera deroghiamo, ancorchè tali costituzioni apostoliche ed altre ordinazioni fossero rivestite di clausole derogatorie, essendo precisa Nostra intenzione e volontà, che sempre ed in tutte le loro parti debbano inviolabilmente ed in ogni tempo osservarsi le disposizioni da Noi presentemente stabilite e prescritte, abolendo e dichiarando nulle, irritate e di niuna efficacia tutte le altre, che non si conformino alle medesime.

Dato dal Nostro palazzo apostolico nel Vaticano questo dì 10 dicembre 1832.

GREGORIUS PP. XVI.

CXCI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit ampliatio dotationis ecclesiae parochialis sanctae Mariae Gratiarum castri Palatii, dioecesis Assisiensis, facta applicatione bonorum legati pii Dreuccioli¹.

Venerabili fratri
episcopo Assisiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ex pastoralis officii Nostri debito convenit, ut ea quae ad ecclesiarum omnium praesertim parochialium indigentis consulendum, et pro supportandis oneribus illarum rectoribus pro tempore existentibus utilia fore dignoscimus, apostolica benignitate concedamus, prout conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Exhibita siquidem Nobis nuper fuit pro parte dilecti filii Benvenuti Franceschini presbyteri ac rectoris parochialis ecclesiae sanctae Mariae Gratiarum nuncupatae castri Palatii Assisiensis dioecesis, expositio continebat, quod parochialis ecclesia praefata tam modicis est dotata redditibus, ut cum non levi parochianorum ipsius parochialis ecclesiae animarum detrimento difficile idoneus presbyter, qui in suscepto parochiali munere perseveret, inveniatur. Si autem, sicut eadem expositio subiungebat, legatum pium Dreuccioli nuncupatum, ad quod dum illud pro tempore vacat nominatio personae idoneae ad pro tempore existentem praefatae parochialis ecclesiae rectorem ex illius fundatione spectat et pertinet, et quod per obitum quondam Bernardini Aluigi illius dum viveret ultimi possessoris extra Romanam curiam pluribus ab hinc annis defuncti ad praesens vacet, cum omnibus illius bonis ac fructibus, redditibus et proventibus praefatae parochiali ecclesiae perpetuo ut infra uniretur, aliaque infra scripta per Nos ac Sedem Apostolicam, etiam ut infra fierent et ordinarentur, ex hoc profecto tum decentiori pro tempore existentis ipsius parochialis ecclesiae rectoris sustentationi, tum etiam animarum dictorum parochianorum curae foret aliqua in parte consultum. Ideo Nobis humiliter supplicari fecit exponens praefatus, quatenus eius votis in praemissis formaliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur eidem exponenti specialem gratiam facere volentes, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel

¹ Ex Bullario Romano.

causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutum fore censentes, ac aliarum unionum praefatae parochiali ecclesiae hactenus forsitan factarum, si quae sint tenores etiam veriores, ac datas, nec non verum et ultimum praefati legati pii vacationis modum praesentibus pro expressis habentes huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint ad id evocandi legatum pium praefatum, ut praefertur, vacans, cuius fructus, redditus et proventus etiam non deductis illius oneribus septem ducatorum auri de Camera valorem annuum, ut asseritur, non excedunt, eidem parochiali ecclesiae, cuius et illi forsitan adnexorum fructus, redditus et proventus sexdecim unciae cum incertis viginti quatuor ducatorum auri similium valorem annuum, ut etiam asseritur, non excedunt, cum omnibus et singulis illius fructibus, redditibus et proventibus praefatis, nec non bonis, rebus, proprietatibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis, ita quod liceat moderno et pro tempore existenti eiusdem parochialis ecclesiae rectori per se vel alium seu alios huiusmodi legati pii bonorum, rerum, proprietatum, iurium, fructuum, reddituum, proventuum, obventionum et emolumentorum praefatorum veram, realem, corporalem et actua-lem possessionem propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res et proprietates locare, dislocare, arrendare, illiusque fructus, redditus et proventus praefatos percipere, exigere, levare; supportatis tamen prius per modernum ac pro tempore existentem ipsius parochialis ecclesiae rectorem omnibus praefato legato pio inhaerentibus oneribus in suos usus et utilitatem convertere, cuiusvis licentia desuper minime requisita, apostolica auctoritate praefata, sine alicuius praedictio perpetuo unias, adnectes et incorpores.

Nos enim si unionem, adnexionem et incorporationem huiusmodi per te earundem praesentium vigore fieri contigerit, ut praefertur, easdem praesentes ex quocumque capite vel causa, etiam necessario exprimenda, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aliove quopiam defectu notari, impugnari, retractari, annullari, invalidari sive in ius vel controversiam vocari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas quodcumque iustitiae vel gratiae remedium impetrari posse; sed illas semper et perpetuo validas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fun-

gentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice legatos dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, etsi secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis, et quatenus opus sit, Nostra et cancellariae praefatae regula de unionibus ad partes committendis, ac de exprimendo in eis vero annuo beneficiorum ecclesiasticorum valore, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis: quibus omnibus et singulis etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores ac si de verbo ad verbum, nil penitus omissis et forma in illis tradita observata inserti forent, eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide pro hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima decembris millesimo octingentesimo trigesimo secundo, pontificatus Nostri anno secundo.

CXCII.

EPISTOLA

Cum Ferdinando regni utriusque Siciliae rege laetatur de nuptiis initis cum Maria Christina¹.

Carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando regni utriusque Siciliae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Quae die vigesimo primo novembris anni proximi peracta esse nuptiarum solemnium sublato iam auctoritate Nostra, quod iisdem ob-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

stabat, impedimento, inter regiam maiestatem tuam et carissimam in Christo filiam Nostram Mariam Christinam de domo regum Sardiniae Nobis renuntiasti, plurimo sane quidem Nos gaudio affecerunt. Nam et Nostras esse arbitramur, quae tuae sunt laetitiae causae, et ex hoc connubio, unde arctior tantarum familiarum existit coniunctio, maximas in populos utrique familiae subiectos, imo et in ipsam Ecclesiam catholicam profecturas confidimus opportunitates. Quare pro huiusmodi adhibito Nobis officio, maiestati tuae gratias agimus singulares ac regem regum enixe obsecramus, ut istas nuptias uberiori semper suarum benedictionum copia fortunet, atque exinde praeclaram regiam domum tuam sobole constituet. Horum autem munerum auspicem simulque praecipuae Nostrae caritatis pignus, apostolicam benedictionem ex imo corde depromptam, tibi, carissime in Christo filii Noster, ac reginae dilectissimae tuae coniugi, nec non et universae regiae domui, amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

CXCH.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio resolutionis editae a sacra congregatione Negotiis Ecclesiasticis praeposita, super litibus subortis inter nosocomium et collegium canonicorum civitatis Turritanae¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Arborensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romani Pontifices praeclarum semper omni-que laude dignum iure meritoque existimarunt, opportuno consilio adversus ea occurrere, quae publicum bonum perturbare videntur, atque apostolica auctoritate eas praesertim controversias dirimere, quae animorum dissensionem foventes, mutuam charitatem labefactant aliisque malis aditum saepissime praebent.

Quamobrem Nos praedecessorum Nostrorum vestigia sectantes, quamquam gravissimis innumerisque curis, quae ab apostolico ministerio disiungi minime possunt, continenter distinemur, haud tamen praetermittimus huiusmodi

dissensionum causas ad Nos avocare illasque diligenter examinare Nostrisque oculis perscrutari atque cognoscere. Iam porro huius conditionis et naturae eam controversiam existimavimus, quae diu multumque metropolitanum inter canonicorum collegium et nosocomium Turritanae civitatis fuit agitata. Quae quidem controversia originem duxit ex redditibus, quos diuturna Turritanae ecclesiae viduitate collectos defunctus Carolus Thomas Arnosius illius dioecesis archiepiscopus Turritano nosocomio donandos constituit.

Nos itaque carissimi in Christo filii Nostri Sardiniae regis illustris votis alacri libentique animo annuentes, et cum eiusdem metropolitani canonicorum collegii, tum nosocomii bono ac tranquillitati prospicere summopere cupientes, causam et quaestionem huiusmodi, a quocumque iudice et tribunali ad Nos ipsos avocantes eamque de medio tollere et extinguere omnino volentes, de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, illam sacrae congregationi Negotiis Ecclesiasticis praepositae cognoscendam atque examinandam commisimus. Quocirca eadem sacra congregatio commemoratam quaestionem et rationum momenta ab utraque parte allata maturo diligentique examine naviter scienterque ponderavit et decretum ad hanc quaestionem penitus amovendam conficiendum curavit. Cum igitur Nos velimus huiusmodi decretum apostolicae Nostrae auctoritatis robore munitum suum consequi effectum, Nostros in te oculos, venerabilis frater, convertimus, ac singulari tua fide, integritate, prudentia, doctrina magnopere in Domino fidentes, hoc tibi munus committendum censuimus. Hisce igitur literis auctoritate Nostra apostolica te eligimus et constituimus, tibi que facultates impertimur, ut ea omnia libere ac licite exequi valeas, quae sacra congregatio Negotiis Ecclesiasticis praeposita, decernenda statuit. Verum quo clare aperteque cognoscas, quid tibi sit peragendum, Nostris hisce literis eiusdem sacrae congregationis decretum ipsissimis verbis inserendum mandavimus, ex quo vel facile intelliges quid muneris tui ratio postulet, quaeque eadem sacra congregatio auctoritate Nostra apostolica perficienda censuerit.

DECRETUM

Quum Carolus Thomas Arnosius archiepiscopus Turritanus dum viveret, bona quaedam ex ipsius Turritanae ecclesiae redditibus ob diuturniorem eius viduitatem ab anno millesimo octingentesimo sexto ad annum millesimum octingentesimum decimum nonum collecta, eiusdem civitatis nosocomio dono tradere statuisset, intellexit, sibi que propositoque suo adversari capitulum ipsum metropolitanum, conten-

¹ Ex Bullario Romano.

dens praefata bona non eidem archiepiscopo, sed eius decessori Gavino Murru cessisse; proptereaque inter istius spolia esse recensenda; atque ex tribus eorum bonorum partibus unam seminario dioecesano, duas vero ipsius ecclesiae metropolitanae fabricae seu sacrario de veteri Apostolicae Sedis concessione esse considendas.

Quaestio hinc inter archiepiscopum seu nosocomium et capitulum Turritanum suborta est; quae cum quoquo versus dubitandi ratione non careret, optime se facturos vel ipsi contententes arbitrati sunt ex more maiorum Sedem Apostolicam adire Romanumque Pontificem exorare, ut et ipse eam cognosceret supremoque suo iudicio definiret: quorum precibus ac votis benigne annuens Leo XII fel. rec. sacrae congregationi Negotiis Ecclesiasticis extraordinariis praepositae commisit curam colligendi probationes et documenta seu rationes pro utraque parte concurrentes, atque ea omnia comparandi, quae super praemissis aequum disponerent iudicium ab Apostolica Sede emittendum. Hisce paruit s. congregatio diu seduloque expendit, quae ab ipsis in hac causa interesse habentibus deducta sunt, et alia quamplurima conquisivit, quae rei universae conficiendae apprime expedirent, quaeque facti speciem iurisque formam demonstrarent.

Atque hinc apparuit controversam pecuniae vim, rationibus tum primo subductis, expeditam fuisse cum Arnosius archiepiscopalem gereret potestatem et metropolitanam ipsam sedem possideret eidemque caedulam, ut aiunt, solutionis traditam fuisse ab eo, qui administrationem aeris alieni publici illius regni curabat. Nam etsi capitulum Turritanum id denegat contendatque hoc negotium peractum fuisse, praefato archiepiscopo Murru eam ecclesiam gubernante, tamen capitulum ipsum neque probat quod asserit, neque id verosimile videtur, quin turpis malefidei nota archiepiscopo Arnosio inuratur: proptereaque hunc ipsum archiepiscopum illius pecuniae sive redditus in possessione seu quasi possessione fuisse, ex deductis conficitur, eo vel magis quod iuxta mentem Iulii III in constitutione *Cum sicut Nobis*, edita die vigesima sexta iunii millesimo quingentesimo, quinquagesimo, cum eius sequentibus declaratoriis, fructus beneficii tum solum omnimodae beneficiarii proprietatis evadunt, cum beneficiarius ipse eos collegerit, atque cum suis plane commiscuerit, quod ab archiepiscopo Murru neque factum est, neque fieri potuit.

Alienum autem esset a proposito quaerere, num illius pecuniae sive redditus concessio utilior foret pro ecclesia metropolitana et eius sacrario, an pro ipsius civitatis nosocomio, cum satis sit dignoscere utrum archiepiscopus Arnosius pro suo lubitu, de huiusmodi redditibus

fundoque capitali disponere valeret: de necessitate vero eiusdem nosocomii plura allata sunt documenta eaque etiam relata in actis visitationis apostolicae super regularibus ipsius regni, atque etsi in eadem necessitate metropolitana ecclesiam eiusque sacrarium constitutum contendatur, tamen cum notum sit plura comparata fuisse subsidia, tum benignitate fel. rec. Pii VII, qui beneficiariis primo capitulum introeuntibus ratam pecuniae partem sacrario dare iussit (quamvis fortasse eorum pauci vel nemo huic pontificio mandato paruerit), tum benevolentia et magnanimitate ipsius archiepiscopi Arnosii, qui non modo sacram et pretiosam supellectilem vel dono dedit dum viveret, vel eidem sacrario legavit in morte, sed et ipsum haeredem testamento dixit duarum ex tribus partibus suorum bonorum in Sardiniae insula extantium plane mirum est ecclesiam et sacrarium ipsum in tanta rerum omnium quam contendunt versari egestate.

Caeterum quid in iure communi constitutum fuerit super spolio demortui episcopi, et super bonis in viduitate ecclesiae collectis non erat necessario inquirendum in casu, in quo peculiare ius sive privilegium per constitutiones apostolicas constabilitum fuit. Nam et s. Pius V in literis apostolicis *Exigit Nobis*, quas edidit die octava februarii millesimi quingentesimi sexagesimi septimi, et Clemens VIII siue in literis apostolicis *Decet Romanum Pontificem*, datis die decimatertia aprilis millesimi quingentesimi nonagesimi quarti, siue in aliis similibus *Apostolicae Sedis*, datis die vigesima quinta octobris millesimi sexcentissimi, et Urbanus VIII in suis literis *Alias sicut asseritur*, datis die septima decembris millesimi sexcentissimi quadragesimi primi, et Clemens XIII in suis *Affectuosa dilectio*, datis die sexta augusti millesimi septingentesimi sexagesimi quinti, et tandem Pius VI in aliis similibus literis *In supremo militantis*, datis die nona aprilis millesimi septingentesimi octuagesimi secundi multa statuerunt, quibus vel ipsum ius commune moderati sunt, vel novum quodammodo ac peculiare super praemissis pro Sardiniae regno ius ad formam privilegii condiderunt: animadversum hinc tamen est fructus qui colliguntur tempore sedis vacantis in iure communi ex Clementina septima de elect., *futuris successoribus fideliter reservandos*. Quare cum in casu praesenti ex mente Iulii III, de qua supra dictum est, conveniat haberi Arnosium, tamquam successorem, eidem fructus de quibus agitur, videntur consignandi.

Praeterea animadversum est, si quid iuris super episcoporum spoliis ecclesiae vel seminaria in Sardiniae regno sibi asserere possent, id certe non ex foundationis aliqua lege, sed ex apostolico indulto a s. Pio V aliisque Romanis pontificibus tradito repetendum esse, atque in

casu, quo episcopi iidem in ipsa Sardiniae insula ac extra eam, non tamen in Italia diem obierint supremum, proindeque nihil ecclesiae et seminario Turritano; ratione spoliis ob Arnosii obitum, quem extra Sardiniae insulam, sed in Italia evenisse constat, super eius bonis ius esset, nisi ipse testamento suo praefatae ecclesiae et seminario eorum nonnulla dare imperasset.

Romani autem Pontifices in huiusmodi indultis elargiendis ea mente fuisse videntur, ut subsidia quidem ecclesiae ac seminariis novisque episcopis successoribus suppeditarent, sed exinde legem nullam sibi imponent, ne aliquo in casu fortasse vel extraordinario vel peculiaribus circumstantiis in eo concurrentibus specialem sumerent providentiam. Porro s. Pius V in praefata constitutione considerans episcopos successores quibus in Sardiniae regno ex Romanorum Pontificum indulto spolia demortuorum episcoporum et redditus in viduitate ecclesiarum collecti tradebantur, minime sollicitos fuisse ea parare, quae ad ecclesiae fabricam conservandam vel ad Dei cultum decenter celebrandum necessariae erant, instante catholico rege, cuius temporali regimini Sardinia tum parebat, mandavit spolia et redditus huiusmodi in posterum non archiepiscopis et episcopis, sed ecclesiis ipsis assignari. At Pius VI anno millesimo septingentesimo octuagesimo secundo s. Pii V constitutionem aliquantulum moderatus est, cum instante Victorio Amadeo recol. me. Sardiniae rege indulsit duas partes ex fructibus collectis in viduitate ecclesiarum praefatarum tradi episcopis successoribus, unam vero seminario dioecesano reservari, firmis remanentibus dispositionibus suorum Pontificum praedecessorum super spoliis eorundem episcoporum. Nam Clemens XIII in literis apostolicis *Affectuosa dilectio*, editis die sexta augusti millesimo septingentesimo sexagesimo quinto, instante Carolo Emmanuele rec. me. eiusdem insulae rege, super huiusmodi spoliis constituit, ut tertia eorum pars seminario dioecesano traderetur.

Et cum mentio facta sit de pontifice Clemente XIII sa. me. animadversum est, cum in praefatis literis, instante eodem rege, controversiam, quae inter capitulum et canonicos Ampurienses ex una parte, et capitulum et canonicos collegiatae Civitatensis ex altera, magno animorum aestu super iure percipiendi spolia ac fructus in viduitate ecclesiae collectos agitabatur, ad se avocasse, eamque ut litigia huiusmodi ecclesiasticorum virorum animos non modice perturbantia de medio tollerentur, penitus et omnino ex tunc extinxisse, et hinc praecipisse pecuniam omnem ad tria millia quadringenta scutata monetae Romanae, de qua lis erat, in quinque aequales partes dividi et repartiri, atque mandasse earum unam tradi

capitulo et canonicis praefatae collegiatae Civitatensis, alteram ecclesiae s. Simplicii, et reliquas tres Seminario Ampuriensi proxime erigendo: ex quo factum est, ut capitulum et canonici Ampurienses ab iis percipiendis pecuniis, plane excluderentur.

Itaque ex his constat Romanos Pontifices aliquando suprema sua apostolica usos fuisse potestate, non modo ad lites dirimendas, quae occasione spoliis aut fructus in viduitate ecclesiarum collecti movebantur, sed ad spolia ipsa praefatosque fructus in aliud pium ac magis utile opus convertendos.

Atque huius rei ratio potior habenda est in praesenti casu, coalescentibus pretio sane multo fructibus ob ipsam diuturniorem per annos quatuordecim Turritanae ecclesiae viduitatem, cum praesumendum sit Romanos Pontifices in elargiendis huiusmodi indultis ad casus ordinarios atque communes potius, quam ad extraordinarios respexisse, qui raro admodum contingere solent, atque in his postremis congruum esse videtur per ipsos Pontifices extraordinariam adhiberi providentiam.

His ergo aliisque gravioribus quamplurimis rationibus, quae brevitatibus gratia omittuntur, attentis, sacra congregatio Negotiis Ecclesiasticis extraordinariis praeposita censuit in casu, de quo agitur, expedire sanctissimum dominum nostrum Gregorium XVI suprema sua uti apostolica auctoritate ad huiusmodi controversiam finiendam ita, ut ipsi sanctissimo domino Nostro consulendum sit, ut eam omnem controversiam primo ad se avocet atque plane extinguat, imposito de ea perpetuo silentio, atque iubeat partibus interesse habentibus supremo suo iudicio plane acquiescere; deinde inhaerendo vestigiis Clementis XIII iuxta praefatas literas apostolicas *Affectuosa dilectio* de fructibus in viduitate ecclesiae Turritanae ab anno millesimo octingentesimo sexto ad annum millesimum octingentesimum decimum nonum collectis, firma tertia eorum parte seminario dioecesano iam assignata, praecipiat institui divisionem eorum bonorum in duodecim partes aequales, quarum novem tradantur nosocomio, cum quo lis est, et ex reliquis tribus partibus una adiungatur eidem seminario in augmentum tertiae partis totius summae iam forsitan perceptae vel percipiendae, duae vero reliquae partes sacrario ecclesiae metropolitanae vel eius fabricae assignentur pro earum necessitate vel utilitate.

Quare cum de huiusmodi sacrae congregationis sententia per me infrascriptum ipsius sacrae congregationis secretarium sanctissimus dominus Noster Gregorius divina providentia Papa XVI certior factus fuerit in ordinaria audientia habita die vigesima quarta iulii proximi, Sanctitas Sua omnibus praemissis bene matureque perpensis caeterisque consideratis,

quae consideranda erant, praefatam sacrae congregationis sententiam plane probare dignata est, ac primo quidem controversiam de qua agitur, ad se a quocumque tribunali ecclesiastico avocavit, super ea perpetuum silentium imposuit, mandavitque partes interesse habentes supremo suo iudicio acquiescere; deinde ex plenitudine suae potestatis decrevit, bona, fundos, redditus, pecunias fructusque in viduitate ecclesiae Turritanae ab anno millesimo octingentesimo sexto ad annum millesimum octingentesimum decimum nonum collectos, quorum quaestio est, subducta tertia eorum parte seminario dioecetano debita, in duodecim partes aequales distribui; atque ex his novem tradi nosocomio Turritano, cum quo lis est; ex tribus vero reliquis unam assignari ipsi seminario dioecetano in augmentum tertiae partis super universa summa iam forsitan perceptae vel percipiendae; alias vero duas partes concedi sacrario seu fabricae ecclesiae metropolitanae ad eos usus, ad quos per apostolicas constitutiones assignantur. Mandavit praeterea super praefatis decretum confici atque edi per acta praedictae s. congregationis, et in eius tabulis referri, commissa ipsius decreti executione archiepiscopo Arborensi atque per literas apostolicas in forma brevis expediri.

Datum Romae ex secretaria sacrae congregationis Negotiis Ecclesiasticis praepositae, nonis septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi secundi.

ALOISIUS FREZZA archiep. Chalc.
s. congr. secretarius.

Haec igitur omnia volumus, statuimus, decernimus, praecipimus atque mandamus, ut tam metropolitanum canonicorum collegium, quam nosocomium Turritanae civitatis, huic Nostro supremo iudicio omnino acquiescant, ac super commemorata causa et quaestione perpetuum silentium imponimus. Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, tibiue et eorum causa, quae expressa sunt, aliisque ad quos spectat et in posterum spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, aliisque omnibus et singulis etiam speciali mentione dignis in con-

trarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die undecima ianuarii millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

CXCIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit restitutio collegii civitatis Hispelli, et ampliatio dotationis illius¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Quae quantaque commoda ex recta adolescentium institutione morumque informatione tum in christianam, tum in civilem profluant rempublicam, nemo est, qui non videat, immo, et experientia magistra, id ipsum fateri non adigatur. Asperrima enim temporum conditio, qua tantopere urgemur, ab iis prorsus opinionum commentis repetenda, quae e reconditis latebris nequissimorum hominum erupta cereos adolescentium animos suavitate sermonis illi-ciunt et obcaecant eosque praecipites misere agunt. Quae quum ita sint, nihil potius Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostriis nihilque optabilius merito atque optimo iure fuit, quam vel eorum munificentia, vel providentissimis consiliis ea omnia comparare, quae ad iuventutem et religionem et bonis artibus instituendam, apprime conducunt.

Et sane plura in pontificia Nostra ditone recensentur gymnasia et adolescentium collegia, quae disciplinarum varietate, praeceptorum adlectu et legum observantia omnium profecto laudem omniumque admirationem sibi conciliarunt, quae inter illud quoque civitatis Hispelli intra limites Fulginatis dioeceseos. Haec studiorum palaestra ab anno usque millesimo sexcentesimo decimo primo, consilio et hortatu cardinalis Barberini, sacrorum Spoleti antistitis, cuius iurisdictioni Hispellum iam subiiciebatur, a municipio fuit instituta, atque idcirco publicis confectis tabulis, praeter alia sancitum est, ut ab eiusdem municipii curatoribus perpetuo regeretur; quod quidem praedecessor Noster Urbanus VIII confirmavit et approbavit suis apostolicis literis, datis die vigesima septima septembris anno millesimo sexcentesimo vigesimo octavo. Hinc quum progressu temporis nonnullae exortae fuissent controversiae publicos inter curatores et sacrorum Spoleti antisti-

¹ Ex Bullario Romano.

tem, qui illorum iura in hoc collegium contendere opinabatur, ipsique curatores ad supremum confugissent Pontificem, die decima secunda augusti anno millesimo septingentesimo trigesimo comminationem retulerunt, cuius vi interdicta quavis potestate, iis tantummodo committebatur reddituum administratio ac praceptorum electio. Praeterea quum Leonis XII pariter praedecessoris Nostri diplomate, cuius initium *Quod divina sapientia*, die vigesima octava augusti anno millesimo octingentesimo vigesimo quarto edito, quaedam in pontificiis provinciis gymnasia extinguerentur, nihilo tamen minus Hispelli collegium ex decreto Studiorum congregationis dici vigesimae octavae septembris insequentis anni, a qua eius leges docendique rationes fuerunt perpensae, stetit ac vixit nomenque seminarii collegii sibi vindicavit. Res ita se habebant, quum ingenti terraemotu, magna et praecipua Umbriae parte iactata, seminarii collegii aedificium adeo concussum, labefactum, ut die decima quinta ianuarii superioris anni illud occludere opus fuerit, statim ac nullum amplius praebeuit domicilium. Ex huiusmodi vero gymnasii defectu non mediocre in illius provinciae populos malum redundat, siquidem, quum adolescentes inibi excepti ad omnem pietatem et doctrinam informarentur, ut exinde prodire possint viri Ecclesiae ornamento et civilis reipublicae usui futuri, eorumque aliqui nulla prorsus impensa, reliqui autem tenui pecuniae summa alerentur, non solum e finitimis, sed et ex aliis locis eo mittebantur, et contubernalium numerus in dies frequentior. Ad hoc accedit Dei cultus ea in civitate aliquantulum imminutus, ac solemnia sacra haud veteri, ut antea splendore peracta, propterea quod illius alumni, qui divino ministerio se mancipabant in bina collegialia templa statis diebus ad ecclesiasticas subeundas caeremonias convenire solebant.

Primores itaque civitatis Hispelli magnopere cordi habentes, ut ibidem vetus reviviscat gymnasium, quod magno semper fuit honori, omniaque simul impedita perspicientes, ut eorum totiusque populi vota expleantur, valde opportunum fore existimarunt, bona ac redditus pii mulierum recessus eiusdem civitatis seminario collegio attribuire, quin tamen gynaecium illud praeccludatur, nam praeter ea satis habet unde vigeat ac propositi finis rationem omnino servet. Postquam ergo haec singula Nobis exponenda curaverint, suppliciter a Nobis petiere, ut eorum desideriis obsecundantes, Nostram indulgentiam in restituendum seminarium collegium benigne conferre velimus.

Nos igitur audita sententia venerabilis fratris Ignatii Ioannis episcopi Fulginatis, quem nunc ad Spoletinam archiepiscopalem ecclesiam transulimus, quum perpenderit, pii recessus ad-

ministrationem ab iisdem ipsis geri, quibus seminarii collegii regimen commissum est, redditus vero, qui ex suis bonis in singulos annos ei obveniunt in aliis usibus collocari, atque hisce etiam redditibus seminario collegio attributis, quidquid ei gynaecio superest, illius tuitioni admodum consulere, haud gravate fuimus adducti, ut eorum postulationibus annueremus, Nostrumque hac super re consilium per summum a Nostris publicis negotiis administrum patefacere constituimus. Verum cum oratores impense cupiant, huiusmodi voluntatem apostolicis literis confirmari, alacri libentique animo eis morem gerere censuimus. Nos ergo omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, gymnasii tam bene de re catholica et civili semper meriti, quantum in Nobis est, firmitati prospicere volentes, plena auctoritate Nostra apostolica abdicationem bonorum omnium fundorum, quae ad pium mulierum pertinebant recessum civitatis Hispelli a suis administratoribus factam, eorumque seminario collegio s. Felicis eiusdem civitatis perpetuam attributionem approbamus et confirmamus, et inviolabilis apostolicae firmitatis robore munimus. Mandamus tamen, ut eadem ipsa bona nequaquam devendi possint reparandis aedificiis, quum enim ex iis fundis tenue modo pretium perciperetur, satis videtur aes alienum contrahere ac fundos hypothecae subiicere, ea adiecta lege quolibet anno, aliquam pecuniae vim deponendi, quo illud dissolvatur.

Haec concedimus atque statuimus, decernentes hasce literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, etiam speciali mentione dignis iuramento quoque et confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium

quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die undecima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

CXC.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici collegii, cui nomen a sancto Antonio in urbe, fratrum minorum s. Francisci Conventualium*¹.

Dilecto filio Nostro
Augustino S. R. E. diacono
cardinali Rivarola

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nos summopere optemus sacrae visitationis inquisitione, statum collegii, cui a s. Antonio nomen, hic in urbe existentis missionum fratrum minorum s. Francisci Conventualium nuncupatorum, perspicere probe noscentes te, dilecte fili Noster, eximia prudentia, doctrina, pietate, religione, integritate, rerum gerendarum peritia aliisque egregiis animi ingenii que dotibus fulgere, idcirco huiusmodi munus tibi committendum existimavimus.

Quamobrem hisce literis te, dilecte fili Noster, visitatorem apostolicum collegii praedicti cum omnibus et singulis facultatibus, iuribus, indultis, cum huiusmodi munere coniunctis, auctoritate apostolica, ad Nostrum et huius Sanctae Sedis arbitrium eligimus, constituimus ac renuntiamus.

Itaque universis et singulis eiusdem collegii superioribus, fratribus aliisque ad quos spectat et quomodolibet spectabit in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque mandamus, ut te in visitatorem apostolicum a Nobis harum literarum vi adlectum et constitutum omni cum obsequio excipiant, tibi que pareant, faveant ac praesto sint.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, atque ipsius collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel qua-

vis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

CXCVI.

EPISTOLA

*Cum Othone Graeciae rege laetatur de eius ascensu ad solium; illumque hortatur ut fidem catholicam defendat*².

Carissimo in Christo filio Nostro Othoni
Graeciae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Si quid regiae maiestati tuae fuit iure meritoque expectandum, illud profecto fuit ut gratum Nobis esset futurum quod literis nuntias humanissimis, regium te Graeciae solium ascendisse. Nihil sane magis erat optandum, quam ut principi ea dignitas contingeret, cuius virtutes spem salutaris exitus recens instituti istius rerum ordinis afferrent. At vero quod tu potissimum, carissime in Christo fili Noster, ad istud fastigium fueris evectus, quem novimus ingenio, institutione omni que laude praestantem, hoc quidem non modo sperare Nos iubet, sed etiam confidere, Deo iuvante, quietam ac pacatam istis populis adesse tempora, et quod refert maximopere, sensus te regiae domus tuae tuique ipsius proprios catholicae fidei penitus addictos constantissime retinentem, omnia summo studio parique prudentia conaturum, quae ad ipsam tuam ac maiorum tuorum fidem tuendam, et, quoad fieri possit, provehendam pertineant. Gaudentes igitur ex animo tibi gratulamur in Domino, eumque, quantum contendere supplicibus votis possumus, precamur, ut assisticem *sedium suarum per quam reges regnant et legum conditores iusta decernunt, det tibi sapientiam, quae tecum sit et tecum laboret, ut scias quid acceptum sit apud eum*. Cuius praesidii omnisque rerum tuarum prosperitatis auspicem, simulque paternae praecipuaeque dilectionis Nostrae testimonium apostolicam benedictionem regiae maiestati tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

CXC VII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur concessio arae confectae ex reliquiis combustae basilicae Ostiensis, et plurimis privilegiis et indulgentiis ornatae favore principis Metternich primi, a publicis negociis Austriae imperatoris, administri¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Quum multae ac praeclarae sint animi ingenique dotes dilecti filii nobilis viri Clementis de Metternich primi, a publicis negotiis Austriae imperatoris et Hungariae regis, administri, et praesertim religionis studium; quumque plurima atque egregia sint ipsius clarissimi viri in rem catholicam atque hanc Apostolicam Sedem merita, haud potuimus, quin singulari benevolentiae Nostrae significatione eum complectemur. Iure itaque existimantes, catholicae religionis trophaeum ac veritatis Christi fidei argumentum celsitudini suae gratum acceptumque futurum, ei dono mittere constituimus aram ex marmoreis reliquiis combustae Ostiensis basilicae confectam, cuius in inferiori et antica parte urnam collocari curabimus, in qua asservantur exuviae Bonifacii martyris e sepulchreto ad urbem una cum nomine effossae. Quo vero isthaec ara magis magisque in pretio possit haberi, caelestium munerum thesauris, quorum dispensatores esse Nos voluit Altissimus, eam decorari decernimus.

Huiusmodi ergo auctoritate confisi concedimus et indulgemus, ut quotiescumque sacerdos aliquis inibi sacris operabitur pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, huiusmodi sacrificium animae ipsi plenarie suffragetur. Praeterea eadem auctoritate impertimur, ut singuli quique christifideles conscientiae sordibus per sacram confessionem ablutis ac caelesti dape refecti eandem aram in anniversaria qualibet tum Christi domini, tum eius matris itemque apostolorum principis celebritate adierint, dummodo pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces efuderint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem consequantur.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

¹ Ex Bullario Romano.

CXC VIII.

EPISTOLA

Ad Marianum episcopum Antiochenum in Indiis occidentalibus scribens, eum monet ne ecclesiam suam relinquat, et circa causas adductas remedia consulat².

Venerabili fratri

**Mariano episcopo Antiocheno
in Indiis occidentalibus**

GREGORIUS PP. XVI.

**Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Dilectus filius presbyter Franciscus Pomares obsequentissimas Nobis a te literas reddidit, quibus nonnulla istic adversus Ecclesiae libertatem gesta renuncias, ac praeterea significas te ex adverso valetudini tuae Antiocheno aere non mediocriter affici, postulasque suppliciter ut vinculum dissolvamus quo cum ecclesia ista coniunctus es; denique et nonnihil addis de sede episcopatus in alium benignioris coeli locum transferenda. Iamvero ad hanc translationem quod attinet, per te, facile intelligis, rem fore tot tantisque difficultatibus implicatam, ut maturiorem deliberationem ac tempus requirat. Quod vero ad libertatem ecclesiae, noli quaerere, ven. frater, quantis quotidie premamur angustiis ob memoratos a te et alios longe lateque invalescentes contra libertatem ipsam abusus ceterasque eiusdem ecclesiae calamitates. Quibus quidem haud praetermittimus ea, quae possumus, admoveere remedia, et adiutricem venerabilium fratrum episcoporum operam advocamus levamusque assidue manus Nostras ad coelestem Patrem, ut ipse, qui omnipotens et dives in misericordia est, respiciat ad vineam, quam plantavit dextera sua, eamque ab ingruentibus undique malis eripiat.

Sequitur iam, ut ad illa respondeamus, quae de tua valetudine ac de dimittenda in manibus Nostris ecclesia ista scribebas. Sane probari Nobis haud potuit, quod aegritudinis et adversitatum incommodis adeo te turbari passus es, ut vacare a bono episcopatus opere praeoptaveris, gregemque deserere tuo nunc solatio indigentem.

Nosti, ven. frater, tribulationes et pericula etiam graviora non ita christiano homini metuenda esse, propriis quasi viribus sustinenda, quum omnis fortitudo Nostra sit Christus, et sine quo nihil possumus, per illum cuncta valeamus. Permane igitur in vocatione qua a Christo ipso vocatus es per ministerium Romani Pontificis vicarii sui, atque ad animum

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

in mediis angustiis confirmandum, coronam recogita perseverantibus praeparatam; quae quidem eo pretiosior tibi reddetur ab aeterno pastore, quo maioribus fueris laboribus molestiisque perfunctus. Ceterum dolemus ex animo vicem tuam, ven. frater, paratique sumus ad te, omni qua in Domino possumus consolatione sustentandum.

Itaque auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut per ea cuiusque anni tempora, in quibus Antiochenum coelum gravius molestiusque tibi esse solet, valeas licite ac libere in salubriora alia istius dioeceseos loca transire. Verum providebis sedulo, ne ordinariam tuam residentiam ab Antiochena urbe in alium locum transtulisse censearis. Atque ad querelas Antiochenorum civium evitandas ea tibi esse poterit opportunissima ratio, ut per illud maioris periculi tempus pastorem in memoratis aliis dioeceseos partibus visitationem instituas. Cum enim frequens et quovis saltem biennio repetenda dioeceseos visitatio notissimo Tridentini concilii decreto praescripta sit, haud facile illi calumniari poterant fraternitatem tuam, a sua urbe visitationis causa discedentem. Quod supersit, D. O. M. fervidis precibus exoramus, ut plenius tuis moeroribus praestet levamentum, teque uberiori in dies pastoralis tuae curae fructu laetificet. Denique praecipuo de caritatis studio complectimur atque huius pignus adiungimus apostolicam benedictionem, quam universo etiam tuo gregi dispertiendam tibi, ven. frater, intimo cordis sensu peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die trigesima ianuarii anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno secundo.

CXCIX.

BULLA

*Qua fit reintegratio dioecesis Modrusiensis cum suis privilegiis*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Apostolici Nostri ministerii vigilans cura ac suprema, Nobis licet immerentibus, divinitus tradita potestas id postulat, ut sedium episcopaliū, quas noscimus rite constitutas, et catholicae religionis incremento ecclesiarumque regimini valde accommodatas, integritatem ac iura

conservemus et novo apostolicae confirmationis robore communiamus.

Sane ex vetustis monumentis accepimus, cathedram episcopalem, quae Corbaviae in Illyrico primitus erecta fuerat, Modrusiam inde, auctorante Apostolica Sede, fuisse translata, ibique Corbavienses seu Modrusienses antistites suam duxisse moram, donec Modrusia quoque a Turcis capta et solo igne ac ferro aequata, episcopus et capitulum in castrum Novi in Vinodol prope oram maritimam, sed intra Corbaviensis seu Modrusiensis dioecesis confinia sibi duxerint commigrandum. Et quamvis Romani Pontifices praedecessores Nostri, exeunte iam saeculo decimo quinto, praefatam Corbaviensem seu Modrusiensem dioecesim in spiritualibus ac temporalibus adeo turbatam suoque etiam viduatam pastore, administrandam commiserint episcopis pro tempore finitimae dioecesis Segnensis, illam nihilominus ab Apostolica Sede, cuius est novas erigere cathedrales ecclesias erectasque dividere, transferre aut suppressere, nunquam constat fuisse suppressione destructam aut Segnensi ecclesiae extinctiva unione incorporatam. Segnenses imo praesules peculiari administrationis titulo ex pontificiis Bullis quaesito Modrusiensem ecclesiam ad haec usque tempora gubernandam susceperunt: suos utraque dioecesis certos distinctosque iugiter servavit limites: duos episcopi Segnenses constituere consueverunt officiales seu vicarios generales, quorum alter Segnensem, alter Modrusiensem seu Corbaviensem administraret dioecesim: duos itidem occurrente Segnensis ecclesiae vacatione, electos fuisse patet vicarios capitulares, unum a capitulo Segnensi, alterum a capitulo Modrusiensi, ut suam quisque independentem ab altero, usquedum perduraret viduitas, regeret dioecesim.

Nuperrime autem sive rerum incitiae, sive cupidine latius explicandi propriam iurisdictionem non defuere, qui Modrusiensem seu Corbaviensem dioecesim dudum extinctam ac Segnensi ecclesiae ita unitam arbitrarentur, ut una dumtaxat evaserit dioecesis, solumque nomen ac titulus Modrusiensis ecclesiae superfuerit ad vetustae episcopalis sedis conservandam memoriam, ac propterea tempore vacationis cathedralis ecclesiae Segnensis unum tantummodo, atque istum a capitulo Segnensi eligendum esse vicarium capitularem, qui tum Segnensem, tum Modrusiensem gubernet dioecesim.

Cumque gravia exinde iurgia inter utriusque dioecesis clerum, iacturas in spiritali animarum regimine et noxia scandala in populo essent pertimescenda, nisi huius Sanctae Sedis supremo iudicio oborta dubitatio dirimeretur, idcirco charissimus in Christo filius Noster Franciscus primus Austriae imperator et Bohemiae atque

¹ Ex Bullario Romano.

Hungariae rex apostolicus id a Nobis studiosissime suis literis efflagitavit, ut memoratas dioeceses Segnensem et Modrusiensem inter se vere ac realiter esse distinctas, ac eveniente decessu episcopi pro tempore Segnensis et administratoris Modrusiensis, utrumque capitulum seorsim procedere debere ad electionem vicarii capitularis pro unaquaque dioecesi gubernanda, declararemus et praeciperemus.

Nos igitur qui earumdem dioecesium statum et antiquitatem utilitatemque perpendimus rationum momenta ab utriusque dioecesis clero allata mature consideravimus sententiamque venerabilium fratrum Petri Klobusiczki archiepiscopi Colovensius et Bachiensis, ac metropolitani ecclesiarum Modrusiensis et Segnensis, nec non bo. me. Ioannis Baptistae Iesich dum viveret episcopi Segnensis et administratoris Modrusiensis libravimus, eximium eiusdem Francisci primi imperatoris zelum pro bono et tranquillitate populorum suorum, eiusque in hanc Apostolicam Sedem venerationem meritis laudibus efferentes piisque eius postulationibus libenter morem gerentes, ac etiam Motu Proprio, certa scientia et matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine ac praesentium literarum tenore declaramus, dioecesim Modrusiensem seu Corbaviensem ab episcopo pro tempore Segnensi tamquam eius administratore procuratam ab dioecesi Segnensi esse vere ac realiter separatam et omnino distinctam, et quatenus opus sit de novo separamus, distinguimus atque secernimus.

Similiter iisdem motu, scientia ac potestatis plenitudine edicimus, declaramus atque mandamus, ut tempore vacationis tam sedis Segnensis, quam administrationis dioecesis Modrusiensis seu Corbaviensis ius eligendi vicarium capitularem pro sua quaque dioecesi ad utrumque capitulum spectet, nimirum ad capitulum Segnense vicarium pro dioecesi Segnensi, et ad capitulum Modrusiense seu Corbaviense pro dioecesi Modrusiensi, ut unusquisque vicarius capitularis iurisdictionem suam independentem ab altero exercere possit ac debeat.

Volumus tamen atque praecipimus, ut in electione vicarii capitularis sacri canones ac praesertim decreta sacrosancti concilii Tricentini ab utroque capitulo adamussum et inviolabiliter observentur atque custodiantur.

Praesentes quoque literas semper et perpetuo validas et efficaces esse ac fore, nec ullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis aut nullitatis vitio vel intentionis Nostrae aliove quovis defectu etiam ex eo quod ii, quorum interest aut interesse posset in futurum cuiusvis status, ordinis, praecminentiae et dignitatis sint etiam specifica mentione digni illis non consenserint, aut minime vocati et auditi fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegio-

rum vigore vocari aut audiri debuissent, aut ex eo quod solemnitates aut quaecumque alia forsitan servanda minime servata fuerint impugnari, aut in controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti vel iustitiae remedium impetrari posse; sed tamquam ex pontificiae providentiae officio et Motu Proprio factas omnimoda firmitate existere suosque integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis nuncios iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus ac declaramus.

Quocirca supradictum venerabilem fratrem Petrum Klobusiczki archiepiscopum Colovensium et Bachiensem in exequutorem praesentium literarum apostolica auctoritate constituimus, ut ipse per se vel alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum praesentes Nostras literas, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorum, quorum interest, aut alicuius eorum fuerit requisitus solemniter publicet ac omnia et singula in eis contenta, auctoritate Nostra statuatur atque decernatur et a cunctis inviolabiliter servari praecipiat. Atque ut tam ipse, quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomodolibet oritura etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare libere et licite possit ac valeat, omnimodam etiam facultatem concedimus et impertimur. Eidem vero archiepiscopo praecipimus, ut singulorum actorum in praesentium literarum exequutione conficiendorum exemplar authentica forma exaratum intra quadrimestre ab expleta ipsarum exequutione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivo congregationis rebus consistorialibus praepositae de more asservari, mandamus.

Non obstantibus Nostris et cancellariae apostolicae regulis de iure quaesito non tollendo, aut in contrarium praemissorum quomodolibet editis aliisque apostolicis quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, ac in universalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictarum ecclesiarum Segnensis ac Modrusiensis seu Corbaviensis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specia-

lis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem continentes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat has paginas Nostrae declarationis, confirmationis, separationis, divisionis, constitutionis, decreti, mandati, voluntatis, intentionis, deputationis ac derogationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CC.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus facultas sumendi reliquias corporis s. Augustini doctoris et episcopi conceditur episcopo Papiensi cum legibus servandis pro aperienda arca marmorea, in qua corporis reliquiae asservantur¹.

Venerabili fratri
episcopo Papiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Literis pridie nonas decembris ad Nos datis referebas, venerabilis frater, de arca marmorea, in qua corpus praestantissimi Ecclesiae doctoris s. Augustini asservatur, nuper tuis curis et studio ac opera Papiensium cuiusque ordinis civium instaurata ac translata pie solemniterque ad novum sacellum in isto cathedrali templo splendido opere exstructum. Addebas autem, tibi, ad devotionem istius populi erga s. doctorem magis magisque excitandam intento, consilium esse, ut capsulae interiori sacras illas exuvias continenti et iam pene dilapsae, substituas aliam

nobiliorem atque in anteriori parte crystallinam; cuius quidem rei perficiendae occasione optas insuper nonnihil sumere ex fragmentis ossium quodam peculiari sacculo clausis, quo illud in varias thecas rite dispersitum quibusdam dono tribuas, qui de aucta sacri corporis veneratione optime meriti sunt. Quum autem consilio et desiderio eidem tuo literae obstant Benedicti XIII gl. me. decessoris Nostri, haec et similia de s. Augustini corpore sub poena excommunicationis eo ipso incurrenda prohibentes, suppliciter Nobis postulas, ut tibi benignam ad ea gerenda veniam tribuamus.

Nos itaque tuam istam pietatem summopere commendantes et propensam ad tua studia voluntatem Nostram libenter tibi hac oblata opportunitate confirmantes, auctoritate Nostra apostolica concedimus et impertimur, ut idem s. Augustini corpus in memoratam novam capsulam transferre, et ex praedictis sacrorum ossium fragmentis partem aliquam, in peculiaribus thecis includendam, iis qui bene de sacris iisdem exuviis meriti sunt, aliisque, quibus tibi opportunum in Domino visum fuerit, donare libere ac licite valeas: scilicet pro hac vice dumtaxat, atque ita ut in re peragenda serves in omnibus instructionem iussu Nostro exaratam, ut moris est, a dilecto filio magistro Virgilio Pescetelli fidei promotore, quam hisce literis inserendam mandavimus.

Instructio

Pro rmo episcopo Papiensi, ut sepulchrum in quo sacrum corpus et aliae reliquiae sancti Augustini episcopi et Ecclesiae doctoris servantur, aperiatur, et deinde in aliam arcam easdem reliquias transferre possit et valeat, nec non aliquas reliquias dono ei dare liceat.

Quum sanctissimus dominus Noster Gregorius XVI pontifex maximus reverendissimi episcopi Papiensis postulationibus adhaerens eidem facultatem impertierit, ut in capsulam nobiliorem antieriusque cristallinam, corpus s. Augustini episcopi Hypponensis et Ecclesiae doctoris inferat, quo publica devotio magis excitetur, et ex frustulis ossium in sacculo clausis aliquot reliquias pro hac tantum vice concedat nonnullis de restituto sancti doctoris cultu optime meritis, non obstante prohibitione a s. m. Benedicto XIII facta in sua constitutione, quae incipit *Ad summi Dei gloriam*, data apud sanctum Petrum decimo kalendas octobris millesimo septingentesimo vigesimo octavo², quae

¹ Ex iure Pontificio de P. F.

² Confirmat iudicium episcopale Ticini habitum de corpore S. Augustini.

BENEDICTUS EPISCOPUS

*Servus Servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.*

Ad summi Dei gloriam in sanctis eius amplifican-

dam mirabile nuper factum est in oculis nostris; dum exuviae S. Augustini, Hipponensis episcopi et praestantissimi Ecclesiae Doctoris, quarum venerationem antiquus Dei et sanctorum hostis aliquandiu perturbare tentaverat, tandem omnium christifidelium cultui pristinaeque honorificentiae, universa ecclesia plaudente, restituae fuerunt.

Probatissimis litterarum monumentis constat, Van-

confirmata fuit a s. m. Pio pp. VI in Brevi sub | annulo piscatoris die tertia octobris millesimo

dalorum persecutione in Africanam Ecclesiam excitata, sanctissimos illarum partium episcopos et fidei catholicae confessores, in Sardiniam exilio damnatos, corpus eximii doctoris sub finem saeculi v. secum in eandem insulam transtulisse, ibique usque ad initium saeculi viii. christiana, idest maxima, religione custoditum. Tunc enim, Saracenis, qui in Sardiniam irruebant, loca sacra impie foedantibus, Liutprandus, Longobardorum rex, sanctarum Augustini reliquiarum pietate, motus, per legatos ab se illuc transmissos, magno eas pretio redimendas, et Ticinum, quae alias Papia dicitur, sacra pompa transferendas curavit: ubi confessione aedis S. Petri in Coelo Aureo tunc primum ad hoc unum iussu regis exstructa, Augustiniani corporis thesaurus debito tanto patri honore depositus fuit, populisque devotionis causa usque ad nostram aetatem illuc undique confluentibus, in eiusdem confessionis crypta, inter puteum aqua salutaris manantem et altare inferius, piissimo studio servatus est. Tandem vero die 1. octobris anni dominici MDCXCV., albus marmoreus sarcophagus sub mausoleo lateritio ibidem loci detectus, inque eo sanctissimae Augustini exuviae in arca argentea clausae repertae fuerunt: quae omnia coram plurimis testibus canonice comprobata per curiae episcopalis ministros et actuarios in processus et commentarios, publica auctoritate munitos, summâ fide conscriptos, tunc digesta, perque totum quinquennium adversus quorundam dubitationes, non segniter agentibus fratribus eremitis Ordinis S. Augustini, qui in eadem S. Petri basilica aequae ac canonici regulares congregationis Lateranensis alternis mensibus divina officia persolvunt, disceptata fuerunt, donec unus et triginta sacrae paginae et decretorum doctores pro iisdem Augustini reliquiis sententiam suam, mirâ consensione firmatam, scripto ediderunt.

Quum vero ad audientiam nostram pervenisset, ob non extinctas et abolitas iudicio episcopali Ticinensium praesulum eiusmodi dubitationes, venerandos tanti doctoris cineres, quasi incertos, sine debito honore habitos: Nos, rei gravitate percussi, litteras nostras sub annulo Piscatoris die xxiii. ianuarii huiusce anni ad venerabilem fratrem episcopum Ticinensem dedimus, ei serio iniungentes, ut iudicium de invento illic S. Augustini corpore, ulteriori dilatione sublata, secundum Deum et veritatem, ceteris quaestionibus de alio corpore inveniendis remotis, ad finem perducere; illi praeterea mandantes ut cavillationibus eorum qui decisionem ac definitionem huiusce causae impedire tentassent, etiam per ecclesiasticas censuras occurrere deberet, utque illis, a quibus causa cognoscenda esset, iisdem adhibitis, si opus esset, remediis, ediceret ne ullis officiis, commendationibus, aut partium studiis obsequerentur, sed solum Deum veritatis prae oculis haberent. Et ne in re tantâ definiendâ novis procrastinationibus locus esse posset, bimestre tempus huic iudicio conficiendo praefiximus. Has vero litteras dilectus filius Fulgentius Bellelus, prior generalis fratrum Eremitarum totius ordinis S. Augustini, in coenobio iuxta praedictam aedem sancti doctoris, alias S. Petri in Coelo Aureo, Ticini constitutus, ipsi Episcopo per dilectos filios Iosephum de Gregoriis a S. Elpidio et Aloysium de Bellagentè, Ticinensem, fratres eremitas eiusdem ordinis, tamquam speciales procuratores in hac causâ a se deputatos, praesentari curavit.

Episcopus Ticinensis, acceptis litteris nostris et iuridice vocatis vocandis, qui olim pro identitate sacri corporis declarandâ, nomine eorundem fratrum eremitarum in memorato coenobio degentium, vocati fuerant, inspectisque actis in eadem causâ a mense octobris anni MDCXCV. usque ad mensem martium anni MDCXCIX. confectis, unâ cum visitationibus ipsius corporis S. Augustini, annis MDCXCV., MDCXCVI. et MDCXCVII., pariter factis, necnon iuribus, documentis, testimonio de-

positionibus, aliisque monumentis et scripturis tunc et subsequentibus annis, publicâ auctoritate exaratis: compluries etiam theologis sacrorumque canonum interpretibus coram se congregatis, quos ex piis doctis- que viris ad praescripta sacrosancti Concilii Tridentini in consilium sibi adhibendos delegerat, quibus poenas, in iisdem litteris nostris expressas, indixit, singula causae momenta attente discussa et mature consideratae fuerunt. Tandem vero idem Episcopus die xxv. iunii, unâ cum iisdem suis hac in causâ consiliariis ab se delectis, coram fratribus eremitis Augustinianis et canonicis regularibus Lateranensibus sacrum corpus in confessione repertum anno MDCXCV., post fecitatum ad aram maximam hymnum *Veni Creator Spiritus*, ex confessione in capsâ clausum in eadem aram per sex presbyteros inter accensa fanalia reverenter perlutum, exacte et sedulo visitavit diebus xxv. et xxvi. iunii, adhibitis tribus ex peritoribus civitatis anatonnes professoribus, iureiurando de veritate dicenda obstrictis, qui singulas sacri corporis partes studiose recognoscentes, *os brachii sinistri* ab humero ad cubitum, atque aliud quod *atlas* vocatur, deesse animadvertunt: quorum primum Ticini a felicitis memoriae decessore nostro Benedicto Papa VIII. B. Egelntho primati Cantuariensi dono traditum fuerat; alterum vero in Dalmatiâ servatur in thesauro sacrarum reliquiarum metropolitanae ecclesiae Rausinae. His peractis, sacroque deposito in pristinum confessionis locum eadem caeremoniâ restituto, idem Episcopus Ticinensis solemnes supplicationes aliasque publicas et assiduas preces ad divinam opem pro recto iudicio secundum Deum et veritatem ferendo impetrandam indixit, quibus devote cum utroque clero et populo civitatis interfuit: visisque tandem omnibus videndis et consideratis considerandis, congregatisque iterum coram se sacrae theologiae magistris et canonum professoribus, quos, uti iam diximus, ad sanctiones Concilii Tridentini, antea in consilium vocaverat, quique decem et septem numero pro veritate atque identitate reliquiarum S. Augustini unanimem sententiam tulisse memorantur, ipse coram dilectis filiis priore generali totius Ordinis fratrum eremitarum S. Augustini in praeposito canonicorum regularium Congregationis Lateranensis, atque aliorum complurium qui illuc supremum hac de re episcopale iudicium audituri conveniant, post Missae sacrificium de Spiritu Sancto celebratum, solum Deum veritatis prae oculis habens, hoc eodem anno MDCXXVIII., indictione vi., feriâ vi., die xvi. mensis iunii, horâ tertiarum, in episcopio pro tribunali sedens, hoc decretum cum plenâ causae cognitione pronuntiavit:

Christi nomine repelito, per hanc nostram definitivam sententiam dicimus, pronunciamus et declaramus, satis constare corpus inventum in confessione templi S. Petri in Coelo Aureo huius civitatis die 1. octobris anni MDCXCV., et nuper per nos recognitum ac sigillo nostro munitum, esse corpus S. Augustini Ecclesiae doctoris, ideoque pro tali esse colendum, et publicae fidelium venerationi exponendum.

D. FRANCISCUS episcopus Papiensis.

Nuncio tam sancti, tam gravis et maturi iudicii episcopalis ad nos perlato, prae gaudio exsiliit cor nostrum, summâque laetitiâ perfusi gratias Deo egimus, quod suam gloriam in S. Augustini exuviis canonice vindicatis augere voluerit, quem, ob sanctimoniam atque intemeratam doctrinae excellentiam, ut fulgentissimum Ecclesiae lumen Innocentius, Zosimus, Bonifacius, Caelestinus, Gelasius, Hormisdas, alique decessores nostri Romani Pontifices magno semper in honore habuerunt, nosque ipsi ut parentem aequae ac magistrum veneramus, utpote cuius regulam et do-

septingentesimo octuagesimo sexto, mei muneris est hanc brevem instructionem dare, ut omnia rite fiant ¹.

In primis reverendissimus episcopus, sive, eo legitime impedito, eius vicarius generalis cum promotore fiscali suaeque curiae notario seu

¹ Praescripta a Ben. XIII. Pius PP. VI. confirmavit in donatione alicuius partis corporis S. Augustini Ferdinando regio Hispaniarum infanti seq. lit. in forma brevis.

*Dilectissimo in Christo filio nostro
Ferdinando regio Hispaniarum infanti.*

PIUS PAPA VI.

*Dilectissime in Christo fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.*

Multo gaudio mens Nostra exultat in Domino, et magna est Nobis ratio gratulandi, cum eximiam tuam in Deum et in sanctos suos pietatem et religionem augeri per omnia dono gratiae coelestis agnoscimus, et incrementa tuae in hanc Sanctam Sedem apostolicam devotionis et observantiae experimur.

Itaque ut magis magisque qua benevolentia quoque animi studio et paternae charitatis affectu quotidie simus te amplexi, tibi innotescat, scientes speciali observantia ac honore te colere et revereri Sanctum Augustinum, quamvis dudum Romani Pontifices praedecessores nostri quaecumque sacri corporis et aliarum reliquiarum Sancti Augustini, quae, ut pie creditur, in ecclesia Sancti Augustini civitatis Ticinensis ordinis nunc fratrum Praedicatorum asservantur, portionem extrahi vel asportari prohibuerint; nihilominus aliquam dicti sacri corporis particulam tibi donare constituimus.

Quocirca Motu Proprio, ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine venerabili fratri Bartholomaeo Archiepiscopo Episcopo Papiensi per praesentes committimus et mandamus, ut in actu asportationis dicti corporis Sancti Augustini a dicta ecclesia Sancti Augustini nunc fratrum ordinis Praedicatorum ad ecclesiam fratrum Eremitarum Sancti Augustini civitatis Ticinensis aliquam, neque maximam neque exiguam, venerabilis dicti corporis partem auctoritate nostra apostolica pro hac una tantum vice extrahet et asportet; tibi que concedat et impertiatur.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non quatenus opus sit dictae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Caeterum post extractionem et asportationem huiusmodi quascumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum prohibitiones in omnibus et per omnia innovamus, ac in posterum quaecumque etiam minimae dicti corporis vel aliarum reliquiarum praedictarum particulae asportationem et extractionem sub iisdem poenis in literis praedecessorum nostrorum expressis, auctoritate praedicta, tenore praesentium districte prohibemus et interdicimus, ac per praesentes literas non intendimus sepradictas reliquias in aliquo approbare.

Datum Romae apud S. Mariam Maiorem sub anulo Piscatoris, die III. octobris MDCCCLXXXVI., pontificatus nostri anno XII.

crinam in nostro Praedicatorum ordine a primis adolescentiae annis professi sumus, et favente Deo profitemur. Ut autem Nostrum iuxta ac totius Ecclesiae gaudium ubique diffunderetur, per litteras Nostras universis christifidelibus inscriptas die VI. augusti, omnibus et singulis utriusque sexus vere poenitentibus et confessis, qui aliquam ex ecclesiis tam fratrum quam sororum ordinis Eremitarum S. Augustini ubicumque existentem, die per Ordinarios locorum designando, visitassent, atque ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac sanctae matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effludissent, plenariam omnium peccatorum indulgentiam et remissionem concessimus; dieque subsequenti alias litteras dedimus ad Episcopum Ticinensem, ipsius pietatem et fidem laudantes, quod omnem dubitationis nebulam de veritate corporis S. Augustini tam accurato examine dissipare studuisset; districte interdicentes, sub poena excommunicationis latae sententiae, ne quis auferre, asportare aut distrahere quamlibet sacratissimi eius depositi particulam auderet. Subinde in die festo eiusdem Ecclesiae doctoris XXVIII. augusti ad eiusdem titulum et coenobium fratrum eremitarum nos ipsi accedentes, in illius honorem sacrosanctum Missae sacrificium ritu pontificali celebravimus, adstantibus nobis venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, patriarchis, archiepiscopis et episcopis, et post peracta divina mysteria, in gratiarum actionem pro sancto eius corpore luculente et canonicè comprobato hymnum *Te Deum*, christianae laetitiae praenuncium, solemnem caeremoniam praecinentes, in trinis Personis unum Deum collaudavimus.

Ne vero ex pastoralis officii debito erga sanctarum Augustini reliquiarum conservationem et venerationem a nobis quidquam praetermittatur, quascumque dubitationes, controversias, causas et lites de corpore S. Augustini quomodolibet exortas sive introductas; illarumque iura, scripturas et titulos omnes praesentibus pro plene expressis habentes, et, quatenus opus sit, ad nos advocantes, prorsus extinguimus et abolemus, et perpetuum silentium super illis imponimus. Et ne unquam futuris temporibus de praedicto episcopali iudicio, ad sanctiores Ecclesiae regulas absoluto, possit quomodolibet haesitari, ad submissas preces dilecti filii Felicis Leons, totius ordinis eorumdem fratrum Eremitarum procuratoris generalis, eius libello supplicis nobis porrectas, piae recordationis antecessoris nostri Martini PP. V. vestigiis inhaerentes, qui translationem corporis B. Monicae, venerabilis Augustini matris, ex civitate Nostrâ Ostiensi ad hanc eandem ecclesiam domus fratrum dicti ordinis Eremitarum S. Augustini factam, suis apostolicis litteris incipientibus *Pia charitas*, adprobavit; nos quoque iudicium episcopi Ticinensis de veritate corporis Sancti Doctoris, ut apud christifideles notius et manifestius evadat, ac devotio erga Augustinum magis inflammetur, tenore praesentium ratum et gratum habentes, ex certâ scientiâ, atque etiam Motu Proprio, apostolicâ auctoritate, undequaque adprobamus et confirmamus, et perpétuis futuris temporibus firmum semper et validum esse ac fore decernimus: non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, avocationis, extinctionis, abolitionis, silentii impositionis, decreti adprobationis, confirmationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDCCXXVIII., x. kalendas octobris, pontificatus nostri anno V.

cancellario, accedat ad ecclesiam cathedralem, immo ad sacellum, ubi arca marmorea, in qua servantur ossa sancti Augustini, veneratur et colitur; tunc significabit ex gratia Sanctissimi aperiendum esse hoc sepulchrum; poterit etiam ad id invitare aliquot ecclesiasticos viros aliosque sibi benevisos, ut huic actui praesentes sint, cum moderamine tamen; namque actus debet esse secretus, et secreto immo etiam clausis ianuis, et si commode fieri possit, noctu est peragendus.

Antequam vero ad actum apositionis perveniat, ex suo cancellario instrumentum seu instrumenta apositionis urnae auctoritate Pii pp. VI peractae, nec non translationis in ecclesiam cathedralem, sibi exhibere faciat episcopus, vel, eo impedito, vicarius generalis, ut diligenter recognoscere valeat arcam et signa, ne dubium ullum remaneat de corporis identitate.

Deinde a fabris mulariis vel aliis ad hoc opus accitis extrahere faciat hanc urnam seu arcam, et denuo vel primum signa recognoscat. Quum ad actum apositionis devenerit, rñus episcopus aut eius vicarius generalis, poenam excommunicationis latae sententiae summo Pontifici reservatam, indicet contra quoscumque quidquam e sepulchro seu arca, linteaminibus aut huiusmodi auferentes, vel quidquam in arcam praedictam inferentes, etiam devotionis gratia.

Mox hanc urnam, si commode fieri possit, idem rñus episcopus vel eius vicarius generalis asportari mandabit ad cubiculum aliquod ecclesiae vel sacrario contiguum et praeparatum prius a rño episcopo aut vicario generali recognitum curando, ut ad illud ex ostio tantum aditus pateat, et si ad fenestram vel fenestras crates ferrea non adsit, curet illam vel illas claudi ac sigillis obsignari posse. Urnam associabunt reverendissimus episcopus vel eius vicarius generalis, promotor fiscalis, notarius seu cancellarius aliique omnes, qui extractioni praefatae interfuere. Ecclesiastici viri superpelliceo sint induti, intortitia accensa deferant et psalmos de Communi Confessorum Pontificum recitent una cum antiphona *O doctor optime*, cum oratione huius sancti doctoris, quam dicet rñus episcopus vel e clero dignior, statim ac perventum fuerit ad cubiculum, ubi ossium extractio et repositio fieri debet.

Deposita urna in dicto loco praeparato, illoque descripto, quatenus immediate, vel ob tarditatem horae, vel alia de causa ad illius apositionem, non sit deveniendum, claudetur cubiculum et in plurimis locis obsignabitur sigillis rñi episcopi, quod faciendum quoque est in fenestra seu fenestris, dummodo in illa vel in illis non habeatur ferrea crates: clausurae et obsignationis actus enunciabitur a notario in instrumento huius translationis, clavesque secum deferat et retineat notarius, idque toties fiet, quoties, re nondum perfecta, abire cogatur ad idem rursus cubiculum accessurus.

Die autem sequenti aut alia designanda, reverendissimus episcopus vel eius vicarius generalis una cum supradictis accedit ad praefatum cubiculum, factaque recognitione sigillorum in ianua appositorum, illisque integris et illaesis repertis, aperiri illam mandabit, tunc eadem recognitio fiat sigillorum, si in fenestra aut fenestris apposita fuerint. Aperietur deinde arca, in qua reposita sunt ossa sancti Augustini, reiterata prius comminatione, excommunicationis, ut supra: mox conferetur vetus instrumentum apositionis arcae cum his quae ibi inveniuntur, et distincte describentur ossa, praecordia, linteamina quibus teguntur, et quidquid intus repertum fuerit.

Ossa aliaque ex arca eruta collocabuntur super mensam aliquam ibidem decenter paratam et a pulvere aliisque sordibus recte purgata, opera et ministerio alicuius idoneae personae specialiter designatae suo apte loco disponuntur, et in nova arca nobiliori antieriusque cristallo ornata, deponuntur. Reverendissimus episcopus vel eius vicarius generalis aliquem anatomiae peritum seligat, ut describere possit quae sint ossa aliaque in arca inventa, et opera alicuius personae ecclesiasticae vel alterius idoneae, assistente et opem ferente ecclesiastico viro, in nova arca haec ossa ita aptentur, ut magis devotio excitetur; ideoque nec fictitia effigies, vulgo *maschera*, nec alia apponantur, quibus plebs in errorem induci possit integrum et incorruptum adhuc servari hoc venerandum corpus.

Antequam haec nova arca signis claudatur, reverendissimus episcopus vel eius vicarius generalis aliquam ex frustulis ossium in sacculo positis partem, nec maximam nec minimam, extrahat, ut ex illis aliquot reliquias conflet distribuendas illis, qui de restituto sancti doctoris cultu optime meriti sunt. Sed in literis patentibus seu authenticis harum reliquiarum fiat mentio de hac speciali concessione, nec non de prohibitione arcam iterum aperiendi.

Omnibus ita dispositis ad actus complementum arcam suis signis obsignabit reverendissimus episcopus, et die et hora sibi benevisa hanc arcam in ecclesiam transferre faciat eodem modo, quo supra dictum fuit, ut publicae venerationi exponatur.

De omnibus et singulis ita peractis publicum instrumentum conficiatur, in quo omnia et singula diligentissime sint descripta, cuius exemplar ad sacrorum Rituum congregationem mittere curabit reverendissimus episcopus.

Caetera, si qua desiderari videantur, commendantur arbitrio, religioni et prudentiae reverendissimi episcopi, de cuius doctrina, integritate et fide sanctissimus dominus noster plurimum in Domino confidit.

V. Pescetelli fidei promotor.

G. Fatati S. R. C. secretarius.

Haec concedimus atque indulgemus, praecipimus et mandamus, non obstantibus praefatis Bened. XIII literis, aliisque quibilibet aliorum etiam praedecessorum Nostrorum interdictis, caeterisque omnibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia febr. millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus moderatricibus monasterii sanctae Clarae civitatis sancti Iacobi dioecesis Compostellanae tribuitur facultas recipiendi etiam in habitu saeculari puellas, probationis causa¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Exponendum Nobis curavit dilecta in Christo filia Ioachina Mosceso sacrarum virginum antistita in monasterio sanctae Clarae civitatis sancti Iacobi Compostellanae dioeceseos, suis in votis esse ab hac Apostolica Sede veniam obtinere, cuius ope ei ac futuris eiusdem monasterii moderatricibus liceat illas puellas excipere et in claustris sacri gynaecei duorum vel trium mensium spatio retinere, quae habitu saeculari, quemadmodum vocant, eo se conferunt non iam educationis causa, sed sacrae illarum virginum familiae nomen dare cupientes, commemorato temporis spatio ibi tamquam in statu probationis morantur, ut religiosae vitae rationem expertae, vel religiosum illud institutum profiteantur, vel si illa regularis disciplina minime iis placuerit, eadem, qua ingressae sunt, saeculari veste e claustris exire possint et valeant. Quocirca supplici cum prece a Nobis petitum est, ut auctoritate Nostra apostolica huiusmodi facultatem concedere velimus.

Nos igitur omnes, quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, acceptoque venerabilis fratris archiepiscopi Compostellani testimonio, ex quo Nobis innotuit, hanc rem in eiusdem monasterii ac puellarum bo-

num et utilitatem cedere, hisce literis perpetuo valituris, auctoritate Nostra apostolica facultatem tribuimus atque impertimur, cuius vi hoc futurisque temporibus supremae commemorati monasterii moderatrices, puellas, quae probationis causa illud ingrediuntur monasterium, excipere, easque veste etiam saeculari utentes in claustris sacri gynaecei duorum vel trium mensium spatio retinere libere et licite possint et valeant.

Id tamen ea lege concessum volumus, ut probationis tempus huiusmodi binos vel tres menses omnino non praetergrediatur, et quoties aliqua puella probationis causa in illud se conferat monasterium toties ab ordinario venia primum imploretur.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quovis quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non eiusdem monasterii ac illius instituti etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCII.

EPISTOLA

De divisione negotiorum internorum ab externis².

Reverendissimo signor cardinale Tommaso Bernetti Nostro segretario di Stato.

GREGORIO XVI.

Avendoci Ella rappresentato essere divenuta tale la mole degli affari che fanno centro nella Nostra segreteria di Stato, da non potersi convenientemente sostenere da un solo ministro, ed essere inoltre sommamente conducente al più spedito e più maturo disimpegno della cosa pubblica se la gestione degli affari di Stato in-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Collectione Card. Falzacappa, in Bibliotheca Vallicelliana, vol. 29, pag. 322.

terni venisse separata da quella degli affari per l'estero, senza però portare alterazione alcuna al sistema ed alle forme proprie del governo Pontificio, Noi abbiamo preso nella più seria considerazione la proposizione da lei fattaci. E sebbene Noi siamo pienamente soddisfatti dello zelo e della intelligenza, della fedeltà ed attività con le quali ella dirige e disimpegna tutti gli affari che le abbiamo affidati, del che ci compiacciamo di rendere solenne testimonianza, pur tuttavia non possiamo disconvenire che il peso non sia gravoso. Non sapremmo però malgrado ciò determinarci ad esonerarla da una parte di essi, se dalle frequenti e gravi malattie alle quali ella è andato soggetto, non fossimo persuasi che la di lei salute, a Noi carissima, ne viene sensibilmente alterata. Nel vivissimo desiderio pertanto che abbiamo di conservare lungamente la di lei persona per utile servizio della Chiesa e dello Stato, nella persuasione che colla divisione delle aziende da lei propositaci possa con minore incomodo ben provvedersi al regolare andamento dei pubblici affari, ci siamo determinati a compiacerla.

Avendo pertanto esaminata la proposizione da lei presentataci intorno alla divisione che potrebbe farsi delle attribuzioni attuali della segreteria di Stato senza portare alterazione alcuna al sistema ed alle forme proprie del Pontificio governo che devono rimanere sostanzialmente inalterabili, ed avendo inteso sulla proposizione medesima il parere di una particolare commissione cardinalizia, di certa scienza e dopo matura deliberazione ordiniamo e stabiliamo quanto segue:

Le attribuzioni del Nostro card. segretario di Stato rimangono definite nel modo seguente:

Il card. segretario di Stato avrà la corrispondenza col corpo diplomatico residente in Roma e con i ministri delle corti estere.

Corrisponderà coi nunzi, con gli agenti diplomatici Pontifici, e con i consoli.

Corrisponderà con tutti gli altri ministri della S. Sede in quanto lo esigono i concerti da prendersi con loro, sia pel disbrigo degli affari all'estero, sia pel disimpegno di quelli i quali, ancorchè interni, hanno relazione con l'estero.

Il governatore di Roma, come direttore di polizia, dipenderà dal card. segretario di Stato nell'esercizio dell'alta polizia; ed i passaporti continueranno ad essere spediti dalla segreteria di Stato.

Dipenderà dallo stesso card. segretario di Stato il consiglio delle armi per ciò che concerne il movimento delle truppe.

Il card. segretario di Stato sarà sempre

membro della congregazione degli affari ecclesiastici straordinari, e darà corso alle risoluzioni della medesima da Noi approvate.

Assumerà di diritto le prefetture vacanti di qualsivoglia congregazione presieduta da un cardinale finchè abbia luogo la nomina di un nuovo prefetto, che sarà spedito per organo della segreteria di Stato, dalla quale saranno ugualmente spedite le nomine dei nuovi cardinali e di tutte le cariche che ai cardinali si conferiscono.

Presso la segreteria di Stato è la censura di quei giornali che si pubblicano in Roma e nello Stato. Nell' provincie il card. segretario di Stato la delega ai presidi delle medesime, i quali dovranno esercitarla in conformità delle istruzioni che da lui riceveranno.

Le altre attribuzioni che ora si disimpegnano dal Nostro cardinal segretario di Stato saranno da Noi affidate ad un nuovo cardinale che prenderà il titolo di cardinale segretario per gli affari di Stato interni.

Per conseguenza il card. segretario per gli affari di Stato interni presiederà al governo del Nostro Stato, e corrisponderà coi cardinali legati, coi prelati delegati, coi pro-legati, coi governatori, coi presidenti dei tribunali, coi capi delle magistrature e con qualsivoglia autorità dello Stato.

Il card. segretario per gli affari di Stato interni è l'organo di comunicazione ai diversi ministeri e dicasteri dello Stato di tutti i Nostri ordini riguardanti l'interno.

Dal medesimo cardinale dipendono tutte le forze dello Stato in tutto ciò che riguarda la disciplina ed amministrazione.

Il card. segretario per gli affari di Stato interni sarà prefetto della Consulta della congregazione Lauretana e della congregazione per la riedificazione della basilica di s. Paolo.

La Nostra segreteria rimarrà stabilita fissamente nel Nostro palazzo Quirinale e la segreteria per gli affari di Stato interni sarà stabilita nel Nostro palazzo Vaticano, nel luogo presentemente occupato dalla segreteria di Stato.

Mentre ci riserbiamo di nominare il nuovo cardinale segretario per gli affari di Stato interni, incarichiamo lei signor segretario di Stato di presentarci la scelta che gli piacerà di fare fra gl'impiegati attuali della segreteria che sarà stabilita al Quirinale, prevenendola essere Nostre intenzione che ne facciano parte gli eccle-

siastici attualmente addetti alla segreteria di Stato. La incarichiamo altresì di proporci giusta le norme prescritte negli ultimi regolamenti una nota di quelli che dovranno formare la segreteria per gli affari di Stato interni.

Nel costruirsi da lei signor cardinale la segreteria di Stato al Quirinale le ordiniamo di proporci quelle disposizioni che da lei si considereranno necessarie ed utili alla stabile sistemazione di questo così interessante dicastero.

Volendo e decretando che il presente Nostro chirografo abbia la sua piena esecuzione ed effetto in virtù della Nostra semplice sottoscrizione, nè gli si possa mai opporre vizio di sobrezione od orrezione nè alcun altro vizio o difetto della Nostra volontà ed intenzione, ancorchè non fossero state osservate tutte quelle solennità e formalità che avessero ad osservarsi e non ostante la Bolla di Pio IV Nostro predecessore *de registrandis*, la regola della Nostra cancelleria *de iure quaesito non tollendo* e qualsivisano costituzioni, ordinazioni apostoliche, statuti, leggi, consuetudini, privilegi ed ogni altra cosa che facesse o potesse fare in contrario, alle quali tutte e singole, avendo il Nostro tenore per espresso e di parola in parola inserto, con la pienezza della Nostra potestà specialmente ed espressamente deroghiamo.

Dato dal Nostro palazzo apostolico Vaticano questo dì 20 febbraio 1833, del Nostro pontificato anno III.

CCIII.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium favore presbyterorum, qui in templo Dei psallunt, in ecclesia maiori oppidi s. Angeli, dioecesis Aliphanae¹.

Venerabili fratri
episcopo Aliphano et Thelesino

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romanorum indulgentia Pontificum pecuniaria ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes omni qua fieri potest diligentia ac pietate, certis stisque diebus et horis aliquo in templo modulantur, ut externa decora adepti magis illi conentur internis virtutibus enitere, et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Expositum Nobis nuper est a dilectis filiis presbyteris ecclesiae oppidi s. Angeli mancipatis intra limites istius tuae Aliphanae dioecesis, qui participant dicuntur, una cum archipresbytero, se quum singulis festis aliisque per hebdomadam diebus eodem in templo Deo psallant, ad maiorem divini cultus splendorem impense cupere simplici palliolo seu mozetta decorari, illi omnino simile, quae a canonicorum collegio sancti Ioannis Maioris Neapoli defertur.

Nos igitur oratores, quos de eo templo bene meritos huiusmodi honore dignos iudicas peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, tuis etiam votis hac super re Nobis oblati benigne permoti, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica pro tuo arbitrio facultatem facias, cuius vi tum archipresbyter, tum caeteri presbyteri, qui in commemorato templo oppidi s. Angeli tuae Aliphanae dioecesis divino cultui inserviunt, dummodo ii omnes collegium efficiant, quod rite fuerit institutum, itemque eorum successores in choro, in sacris supplicationibus, in conventibus, seu, ut dici solet, capitulis deliberationis causa habendis, et in aliis quibuslibet publicis eiusdem collegii functionibus palliolo seu mozetta uti libere et licite possint, quemadmodum a canonicorum collegio s. Ioannis Maioris Neapolis gestari mos est.

Haec concedimus atque mandamus, decernentes hasce literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis ecclesiae seu collegii, de quo agitur, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta februarii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis qui visitaverint conventum sanctissimae Annunciationis civitatis Ianuensis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius modernus provincialis conventus sanctissimae Annunciationis civitatis Ianuensis, quod ut magis christifidelium ecclesiam eiusdem conventus aduentium devotioni ac spirituali animarum consolationi consulatur, altera in ea existens sub invocatione s. Antonii de Padua iisdem omnino indulgentiis, gratiis et privilegiis, quibus altare sub eadem invocatione s. Antonii de Padua situm in ecclesia conventus fratrum eiusdem ordinis de Ara-Coeli nuncupatorum, de alma urbe Nostra fruitur et gaudet, per Nos concedorari summopere cupit.

Nos igitur eiusdem exponentis zelum et religionem plurimum in Domino commendantes, ad augendam fidelium devotionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, huiusmodi supplicationibus inclinati, deque omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnes et singulas indulgentias, gratias et privilegia praefata, quibus altare praedictum s. Antonii de Padua in ecclesia memorata s. Mariae Ara-Coeli de urbe existens Apostolica ab Sede ditatum reperitur, altari eiusdem s. Antonii de Padua sito, ut praefertur, in ecclesia conventus sanctissimae Annunciationis civitatis Ianuensis, ita ut omnes et singuli utriusque sexus christifideles illud visitantes, aliaque pro indulgentiis eisdem assequendis praescripta peragentes, illas consequi valeant, ac si ad altare memoratum s. Antonii de Ara-Coeli personaliter et devote visitarent, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo communicamus, tribuimus atque impertimur.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava febr. millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus episcopo Antifellensi et Bombaini vicario apostolico committitur interini vicarii apostolici Madraspatani munus ².

Venerabili fratri Petro de Alcantera
episcopo Antifellensi
ordinis Carmelitarum Excalceatorum
et Bombaini vicario apostolico.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastorale officium Nobis ex alto commissum nihil Nos magis sollicitat, quam christifidelibus, ut in viam mandatorum Dei dirigantur atque ad aeternam salutem animarum suarum assequendam opportunis praesidiis adiuventur, omni quo cum Deo possumus studio providere. Quum igitur ad catholicae religionis bonum in locis Madraspatanae missioni subiectis stabiliter procurandum, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis de Propaganda Fide praepositorum consilio, memoratae missionis regimen vicario apostolico caractere episcopali insignito committendum censuerimus, Nos de tua fide, prudentia, integritate, doctrina et catholicae religionis zelo quamplurimum in Domino confisi, de eorumdem venerabilium fratrum Nostrorum consilio, huiusmodi munus tibi conferendum existimavimus, ea spe freti, ut singulari tua diligentia, cura, studio et rerum ad illam missionem pertinentium peritia, qua es praeditus, ea omnia sapienter comparare possis, quae ad proprium Madraspatanae missionis vicarium apostolicum statuendum necessaria et opportuna videbantur. Quamobrem hisce literis te venerabilem fratrem vicarium apostolicum interimum eiusdem Madraspatanae missionis cum omnibus iuribus et facultatibus ad Nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus, et expresse praecipimus, ut non modo, quoad aliter a S. Sede statuatur, iurisdictionem omnem spiritualem habeas per loca omnia missioni Madraspatanae subiecta, sed etiam temporalia omnia iura, possessiones, hospitia, ecclesiae, quae hactenus patrum Minorum sancti Francisci Cappuccinorum missionis propria

¹ Ex Bullario Romano.² Ex Iure Pontificio de P. F.

erant, sacrae congregationis de Propaganda Fide nomine in tuam transeant potestatem, salva tamen semper in praemissis congregationis eorumdem cardinalium auctoritate. Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat ac spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompte pareant et obediant tuaque salubria monita et mandata humiliter excipiant et efficaciter adimplenda curent; alioquin sententiam seu poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctorante Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non quibusvis etiam consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli et honoris civitatis cum annexis privilegiis oppido Gualdi seu Validi dioecesis Nucerinæ.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicae Sedis maiestatem utique decet, ea sub civili dictione oppida, quae et originis vetustate ac labentibus annis incolarum fama et industria ad quamdam amplitudinem pervenisse videntur, splendidioribus titulis et honoribus decorare, ut populi Romani Pontificis imperio subditi paterna eius benignitate impulsī, catholicae religionis studio atque in Petri cathedram fidelitate et obsequio praestare contentur; simulque ostendant, locorum decus et ornamentum a virtute magis, quam ex ordine ac dignitate pendere.

Eugubium inter et Nuceriam ad Apennini radices in Umbriae finibus Gualdum seu Va-

lidum extat amoeno in colle penes viam publicam, aperto ac salubri aere circumfusus, ab anno usque millesimo septingentesimo vigesimo sexto e rudibus, ut fertur, pervetustae urbis Taudini exstructum. Posterioribus vero temporibus Urbini ducatus propugnaculum extitisse dicitur, eiusque in arce S. R. E. cardinales Apostolicae Sedis legatos consedissee. Ob populi frequentiam inibi patrias constitutas leges, quae, praeter alia doctorum tabulariorum et artium collegia moderabantur. Verum si ex hisce omnibus haud parum laudis ei profectum maiorem sane sibi vindicare posse videtur e compluribus viris tum sanctitate, tum doctrina praeclaris, qui illinc germana sortiti sunt incunabula, et quos inter eminent s. Facundinus Taudini episcopus, s. Iuveninus eius discipulus, s. Peregrinus ac beatus Angelus unus e Gualdi patronis, cuius cultum ob innumera prodigia, eo deprecante patrata, valde auctum Leo XII praedecessor Noster quum perspiceret, eius missam et officium in tota Nucarina dioecesi approbavit. Eodem praeterea in oppido multis privilegiis honestato atque incolis satis referto, quinque numerantur religiosae domus, aliaeque duae, quarum altera patet novis presbyteris primas divinae maiestati hostias immolaturis, altera vero adolescentibus primam eucharistiam excepturis; octo sacrae aedes, tres suburbanae, itemque octo sodalitates, quarum prima sacerdotibus constat. Mercatura, artes agrorumque cultus admodum vigent.

Haec cum ita se habeant huius oppidi primores a Nobis demissa prece petiere, ut eorum patriae tot nominibus commendatae civitatis titulum tribuere velimus.

Nos igitur huiusmodi vota benigne excipientes, atque oratores a quibusvis excommunicationis¹ et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, haud inani innixi spe, eius incolas huic Apostolicae Sedi ac Romanis Pontificibus fidem, obsequium, studium semper praestatueros, Motu Proprio ac certa scientia plene auctoritate Nostra oppidum Gualdum seu Validum in civitatem erigimus eique idcirco honores omnes volumus delatos, aequae ac iura et insignia, quibus aliae ditionis Nostrae civitates, non tamen ex peculiaribus rationibus, nunc perfruuntur vel in posterum perfrui poterunt. Porro concessionem hanc Nostram ita intelligi declaramus, ut episcopus Nucrinus minime teneatur residere in tempore nova in Gualdi civitate, quae quidem episcopo ipsi, ut antea, omnino parebit; praeterea ut nihil immutatum censeatur in rebus ad civile regimen pertinentibus.

¹ Ex Bullario Romano.

Haec concedimus atque mandamus decernentes hasce literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non peculiaribus quorumcumque locorum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus erigitur sedes episcopalis in civitate Detroit Americae septentrionalis, quae comprehendat provincias Michigan et Nord-West, ab archiepiscopo Baltimorensi, iure metropolitico, dependens*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Maximas inter gravissimasque curas ac sollicitudines, quibus in universa Ecclesia Nobis divinitus concredita regenda ac moderanda continenter distinemur et angimur, illa profecto in primis Nostrum animum solet urgere, quae dioecesum omnium per totum terrarum orbem respicit statum. Supremae enim Nostrae pote-

statis Nostrique iudicii est illas moderari earumque limites constituere vel immutare, prout rerum ac temporum ratio et spirituale praesertim christifidelium bonum ac commodum postulare videntur.

Quum itaque ex acceptis plurium venerabilium fratrum Americae septentrionalis episcoporum aliorumque gravissimis testimoniis acceperimus opportunissimum esse ad religionem catholicam in provinciis Michigan et Nord-West Americae septentrionalis amplificandam confirmandamque, ex iisdem provinciis, quibus hactenus episcopus Cincinnatiensis veluti administrator apostolicus praefuit, peculiarem propriamque dioecesim erigere et constituere, cuius sedes sit in civitate Detroit, Nos rem tanti momenti congregationi venerabilium fratrum Nostrorum negotiis Propagandae Fidei praepositorum examinandam commisimus.

Rebus itaque omnibus maturo examine perpensis, et habita praesertim ratione spiritualis boni, quod in populos earum regionum redundat, de eorumdem fratrum sententia atque consilio, eiusdem dioecesis et episcopatus erectionem perutilem esse cognovimus. Motu igitur Proprio, ex certa scientia deque apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, provincias Michigan et Nord-West, quae hactenus episcopo Cincinnatiensi uti administratori apostolico subiectae fuere, in peculiarem episcopatum, qui caeteroquin quoad ius metropoliticum subiectus esse debeat archiepiscopo pro tempore Baltimorensi, eiusque episcopalis sedes sit in civitate Detroit, ex qua deriveret episcopatus eiusdem titulus, et qui comprehendat in dioecesi sua provincias Michigan et Nord-West, harum literarum vi erigimus atque statuimus.

Decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et omnia iuxta praemissa accurate adimpleri; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

CCVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus civitatis Detroit Americae septentrionalis Fridericus Rese in episcopum eligitur*¹.

Dilecto filio presbytero
Friderico Rese

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium, quaeque in posterum vacaturae, ordinationi ac provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quum igitur per alias Nostras similes literas hoc ipso die datas, quarum tenores pro expressis haberi volumus, novus episcopatus in America septentrionali ex provinciis Michigan et Nord-West fuerit erectus, qui dioecesi suae praedictas provincias, quae hactenus episcopo Cincinnatiensi veluti administratori apostolico fuere subiectae, comprehendat, et cuius sedes esse debeat in civitate Detroit, ex qua urbe episcopalis eius titulus proficiscitur, et qui caeteroquin quoad ius metropoliticum archiepiscopo pro tempore Baltimoren. debeat esse immediate subiectus, Nos ad huiusmodi novae episcopalis ecclesiae provisionem celerem atque felicem, in qua nemo praeter Nos se potuit seu poterit intromittere, reservatione ac decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem, quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te qui ex legitimo matrimonio natus et in aetate etiam legitima constitutus existis, cuius apud Nos de morum integritate, doctrina, pietate, prudentia,

rerum ad illas regiones pertinentium peritia, et in primis catholicae religionis propagandae studio fide digna accepimus testimonia, oculos mentis Nostrae direximus: quibus omnibus maturo examine perpensis, ad eandem novam episcopalem ecclesiam ex provinciis Michigan et Nord-West, cuius episcopalis sedes esse debet in civitate Detroit, de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta de eorumdem fratrum consilio, auctoritate apostolica providere volentes etc., te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, illi ecclesiae in episcopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus ac temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod, dirigente Domino actus tuos, praefata ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter ac prospere dirigatur et in spiritualibus ac temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione complectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praefata gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, ac tu praeter aeternae retributionis praemium Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Caeterum ad ea quae in tuae cedere possunt commoditatis augmentum favorabiliter respicientes, tibi ut a quocumque malueris catholico antistite sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, additis et in hoc illi adsistentibus duobus aliis episcopis, vel, quatenus hi reperiri nequeant, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus, similem praefatae huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, atque eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a S. Sede propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae iuramento, praefatum munus tibi auctoritate Nostra impendere licite valeat, plenam harum literarum serie tribuimus facultatem. Volumus autem eademque auctoritate praecipimus, ut nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi ipse antistes consecrationis munus tibi impendere tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse quam tu a regimine et administra-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

tione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso. Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli et honoris marchionatus favore Camilli Prosperini Tifernensis et suorum descenduntium legitimorum*¹.

Dilecto filio

Camillo Prosperini Tiferni Tiberini

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Romanus Pontifex cui nihil optabilius nihilque iucundius esse potest, quam ut omnes ad religionis studium ac virtutis amorem excitentur atque inflammentur, idcirco honoris praemia et nobilitatis titulos iis profecto viris libenter tribuere solet, qui vitae integritate ac morum honestate praestantes de christiana ac civili republica omni ope et opera praeclare mereri summopere curant.

Cum itaque ex amplissimis testimoniis clare aperteque noverimus, te nobili genere natum, rebusque optimis institutum et egregiis animi dotibus ornatum, virtutis et pietatis laude praestantem, nec parvis fortunae bonis donatum, nihil potius habere, quam huic Petri cathedrae firmiter adhaerere atque hanc Apostolicam Sedem singulari obsequio prosequi et eximia in Nos atque eandem Sedem tuae fidei, amoris ac studii trepidis etiam in rebus semper exhibuisse, tuis votis annuendum existimavimus.

Nos igitur ut tua soboles maiori fulgeat honore, tum etiam ut aliquam Nostrae in te benevolentiae significationem praebeamus a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia te absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica hisce literis, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, marchiones

dicimus atque renuntiamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii marchiones ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus confirmatur nominatio ab imperatore Austriae facta, pro ecclesia archiepiscopali Leopoliensis, Armeni ritus*².

Dilecto filio presbytero Samueli Stefanowicz praeposito metropolitanae ecclesiae Leopoliensis Armeni ritus

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, dum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et gubernare.

Dudum siquidem ecclesiarum omnium tunc vacantium quaeque in posterum vacaturae, ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus, decernentes ex tunc irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Postmodum vero archiepiscopali ecclesia Leopoliensis Armeni ritus, ad quam apostolicis literis fel. rec. Pii VIII praedecessoris Nostri datis die vigesima nona septembris millesimo octingentesimo vigesimo nono s. c. i. et r. maiestati apostolicae imperatoris Austriae titulo dotationis

¹ Ex Bullario Romano.² Ex Iure Pont. de P. F.

ius nominandi fuit concessum, salva tamen in reliquis auctoritate venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum, quibus nihil inde detrimentum voluit illatum; et cui bo. me. Caietanus Warteresiewicz ultimus illius archiepiscopus dum viveret praesidebat, per obitum dicti Caietani archiepiscopi, qui extra Romanam curiam diem clausit supremum, solatio pastoris destituta.

Nos ad eiusdem ecclesiae, de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt Nos certiores, provisionem celerem et felicem, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio intendentes, post deliberationem, quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac fructuosam cum iisdem venerabilibus fratribus habuimus diligentem, demum ad te qui ex legitimo matrimonio procreatus et in aetate etiam legitima constitutus et praepositus huius metropolitanae ecclesiae Armenae existis, quemque praedictus imperator Nobis ad hoc per suas literas nominavit, et apud Nos de vitae munditia, morum integritate, doctrina, prudentia et pietate, ac christianae religionis et catholicae fidei zelo ac spiritualium providentia et temporalium circumspectione fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus. Quibus omnibus mature perpensis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem archiepiscopalem ecclesiam Leopoliensem. Armeni ritus de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tuorum exigentiam meritum accepta, et de eorundem fratrum consilio, auctoritate apostolica tenore praesentium providemus, teque illi in archiepiscopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae Leopoliensem. si in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratiam et largitur dona confisi, quod dirigente Domino actus tuos praedicta ecclesia per tuae circumspectionis industriam et studium utiliter et prospere dirigetur, grataque in spiritualibus et temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione animi amplectens, curam et administrationem praefatas ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praedicta gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, et tu, praeter aeternae retributionis praemium, Nostram quoque et Sedis Apostolicae uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Caeterum ad ea quae in tuae cedere possunt com-

moditatis augmentum favorabiliter respicientes, tibi ut a quocumque quem malueris catholico antistite S. R. Ecclesiae gratiam et communionem habente accitis, et in hoc ei assistantibus duobus aliis episcopis, vel, quatenus hi commode reperiri non poterunt, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularibus similem huius Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, ac eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a Sede Nostra propositos ac Nostro et Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solito iuramento, praedictum munus tibi impendere auctoritate Nostra licite valeat, eadem auctoritate plenam et liberam harum serie tribuimus facultatem.

Volumus tamen eademque auctoritate praecipimus atque decernimus, ut, nisi receptis a te prius per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse antistes consecrationis munus tibi impendere tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, et tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio legati apostolici extraordinarii apud totius Haitarum reipublicae praesidem¹.

Venerabili fratri Ioanni, England Caropolitano, in foederatis Americae septentrionalis provinciae, episcopo

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

In supremo catholicae Ecclesiae culmine, meritis licet impares, ineffabili Dei voluntate collocati, ad pastoralis officii Nostri debitum, quam

¹ Ex Bullario Romano.

maxime pertinet, spirituali christifidelium salutis summa cura et studio prospicere, eosque omnes disiunctissimis etiam terris a Nobis dis-sitos paternae sollicitudine atque amore ita complecti, ut vinea Domini, quae est Ecclesia, quam ipse plantavit dextera sua, et sui sanguinis pretio redemptam Nobis custodiendam tradidit, palmites suos usque ad mare et ultra eius terminos, ac propagines suas latius in dies atque felicius extendat.

Quum itaque non mediocri animi Nostri dolore acceperimus, varias ob rerum vicissitudines catholicam religionem in insula Haitarum, olim sancti Dominici, magnum passam esse detrimentum ita, ut fideles pastoribus ac necessariis Ecclesiae praesidiis sint destituti, quumque nec melius, neque expeditius illorum curae et spiritualibus necessitatibus prospici nunc posse videatur, quam si huius Sanctae Sedis nomine, idoneus vir omnibus facultatibus necessariis et opportunis institutus ad praedictam insulam mittatur, qui cum excellentissimo Boyer totius Haitarum reipublicae praeside catholicae religionis causam agat eiusque consulat necessitatibus, Nos, adhibito quorundam venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium consilio, huiusmodi gravissimum munus tibi committendum censuimus, cuius prudentia, probitas, religionis zelus et in rebus ecclesiasticis gerendis solertia atque peritia Nobis satis est probata.

Quamobrem egregiis tuis animi ingenique dotibus summopere in Domino fidentes, hisce literis te, venerabilis frater, auctoritate Nostra apostolica, in Nostrum et huius Sanctae Sedis legatum apud laudatum totius Haitarum reipublicae praesidem cum omnibus facultatibus necessariis et opportunis eligimus, constituimus ac deputamus, ut penes ipsum catholicae religionis causam suscipere atque agere possis eiusque bono ac commodo pro viribus consulere valeas. Te vero in Domino hortamur, ut singulari cura, studio ac diligentia ea omnia provide scienteque peragenda cures, quae ad spirituales illorum fidelium salutem procurandam et religionis bonum augendum pertinere posse videntur. Nos interim in humilitate cordis Nostri Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis rogare non desinemus, ut det tibi spiritum sapientiae et intellectus, spiritum consilii et fortitudinis, quo omnia a te hac super re perficienda optatum exitum assequantur.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta mart. millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas erigendi sacellum in aedibus publicis civitatis Matriti, in quibus conveniunt magistratus¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ea est dignitas ac splendor magistratus Matritensis, quem Ayuntamiento vocant, tanto hic amplissimus ordo flagrat studio erga catholicam religionem, cui ex aeternae mentis inaccessible consilio praesidemus, ut alacri libentique animo eius votis annuendum esse censeamus.

Expositum itaque Nobis est nomine praesidis aliorumque qui in eundem ordinem sunt cooptati, se publicis in aedibus cogi solere, in quibus iam pridem privatum extat sacellum, ubi sanctorum patronorum et civium Isidori Agricolae, Mariae de la Cabeza eius uxoris ac B. Mariae Annae a Iesu sacra lipsana religiose asservantur. Additum praeterea fuit ex innumerabili annorum serie inibi sacrum fuisse peractum, pluries vero in qualibet eorum coelitus anniversaria celebritate, quin tamen istius privilegii monumentum aliquod haud dubium reperitur. Ut ergo tuto ac legitime spirituali huiusmodi bono, quod eorum pietati tantopere favet, nunc et in posterum perfrui possint, suppliciter a Nobis petiere, ut hac super re Nostram opem veniamque largiri velimus.

Nos igitur oratores, nec non alios, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica in perpetuo concedimus et indulgemus, ut in aedium publicarum Matritis Toletanae dioecesis, quo magistratus, vulgo Ayuntamiento conveniunt, privato sacello decenter extructo et ornato ab omnibus domesticis usibus libero atque ab archiepiscopo Toletano prius invisendo et approbando, de ipsius venia, arbitrio suo intermissura (dummodo iisdem in aedibus privilegii hoc alteri concessum nequaquam vigeat) a quocumque presbytero rite probato, absque ullo iurium parochialium praeiudicio semel in dies, quibus pro gerendis publicis negotiis magistratus cogitur, quater autem horis ab Ecclesia praescriptis in tribus commemoratis festivitibus divina hostia libere et licite possit immolari; ita ut non magistratus modo, sed singuli quique ipsius addicti diebus festis, pietate

¹ Ex Bullario Romano.

illa qua decet, incruento ibidem sacrificio intersint, ab obligatione solvantur eidem publico in templo assistendi, et Ecclesiae praecepto satisfecisse censeantur.

Haec concedimus atque impertimur non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut nemini praeter eos quos commemoravimus, indultum Nostrum omnino suffragetur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit ampliatio dotationis sedis episcopalis Melitensis in regno utriusque Siciliae.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem eo curas consiliaque convertere ubi de ecclesiarum censu, pro temporum ac locorum conditione decernendo, suam noverit auctoritatem exquiri. Hoc Nos animo stabilem duximus providentiam adproperare de fundis Melitensis ecclesiae in insula Sicula extantibus, quorum possessionem differri ad tempus gravibus ex causis indulsumus per apostolicas literas, quibus venerabilem fratrem Franciscum Xaverium eidem praefecimus, id Nobis speciatim reservantes, ut postmodum prout in Domino opportunius visum foret, de iisdem decerneremus.

Cum itaque peculiaria rationum momenta id prae caeteris consilii suaserint, ut demptis e Melitensis ecclesiae censu memoratis fundis illa eidem bona addicantur, quibus Catanense Benedictinorum monasterium insula Melitensi potitur, postulatum est a Nobis, ut apostolicae auctoritatis munimine in id occurramus; ut inde legitimo firmitatis robore isthaec bonorum permutatio probata consistat.

Quare universa rei huius ratione diligenter accurateque perpensa, Motu Nostro Proprio certaue scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine hisce apostolicis literis bona, iura, proventus, redditus fundosque in insula Sicula, ac praesertim Leontini ad Melitensem episcopatum, quocumque titulo spectantia, ab eodem perpetuo seiungimus, secernimus et adimimus, eaque seiuncta, secreta ac adempta edicimus ac declaramus, illa deinceps ad pias causas ad-

tributuri, quas collatis cum carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando regni utriusque Siciliae rege consiliis in rei sacrae utilitatem feliciter permanere censeamus. Ut vero Melitensis ecclesiae patrimonio recte prospiciatur, de eadem apostolicae potestatis plenitudine perpetuum in modum eidem cedimus, adsignamus, tribuimus et adiungimus bona, iura, proventus, agros, fundos demum omnis generis, quibus Catanense Benedictinorum monasterium fruitur in insula Melitensi et Gaultana, eaque omnia et singula perpetuo eidem data, concessa atque tributa edicimus et declaramus, illud nominatim praecaventes ac praecepto etiam sanctae obedientiae imposito iis, quorum interest, mandantes, ut nulla unquam controversia excitari possit, si quod maioris minorisve redditus ac census discrimen inter bona isthaec et ea quae eidem ecclesiae adempta sunt, intercedere agnoscat.

Grave quidem atque acerbum extitit Nobis, hanc de patrimonio memorati coenobii immutationem sancire, cum impensissimo singularis ac paternae benevolentiae studio simul in lectissimam s. Benedicti familiam affecti, quem et Nos parentem sanctissimum sensu pietatis, quo possumus, vehementiori veneramur ac colimus. At si id temporum regionumque conditio efflagitavit, nullo certe parcemus officio, ut tantam eidem iacturam ex spectata pientissimi regis religione ac liberalitate compensandam curemus.

Decernentes has praesentes literas et quae in iis continentur de nullo defectu impugnari ac redargui posse, sed omnimoda firmitate validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab iis omnibus ad quos pertinent inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* ac Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non praefatae Melitensis ecclesiae et memorati Benedictinorum coenobii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis speciali

1 Ex Bullario Romano.

quoque mentione dignis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus, peracta visitatione apostolica coenobii et collegii missionum s. Petri in Montorio in Urbe, ex mente visitoris apostolici statuitur: 1. coenobium et collegium subiiciendum esse immediate ministro generali ordinis Minorum Reformatorum, dependenter tamen a sacra congregatione; 2. removendum esse ab eo studium philosophiae; 3. servandam in eo esse vitam communem perfectam; 4. instaurandam esse observantiam Brevis Crediti Nobis Clementis IX¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Pastoralis officii impellente sollicitudine et studio ad ovile Christi alias oves adducendi, Romani Pontifices praedecessores Nostri consilium susceperunt nonnulla in urbe collegia erigendi, quae patere voluerunt iis iuvenibus professis religiosorum ordinum, qui ad munus missionarii fungendum vocatos se dicerent, ut ibidem per statutum tempus periculum suae vocationis facerent, et impensius orationi vacantes ceteraque pietatis et sui instituti officia sedulo persequentes, tum denique congruis studiis theologiarum disciplinarum et linguarum orientalium operam dantes, ad illud munus apte riteque exequendum se disponerent. Quod profecto consilium eo magis servare et tueri Nos convenit, quo salubrius sanctiusque institutum invenitur.

Quocirca cum per s. congregationem de Propaganda Fide ad Nos perlatum fuerit, collegium, quod a fel. rec. Clemente IX praedecessore Nostro per Breve quod incipit *Crediti Nobis*, in conventu Minorum Reformatorum in Monte Aureo posito erectum fuit, a sua institutione ita excidisse, ut rebus in eo sic permanentibus

vix emolumenti aliquid ad bonum et incrementum religionis sperari amplius ex eo possit, proptereaque eadem sacra congregatio a Nobis postulaverit, ut tam dictum conventum quam collegium in eo erectum apostolicae visitationi subiiceremus; Nos haud morati sumus huic petitioni morem gerere. Quapropter animum statim applicuimus ad aliquem praestantem virum eligendum, cui visitoris munus committeremus, dignumque duximus, ut illud alicui ex cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis commendaretur. Cardinalem itaque Aloisium Lambruschinum tituli s. Callisti, fide, integritate, prudentia catholicaeque religionis zelo valde commendatum selegimus, et ad praedictum conventum et collegium visitandum apostolica Nostra auctoritate munivimus eo fine, ut de obortis in eo conventu et collegio abusibus inquireret, causas illorum cognosceret, insuper quid factu opus esset Nos certiores diligentissime redderet.

Hoc igitur ille munere functus ea, qua uti solet, in gravissimis rebus diligentia, studio prudentiaque, peractae a se visitationis deinde Nobis narrationem fecit. Ex ea porro apparet, collegium s. Petri in Monte Aureo nec formam nec speciem eius institutionis habere, quam iuxta Breve Clementis IX *Crediti Nobis* praesferre deberet. Numerus siquidem iuvenum, quos saltem decem iubet esse, adeo exiguus est, ut quatuor non excedat. Porro ii ingenio parvi, doctrina rudes, ut vix a limine theologiae disciplinas salutaverint, nec eo studio pietatis et religionis incensi, quo praeditos esse oporteret, qui sacris missionibus daturi sunt operam, vix aliquid spei relinquunt, ut missionarii munere sint congrue et cum Dei gloria perfuncturi. Studio controversiarum orientalium et linguae Arabicae omnino praetermisso, deest religiosus concionator, qui iuvenibus studentibus coram aliis religiosis singulis mensibus concionem habeat de missionarii muneris praestantia deque peculiaribus dotibus, quibus pollere oportet quisquis in vinea Domini excolenda utilem et egregiam operam navare cupit. Ad extremum ea omnia, quae sive ad illius collegii disciplinam, sive ad studia sive ad profectum pietatis sapienter ab eo Pontifice ordinata sunt atque instituta, omnia pene desiderantur in eo.

Hac teterrima collegii in Monte Aureo positi renuntiata Nobis conditione, de ratione deinde ineunda, qua illud et tanta calamitate abduci et ad formam per Breve *Crediti Nobis* statutam reduci queat, sententiam suam emissu visitoris aperuit. Optimum factu videri sibi dicit, primo si conventus s. Petri in Monte Aureo, qui nunc ad Romanam provinciam pertinet et provinciali huius provinciae obsequitur, ab ea separetur et uni subdatur patri modera-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

tori generali totius ordinis, ut eius tantum consilio et imperio deinceps administraretur. Incongruum enim et absonum putat, ut conventus excipiendis iuvenibus destinatus ex omnibus provinciis totius ordinis confluentibus qui sacris missionibus se devovere cupiunt, ut in eo ad rite et congrue missionarii munus fungendum instituantur, uni provinciae addicatur; congruum vero ut totius ordinis conventus habeatur et uni generali subdatur, cuius est totum ordinem moderari. Ipse autem pater generalis meminisse debet, conventum cum collegio, utpote alumnis tantum iuvenibus religiosis instituendis ad missionarii munus obeundum destinatum, s. congregationi de Propaganda Fide subdi. Quapropter cum de novo eligendo guardiano casus incidet, negotium hoc cum eadem s. congregatione aget et talem curabit virum praeficere, qualem sacra congregatio requiret. Insuper tum ipse pater generalis, tum pater guardianus de omnibus, quae ad rite et congrue alumnos collegii instituendos, vel ad ipsos quoquo modo pertinere poterunt, sive demum ad disciplinam illius conventus ordinandam tuendamque spectabunt, ad sacram congregationem diligentissime referent. Alterum, quod effus visitor proponit, est ut removeatur ab eo conventu studium philosophiae, quod per plura decreta alias praescriptum fuerat a sacra congregatione, in cuius locum pater generalis subrogandos curabit optimae et spectatae vitae religiosos sex, qui eorum exemplo et studio regularis observantiae iuvenibus studentibus praeceant. Postremum est, ut forma vitae communis inducatur perfectior, quam fieri potest, in eum conventum, cui vitae rationi persequendae idem conventus, in quo reditus ex eleemosynis quaesiti singulis annis superant, par esse potest. Duo enim dicit magni momenti emolumenta, eadem inducta, sequutura: alterum, quod iuvenes, omnibus sibi a conventu suppeditatis ad victum vestitumque necessariis, omni abiecta sollicitudine cogitationes suas curasque ad pietatem exercendam studiaque excolenda convertent; alterum, quod in ea vitae ratione per biennium exerciti a temporalium rerum cupiditate, quae multos missionarios perdit, assuescent animum alienum habere, atque ita expeditiores alacrioresque ad vineam Domini excolendam evadent. Hisce praeiactis fundamentis, urgendum magnopere dicit, ut Breve Clementis *Crediti Nobis* adamussim observetur, quod sibi persuadet tum illorum fundamentorum subsidio, tum vigili illorum cura et diligentia, quorum est de eo conventu et collegio curam et sollicitudinem habere, observatum iri, fructumque uberrimum, idest bene moratos et institutos religiosos, ad gloriam Dei et ad augendam Ecclesiam accensos, inde evasuros.

Nos igitur ad ea attendentes, quae effus visitor de statu collegii s. Petri in Monte Au-

reo fideliter et diligenter, pro more suo, exposuit, diu etiam et mature a Nobis ea ratione perpensa, quam ipse ad illud collegium ex ea calamitate excitandum erigendumque adoptandam esse putat, in id tandem consilii devenimus, ut, quod Nostrum officium pastorale exigit, ei collegio opitulari statueremus modo et ratione ab effo visitatore propositis. Quocirca per praesentes Nostras literas decernimus atque iubemus, ut conventus s. Petri in Monte Aureo, qui hactenus provinciae Romanae Min. Reformatorum addictus fuit et eius provinciali paruit, ad eandem amplius non pertineat, a qua idcirco eum per praesentes perpetuo seijungimus eumque statuimus sub immediata patris generalis ordinis iurisdictione, ut eius in posterum semper consilio et imperio administretur, ea tamen adiecta lege, ut quoties de novo guardiano eligendo casus incidat, agat primum negotium hoc cum sacra congregatione de Propaganda Fide, ut eius cum acceptatione et consensu novus guardianus eidem conventui praeficiatur. Praeterea in omnibus, quae tum conventus tum collegii disciplinam et negotia spectare poterunt, ad eandem sacram congregationem se referet, ut eiusdem cum sententia et consensu omnia definiantur. Cum autem is Nobis propositus sit finis, ut conventus s. Petri in Monte Aureo per collegium in eo a praedecessore Nostro Clemente IX erectum, iuvenibus religiosis ad munus missionum informandis instituendisque inservire tantum debeat, ut omnis causa absit, qua finis iste vel intercepti vel retardari possit, praecipimus et iniungimus eidem patri generali ut, quamprimum fieri possit, studium philosophiae ab eo conventu removeat, in eiusque locum religiosos nonnullos spectatae vitae subrogandos curet, qui ad studium pietatis iuvenes suo exemplo incendunt. Cumque maxime intersit, ut qui sacris missionibus operam navare volunt, animum gerant ab omni cupiditate rerum temporalium alienum, quod pestis ulla deterior sacris missionibus obvenire non possit, quam si missionarii eo inficiantur veneno, volumus et iubemus, ut in conventu s. Petri in Monte Aureo perpetuo vita communis perfecta servetur. Hac enim vitae ratione servata, discent iuvenes animum avertere a rebus temporalibus et ad Deum totum convertere, cui uni in sacris missionibus inservire et famulari debebunt. Cetera vero quae a praedecessore Nostro Clemente XI per Breve *Crediti Nobis* congrue sapienterque ad illius collegii regimen disciplinamque spectantia ordinata sunt, ea omnia sarta, tecta esse, et in perpetuum et adamussim servari omnino praecipimus, mandantes iis, quibus id curae et sollicitudinis esse debet, ut eadem omni studio quo poterunt, servare faciant.

Decernentes has praesentes literas et quae in iis continentur de nullo defectu impugnari ac

redargui posse, sed omnimoda firmitate validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, plenissime suffragari et ab iis omnibus, ad quos pertinet, inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti pp. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, ac Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque apostolicis ac ab universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non praedicti conventus et collegii s. Petri in Monte Aureo et memorati ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate etc. contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indumentorum magis insignium canonicis cathedralis ecclesiae Fulginatensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cathedralis Fulginatis ecclesiae tantus est ac tam vetustus splendor ac decus, tam operosum tamque egregium collegii canonicorum, ibi divino famulantium cultui charitatis studium, in superiori praesertim terraemotus calamitate, quae magnam Umbriae partem perculit, patefactum, ut alacri libentique animo venerabilis fratris Ioannis Ignatii archiepiscopi Spoletani, Fulginatis istius ecclesiae administratoris preces excipiendas existimemus, quibus a Nobis petiit, ut iis canonicis peculiare quoddam in vestibus ornamentum tribuamus.

Omnes ergo et singulos quibus hae litterae favent, singulari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, ut quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica canonicis cathedralis ecclesiae Fulginatis, qui modo sunt quique in

posterum erunt, in perpetuum concedimus et indulgemus, ut inferiori orbe galeri violaceum torulum circumdent toruloque villum eiusdem coloris addant; atque huiusmodi insigne intra limites tantum dioecesis uti possint. Haec ad consulendum tam illustris collegii splendori tribuimus et impertimur.

Decernentes hasce litteras semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quancumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. In Deo autem spem omnem ponimus fore ut tam hodierni canonici, quam eorum successores, externo hoc ornamento aucti magis magisque contentur internis virtutibus enitere, atque alacriores se ostendant in dies in excubiis Domini, et lucentes in eius tabernaculo omnibus semper sint ad virtutem exemplo.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici cum munere administratoris collegii Lucarini, siti in oppido Trebiae, dioecesis Spoletanae*².

Venerabili fratri Emmanueli episcopo Tusculano S. R. E. cardinali de Gregorio, sacrae Concilii congregationis praefecto

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti, te uti sacrae congregationis Concilii praefectum, collegii Luca-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

rini, quod Trebiae in Spoletana dioecesi est situm, patronum existere. Quamobrem huius Apostolicae Sedis auctoritate praeditus, sancti Francisci coenobium eiusdem civitatis multos ab hinc annos temporum asperitate clausum rite acquirendum studuisti, ut ibidem commemorati collegii sedem ac domicilium constitueres, propterea quod eiusdem collegii domus ab oratore comparata, superiori anno terraemotus vi atque impetu adeo diruta et labefacta, ut inhabitabilis omnino evaserit. Addis praeterea, tibi non modo idem coenobium in collegii formam atque usum esse convertendum, verum etiam Lucarini domum instaurandam, ut aliquid ex ea emolumenti percipi possit. Verum quum eiusdem collegii institutor illius administrationem ab archisodalitate sacrorum Stigmatum gerendam voluerit, cui ius etiam tribuit eos minime confirmandi, qui primis funguntur muneribus, tibi quæ incommodum et impedimentum foret eius archisodalitatis voluntatem in rebus peragendis exquirere, iccirco tuis in votis esset eiusdem collegii visitatorem apostolicum renunciari, quo facilius atque commodius ea omnia peragere valeas, quae ad ipsius collegii bonum atque utilitatem pertinere posse existimaveris.

Nos igitur quam libentissime tibi morem gerentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, commemorati collegii Lucarini Trebiae visitatorem apostolicum cum omnibus et singulis facultatibus, quae huius propriae sunt muneris eligimus, constituimus et deputamus, tibi quæ etiam potestatem facimus, cuius praesidio non solum ea omnia conficere possis, quae ad idem collegium recte instituendum atque regendum spectare posse videntur, verum etiam, quoties opus fuerit, ex tua prudentia et arbitrio ipsius fundatoris voluntati derogare libere ac licite valeas, eosque omnes confirmare vel etiam eligere, quos gravissimo hoc in negotio utilem tibi operam suppeditare posse cognoveris.

Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non memoratae archisodalitatis itemque collegii ac testatoris et institutoris voluntatis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus: quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXVII.

Franciscum Serram ex ducibus Cassani et archiepiscopum Capuanum, quem in consistorio habito die trigesima septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi primi in pectore reservaverat, presbyterum cardinalem declarat, simulque Laurentium Mattei et Castrucium Castracani S. R. E. presbyteros cardinales creat¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE DECIMA QUINTA APRILIS

ANNO MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO TERTIO

Venerabiles fratres,

Omni quidem ingenii et cognitionis laude praestare oportet vestrum ordinem, senatum videlicet Nostrum Sanctaeque Romanae Ecclesiae amplissimum, ut inde suppetant, qui suam Nobis, qua prudentia, qua doctrina, qua experientia rerum gerendarum navantes operam, ad infirmitatem Nostram onere gravatam tantae molis relevandam conferre possint. Sed illa potissimum hisce praesertim temporibus, cum quae *ex adverso est saeculi malignitas, acriter speculatur unde aliquid habeat male dicere de Nobis*; illa potissimum in vobis tam excelso et illustri loco positae emineant necesse est; integritas morum eximia, virtus in exemplum elucens, fides immobilis cum singulari studio tuendae orthodoxae veritatis animique robur parati omnia pro Christo atque eius Ecclesia perferre, ipsamque, si opus sit, quod ipsa qua ornamenti designat purpura, vitam cum sanguine profundere. Haec et vobis, ven. fr., habentibus ante oculos quae in vobis ipsis mirifice enitere gaudemus et gratulamur in Domino, probatum iri confidimus consilium Nostrum, ad eos quod attinet, quos in collegium vestrum, Dei luminum patris enixe implorato praesidio, selegimus in praesens cooptandos; diem interim illum cupide expectantes, quo vestrum numerum non paucorum obitu imminutum, implere favente Domino liceat. Huiusmodi enim extiterunt illorum specimina, quae digna videantur hoc praemio, quaeque Nos iubeant confidere, fore ut ipsi virtutes, industriam ac studia sua in isto fastigio ad Dei honorem, ad Ecclesiae

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

commoda rerumque Nostrarum vobiscum magis magisque proferre connitantur.

Ad gloriam igitur omnipotentis Dei, Sanctaeque R. Ecclesiae utilitatem ac decus, cardinalem declaramus Franciscum Serram ex ducibus Cassani archiepiscopum Capuanum, quem in consistorio secreto habito die trigesima septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi primi creavimus et in pectore reservavimus. Huius quae sint cum praeclara generis nobilitate ingenii animique dotes, neminem vestrum latere arbitramur. Non possumus tamen, quin commemoremus, quanta cum laude fidei, prudentiae studique S. huius Sedis dignitatis atque utilitatum Bavarica legatione, gravissimis expeditis negotiis, perfunctus fuerit; neque a Nobis sunt praetereunda insignia curae pastoralis omnisque virtutis exempla, quae gestum ab eo ecclesiae Capuanae episcopatum illustrent; quae quidem zelus salutis animarum, quem a prima iuventute praesetulit, ministerio verbi aliisque sacerdotii muneribus obeundis luculenter portendit.

Duos praeterea S. R. E. cardinales creamus et declaramus, videlicet Laurentium e ducibus Mattei, patriarcham Antiochenum, et Castrucium Castracanium, patritium Urbinatem, ambos optimos ac spectatissimos viros; quorum alter collegii canonicorum Nostrae basilicae Lateranensis decanus, assiduitatis et officii diligentiae totiusque vitae rationis vere ecclesiasticae exemplum se constantissime praebuit; ac tum in munere fungendo secretarii congregationis Visitationis Apostolicae, tum in demandata a s. mem. praedecessore Nostro Leone XII peculiari procuratione, cum adiutor dilecto filio Nostro cardinali vicario additus fuit, omnibus urbis eiusque districtus ecclesiis et locis piis, pontificio nomine et auctoritate recognoscendis nihil desiderandum reliquit, quod ab antistite summopere navo et experiente divinique cultus et ecclesiasticae disciplinae assertore religiosissimo expectari posset; quem propterea dignum duximus, qui clarorum antiquae atque illustrius eius Romanae familiae virorum seriem sacra purpura ornatus concluderet. Alter canonicus basilicae Vaticanae quanti a s. mem. praedecessore Nostro Pio VII fieret, inde intelligitur, quod primum iudex, deinde oeconomus, uti vocant, fabricae Vaticanae ab eo fuerit constitutus, suamque operam omnibus probaverit. Qua vero esset cognitione rerum et curarum quantoque duceretur studio Ecclesiae legum asserendarum gloriaeque christiani nominis amplificandae, insignia declarant, quae dedit specimina, antea secretarius addictus congregationis extraordinariis Negotiis Ecclesiasticis tractandis, postea congregationis Fidei Propagandae: adeo ut de Ecclesia reque christiana universa optime meritis, dici iure posse videatur.

¹ Ex Bullario Romano.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra declaramus S. R. E. presbyterum cardinalem

Franciscum Serram Cassanum.

Creamus autem S. R. E. presbyteros cardinales

Laurentium Mattei

Castrucium Castracani.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ sancti. Amen.

CCXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio facultatis asservandi augustissimum sacramentum Eucharistiae in domestico sacello convictus patrum societatis Iesu civitatis Mutinensis¹.

Venerabili fratri
episcopo Mutinensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum nullum christianae non modo, verum civili etiam reipublicae maius meliusve munus afferri possit, quam ut iuventus recte diligenterque doceatur atque ad omnem praesertim virtutem et pietatem mature informetur; tum nihil Nobis potius nihilque optabilius, quam religiosae eiusdem iuventutis institutioni omni cura et studio prospicere, hisce potissimum moribus atque temporibus, quibus adeo prolapsa, ut omnium opibus vel maxime sit excitanda atque inflammanda ad Dei timorem et scientiam Domini amplectendam, atque intelligendam iustitiam et iudicium, aequitatem et omnem semitam bonam. Quamobrem alacri libentique animo piis eorum votis annuere solemus, qui iuvenibus optime educandis provide scienterque operam navantes, ea a Nobis efflagitant, quae ad ipsorum iuvenum religionem fovendam ac teneros eorum animos ad Dei cultum omnemque pietatis sensum ac christianas exercitationes fingendos, summopere pertinent.

Hac sane mente dilectus filius collegii societatis Iesu Mutinae moderator, spirituali illorum iuvenum bono et utilitati magis magisque consulere exoptans, qui in convictu, uti vocant,

patrum eiusdem societatis ac civitatis degentes, ab iis erudiuntur, supplex ad Nos confugit ac vehementer exoravit, ut ex Nostra indulgentia facultatem facere velimus, cuius ope, in domestico eiusdem convictus sacello sanctissimum Eucharistiae sacramentum perpetuo asservari liceat, quo iuvenes ipsi praeelsum hoc et venerabile sacramentum singulari animi devotione et amore, prosequi assuescant. Addit praeterea suis in votis esse, apostolica auctoritate muniri, cuius vi iuvenes eiusdem convictus aliique omnes, qui ibi inserviunt vel morantur, sacram synaxim commemorato in sacello peragere possint, et omnibus per annum festis diebus etiam solemnioribus, tam iuvenes praedicti, quam alii, de quibus habita mentio est, cum sacrosancto missae sacrificio eodem in sacello adstant, ecclesiasticum praeceptum implevisse censeantur.

Nos igitur, qui paterno ac sollicito studio ad rectam iuvenum institutionem procurandam Deique gloriam amplificandam et animarum salutem augendam, prout pastoralis officii Nostri ratio postulat, spectare debemus, oratorem aliosque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, gravique a te accepto testimonio, ex quo tuam in huiusmodi postulationes propensam voluntatem perspeximus, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica gratis omnino petitam perpetuam facultatem tribuas, cuius praesidio augustissimum Eucharistiae sacramentum commemorato in domestico sacello convictus patrum societatis Iesu istius Mutinensis civitatis libere liciteque perpetuo asservetur, dummodo pro dignitate sit exornatum, nec absit ab eo sacra supellex, praesertim ad id necessaria. Eadem auctoritate Nostra tibi committimus, ut potestatem perpetuo tribuas, qua iuvenes eiusdem convictus aliique omnes eidem addicti ibique morantes, postquam contractas animi sordes per sacram confessionem expiandas curarint, caelesti pane se se recreare eodem in sacello possint, et tam iuvenes praedicti, quam alii, de quibus sermo est, cum festis per annum diebus etiam solemnioribus missae sacro in praedicto sacello adsint, ecclesiasticum praeceptum implevisse censeantur.

Haec tamen omnia ullo absque parochialium iurium detrimento concessa volumus. Mandamus vero, ut ante tabernaculum, quo sanctissimum sacramentum de more continetur, diu noctuque lampas continenter fulgeat, atque eius-

dem tabernaculi clavis maneat penes sacristam, qui fida illam custodia tueatur.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima nona aprilis millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio statutorum congregationis sororum Charitatis beatae Mariae Virginis Perdolentis, civitatis Veronensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Quamquam religiosas quasque sacrarum virginum familias singulari sane benignitate prosequi solemus easque omnes perbeatas existimamus, quae non respicientes in vanitates et insanias falsas, sed mundi illecebras et omnem ornatum saeculi, alacri libentique animo despicientes, ambulant in domo Dei atque in solitudine sponsum quaerunt, quem elegerunt ex millibus; tamen maiori quadam benevolentia eas profecto virginum societates complectimur, quae non modo earum, verum proximorum etiam saluti summa cura et studio hisce praesertim asperrimis temporibus prospicere conantur, atque ex proprii instituti legibus ad puellas religiose diligenterque instituendas easque vel ab ineunte aetate ad omnem pietatem atque virtutem efformandas, summopere incumbunt. Ex recta enim puellarum institutione, maxima quidem non in singulas solum familias, verum etiam in universam christianam atque civilem rempublicam bona et commoda redundant. Namque ipsae vel a teneris annis ad honestatem pietatemque efformatae et christianae religionis praeceptis imbutae ac rebus optimis institutae, Deum vereri, virtutem sectari, vitia odisse ad discunt eamque vitae rationem agere iisque ope-

¹ Ex Bullario Romano.

ribus insistere assuescunt, quae charitatem tum in Deum, tum in proximum praeseferunt.

Quamobrem probe noscentes ex utilibus hisce institutis catholicam fidem augeri, Dei cultum et gloriam protendi, veritatem agnoscere, iustitiam coli et mores a vitiis remotos ad virtutem traduci, nihil profecto est, quod Nobis gratius, iucundius atque optabilius contingere possit, quam pia eiusmodi instituta pro viribus excolere atque iuvare eaque singulari beneficentia et favore prosequi atque in omnibus christiani orbis civitatibus et provinciis pontificiae Nostrae auctoritatis praesidio tueri et promoveri.

Non mediocri certe animi Nostri voluptate accepimus, dilectam in Christo filiam Theodoram Campostrina, Veronensis civitatis, iam anno millesimo octingentesimo vigesimo quinto pium mulierum institutum, cui a minimis Charitatis sororibus Deiparae Perdolentis nomen, Veronae proprio aere fundasse, illudque annuo censu ditasse ac peculiaribus quibusdam legibus, quae ex sanctorum Augustini et Francisci Salesii constitutionibus depromptae, munuisse, eo sane consilio, ut commemoratae sorores communem vitam agentes, in puellas praesertim pauperes christianae religionis praeceptis ac bonis artibus rite scienterque erudiendas incumbant. Cuius quidem instituti leges sunt, quae sequuntur:

ISTITUTO

Delle sorelle minime della Carità di Maria Addolorata.

I.

Questo minimo istituto umilmente indirizzato alla gloria di Dio e dedicato alla Madonna santissima Addolorata è diretto alla propria salute e santificazione ed a quella de' prossimi. Quindi avendo per iscopo il perfetto adempimento dei due precetti della carità coll'imitazione di Nostro Signor Gesù Cristo, oltre il procurare la santificazione de' suoi membri, si dedica alla educazione e custodia della femminile gioventù, e specialmente della classe più povera e bisognosa della cristiana coltura.

II.

È basato sopra le regole di s. Agostino, che seguita intieramente, e sopra le costituzioni di s. Francesco di Sales (che sono fondate pure sopra le medesime regole), salvo per queste le modificazioni volute dall' assunto impegno della coltura della gioventù, le quali appunto si viene più minutamente dichiarando.

III.

Ammette solamente figliuole vergini determinate di consacrarsi al servizio di Dio e del prossimo.

IV.

Queste sorelle si esercitano ogni giorno nell' orazione, meditazione, esami di coscienza, lezione spirituale, ed assistono al santo sacrificio della messa, impiegando in tutto circa tre ore e mezzo.

V.

Vivono una perfetta vita comune moderata con frugalità e semplicità, seguitando sempre la regola di s. Agostino e le costituzioni di s. Francesco di Sales, dietro le quali osservano castità, obbedienza e povertà, e si danno all'amore ed alla pratica delle altre virtù di umiltà, vicendevole unione di carità, modestia ec., e mettendo singolarmente ogni loro sforzo all'acquisto di una perfetta obbedienza, rinunziano ogni cura di loro stesse nelle mani della superiora della casa, che riguardano in luogo di Gesù Cristo, tenendo sempre aperto alla medesima con semplicità e candidezza il loro cuore, a norma delle costituzioni di s. Francesco di Sales.

VI.

Animate da uno spirito di carità universale, tengono sempre l'animo pronto ad esercitare qualunque opera di misericordia, che secondo Dio l'obbedienza loro imponesse. Pure seguitando anche in questo la via per la quale la divina provvidenza ha condotto lo scrivente debolissimo istromento, di cui si è degnata servirsi per dar principio a questa minima istituzione, le sorelle s'intendono come si è detto propriamente dedicate alla coltura della gioventù specialmente della classe più povera.

VII.

Quindi si tiene nella casa una scuola di carità divisa in più classi, ove le sorelle si prestano ad educare le giovinette, che vi concorrono assidue, istruendole primieramente nelle cose della nostra santa religione, nelle altre cristiane e civili, competenti al loro stato, e si accolgono anche separatamente in alcune ore del giorno altre ragazze e giovani adulte di ogni condizione, porgendo l'istruzione e l'aiuto di cui abbisognano pel loro spirituale profitto, segnatamente per quanto esse possono, a ricevere nel debito modo i santi sacramenti. E nei giorni festivi si fanno tutte accompagnare alla messa

ed alla dottrina e funzioni parrocchiali, tenendole le altre ore raccolte nella casa dell'istituto santamente occupate, e tratto tratto, secondo le circostanze, alle più adulte si fanno dare da qualche pio sacerdote gli esercizi spirituali di s. Ignazio.

VIII.

In tutto questo esercizio si adoperano le sorelle, evitando di essere esse individualmente conosciute, ma colla sola mira della maggior gloria di Dio procurano di formare le loro allieve tutte per lui, imprimendo loro le massime del s. Vangelo, procurando che non si scostino dalle dottrine di Chiesa Santa.

IX.

È rigorosamente proibito alla congregazione, e ad ogni suo membro di ricevere dalle alunne, nè dai loro parenti la più piccola cosa a titolo di gratificazione o sotto qualsiasi altro pretesto, dovendo il tutto operare per solo amore del Signore.

X.

Intorno all'istruzione religiosa, che si dà nella casa dell'istituto, di tratto in tratto si fanno esaminare le ragazze istruite dal parroco della contrada.

XI.

Onde esser più libere a questo esercizio le sorelle non si obbligano alla recita del divino officio, nè a quello della beata Vergine, ma per uniformarsi anche in questo allo spirito di Santa Chiesa ed alle costituzioni di s. Francesco di Sales, per quanto è possibile, recitano a coro alcune brevi preci, dallo stesso officio distribuite secondo l'ordine delle ore canoniche, aggiungendo ad ogni ora commemorazione dei sette dolori della Madonna.

XII.

Osservano clausura, non sortendo dal monastero e non ricevendo nell'interno del medesimo alcuna persona di qualsiasi condizione, sesso ed età, se non per cause legittime e colla dovuta licenza del superiore, tranne le ragazze nei locali loro apposti.

XIII.

La congregazione sta sotto l'autorità ordinaria di monsignor vescovo, al quale dimanda che le sia approvato a padre spirituale un pio e molto qualificato sacerdote da essa eletto,

che per parte di lui si prenda cura che le regole siano osservate, e che nell'istituto non s'introduchino abusi.

XIV.

Parimenti si elegge il confessore ordinario e gli straordinari, dimandandosene l'approvazione a monsignor vescovo, attenendosi anche in questo proposito alle costituzioni di s. Francesco di Sales.

XV.

Una fra le sorelle viene eletta a superiora, ed esercita l'ufficio giusta le costituzioni relative del detto santo. A norma di queste pure sono elette l'assistente della superiora, la maestra delle novizie, l'economa e tutte le altre ufficiali della casa.

Di più la superiora elegge una sorella sorvegliante nelle scuole ed istruzione delle ragazze, e destina all'assistenza delle medesime le sorelle giusta le abilità e qualità loro fisiche e morali.

Verum cum commemorata in Christo filia Theodora Campostrina summopere exoptet huiusmodi institutum iam ab hodierno Veronensi episcopo eiusque praedecessore probatum, auctoritatis Nostrae apostolicae robore firmari atque muniri, et supplex ad Nos confugerit ac vehementer exoraverit eius ut votis hac in re annuere velimus. Nos venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositis eiusdem instituti regulas perpendendas commisimus, qui commemoratum institutum omni laude dignum ac summopere probandum existimarunt. Nos igitur cum clare aperteque noverimus non mediocres ex pio huiusmodi istituto in christianam et civilem rempublicam utilitates derivare, quam libentissime praedictae in Christo filiae morem gerendum censuimus. Quae cum ita sint, Motu Proprio ac certa scientia deque apostolicae auctoritatis plenitudine idem institutum, cui a minimis Charitatis sororibus Deiparae Perdolentis Veronae excitatum eiusque leges hisce literis insertas approbamus, confirmamus et apostolicae Nostrae auctoritatis robore, vi ac praesidio munimus. Praeterea singulos quosque defectus, qui forsitan in eadem condendas leges inciderint, eadem auctoritate Nostra supplemus atque sanamus, easque perpetuo servari praecipimus atque iubemus.

Haec volumus, statuimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas atque efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum cuilibet ad quos spectat in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in

praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli marchionis fratribus Camillo et Caietano Pizzardi Bononiensibus*¹.

Dilectis filiis Camillo et Caietano germanis fratribus Pizzardi Bononiensibus

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Romani Pontifices ad virtutem ac religionem vel maxime in omnibus excitandam semper intenti, honorum munera iis profecto viris quam libentissime tribuere solent, qui propter egregias et singulares eorum dotes de hac Apostolica Sede praeclare meriti ac virtutum splendore fulgentes, aliis exemplo, christianae vero civilique reipublicae gloriae, emolumento atque utilitati esse summopere student.

Hac sane mente rec. mem. Pius VII praedecessor Noster virtutis ac meriti aequissimus iudex minime ignorans, vos morum probitate vitaeque integritate spectatos ac rebus optimis institutos maximisque ditatos fortunis, pietatis et religionis studio impulsos in frumentaria caritate provinciae Bononiensis pauperibus splendide opem tulisse atque in Castro Maiore cum ad artes iuvandas atque fovendas, tum ad eiusdem oppidi commodum atque ornatum proprio aere plura aedificia e fundamentis excitasse et eximia semper fidei, amoris atque obsequii specimina in hanc Petri Cathedram exhibuisse, utrumque vestrum marchionis titulo honestandos statuerat.

Nos itaque hisce omnibus perpensis, ipsius praedecessoris Nostri voluntati inhaerentes, ut

soboles vestra maiore fulgeat honore vobisque tot certe nominibus de re catholica et civili optime meritis aliquod Nostrae benevolentiae testimonium praebeamus, vestris votis annuendum censuimus. Peculiari ergo vos benignitate prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristis, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, vos ambos vestrosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, marchiones dicimus atque renuntiamus.

Quamobrem vobis concedimus et indulgemus, ut huiusmodi titulo in apostolicis etiam literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, indultis, privilegiis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii marchiones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima sexta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio et ampliatio privilegiorum concessorum a Benedicto XIV nosocomio sanctae Mariae Gratiarum civitatis Caesaraugustanae*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii rectores alique omnes, regio ac generali nosocomio sanctae Mariae Gratiarum civitatis Caesaraugustanae praefecti, iampridem illud gubernari a sex moderatoribus a rege nominandis, quorum duo tantum ecclesiastici viri, unus nempe dignitate auctus, alter canonicus istius metropolitanae ecclesiae, reliqui vero quatuor a patricia eiusdem civitatis nobilitate adlecti. Additum praeterea fuit, fel. rec. Benedictum XIV praedecessorem Nostrum suis apostolicis similibus literis die decima sexta decembris anno millesimo septingentesimo quinquagesimo secundo editis plena auctoritate binis illis ecclesiasticis viris facultatem tribuisse, ut a choro atque a divinis

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

absint officiis quum ad nosocomium incumbant; rec. autem mem. Pium VI praedecessorem pariter Nostrum per literas hisce similes datas die vigesima quarta septembris anno millesimo septingentesimo septuagesimo septimo insequentibus verbis concessisse « inservientibus et in dicto hospitali conviventibus, quam aliis eius ministris sive ex mercede, sive gratis servitium praestantibus, nec non sex rectoribus praedictis eorumque familiis, ut donec et quousque munera inserviendi aut ministrandi vel alias, ut praefertur, obierint, quadragesimalibus aliisque per annum temporibus et diebus, quibus carnum, ovorum et lacticiniorum esus est prohibitus (maiori hebdomada tantum excepta) carnibus, sine tamen scandalo vesci libere et licite et absque ullo conscientiae scrupulo possint et valeant ». Verum quum ipse catholicus rex, regio eius decreto die octava septembris superioris anni lato, opportunum existimaverit commemoratis sex moderatoribus alios tres adiungere eosque inter unum e clero, quorum partes nunc a dilectis filiis Ioachimo Cistue canonico atque a comitibus Sobradiei et de Bureta sustentur, suppliciter a Nobis oratores petiere, ut auctoritate Nostra apostolica eadem ipsa privilegia ad novos moderatores eorumque successores benigne protendere velimus.

Nos igitur eos caeterosque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, eorum precibus permoti, quo maiori regalis ac generalis nosocomii Caesaraugustani commodo, quantum in Nobis est, consulatur, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut indultum absentiae a choro aliisque divinis officiis ab eodem pontifice Benedicto, quemadmodum asseritur, duobus ecclesiasticis viris in moderatorum coetum adscriptis benigne concessum, alii ecclesiastico viro in huiusmodi coetum nunc cooptato possit prodere; indultum autem vescendi carnibus diebus ab Ecclesia vetitis a summo pontifice Pio VI perpetuo elargitum, pro unoquoque etiam e tribus novis moderatoribus eorumque successoribus omnino valeat.

Haec concessa atque indulta volumus, eadem plane ratione, qua uterque Pontifex ea privilegia concessit et indulsit, ac non obstantibus iis omnibus, quae ipsi non obstare decreverunt.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima aprilis millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXII.

EPISTOLA

Ad archiepiscopum Tolosanum scribens, gaudet de eius zelo, fide et observantia in Sedem Apostolicam, illumque monet quatenam doctrina ex sacrarum scripturarum et traditionis disciplina sit sectanda; dolet de falsis doctrinis quae proferuntur in vulgus.

Venerabili fratri
Paulo Theresiae Davidi
archiepiscopo Tolosano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Literas quas una cum nonnullis ex venerabilibus fratribus istius regni episcopis die vigesima secunda aprilis anno superiori dedisti, ac per venerabilem fratrem Nostrum Emmanuelem cardinalem episcopum Tusculanum poenitentiarum maiorem Nobis adferendas curasti, animo perlegimus benevolo. Novum quippe ibidem et illustre testimonium nacti sumus, pastoralis zeli et fidei atque observantiae in hanc Apostolicam Sedem, quibus te collegasque tuos mirifice affectos apprime iam novaramus. Illae porro traditae fuerunt Nobis in eam curam cogitationemque iamdiu incumbentibus, ut ex more institutoque sanctae huius Sedis, *illo habito*, iuxta Zosimi Pontificis verba, *pondere examinis, quod ipsa rei natura considerabat*, omnes Ecclesiae filios opportune edoceremus, quidnam de tristissimo illo argumento, de quo in eadem epistola agebatur, sit ex sacrarum scripturarum sanctiorisque traditionis disciplina praedicandum. Memores enim ex praedecessoris Nostri Leonis Magni monitu, *tenuitatem Nostram Ecclesiae praesidere sub illius nomine, cuius fides errores quoslibet impugnat*, probe intelligimus, id Nobis speciatim commissum esse, *ut omnes conatus Nostros causis impendamus, in quibus universalis Ecclesiae salus possit infestari*.

Id Nos, Deo bene adiuvante atque auspice in primis Virgine sanctissima, fidenter peregrimus, datis solemni Assumptionis ipsius die ad catholici orbis antistites encyclicis literis, quibus sanam et quam sequi unice fas sit, doctrinam pro Nostri officii munere protulimus. Dedit voci Nostrae vocem virtutis Pater luminum, in quem spem omnem consecramus; easque alacriter, religiose studioseque ubique receptas fuisse, gratulabundi testati sunt et sacrarum antistites, et viri ex universis ordinibus commendatiores. Imo auctores ipsi fautoresque

1 Ex opere cui titulus « Annali delle scienze cattoliche » auctore De Luca vol. 14.

consiliorum, de quibus praecipue querebamus, ad quos mittendas eas literas curavimus, publice denuntiarunt, se ab inceptis illico cessasse, ne voluntati Nostrae obsisterent. Quae quidem declaratio eam illico Nobis indidit, sincere ipsos, plene, absolute omnique depulsa ambiguitate iudicio Nostro paruisse, idque luculentioribus quoque monumentis fore in posterum testaturos ea fide, qua se erga Christi vicarium incensos toties disertissime professi sunt. Haec sane pericunda spes animum Nostrum in summa temporum difficultate pro rei sacrae incolumitate sollicitum erexerat; at dolorem adhuc iniiciunt, quae etiam nunc perferuntur in vulgus. Humilibus proinde precibus oculos manusque ad auctorem et consummatorem fidei Iesum attollimus, ut praebente ipso omnibus cor docile, *ortos in Ecclesia strepitus*, ut verbis s. Coelestini pontificis utamur, *compressos tandem pacatissima ratione fuisse* gratulemur. Communia in tantum finem vota, consilia et studia ingeminet cum aliis istius regni spectatissimis religionis zelo episcopis, quos singulari benevolentiae affectu complectimur, fraternitas tua, cui dum hanc rescribimus epistolam Nostrae in te voluntatis testem caelestia quaeque dona adprecamur atque apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die octava maii anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas emphyteuticandi nonnullas aedes, Romae positas, de proprietate abbatis sancti Andreae de Funari eiusdem urbis ¹.

Dilecto filio Nostro
in alma urbe vicario
in spiritualibus generali

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii Nostri,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit venerabilis frater Antonius Piatti archiepiscopus Trapezuntinus in partibus infidelium, et nunc in urbe vicesgerens, ad abbatiam, cui a sancto Andrea de Funari nomen, quo ipse potitur, aliquas pertinere domos in via, quae vulgo Tor de' Spechi appellatur, positas, quibus appicti sunt numeri

40, 41, 42, 43 usque ad numerum 52, et quarum annuus incertusque redditus ad centum octoginta scutata assurgit. Cum commemoratae aedes, detrimento affectae, omnino sint reficiendae et pensionum ratio in dies mutetur, utile atque opportunum duxit easdem perpetuam in emphyteusim tradere. Quamobrem affixis programmatis repertus fuit Ioseph Pereira Santiago, qui earumdem domorum perpetuam emphyteusim ineundi cupidus, annum obtulerat canonem scutatorum centum quinquaginta, omni quadrimestre anticipate solvendum in summa scutatorum quinquaginta quocumque quadrimestri, omni onere immunem, et utilia etiam pacta, domorum praesertim reparationis intra proximum biennium perficiendae receperat, idoneam exhibens fideiussionem, supplici cum prece a Nobis petita fuit, ut ad huiusmodi contractum ineundum apostolicam Nostram veniam et opem largiri vellemus, et Nos per similes apostolicas literas die septima augusti superiori anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo datas petita facultatem tribuimus. Verum quum commemoratus Ioseph Pereira Santiago de sententia decesserit, et emphyteusim, de qua habita mentio est, inire non amplius voluerit, atque in praesentia repertus sit dilectus filius Antonius Marini, qui ipsam emphyteusim inire cupiens eundem annum canonem scutatorum centum quinquaginta ab omni onere immunem ac pari modo solvendum obtulit, atque eadem pacta et ipsissimas condiciones recepit, ideoque iterum a Nobis suppliciter petita est, ut Nostram veniam atque opem largiri velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium conc. Trid. interpretum consilio, tibi, dilecte fili Noster, eas partes imponimus atque mandamus, ut si ita se res habeant, prout expositae, ac postquam comperis contractum huiusmodi in evidentem abbatiae eiusdem utilitatem cedere, auctoritate Nostra apostolica, pro tua conscientia et arbitrio, facultatem facias, cuius praesidio, emissa tamen prius a praedicto Iosepho Pereira Santiago renuntiatione in forma iuris valida, emphyteusis illa perpetua favore Antonii Marini iniri queat, pacto canone et proficuis conditionibus, de quibus habitus est sermo, et quibus Ioseph Pereira Santiago se subiecerat. Quo quidem de canone cavebis, ut pendatur liber et expers omnino onerum omnium, quae ordinaria sint vel extra-

¹ Ex Bullario Romano.

ordinaria, quaeque sive rebus sive personis imposita sunt vel imponentur, ac etiam taxae seminario persolvendae et inter illius abbatae onera praecipuum ducatur. Mandabis autem pro solutione canonis et aliis implendis oneribus dari ab emphyteuta fideiussionem idoneam, vel canoni illi aliisque oneribus, alium praeterea fundum aut fundos subiici ac super illis hypothecam excipi eamque hypothecam publicis libris inscribi. Curabis etiam, ut domus omnes et singulae quae ad abbatiam pertinent, quaeque in emphyteusim traditae earumque fines vel diligentissime demonstrantur in solemnibus tabulis hoc de contractu a publico scriba conficiendis, atque illis inseratur earumdem domorum accurata linearis descriptio, quam plantam appellari mos est. Denique contractum munies illis omnibus conditionibus, quas vel acta oblationis habent, vel ex consuetudine huiusmodi contractibus addi solent, sub poena caducitatis ipso facto incurrenda a praedicto Antonio Marini et successivis emphyteutis, quatenus per tria quadrimestria canon solutus non fuerit, salvo iure vigesimae et sextae.

Haec concedimus atque mandamus, non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, ac Pauli II aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum *de rebus Ecclesiae non alienandis*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis ac ipsius abbatae legis foundationis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus et commemoratis Nostris literis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus vero, ut quomodocumque cessante emphyteusi praedicta, illico emphyteuticae domus cum adiunctis rebus et iuribus ad abbatiam revertantur, eadem cedant solo, per quae domus meliores fuerint effectae, quin renovatio concessionis huiusmodi a quoquam sub quovis praetextu et causa peti vel praetendi possit.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima maii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli baronis pro nobili viro Athanasio Renato Saullay de Vaistre Turonensi*¹.

Dilecto filio
nobili viro Athanasio Renato
Saullay de Vaistre Turonensi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum laudis et gloriae studium hominum mentes et animos ad virtutem vel maxime excitet atque inflammet, tum Romani Pontifices honoris titulos et beneficentiae munera iis profecto viris libenter tribuere solent, qui avita generis nobilitate et pietatis ac religionis praesertim laude spectati atque huic Petri cathedrae firmiter adhaerentes, virtutum omnium ornatu fulgere summopere student aliisque imitanda praebent exempla.

Itaque quum Nobis compertum exploratumque sit, te ex veteri ac nobili familia natum, morum probitate vitaeque integritate spectatum ac rebus optimis institutum, egregiis animi ingeniique dotibus ornatum, maiorum tuorum vestigiis inhaerentem, nihil potius habere, quam singulari cura eam vitae rationem ducere, quae catholicum et nobilem decet virum et eximia fide atque observantia Nos et hanc Apostolicam Sedem prosequi, iccirco tuis votis quam libentissime annuendum censuimus et praecipuam Nostrae in te voluntatis significationem exhibendam existimavimus.

Quamobrem ut tua soboles maiore fulgeat honore, te a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, hisce literis auctoritate Nostra apostolica te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, barones dicimus atque renuntiamus. Quocirca vobis concedimus et indulgemus, ut huiusmodi titulo in apostolicis etiam literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, indultis, privilegiis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii barones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima maii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus dantur privilegia sororibus Charitatis nuncupatis a sancto Vincentio a Paulo.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Charitatis viscera induentes, ad illius exemplum, cuius vices, divinae providentiae consilio, quamquam immeriti, hic in terris gerimus, haud profecto possumus non peculiari benevolentia eas prosequi feminas, quae s. Vincentii a Paulo instituta sectantes, spretis mundi illecebris, aegrotis omni ope iuvandis se devovent, infantum expositorum curam habent, adolescentularum institutioni operam impendunt, egenis denique atque inopibus praesto esse contendunt. Hoc tam pium, tam salutare atque opportunum ministerium, quod hisce feminis filiarum Charitatis nomen comparavit, non solum in Galliis, ubi conditum, sed et in aliis Europae regionibus, ac praesertim in Hispania summa cum animi Nostri voluptate vigere novimus, uti ipsis regibus patronis atque praesidibus multum in dies ponderis ac stabilitatis adipiscitur, ac non levi populi commodo et spirituali animarum saluti esse conspicitur.

Hinc Nos maiori illarum bono prospicere pro viribus satagentes, benigne excipimus praeces dilecti filii Fortunati Feu presbyteri congregationis Missionis et rectoris generalis filiarum Charitatis in ditione catholici regis degentium, dum a Nobis demisse postulavit, ut facultatem concedere velimus, qua in earum domesticis sacellis divina hostia possit asservari, sacrum peragi, Eucharistia excipi; in earum privatis aediculis die decimanona iulii Missa s. Vincentii a Paulo ritu duplici primae classis, ac die vigesima septima septembris Missa propria eiusdem fundatoris a sacerdotibus earum moderatoribus possit celebrari; publicis autem in ecclesiis eadem die vigesima septima septembris praeter Missam etiam officium, a caeteris vero presbyteris Missa tantum; liceat insuper earum unicuique sacras indulgentias ecclesiis quibusque concessas propriis in templis et sacellis lucrari. Quin immo ad excitandum magis magisque huiusmodi mulierum studium, qua de re catholica et civili quam optime merentur,

pontificiae Nostrae beneficentiae munera universae filiarum Charitatis familiae conferre statuimus.

Omnes ergo, quibus hae literae favent, a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, volentes lubentesque, seu Motu Proprio ac certa scientia, matura deliberatione atque apostolicae potestatis plenitudine concedimus et indulgemus, ut in aedibus filiarum Charitatis ubique positis, dummodo initi saltem numero quinque sint contubernales, vel secus plures puellae institutionis causa penes eas degant, sacellum possit haberi, decenter tamen ornatum et ab omnibus domesticis usibus liberum atque ab episcopo prius de more invisendum, ibique super ara, quae necessaria suppellectili pro dignitate sit instructa, libere liciteque sanctissimum Eucharistiae sacramentum possit asservari; cum lege quidem ut ante tabernaculum, quo divina hostia continetur, diu noctuque lampas alatur; utque eius tabernaculi clavis maneat penes sacristam sive aedituum, qui fida, illam, custodia tueatur. Concedimus praeterea, ut eo in sacello, quatenus in una eademque domo simile privilegium nequaquam vigeat, ea episcopi venia et arbitrio, in singulos dies, etiam solemniore, a quocumque presbytero rite probato sacrificium fieri possit; cui quidem non modo ipsae Charitatis filiae, sed et puellae ab eis exceptae aliaeque mulieres domui addictae, pietate illa qua decet, adstantes, ecclesiastico praecepto, quod est diebus festis de assistendo divinis omnino satisfaciant. Licebit autem Charitatis filiabus ac puellis in commemorato sacello animae sordes per sacram confessionem abluere et Eucharistiae sacramentum excipere ac paschali quoque tempore ecclesiasticum praeceptum obire. Ad haec, auctoritate pariter Nostra, facultatem facimus, ut in privatis aediculis quarumcumque domorum, quae filiabus Charitatis commissae sunt, quaeque publica carent ecclesia, die decimanona mensis iunii cuiuslibet anni Missa propria sancti Vincentii a Paulo earum conditoris ritu duplici primae classis a presbyteris tantummodo spirituali filiarum regimini constitutis possit peragi. Itemque ut die vigesima septima septembris, anniversaria ipsius sancti Vincentii obitus in publicis dumtaxat earum ecclesiis a presbyteris ipsis Missa et officium proprium illius sancti conditoris, a caeteris vero presbyteris Missa tantum possit celebrari; uti aequae Missa huiusmodi fieri poterit in privato earum aedium sacello a presbyteris, qui aliquam operam eis impendunt. Postremo quum hae mulieres ex instituti legibus

† Ex Bullario Romano.

e domo egredi nequeant, nisi ulla eiusdem instituti urgeat necessitas, ne iis spiritualibus careant subsidiis, quae ad animarum salutem magnopere conducunt, auctoritate Nostra elargimur, ut Charitatis sorores et puellae una cum ipsis degentes, quae in suis ecclesiis vel sacellis domesticis praescriptae ad Deum preces effuderint, easdem indulgentias tum plenarias, tum alias quasque christifidelibus hanc vel alteram ecclesiam adeuntibus ibique orantibus a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris concessas possint lucrari.

Haec in perpetuum concedimus et indulgemus non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de non concedendis indulgentiis ad instar*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut harum literarum exemplis etiam impressis manuque publici notarii subscriptis et per constitutum in ecclesiastica dignitate virum sigillo munitis, eadem adhibeatur fides, quae Nostrae voluntatis significationi, ipso hoc diplomate ostenso, haberetur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta maii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus traditur facultas retinendi internam portam in sacello rurali extructo a Caietano Fiaschi Aretino, in loco vulgo la Striscia, in suburbiis Aretii*¹.

Venerabili fratri
episcopo Aretino

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Caietanus Fiaschi Aretinus, se in suburbiis Aretii, ac nominatim in loco, vulgo *la Striscia*, sacellum publicum suo ruri adiunctum possidere, aere suo instauratum ac decenter ornatum; addit praeterea, se, ut illud sacellum intus possit occludi ac tutius reddi, itemque ut ex proximis aedibus per frigidam tempestatem atque per ingruentes imbres commodum sibi compararet aditum, absque opportuna venia inibi lateralem portam aperuisse. Supplici ergo cum

prece a Nobis nunc petit, ut ex Nostra indulgentia ac venia eadem porta possit uti, atque ita ex interiori ruris parte ad sacellum veniatur.

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, audita relatione dilecti filii a secretis venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium concilii Tridentini interpretum, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut, si ita se res habent, quemadmodum expositae, auctoritate Nostra apostolica, pro tuo arbitrio tuaeque conscientiae monito facultatem facias, cuius vi lateralis porta, de qua habita est mentio, et quae intra oratoris praedium ad sacellum ducit, libere et licite pateat, quamdiu tamen praedium ipsum, ubi sacellum extat, ab oratore eiusque consanguineis et affinibus habeatur. Tibi vero curae erit, ut per inscriptionem apto loco positam constet, adiunctum praedium proximasque aedes ecclesiastica immunitate minime frui, volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium ecclesiasticae immunitati praepositorum. Haec concedimus atque indulgemus.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima maii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit conversio in pium legatum missarum, cappellaniae sub titulo sancti Iacobi Maioris de iurepatronatu familiae comitum Pocci Tuscanensis*².

Venerabili fratri
episcopo Viterbiensi et Tuscanensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Caesar ex comitibus Pocci Tuscanensis ad patronatum familiae suae cappellaniam pertinere,

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

quae a s. Iacobo Maiore apostolo titulum ad-
epta in templo cathedrali Tuscanensi eidem
sancto apostolo sacro est instituta. Addit prae-
terea fundos eiusdem cappellaniae minime me-
liores effectos fuisse, cum illa donati fuerint,
qui ad familiam Pocci nequaquam pertinerent.
Cum autem in praesentia eadem cappellania
clericus Mariottus germanus oratoris frater po-
tatur, aliqua ex parte cappellaniae bona refi-
cienda curavit. Verum, ut eadem bona omnino
instaurentur, non mediocris pecuniae vis requi-
ritur, atque orator magnam huiusmodi impen-
sam agere timet, propterea quod idem germa-
nus frater imbecilla utitur valetudine. Cum
vero eadem familia Pocci temporum vicissitu-
dine, in rerum copia atque abundantia nunc
minime versetur, suis esset in votis, huiusmodi
cappellanium in pium legatum reduci, cum
potissimum ex institutionis lege cappellanum
ad nutum amoveri possit, quo facilius ipsius
cappellaniae bona instaurentur atque reficiantur,
et familia Pocci, impletis primum omnibus
oneribus, reliquos fructus, redditus atque pro-
ventus percipere valeat. Quamobrem orator, sup-
plici cum prece, ad Nos confugit atque sum-
mopere exoravit, hanc ut veniam ex Nostra
indulgentia tribuere velimus.

Nos igitur oratorem aliosque omnes, quibus
hae literae favent, peculiari beneficentia prose-
qui volentes et a quibusvis excommunicationis
et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sen-
tentiis et poenis quovis modo et quacumque
de causa latis, si quas forte incurrerint, huius
tantum rei gratia absolventes et absolutos fore
censentes, gravique tuae episcopalis curiae ac-
cepto testimonio, ex quo res ita se habere co-
gnovimus, prout expositae, tibi, venerabilis
frater, eas partes imponimus atque mandamus,
ut auctoritate Nostra apostolica, cappellanium,
de qua sermo est, donec tamen virile genus
seu linea masculina eadem in familia Pocci
extiterit, in pium legatum redigas. Id tamen
ea lege concessum volumus, ut primum bona
omnia et singula, quae ad cappellanium per-
tinent eorumque fines vel diligentissime demon-
strentur, ac propterea accurata eorum linearis
descriptio iuramento etiam firmata penes istam
episcopalem curiam exhibeatur atque eiusdem
curiae actis inseratur. Quae quidem bonorum
descriptio atque aestimatio iuramenti robore
munita unoquoque redeunte sexennio sub poena
caducitatis erit omnino peragenda. Mandamus
etiam onera omnia cappellaniae inhaerentia di-
ligenter impleri eaque impleta esse penes istam
episcopalem curiam quotannis probari.

Haec concedimus atque indulgemus, non
obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris
Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apo-
stolicis atque in universalibus provincialibusque

et synodalibus conciliis editis generalibus vel
specialibus constitutionibus et ordinationibus, et
quoties opus fuerit legis foundationis eiusdem
cappellaniae etiam iuramento, confirmatione
apostolica vel quavis firmitate alia roboratis
statutis et consuetudinibus, caeterisque contra-
riis quibuscumque. Volumus denique atque
mandamus, ut statim ac virile eiusdem familiae
Pocci genus defecerit, cappellania illico ad suae
institutionis iura redeat eaque cedant solo, per
quae fundi cappellaniae eiusdem meliores fue-
rint effecti.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo
piscatoris die vigesima prima maii millesimo
octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus
Nostri anno tertio.

CCXXVIII.

EPISTOLA

*Ludovico Bavariae regi gratulatur de nuptiis
initis inter eius sororem Mariam Annam
Leopoldinam et Fridericum Augustum Saxo-
niae ducem*¹.

Carissimo in Christo filio Nostro
Ludovico Bavariae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum pro singulari, qua maiestatem tuam
totamque regiam domum complectimur, paterni
animi caritate gratum Nobis accidit quidquid
vobis boni contigisse intelligamus; tum hoc
Nos mirifice delectat, quod literis nuntias of-
ficiosissimis, initas videlicet fuisse nuptias inter
dilectissimos in Christo filios Nostros regiam
Bavariae principem Mariam Annam Leopoldi-
nam sororem tuam et regium principem Fri-
dericum Augustum Saxoniae ducem eiusdemque
regni socium, quas quidem nuptias, ut qui prae-
claras novorum coniugum dotes perspectas ha-
bes, faustas iure ac merito appellas. Gratula-
mur igitur ex animo maiestati tuae, ac pro
iucundissima Nobis a te per eas literas confir-
mata filialis erga Nos amoris et observantiae
significatione, gratias agimus. Divinam autem
clementiam impensis precibus obsecrantes, ut
quaecumque ex istis nuptiis prospera expectas
et salutaria dignetur annuere, omnis auspitem
gratiae coelestis apostolicam benedictionem tibi,
carissime in Christo fili Noster, novis coniu-
gibus cunctaeque regiae familiae tuae amanti-
sime impertimur.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli marchionum, pro nepotibus ex fratre, comitis Dominici Lavaggi Genuensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Est hoc in more positum institutoque Romanorum Pontificum, ut singulari benevolentiae significatione et amplissimis honorum titulis eos praesertim prosequantur viros, qui in pontificia ditione degentes, generis nobilitate clari omnique virtutum laude cumulati, huic Petri cathedrae impense adhaerent aliisque imitanda praebent exempla, quo vehementius omnes ad virtutis amorem et catholicae religionis studium excitentur atque inflammentur.

Eo sane consilio fel. rec. Pius VII praedecessor Noster virtutis aequissimus iudex in egregias dilecti filii Dominici Lavaggi Genuensis dotes intuens, qui publicis atque honorificentissimis Genuensis reipublicae muneribus castè integreque perfunctus in hac alma urbe domicilium posuit, probeque noscens, eum tot sane nominibus de hac Apostolica Sede asperrimis praesertim temporibus, praeclare meritum alacri libentique animo eius precibus annuens, amplum quod emerat praedium, Montebello dictum, ad Viterbium per similes apostolicas litteras die vigesima decembris anno millesimo octingentesimo quinto datas, comitatus titulo decorandum existimavit, ac paulo post eundem ipsum Hierosolymitani ordinis cruce donavit. Praeterea idem Pontifex Pius quum perspexerit novum comitem non dubia suae observantiae et amoris in hanc Apostolicam Sedem testimonia magis magisque praebere, aliis eum beneficiis complecti cupiens, eius ex fratre nepotem Michaelē a patruo prole orbato, hic in urbe vocatum atque in illius praedii possessionem immissum, eadem cruce honestavit et inter honorarios urbanae militiae subpraefectos cooptavit. Iam vero quum praefatus Michael, qui dilectae in Christo filiae Iuliae ex principibus Chigi nupserat, diem obierit supremum tresque reliquerit filios, ex ea susceptos, nunc institutionis causa in Romano Societatis Iesu collegio Nobilium morantes, quumque vi-

dua mater alteras inierit nuptias cum dilecto filio Philippo ex marchionibus Patrizi, idcirco dilectus filius Dominicus Lavaggi maiori pronepotum splendori prospiciendi cupidus a Nobis enixe postulavit, ut praedium, de quo agitur, in marchionatum evehi velimus.

Nos igitur comiti Dominico rem gratam facere in animo habentes, certa spē freti eius pronepotes cum Romano patriciatu consanguinitate coniunctos a maiorum probitate minime degeneres futuros, et quanto sobolis claritate aliis antistant, tanto etiam virtutum omnium laude et exemplo, ut par est, praestatueros, huiusmodi votis benigne annuere constituimus. Omnes ergo et singulos quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, plena auctoritate Nostra, praedium Montebello prope Viterbium, a praedecessore Nostro Pio VII rec. mem. comitatus nomine ornatum atque ad filios defuncti Michaelis Lavaggi pertinens in marchionatum evehimus, quin tamen maiora ex hisce literis illi obveniant iura ac privilegia, quae ex novissimis legibus huiusmodi praediis concessa sunt. Eos insuper ex eadem familia, qui hoc fundo potiuntur, eorumque successores legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, marchiones dicimus atque creamus, eisque concedimus, ut hoc titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellentur, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis, indultis, quocumque nomine designandis, quibus alii marchiones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine modo utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt, libere et licite perfruantur.

Haec volumus atque concedimus decernentes praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod comitatus praefatus ad marchionatum necessaria requisita non habeat, et alias quovis praetextu, colore seu ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, sublata eis et eorum cui-libet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam

¹ Ex Bullario Romano.

quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis etiam speciali mentione dignis, nec non in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die septima iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio delegati Sedis Apostolicae ad obeunda negotia ecclesiarum Orientalium.

Venerabili fratri
archiepiscopo Iconiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

In sublimi principis apostolorum cathedra, nullis certe Nostri promeritis, sed ineffabili Dei voluntate collocati illud unum vel maxime spectamus, ut ecclesiastica praesertim negotia singulari cura, studio ac vigilantia in universo terrarum orbe tractentur ac dirigantur pro maiore catholicae Ecclesiae utilitate et christifidelium bono ac commodo, quibus nihil Nobis potius, nihil iucundius atque optabilius esse potest.

Cum itaque venerabilis frater Ioannes Petrus Losanna episcopus Abidensis atque huius Apostolicae Sedis delegatus pro ecclesiasticis Orientalium negotiis, ad alia obeunda munera ab hac ipsa Apostolica Sede fuerit designatus, ideoque praefata apostolica delegatio vacaverit, Nos

tua singulari pietate, zelo, doctrina atque prudentia summopere in Domino fidentes, quod huiusmodi munus naviter scienterque sis peracturus, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio te a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce literis auctoritate Nostra apostolica in delegatum apostolicum pro ecclesiasticis Orientalium negotiis, cum omnibus et singulis necessariis atque opportunis facultatibus, quibus commemoratus venerabilis frater episcopus Abidensis huius muneris ratione fruebatur, te eligimus, constituimus et deputamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium. Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat ac in tempore spectabit, ut in virtute sanctae obedientiae tibi in praemissis pareant atque obediant tuaeque salubria monita et mandata humiliter suscipiant et efficaciter implenda curent, alioquin sententiam seu poenam quam rite tuleris in rebelles seu statueris, ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam, inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non quibusvis etiam consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die septima iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Bullario Romano.

CCXXXI.

EPISTOLA

Archiepiscopum Nicaenum munere nuntii apud Ferdinandum regni utriusque Siciliae regem cessasse, significat ¹.

Carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando regni utriusque Siciliae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime et venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Venerabilem fratrem Aloysium archiepiscopum Nicaeae, Nostrum et Sedis Apostolicae apud regiam maiestatem tuam nuntium ordinarium ad Nos duximus revocandum, eius opera, item nuntii apostolici commisso munere, apud carissimum in Christo filium Nostrum Hispaniarum regem catholicum usuri. Dum igitur, quod Nostrum est, te, carissime in Christo, fili Noster, admonemus, eum iam desiisse Nostra et eiusdem Apostolicae Sedis et apud negotia, gerere, maximas, quas debemus tibi gratias, qui eundem adeo honorifice benigneque tractaveris; ita nempe confirmans quomodo sis erga b. Petri Cathedram ac personam ipsam Nostram affectus. Cui filialis animi declarationi officiosissima paternae caritatis Nostrae testificatione respondentes, auspiciem gratiae caelestis, apostolicam benedictionem regiae maiestati tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio iurispatronatus ecclesiae parochialis, pagi, cui nomen a s. Ferdinando ad litus Rosarno, regni utriusque Siciliae, favore Viti ex marchionibus Nunziante et suorum successorum ².

Venerabili fratri
episcopo Militensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romani Pontifices honoris et laudis testimonia iis semper viris tribuenda existimarunt, qui

singulari pietatis stimulo impulsu templa, altaria vel beneficia instituerunt, ut erga illos grati animi significationem quodammodo ostenderent aliosque omnes ad bene de Ecclesia merendum excitarent atque inflammarent.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Vitus ex marchionibus Nunziante praefectus copiarum atque a publicis negotiis carissimi in Christo filii Nostri utriusque Siciliae regis illustri, se in pago, cui a s. Ferdinando nomen, ad litus Rosarno intra limites tuae dioeceseos ad spirituales illius populi utilitatem procurandam templum a fundamentis excitasse. Cum autem eodem in templo paroecia fuerit instituta eique census annuus ducatorum centum viginti et octo ex regularis patrimonii bonis attributus, quaestio inter istius dioecesis episcopum, et oratorem originem habuit, utrum eiusmodi animarum cura ad liberam episcopi collationem vel ad marchionis patronatum pertineret, eaque de causa episcopus venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum congregationem adiit, ut hac super re suam sententiam proferret. Etenim cum huiusmodi paroeciae institutioni tam orator, quam regulare patrimonium operam praebisset, quorum alter fundum dedit sacramque aedem condidit, alterum vero dotem eidem adscripserit, existimabatur eandem paroeciam ad utriusque patronatum pertinere eamque ita mixtum patronatum efficere, ut ipsa vicissim ab episcopi collatione et marchionis nominatione penderet. At vero supplex orator non modo fundum tribuit et templum proprio aere aedificavit, verum etiam illud salutaris lavacri fonte, cenothaphio, vulgo *Camposanto* et sacra suppellectili orandum curavit. Et quamvis regulare patrimonium commemoratum annum censum eidem ecclesiae attribuit, tamen parochus illum praecipere nondum potuit, ac propterea supplex orator parochus eidem domum congruam aliaque omnia dare debuit, et ipse unus paroeciae onus usque ad hanc diem tulit, quemadmodum veniens in aevum aedes, templum ac parochialem domum tueri, et sacrae suppellectili aliisque rebus, quae ad cultum pertinent, consulere debebit. Ut igitur omnis quaestio de medio penitus tollatur, idem dilectus filius Vitus ex marchionibus Nunziante supplex ad Nos confugit et humili ac sollicita prece exoravit, ut ipsum eiusque haeredes paroeciae in pago sancti Ferdinandi, de qua sermo est, auctoritate Nostra apostolica legitimos patronos renunciare ac iisdem patronatus iura in eandem paroeciam concedere velimus, quo ipse eiusque successores, cum praefata paroecia suo fuerit destituta pastore, parochum perpetuo nominare et designare possint, qui ab episcopo Militensi pro tempore erit instituendus, doctri-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex Bullario Romano.

nae facto periculo, ex concilii Tridentini praescripto.

Nos itaque rebus omnibus maturo examine perpensis, oratorem peculiari benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut postquam orator obligationem in forma iuris valida, quae transeat ad haeredes, emiserit de ecclesia, domo parochiali, earumdem adnexis ac suppellectilibus tuendis et instaurandis cum opus fuerit, et dummodo orator tot bonis stabilibus liberis, tutis atque frugiferis id suppleat, quod parochiali congruae deest, usque ad complementum annui liberi redditus ducatorum centum viginti et octo, praeter incerta stolae, uti appellant, auctoritate Nostra apostolica ipsum oratorem eiusque haeredes, dummodo a catholica religione non deficiant, commemoratae ecclesiae patronos declares et iuspatronatus eiusdem ecclesiae ac praebendae parochialis, favore ipsius oratoris eiusque haeredum cum consuetis iuribus etiam praesentandi, servatis servandis, parochum in casibus vacationum ac cum consuetis oneribus, quae patronorum ex sacrorum canonum sanctione sunt propria, et cum solitis clausulis in similibus apponi solitis gratiis omnino reserves.

Haec concedimus, praecipimus et mandamus decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodo-

libet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque, etiam speciali et individua mentione dignis.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima prima iunii millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus Stephanus Rouchouze vicarius apostolicus nominatur¹.

Dilecto filio Stephano Rouchouze presbytero congregationis in Galliis sanctissimorum Cordium Iesu et Mariae.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium, meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, quo ecclesiarum omnium regimini divina dispositione praesidemus, utiliter exequi, adiuvante Domino, cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut, cum de ecclesiarum ipsarum regiminibus agitur committendis, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum suae curae creditum sciant non solum doctrina verbi sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Dudum siquidem provisionem ecclesiarum omnium nunc vacantium quaeque in posterum vacaturae ordinationi et provisioni Nostrae reservavimus decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Postmodum vero episcopalis ecclesia Nilopolitana in partibus infidelium existens cum solatio pastoris fuerit destituta, Nos ad eiusdem ecclesiae de cuius vacatione relatus fide digni fecerunt Nos certiores provisionem celerem atque felicem in qua nullus praeter Nos se potuit seu potest intrinsece reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne illa longae vacationis exponatur incommodis, paterno ac sollicito studio inten-

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

dentes, post deliberationem quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac etiam fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis habuimus diligentem, demum ad te qui ex legitimo matrimonio natus et in aetate legitima constitutus existis, cuius apud Nos de morum integritate, doctrina, prudentia, pietate, christianae religionis et catholicae fidei zelo ac spiritualibus et temporalibus providentia, fide digna perhibentur testimonia, oculos mentis Nostrae direximus; quibus omnibus mature perpensis, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, eandem episcopalem ecclesiam Nilopolitan. de persona tua Nobis et memoratis cardinalibus ob tua merita accepta, de eorundem venerabilium fratrum consilio, auctoritate apostolica, hisce literis providemus, teque illi in episcopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae tibi in spiritualibus ac temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias et largitur dona confisi, quod, dirigente Domino actus tuos, praedicta ecclesia tua industria, cura et studio utiliter et prospere dirigatur grataque in spiritualibus et temporalibus orthodoxa religio incrementa suscipiat. Iugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione animi amplectens, curam et administrationem ita studeas fideliter prudenterque exercere, ut ecclesia praedicta gaudeat se provido gubernatori et fructuoso administratori esse commissam, et tu, praeter aeternae retributionis praemium, Nostram quoque et Apostolicae Sedis uberius exinde consequi merearis benedictionem et gratiam. Praeterea tibi ut ad ecclesiam praefatam quamdiu ab infidelibus detinebitur accedere et apud eam personaliter residere minime tenearis, dicta auctoritate concedimus atque indulgemus. Caeterum ad ea quae in tuae possunt cedere commoditatis augmentum favorabiliter respicientes, tibi ut a quocumque quem malueris catholico antistite Sanctae Nostrae Sedis gratiam et communionem habente, accitis et in hoc loco ei adsistentibus duobus aliis episcopis, et, quatenus hi commodere reperiri nequeant, duobus eorum loco presbyteris saecularibus vel cuiuscumque ordinis, congregationis et instituti regularibus similem praefatae Sedis gratiam et communionem habentibus, munus consecrationis recipere libere et licite possis et valeas, ac eidem antistiti, ut, receptis a te prius catholicae fidei professione iuxta articulos pridem a S. Sede propositos ac Nostro et Romanae Ec-

clesiae nomine fidelitatis debitae iuramento, praefatum munus, tibi auctoritate Nostra, impendere licite valeat plenam tribuimus facultatem. Volumus tamen ac eadem auctoritate praecipimus, ut nisi receptis a te per dictum antistitem iuramento et professione fidei huiusmodi, ipse antistes consecrationis munus tibi impendere tuque illud recipere praesumpseritis, idem antistes a pontificalis officii exercitio, ac tam ipse quam tu a regimine et administratione ecclesiarum vestrarum suspensi sitis eo ipso.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus, descripta extensione missionum congregationis SS. Cordis Iesu et Mariae in Oceania commissarum, vicarius apostolicus ad eas regendas constituitur caractere episcopali decorandus, cui subsint etiam praefecti apostolici earundem missionum, et munus illud confertur Stephano Rouchouze presbytero eiusdem congregationis¹.

Dilecto filio Stephano Rouchouze presbytero congregationis SS. Cordium Iesu et Mariae in Galliis.

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.**

In sublimi principis apostolorum Cathedra nullis certe Nostris pro meritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio collocati, ac propterea gravissima ecclesiarum omnium sollicitudine continenter districti, ad universarum, quae sub coelo sunt, gentium sollicitudinem mentis Nostrae oculos circumferre solemus atque ad remotissimas etiam ab hac Apostolica Sede regiones pastoralis Nostrae vigilantiae curam extendimus, ut christiana religio et catholica fides magis magisque in dies augeatur, et christifideles in viam mandatorum Dei dirigantur atque ad aeternam assequendam salutem opportunis praesidiis adiuvantur.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

Cum itaque instituta certisque limitibus circumscripta nuper missione in ea Oceaniae parte, quae insulas omnes Oceani Pacifici tum septemtrionalis, tum australis complectitur, ab insula Paschatis inclusive usque ad insulas Archipelagi dicti Roggewein pariter inclusive, et ab insulis Sandvichianis inclusive usque ad Tropicum Antarcticum, eiusque missionis cura spiritualis demandata sacerdotibus congregationis in Galliis sic dictae SS. Cordium Iesu et Mariae et Adorationis perpetuae SS. Sacramenti Altaris, ad rectius eiusdem missionis regimen atque ad spiritualem tot populorum, qui in idolatriae tenebris sedent, salutem maxime conducere videatur, ut apostolicus vicarius cum caractere episcopali in tam remotis ac inter se dissitis regionibus instituatur, cum iurisdictione in praefectos apostolicos praedictarum insularum, qui ipsi obedire teneantur; virum aliquem morum integritate, doctrina ac prudentia praestantem eligendum censuimus, qui huiusmodi gravissimo sane munere naviter scienterque fungatur.

Nos igitur singulari tua fide, probitate, prudentia doctos et catholicae religionis zelo quamplurimum in Domino fidentes, quod ea, quae tibi committenda duxerimus, cumulate sis expleturus, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, te quem per similes apostolicas literas hoc ipso die datas episcopum Nilopolitanum in partibus infidelium renunciamus, commemoratae missionis in praefata Oceaniae parte, quae insulas omnes Oceani Pacifici tum septemtrionalis tum australis complectitur, ab insula Paschatis inclusive usque ad insulas Archipelagi dicti de Roggewein pariter inclusive, et ab insulis Sandvichianis inclusive usque ad Tropicum Antarcticum cum omnibus et singulis facultatibus necessariis et opportunis, et cum iurisdictione etiam in praefectos apostolicos praedictarum insularum, vicarium apostolicum ad Nostrum et Apostolicae Sedis arbitrium auctoritate Nostra apostolica hisce literis eligimus, constituimus et deputamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium. Mandamus propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis ad quos spectat et spectabit in posterum, nec non praefatis praefectis apostolicis earum insularum, ut tibi in praemissis prompti pareant et obediant tuaque salubria monita et mandata etc. inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et per-

sonis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus et singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXV.

DECRETUM

*Datur facultas celebrandi festum s. Vincentii a Paulo pro sororibus Charitatis*¹.

Sanctissimo Domino Nostro Gregor. XVI Pontifici Maximo humillime exposuit reverendus dominus Franciscus Antonius Baccari, visitator congregationis Missionis in Romana provincia, felici exitu animarumque spirituali utilitate ubique locorum, vel ubi constabilitae sunt domus Missionis, vel ubi sacrae ipsae missiones exercentur, exurgere sodalitates sororum Charitatis, quae festum s. Vincentii a Paulo, plerumque in feriale incidens diem ducunt in ecclesiam civitatis vel oppidi ubi est erecta et instituta, dominica insequente vel alio festivo die pro cuiuscumque commoditate. Ut autem solemnitas isthaec solis in extrinsecis non contrahatur, eidem Sanctissimo Domino supplicavit ut facultas sit iisdem sororibus hoc festum tali modo amandandi cum Missa propria sancti Vincentii ut in die. Sanctitas Sua sub die undecima iunii labentis anni, supplici libello propria manu rescripsit « Sacrorum Rituum congregationi pro gratia ». Concessum est itaque indultum celebrandi Missas sancti Vincentii a Paulo in ecclesiis ubi est erecta sodalitas sororum Charitatis die quo eiusdem festum celebratur, dum-

¹ Ex typographia Rev. Camerae Apostolicae.

modo non occurrat dupl. i. vel 2. clas. quoad Missas lectas, et dup. i. clas. tantum quoad solemnem; servatisque rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die decima quarta iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio.

C. M. episcopus Praenest.
card. PEDICINIUS S. R. C. praef.

CCXXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio tituli comitis Aloisio Marcatili Asculi Piceni etiam pro filiis et descendentibus in infinitum¹.

Dilecto filio
Aloisio Marcatili Asculi Piceni

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil potius, nihil optabilius nihilque iucundius esse posset, quam ut omnes ad virtutis amorem ac religionis studium vel maxime excitentur atque inflammentur; tum honoris et laudis munera ac nobilitatis titulos viris morum honestate, vitae integritate spectatis et singulari in hanc Petri Cathedram obsequio probatis libenter profecto tribuere soleamus, ut ipsi acriori quodam incitati stimulo, quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum ornatu praefergere studeant aliisque imitanda praebeant exempla.

Itaque cum ex fide dignis testimoniis acceperimus, te amplo patrimonio donatum ac rebus optimis institutum, eximia probitate praeditum, egregia pietate et religione praestantem et praeclaris dotibus ornatum, gravissima semper atque firmissima tuae fidei, amoris et obsequii in Nos et hanc Apostolicam Sedem prae-buisse specimina atque argumenta, iccirco tuis votis annuendum et aliquam in Nostrae te voluntatis significationem exhibendam existimavimus. Nos igitur peculiari te benevolentia prosequi volentes, ut tua soboles maiori fulgeat honore a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica hisce literis, te tuosque posteros primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non

deficient, comites dicimus atque renuntiamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellentur et singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis quocumque nomine appellandis, cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit reintegratio omnium institutorum religiosorum utriusque sexus existentium in ducatu Lucensi².

Venerabili fratri
archiepiscopo Lucensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Summus pontifex recol. mem. Pius VII praedecessor Noster per similes apostolicas literas die octava aprilis anno millesimo octingentesimo vigesimo datas, quarum initium *Cum carissima*, rogatu cl. mem. Mariae Aloisiae Hispaniarum infantis et Lucensis ducissae, singulari sane vigilantia, studio ac providentia, ecclesiastica negotia eo in ducatu ob temporum asperitatem perturbata in pristinum splendorem, ordinem ac dignitatem restituenda curavit, et ecclesiasticis hominibus atque institutis ac religiosis utriusque sexus familiis summopere prospiciens, cuique accommodatam dotem, ex reliquo ecclesiastico Lucensi patrimonio minime destructo attribuendam statuit.

Cum vero iisdem in apostolicis literis ipse praedecessor Noster aliquas res perficiendas reliquerit atque in praesentia commemoratum patrimonium fructibus tum perpetuis, tum vitalitiis, uti appellant, onera, quibus obnoxium ferre minime possit, iccirco Nos ad Lucensis ecclesiae bonum procurandum vel maxime intenti, iisque omnibus, qui partitis eiusdem patrimonii proventibus vitam agunt, consulere cupientes, ac tuis votis, venerabilis frater, et

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

dilectissimi in Christo filii Nostri Lucensium ducis per arbitrum suum patefactis, nec non ecclesiasticae commissionis postulatis, alacri libentique animo annuere exoptantes, rebus omnibus maturo ac diligenti examine perpensis, temporum praesertim ratione habita, hisce Nostri apostolicis literis nonnulla hoc de gravissimo negotio statuenda et decernenda censuimus, quae tu, venerabilis frater, una cum ecclesiastica deputatione, quam postea nominabimus, perficienda curabis. Ne quid autem ad tanti momenti negotium clare aperteque noscendum ac celeriter conficiendum deesset, illud venerabili fratri archiepiscopo Nazianzeno tunc temporis Nostro atque huius Apostolicae Sedis Florentiae nuncio tractandum commisimus, ut loci aliarumque rerum opportunitate de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio atque sententia, facilius atque commodius ea peragere posset, quae ad eiusmodi negotium pertinere posse videbantur. Iam vero cum iidem venerabiles fratres Nostri, Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, res omnes, quae huiusmodi spectant negotium, Nostros ante oculos iam inde die trigesima martii vertentis anni provide sapienterque ponendas curarint, non mediocri quidem animi Nostri voluptate accepimus, dilectissimo in Christo filio Nostro Carolo Ludovico Lucensium duci grata atque iucunda fuisse consilia, quae pro huiusce rei bono et comodo tum venerabilis frater archiepiscopus Nazianzenus, tum, eo absente, dilectus filius Hieronymus eques Feliciangeli illius Florentinae Nunciaturae auditor ineunda, existimarunt. Quae igitur auctoritate Nostra apostolica hisce literis de hoc negotio decernimus atque statuimus, ea sunt quae sequuntur:

I.

Aliqua bonorum pars erit vendenda, quae anteacto commissionis aeri alieno solvendo respondeat, usque ad assignationis tempus, de quo paulo post sermo erit.

II.

Ex reliquis bonis tot capita erunt accipienda, quot fructibus illorum pensiones tum ad vitam, tum perpetuae solvi, et alia onera impleri possint, ea tamen lege, ut hi fructus septuncibus usuris, vulgo *al sette per cento* pro pensionibus et oneribus ad tempus supputentur, pro perpetuis autem quinquuncibus usuris Italicae *al cinque per cento* habeantur.

III.

Ecclesiasticis coetibus, iam dote donatis, tot bona immobilia attribuantur, atque ipsi com-

memorata annua onera implere teneantur. Si vero harum literarum exequutores utilius existimabunt creditoribus et perpetua pensione instructis reddere, facultatem iis tribuimus.

IV.

Publico Lucensi aërio illud caput erit tribuendum, quod ab omni onere omnino liberum atque immune, triginta mille scutata attingat, quae ex apostolicis literis rec. mem. Leonis XII praedecessoris Nostri die decima secunda maii anno millesimo octingentesimo vigesimo sexto, sub annulo piscatoris datis eidem sunt impendenda. Id tamen ea lege concessum volumus, ut Lucense gubernium in oppido Viaregio novum templum atque coenobium a fundamentis excitet, et ubi altera animarum cura pro spiritali illius populi utilitate instituat. Quod vel facile effici poterit, cum aliqua ex religiosis familiis, quae Lucae existunt, illud in oppidum transferatur. Atque Lucense gubernium ob novam eiusmodi templi et coenobii aedificationem, quam omnino peragendam decernimus, compensationis commodum sentiret ex coenobio, templo atque horto illius religiosae familiae, quae in oppidum Viaregium se conferre debebit.

V.

Si qua bona supersint, ea in paroecias aliaque pia instituta distribuantur, habita tamen ratione maioris egestatis, qua singulae paroeciae et instituta laborent.

VI.

De bonis creditisque pecuniis, quae nullam aut parvam spem praeseferunt, negocium cum proba persona confici poterit, quae demptis impensis honesto quaestu respondere teneatur, ut id omne quod percipi possit, cum reliquo patrimonio coniungatur. Paroeciis enim aliisque piis institutis iam fuit consultum.

Exequutorum arbitrio committimus, quoties eis opportunius visum fuerit, eiusmodi creditas pecunias et bona alicui susceptori tamquam exacta vel non exacta concedere etiam cum aliqua ecclesiastici patrimonii imminutione. Verum in hoc opere peragendo volumus, ut peculiaris ratio habeatur pauperum debitorum eiusdem patrimonii, et praesertim eorum, qui ecclesiasticae commissioni nondum satisfacere potuerunt. Singularem quidem animi voluptatem cepimus, propterea quod hisce rebus confectis, (prout venerabilis frater archiepiscopus Nazianzenus retulit, et iidem venerabiles fratres Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales significarunt), uno veluti oculorum ictu non solum ecclesiasticum Lucense patrimonium instaurari perspeximus, verum etiam praesentem

illius conditionem, onera, quibus devinctum, rationem, qua illa amoveri possint, cognovimus, et reliquum eiusdem patrimonii, quod ex Nostro et huius Apostolicae Sedis arbitrio pendet, omnino liberum ac cuiusque oneris expers vidimus et reliquias in Lucensis ecclesiae bonum et commodum conferendas novimus. Cum autem Nobis praecipue significatum fuerit, quonam in statu idem patrimonium nunc versetur, quibusque de causis aliqui non mediocris momenti redditus exigi nequeant, illud etiam expositum est, aliquam eorumdem reddituum partem singulari studio et eximia Lucensis gubernii agendi ratione posse recuperari. Quod quidem sperandum de credita praesertim pecunia, quam ecclesiasticum patrimonium cum illius ducatus communitatibus habet ab hominum coetibus vel maxime pauperibus solvendam, deque iis creditis pecuniis atque redditibus, qui in Castulae territorio existunt, ob iura quae aedium curatores s. Michaelis et illius templi parochus sibi arrogare contendunt.

Cum autem de piis agatur locis, non dubitamus profecto, quin iidem aedium curatores et parochus vel facile animum inducere velint ad transactionem cum ecclesiastica Lucensi deputatione ineundam. Ac propterea eidem deputationi omnes necessarias atque opportunas facultates impertimur, ut habita ratione utilitatis ecclesiastici Lucensis patrimonii, etiam cum aliquo eiusmodi patrimonii incommodo eam transactionem suscipere atque conficere possit, quo facilius controversiae omnes iam excitatae de medio tollantur et penitus amoveantur. Quibus oneribus idem patrimonium sit obstrictum ab iisdem venerabilibus fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus accepimus. Etsi autem eiusmodi onera ad maximam quidem pecuniae summam assurgant, superioribus tamen articulis, ea decrevimus quibus iisdem oneribus commode prospici possit, cum anteactum aes alienum ab eo perpetuo et ad vitam solvendo seiungatur. Statuimus enim primum, nempe anteactum aes alienum distractis fundis, alterum vero fundis vel capitibus cuique ex creditoribus attribuendis esse dissolvendum. Et quoties id perfici nequeat, tunc religiosis familiis iam dote instructis, ita fundos et capita danda esse censuimus, ut illorum fructibus idem aes alienum ipsae sacrae familiae ferre possent et illud dissolvere omnino teneantur. Aes autem alienum tertii generis, illud nempe ad vitam pensitandum, aliis fundis solvi mandavimus, qui ipsi aeri alieno comparatis, in easdem sacras familias dote pollentes distribuuntur, quae vitalitias uti appellant pensiones solvere debeant.

Quae ratio in ecclesiastico patrimonio Lucensi dividendo sit adhibenda et quomodo articuli superiori loco descripti sint perficiendi vel facile perspicies, venerabilis frater, ex in-

structionibus ac documentis, quae ab iisdem venerabilibus fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus exarata et Nostra auctoritate apostolica confirmata cum hisce literis ad te mittenda, mandavimus. Et cum iisdem in documentis religiosae familiae aeri alieno ad vitam solvendo subiiciantur, angi minime debent, si census nummorum scutatorum centum pro viris, sexaginta pro foeminis a praedecessore Nostro in praefatis literis diei octavae aprilis anno millesimo octingentesimo vigesimo constitutus aliqua ex parte imminuatur. Quin imo id gratum atque iucundum sacris ipsis familiis esse debet, si animadvertant, se illi oneri obnoxias paucis post annis, iterum integro censu potituras una cum capitibus, quae nunc eis attribuuntur. Si contigerit, ut religiosae familiae tantam pecuniae vim minime habeant pro susceptis pensionibus persolvendis, eaque de causa aes mutuum sibi comparare vel alios contractus inire cogantur, quin opportunas fideiussiones iis, a quibus mutuam pecuniam accipiunt, praebere possint, hoc in casu ipsis religiosis familiis permittimus, eos ipsos fundos hypothecae subiicere, quibus in praesentia donantur. Id vero hac conditione concessum volumus, ut susceptum aes alienum ratis pecuniae portionibus dissolvatur, ac tempore a te praefiniendo ex cuiusque religiosae familiae oeconomico statu et fundo vel fundis designatis, pro tuendis depositis quae in totidem utilibus tutisque fundis erunt collocanda. Hoc autem in casu ex virtute sanctae obedientiae prohibemus atque vetamus ab religiosis familiis sacrarum virginum et religiosorum virorum praesertim presbyterorum numerum imminui, qui numerus censui ex apostolicis literis diei octavae aprilis millesimo octingentesimo vigesimo constituto semper respondere debet.

Inter ecclesiastici Lucensis patrimonii onera haud postremum locum obtinet illud triginta mille scutatorum in articulo IV commemoratum, quod praecipuam pontificiae Nostrae vigilantiae curam postulat. In conventionē a rec. mem. Leone XII praedecessore Nostro habita die decima secunda maii millesimo octingentesimo vigesimo sexto, in cap. VI interea dum ecclesiastica commissio, se huiusmodi onere solvendi triginta mille scutata publico Lucensi aerario obstrictam esse profitebatur, cautum fuit, ut beneficia patronatus laicalis in apostolicis literis diei octavae aprilis anno millesimo octingentesimo vigesimo commemorata, iterum instaurarentur. Gravissimae huiusce rei curam eximiae pietati et spectatae religioni dilectissimi in Christo filii Nostri Lucensium ducis committimus, ea spe freti, ut aliquam beneficiorum nominationem laicis patronis conferat, et prae oculis habentes summam in articulo quarto designatam in nova parocchia Viaregii institutione

esse collocandam, opus quidem pium admodum et necessarium pro spirituali illius populi bono, qui in dies augetur, atque ob sacerdotum inopiam christianae institutionis vel maxime indiget.

Etsi hisce aliisque oneribus patrimonium sit obnoxium, tamen tot fundi atque redditus supersunt, quibus tam annuo perpetuo, quam praeterito aeri alieno prospici potest. Quod quidem aes alienum ecclesiasticis et laicis cum hominibus atque institutis contractum rerum angustia nondum potuit dissolvi. Articulis vero auctoritate Nostra munitis ratio reperta est, qua utriusque aeris alieni genus possit extinguere, ac propterea omni laude dignam existimavimus singularem solertiam et curam, quam venerabilis frater archiepiscopus Nazianzenus eiusque auditor in consiliis de hoc gravissimo negotio commissionem inter ecclesiasticam et Lucense gubernium initis adhibendam curarunt. Itaque auctoritate Nostra apostolica, onera religiosis familiis imposita et compensationes iisdem tot fundis atque capitibus attributas confirmamus, ut aes alienum ad vitam pensitandum extinguatur, quemadmodum praecipua mentio habetur in monitis, quae tu, venerabilis frater, a congregatione venerabilium fratrum Nostorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, negotiis et consultationibus episcoporum et regularium praepositorum accipies. Quod vero ad perpetuum ac praeteritum aes alienum pertinet veterem illam regulam immobilem esse volumus, quae utriusque iuris sanctione munita praecipit, ecclesiastica bona, quantum fieri potest, omni studio et contentione in ecclesiae patrimonio sarta, tecta servanda, eaque nisi admodum raro et gravibus iustisque de causis distrahenda atque alienanda. Si autem id peragi necesse fuerit, ecclesiasticos coetus pari conditione praeferebimus esse iubemus. Et cum summae ecclesiasticis coetibus vel hominibus debita extinguantur oportet, harum literarum exequutoribus committimus, ut cuique ex praefatis creditoribus fundos adscribant, qui creditam pecuniam et onera fundis ipsis imposita aequent, atque hoc modo peculiares ecclesiastici creditores sortem magis tutam habere poterunt. Quo vero ea pecuniae vis laicis hominibus atque institutis debita solvatur, permittimus, ut huiusmodi onus Lucense gubernium in se recipiat atque iccirco illa bonorum pars ei adscribatur, quae huic oneri sustinendo sit idonea. Reliquis perpetuis eiusdem ecclesiastici patrimonii oneribus, nempe iis creditis pecuniis, quae ad aliquos animarum curatores et opera ruralia atque ad virgines Deo sacras ordinis sancti Benedicti congregationis Cassinensis et sorores deinde Perdolentis pertinent; et doti paracho adscribendae atque stipendio tam eiusdem templi, quam illius sancti Michaelis sacro oratori constituendo ac pensioni dilecto filio

presbytero Paulino Torre olim s. Ioannis priori debita et canonicorum collegio, quod in eiusdem presbyteri locum est sufficiens, satis superque, auctoritate Nostra apostolica, consumtum est in documentis seu instructionibus iam saepius commemoratis praedictae congregationis.

Denique anteacto aeri alieno est prospiciendum, quod partim ad religiosas pertinet personas, quae rebus ecclesiasticis instauratis iterum in claustris septa remigrarunt, partem ad illas, quae extra religiosas domos vitam agunt, quo facilius aes alienum primi generis dissolvatur, concedimus, ut religiosis familiis, in quibus creditores vivunt, bona adscribantur, quae creditis pecuniis respondeant iisque, donec vixerint, fructus annuae pensionis titulo vulgo *livello* relinquantur. Ut vero secundi generis aes alienum de medio tollatur, facultatem facimus, cuius vi illud numerata pecunia auferatur, atque iccirco aliquod caput vel stabilem etiam fundum alienari fas erit. Ecclesiastici patrimonii Lucensis, aere alieno ita omni ex parte dissoluto, iidem venerabiles fratres Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales Nobis significarunt eidem patrimonio superesse summam libellarum 108439, 19. 3. fundis constitutam, atque etiam libellarum 5241, 55. 8. in capitibus iam exactis atque penes commissionem existentibus. Ad haec etiam accedit temporarius redditus libellarum 854, 2. 6. quem censuum assignatarum uti vocant, persolvant, atque id omne, quod nondum exigi potuit, et summam libellarum 450413, 8. 4. attingit. Verum postrema haec pecuniae vis aliqua ex parte exigi nunc poterit ob transactionem cum aedium curatoribus s. Michaelis eiusque templi paracho ineundam et negotium aliquo cum susceptore de bonis creditisque pecuniis nondum exactis conficiendum, de quibus iam hisce literis verba fecimus. Quae quidem omnia capita ad huius Apostolicae Sedis voluntatem atque arbitrium erunt, atque ex hisce reliquiis maximas profecto utilitates et commoda Lucensis ecclesia percipiet. Quamvis enim animarum curatores ex apostolicis literis diei octavae aprilis anno millesimo octingentesimo vigesimo, annua septuaginta quinque scutorum dote fuerint instructi, tamen eiusmodi pecuniae vis adeo est tenuis, ut nec se pro sacerdotali dignitate alere, nec gravibus trepidisque paroeciae rebus occurrere, nec egenis atque calamitosis eleemosynas dare queant. Cum vero ecclesia in suos omnes filios sit amantissima mater, eorum iccirco coetum relinquere haud potest, qui in ecclesiastica commissione aliquo perfuncti sunt munere.

Patrimonii ergo reliquiis eorum ratio erit habenda, donec alia re fuerint instructi, animadversò annorum spatio, quo suam operam commissioni praebuere et stipendio, quo in prae-

sentia fruuntur. Harum literarum exequutoribus potestatem facimus, ut pro eorum prudentia et arbitrio eiusmodi stipendium praeſiniant. Ipsi vero exequutores Lucense gubernium excitare et rogare non desinent, ut hisce hominibus consulere velit. Atque homines hoc stipendio donati, eorum operam pro patrimonii utilitate praeberere debebunt, quoties a deputatione vel illius praeside aut patrimonii administratore pro tempore requirantur. Intra unius anni spatium, quo singula quaeque hisce literis expressa erunt perficienda, tu, venerabilis frater, una cum deputatione a Nobis iam iam nominanda congregationem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum ac Regularium praepositorum, opera huius Apostolicae Sedis Florentiae nuncii vel diligentissime certiore facies de animarum curatoribus aliisque operibus, quae maioris auxilii egeant, atque de iis etiam familiis, quae iam ab hac Apostolica Sede aliqua obtinuerint beneficia et favores, ut Nos ea consilia capere possimus, quae cuiusque utilitati et patrimonii reliquiis magis accommodata esse existimabimus.

Postquam vero haec omnia fuerint peracta reliquum patrimonium ab omnibus molestiis atque periculis omnino liberum atque immune auctoritate Nostra apostolica declaramus, quae eidem patrimonio inferre possent illae familiae seu homines alique omnes quibus vel apostolicis literis die octava aprilis millesimo octingentesimo, vel posterioribus etiam rescriptis consultum fuerit. Cum enim decennii intervallo iam elapso quicumque tum ex hominibus, tum ex sacris familiis attributorum fundorum genus praefinitum singulis quibusque censum et alia cuiusque generis iura, quae ad eos pertinent, satis superque experiri potuerit, iccirco ab aequitate nequaquam alienum Nobis visum est decernere, sicut decernimus, ut ab harum literarum promulgatione deputatio et administratio a Nobis eligenda potestatem habeat cuiusque generis petitionem et provocationem, hac super re sibi oblatam reiiciendi, earumque probationes tamquam praescriptas considerandi ac nullius roboris declarandi.

Volumus praeterea, ut commissionis tabularium, in quo notiones actaque omnia eiusdem patrimonii asservantur, isto in coenobio fratrum ordinis Praedicatorum extet, et eiusdem coenobii pro tempore prior tabulario praesit, moderatoris titulo honestatus. Illius autem curae erit in tabularii custodem a te, venerabilis frater, tuisque successoribus eligendum inquirere atque inspicere, si indices voluminibus respondeant, et publicas tabulas seu instrumenta aliasque omnes chartas diligenter tueri atque in singulos annos omnia tibi tuisque successoribus diligenter referre. Vetitum autem erit chartas inde extrahere, et si forte opus fuerit earum

exempla educere, tenue emolumentum a te praefiniendum ab omnibus cuiusque generis, dignitatis et conditionis ullo absque discrimine erit persolvendum. Et cum Nobis innotuerit dilectum filium magistrum Thomam Pastrini Lucensem fratrum ordinis Praedicatorum nunc provincialem virum esse egregiis animi ingeniique dotibus ornatum omnique laude dignum et huic muneri obeundo vel maxime idoneum, iccirco eundem tabularii moderatorem primo renuntiamus atque instituimus.

Cum iam hisce literis ea omnia statuerimus, quae ad ecclesiasticum Lucense patrimonium pertinere poterant, restat ut eos nunc nominemus, qui hasce ipsas literas omni cura, studio ac diligentia exequi debent. Commissionem igitur ecclesiasticam brevibus apostolicis literis die octava aprilis anno millesimo octingentesimo vigesimo datis, hac de re institutam, auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi penitus auferimus, et de medio tollimus atque in eius locum deputationem interim eadem auctoritate sufficimus, quae deputatio unius tantum anni spatio durabit. Huius itaque deputationis praesidem, te, venerabilis frater, renuntiamus, et quatuor viros eligimus, qui deputati nomine, operam tibi ferre, Nostrae voluntati respondere atque ecclesiastici Lucensis patrimonii utilitati pro viribus consulere studebunt. Ex ecclesiasticis viris nominamus dilectos filios presbyteros canonicum Andream del Prete, nunc pro-vicarium Lucensem, et Bartholomaeum Bartelloni templi s. Paulini priorem; ex laicis autem eligimus dilectos filios Seraphinum Galli iam commissionis deputatum, et advocatum Caesarem Brancoli a Lucensi gubernio ad ecclesiastici Lucensis patrimonii negotia peragenda adlectum.

Eiusdem igitur deputationis munus erit alienationes atque assignationes exequi manumque statim iis praesertim assignationibus admove, quibus aes alienum ad vitam est solvendum easque quantum fieri potest brevi temporis intervallo ad exitum perducere. Volumus enim, ut huiusmodi aeris alieni vitalitii assignationes, nulla interposita mora perficiantur, et fructus omnes bonorum, quae adscribuntur ab assignationis tempore in eorum utilitatem ex toto cedant, quibus eadem bona tribuuntur, licet possessionem minime inierint. Assignationes autem et alienationes quacumque de causa effectas, a deputationis praeside et binis electis a deputatis, quorum alter ecclesiasticus, alter laicus esse debebit, sancitas volumus eorum nomine manu propria inscripto. Eadem deputatio negotium de patrimonio, quod exigi nequit, praescripto unius anni tempore conficiendum curabit, ut congregationem eorundem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum certio-

rem facere possit, cura et opera apostolicae nunciaturae Florentiae. Quamobrem tibi, venerabilis frater, et commemoratae deputationi omnes et singulas necessarias atque opportunas facultates concedimus et impertimur, quae quidem facultates pro re et tempore, provide prouiderenturque erunt adhibendae, ut ecclesiastici Lucensis patrimonii bonum omni cura, studio ac sedulitate procuretur; eaque omnia quae hisce Nostris literis statuimus, praecepimus atque mandauimus, maiori qua fieri potest, celeritate, efficiantur. Elapso autem praefato unius anni tempore, deputatio hisce literis instituta finem habebit, et in illius locum administratorem reliqui ecclesiastici Lucensis patrimonii eadem auctoritate Nostra sufficimus.

In eiusmodi vero administratorem, te, venerabilis frater, tuosque successores archiepiscopalis Lucensis ecclesiae sacrorum antistites pro tempore, tamquam huius Apostolicae Sedis delegatos harum literarum vi eadem auctoritate Nostra renuntiamus, eligimus et constituimus, etiam cum facultate alios subdelegandi ad ea perficienda, quae Nostris hisce literis continentur quaeque in posterum praescribentur. Tibi tuisque successoribus facultatem etiam facimus, cuius ope id perfici possit, quod praefato anni tempore a deputatione confici minime potuerit. Reliquum omne ecclesiasticum Lucense patrimonium neque a te, neque a tuis successoribus alios in usus, vel minima ex parte conferri poterit, absque Nostra et huius Apostolicae Sedis venia; nam reliquum idem patrimonium Nostro atque huius Sedis arbitrio et voluntati omnino reservamus. Mandamus documenta, de quibus saepius mentio habita est, recte, diligenter religioseque seruari, perinde ac si de verbo ad verbum Nostris his literis inserta fuissent. Quae cum ita sint iis omnibus auctoritate Nostra apostolica derogamus, quae in commemoratis apostolicis literis die octava aprilis anno millesimo octingentesimo vigesimo, a recol. mem. Pio VII praedecessore Nostro hac super re datis aliqua ex parte Nostris hisce constitutis adversari possent, volentes, ut reliqua omnia, quae iisdem in literis continentur, in suo robore permaneant. Haec igitur omnia volumus, praecipimus, iubemus atque decernimus, ac propterea in virtute sanctae obedientiae et sub poena indignationis Nostrae mandamus omnibus et singulis in Nostris literis interesse habentibus caeterisque ad quos spectat et pro tempore spectabit, ut omnia et singula a te et commemorata deputatione harum literarum vi facienda ac constituenda reverenter recipiant et in omnibus pareant, faveant atque obsequantur, nec te aliosque quoscumque quomodolibet indebite molestari vel perturbari permittant.

Decernentes insuper praesentes literas et in

eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus supramemoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, causarum palatii Nostri apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, et commemoratis apostolicis literis in simili forma Brevis a fel. rec. Pio VII praedecessore Nostro die octava aprilis millesimo octingentesimo vigesimo datis, ac rec. mem. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, nec non apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus ac ordinationibus, et legum ac foundationum aliisque quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus honores et privilegia tribuuntur sodalizio seu confraternitati tertii ordinis beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo, civitatis sancti Salvatoris in Brasilia¹.

¹ Ex Bullario Romano.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Pietatem ac religionem eorum hominum, qui in peculiaria quaedam collegia cōacti divinum promovent cultum et christianae charitatis opera exercent, Romani Pontifices excitare pro viribus student, vel spiritualia privilegia illis concedendo, vel ea, quae ad maiorem Dei gloriam ad propositum assequendum finem aliqua possint ratione conducere.

Expositum Nobis est a dilectis filiis moderatoribus aliisque sodalitatibus seu confraternitatibus tertii ordinis beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo civitatis s. Salvatoris in Brasilia, eorum societatem sub regimine fratrum Carmelitarum eiusdem civitatis amplius centenos annos rite institutam, nunquam ab eis recessisse, quamvis ex similibus apostolicis literis fel. rec. Clementis XII praedecessoris Nostri die decima sexta maii anno millesimo septingentesimo trigésimo octavo editis, id sibi liceret. Ille enim Pontifex quum prospiceret eosdem inter sodales de hac sacra familia tam optime meritos et ipsius alumnis, nonnulla exorta fuisse dissidia cum divini cultus detrimento ac multos e sodalitate discedere opportunum esse duxit, sodalitatem ipsam a iurisdictione eorumdem religiosorum virorum avocare eamque episcopis in tempore s. Salvatoris subiicere, quin tamen aliquid e privilegiis, indulgentiis aliisque indultis, quibus Carmelitarum ordini adiuncta perfruebatur omnino amitteret. Num vero quum videant oratores religiosorum virorum numerum in dies imminuere, propterea quod nemo alius in eorum sacram familiam inibi excipitur ac brevi tempore eos ita paucos futuros, ut in sodalitati templo, eo quo decet splendore, sacra ministeria haud possent peragi, supplices ad Nos confugerunt, ut a memoratis religiosis viris disiunctionem a praedecessore Nostro Clem. XII iam praescriptam sancire velimus; privilegia Carmelitarum ordinis eis confirmare; s. Salvatoris episcoporum iurisdictioni eos subiicere, presbyterum a clero seculari in eorum spiritualem moderatorem sibi adlegendi facultatem impertiri itemque concedere; eorum leges seu statuta emendari, sodalitatibus veste condi; huiusmodi privilegia ad nosocomium quod ab ipsis extruitur protendi; indulgentiam plenariam diebus Deiparae a Carmelo ac s. Theresiae sacris in eorum ecclesia lucrificari, altare demum sanctae Theresiae dicatum privilegio apostolico donari.

Nos igitur oratores, nec non alios, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurre-

runt, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, rationum omnium momentis, quae hisce in precibus exposita fuere diligenter perpensis, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum, consilio, eorum votis benigne annuere existimavimus, certa spe freti, fore ut a Carmelitis alumnis etiam distracti, non solum in sacris peragendis caeremoniis nihil remittant, sed maiori semper studio proximis adiuvandis operam impendant. Quapropter plena auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, ex consensu venerabilis fratris ecclesiae istius episcopi, sodalitatem seu confraternitatem tertii ordinis beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo in civitate sancti Salvatoris in Brasilia rite iamdiu institutam eiusque sodales tam adscriptos quam in posterum adscribendos, a regimine, cura et omnimoda iurisdictione fratrum ordinis beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo perpetuo auferimus atque amovemus; illamque sodalitatem ac sodales curae, regimini et iurisdictioni episcopi in tempore sancti Salvatoris omnino subiicimus atque committimus. Omnia ergo et singula privilegia, indulta, sacras indulgentias aliaque beneficia, quibus sodalitas ipsa ex privilegiis et concessionibus per Romanos Pontifices praedecessores Nostros eidem ordini beatae Mariae Virginis tributis, ei addicta utebatur ac potiebatur, atque uti et perfrui deinceps poterat, conferimus atque communicamus, dummodo ab omnibus quibusque in eam societatem cooptatis eius leges plane serventur. Iisdem praeterea sodalibus facultatem facimus presbyterum a clero saeculari adlegendi, qui ab episcopo adprobatus spiritualis eorum moderatoris personam sustineat, quin tamen a parochi iurisdictione minime immunes censeantur, sacras ex more peragat functiones, vestibus benedicat et professiones excipiat. Heteriarchis autem aliisque sodalitatibus primoribus (Lusitano idiomate mesa ou junta) liceat eorum leges seu statuta, quum opus fuerit vel temporis ac rerum ratio postulet, annuente et approbante episcopo, emendare atque immutare.

Neque aliquid praetermittere cupientes, quod sodalitatibus huiusmodi amplificationi possit consulere, eadem auctoritate Nostra concedimus, ut quilibet ex utroque sexu in sodalitatem relatus, prius etiam quam a fratribus Carmelitis disiunctio conficiatur, humari possit vestibus, quibus sodales ipsi utuntur, quemadmodum aliis sodalibus tertii ordinis datum est. Iam vero quum sodalitas, de qua agitur, nosocomium proprio aere e fundamentis excitandum curaverit prope eorum ecclesiam sodalibus infirmis excipiendis omnique ope iuvandis atque impense adlaboret, ut opus procedat, auctoritate pariter Nostra indulgemus, ut omnia quae-

que privilegia atque indulta sodalibus iisdem concessa ad nosocomium protendantur et amplientur, utque ab eorum moderatore inibi sacramenta possint administrari. Beneficia demum beneficiis addere volentes, omnibus utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui eorum ecclesiam die decima sexta mensis iulii ac decima quinta octobris, utraque eorum patronis sacra, pie visitaverint et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum remissionem impertimur. Itemque auctoritate Nobis a Domino tradita deque omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, concedimus et indulgemus, ut quandocumque sacerdos aliquis secularis vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis Missam defunctorum pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta, ab hac luce migraverit, eadem in ecclesia ad altare sanctae Theresiae celebraverit, anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur; ita ut eiusdem Domini Nostri Iesu Christi ac beatissimae Mariae Virginis sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii poenis liberetur.

Haec statuimus atque elargimur, decernentes has literas et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt, tum ob imminutum fratrum Carmelitarum numerum, tum ob dissidia inter eos et sodales praefatos exorta, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non, quatenus opus sit, confraternitatis et ordinis, de quibus habita est mentio, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in ge-

nere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reintegratio religiosae observantiae in monasteriis utriusque sexus regni Hispaniarum*¹.

Dilecto filio Nostro
Alexandro Sanctae Romanae Ecclesiae
presbytero cardinali Giustiniani,
apud Lusitaniae et Algarbiorum
regem fidelissimum
Nostro et Apostolicae Sedis pro-nuntio

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad universae militantis Ecclesiae regimen, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio evecti, in illud praecipue paterna animi Nostri cura et sollicitudine incumbimus, ut religiosarum familiarum alumni ac virgines Deo sacrae, caelestis vocationis spiritum nunquam extinguant, sed continenter aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Iesum, ac patrum eorum vestigiis propius insistentes et illorum exempla vehementius imitantes, vota, quae semel Deo voverunt religiose reddere studeant, ac non solum omnibus praebeant exemplum bonorum operum in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate, verum etiam euntes de virtute in virtutem aemulentur semper charismata meliora; et tamquam lucernae ardentes fulgeant in domo Domini. Cum itaque vel maxime exoptemus, regularem disciplinam in omnibus quibusque sacris familiis omnino florescere atque vigere, tum pastoralis officii Nostri ratio postulat, ut illam ubi collapsa vel intermissa fuerit, omni studio excitemus atque in pristinum splendorem restituamus eaque omnia peragenda curemus, quae ad omnipotentis Dei gloriam, ad

¹ Ex Bullario Romano.

Catholicae Ecclesiae decus atque praesidium et cuiusque sacrae familiae bonum ac spiritualem christifidelium aedificationem et animarum salutem magis in Domino expedire arbitramur.

Non mediocri igitur animi Nostri voluptate accepimus, te, dilecte fili Noster, singulari regularis disciplinae excitandae ac instaurandae studio adductum, dilecto filio Bernardino a beata Virgine religiosae familiae fratrum Minorum de Observantia, Lusitanae provinciae alumno, visitationem in singulis eiusdem ordinis et provinciae coenobiis obundam demandasse eaque occasione plura et valde utilia, abusibus sublatis pravisque consuetudinibus remotis, prospere feliciterque fuisse instituta. Ut autem susceptae reformationis opus magis magisque perfici, amplificari et statui possit, Nobis exponendum curasti, tuis in votis esse, omnia eadem in visitatione peracta atque sancta, apostolicae Nostrae auctoritatis robore muniri, ea praesertim, quae ad novos tum provinciales tum locales praesides eligendos pertinent. Et cum constitutio rec. mem. Benedicti XIV praedecessoris Nostri, quae incipit *In apostolicae dignitatis solio*, quaeque dignitates et officia inter religiosos trium, uti vocant, eiusdem provinciae filiationum, aequaliter dividi iubet, in praesentia locorum et personarum ratione habita, huiusmodi reformationem impedire possit, a Nobis postulasti, ut commemoratae constitutioni, eadem auctoritate Nostra derogare velimus. Ne quid vero relinquatur, quod ad regularem disciplinam instaurandam et religiosarum familiarum bonum procurandum et christifidelium utilitatem maiorem in modum augendam pertinet, a Nobis etiam efflagitasti, ut tibi tuisque in nuntii munere successoribus facultatem tribuamus, cuius vi liceat tam virorum coenobia, quam mulierum monasteria, in quibus regularis disciplina omnino soluta atque extincta est, quaeque aere alieno obstricta, perpetuo supprimi, sanctimoniales ibi morantes in alia monasteria transferri, aedes vendi, pecuniam ex venditione percipiendam, in cuiusque coenobii et monasterii commodum, prout necessitas exposcit, erogari, et aliquibus monasteriis, quae supererunt, eorumque magis idoneis alumnis publicae puellarum institutionis onus iniungi. Nos igitur summopere cupientes regularem disciplinam ad pristinam observantiam et sanctimoniam omni studio revocari malaque omnia, quae ex humanarum rerum conditione irreperierint penitus amoveri, egregiam tuam curam, studium ac diligentiam, de hoc gravissimo negotio omni laude dignam existimavimus, ac tua vota tuaque consilia quam libentissime excepimus.

Quamobrem rebus omnibus, hac super re, maturo ac diligenti examine perpensis, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium Negotiis Ecclesiasticis

praepositorum consilio, ea omnia statuenda ac decernenda censuimus, quae Nostris hisce literis continentur. Et primo quidem omnia et singula, quae in visitatione a dilecto filio fr. Bernardino a Beata Virgine ex tuis mandatis, in universis fratrum Minorum Observantium Lusitanae provinciae coenobiis peracta, statuta gesta sunt, et maxime ea, quae praesulum provincialium ac localium electionem spectant, non solum auctoritate Nostra apostolica confirmamus, verum etiam, quoties opus fuerit, quidquid contra sacrorum canonum sanctionem aut ordinis constitutiones vel alia quavis ratione minime legitime actum sit, sanamus et, quocumque haud obstante defectu, in sua firmitate permanere iubemus. Cum aequalis munerum divisio ac distributio inter religiosos trium filiationum, uti appellant, Lusitanae provinciae, quae in commemorata fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri constitutione praecipitur, illis quidem temporibus apta, praesentibus vero personarum atque locorum ratione habita, haud accommodata esse cognoscatur, quippe quae partium studio aliisque abusibus atque incommodis vel facile viam muniatur eiusdem constitutionis vim et effectum, ad Nostrum et huius Sanctae Sedis arbitrium suspendimus, ac tibi tuisque in nuntii munere successoribus facultates, aliis etiam probatis viris subdelegandas impertimur, praesules, ministros, provinciales, definitores, praefectos aliosque omnes moderatores seu superiores, quocumque nomine appellandos, ex omnibus praedictae provinciae coenobiis ac familiis indiscriminatim nulloque dictarum filiationum respectu habito, eligendi, ita tamen ut ii, qui ad dignitates, munera et officia promoventur illis polleant dotibus, quae vel a iure canonico generatim, vel ab ordinis constitutionibus requiruntur, coenobia, conventus et domos quascumque regulares sive in urbibus, sive in pagis, sive in agris sita, quantum fieri potest conservari vel maxime optamus, ac propterea te, dilecte fili Noster, tuosque successores summopere hortamur, ut in id omnis opera, cura et industria impendatur.

Quod si omnium omnino conservandorum ratio non suppetat rec. mem. Benedicti XIV ac Pii VI praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes eorumque literas in simili forma Brevis, pro eodem regno datas, in iis, quae hisce Nostris non adversantur, confirmantes, tibi tuisque in nuntii munere successoribus facultatem facimus, cuius vi ea coenobia eaeque domus ad tempus tantum claudi possint, de quibus sperare licet fore, ut aucto religiosorum numero aliquando restituantur. Ea vero coenobia eosque conventus, de quorum futura instauratione sive ob census inopiam, sive ex nimio aeris alieni pondere, sive ex ruinosa aedium conditione, nulla affulget spes, tibi tuis-

que successoribus auctoritate Nostra apostolica fas erit perpetuo suppressere, aedes vendere earumque pretium erogare, primum quidem in aes alienum, quo suppressenda coenobia obruuntur, dissolvendum, deinde in aliorum, quae servanda erunt, utilitatem, nempe vel in ecclesias et aedes reficiendas, vel in sacram suppellectilem instaurandam et comparandam, vel in pios alios usus, prout peculiaris ratio et necessitas cuiusque coenobii postulabit, vel tibi tuisque successoribus magis expedire videbitur. Et quoniam haec omnia eo spectant, ut collapsa atque intermorta regularis disciplina reviviscat et floreat, iccirco tibi tuisque successoribus expresse committimus atque mandamus, ut abusus, incommoda pravaeque omnes consuetudines in coenobiis, quae supererunt, inductae et adhuc forsitan gliscentes, etiam per alios idoneos, ad visitoris munus electos vel eligendos viros omnino amoveantur ac penitus de medio tollantur.

Maxime autem serio tibi tuisque successoribus erit cavendum graviterque prohibendum, quominus religiosi quacumque dignitate pollentes vel quovis munere seu officio fungentes, pecuniam sive communem sive privatam apud se habeant ac in proprium commodum conferrant, atque iccirco tibi tuisque successoribus erit mandandum, ut quicquid sive ex missarum elemosynis, sive ex divini verbi praedicatione, sive ex divinorum officiorum celebratione, sive ex funerum iuribus, vel quolibet alio nomine ipsis obvenerit, singuli penes communitatis syndicum deponant, cui quidem nefas sit quamlibet vel tenuissimam summam religiosi viris, nisi ex peculiari legitimi superioris venia et iusta ex causa concedere.

Is vero omnibus mature perpensis, quae Nobis exponenda curasti de miserrima sane conditione in qua nonnulla sacrarum virginum monasteria ob exiguum praesertim sanctimonialium numerum versantur, auctoritate Nostra apostolica, tibi tuisque in nuntii munere successoribus, necessarias omnes atque opportunas facultates tribuimus, quarum vi omni quidem prudentia, sapientia atque providentia, praedicta monasteria perpetuo suppressi possint, sanctimonialia in illis degentes ad alia monasteria transferri, quae tamen eiusdem instituti, nec mitioris, nec asperioris observantiae sint, quaeque perfectam communis vitae rationem sequantur et servant, et immediato regimini atque ordinariae episcoporum iurisdictioni subiciantur. Atque eadem auctoritate Nostra apostolica, tibi tuisque successoribus potestatem facimus bona immobilia et mobilia, uti vocant, redditus iuraque omnia, quibus suppressenda monasteria potiuntur, iis, ad quae virgines Deo sacrae transferentur, adscribendi, seu, ut dicunt, applicandi, aedes alienandi earumque pretium ut supra erogandi quemadmodum

de virorum coenobiis est statutum. Sacrarum autem virginum translatio ad praedicta monasteria ita caute prudenterque erit peragenda, ut nullum neque illarum neque communitatum quibus adscribuntur, tranquillitati et quieti detrimentum afferat. Quod vero spectat ad publicam puellarum institutionem sanctimonialibus eorum, quae supererunt monasteriorum, committendam, huiusmodi consilium utpote christianae non modo, sed civili etiam reipublicae vel maxime utile omni laude dignum existimamus illudque vehementer probamus. Quocirca tibi tuisque successoribus in nuntii munere necessarias ad illud implendum facultates concedimus, ita tamen ut si agatur tantum de puellis intra claustra educationis causa recipiendis, ibique aliquot per annos, sub monialium disciplina vitam acturis, earundem monialium consensus, ea meliori, qua fieri poterit, ratione exquiratur caeteraque a sacris canonibus instituta serventur; si autem agatur de publicis scholis in puellarum commodum, quae sub parentum cura vivunt aperiendis, deque iis monasteriis, quae ex foundationis lege eiusmodi obligatione non adstringantur praeter sanctimonialium adsensum rem ita peragi volumus, ut sarta, tecta omnino in caeteris clausurae lege, ea etiam praedictae institutionis occasione, quoad fieri poterit, servetur.

Denique omnes et singulae facultates hactenus expressae ac tibi tuisque in nuntii munere successoribus a Nobis concessae atque tributae, ita a te tuisque successoribus erunt accipiendae, ut in earum usu et potissimum in claudendis seu suppressendis monasteriis et coenobiis, tam virorum quam mulierum, et in puellarum educatione intra claustra, vel publica earum institutione monialibus committenda, opera atque consilio cum locorum ordinariis conferantur nihilque iis saltem inconsultis constituatur; ac praeterea elapso triennio, haec Apostolica Sedes de omni rerum statu quam diligentissime certior fiat. Mandamus propterea omnibus et singulis quibusque religiosi viris atque monialibus commemorati ordinis et provinciae, de quibus habita mentio est, ut in virtute sanctae obedientiae ea omnia, quae hisce continentur literis, quaeque a te tuisque in nuntii munere successoribus erunt perficienda reverenter suscipiant, et eo, quo par est, obsequio, diligenter pareant atque obediant.

Haec volumus, praecipimus, decernimus atque iubemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit, quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane

si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quatenus opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis et universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati ordinis, eiusdem provinciae et cuiusque coenobii, monasterii, de quibus habita mentio est, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis, superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava iunii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXL.

EPISTOLA

*Ad Isabellam, infantem Portugalliae, per Alexandrum S. R. E. cardinalem pro-nuntium, parvam sacratissimi Ligni D. N. I. C. partem, mittit*¹.

Dilectissimae in Christo filiae Nostrae
Isabellae infanti Portugalliae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilectissima filia in Christo,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum omni in re, tum in iis maxime, quae ad fovendam pietatem tuam faciunt, tibi, dilectissima in Christo filia Nostra, gratificari Nobis est iucundissimum. Id nunc potissimum accidit cum per dilectum filium Nostrum Alexandrum S. R. E. cardinalem Giustiniani apostolicum isthic pro-Nuntium intelligamus optare te, ut particula ssmae Crucis a Nobis doneris,

utque ex thesauro Ecclesiae sacris indulgentiis te ipsam, coram ea orantem, ditemus. Nos itaque huiusmodi votis tuis alacri atque libenti animo obsecundantes, parvam sacratissimi ligni Crucis D. N. I. C. partem ad te mittimus. Atque Nostris hisce literis tibi, cum ante eam per aliquod temporis spatium devotas fuderis ad Deum preces, omnes sacras indulgentias apostolica auctoritate Nostra concedimus, quas consequeris visitando regium sacellum aut aliam quamcumque Lusitaniae ecclesiam, ad quam statutis ad illas consequendas diebus animum intenderis, semper tamen iis, quae necessario requiruntur, praemissis dispositionibus. Novos acrioresque inde stimulos pietati tuae, dilectissima in Christo filia Nostra, additum iri non dubitamus; cupimus autem te Nostri memorem in tuis ad Deum precibus esse, ut infirmitatem Nostram omnium ecclesiarum sollicitudine his difficillimis temporibus plurimum laborantem uberiori gratiae suae copia magis semper ac magis corroboret solidetque. Quod, ut impensius facias, apostolicam tibi benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die prima iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLI.

EPISTOLA

*Leopoldo archiduci Austriae gratulatur de matrimonio iuncto cum Maria Antonia utriusque Siciliae regni principe*².

Dilectissimo in Christo filio Nostro Leopoldo archiduci Austriae, Etruriae sibi subiectae magno duci

GREGORIUS PP. XVI.

Dilectissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quae precati a Domino fuimus eius beneficia largitatis, cum optato annuentes imperialis celsitudinis tuae, ut remoto, auctoritate apostolica, quod obstabat, impedimento, tibi liceret cum dilectissima in Christo filia Nostra utriusque Siciliae regni principe Maria Antonia matrimonio coniungi, eadem nunc ut iteremus literae faciunt ad Nos tuae, gaudii simul testes ex iisdem negotiis iam celebratis in te profecti et studii singularis ac religiosissimae, qua erga personam humilitatis Nostrae afficiens, observantiae. Gratias igitur tibi, dilectissime in Chri-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.² Ex eodem Archivio.

sto fili Noster, pro nuntio isto Nobis iucundissimo agentes et gratulantes ex animo, quaecumque fausta ac salutaria ex huius gratia sacramenti, quod *magnum est in Christo et in Ecclesia* percipi queant, tibi eidem egregiaeque coniugi, quantum contendere votis possumus, ab eodem omnis gratiae auctore Christo Iesu iterum iterumque imploramus eiusque auspicem benignitatis apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit imminutio festorum in dioecesi de Buenos Ayres, in Indiis Occidentalibus*¹.

Venerabili fratri Mariano Medrano episcopo de Buenos-Ayres in Indiis Occidentalibus

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti ex dierum festorum multitudine, licet eo sane consilio instituta, ut omnipotentis Dei gloria et cultus augeatur, Ecclesiae honor excitetur, animarum salus procuretur, et Christifideles ab omni servili opere abstinentes, ea qua par est pietate et religionis sensu sacras adeant aedes, quae sunt domus Dei et aula coeli, atque in sacramentorum usum et coelestium rerum commentationem magis magisque incumbant ac precibus fundendis aliisque piis instent operibus, multa tamen eaque gravia incommoda in amplissimis istis regionibus originem habuisse non sine gravi religionis detrimento. Ex humanae enim conditionis et corruptae naturae vitio contigit, ut multorum fidelium charitate atque pietate miserrime extincta, dies Deo sacri impune violentur et contemnantur, nec pauci sint, qui eos ipsos dies turpiter terunt, vel in ludis, vel in commensationibus, vel in otio, quodque etiam peius in ebrietatibus, cubilibus aliisque, quae inter christifideles ne nominari quidem ex apostoli monito deberent. Addis praeterea ex nimio festorum dierum numero, non leve in pauperes homines et humilis conditionis detrimentum redundare, qui manuum labore victum sibi suisque familiis comparare coguntur, quique praesertim agris excolendis vel negotiationi exercendae operam navant. Itaque iis ipsis, qui

summam imperii tenent, summopere efflagitantibus, a Nobis postulasti, ut his omnibus, festorum dierum numerum quoad utramque obligationem sacri audiendi et operibus servilibus non vacandi apostolica Nostra auctoritate minuendo, benigne consulere velimus.

Nos igitur rebus omnibus maturo ac diligenti examine perpensis, etsi magno quidem animi Nostri dolore vel moerore potius accepimus, tot tantaque mala istis in regionibus in dierum festorum contemptum invaluisse; ac vehementer doluimus christifidelium charitatem et pietatem in dies defervescere, tamen memoria repetentes, quod rec. mem. Bened. XIV praedecessor Noster eadem de re ab episcopo Calaguritano rogatus animadverterat et a s. Leone Magno praedecessore pariter Nostro, hauserat multa scilicet esse, quae rerum ac temporum ratione habita temperari oporteat, satius atque opportunius existimavimus commemoratis malis salutare afferre remedium, atque egenis calamitosisque hominibus faciliorem ad vitam sustentandam munire viam, quam severiore ecclesiasticae disciplinae ratione fideles ipsos in aeternae salutis discrimen adducere. Quamobrem de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium Negotiis Ecclesiasticis praepositorum consilio, tibi, venerabilis frater, apostolica Nostra auctoritate deque supremas Nostrae potestatis plenitudine committimus atque mandamus, ut si res ita se habeant, prout expositae, exceptis omnibus diebus dominicis, Natalis Domini Nostri Iesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis Domini, Corporis Christi, sanctorum apostolorum Petri et Pauli, commemorationis Omnium Sanctorum, ac praeterea quinque beatae Mariae Virgini dicatis, Purificationis nempe, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis, nec non sancti Patroni seu tutelaris provinciae vel cuiuslibet civitatis aut oppidi, in quibus volumus integram omnino manere obligationem tum sacri audiendi, tum a laboriosis servilibusque operibus abstinendi, exceptoque etiam die sancto Iosepho beatae Mariae Virginis sponso sacro, quo fas quidem erit laboriosis operosisque exercitationibus etiam servilibus operam dare, sed Missae sacrificio assistendi praeceptum urgebit; in reliquis quibusque festis diebus, sive ab hac Apostolica Sede praeceptis, sive a synodalibus constitutionibus vel alio quocumque modo praescriptis, omnes et singulos universae tuae dioecesis fideles ab utraque sive sacri audiendi, sive a laboriosis et servilibus operibus, quaecumque ea sint, abstinendi obligatione, eadem auctoritate Nostra apostolica, pro tua conscientia atque prudentia solvas et solutos declares.

Committimus praeterea tibi atque mandamus, venerabilis frater, ut eadem auctoritate Nostra

¹ Ex Bullario Romano.

apostolica omnes tuae dioecesis fideles ab ieiuniis, quae in pervigiiliis festorum dierum imminuendorum hactenus observare consueverunt expedias, subrogatis tamen eorum loco singulis feriis sextis et sabbatis tempore adventus Domini Nostri Iesu Christi, quibus ieiunare oportebit, ita tamen, ut fas sit lacte et ovis uti. Huiusmodi vero indulto nihil novi in sacra liturgia tum quoad chori servitium, tum quoad divinorum officiorum celebrationem aliasque ecclesiasticas functiones fieri volumus atque mandamus.

Haec concedimus atque indulgemus non obstantibus constitutione rec. mem. Urbani VIII praedecessoris Nostri, quae incipit *Universa* aliisque apostolicis atque in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem dioecesis, provinciae, locorum, terrarum oppidorumque etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio in sodalitatem tertii ordinis sancti Francisci de Paula confraternitatis erectae in ecclesia beatae Mariae Virginis Bonae Mortis, oppidi s. Salvatoris, dioecesis Fluminis Ianuarii*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Incendendis ad pietatem animis quum nihil opportunius nihilque utilius esse possit quam inexhaustos Ecclesiae thesauros ex infinitis Christi meritis sanctorumque satisfactionibus con-

flatos christifidelibus reserare aliaque spiritalia munera eis conferre, Romani iccirco Pontifices praedecessores Nostri, pro supremae potestatis ministerio, sibi in Ecclesia universa tradito, huiusmodi donis eas praesertim cumularunt hominum societates, qui sub tutela alicuius caelitis non exiguam curarum partem in Dei honorem propagandum atque in proximos iuvandos alacriter impendunt.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii moderatores alique a sodalitate, quae in ecclesia Mariae Virginis Bonae Mortis in oppido sancti Salvatoris vulgo *Campos de Gortacares* istius Fluminis Ianuarii dioecesis est constituta, se impense cupere, eorum sodalitatem tertio ordini sancti Francisci de Paula adscribi eiusque ordinis privilegiis atque indultis perfrui; itemque veste alba, trabea seu cappa et scapulare caerulei coloris et nigro funiculo uti, quemadmodum aliis sodalitatibus concessum est.

Nos igitur omnes quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, votis quoque venerabilis fratris Iosephi Caietani episcopi Fluminis Ianuarii hac super re porrectis, obsequuti, quo sodalitas, de qua agitur, magis magisque de re christiana et civili optime mereatur, auctoritate Nostra apostolica eiusdem episcopi arbitrio et prudentiae committimus, ut servatis iis, quae servari opus est, sodalitas ipsa in ecclesia, cui titulus beatae Mariae Virginis Bonae Mortis oppidi sancti Salvatoris vulgo *Campos de Gortacares* istius dioecesis Fluminis Ianuarii rite constituta ad sodalitatem tertii ordinis sancti Francisci de Paula evehatur eiusque ordinis indulgentiis tum plenariis, tum aliis quibusque, itemque privilegiis, honoribus, indultis quocumque nomine nuncupandis omnino perfruatur. Concedimus deinde atque indulgemus, ut ex ipsius episcopi prudentia et arbitrio sodales in eam societatem cooptati vestem albam trabeamque seu cappam et scapulare caerulei coloris possint induere ac nigro funiculo praecingi iisque omnibus insigniis in sodalitatis aede vel alibi, quum sodales universi solemni ritu procedunt, ornari.

Haec concedimus atque elargimur, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac omnibus, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et

¹ Ex Bullario Romano.

definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die duodecima iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit receptio, sub protectione Sanctae Sedis, monasterii, sub titulo s. Mariae Bonae Spei, erecti in pago Cannington in Anglia, et S. R. E. card. Weld visitator monasterii constituitur, suspensa ceterorum iurisdictione*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Inter sacras virgines, quae a saeculi illecebris declinantes in claustralibus septis divino se famulatu manciparunt, piae sunt moniales insignis ordinis sancti Benedicti sub titulo sanctae Mariae Bonae Spei, quae, sicut intelleximus, turbolentissimis Galliae motibus in Angliam migrare coactae, in occidentalibus eius regni plagis domum Courta-house appellatam in pago Cannington subierunt, ubi sacrarum fama virtutum iamdiu florent. Hodie vero quum inter eas aliquae subortae sint aliorum opera contentiones ac discordiarum germina, quae pacem ac disciplinae ordinem perturbant, gemebunda prior caeteraeque sorores Apostolicae Sedi, quae afflictorum mater est atque praesidium, supplices obtulere preces postulantes, ut ad avertenda mala, quae monasterii cladem minantur, pacemque restituendam, illud sub immediata Apostolicae Sedis tutela, opportunis adhibitis providentiis, recipiatur.

Quoniam igitur claustralem vitam agentibus nimis congruum est, ut apostolicum praesto sit adiumentum, Nos, audito venerabili fratre Nostro Carolo Maria episcopo Praenestino S. R. E. cardinali Pedicino nuncupato et congregationis de Propaganda Fide praefecto, documentisque perspectis, Nostram erga sacras virgines benevolentiam ostendere cupientes, easque omnes a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poe-

nis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, de plenitudine potestatis, praedictum monasterium totamque eius familiam sub directo et immediato Nostro et Sanctae huius Apostolicae Sedis patrocinio ponimus, et alterius cuiuscumque spirituales iurisdictionem suspendentes, decernimus nemini licere praedictum monasterium perturbare, iura eius regulasve infringere, vel ipsi qualibet auctoritate aut praetextu molestiam creare. Ut autem quispiam ad res monasterii componendas peculiariter incumbat, Nos protectorem eius Nostrumque in eodem vicarium constituimus ac deputamus dilectum filium Nostrum Thomam Sanctae Romanae Ecclesiae presbyterum cardinalem Weld nuncupatum, nobili magnae Britanniae genere natum ac praecipuo erga illud monasterium studio affectum, qui rite comperto eiusdem monasterii statu ac necessitatibus, impense curet pacem mutuaque concordiam ibi restituere legumque observantiam custodire. Et quia praedictus dilectus filius Noster Thomas ex alma urbe non potest recedere, potestatem ei concedimus, ut alium prout sibi libuerit, deputet, vel episcopum si fieri poterit, vel certe spectabilem aliquem sacerdotem pietate ac prudentia praeditum, qui suas in Anglia vices gerat, quatenus scilicet illud monasterium invisat, res eius ordinet et protectori a Nobis deputato in omnibus diligenter referat. Nominatim vero ipsi protectori vel eius delegato facultatem elargimur quemlibet idoneum moratumque presbyterum et sibi in Domino benevisum, deligendi approbandique ad excipiendas praedictarum monialium confessiones ipsarumque conscientias secundum legem Dei propriique instituti normam regendas. Mandamus idcirco dilectis in Christo filiabus, priori caeterisque monialibus commemoratis aliisque ad quos spectat, ut eundem dilectum filium Nostrum Thomam in protectorem et vicarium Nostrum harum literarum vi excipiant et admittant eique vel eius delegato omnino pareant.

Decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutioni-

¹ Ex Bullario Romano.

bus et ordinationibus, nec non earumdem monialium earumque instituti etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima sexta iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus mittuntur ad archiepiscopum primatem Constantinopolitanum Armenorum responsiones s. congregationis, auctoritate pontificia confirmatae; ad dubia ab eo proposita, dilata responsione quoad rituales librum, eique animus additur ad difficultates, quibus in ministerio sacro premitur, divina ope implorata superandas*¹.

Venerabili fratri Antonio archiepiscopo primati Armeno Constantinopolitano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Literas in tempore accepimus, quas die decima mensis aprilis ad Nos dederas, ut super nonnullis controversiis istic exortis Nostram implorares auctoritatem. Et delectati sane fui-

mus recenti hoc tuae in Sanctam hanc Sedem observantiae documento, quod magis ac magis confirmat sequi te instituta maiorum omniaque, *quae possunt aliquam recipere dubitationem, ad Nos quasi ad caput atque ad apicem episcopatus referre* (quibus verbis laudabat olim s. Innocentius I Felicem episcopum Nucerianum). Iam vero memoratas tuas literas diligenter, ut moris est, expendi iussimus a Nostra congregatione de Propaganda Fide, quae, sicut postulaveras, festinavit ad dubia respondere in iisdem proposita; quod tamen perfici tam brevi tempore non potuit circa rituales librum atque alia eiusmodi quae longius examen exposcunt. Ceterum super hoc etiam libro responsum dabitur paulo post. Accipies interea complicatam cum Nostris hisce literis epistolam memoratae congregationis², qua aliae illae responsiones continentur. Et, quod Nostri muneris est, hortamur te in Domino vehementer ut, quae in iisdem auctoritate Nostra per memoratam congregationem declarata decretaque sunt, sedulo et constanter exequaris.

Quod autem ad difficultates attinet, quibus te in pastoralis officio gerendo premi significas, cave, ven. frater, ne illas expavescas propriis quasi viribus superandas, « *quum* (ut verbis utamur s. Leonis M.) *et consilium Nostrum et fortitudo sit Christus, ac sine quo nihil possumus, per ipsum cuncta possumus* ». Age itaque, implorato humilibus assiduisque precibus omnipotenti eiusdem Domini Redemptoris Nostri praesidio, in opus incumbere ministerii tui atque in mediis laboribus, quibus te defungi oportebit, immarcescibilem recogita gloriae coronam tibi ab eodem pastorum principe reddendam in caelis. Nos interea te, ven. frater, et creditum vigilantiae tuae Armenum clero populumque fidelem effuso caritatis studio complectimur eiusque pignus adiungimus apostolicam benedictionem; quam communem quidem illis omnibus esse volumus, sed singularem ac praecipuum in modum fraternitati tuae peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

² Ex Reg. Vat. epist. Ex Reg. vero lit. S. Congr. de P. F. MDCCCXXXIII., p. 598, desumimus eiusdem Congr. responsiones ad dubia Archiepiscopi.

Illme. ac Rme. Domine,

Epistolam, quam amplitudo tua ad Sanctissimum Dominum Pontificem Maximum misit, eadem Sanctitas Sacrae Congregationi de Propaganda Fide remisit, ut, perpensis dubiorum et postulationum momentis, idonea responsio fieret. Sacra igitur Congregatio laudat in primis obsequium tuum erga Apostolicam Sedem, teque magnopere hortatur, ut unde habuisti dignitatis et auctoritatis initium, indidem semper geren-

darum rerum regulam petas. Id cum Sanctae Orthodoxiae et tui cleri populiue disciplinae ac moribus unice proderit, tum etiam tibi honorificum commodumque erit, qui in immobili Petri base contra omnes adversitatum ventos consistes.

Primum igitur Sacra Congregatio te monet, ut capita illa, quae tu ipse dicis notas esse, seu characteres, quibus catholici Armeni e schismaticis haereticisque distinguuntur, seque cum Ecclesia Romana consentire demonstrant, prorsus retineas. Sunt autem haec:

1. Professio in Symbolo, quod Spiritus Sanctus non solum a Patre, verum etiam a Filio procedat. Et quidem cave, ne vocabulum ullum varies vel multiplices; sed uno eodemque vocabulo processionem a Patre Fi-

CCXLVI.

EPISTOLA

Ad episcopum Benedictum Comanensem ecclesiae Cordubensis vicarium apostolicum scribens, de eius expulsionem ab ecclesia Cordubensi dolet; eumque monet ab omnibus solvendis esse decimas¹.

lioque declares et confitearis. Neque tamen dogmatis huius confessio intra symboli fines continenda est, sed in aliis quoque ecclesiasticis libris libere constanterque faciendam curabis.

II. Commemoratio Romani Pontificis, utpote Christi Vicarii et capitis universalis, in sacra liturgia omitti non debet.

III. Aqua sacro calici, sub districto praecepto, miscenda est.

IV. Trisagii additamentum *qui crucifixus es pro nobis* etc. minime fiat aut recitetur.

V. Natale Domini die xxv. decembris seorsum celebretur a Festo Epiphaniae, quod in diem vi. ianuarii incidit. Circumcisio Domini die i. ianuarii, Beatae Mariae purificatio die ii. februarii, Annuntiatio eiusdem die xxv. martii celebretur.

VI. Missarum lectarum (praeter sblemnem) pia utilisque consuetudo nequaquam aboleatur: quare et idoneus Altarium numerus in templis statuendus est.

His ab amplitudine tua propositis catholicae fidei communionisque apud Armenos notis, alias sacra Congregatio accensendas censet. Nempe

I. Duarum in Christo naturarum publica et non ambigua professio: ita ut Christus dicatur atque credatur non solum ex duabus, verum etiam in duabus et cum duabus impermixtis naturis, divina atque humana, subsistere.

II. Synodus Chalcedonensis et reliquae a Romanis Pontificibus comprobata synodi oecumenicae, tamquam fidei regula, publice privatimque admittantur.

III. Iudicium animarum particulare statim post obitum hominis fieri credatur, id est prompta remuneratio ac destinatio sive ad gloriam sive ad poenam. Paradisus autem non terrestris aliquis locus, sed omnino caelestis, in quo Dei visio intuitiva est, credatur. Purgatorium insuper et ius concedendi indulgentias extra omnem dubitationem sit.

IV. Sacramentum extremae unctionis in numero septenario habeatur, debitoque cum ritu administretur.

V. S. Petrus Apostolorum caput et huius successor Romanus Pontifex, cum plenaria potestate, praedicetur; et Romana Ecclesia tamquam omnium ecclesiarum mater atque magistra, in qua claves coelorum resident, habeatur.

Nunc ut ad reliqua epistolae tuae postulata veniamus; I. usus quidem omittendi missae sacrificium nonnullis ante septuagesimae diebus, et praeterea determinatis quibusdam intra quadragesimam, per se vituperandis non videtur, nisi forte graviore querelae eorum, qui iamdiu aliter agere solent, pertimescendae sunt.

II. Velorum usum in Altari, cum missa sollemnis peragitur, nemo recte improbare potest.

III. Anathematismus contra Arianos ac Macedonianos, si in Missa sollemni fiat, satis est.

IV. Instrumentorum, de quibus loqueris, in missa, sonitus a nemine improbat. Sacrae tamen Congregationi valde displicet, quod cantores haereticos ad choros admittis: quae res neque catholicam fidem neque tui ipsius dignitatem decet.

V. Armenorum veneratio erga oblata (id est materiam Eucharistiae conficiendae praeparatam) praematu-

Venerabili fratri Benedicto episcopo Comanensi vicario apostolico ecclesiae Cordubensis in Indiis Occidentalibus

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad ceteras animi molestias, quas ex ingruentibus longe lateque in rem catholicam calami-

ra videtur atque intempestiva, ceteroquin diversarum gentium consuetudines tolerandae saepe sunt; praesertim quia populus satis novit oblata illa nondum esse consecrata; ideoque periculum falsi cultus abest.

VI. Nihil obstat quominus in templo populus pacem invicem impertiatur: quandoquidem viros seorsum a mulieribus id facere affimas.

VII. Sacra laicorum sub utraque specie communio, propter usum inveteratum, non interdicitur. Verum tamen modus, quem narras, mergendi SS. hostiam in calicem, et mox eam manu sacerdotali in os populi ingerendi, cave admodum ne cui periculo obnoxius sit. Quod autem ais de benedicendo cum SS. hostia populo, recte se habet. Attamen eulogiae rectius post missam, quam in sacerdotis communione, distribuuntur; ne forte symbolum cum vera re confundatur.

VIII. Sanè constat, Eucharistiam aequè posse adorari per dorsi et capitis inclinationem, quam per genuum, flexionem. Quamobrem nihil obstat quominus in missa sollemni priorem illam consuetudinem usurpetis. Signum item crucis in eadem missa, pro vestro more, adhibete.

IX. De clericorum Armenorum coniugio nihil interloqui sacra vult Congregatio. Causa tamen, quam dicis quod orientales homines, praesertim mulieres, nolunt nisi uxoris sacerdotibus confiteri, haud satis nobis persuadetur: neque oportet ob hanc vel alias causas frivolas sacri caelibatus laudem utilitatemque minuire.

X. Si quotidianus canendi in templo psalmos usus apud schismaticos necessarius creditur, cavendum est ne catholicum templum quotidiano choro cum heterodoxorum scandalo careat. Quare tuos sacerdotes vel in duas vel in plures partes posses distribuere, ut alternatim et successive per dies hebdomadaeve canant. Vestes autem chorales pro vestra consuetudine retinete.

XI. Quod ieiunium serotino tempore in pervigilio SS. Natalis et Paschatis per lacticinia solvitis, id sacrae antiquitatis apud vos consuetudini concedendum est.

XII. Ritum, quem ab Ecclesia Romana habetis, benedicendi aquam lustralem, cineres quadragesimales, palmasque paschales, recte retinebitis, propter rei piam utilitatem, et morem apud vos iam communem.

XIII. Quamquam hymni vestri Natale simul Domini et Epiphaniam memorant, haud idcirco coniungendae sunt sollemnitates istae; sed separatis diebus agenda, ut iam supra diximus. Praecursoris tamen festum, si vobis placet, statim post Epiphaniam agite.

XIV. Postremo quod rogas de missarum in festis SS. Vardanensium et SS. Regum introitibus, id pertinet ad latiore responsionem, quae circa libros liturgicos postea danda erit.

XV. De rituali item quod praecipue rogas paulo post respondebitur.

Haec interim Sacra Congregatio ad amplitudinem tuam scribenda censuit; speratque admodum ea te admodum exequuturum.

Precor Deum interea, ut amplitudinem tuam diu sospitem ac felicem servet.

Amplitudinis tuae

Datum Romae, ex aed. Sac. Congregationis de Propaganda Fide, die iv. iulii MDCCCXXXIII.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

tatibus acerbissimas capimus, non mediocris accessio facta est quum ex pluribus nunciis et fraternitatis tuae literis intelleximus, de gravibus vexatum aerumnis ac vi expulsum a Cordubensi urbe in dissitam aliam regionem ecclesiamque illam vigilantissimi praesulis praesentia orbatam. Quae quidem ut primum relata ad Nos sunt, mentem oculosque levavimus ad caelestem Patrem nostroque animo, tecum in Christi caritate coniuncto, tuam ac memoratae ecclesiae causam humillimis precibus commendare illi non destitimus. Ipsam vero, quam ex tuis casibus hauseramus, acerbiter nuper aliquantulum levarunt novissimae literae datae a te die secunda decembris anni proximi, quibus scilicet renuncias dilectum filium Hyacinthum Vincon summum provinciae Rivogiae praesidem, quae creditae tibi vineae pars est, optima in te atque in S. hanc Sedem voluntate esse, suaeque ad te epistola pietatis et singularis in sacram potestatem observantiae plena spondidisse tibi tutum ad provinciam illam accessum plenamque tui muneris ibidem exercendi libertatem; ac praeterea declaras summos item praesides Boni Aëris, Mendozae et Corrientium sua pro te apud Cordubensem praesidem officia interposuisse. Itaque non modo pro certo habemus fraternitatem tuam iam a pluribus mensibus Rivogiam ivisse, sed et liberum ad Cordubensem cathedram reditum, tibi Dei beneficio tandem patuisse speramus. Id saltem ut quanto citius feliciter eveniat, geminatus ad Deum ipsum supplicibus votis enixe precamur; eaque de re lactiores a te nuncios expectamus avide. Verum ad ea quod attinet, quae a Corrientium praeside proposita fuisse, indicasti, ad rem cum Cordubensi regimine componendam, nullum de his ferre iudicium possumus, quum ad Nos haudquaquam pervenerit libellus, illa continens, quem tuae ad Nos ipsos epistolae adiunctum. Novimus tamen te, ven. frater, sincero secundum scientiam zelo animatum, ut proinde non dubitemus quin pro data tibi a Domino prudentia rem omnem ad canonum normam expenderis, nec omnino commiseris ut revertendi libertatem tibi non aequis seu ecclesiae noxiis conditionibus comparares. Porro quod aliis tuis literis scribis contingere posse ut aliqui ex civilibus in Cordubensi dioecesi rectoribus abrogare decimas cogitent, quas ecclesia istic pro iure suo exigit, Nos sane confidimus ipsos a consilio huiusmodi quam longissime abfuturos. Ceterum haud ignoras, ven. frater, qua canonum severitate interdictum sit ne temporalia Ecclesiae bona alienentur, praeterquam ex perspecta necessitatis seu verae utilitatis causa, iustoque pretio seu pari compensatione accepta atque aliis, quae per memoratos canones praescripta sunt, rite servatis. Exinde

autem intelligis, quam gravem Ecclesiae iniuriam faciant, qui vel ipsum vetustissimum Decimarum ius auferre ab illa praesumant. Nos certe nullam tibi circa id tribuere volumus potestatem; quin immo fraternitatem tuam enixe in Domino obtestamur, ut si qui memoratum Ecclesiae ius violare (quod Deus avertat) conentur, illorum machinationibus caute quidem prudenterque, sed et constanter te opponas, ecclesiaeque causam emissis, quum opus fuerit, iustis protestationibus, tuearis; quemadmodum et ab aliis quibusdam Americae Ordinariis perutiliter factum fuisse cognovimus. De cetero in cunctis, quibus te in pastoralis gergendo munere defungi oportebit, seu laboribus seu difficultatibus bono semper animo sis, ven. frater, collocans tuam omnem spem in omnipotenti pastorum principe et coronam recogitans ab illo perseverantibus praeparatam. De Nostro autem in te animo sic velimus existimes, Nos nullo unquam officio, quoad recte ac cum Domino fieri poterit, desideriis et petitionibus tuis esse defuturos. Interea benedictionem apostolicam, cum omni etiam, cui praees, clero ac populo communicandam, tibi, ven. frater, effuso cordis affectu peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLVII.

EPISTOLA

Perstringuntur errores in Helvetia a sacerdote Aloysio Fuchs, sparsi¹.

Venerabili fratri
Episcopo Curiensi et Sangallensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quo ex tuis literis, die quarta proximi mensis iunii ad Nos datis, fuerimus dolore affecti, satis verbis complecti non possumus. Siquidem nos omnino non latebant tum novitates quas in istis regionibus incauti quidam deceptique tuae dioecesis ecclesiastici viri, contra vigentem disciplinam sunt moliti, et conventus eum in finem, te licet interdicente, ab ipsis celebrati; tum erroneae pravaeque doctrinae a parrocho Aloysio Fuchs in suo sermone quem primum ad populum habuit, deinde auctum typis edidit, traditae propugnataeque; tum demum patrocini-

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

nium praefati parochi ac pessimae eius causae a capitulo rurali Uznacensi, cuius ille est membrum, palam impudenterque susceptum. Haec omnia acerbissima quidem Nobis iam ex parte innotuerant. At ea opinione quam de tuae pastoralis sollicitudinis vi et efficacia semel mente concepimus, quaeque maxima est, iure optimo freti ac simul pro certo habentes, nihil studii nihilque industriae in re tam gravi pro tua voluntate omissum iri, facile te consecuturum fore, speravimus, ut infelix parochus eiusque fautores et asseclae, ad saniora consilia adducti, errores suos prorsus exprobrarent, omnem perniciosae novitatis spiritum exuerent seque tuae legitimae auctoritatis ultro libenterque subiicerent. Verum frustratam fuisse spem Nostram persuasum iam inviti summopere ac plane moerentes habemus. Tuis enim supra memoratis literis aperte Nobis declaratum est, non modo parochum Aloysium Fuchs paternis tuis admonitionibus, quibus in rectam viam revocare illum studuisti, haudquaquam paruisse, teque pro gravissimo officii tui munere adductum fuisse, sive ad eius falsam perversamque doctrinam lato decreto damnandam, sive ad eum ordinaria tua auctoritate, ea, quam sacri canones praescribunt, ratione, coercendum, verum etiam tam parochum ipsum quam Uznacense capitulum a tua sententia ad tribunal illegitimum omnino et improprium ausos fuisse provocare, ac tandem qua factis, qua novis evulgatis libellis eo rem perduxisse, ut tu cunctandum amplius non esse existimans, gliscenti in dies adversus fidei puritatem disciplinaeque sanctitatem malo avertendo sedulo intentus, universum negotium ad Nos deferendum deque eo supremum apostolicae Nostrae auctoritatis iudicium ex postulandum censueris. Hoc tu, venerabilis frater, consilium capiens illud profecto egisti quod et ratio primatus honoris ac iurisdictionis, Romanis Pontificibus divinitus concessi exigit, et universalis Ecclesiae disciplina ac perpetua praxis statuit. Sane maiores causas ceu illae maximae sunt, quae ad fidem, disciplinam rectamque gubernationem et statum universae Ecclesiae pertinent a primis usque saeculis ad Apostolicam Sedem deferri consuevisse omnis qua late patet ecclesiastica historia demonstrat. Atque ut antiquiora eaque certissima hanc in rem monumenta praetermittamus, praeclarissimum certe est testimonium, quod sanctae huic Sedi inferioribus temporibus dedit clerus Gallicanus. Is namque ad Innocentium X praedecessorem Nostrum scribens, ita literas suas est exorsus: « *Maiores causas ad Sedem Apostolicam referri sollemnis Ecclesiae mos est, quem fides Petri nunquam deficiens perpetuo retineri pro iure suo postulat. Aequissimae huic legi obsequentes, de gravissimo religionis negotio Sanctitati Tuae scribendum esse censuimus* ». Nos itaque qui, Deo volente, in hac

Petri Cathedra, meritis omnino imparibus constituti, centrumque catholicae unitatis effecti, alacriter ad salutem dominici gregis vigilemus atque in id omni ope ac studio contendamus oportet, ut sacrum fidei depositum ab omni religionis hostium nefario ausu sartum intemeratumque sit, utque nihil universali Ecclesiae disciplinae eiusque divinae constitutioni adversum inducatur, nedum pastorem sollicitudinem animique constantiam, qua tu, venerabilis frater, temerariis parochi Fuchs atque ipsius fautorum machinationibus obstitisti vehementer commendamus omnemque tuam in eiusmodi negotio rationem ratam habemus ac probamus, sed etiam iis, quae te ad eiusdem parochi cohibendam puniendamque in errore pertinaciam acta sancitaque sunt, robor Nostrae apostolicae auctoritatis adiungimus. Caeterum, absoluto libelli a Fuchsio editi aliorumque nonnullorum eiusdem generis examine, peritis in theologicis disciplinis viris demandato et per Nos ipsos instituendo, supremum de eius doctrina iudicium, quod a Nobis expectas aliorumque similium proferendum reservamus. Quamquam cum eo falsitatem pravitatemque suam sponte prodatur, longiori non sit opus disquisitione, ut Nostra etiam huiusque Sanctae Sedis sollemni sententia damnetur. Interea quo ardentiori zelo in religionis commissique tibi gregis bonum polles et quo maior est tua erga Nos atque hanc Apostolicam Sedem observantia, eo te fidentius adhortamur ut optime coeptis inhaerens praelium Domini, fortiter praeliari adversus miseros istos Ecclesiae catholicae filios non desinas, quos ab amantissimae matris utero errare et falsa in eam ipsam loqui non pudet. Nos quidem homines hos infeliciter deceptos dolemus; futurum tamen non desperamus ut conscientiae stimulis vexati divinaque voce, quae in eorum cordibus clamare haud cessat, perculsi, ad bonam frugem revertantur damnaque exempli perversitate populo ac reliquo tuae dioeceseos clero illata quanto ocius satagant reparare; atque in id te quoque, venerabilis frater, omnem operam industriamque tuam collaturum confidimus. Hic autem non possumus, quin te moneamus ut horum hominum considerata pervicacia pravaque voluntate, nullis ipsorum conatibus ad dioecesanam synodum cogendam flecti fraternitatem tuam sinas eamque ad aliud tempus consulto differas. Quod enim ecclesiastica lege sancte sapienterque constitutum est, id ob praesentem istarum rerum ac personarum conditionem posset in perniciem et in gravioris seditionis occasionem converti. Nec dissimili ratione expedire putamus, ut his in circumstantiis eorum votis de novo rituali libro omnibus istis ecclesiis concedendo facilem te praebeas. Si quid haec in re optimum factu existimamus ac vehementer cupimus, illud profecto est, ut eum ordinem eumque rituales librum

inducendum isthuc cures, quem Romana haec Ecclesia caeterarum omnium magistra adhibet. At si hoc opportunum non esse arbitreris, eum librum eumque ordinem servari volumus, quo tua hactenus dioecesis usa est, nihilque novi Nobis saltem inconsultis statui. Fiducia iure freti studii tui in his Nostris monitis suasionibusque perficiendis, apostolicam benedictionem tibi, venerabilis frater, gregique tuo peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conferuntur privilegia sodalitati seu confraternitati beatæ Mariae Virginis de Mercede, in templo Deiparae Puerperae dicato civitatis Fluminis Ianuarii¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad supremum apostolicae dignitatis fastigium, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio evecti, ac propterea in universi dominici gregis salutem omni sacrorum ope procurandam summopere intenti, ut christifideles in fide stabiles atque fundati, pietatis ac religionis amore inflammati, ambulent in viis Domini eiusque mandata rite diligenterque servant, singulari sane benignitate pias eorum hominum preces excipere solemus, qui in peculiaria quaedam collegia coacti, divinum cultum promovere, maiorem Dei gloriam amplificare, atque iis praesertim operibus, quae charitatem vel in Deum vel in proximum praeseferunt, insistere vel maxime student atque gloriantur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii moderatores alique sodalitatis seu confraternitatis, quae a Deipara de Mercede titulum adepta in aede beatæ Mariae Virginis Puerperae sacra, ubi proprium habent altare, in civitate Fluminis Ianuarii nunc constituta, se impense cupere eorum sodalitatem tertio beatæ Mariae Virginis de Mercede ordini adscribi, eiusque ordinis privilegiis et indultis perfrui aliaque omnia indulta eidem sodalitati iam antea tributa confirmari, leges seu statuta emendari, altare in aede Deiparae Puerperae sacra apostolico privilegio donari, atque eiusmodi privilegium ad aliud etiam templum protendi quoties sodalitas ipsa in illud

esset transferenda. Quamobrem supplices ad Nos confugerunt ac sollicita prece exorarunt, ut haec omnia eidem sodalitati ex Nostra indulgentia tribuere velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus haec literae favent, peculiari benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, rebus omnibus maturo examine perpensis, ea spe freti, ut sodales ipsi, acriori quodam impulsu stimulo, vehementius ad pietatis et religionis studium excitentur atque inflamentur, eorum votis benigne annuendum existimavimus. Itaque plena Nostra auctoritate apostolica harum literarum vi sodalitatem seu confraternitatem beatæ Mariae Virginis de Mercede in templo Deiparae Puerperae dicato civitatis Fluminis Ianuarii ad sodalitatem tertii ordinis beatæ Mariae Virginis de Mercede evehimus et omnes eius ordinis indulgentias tum plenarias, tum alias quascumque et privilegia, honores, indulta quocumque nomine appellanda sodalitati eidem perpetuo conferimus atque elargimur. Praeterea concedimus atque indulgemus, ut sodalitas ipsa omnibus quibusque indultis et privilegiis frui et uti possit, quibus a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris iam fuit ea donata, atque iccirco eiusmodi privilegia omnem vim habere declaramus. Praeterea iisdem sodalibus facultatem facimus, cuius vi, quum opus fuerit, ac temporis et rerum ratio postularit, annuente tamen ac approbante venerabili fratre episcopo Fluminis Ianuarii pro tempore eorum leges seu statuta emendare vel immutare libere et licite possint et valeant. Itemque auctoritate Nobis a Domino tradita deque omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, concedimus et indulgemus, ut quodcumque aliquis sacerdos secularis vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis missam defunctorum pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Dei in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, commemorata in ecclesia vel in alia, in quam sodalitas ipsa rite transferri poterit ad altare eiusmodi sodalitatis celebrabit anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur; ita ut eiusdem Domini Nostri Iesu Christi ac beatissimae Mariae Virginis sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatoriis poenis liberetur.

Haec concedimus, statuimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio,

¹ Ex Bullario Romano.

vel intentionis Nostrae aut alio quocumque defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non, quoties opus fuerit, confraternitatis et ordinis, de quibus habita mentio est etiam iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogationum derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quarta iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXLIX.

*Iacobum Monico patriarcham Venetiarum et Philippum Giudice Caracciolo archiepiscopum Neapolitanum S. R. E. presbyteros cardinales creat et declarat*¹.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE VIGESIMA NONA IULII

ANNO MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO TERTIO.

Venerabiles fratres

Tot inter ac tanta, quibus inscrutabili Dei consilio in hoc apostolatus evecti fastigium infinitae benignitatis eius fruimur beneficia, hoc

sane Nobis est iucundissimum, quod praestantes virtute ac meritis viros, in vestrum ordinem cooptando, tali eos praemio remunerari possimus, quod et ipsis summo honori et simul S. Ecclesiae ac Sedi Apostolicae splendori atque utilitati sit futurum. Hoc ut pro opportunitate utamur divinae in Nos munere largitatis, de supplendo quoad possumus vestro numero, venerabiles fratres, ut debemus, solliciti, patris luminum praesidio suppliciter implorato, duos hodierno die S. R. E. cardinales creare constituimus, absentes quidem a Nobis, sed cum egregiis viris ac de religione optime meritis, qui Nos propius adiuvant, comparandos, exemplum ea in re secuti praedecessorum Nostorum, qui nobilissimarum praesertim ecclesiarum pastores identidem hac ornare dignitate consueverunt. Sunt autem hi ven. Iacobus Monico patriarcha Venetiarum et Philippus Giudice Caracciolo archiepiscopus Neapolitanus. Ille quidem spectatissimus vir, qui licet pro sua singulari modestia omni ope sese occultare conatus sit, tamen impedire non potuit quominus eximiae virtutis suae splendor hominum oculis luceret: adeo ut magis in dies pietatis, zeli, prudentiae doctrinaeque eius fama percrebrescente, e latebris eductus voluntariis, primum episcopali Caenedensi, deinde patriarchali Venetiarum ecclesiae praepositus fuerit. Itaque sublimi in loco positus, omni optimi pastoris munere in commissi sibi gregis commoda incumbens, longius latiusque conspicuus refulsit.

Quibus perspectis, meritum hominem duximus, ut eius dignitatem sacra adiuncta purpura amplificarem; quo auctum honore ad omnem non modo suae, sed universalis Ecclesiae Sanctaeque huius Sedis, quam colit religiosissime, provehendam utilitatem vehementius inflammatum iri sine ulla dubitatione iudicavimus. Est vero Nobis in hoc ornando antistite illa etiam causa iucunditatis, quod inde quoque Nostri erga se animi specimen Veneta, quam carissimam habemus, capiet ecclesia.

Ad alterum quod attinet, item libentissime ecclesiae Neapolitanae adfectionis in eum Nostrae damus testimonium, in senatum Nostrum adscribentes archiepiscopum suum, decus congregationis oratorii, quem pietate, cognitione rerum, studio erga Nos et hanc S. Sedem singulari praeditum novimus: quemque zeli, prudentiae, vigilantiae omnis pastoralis virtutis laude praestantem, et Melfichtenses, quibus episcopus praefuit, experti sunt, et Neapolitani, quibus praest archiepiscopus, experiuntur; eoque minime dubitamus additum coetui vestro ad Dei gloriam et totius Ecclesiae commoda operam suam Nobis esse utilissime collaturum.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, creamus et declaramus S. R. E. presbyteros cardinales

Iacobum Monico patriarcham Venetiarum et Philippum Giudice Caracciolo archiepiscopum Neapolitanum.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ sancti. Amen.

CCL.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio tituli marchionis Arcis Gradara, iam concessi Carolo Calabrini uti haeredi marchionis Vincentii Calabrini¹.

Dilecto filio
Carolo Cardani Centumcellarum

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum hominum mentes atque animos ad amplectendam virtutis semitam honorum gloria vel maxime excitet atque inflammet, tum Romani Pontifices singularibus beneficentiae muneribus eos semper viros exornandos existimant, qui morum integritate, religionis studio atque eximio in hanc Petri Cathedram obsequio non mediocrem sibi famam compararunt, ut quemadmodum ipsi dignitate praestant, ita etiam virtutum ornatu praefulgeant, et de christiana ac civili republica maiorem in modum semper praeclare mereri contendant.

Exponendum Nobis curasti a recol. mem. Leone XII praedecessore Nostro ex chirographo die decima tertia augusti anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo edito, defunctum Vincentium Calabrini, cuius tu ex sorore nepos, marchionis titulo Arcis Gradara, ea lege fuisse honestatum, ut eiusmodi titulo illius haeredes frui possent. Iam vero quum idem Vincentius testamentariis tabulis te suum haerem ex asse instituerit, a Nobis postulasti, ut eum titulum auctoritate Nostra confirmare velimus.

Nos igitur quum cognoverimus res ita se habere prout expositae, atque ex fide dignis testimoniis acceperimus te rebus optimis institutum, morum probitate spectatum, egregiis dotibus ornatum, religionis ac pietatis studio praeditum, singulari fide, amore et observantia Nos

et hanc Apostolicam Sedem prosequi, atque opibus ita pollere, ut vitam splendide ducere possis, alacri libentique animo tuis votis annuendum existimavimus. Quamobrem, ut tua soboles maiore fulgeat honore, paterna te benevolentia complecti volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, Arcis Gradara marchiones auctoritate Nostra apostolica hisce literis dicimus ac renuntiamus, vobisque concedimus et indulgemus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini ac singulis quibusque iuribus, cum honoribus, hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii marchiones ex iuris praescripto vel usu et consuetudine uti et frui possunt et poterunt: iis tamen omnibus et singulis iuribus ac privilegiis omnino exceptis, quae ex novissimis legibus penitus sublata fuere.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima iulii millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas viris religiosis cuiusque regularis ordinis et instituti regni Hispaniarum ac ad saecularem statum licite redactis, administrandi beneficia etiam curata².

Venerabilibus fratribus
archiepiscopis, episcopis
et dilectis filiis reliquis locorum ordinariis
in Hispaniarum regno

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres
et dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romanus Pontifex cui nihil potius, nihil gratius nihilque optabilius esse potest, quam universi dominici gregis bono atque utilitati, omni quidem cura et contentione prospicere, pia clarissimorum principum vota quam libentissime excipere eisque peramanter annuere solet,

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

cum ea praesertim efflagitantur, quae ad animarum salutem et populorum bonum pertinere posse videntur.

Exponendum Nobis curavit carissimus in Christo filius Noster Hispaniarum rex catholicus, se vehementer cupere, omnes cuiusque religiosae familiae alumnos in Hispana ditione morantes et sacerdotali ordine honestatos atque huius Apostolicae Sedis auctoritate, ab ordinis regula et religionis habitu iam rite solutos, in animarum salutem procurandam incumbere eosque aliquo ecclesiastico beneficio potiri, quo se alere possint. Ut autem huiusmodi consilii ratio suum exitum obtineat, idem ille rex summo opere exoptat, ut iidem religiosi viri paroeccii praeficiantur. Quamobrem a Nobis petiit, ut eius rei ergo, ex Nostra indulgentia perpetuam facultatem tribuere velimus, qua commemorati religiosi viri cuiusque regularis instituti, in Hispaniis morantes et sacerdotio insigniti atque ab ordinis regula et religionis habitu rite expediti paroeccias consequi possint.

Nos igitur ipsius regis voluntati alacri libentique animo obsecundantes, eosque omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, vobis, venerabiles fratres et dilecti filii, quantum ad singulos spectat, eas partes imponimus atque mandamus et facultatem perpetuo valituram tribuimus, cuius ope auctoritate Nostra apostolica omnibus et singulis cuiusque regularis ordinis et instituti religiosi viris, qui in Hispana ditione vitam agentes, ab ordinis regula ac religionis veste gestanda rite soluti, dummodo apostolicum indultum iis tributum perpetuo transeundi ad statum presbyteri saecularis ab ordinario fuerit executioni mandatum, veniam nunc et in posterum tribuere possitis, cuius praesidio iidem religiosi viri, servatis tamen quae servari opus est, ullo absque alieni iuris detrimento, beneficia animarum curae obnoxia administrationis titulo consequi et eorum fructus, redditus atque proventus libere et licite percipere possint et valeant. Declaramus praeterea huiusmodi facultatem a vobis, venerabiles fratres ac dilecti filii, vestrisque legitimis successoribus hoc futurisque temporibus, harum literarum vi, perpetuo posse exercere.

Haec concedimus atque indulgemus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces exi-

stere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus, ad quos spectat et quomodolibet spectabit in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus felicitis recordationis Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non cuiuslibet regularis ordinis et instituti, nec non parochialis beneficii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque speciali quoque et individua mentione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus conceditur exemptio ab onere residendi eis, qui regio Hispaniarum sacello inserviunt ac alibi dignitates, canonicatus, praebendas et beneficia non curata obtinuerunt*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

In sublimi Apostolicae Sedis fastigio, meritis licet impares, ineffabili illius omnia regentis ac moderantis Dei consilio collocati, clarissimorum principum postulatis libenter profecto, quantum cum Domino possumus obsecundare solemus,

¹ Ex Bullario Romano.

cum ipsi praesertim huic Petri Cathedrae vel maxime adhaerentes singulari studio, cura ac vigilantia de catholica religione deque hac Apostolica Sede quam optime mereri summopere curant.

Expositum Nobis nuper est nomine carissimi in Christo filii Nostri Hispaniarum regis catholici, in illius votis esse facultatem perpetuo a Nobis tribui cuius ope ii omnes ecclesiastici viri, qui aliqua dignitate, uti appellant, canonicatu aut quovis alio beneficio in quocumque Hispanae ditionis metropolitano, cathedrali, collegiali vel alio templo residendi oneri obnoxio, sunt donati, quique regio eius sacello inserviunt, a residendi lege et chori onere solvantur, quin tamen eorumdem beneficiorum fructus, redditus atque proventus aliqua ex parte amittant, perinde ac si templis praesentes adessent. Et quoniam commemorati ecclesiastici viri eidem regio sacello addicti, a choro propriaque sede seu residentia, uti vocant, ulla absque apostolica venia abfuere, iccirco idem rex a Nobis petit, ut ipsis ecclesiasticis viris fructus omnes et redditus ad hunc usque diem perceptos ex Nostra indulgentia benigne remittere et condonare velimus.

Nos igitur eiusdem regis desideriis annuere ac regalis eius sacelli splendori et utilitati consulere cupientes, illius votis morem gerendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica singulis quibusque viris, qui regio Hispaniarum regis sacello inserviendi causa, et aliqua dignitate, canonicatu vel quovis alio beneficio residendi legi obnoxio, cuiuslibet metropolitani, cathedralis, collegialis, aliusque ecclesiae in Hispana ditione instructi ac nullo apostolico indulto muniti, a residendi loco et choro absentes fuere, fructus omnes, redditus, proventus ac etiam distributiones quotidianas, vel alio quovis nomine nuncupandas ab ipsis anteacti temporis spatio perceptas, omnino remittimus, condonamus atque sanamus. Hinc eadem auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi perpetuam facultatem concedimus atque impertimur, cuius ope, hoc futurisque temporibus omnes et singuli ecclesiastici viri, qui vel in praesentia, vel veniens in aevum regio aulae Hispanae sacello fuerint addicti, quamvis aliqua dignitate, canonicatu vel quolibet alio beneficio (iis tamen beneficiis exceptis, quibus animarum cura est adiuncta) residendi legi subiecto, cuiusque metropolitani, cathedralis, collegialis vel alius templi in Hispaniarum regno potiantur, tamen a residentiae loco et choro abesse, atque

omnes dignitatis, canonicatus vel beneficii fructus, redditus et proventus cuiusque generis ac distributiones quoque quotidianas libere et licite percipere possint, non secus ac in templis adessent, illis tantum distributionibus amissis, quae inter praesentes appellantur. Id tamen ea lege concessum volumus, ut commemorati ecclesiastici viri, qui huiusmodi facultate donantur, compensationem illis tribuant, qui eorum loco sacrum conventuale peragere, vel aliud quodcumque personale aut Missarum onus implere curabunt.

Declaramus autem omnes et singulos ecclesiasticos viros eidem regio sacello hoc futurisque temporibus addictos, et dignitate, canonicatu vel alio quocumque beneficio cuiusque metropolitani, cathedralis, collegialis vel alius templi in Hispana ditione donatos, huiusmodi absentiae indulto, eo tantum temporis spatio frui posse, quo eidem regio sacello inserviunt. Nam statim ac vel emeriti vel dimissi, vel alia quacumque de causa huiusmodi munere fungi cessabunt, ad residentiae locum redire, et choro iterum praesto esse debebunt. Ex huiusmodi Nostra indulgentia serenissimus ille rex vel facile intelliget, quanti illius desideria Nos faciamus, cum eodem et ampliori etiam indulto, illos donare voluerimus, qui regio eius sacello inserviunt, quam qui vel pontificio Nostro sacello sunt addicti.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus supra commemoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non dictarum ecclesiarum metropolitanarum, cathedralium, collegialium aliarumque, et cuiusvis dignitatis, canonicatus, vel beneficii aut canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis,

quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus Valentino Labella patricio Interamnati et eius descendendae masculinae in infinitum conceditur titulus comitis¹.

Dilecto filio
Valentino Labella patritio Interamnati

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil potius, nihil iucundius nihilque optabilius esse possit, quam ut omnes ad virtutis amorem ac religionis studium vel maxime excitentur atque inflammentur; tum pontificiae Nostrae beneficentiae munera atque honorum titulos iis profecto viris libenter tribuere solemus, qui morum probitate, vitae integritate spectati ac rebus optimis instituti et huic Petri Cathedrae firmiter adhaerentes, singulari cura et contentione virtutum omnium ornatu praefulgent, et de christiana ac civili republica praeclare mereri summopere student.

Itaque cum gravissimis ex testimoniis acceperimus, te iam Interamnates inter patricos adlectum, generis nobilitate, morum honestate, pietatis ac religionis laude spectatum et egregiis animi dotibus ornatum atque amplissimis fortunae bonis donatum, Nobis vero atque huic Apostolicae Sedi praecipua fide, amore et observantia vel maxime addictum, eximia semper tuae probitatis exhibuisse specimina, iccirco tuis votis alacri libentique animo annuendum existimavimus.

Quamobrem, ut tua soboles maiore fulgeat honore, paterna te benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes,

auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, comites dicimus atque renunciamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLIV.

EPISTOLA

Scribens ad Ioannem Iacobum Humann Moguntinae ecclesiae decanum et vicarium capitularem, antequam eum ad episcopatum promoveat, eundem monet de tribus praecipue defectibus corrigendis i. e.: a) quod non restiterit deprimentibus Ecclesiae libertatem; b) quod permiserit exequias ecclesiasticas defuncto haeretico; c) quod speciem familiaritatis cum quadam muliere habuerit².

Dilecto filio
Ioanni Iacobo Humann
Moguntinae ecclesiae decano
et vicario capitulari

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Perlatae ad Nos sunt literae, quibus Moguntinum istud capitulum renuntiabat, se, omnibus quae servanda fuerant rite servatis, elegisse te in episcopum istius ecclesiae, atque a Nobis confirmationem eius electionis humiliter postulabat. Cum autem Nos summopere cupiamus ecclesiae suo pastore viduatis novos eosque idoneos antistites celeriter praeficere, iussimus Nostrae congregationi consistoriali, ut sine mora decretum ederet, quo processus super electione illa aliisque ad rem spectantibus ex canonum praescripto conficiendus mandatur. Sed una volumus has ad te familiares literas dare, ut nonnulla quae de te relata ad Nos sunt, tibi ipsi

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Archivio Brevium ad Principes.

tamquam dilecto Nobis in Christi caritate, filio, futuroque ut confidimus, fratri fidenter aperiamus; avide expectantes, ut de rerum veritate respondere Nobis et rationem quam in eundam tibi cognoveris, significare festines. Perhibent scilicet, te, dil. fili, scientia licet honestisque moribus aliisque animi dotibus ornatum, nonnulla tamen egisse, quae vel religioni ecclesiaeque non minimum noxia fuerint, vel bonorum oculos offendunt; ut puta, quod ante paucos annos dum prima vice capituli vicarium ageres connivere visus es, aut saltem non satis pro officio restitisse illis qui deprimere voluerunt Ecclesiae libertatem in adolescentibus et maxime clericis educandis et instruendis; quod non recusaveris praestare operam seu auctoritatem tuam celebrandis catholico ritu exequiis pro persona quadam extra catholicam unitatem defuncta, quod mulierem in domus tuae ministerio habeas, quam suborta etiam aliqua indecorae familiaritatis suspicione retines, solitus quoque interdum ipsam tecum in curru deducere. Atque ad hoc postremum quod attinet, Nos quidem quam longissime absumus ab omni eo in genere sinistra de te suspicione, sed non potuimus rem silentio praeterire, propterea quod (ut s. Basilius ad senem quemdam presbyterum in simili causa scribebat) *ab Apostolo didicimus offendiculum fratri non ponere ad scandalum: scimus autem quod a nonnullis recte geritur, aliis occasionem esse peccandi*¹. Haud ignoras, dil. fili, quidnam hac de re statutum fuerit in magna Nicaena synodo², cuius deinde sanctionem tum Moguntina anni 813³, tum aliae plurimae synodi iterarunt, ut nihil de illis dicamus quibus severius aliquid decretum est. Porro si ad praesentis temporis adiuncta respexeris, facile intelliges, quanta nunc cautione se gerere in his debeant pastores ecclesiarum Germaniae, ut possint efficacius resistere illorum machinationibus, qui adversus sanctissimam clericalis caelibatus legem conspirare audent. Quod vero spectat ad memoratas exequias, non dubitamus, quin notissimi sint tibi canones ecclesiae illas districte interdicentes⁴, pro quorum quidem custodia insignem sibi sacerdotalis constantiae laudem non pauci praesertim Galliarum antistites compararunt. Sane his temporibus eo gravius scandalum habent exequiae pro haeretico in catholica ecclesia celebratae, quo maior acatholicorum plurium furor est contra dogma illud, quo *extra veram catholicam fidem neminem salvum esse posse profitemur*⁵.

Post haec et supervacaneum ducimus explicare pluribus, quantum Ecclesiae intersit suam in adolescentibus, praesertim vero in iunioribus

clericis instituendis libertatem tueri, nunc vel maxime cum perditis religionis hostes tot tantisque utuntur fraudibus ad iuventutem suarum doctrinarum perversitate corrumpendam. Confidimus, dil. fili, te optimam accepturum in partem Nostras hasce literas, quas quidem pro Nostro munere exaravimus, solum prae oculis habentes Deum, et Nostra in te ipsum atque in partem istam dominici gregis ardentissima caritate compulsi. Haud sane alienam ab electione tui confirmanda voluntatem habemus, quum ut supra indicatum est pluribus animi dotibus commenderis, et longo multorum annorum experimento, quibus ecclesiam istam vicaria auctoritate procurasti, eiusdem indigentia noveris eoque facilius valeas ipsis providere. Sed quoniam, apostolo monente, *oportet episcopum irreprehensibilem esse*, non potuimus non exposcere a dilectione tua, ut rationem antehac a te initam severe ad canonum normam coram Domino expendas, et formidandi oneris, ad quod electus es, salutari timore concepto, quaecumque te pro humanae conditionis fragilitate praeter Ecclesiae regulas gessisse cognoveris emendare; ac Nobis de illis satisfacere non recuses. Facito autem, quod initio monuimus, ut responsio tua Nobis cito reddatur, videlicet antequam processum accipiamus a Nostra consistoriali congregatione, prout supra mandatum. Interea tibi, dilecte fili, uberrima quaeque caelestis gratiae munera enixe a Domino precamur et testem paternae Nostrae voluntatis apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLV.

EPISTOLA

*Ad Ferdinandum, regni utriusque Siciliae regem, Gabrielem archiepiscopum Seleuciensem Nuntium mittit*⁶.

Carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando regni utriusque Siciliae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Reddet regiae tuae maiestati Nostras has literas venerabilis frater Gabriel archiepiscopus

¹ Epist. ad Paregorium, quae est: Epist. 55 in editione Maurin.

² Can. 3.

³ Can. 49.

⁴ Cap. 12 de sepulturis, cap. 8 de haereticis. Martinus V in Const. *Inter cunctas* an. 1418.

⁵ In formula professionis fidei § *Hanc veram* etc.

⁶ Ex Archivio Brevium ad Principes.

Seleuciensis, cui amplissimum Nostri et Apostolicae Sedis apud te ordinarii nuntii munus commisimus. Expectationi utriusque Nostrum in tali tantoque officio exequendo eum esse responsurum eximia generis animique sui ornamenta, praesertim vero zelus, quo incenditur pro rei et catholicae Ecclesiae honore, pollicentur. Itaque maiestatem tuam etiam atque etiam rogamus, ut ipsum et Nostra causa, et suo etiam merito, summa, quae tui vere regii animi est, humanitate accipias, eandemque illi, nomine Nostro tecum agenti habeas fidem quam Nobis ipsis, si praesentes tibi loqueremur, adhiberes.

Ceterum insignis planeque Nobis explorata virtus ac religio tua, Nos de felici huius legationis successu non sperare solum, sed etiam confidere iubet. Quamobrem tuam diutius destinare maiestatem, minime debemus. Hoc addimus tantummodo, quod tibi, carissime in Christo fili Noster, singularis praecipuaeque Nostrae caritatis pignus atque omnis gratiae caelestis auspicem, benedictionem apostolicam, quam communem cunctae etiam regiae domui tuae esse volumus, amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLVI.

EPISTOLA

*Ad Ferdinandum Hispaniarum regem Aloysium archiepiscopum Nicaenum nuntium mittit*¹.

**Carissimo in Christo filio Nostro
Ferdinando Hispaniarum regi catholico**

GREGORIUS PP. XVI.

**Carissime in Christo fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Accedit ad te ven. fr. Aloisius archiepiscopus Nicaenus Apostolicae Sedis Sanctaeque Dei Ecclesiae negotia curaturus apud catholicam maiestatem tuam, a Nobis missus. Huc spectare morem atque institutum legationum huiusmodi cum pro eximia tua pietate ac sapientia habere te persuasum compertum Nobis sit, minime dubitamus, quin vel sine multa commendatione Nostra libenti ac benevolo animo sis hominem accepturus, quem nuntium apostolicum tanto apud te munere functurum, legamus. Nam re ipsa expectationi eum utriusque Nostrum in

exequendo officio esse responsurum, tum praecleara pollicentur, quibus est praeditus, generis animique ornamenta, tum ipsa quoque ratio sane quam fidelis, sedula ac prudens, quo in eodem apud carissimum in Christo filium Nostrum regni utriusque Siciliae regem munere versatus est. Itaque sic eum volumus commendatum maiestati tuae, ita ei tecum Nostro nomine agentem fidem habeas optamus, ut se ad inserviendum divinae gloriae ac rei catholicae utilitatibus regiae voluntatis studiique tui testimonio sentiat excitari. Omnia ab insigni planeque cognita virtute ac religione maiestatis tuae sperantes quae ad cumulum augendum pertineant meritorum tuorum, omnis auspicem gratiae caelestis apostolicam benedictionem tibi, carissime in Christo fili Noster, cunctaeque regiae domui tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLVII.

EPISTOLA

*Guilelmo Neerlandiae regi gratulatur de nova suscepta prole*².

**Serenissimo ac potentissimo Guilelmo
Neerlandiae regi illustri**

GREGORIUS PP. XVI.

Serenissime et potentissime rex.

Persuasum esse regiae maiestati tuae de studiis Nostris in omni re, quae ad te ac regiam domum tuam pertineat, iucundum Nobis accidit ex tuis ad Nos literis intelligere. Nam ita re ipsa Nos esse affectos profiteamur, quemadmodum existimare te significas; idque confirmandi occasionem libenter accipimus, quam offers editum nuntians feliciter in lucem principem infantem a serenissima principe Luisa Augusta Wilhelmina Amalia, serenissimi Neerlandiae principis Friderici filii tui coniuge e principibus Borussiae. Tibi enim ac iisdem serenissimis parentibus optatum eventum gratulamur ex animo, futurum sperantes, ut nata proles, Deo luminum patre et misericordiarum bene iuvante ad veram virtutem solidamque gloriam adolescat. Grati autem officiosae tuae erga Nos voluntati, quam item in filios Nostros catholicos tibi subiectos pro tua aequitate et clementia nunquam non fore propensam confidimus, eundem benignissimum Dominum suppliciter

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

² Ex eodem Archivio.

obsecramus, ut omnia semper regiae maiestati domuique tuae prospera indulgeat et salutaria, teque det esse Nobis perfecta ac nunquam interitura caritate coniunctum.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus congregationi Capuae in regno utriusque Siciliae erectae et nomen habenti a Deipara invisente Elisabeth, conceduntur indulta et privilegia ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In sublimi principis apostolorum Cathedra, nullis certe Nostreis promeritis, sed ineffabili Dei voluntate collocati ac propterea gravissima ecclesiarum omnium sollicitudine continenter districti et in spiritualem omnium gentium salutem procurandam summopere intenti, illud unum vel maxime optamus, ut ecclesiastici existant viri, qui ad religionis et suscepti officii normam vitae rationem dirigentes, divinae gloriae amplificandae studio incensi atque animarum amore flagrantibus exhibeant semetipsos, sicut Dei ministros in necessitatibus, in laboribus, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu Sancto, in charitate non ficta. Neque id tantum, verum etiam cupide expetimus, ipsos pro animarum salute ita laborare, ut sicut boni milites Christi Iesu, divini verbi praecones pro viribus contendunt, quo fulgeat in populis illuminatio evangelii gloriae Christi, annuntiantes testimonium eius non iam in suasilibus humanae sapientiae verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis atque opposcentes murum pro domo Israel quasi tuba exaltent vocem, et annuntiantes Jacob scelus suum, nihil inausum nihilque intentatum relinquunt, ut quod infirmum est consolident, quod aegrotum sanent, quod confractum alligant, quod abiectum reducant, quod perierat quaerant in omni patientia et doctrina. Cum autem eiusmodi ecclesiasticos viros Romani Pontifices praedecessores Nostri summa laude dignos atque omni ope et opera iuvandos favendosque semper existimarunt, tum Nos maioribus quidem studiis eos prosequi ac praecipua benevolentia complecti censemus, hisce praesertim asperrimis ac luctuosissimis christianae

et civilis reipublicae temporibus, quibus inaudita quaedam insolens ac teterrima opinandi agendique libertas e tenebris ad exitium et vastitatem emersa velut cancer serpit ac miserandum in modum improvidas hominum mentes adeo occupavit et occupat, ut non pauci etiam inter christifideles reperiantur, qui derelinqentes rectam viam erraverunt sequuti viam Balaam ex Bosor, et magistros prurientes auribus, illusores, ambulantes in impietatibus, libertatem quidem promittentes cum ipsi servi sint corruptionis.

Non mediocri itaque animi Nostri voluptate a dilecto filio Nostro Francisco Sanctae Romanae Ecclesiae presbytero cardinali Serra ex ducibus Cassano archiepiscopo Capuano accepimus, sacerdotum coetum seu congregationem Capuae existere, quae a Deipara Elisabeth invisente nomen habens iam anno millesimo octingentesimo vigesimo tertio, eius antecessoris auctoritate fuit munita. Qui quidem ecclesiastici viri ex eorum instituto assiduam divini verbi praeconio operam dantes, christianam plebem Dei mandata morumque disciplinam optime edocent, atque animarum saluti prospicere omnino cupientes, missionariorum uti vocant, munere recte religioseque funguntur, et idcirco missionum tempore simul convenire vitamque communem agere solent ac suscepti ministerii partes rite obeuntes singulari cura, studio, diligentia, labore conantur, ut errantes e via iniquitatis, in quam misere abierunt, revocent et eos, qui iustitiam iam sectantur et diligunt, magis magisque in proposito confirment. Verum, ut eiusmodi sacerdotum congregatio validius meliusque vigeat et floreat fructusque afferat, idem dilectus filius Noster Franciscus S. R. E. presbyter cardinalis Serra ex ducibus Cassano Capuae archiepiscopus gregi eius fidei concredito summa vigilantia et cura prospiciendi vel maxime cupidus, Nobis exponendum curavit, suis in votis esse non solum eandem congregationem eiusque leges apostolicae Nostrae auctoritatis robore muniri, verum etiam illis sacerdotibus facultatem tribui, cuius vi missionum tempore, omnibus et singulis quibusque indultis, privilegiis, indulgentiis uti ac frui possint, quibus pii operarii Neapolis fruuntur et pollent. Nos igitur, quibus nihil potius, nihil gratius nihilque optabilius contingere potest, quam spirituali animarum saluti summopere consulere, ut omnes occurrant in unitatem fidei et agnitionis filii Dei atque unanimes uno ore honorificent Deum et Patrem Domini Nostri Iesu Christi, singularem eiusdem dilecti filii Nostri Francisci S. R. E. presbyteri cardinalis Serra ex ducibus Cassano archiepiscopi Capuani pietatem, summis laudibus efferendam, eiusque desideriis quam libentissime annuendum

¹ Ex Bullario Romano.

existimavimus. Quocirca commemoratae congregationis leges venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalibus negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositis examinandas commisimus atque hisce Nostris apostolicis literis ipsissimis verbis inserendas mandavimus. Sunt enim quae sequuntur:

Tenore delle regole per la congregazione de' Missionari di Capua sotto il titolo della Visitazione di Maria Santissima.

Qualunque congregazione di preti che raccolti insieme vogliono impiegarsi per il bene spirituale delle anime, non può aver lunga durata se non è stabilita sopra di alcuni principii fissi e stabili, ossia regole, o se fra i membri componenti non vi sia un' obbligazione reciproca di vivere attaccati a delle regole, e non si facciano come una legge inalterabile l'osservarle.

Per tal motivo la congregazione de' Missionari della città e diocesi di Capua, sebbene da molto tempo stabilita sotto il titolo della Madre delle Grazie, ossia Visitazione di Maria santissima, non avendo avuto sinora queste regole fisse e stabilite, nè approvate dalla legittima podestà della Chiesa, e volendo ora detta congregazione prendere un regolamento fisso e stabile, che possa fondare la base fondamentale della sua legittimità e durata, ha pensato e risoluto di formar queste regole fisse e stabili, presentarle ai piedi del trono pontificio per farle sanzionare ed approvare, e sono le seguenti:

Regola I.

La prima base fondamentale di ogni congregazione si è l' avere un capo a cui sia subordinata.

Prima regola adunque de' missionari di Capua e diocesi si è l' avere per suo capo o superiore maggiore l' arcivescovo pro tempore esistente, ed in tempo di sede vacante il vicario capitolare. Questo superiore maggiore è necessario che sia fisso e stabile durante la vita dell' arcivescovo e durante il tempo del vicariato capitolare. Non sia elettivo, ma sia annesso alla carica di arcivescovo e di vicario capitolare.

Ma non potendo sempre l' arcivescovo e vicario capitolare personalmente assistere, perchè impedito da cure maggiori, alla congregazione, perciò è necessario che un altro ne faccia le veci, e che questi col nome di prefetto della congregazione sia eletto dallo stesso superiore maggiore, cui sarà lecito cambiarlo quando il bene e vantaggio della congregazione lo richiederà, e per una causa legittima e ragionevole a lui nota.

Sia carico del superiore maggiore il congregare a suo piacere i missionari, il prescrivere nuovi stabilimenti, se li crede necessari, il proporre i candidati che vogliono iscriversi alla congregazione, il proporre i soggetti, che debbano uscire in missione, lo stabilire de' mezzi di sussistenza per la congregazione e per le spese, che occorrono farsi per le missioni, il proporre in congregazione la remozione di qualche missionario per la sua cattiva condotta; in somma di fare tutto ciò, che sia utile e necessario pel bene e vantaggio della congregazione.

Regola II.

Il buon regolamento d' ogni congregazione esige, che oltre il detto superiore maggiore ci siano altri uffiziali minori, che siano ordinati al governo ed al buon ordine della congregazione ed all' istruzione degli ascritti candidati. Questi uffiziali minori si possono restringere al numero di otto, cioè di due assistenti, un censore, un segretario, un cassiere, due amministratori e di un prefetto di novizi.

Delle attribuzioni di ciascuno di detti uffiziali minori.

Il primo ed il secondo assistente debbono supplire le veci del prefetto della congregazione in mancanza ed assenza di detto prefetto, onde il loro impiego è l' istesso che quel del prefetto.

Il censore è specialmente incaricato sulla condotta morale de' missionari, e perciò egli dovrà caritatevolmente ammonirli, se mai mancano ai loro doveri, e se avvertito uno più volte non si emenda, è nell' obbligo di avvisarne il superiore maggiore, affinchè questi possa prendere de' mezzi più opportuni per l' emenda del traviato. È ancora incaricato il censore a notar bene le mancanze che possono commettersi da' missionari negli esercizi di qualche funzione, che suol farsi nelle congregazioni, che più volte al mese si tengono, appunto per esercitare i più giovani fratelli.

Queste mancanze non debbono rinfacciarsi in pubblico, ma segretamente le farà notare da chi le ha commesse. Egli suggerirà anche i mezzi onde evitarle in avvenire. È necessario perciò, che l' elezione del censore cada su di un soggetto provetto, abile e d' una condotta assai morigerata.

Il segretario è incaricato di conservare il registro di tutti i regolamenti; di tutti i nuovi stabilimenti, che vanno sempre a farsi; di tutti gli appuntamenti, che in ciascuna congregazione o sessione si fanno; di scrivere ai fratelli assenti, leggere le lettere, che si ricevono dai fratelli, che sono in missione, e darne parte al

superiore maggiore e al prefetto della congregazione; conservare i libri, le scritture e sopra d'ogni altro il registro dei conti, che annualmente si debbono prendere dall'introito ed esito della congregazione.

Il cassiere è incaricato a conservare presso di sé il denaro che sarà incassato dagli amministratori, non potrà cavar fuori somma alcuna se non per via di mandato firmato dal superiore maggiore o prefetto della congregazione, accompagnata detta firma da quella di uno o due assistenti almeno.

Gli amministratori sono incaricati di esigere le rendite delle congregazioni ed incassarle presso del cassiere, il quale rilascerà a loro discarico i debiti ricevuti. Se la congregazione farà acquisto di beni stabili, gli amministratori saranno incaricati ancora a fare degli affitti coll'intelligenza però del superiore maggiore, e procurarne sempre l'aumento e le migliori de' fondi.

Nella fine di ogni anno tanto il cassiere quanto gli amministratori sono obbligati alla reddizione de' conti, i quali si prenderanno da due fratelli eletti a posta per detto oggetto in congregazione; presi che saranno i conti, questi due razionali ne daranno parte ai fratelli congregati, e ne consegneranno le carte al segretario, affinché si possano conservare.

Il prefetto de' novizi è incaricato d'istruire questi in tutto ciò, che possa renderli atti e capaci a sostenere le fatiche e l'impiego di buoni missionari, invigilare bene sulla loro condotta morale: quando il detto prefetto stimerà taluno già idoneo ad essere ascritto fra i fratelli attivi, ne riceverà la dimanda, e la presenterà al superiore maggiore, affinché questi nella prima congregazione, che anderà a tenersi, la possa proporre per essere ammesso.

Tutti i succennati otto uffiziali minori debbono essere annuali ed elettivi dalla maggioranza de' voti segreti di quei fratelli, che si trovano congregati in quella congregazione, che a tale oggetto sarà intimata dal superiore maggiore, e potrà stabilirsi, che sia la prima congregazione da tenersi dopo l'Epifania, e siano però prevenuti i fratelli nell'ultima congregazione tenutasi nell'anno antecedente.

Degli esercizi da farsi nella congregazione da ciascun missionario nella sua conveniente funzione assegnatagli.

Richiedendo il decoro della congregazione de' missionari, che gli operai evangelici annuncino la parola di Dio con decenza e con frutto specialmente de' popoli, perciò è necessario che siano abili e forniti della scienza necessaria e di un'attitudine particolare adattata alla capacità del popolo. Quindi per regola fissa e stabile

viene stabilito, che niuno operaio debba pretendere di uscire in missione, se prima non sia esercitato in quella parte, che vuol sostenere in missione.

È dovere dunque del superiore maggiore o del prefetto di adattare a ciascuno quella parte, che gli conviene, e di sentirlo più volte per conoscere la sua abilità. Nelle congregazioni perciò, che più volte al mese si terranno a tale oggetto, il superiore maggiore assegnerà a ciascuno le parti convenienti, ed in ogni congregazione due almeno sentirà, i quali ad alta voce, come se attualmente già dovessero predicare al popolo, recitar debbono una porzione di quella funzione ch'è stata loro assegnata. Questo regolamento specialmente è da tenersi coi fratelli, che ancora non sono provetti nell'arte di predicare, istruire e catechizzare.

*Regole da osservarsi
per le spedizioni de' missionari.*

I.

Si scelgano i soggetti idonei per le missioni dal superiore maggiore o dal prefetto; questi debbono essere adattati ai luoghi, dove sono chiamati per rapporto al numero ed abilità. Ne' luoghi grandi, ove sono molti preti e galantuomini distinti, si abbia l'attenzione di destinare due soggetti buoni, uno per i preti ed un altro per i galantuomini; gli altri ancora siano provetti ed abili, specialmente il predicatore ed il catechista. A questi luoghi grandi è cosa buona mandarci ancora due fratelli giovani sì per la dottrina ai fanciulli, sì ancor per fare qualche sentimento di notte, di pace, o qualche fervorino per la comunione. Oltretutto è necessario mandarli per farli istruire nell'ufficio de' missionari.

II.

Se i luoghi poi dove vanno le missioni sono piccoli, si abbia l'attenzione di non mandarci giovani fratelli, ma abili e provetti, perchè pochi sono gli operai, che ci si possono mandare.

III.

Si abbia anche l'attenzione di scegliere quei padri missionari, che maggiormente possono esser concordi fra loro, perchè inutilmente sperasi frutto, quando non regna fra missionari buon'armonia e concordia.

IV.

Non si mandi mai la missione se prima non sia domandata dal parroco del luogo o dal capo

dell' università; ma meglio è quando l' uno e l' altro siano uniti in domandarla, e trattandosi di missione nella propria diocesi può bastare la volontà ed una ragionevole disposizione dell' Ordinario. Se poi si tratta di missione in diocesi aliena onninamente è necessaria la domanda dell' Ordinario di detta diocesi.

V.

In ogni spedizione di missionari sia piccola, sia numerosa, è necessario il deputarsi uno, che faccia da superiore della compagnia, il quale deve esser quello, che fra i compagni gode maggior autorità, e per riguardo al grado, e per riguardo alla sua abilità; ed un altro che faccia da economo, il di cui carico sia di provvedere a tutto ciò, ch'è necessario per i missionari in riguardo al vitto e al viaggio. Sia cura del superiore della compagnia di ordinare gli esercizi della missione, l' assegnare a ciascuno la sua funzione, il tempo e l' ora di ciascuna funzione, in somma di regolare il tutto in modo, che la missione riesca con frutto e vantaggio particolarmente della popolazione. Si ricordi infine detto superiore che presiede ai fratelli, e non già comanda a sudditi, perciò con carità e buona maniera avverta i fratelli, se mancano, e più coll' esempio suo, che col comando procuri di esortare e di animare i compagni, affinchè allegramente e con impegno ciascuno adempia la sua parte e tolleri le fatiche. Al superiore è necessario che i compagni obbediscano e dipendano sempre da lui, nè facciano mai cosa alcuna senza sua intelligenza. Se nelle missioni non c'è questa esatta obbedienza, il tutto sarà confusione, disordine e disturbo.

*Regole da osservarsi
nei luoghi ove si fa la missione.*

I.

Non si parta per le missioni, se prima non si siano domandate dall' Ordinario le facoltà necessarie e la s. benedizione, se si fa la missione nella propria diocesi.

II.

Nel giorno stabilito per la partenza tutti uniti i missionari destinati si portino alla cattedrale, e quivi inginocchiati avanti il santissimo facciano un poco di orazione: lo preghino specialmente della sua assistenza, dicano una *Salve Regina* alla Vergine Santissima. Quindi alzati, il superiore della compagnia intoni il *Vias tuas Domine*. Così sempre si pratichi ogni volta si parte per le missioni.

III.

Se poi si vada fuori di diocesi, supposta la richiesta dell' Ordinario, e si andrà ad un luogo vicino alla sede dell' Ordinario, allora uniti insieme si portino dall' Ordinario, gli domandino le facoltà e la s. benedizione; o si andrà ad un luogo distante dalla sede dell' Ordinario, ed allora conviene prima per via di lettera o in altro modo anticipatamente ottenere queste facoltà e domandargli la s. benedizione.

IV.

Giunti i missionari al luogo destinato il parroco ed il clero avvisati del prossimo arrivo de' padri si facciano almeno trovare innanzi alla porta della chiesa con un crocifisso per riceverli. Questi allora insieme scenderanno dal cocchio, ed il superiore della compagnia prenderà dalle mani del parroco il crocifisso, e con i suoi compagni processionalmente entreranno in chiesa cantando ad alta voce il *Benedictus Dominus Deus Israel*. Giunti all' altare del Ss^{mo}, quivi inginocchiati adorino per un poco il Ss^{mo}. Dopo il superiore monti sul palco preparato, e faccia l' apertura della missione, quale terminata, si faccia la visita del Ss^{mo}, secondo la consuetudine del luogo; indi i missionari scortati dal parroco o da uno a tale oggetto deputato si ritirino alla casa ad essi preparata.

V.

Suonate le ventiquattr' ore se si stimerà opportuno due o tre padri potranno uscire, girando il paese colla croce e con due lumi accesi; ed in due o tre siti più opportuni potranno fare qualche sentimento di notte, invitando tutti ad intervenire alla santa missione. Questo si potrà anche replicare in qualche altra sera, se mai si vedrà sul principio fredda la missione, con sentimenti però più incalzanti.

VI.

Durante le missioni espressamente sia proibito il prendere regali, specialmente se vengono diretti a qualche fratello particolare. Il superiore potrà solamente arbitrarsi a prendere un regalo, quando venga o dal parroco del luogo, o da qualche parente de' fratelli missionari, o dall' Ordinario stesso.

VII.

Sia anche proibito di far visite particolari; potrà però il superiore deputare uno o due fratelli ne' luoghi grandi ove risiede qualche autorità pubblica per invitarla alla missione, e

per pregarla della sua assistenza, affinchè serbisi il buon ordine e la pubblica tranquillità durante il tempo di essa.

VIII.

Il vitto de' padri sia parco e sobrio, ma soddisfacente attese le fatiche grandi, che si sostengono, ma non sia mai delicato e lussuoso.

IX.

In tutto il tempo della missione i padri serbino un contegno serio e modesto, ma affabile e caritatevole, siano assidui ai confessionari, e ciascuno procuri di adempiere la sua parte con zelo ed impegno, e nell'ora assegnata serbino il silenzio nella casa, nè facciano sentire al di fuori le loro voci, perchè nelle missioni volentieri la gente si mette a bella posta ad udire i discorsi de' padri.

X.

Terminata la missione, la quale durerà quanto le circostanze del luogo esigeranno, tutti insieme si porteranno in chiesa, ringrazieranno il Signore, e dalla chiesa usciti partiranno per ritirarsi al luogo, d'onde eran partiti. Giunti alla città propria scenderanno alla porta della cattedrale, e di nuovo uniti insieme visiteranno il Santissimo e lo ringrazieranno dell'assistenza loro compartita; diranno una *Salve regina* in ringraziamento alla lor protettrice Maria Santissima, e poi si porteranno dall'Ordinario, ed il superiore della compagnia darà conto dell'esito felice o infelice della missione; egli manifesterà que' disordini più gravi, che durante le missioni si sono scoperti, o che meritano qualche più opportuno riparo.

Questo istesso si praticherà, quando la missione si farà fuor di diocesi. Se si può comodamente andar dall'Ordinario non si tralasci di farlo personalmente, se poi non si può, allora il superiore per via di lettera o in altro modo adempirà il tutto con esso.

Le missioni in diocesi di Capua debbono sempre farsi a spese della congregazione, quelle poi fuori si faranno a spese dell'università, che le avranno ricercate, o da' vescovi e parrochi rispettivi, che le ricercheranno.

Del numero de' fratelli missionari.

I.

È necessario che questo numero sia determinato e non già vago ed arbitrario.

Si può dunque fissare il numero di quaranta fratelli e tanti debbono essere e non più.

II.

Questi fratelli debbono essere eletti dalla maggioranza de' voti segreti de' fratelli a tal oggetto congregati. Questo però sarà quando dovrà iscriversi un nuovo fratello per supplire la mancanza di qualche fratello o morto o per altra via mancante. Ma ora giacchè deve di nuovo istallare questa congregazione, affinchè possa essere sanzionata e legittimata dalla S. Sede, il superiore maggiore, o sia l'efmo arcivescovo formerà la nota di questi quaranta fratelli, avvalendosi specialmente degli antichi, ed aggiungendovi de' nuovi, qualora gli antichi non fossero sufficienti a compiere il numero di quaranta.

III.

Oltre di questi quaranta fratelli, che sono di numero chiuso, ci possono essere altri soprannumerarii, che di mano in mano secondo la loro antichità occuperanno i luoghi vacanti, purchè siano abili ed idonei.

IV.

I requisiti de' candidati sono le probità di vita contestata dal censore della congregazione, la scienza necessaria, la dignità di sacerdote, la pagella di confessore, la qualità di essere della città di Capua o della diocesi, poichè non conviene ammettere i forastieri.

V.

Tutti i fratelli, istallata che sia di nuovo la congregazione, dovranno innanzi all'Ordinario far la professione di fede, e quante volte si dovrà ascrivere un nuovo fratello, si praticherà lo stesso.

Sarà obbligo di tutta la congregazione, che s'intende istallata nella cappella privata dell'arcivescovo, fare ogni anno la festa a proprie spese della Vergine ssma della Visitazione ai 2 luglio, di fare intervenire tutti i fratelli alla messa cantata, benedizione del SSmo e *Te Deum*, e recitare un discorso analogo alla circostanza da qualche fratello.

Nell'invocare dalla S. Sede l'approvazione pontificia di tutte queste regole, sarà cura zelante dell'efmo arcivescovo impetrare ugualmente a vantaggio della congregazione le indulgenze, grazie, privilegi e dispense, che i Sommi Pontefici sono stati soliti concedere alle altre congregazioni di missionari per bene e vantaggio dell'anime, e quindi pubblicarle alla congregazione medesima.

Accadendo la morte di ogni fratello della congregazione sarà obbligo della stessa nel primo semidoppio fargli celebrare la Messa cantata in

suffragio della di lui anima, e dopo cantato la *Libera*, cui devono intervenire tutti i fratelli e lo stesso superiore maggiore ancora nella suddetta cappella arcivescovile se non fosse impedito o occupato, facendosi avvisare anticipatamente i fratelli per tale oggetto. La funzione deve farsi dal fratello più antico della congregazione. Di più ogni fratello sarà obbligato celebrargli una Messa e notarla al libro della congregazione, e chi si troverà in attrasso co' propri fratelli della celebrazione di detta messa, alla sua morte verrà privato de' sopradetti benefici.

In fine la congregazione subito che verrà conosciuta debitamente dalla suprema podestà della Chiesa, potendo e dovendo fare acquisto di legati ed eredità, dovrà sempre con fedeltà procurarne l'adempimento e l'esatta osservanza delle pie intenzioni de' benefattori di essa, siano ecclesiastici o secolari, e promettere di non appartarsi mai dal proprio dovere.

Quamobrem cum probe noverimus ex eiusmodi sacerdotum congregatione non mediocre bonum et commodum in animarum salutem redundare, iccirco alacri libentique animo eidem dilecto filio Nostro Francisco S. R. E. presbytero cardinali Serra ex ducibus Cassano Capuae archiepiscopo morem gerendum esse duximus. Itaque omnes et singulos, quibus hae literae favent, paterna sane benevolentia complecti volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu Proprio et ex certa scientia deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, presbyterorum congregationem, quae Missionariorum Deiparae Elisabeth invisentis nomen habens Capuae existit, eiusque leges hisce Nostris apostolicis literis insertas omnino approbamus et confirmamus, et singulos quosque defectus, si qui forsitan in easdem leges condendas inciderint, supplemus atque sanamus easque perpetuo servari praecipimus. Atque eadem auctoritate Nostra, harum literarum vi sacerdotibus eandem in congregationem iam cooptatis vel in posterum cooptandis concedimus atque impertimur, ut missionum tempore omnibus et singulis quibusque indultis, privilegiis, praerogativis atque indulgentiis quocumque nomine appellandis et cuiusque generis hoc futurisque temporibus perpetuo libere et licite uti ac perfrui possint, quibus pii operarii Neapolis utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt. Haec volumus, concedimus, statuimus, praecipimus atque mandamus.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque

plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum cuilibet in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque: In eam profecto spem erigimur fore, ut eiusdem congregationis missionarii presbyteri hac peculiari Nostrae in eos voluntatis et benevolentiae significatione, acriori quodam incitati stimulo, in suscepto ministerio obeundo nunquam remissiores inveniantur, atque ea semper mente eoque animo sint, ut eorum pene immemores, animarum vero salutem tantummodo spectantes, quidquid vel laboris vel sollicitudinis vel molestiae ipsis erit perferendum, quo animarum rationibus consulant, id omne libenter hilariterque ferant, ac praesertim verae charitatis igne inflammati, plus actibus, quam vocibus insonent, et bene vivendo vestigia sequentibus imprimant potius, quam loquendo, quo gradientur ostendant, et antequam verba exhortationis insonent, omne quod locuturi sunt, operibus clament; possint ut exhibere semetipsos operarios inconfusibiles recte tractantes verbum veritatis.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur definitiva concessio capitulo cathedralis ecclesiae Caesenatensis, de bonis cappellaniae laicalis a Francisca Bertoni erectae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

In hoc amplissimo apostolicae dignitatis gradu, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio collocati, ac propterea ecclesiarum omnium, praesertim cathedralium bono atque splendori prospicere summo opere cupientes, illorum ministros, qui in excubiis Domini divinis concelebrandis laudibus

¹ Ex Bullario Romano.

assiduam operam diligenter religioseque navant, paterna sane benevolentia prosequi eorumque votis libenter annuere solemus, cum ea potissimum à Nobis efflagitant, quae ad divini cultus augmentum et celebritatem ipsorumque maius decus atque ornamentum pertinere posse arbitramur.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii dignitates atque canonici cathedralis templi Caesenae, luctuosissimis atque acerbissimis christianae reipublicae temporibus, eorum collegii census et bona divino praecipue cultui templique aedificio tuendo destinata, direpta atque divendita fuisse. Etsi vero gravissimum huiusmodi detrimentum aliqua ex parte eidem canonicorum collegio sartum fuerit, tamen cum eiusmodi compensatio tenentem censum attigens, templi aedibus instaurandis ac sacris suppellectilibus comparandis impar omnino esset, evenit, ut idem canonicorum collegium aes alienum suscipere deberet, quo iis omnibus occurrere posset, quae in templo instaurando et sacris obeundis functionibus vel maxime requiruntur. Quamobrem cum anno millesimo octingentesimo vigesimo tertio, laicalis cappellania a defuncta Francisca Bertoni instituta suo fuerit orbata rectore, atque eiusdem cappellaniae patronatus ad ipsum canonicorum collegium transierit, quod in presbyterorum congregationis Oratorii sancti Philippi Neri locum, qui Caesenae non amplius existunt, a conditricem fuit suffectum, idem canonicorum collegium fel. rec. Leonem XII praedecessorem Nostrum supplex adiit eumque exoravit, ut illius cappellaniae redditus eorum ecclesiae attribueret vellet. Qui quidem praedecessor Noster cathedralis templi Caesenae utilitati consulendi cupidus, canonicorum postulationibus morem gerens, rescripto die decima secunda mensis decembris anno millesimo octingentesimo vigesimo tertio dato, eiusdem cappellaniae redditus ei canonicorum collegio ad decennium tantum adscribendos existimavit. Iam vero cum illud temporis intervallum finem sit habiturum eademque adhuc vigeant rationes, quibus ea concessio fuit tributa, iccirco idem canonicorum collegium supplici cum prece a Nobis petiit, ut commemoratae cappellaniae redditus eorum cathedrali templo perpetuo attribueret velimus, quo aliqua ex parte gravissimis impendiis consulatur, quibus opus est pro ecclesiae dote, cultu atque splendore.

Nos igitur rebus omnibus maturo examine perpensis gravique venerabilis fratris episcopi Caesenatensis testimonio accepto, ex quo res ita se habere cognovimus, prout expositae, eorundem canonicorum precibus quam libentissime annuendum censuimus. Quare hisce literis certa scientia, matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula bona, fructus, redditus atque proventus cuiusque generis et conditionis cappellaniae, quae a defun-

cta Francisca Bertoni fuit instituta canonicorum collegio cathedralis templi Caesenae perpetuo adscribimus atque attribuimus et concedimus, ut eiusdem cappellaniae oneribus diligenter primum impletis, reliqui illius redditus, fructus et proventus in eiusdem cathedralis templi aedificium instaurandum omnino conferri possint.

Id tamen ea lege concessum volumus, ut ea omnia religiose servantur, quae r. m. Leo XII praedecessor Noster in commemorato rescripto servanda praecepit, atque ut cappellaniae oneribus primum impletis, reliqui illius redditus tantummodo in templi instaurationem, non iam in alios usus omnino erogentur. Volumus etiam, ut quoties presbyteri congregationis Oratorii sancti Philippi Neri ea in civitate iterum extiterint, cappellania ipsa ad suae institutionis iura illico redeat.

Haec concedimus atque indulgemus praecipimus et mandamus decernentes praesentes literas et in eis contenta quaecumque, quovis praetextu, colore et ingenio, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quatenus opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula de iure quaesito non tollendo, et fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materiarum aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis commemoratae cappellaniae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice

dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus confirmatur concordia inita cum rege utriusque Siciliae super bonis respective concedendis ecclesiae Melitensi et monasterio patrum Benedictinorum Cataniae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

De ecclesiarum patrimonio solliciti, quo sacrarum procuratori et antistitum censui opportune prospiciatur, traditam Nobis divinitus de rebus sacris auctoritatem lubentes impendimus ad ea probanda, quae in earumdem utilitates certe novimus expedire.

Haec sane persolvimus animo, quando collatis cum carissimo in Christo filio Nostro Ferdinando, regni utriusque Siciliae rege illustri, consiliis reque universa cum ipso pro temporum ac locorum conditione providenter composita, anno superiore ad diem decimam secundam kalendas aprilis apostolicas literas dedimus, quibus ex episcopali patrimonio ecclesiae Melitensis perpetuum in modum bona seiunximus, quibus ipsa in Sicula insula, et speciatim in Leontinorum agro potiebatur, eique fundos addiximus, quos in Melitensi et Gaultana insula Cataniense Benedictinorum monasterium possidebat. Cum vero quod pro singulari constantique Nostrae erga lectissimam Benedicti patris familiam benevolentia, studio maxime Nobis iugiterque erat in votis, ipse piensissimus Ferdinandus rex postulatu suo prope-raverit, ne diutius commemoratum coenobium tantam proventuum iacturam pateretur, pergratum quidem ac periucundum est Nobis propositam pro eodem ex regis ipsius sententia compensationem ex fundis Melitensi ecclesiae ademptis, quos iam in pias causas conferri cautum erat, probare ac sancire.

Diligenter itaque iis omnibus perpensis, quae erant pro rerum statu conspicienda, optimumque serenissimi regis consilium summopere commendantes, de apostolicae potestatis plenitudine hisce apostolicis litteris annuimus et decernimus, ut ex memoratis bonis episcopatus Melitensis extantibus in insula Sicula tot fundi seiungan-

tur, quot substantiam exaequant monasterio Cataniensi in Melitensi et Gaultana insulis ademptam ac deinceps eidem episcopatu attributam, iique libere, integre perpetuumque in modum adiuncti, attributi et addicti monasterio ipsi edicantur et sint, cuius proinde patrimonio pleno ac legitimo iure factaque ipsorum iuxta regni leges transcriptione rite accrescant. Quod si iis demptis e pristino illo Melitensis ecclesiae censu in Sicula insula posito aliqui adhuc fundi supererint, impensissimo, quo ipse Ferdinandus rex praestat, religionis ac pietatis studio, commendamus, ut superextantes eos fundos, redditus ac proventus in pias causas atque in rei sacrae commodum et in ecclesiarum tuitionem assignandos perpetuoque destinandos, curet, re cum locorum ordinariis opportune conciliata, in quorum dioecesibus causae illae extent, in quas bona illa addicenda esse censuerit. Nos quidem animo percipido secundissimam hanc occasionem nactus esse laeti denunciamus, qua novo singularis affectionis argumento testemur, quam cura ac sollicitudine ad spectatissimae Benedictinae congregationis commoda et incrementa, quo possit felicius, tuenda ac fovenda pervigilemus.

Decernentes has praesentes literas et in eis contenta quovis praetextu, colore et ingenio, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus supramemoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula de iure quaesito non tollendo et fel. record. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materialium, nec non apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus ac legum et foundationum aliisque quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in con-

¹ Ex Bullario Romano.

trarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plenè et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio constitutionum instituti sororum Charitatis Dublini*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Inter praeclara, quae saepenumero per Hiberniam allata sunt religionis amplificandae et animarum salutis procurandae subsidia, illud numerandum iure censemus, quod in consilio continetur a pientissimis Hibernis mulieribus suscepto de societate quadam statuenda, quae sororum Charitatis appellaretur, quaeque pauperum utilitati et commodo praesertim spirituali se totam devoveret. Factum idcirco est, ut ubi primum fel. rec. Pius VII praedecessor Noster ab archiepiscopo Dublinensi Thoma Troy societatis illius canonice erigendae facultatem rogatus est, eiusdem archiepiscopi commendata sollicitudine, copiam foundationis curandae libenter fuerit impertitus.

Eadem animi benignitate item rec. mem. praedecessores Nostri Leo XII ac Pius VIII venerabilis fratris Danielis Murray in praesentiarum Dublinensis archiepiscopi impensum religionis studium laudaverunt cum pluries de absolvendo quanto citius posset regularum ac constitutionum ejusdem societatis examine Sedem Apostolicam flagitavit. Multo luculentius Nos potuimus de memoratae societatis utilitate ac meritis efformare iudicium, longo illo tempore, quo antequàm, licet immerentes, ad divi Petri cathedram proveheremur, sacri consilii christiano nomine propagando praefecturam gessimus. In quotidiana enim rerum ad Hiberniae catholicam gentem pertinentium pertractatione, saepissime Nobis occasio oblata est, ut persuaderemur animo, societatem illam optime prorsus de religione mereri et dignam omnino esse, quae Sedis Apostolicae benevolentia cumlaretur. Huic tam diuturno tot annorum de socie-

tatis sororum Charitatis Dublinensis meritis experimento, accessit singulare illud virtutis et christianae fortitudinis testimonium, quod religiosissimae feminae instituto illi addictae tota Hibernia Deo gratias referente exhibuerunt, cum teterrimus morbus anno praeterito illam regionem invasisit et in extremum vitae periculum permagnam incolarum copiam adduxit atque ingentem hominum stragem edidit. Accepimus enim quanta constantia, quantis laboribus mulieres illae nullo mortis ubique impendentis discrimine retardatae, opem eo morbo correptis tulerint, omne remedii genus suppeditaverint, morientibus adfuerint, id in primis adnitentes, ut religionis auxilia nemini deessent, et ad divinum tribunal animae peccatis expiatae pervenirent. Quamobrem quod iamdiu statueramus, id sine longiori mora implendum esse decrevimus, ut toties petita constitutionum ac regularum societatis sororum Charitatis Dublinensis confirmatio apostolica auctoritate Nostra tribueretur.

De consilio igitur venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum matura etiam consideratione et deliberatione Nostra regulas et constitutiones sororum Charitatis Dublini auctoritate apostolica confirmamus et servandas iubemus. Pientissimas vero mulieres, quae societatem illam constituunt in Domino hortantes, ut in sancto proposito persistent atque alacriori semper studio operibus iis fungantur, quae ad proximi salutem prosequendam adeo opportuna sunt, apostolicam benedictionem iisdem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die trigesima augusti millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus Francisco Carleschi et suis successoribus in infinitum conceditur comitis titulus*².

Dilecto filio

Francisco Carleschi patricio Tifernati

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Clarissimos viros generis nobilitate, virtutis laude et eximio religionis studio ac singulari in hanc Apostolicam Sedem observantia praestantes, peculiari sane benevolentia prosequi solemus.

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

Cum itaque Nos minime lateat, te nobili genere natum ac rebus optimis institutum et egregiis animi ingēniique dotibus ornatum atque huic Petri Cathedrae vel maxime addictum Nos et hanc Apostolicam Sedem summo obsequio atque amore colere et in eorum collegium coopatum, qui rebus pontificiae Nostrae ditionis recognoscendis operam navant, huiusmodi munere naviter scienterque perfungi, iccirco alacri libentique animo tuis votis annuendum et aliquod Nostrae in te voluntatis testimonium tribuendum existimavimus.

Peculiari ergo te honore afficere volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te dummodo in catholica religione perseveres, auctoritate Nostra apostolica comitem dicimus, ac renuntiamus, tibi que concedimus, ut eiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appelleris et singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis, privilegiis cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possis, quemadmodum alii comites huiusmodi ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt. Cum autem tu supremum diem obieris, tunc volumus atque indulgemus, ut hoc titulo tuus germanus frater Aloisius Carleschi eiusque primogeniti legitimi et naturales honestentur et pariter omnibus privilegiis cum eodem titulo coniunctis utantur, fruuntur, dummodo ipsi catholicam religionem profiten-tes, ab ea nunquam descendant.

Haec volumus, concedimus atque impertimur, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio prioratus cum cura animarum in ecclesia Principi apostolorum dicata, in civitate Lucensi¹.

GREGORIUS PP. XVI

ad perpetuam rei memoriam.

Ad Principis apostolorum cathedram, nullis certe Nostris promeritis, sed arcano divinae sa-

pientiae consilio evecti, ecclesiarum omnium gloriae et splendori libenter profecto prospicere earumque rectores animarum praesertim curae addictos honorificentiae titulis exornare solemus, ut ipsi pontificiae Nostrae beneficentiae muneribus aucti, ecclesiastici ministerii partes, rite obeuntes, magis magisque in animarum salutem procurandam incumbant, et morum gravitate, vitae integritate, doctrinae laude ac potissimum bonorum operum exemplo fulgeant, tamquam lucernae ardentes positae super candelabrum in templo Domini.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii Caesar ex comitibus Bartolomei, Iosephus Pellegrini consiliarius a publicis negotiis et supremi tribunalis praeses, Dominicus Simi, Iacobus Mennesini omnesque primores Lucensis civitatis, iique praesertim, qui parochialis templi s. Petro apostolo dicati functionibus praesunt, idem templum ea in urbe unum esse apostolorum Principi sacrum ac nuper eleganti forma instauratum et sacris suppellectilibus ditatum, atque illuc Lucensem populum singulari pietate permotum in iconem Deiparae, cui a Misericordia nomen, quae ibi religiosissime asservatur et summa veneratione colitur, frequenter confluere. Quamobrem eorum in votis esset, eandem ecclesiam adhuc praepositurae nomine, vulgo *retorix*, honestatam, ad prioratum evehi atque illius parochum non amplius rectoris sed prioris titulo decorari, ut eiusdem ecclesiae splendor et dignitas augeatur. Supplici igitur cum prece a Nobis postularunt, ut eiusmodi ornamentum ex Nostra indulgentia concedere velimus.

Nos itaque omnes et singulos, quibus haec literae favent, peculiari benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, piis postulantium desideriis alacri libentique animo annuendum existimavimus. Quocirca hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, parochialem ecclesiam Principi apostolorum dicatam Lucensis civitatis ad prioratum cum omnibus indultis ac privilegiis, quibus aliae ecclesiae hoc titulo insignitae fruuntur et gaudent, vel uti ac frui possunt et poterunt, in perpetuum evehimus ac talem iam nunc et perpetuo haberi statuimus eandemque ecclesiam privatam nuncupari volumus, atque indulgemus, ut eiusdem templi hodiernus parochus eiusque successores animarum curatores prioris titulo hoc futurisque temporibus appellari libere et licite possint et valeant. Id tamen concessum volumus et declaramus ullo absque iurium et privilegiorum detrimento earum ecclesiarum, quae huiusmodi titulo donatae reperiuntur.

¹ Ex Bullario Romano.

Haec volumus, statuimus, concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictaeque ecclesiae eiusque parochis pro tempore, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari, atque ab omnibus ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari: sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quatenus opus sit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXIV.

EPISTOLA

Sacras supellectiles ecclesiae cathedrali Bellunensi, in qua Pontifex fuit baptizatus, donat¹.

Dilectis filiis
dignitatibus, canonicis et capitulo
ecclesiae Bellunensis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Etsi benevolentiam singularem, qua ordinem vestrum aedemque istam pluribus nominibus insignem complectimur, testari iampridem properavimus: eo tamen voluntatis huiusce affectu incendimur, ut alio etiam monumento probandam ipsam censeamus.

Insidet enim menti nullaque unquam deleri poterit oblivione recordatio omnium iucundissima natos hoc ipso die Nos fuisse Christo in

ecclesiae istius baptisterio, ibique membra corporis eius affectos, inter filios lucis immortalis ipsius auctoris fidei beneficio fuisse cooptatos.

Hoc Nos grati animi sensu mittimus sacram supellectilem divinae rei caeremonia solemniter procurandae auro argentoque contextam, quae vel in posterum declaret quantopere ecclesiam istam dilexerimus. Vestrum nunc est, dilecti filii, sedulo contendere, ut recogitantes ab intus esse praecipue gloriam domus Dei, eam non apparatus dumtaxat splendore, sed quae semper laus vestra fuit et est, accurata in primis sanctaque sacrorum tractatione cumulatus in dies augeatis, quae populi religio et amor divini cultus excitetur foveaturque. Hanc Nobis gratiam prae caeteris acceptissimam relatuos vos esse certo confidimus, quam et patriae Nostrae carissimae longe saluberrimam agnoscimus. Ex optimis enim sacrificarum exemplis, et fides mentium et pietas actionum in populo quotidie magis invalescet. Id praeterea a vestro erga Nos studio maxime exoptamus, ut infirmitati Nostrae in perdifficili Ecclesiae universae gubernatione misere laboranti multa ferventique prece, cum praesertim operamini ad aras, caeleste praesidium postuletis, dum interim vobis, dilecti filii, populoque universo apostolicam benedictionem amanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die Nostrae nativitatis decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio cappellaniae in ecclesia parochiali s. Laurentii oppidi Vaccebi dioecesis Lucensis².

Venerabili fratri
Archiepiscopo Lucensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Clemens Strambi se a presbytero Dominico Polastrini Lucensi die decima nona iunii vertentis anni vita functo, testamentariis tabulis haereditatem institutum fuisse. Alia vero inter onera, quibus idem presbyter oratorem subiecit, fundum adscribi voluit, cuius redditu piaculare sacrum quotidie in perpetuum peragatur in

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

templo et altari oratoris, arbitrio designandis. Itaque idem orator parochiale templum s. Laurentio dicatum in oppido Vaccebi istius dioecesis, atque aram s. Rocho sacram a defuncto presbytero aere proprio extructum eligere vellet et parochio pro tempore curam committere eiusmodi onus implendi eleemosyna duorum iuliorum Florentinae monetae pro unoquoque sacro statuta, atque eius rei ergo fundum hypothecae subiicere minime recusat. Cum autem saepe numero evenire soleat; ut ista in Lucensi dioecesi clerici iuvenes reperiantur, qui licet studiis operam navantes ecclesiastico ministerio se mancipare exoptent, tamen paupertate pressi et patrimonio carentes ad sacros ordines promoveri minime possint; ideo orator in publicis tabulis hac de cappellania conficiendis cuperet sibi suisque haeredibus facultatem reservare ad eandem cappellaniam aliquem pauperem clericum Lucensis dioecesis nominandi, qui ea donatus, sacris possit ordinibus initiari. Praeterea cum ipse orator duo rura possideat, in quibus rusticationis tempore diu versari solet, iisdem propterea publicis tabulis conditionem addi vellet, qua praefata missarum onera in alterutro eorum praediorum oratorio possint expleri. Supplici ergo cum prece a Nobis petiit, ut eius votis hac in re Nostra indulgentia annuere velimus.

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, gravique a te accepto testimonio, ex quo res ita se habere cognovimus, prout expositae, tibi venerabilis frater eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica, servatis iis quae in eiusmodi cappellania in memorato parochiali templo s. Laurentio dicato, ad aram s. Rocho sacram instituenda servari opus est, facultatem tribuas, cuius vi in publicis tabulis a notario conficiendis ius tam praedicto Clementi, quam eius haeredibus legitimis reservetur pauperem clericum Lucensis dioeceseos ad eandem cappellaniam designandi, adiecta etiam lege, ut donec tantum orator ipse vixerit, eiusdem cappellaniae sacrum quotidianum cum praefinita eleemosyna toto rusticationis tempore, in uno vel altero ruralis oratoris domus oratorio licite et libere expleri possit et valeat, dummodo huiusmodi oratorium legitima auctoritate publicum sit declaratum, et donec eiusmodi privilegium vigeat.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros

effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima tertia septembris millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus Ioanni Baptistae Viti, patritio Urbevetano, conceditur titulus comitis¹.

Dilecto filio
Ioanni Baptistae Viti
patritio Urbevetano

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil potius, nihil optabilius nihilque iucundius esse possit, quam ut omnes ad virtutis amorem ac religionis studium vel maxime excitentur atque inflammentur; tum honoris et laudis munera ac nobilitatis titulos viris morum honestate, vitae integritate spectatis et singulari in hanc Petri Cathedram obsequio probatis libenter profecto tribuere soleamus, ut ipsi acriori quodam incitati stimulo quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum ornatu praefergere studeant aliisque imitanda praebeant exempla.

Itaque quum Nobis notum perspectumque sit, te, Urbevetae nobilitati adscriptum, rebus optimis institutum, eximia probitate praeditum, religione praestantem, clara semper tuae fidei et observantiae in Nos et hanc Apostolicam Sedem praebuisse specimina atque argumenta, ideo aliquam Nostrae in te voluntatis significationem exhibendam censuimus.

Nos igitur peculiari benevolentia te prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et

¹ Ex Bullario Romano.

interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes; ut tua etiam soboles maiori fulgeat honore, auctoritate Nostra apostolica hisce literis te tuosque posteros primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, comites dicimus atque renuntiamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, et singulis quibusque iuribus, honoribus atque indultis quocumque nomine appellandis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine in praesentia utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt et poterunt.

Non obstantibus sanctionibus et constitutionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima septembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit damnatio et prohibitio quorundam libellorum Germanico sermone editorum, doctrinam ab Ecclesia reprobata continentium*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Cum in Ecclesia, Paulo apostolo monente, oporteat haereses esse, ut qui probati sunt, manifesti fiant; ab eius usque primordiis surrexerunt viri loquentes perversa, qui se e christianis haud esse inde demonstrantes, quod cum iis non permanserint, ac in id omnino intenti, ut abducerent discipulos post se, falsas doctrinas evulgare, sanctorum dogmatum veritatem imminuere, fidei integritatem corrumpere non dubitarunt. Atque adeo infensum fuit bellum tum a primis iis, tum a novis, qui semper in dies eruperunt, hostibus, eidem Ecclesiae illatum, ut nisi dexter ille adfuisset, qui adversus eam superbas inferiorum portas minime praevalituras promisit, supremum prope exitium ipsa pertimescere debuisset. Verum quod omni aetate ab Ecclesia condita et longe lateque inter nefarios adversariorum impetus diffusa, id maxime factum est Nostra, quae miserrimum illud

tempus esse videtur, quo plures sanam doctrinam non sustinentes et a veritate auditum avertentes, ad fabulas turpiter se fore conversuros, laudatus apostolus Timotheo discipulo suo iam pridem praedixit. Profecto quibus errorum commentis, quibus opinionum monstris, quibus perversae philosophiae institutionibus, non unum vel alterum dogma, sed integram fere catholicam fidem vaferrimi homines oppugnent, et quo pacto, qua virium contentione, qua impudentia palam aperteque in eam signa conferant, nemo est, qui ignoret. Et quoniam falsarum omnium, quas ipsi temere tuendas suscipiunt, propositionum putidissimi rivuli possent, uti inquebat Hieronymus, uno Ecclesiae sole siccari; hinc tanto lumini rebelles effecti, infallibilem eiusdem Ecclesiae auctoritatem quaqua versus aggrediuntur, ac huius praecipue apostolicae cathedrae, in qua veneranda ecclesiasticae unitatis firmitas viget, divina iura infringere omni ope ac studio adnuntantur.

Ex horum numero permulti sunt maxime in vastissimis Germaniae regionibus, qui in quamdam veluti societatem coacti, et conventus agere, consultationes habere deque Ecclesia, pro temporum ratione, ut ipsi aiunt, reformanda pertractare haud veriti, ex eo etiam perniciosiores existunt, quod religionis zelum simulantes, pietatis studium praeseferentes, Ecclesiae regenerationem restaurationemque confingentes, incautis illudant. Ea autem est caeca huiusmodi hominum temeritas, ut pravissimis suarum opinionum documentis, errores, tot Romanorum Pontificum conciliorumque notissimis decretis iam ante damnatos, instaurare non reformident. Sane ii non clanculum et occulte, neque per multas ambages, sed manifeste omnino, qua voce, qua scriptis, atque etiam e suggestu passim tradunt audacterque defendunt: « Omnes episcopos, utpote apostolorum successores, parem ac supremam Ecclesiae regendae potestatem a Christo accepisse eamque non in solo Romano Pontifice, sed in toto episcopatu residere; voluisse imo Christum Ecclesiam reipublicae more administrari, ita ut omnes, nedum inferioris ordinis clerici, sed etiam laici iure gaudeant suffragii: omnem ideo potestatem universo fidelium coetui in episcopos atque in ipsum Romanum Pontificem derivandam, immediate fuisse concessam: in praesenti Ecclesiae disciplina multa esse tum inutilia, tum periculosa et noxia, quae pro temporum indole oportet immutari. Indulgentias nil aliud esse, nisi partis eius poenitentiae, quae per canones statuta erant peccanti, remissionem: eas ad poenas temporarias divinae iustitiae debitas et in hac vel altera vita luendas referri posse aut defunctis prodesse, neque ex Scriptura,

¹ Ex Bullario Romano.

neque ex traditione demonstrari: illarum usum veram poenitentiam retardare et evertere ac spiritualibus fidelium commodis prorsus adversari; thesaurum ex Christi meritis sanctorumque satisfactionibus conflatum, antiquis incognitum, nuperis temporibus fuisse invectum: hodiernam Ecclesiae in sacramento poenitentiae administrando disciplinam, nedum frustraneam, sed et perniciosam esse tamque salutaris instituti virtuti et efficaciae detrahere: legem caelibatus in ignominiam, dedecus et detrimentum cleri vergere ipsique naturae esse contrariam: characterem, qui in ordinatione imprimitur, inter scholasticorum placita esse adnumerandum; atque eum, qui semel fuit sacerdos, rursus laicum fieri posse, saltem auctoritate Ecclesiae, cuius nomine peculiare episcopos intelligunt: alia demum multa de stipendiis missarum, de quotidiana earum celebratione, de pluribus pro uno eodemque defuncto sacrificiis, de privata synaxi, de sacris ritibus, de cultu beatae Mariae Virginis, de piis sodalitatibus, de publicis supplicationibus asserunt; quae singillatim putet percensere ».

Porro impios hosce adversus sanam doctrinam hostium conatus nihil omnino facit catholica Christi Ecclesia, nequidquam sibi obesse posse iure optimo rata: *Ea quippe, ut ait Augustinus, contra omnes haereses pugnans, pugnare potest, expugnari non potest, tamque firmum habet robur, tam inexpugnabili muro circumdatur, ut quisquis contra illum arietet, ipse confringatur, quemadmodum penes hunc murum Ecclesiae ictibus perculsi veteres recentesque haeretici fractis viribus ceciderunt.* Atque haec Nobis fuit causa, cur a falsis hodiernorum reformatorum doctrinis, quas mox indicavimus, merita censura notandis hactenus abstinuerimus; praesertim cum nil novi afferrent erroresque iamdiu protrititos ac pluries praescriptos obtruderent, atque adeo earum pravitas esset manifesta, ut sponte sua se prodens cuiusquam catholici hominis contemptum subire, et vel ipsam indignationem concitare deberet. Ast tum novatores seditionis materiam summo studio quaerentes, in id omnes fraudis fallaciaeque nervos intendere acceperimus, ut editis evulgatisque undique libellis, qui ipsa molis levitate et procaci, qua conscripti sunt, licentia ad legendum alliciunt, imperitos incautosque decipiant et in pravas suas opiniones abducant: cumque perniciosos eos libellos late per universam Germaniam circumferri eorumque numerum in dies succrescere noverimus. Nos, quorum proprium officium est, vineam Domini infestis huiusmodi vepribus in ea nascentibus purgare fideique unitatem et integritatem, quantum in Nobis est, Deo semper opitulante, tueri ac servare, cunctandum amplius non esse censes eoque spectantes, ut fideles curae Nostrae concrediti profanas novitates devitent, et huic

Cathedrae, in qua Christus, ut s. Augustinus loquitur, doctrinam posuit veritatis, firmitus adhaereant, nonnullos ex praedictis libellis, qui communiores sunt, et prae indoctorum manibus facilius possunt versari, primum accuratissimo examini subiiciendos, dein apostolica censura perstringendos damnandosque decrevimus. Hi vero sunt, qui sequuntur:

I.

Ohne Christus Kein Heil für die Menschheit in Kirche und Stant. Eine Rede, gehalten zu Rappertsvill, den 3 ten. Sonntag nach Ostern. 1832. Von professor Aloys Fuchs. Mit Beilagen und dem suspensionsact. St. Gallen. 1833. Gedruckt und zu haben im Bureau des Freimuthigen.

II.

Sind Reformen in der Katholischen Kirche nothwendig? Auf welchem Wege sind dieselben zu bewirken, und welche Hindernisse stehen etwa entgegen? Beantwortet in der Pastoral-conferenz zu Offenburg, am 24 ten. juli 1832. Offenburg, in der Friedrich Braunschen Buchhandlung 1832.

Zweite Auflage, vermehrt durch eine beschiedene, aber freimiitige Beleuchtung, etc. und einige Beilagen. Herausgegeben von F. L. Mersy. Offenburg bei Friedrich Braun. 1833.

III.

Die katholische Kirche im neunzehnten Jahrhundert und die zeitgemaeße Umgestaltung im erdiusseren Verfassung etc. Herausgegeben von G. L. C. Kopp. Mainz, bei Florian Kupferberg 1830.

IV.

Der Kampf zwischen Pabsthum und Katholicismus im funfzehnten Jahrhunderte Zurich, gedruckt bei David Burkli 1832. Dissertatio iam inde ab anno 1816 inserta libro, cui titulus: Schweizerisches Museum. Jahrgang 1816. Erstes Heft. Aarau. Heinrich, Remigius Sauertaender. pag. 75 = 125.

V.

Die Stellung des Roemischen Stuhls gegepüber dem Geiste des neunzehnten Jahrhunderts, oder, Betrachtungen über seine neuesten Hirtēbriefe. Dum caput aegrotat, caetera membra dolent. Ziirich, bei Orell Fufsli und Comp. 1833 I. und II. Auflage.

Auditis itaque consultationibus acceptisque suffragiis plurium in facultate theologica ma-

gistrorum deque consilio et sententia venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, ex congregatione Ecclesiasticis Negotiis curandis, praeposita, nec non re omni per Nos ipsos serio et mature perpensa Motu-Proprio et ex certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine, praedictos omnes libellos tamquam continentes propositiones respective falsas, temerarias, scandalosas, erroneas, in Sanctam Sedem iniurias, eiusdem iuribus derogantes, ecclesiasticum regimen ac divinam Ecclesiae constitutionem evertentes, schismati faventes, in haeresim inducentes, schismaticas, haereticas, iamdiu in Lutheri, Bajo, Richerio, Eybelio, Pistoriensibus aliisque ab Ecclesia damnatas, reprobamus, damnamus ac pro reprobatis et damnatis perpetuo haberi volumus et mandamus.

Praecipimus propterea ne quisquam ex fidelibus cuiuscumque gradus, conditionis et dignitatis sit, libellos praefatos sive typis impressos, sive manu conscriptos, vel in Germanico originali idiomate, vel in quacumque aliam linguam translatos legere, retinere aut denuo imprimere seu imprimi facere audeat, sub poena suspensionis a divinis quoad clericos, quoad vero laicos sub poena excommunicationis maioris, ipso facto, absque alia declaratione, incurrendis, quarum absolutionem ac respective relaxationem Nobis et successoribus Nostris Romanis Pontificibus reservamus, excepto dumtaxat, quoad excommunicationem supradictam, mortis articulo, quo nimirum cuilibet confessorio ab huiusmodi censura, ut praefertur, incurta fas erit absolvere.

Mandamus quoque bibliopolis ac typographis caeterisque omnibus et singulis cuiuscumque gradus, conditionis et dignitatis, qua clericis, qua laicis, ut quatenus praedicti libelli, vel in originali vel in alio quocumque idiomate impressi aut etiam manuscripti ad eorum manus pervenerint, statim deferre illos teneantur ordinariis, sub iisdem suspensionis a divinis ac respective excommunicationis superius comminatis poenis.

Non modo autem memoratos libellos, sed alios quoscumque sive scripto exaratos, sive typis editos, vel forsitan exarandos et edendos, in quibus eadem erronea doctrina aut integre aut ex parte renovetur ac defendatur, sub eisdem poenis eademque apostolica auctoritate, harum literarum tenore proscribimus ac damnamus, illosque legi, imprimi et retineri omnino prohibemus.

Atque ut eadem praesentes literae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam praetexere possit, volumus et iubemus illas ad valvas basilicae principis apostolorum et cancellariae apostoli-

cae, nec non curiae generalis in Monte Citatorio et in acie Campi Florae de urbe per aliquem ex cursoribus Nostris, ut moris est, publicari illarumque exempla ibi affixa relinqui: sic vero publicatas perinde afficere omnes et singulos, quos spectant, ac si unicuique illorum personaliter notificatae et intimatae fuissent.

Ipsarum insuper literarum praesentium transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem fidem tam in iudicio quam extra illud ubique locorum haberi mandamus, quae eisdem praesentibus haberetur, si forent exhibitae et ostensae.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima septembris millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXVIII.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium et usus bugiae favore praepositi ecclesiae collegialis et parochialis Beatae Mariae Virginis, cui nomen a Vineis civitatis Ianuensis¹.

Dilecto filio

Francisco Agnino praeposito collegialis et parochialis templi Deiparae cui a Vineis nomen, Ianuensis civitatis.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Honorum insignia iis profecto ecclesiasticis viris libentes tribuere solemus, qui aliqua dignitate ornati, morum gravitate, vitae integritate ac praesertim bonorum operum exemplo praestare summopere student, ut pontificiae Nostrae beneficentiae muneribus aucti, magis magisque virtutum omnium splendore fulgere conentur in domo Domini.

Exponendum Nobis curasti, te praepositi dignitate donatum in insigni collegiali ac parochiali templo Deiparae, cui a Vineis nomen, sacro, Ianuensis civitatis, impense cupere epitogio et palliolo, italice *sottana e mozzetta*, violacei coloris et lychno manuleato, vulgo *bugia*, in sacris peragendis functionibus uti posse, quo illius templi et canonicorum collegii dignitas et splendor augeatur.

Nos igitur gravissimo venerabilis fratris archiepiscopi Ianuensis testimonio accepto, de

¹ Ex Bullario Romano.

venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium congregationi legitimis Ritibus cognoscendis praepositorum consilio, tuis votis annuendum censuimus. Peculiari ergo te beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, hisce literis tibi concedimus atque impertimur, ut quoad eadem praepositi dignitate commemorato in templo fueris honestatus, epitogium atque palliolum violacei coloris in sacris functionibus induere libere et licite possis, ea tamen lege, ut trabea seu cappa non amplius uti valeas. Facultatem etiam tibi facimus, cuius vi fas tibi erit in commemorato templo dumtaxat, numquam vero extra illud, lychnum manuleatum in sacris obeundis functionibus adhibere.

Haec concedimus atque indulgemus non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis fundationis eiusdem dignitatis et commemorati collegialis et parochialis templi ac canonicbrum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quarta septembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus plauditur laboribus a praefecto et missionariis congregationis Gallicanae SS. Cordium Iesu et Mariae in insulis Sandwichianis exantlatis; ii suadentur ad pergendum, et praefecto nunciatur, concessisse per s. congregationem facultates requisitas¹.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

Dilecto filio J. A. Alexio Bachelot
presbytero
Congregationis SS. Cordium Iesu et Mariae
ac praefecto apostolico
missionum Oceaniae Septemptrionalis
ab insulis Sandwichianis
ad Aequatorem,

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Literas tuas ex alta California ad Nos scriptas libentissime accepimus teque cum tuis sodalibus, qui tot aerumnas pro Christi nomine toleravistis, paterno atque amantissimo animo complexi sumus. Vestros autem in insulis Sandwichianis labores, fidei christianae propagationem, neophytorum virtutem, persecutiones et demum exilium novosque constantiae vestrae conatus, ut in insulas illas pedem referatis, ex amplioribus literis quas ad S. C. de Propaganda Fide misistis, iamdiu cognovimus. Hortamur itaque in Domino, ut coeptam operam strenue prudenterque urgeatis, tenero neophytorum gregi pro viribus subveniatis et animarum Deique causam nunquam deseratis. Porro facultates, quas a Nostra auctoritate impertiri tibi tuisque rogas, iampridem vobis per literas s. congregationis de Prop. Fide concessimus. Interim apostolicam benedictionem peramanter tibi tuisque sodalibus impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima septima septembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXX.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE TRIGESIMA SEPTEMBRIS.
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO TERTIO.

Pontifex animi aegritudinem patefacit in qua coniectus reperitur. — Causam doloris refert ex iniuria Sanctae Sedi illata in Lusitania nuntio apostolico, Olyssipone degenti. — Exponit quomodo gubernium regularis et saecularis cleri reformationem nequissime perficere tentaverit. — Eo nequissimorum temeritatem pervenisse exponit, ut vacantes declaraverint sedes rectas ab episcopis a Sancta Sede nominatis et tribunal nuntiaturae suppresserint. — Narrat quae fuerit Sanctae Sedis sollicitudo in politicis Lusitanarum rerum perturbationibus. — Erigitur in spe quod ad bonam frugem, qui misere disceserunt, revertantur².

² Ex Bullario Romano.

Venerabiles fratres

Grave admodum ac molestum Nobis est trista vobis ex hoc loco nuntiare: sed ea tamen angimur doloris acerbitate, ut non possimus, quin eum vobiscum in partem vocatis procuratoris Nostrae, hodierno die communicamus, ac sensus animi Nostri aperientes, aliquid inde levaminis quaeramus. Res est minime obscura, quam querimus; immo publicis pervulgata literis non sine horrore atque indignatione bonorum omnium. Intelligitis iam, venerabiles fratres, loqui Nos de iis, quae plena impietatis et audaciae, eoque spectantia, ut sanctissima quaeque subvertantur in ecclesia per gubernium mense iulio huius anni exeunte, Olyssipone constitutum, perpetrata sunt ac de gravissimis, quibus religio affligitur, malis, in regno illo catholicae fidei Sanctaeque huic Sedi ac decessoribus Nostri Romanis Pontificibus hactenus in exemplum dedito ac devoto, quodque antea semper regibus fidelissimorum titulo insignibus parere iure meritoque sibi gloriosum duxit.

Dissimulare quidem non possumus, adduci Nos initio nequuisse, ut ea crederemus, quae de ausis huiusmodi rumore ac fama afferebantur. Sed inopinato illius in Italiam adventu, qui personam Nostram eodem illo in regno gerebat munere fungens pro-nuntii apostolici certissimisque multorum testimoniis, brevi factum est, ut nimium vera esse Nobis persuaderemus, quae fuerant ante nuntiata. Est igitur iam ut dolendum maximopere, ita minime dubitandum, illico iniustum a supradicto gubernio initum fuisse consilium eius eiiciendi, qui Nostras illic ac Sedis Apostolicae partes agebat, indicto eidem etiam, ut ex Lusitaniae finibus brevissimo tempore excederet.

Tanta autem illata Sanctae huic Sedi ac Nobis iniuria, ad alia deinde progressa est scelestorum hominum audacia contra catholicam Ecclesiam, contra bona ecclesiastica, contra inviolabilia Sanctae eiusdem Sedis iura: quae quidem omnia primo paene aditu et quasi ex condita conspiratione suscepta cogitantes, horremus animo ac lacrymas cohibere non possumus. Publicis enim apertis custodiis factaque ibi detentis abeundi potestate, illuc eorum loco nonnulli coniecti sunt etiam ex illis, de quibus scriptum est « *Nolite tangere Christos meos* ». Temere a laicis in sacra sibi arrogata potestate, generalis indicta est cleri saecularis atque utriusque sexus regularium reformatio. Hinc lege sublatum *fori privilegium*: hinc qua sanctimoniales eiectae, qua religiosorum familiae: hinc tyrones cuiuscumque instituti abire iussi novosque vetitum admitti: hinc omnes aboliti iurisdictionis ecclesiastici unique gubernio ius reservatum ad beneficia atque officia ecclesiastica praesentandi. Lege item cautum est, ne quis in posterum ad sacros ordines promoveatur. Re-

belles ac proditores publice iudicati poenisque addicti, quibus eius generis crimina plectuntur, tum ordinarii locorum ac regulares utriusque sexus, qui novae reformationis praescripto non obtemperaverint, quo coenobia eorundem ordinariarum iurisdictioni subiiciuntur, tum viri ecclesiastici utriusque cleri omnes, quicumque studio prioris gubernii ab sede beneficiorum suorum aut a coenobiis vel hospitiiis suis discesserint; addito etiam decreto, ut quodvis coenobium supprimatur, ubi recepti illi fuerint; utque in praelatos, a quibus fuerint in ecclesias admissi, tamquam criminis eiusdem socios, inquiratur: bona Ecclesiae quibusdam in causis nationi adiudicata.

Quid multa? Illa etiam ad haec accesserunt sane teterrima planeque professioni catholicae adversa, quod vacantes declarati sunt episcopatus omnes et archiepiscopatus a Nobis ad nominationem collati tunc vigentis gubernii, ac generatim imperatum, ut qui sic beneficio aliquo aucti fuerint, aut ad quodvis munus ecclesiasticum admoti, ab eorum tituli usu prorsus abstineant omnique ad ea iure priventur, si secus fecerint, tamquam rebelles habeantur atque tractentur. Praeterea, ne quid contra Ecclesiae et huius Sanctae Sedis auctoritatem inausum relinqueretur, sublatum est sacrum apostolicae nuntiaturae tribunal, causis, de quibus ab eo iudicium antea exercebatur, laico tribunali attributis. Haec quidem omnia, quibus, ut probe intelligitis, Ecclesiae leges sanctissimae contemnuntur, divina eius conculcatur potestas, iura invaduntur ipsius propria unius, eoque ordo subvertitur et constitutio, qua, Deo ipso auctore, fundata est; haec omnia quanto sint rei catholicae detrimento dici potest. Sed tamen illud Nos praecipue dolentes facit habetque sollicitos, quod facta illa atque consilia eo apertissime referantur, ut omne dissolvatur vinculum consociationis cum hac veneranda b. Petri Cathedra, in qua centrum catholicae unitatis fuit a Christo Iesu constitutum, atque ita, communionis societate disrupta, schismatis funestissimi vulnus infligatur Ecclesiae. Quo enim pacto corporis subsistat unitas, in quo membra unita non sint capiti eique non obtemperent? Quomodo autem intelligi potest unio illa atque obtemperatio, ubi, ut caetera praetermittamus, episcopi reiiciantur ab eo legitime instituti, ad quem, cum unus primatum iurisdictionis ac plenitudinem potestatis divino iure obtineat in Ecclesia, pertinet viduis ecclesiis proprios singulis assignare pastores?

Neque vero illud est praetereundum, tam gravia illa Nobiscum ageretur, si ratio perspicatur, qua in politicis rerum Lusitanarum perturbationibus eramus usi, videbatur expectandum. Sedulo enim, ut probe nostis, curavimus, ut ea omnia caveremus, quae vel odium in Nos ipsos et in hanc Sanctam Sedem excitare pos-

sent vel umbram afferre aliquam suspicionis. Nam ex una parte pro universali apostolatu Nostro ac totius christiani gregis cura Nobis a pastorum principe commissa, sacro, quo munimur iure ex praecipuo officii Nostri munere uti omnino cogebarur; quò spirituali religionis bono consultum esset. Iuris autem ipsius eiusque officii Nostri divina cum ratio sit et origo, nullis ea poterant, neque conditionibus temporum, neque rerum publicarum varietatibus turbari; quin imo, Nos miseros! si ratione quam saeculi prudentiae adducti, Ecclesiae, religionis, salutis animarum causam deseruissimus: ex altera vero parte in talibus regni illius vicibus, cum tanta de summo principatu ferretur contentio, Nostrum esse duximus nihil agere, quo imminuta per Nos cuiusquam iura viderentur. Itaque in curam incubuimus constitutionis edendae, cuius initium: *Sollicitudo ecclesiarum*; in qua et auctoritate et factis alatis pontificum, decessorum Nostrorum, tum antiquiorum insistentes vestigiis, tum eius qui Nos recentiore memoria praecessit, apertissimis verbis, quaeque alienam omnem excluderent interpretationem, declaravimus, mentem esse Nostram, nihil cuiusquam iuribus addere ponderis vel detrachere, sed quod omni tempore pro officio apostolico omnino debemus, ea tantum quaerere quae sunt Christi.

Quam etiam ob causam cum quae indicavimus facinora aegerrime tulerimus, Nosque ac Sedem Apostolicam iure existimaremus iniuriosissime tractatos; nihil distulimus, quin iuberemus de expulso Olyssipone pro-nuntio Nostro legatos et ministros exterarum dominationum apud Nos residentes scripto, ut moris est, docere, ut ea de re dominos quisque suos facerent certiores; quo etiam ad veri normam exigerentur quaecumque non recte fuissent per ephemerides narrata: haec autem omnia solemnè more ac testificatione in coetu vestro proferenda in hunc diem reservavimus.

Itaque, venerabiles fratres, sanctissime profitemur, Nos decreta omnia summopere reprobare, quae a supradicto Olyssiponis gubernio cum tanto Ecclesiae, sacrorum ministrorum, iuris ecclesiastici ac Sanctae huius Sedis prae-rogatarum detrimento prolata sunt; eaque irrita prorsus ac nulla declaramus: atque ausa illa, quae indicavimus, gravissime exostulantes, edicimus, Nos, ut Nostri est muneris, paratos esse, adiuvante Domino, tamquam murum Nos opponere pro domo Israel ac stare in praelio in die Domini, prout religionis bonum et rerum gravitas requirat. Caeterum causam hanc, quae Dei ipsius est, Deo ipsi totam commisimus.

Eius freti praesenti auxilio, qui satius ducit bona ex malis faciendo sapientiam omnipoten-

tiamque suam ostendere, quam nulla esse mala permittere, firmissima in spe sumus, cum ad meliora consilia illorum mentes esse revocaturum, quorum opera Ecclesia tantis oppressa aerumnis ingemiscit, quo fiat, ut durissima paterno animo Nostro necessitas armis spiritualibus apostolico ministerio divinitus adiunctis utendi avertatur. Ratam dignetur annuere spem Nostram idem Deus luminum Pater et misericordiarum: vosque, venerabiles fratres, Nobiscum adite cum fiducia ad thronum gratiae, ut quod impense precati sumus, nec precari desistimus, misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

CCLXXI.

BULLA

Qua fit reservatio pensionis perpetuae sexaginta ducatorum auri de camera favore seminarii Oleastrensis pro erectione curanda scholae inferioris grammaticae¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Non intermissum apostolici officii Nostri studium et ratio postulat, ut seminariorum ecclesiasticorum quorumlibet statui et necessitatibus opportune consulatur, proptereaque si illa sufficientibus redditibus carere comperimus, ea properamus adhibere auxilia, quae conspiciamus magis in Domino salubriter expedire.

Exhibita Nobis nuper pro parte venerabilis fratris Nostri episcopi Oleastrensis petitio continebat, quod in seminario puerorum ecclesiastico Oleastrensi ob illius reddituum tenuitatem grammaticae inferioris scholae omnino desiderantur, ad hoc ut adolescentes inibi ab idoneis praeceptoribus pietate et scientia praeditis, tum ad bonas artes severioresque disciplinas, tum in praemissis ad omnem virtutem et religionem ab ineunte aetate optime informentur, quodque episcopus ipse, pro sui pastoralis officii zelo, summopere desiderat tres praefatae grammaticae magistros in dicto seminario cum congrua mercedis assignatione adaugere, et ad huiusmodi effectum et non alias reservationi, constitutioni et assignationi infrascriptae pensionis annuae perpetuis futuris temporibus duratura, ad favorem dicti seminarii in manibus Nostris sponte et libere consentire paratus existit et ex nunc etiam consentit.

Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, provida hac dispositione eorumdem ado-

¹ Ex Bullario Romano.

lescentium culturae prospiceretur, Nos tam iustis et urgentibus causis excitati atque permoti dictique episcopi votis in praemissis opportune obsecundare eidemque seminario huiusmodi promptae stabilisque subventionis auxilio providere ac specialem gratiam facere volentes illiusque oeconomum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, eidem seminario pensionem annuam perpetuis futuris temporibus duraturam eamque liberam, immunem et exemptam sexaginta octo ducatorum auri de Camera et iuliorum decem monetarum Romanae summam centumquingenta scutatorum monetarum Sardiniae constituentem super omnibus et singulis mensae episcopalis Oleastrensis ad quem, dum illa pro tempore vacat, nominatio personae idoneae Romano Pontifici pro tempore existenti facienda ad carissimum in Christo filium Nostrum Carolum Albertum Sardiniae regem illustrem ex indulto seu privilegio apostolico, cui non est hactenus derogatum spectare et pertinere dignoscitur, et cui dictus episcopus in praesens praest, fructibus, redditibus et proventibus etiam si super illis alias pensiones annuae antiquae aliis personis ecclesiasticis reservatae seu in eas canonice translatae existant seu per Nos etiam hodie reserventur; quas omnes et singulas, si quae sint, praesentibus haberi volumus pro expressis eidem seminario et pro eo illius oeconomus pro tempore existenti praefato vel eius procuratori legitimo per dictum episcopum, cuius ad hoc expressus accedit assensus, et successores suos dictae ecclesiae Oleastrensis praesules seu administratores pro tempore existentes, annis singulis in loco et terminis inter partes statutis seu statuendis, non tamen in terminis praesentium datam antecedentibus, et sic successive de anno in annum ac termino in terminum, nec alias, alioquin praesens reservatio nulla sit eo ipso integre persolvenda de praefato Caroli Alberti regis consensu apostolica auctoritate reservamus, constituimus et assignamus.

Decernentes episcopum praefatum illiusque successores ad integram solutionem dictae pensionis praefato seminario faciendam iuxta reservationis, constitutionis et assignationis praefatarum tenorem fore efficaciter obligatos ac volentes et eadem auctoritate statuentes, quod si quis episcopo et successoribus praefatis, qui in dictis terminis vel saltem infra triginta dies illorum singulos immediate sequentes pensionem praefatam per eum tibi tunc debitam non persolverit, cum effectu lapsis diebus eidem episcopo et successoribus praesulibus videlicet ingressus ecclesiae interdictus existat; admini-

stratores vero praefati sententiam excommunicationis incurrant, et donec eidem seminario, et pro eo oeconomus de pensione huiusmodi tunc debita integre satisfactum, aut alias cum dicto seminario et pro eo oeconomus super hoc amicabiliter concordatum fuerit, praeterquam in mortis articulo constitutus, interdictus videlicet interdicti relaxationem, excommunicatus vero praefatus ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si vero per sex menses dictos triginta dies immediate sequentes, interdictus videlicet sub interdicto huiusmodi permanserit; excommunicatus vero praefatus sententiam ipsam animo, quod absit, sustinuerit indurato, ex tunc effluxis mensibus eisdem a regimine et administratione dictae ecclesiae Oleastrensis perpetuo privatus existat eo ipso.

Decernentes quoque easdem praesentes etiam ex eo quod praesens reservatio extra consistorium Nostrum absque consilio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium facta extiterit, aut ex quocumque alio capite, praetextu vel causa etiam quantumvis iuridica et legitima, pia, privilegiata ac speciali nota digna ac de necessitate iuris vel facti omnino exprimenda, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae aut quocumque alio defectu notari, impugnari aut adversus illas quodcumque iuris vel facti aut gratiae remedium impetrari unquam posse, sed eas semper validas et efficaces existere suosque plenarios et integros effectus in omnibus et per omnia ac omnino quoad omnia proinde ac si pensio huiusmodi de consensu illius, qui illam solvere debet reservata fuisset, sortiri et obtinere tibi que plenissime suffragari et ita ab omnibus censi; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Nuncios iudicari et definiri debere, ac irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca dilectis etiam filiis magistro Antonio Cioia in utraque signatura Nostra referendario ac duobus antiquioribus canonicis maioris ecclesiae Oleastrensis, per apostolica scripta, mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios faciant auctoritate Nostra pensionem praefatam tibi quoad vixeris vel procuratori praefato iuxta reservationis, constitutionis et assignationis praefatarum ac decreti Nostri huiusmodi continentiam et tenorem integre persolvi, et nihilominus quemlibet ex episcopo et successoribus praesulibus seu administratoribus praefatis, quem interdicti et excommunicationis huiusmodi respective sen-

tentias incurrisse eis constiterit, quoties super hoc, pro parte tua, fuerint requisiti, tamdiu dominicis et aliis festiis diebus in ecclesiis, dum maior populi multitudo ad divina convenit, interdictum et excommunicatum respectu publicè nunciant et faciunt ab aliis nunciari et excommunicatum ipsum ab omnibus arctius evitari, donèc seminario praefato et pro eo illius oeconomo praefato de pensionè huiusmodi tunc debita fuerit integre satisfactum, ipseque interdictus videlicet interdicti relaxationem, excommunicatus vero praefatus ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere, contradictores per censuras ecclesiasticas appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati pensiones annuas super mensarum episcopalium fructibus, redditibus et proventibus nisi ex cessionis aut alia probabili causa reservari prohibentis, cui pro hac vice tantum specialiter et expresse ad effectum praemissum harum quoque serie derogamus aliisque, constitutionibus apostolicis dictaeque ecclesiae Oleastrensis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis ac literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, confirmatis, approbatis et innovatis, ac quoad ecclesiam Oleastrensem Nostra et cancellariae apostolicae regula *de praestando consensu* in pensionibus. Quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide hac vice dumtaxat harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis. Aut si episcopo et successoribus praesulibus praefatis vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad praestationem vel solutionem pensionis alicuius minime teneantur, et ad id compelli aut quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod si dictus episcopus in eius vita et quamdiu dictam Oleastrensem ecclesiam obtinuerit pensionem praefatam vere, realiter et cum effe-

ctu non persolverit praesens gratia nulla sit eo ipso.

Volumus etiam quod taxa praefatae ecclesiae Oleastrensis in libris camerae apostolicae ad praesens descripta perpetuam reservationem dictae pensionis perpetuo factam huiusmodi nullatenus minuat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae absolutionis, reservationis, constitutionis, assignationis, decreti, statuti, mandati, derogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo tertio pridie kalendas octobris, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus ecclesiae parochiali Beatae Mariae Virginis loci Cadulae, dioecesis Bellunensis, conceduntur privilegia¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Gratum quidem atque iucundum Nobis esse solet ea potissimum loca in quibus aliquo temporis spatio versati sumus, aliquo Nostrae voluntatis ac beneficentiae testimonio decorare.

Memoria itaque repetentes Nos, dum in minoribus essemus, parochiale templum Deiparae sacrum, loci Cadulae, Bellunensis dioecesis, invisisse, ibique non mediocri animi Nostri voluptate moratos, sacris saepenumero fuisse operatos, iccirco gratissima eiusmodi recordatione permoti atque spirituali praesertim eorum christifidelium utilitati et bono prospicere summopere cupientes, idem templum caelestibus Ecclesiae thesauris alacri libentique animo ditandum censuimus.

Volentes itaque idem templum in quo nulum forsitan altare apostolico privilegio decoratum existit et in eo situm altare maius hoc speciali dono illustrare; de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ut quando-cumque sacerdos aliquis secularis vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis Missam defunctorum, pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, ad praefatum altare celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiae

¹ Ex Bullario Romano.

per modum suffragii indulgentiam consequatur; ita ut eiusdem Domini Nostri Iesu Christi ac Beatissimae Virginis Mariae sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii poenis liberetur, concedimus et indulgemus. Praeterea ad augendam fidelium religionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui eandem ecclesiam, in quinque de praeepto Ecclesiae Beatae Mariae Virginis immaculatae festivitatis a primis vespers usque ad occasum solis festivitatem huiusmodi singulis annis devote visitaverint et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, qua festivitate praedictarum id egerint plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die prima octobris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXIII.

EPISTOLA ENCYCLICA

*Ad episcopos superioris Rhenanae provinciae scribens, tristatur de calamitatibus Ecclesiae ex constitutione pragmatica civili impendentibus*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quo graviora ex nefariis adversariorum machinationibus catholicae Ecclesiae imminet mala, eo alacriorem in iis propulsandis operam impendere debent Romani Pontifices, quibus, in b. Petri Cathedra constitutis, suprema eiusdem Ecclesiae pascendae, regendae et gubernandae potestas divinitus est demandata. Id sane intelligens fel. rec. Pius VIII praedecessor Noster vix summo cum moerore novit, multa in istis ecclesiasticae provinciae Rhenanae regionibus contra ipsius Ecclesiae doctrinam divinamque auctoritatem et constitutionem audacter, neque irritato conatu fuisse tentata, literis ad vos datis anno millesimo octingentesimo trigesimo, mense

iunio exeunte, pastorem vestram sollicitudinem, siquidem opus esset, excitavit, ad iura Ecclesiae omni studio asserenda sanamque doctrinam tuendam, ita ut minime dubitaretis iis, apud quos agere necesse foret, ostendere, quam rationi et iustitiae adversarentur, quae vel suscepta iam fuerant vel in eo erat ut susciperentur, perniciose, in Ecclesiam, consilia, eaque illico revocanda omni ope et industria curaretis. De istarum autem ecclesiarum conditione ex ingenti rerum novarum scandalo summopere sollicitus, responsum a vobis quam citissimum exegit, sive illud votis suis consentaneum, ut consolaretur dolorem suum, sive quod non suspicabatur, adversum, ut ea capere consilia posset, quae apostolici officii munus exquireret. Hae porro tanti Pontificis in tam gravi re adhortationes suasionesque ita vos, ven. fratres, incitare atque inflammare debuissent, quemadmodum eos omnino decebat, quos, utpote in partem procurationis Ecclesiae advocatos, acriter ad eam defendendam, oportet vigilare. At quod laudatus decessor Noster nec excogitasset unquam, quodque eum, si sospes fuisset, procul dubio vehementissime perturbasset, id Nobis, qui paulo post superius commemorata in eius locum, meritis longe imparibus suffecti fuimus, dolendum erat reservatum. Inviti ac pene repugnantes dicimus, sed tamen non possumus quin dicamus, rem adeo contra huius S. Sedis votum cessisse, ut ea, quaenam fuerint vestra pro catholicae religionis incolumitate apud istos principes studia, quemque illorum exitum nacti fueritis plerumque ignoret, ac lapsis licet tribus annis accuratior saltem, quas immortalis memoriae Pius VIII tantopere vobis commendavit relationes adhuc praestoletur. Nec vero vos vestro muneri haud defuisse ex eo possumus conicere, quod vulneribus catholicae Ecclesiae istic inflictis aliquod ab eo tempore allatum fuerit salutare remedium; cum e contrario inde Nobis acerbioris suppetat doloris occasio. Non modo enim, quae in perniciem Ecclesiae adversus initas inter Sanctam hanc Sedem et foederatos principes conventiones iamdiu sancita fuerunt, vigent plenissime, ipsaque Ecclesia libertate, qua Christus eam donavit, violenter spoliata, indignae servituti subiicitur; verum etiam novis ex causis deteriore undequeque evasisse eius in istis regionibus conditionem, Nos non licet vosque, ven. fratres, vestris oculis intuemini. Ex ipso clericorum coetu surrexerunt viri loquentes perversa, qui somniam illam, quam vocant, regenerationem et restaurationem Novorum more impudentissime condemnantes huic Apostolicae Sedi temere succensentes, in id etiam tendunt, ut adducant discipulos post se incautosque decipiant. Idcirco in quandam veluti societatem coaluerunt et conventus agere,

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

consultationes habere deque Ecclesia catholica pro temporum ratione, ut ipsi aiunt, reformanda, pertractare haudquaquam dubitant.

Gravissimum huiusce temeritatis exemplum non ita pridem, ut Nobis nunciatum est, palam exhibuerunt plures ex civitate Offenburgensi clerici, qui F. L. Mersy ipsorum decano auctore et duce, eo usque pervenerunt, ut nedum varia reformationum capita in suis conventiculis excogitata Friburgensi archiepiscopo probanda proposuerint, et singulis ruralibus capitulis, eorum in eandem improbitatem conspirationem excitantes, patefecerint, sed insuper libellum multis additis adornare et semel atque iterum hac procaci inscriptione « *Suntne reformationes necessariae in Ecclesia catholica* » typis edere ausi fuerint. Atque utinam quod Offenburgenses clerici publice aperteque in religionem signa conferentes effecerunt, alii etiam tum ex Friburgensi tum ex reliquis istius provinciae ecclesiasticae dioecesis moliti non fuissent! Utinam pessima Reformatorum seditio intra illius civitatis fines sese continuisset! Verum universas fere istas regiones ac maxime Rottemburgensem dioecesim pervasisse atque extra Rhenanam etiam ecclesiasticam provinciam patuisse iamdudum accepimus, moerentesque nimis commemoramus.

Quibus erroneis principiis praefati homines eorumque asseclae innitantur, et inde quae ipsos movet rerum in Ecclesia novandarum libido originem habeat, vos, ven. fratres, minime ignoratis. Nonnulla autem ex iis penitus detegere atque hic enucleate explicare, supervacaneum omnino non existimamus. Invaluit iamdiu lateque per istas regiones pervagata est falsissima et ab impio absurdoque de religionum indifferentia systemate dimanans opinio, quae christianam religionem perfici in die posse asserit. Cumque commentitiae eiusmodi opinionis patroni, iactatam perfectionis possibilitatem fidei veritatibus aptare vereantur, eam in Ecclesia externa administratione et disciplina constituunt. Atque ut suo errori fidem concilient, perperam et certe doli non expertes, auctoritatem usurpant catholicorum theologorum, qui hoc passim tradunt inter Ecclesiae doctrinam et disciplinam adesse discrimen, quod hae mutationi subiaceat, illa constans perpetuo sit nullique vicissitudini obnoxia. Hoc verò semel posito, multa in hodierna eiusdem Ecclesiae disciplina, gubernatione et externi cultus forma esse indubitanter affirmant, quae Nostrae aetatis indoli non sint accommodata quaeque, tanquam religionis catholicae incremento et prosperitati noxia, immutari oporteat, quin fidei morumque doctrina aliquod ex inde detrimentum patiatur. Itaque zelum religionis ostentantes, pietatis specimen praeseferentes, novitates obtrudunt, reformationes meditantur, regenerationem Ecclesiae confingunt.

Huiusmodi revera Novatores istis uti principiis, praeterquamquod ex pluribus opusculis maxime in Germania evulgatis in quibus ea identidem evolvuntur ac propugnantur, satis innotuerat, liquet nunc apertissime ex libello Offenburgi typis impresso atque ex iis praecipue quae praedictus F. L. Mersy seditiosi conventus illuc habiti caput eundem librum iterum edens, imprudenter congegessit. At dum in cogitationibus suis turpiter evanescentes ea secum ipsi statuunt, in errores ab Ecclesia in constitutione *Auctorem fidei* a Pio VI sa. me. praedecessore Nostro edita die vigesima octava augusti anni millesimi septingentesimi nonagesimi quarti. Propositione 78 damnatos incidere sanamque doctrinam quam sartam, tectam velle dicunt, omnino impetere, aut non intelligunt, aut non intelligere callide simulant. Sane cum omnem Ecclesiae exteriorem formam immutari indiscriminatim posse contendunt, nonne etiam ea disciplinae capita mutationi subiciunt, quae in divino ipso iure fundamentum habent, quaeque cum doctrina fidei arcto vinculo coniuncta sunt, ut lex credendi legem faciat agendi? Nonne insuper humanam conantur facere Ecclesiam eiusque infallibili auctoritati ac divino, quo regitur Numini, manifeste detrahunt, cum praesentem eius disciplinam defectui, obscuracioni aliisque huiusmodi incommodis obnoxiam putant multaque nedum inutilia, sed ipsius catholicae religioni incolumitati adversa continere comminiscuntur? Quid vero est, quod privati homines ius sibi vindicant solius Romani Pontificis peculiare ac proprium? Licet enim de iis disciplinae capitibus agatur, quae in universa quidem Ecclesia vim habent, sed quoniam liberae sunt ecclesiasticae institutionis, mutationi possunt subesse, unius tamen Romani Pontificis, quem Christus toti Ecclesiae praeposuit, esse debet de immutationis necessitate pro diversa circumstantiarum ratione iudicare atque ita, ceu sanctus Gelasius scribit: *Decreta canonum librare, decessorumque praecepta metiri, ut quae necessitas temporum restaurandis ecclesiis relaxanda deposcit, adhibita consideratione diligenti temperentur.* His de principiorum quibus Reformatores innituntur, falsitate delibatis, taedet, ven. fratres, longo vos sermone distinere, impias persequendo criminationes, quibus error audaciam adiungentes, consueta huiusmodi hominibus conviciandi licentia, in Sanctam hanc Sedem invehuntur, quasi ea nimium antiquitatis tenax, Nostri aevi indolem penitus non introspeciens, in media novarum cognitionum luce caecutiens, ea quae substantiam religionis attingunt, ab his quae externam formam tantummodo spectant, haud satis distinguens, superstitionem alat, abusus foveat atque ita demum se habeat, ut nunquam Ecclesiae catholicae commodis pro varietate temporum sit consultura: Quorsum enim haec?

profecto ut Sanctissima Petri Cathedra, in qua Christus Ecclesiae suae posuit fundamentum, in invidiam rapiatur, divina eius auctoritas odio populorum subiiciatur et caeterarum cum ipsa ecclesiarum coniunctio obrumpatur. Hinc quod eadem Apostolica Sede consecuturos se fore desperant, ab fraternitatumstrarum potestate quaerentes, unamque patriam, ut ipsi vocant, Ecclesiam propriis legibus regi oportere asserunt, et eo etiam progrediuntur, ut singulis particularium ecclesiarum pastoribus universalis Ecclesiae leges tollendi abrogandique, siquidem id suarum dioecesium utilitas exposulet, liberam tribuant facultatem. Quid tandem? Cum neque apud vos aliquid se proficere posse sentiant, ipsos presbyteros a debita episcopis subiectione conantur emancipare eisque ius administrandae dioeceseos concedere non verentur. Porro his omnibus ecclesiasticam hierarchiam divina ordinatione constitutam, contra fidei veritatem a patribus Tridentinis definitam, susdeque verti et errores in propositionibus 6, 7, 8 et 9 a praedicta dogmatica constitutione « *Auctorem fidei* » proscriptis expressos revocari, manifestissimum est. Atqui eo etiam Offenburgenses clericos spectare, easque damnatas doctrinas, praesertim in additionibus libello iterum edito insertis contineri, prima veluti fronte ita apparet, ut nullus subsit dubitationi locus. Sed praestat iam aliis bene multis erroribus quibus illud idem opusculum undique scatet, nonnullos singillatim percensere. Atque hic primo occurrunt ea quae fautores faedissimae coniurationi contra clericalem caelibatum, cuius legem criminari aperte licet non audeant, sicut alii faciunt, audacter tamen non minus quam false effutiunt. Sane quod volunt clericos caelibatui servando impares, et quorum adeo corrupti depravatique sunt mores, ut nulla spes emendationis affulgeat, ad statum laicalem esse deiiciendos, ita ut validas etiam coram Ecclesia nuptias possint conciliare; id menti Tridentinorum patrum in sess. 7, can. 9, de *Sacramentis in genere*, atque in sess. 23, cap. 4 et can. 4 explicatae, haud certe est consentaneum. Equidem Nos non fugit quibus artibus oecumenici concilii doctrinam in pravam sensum conentur detorquere.

Contentundum itaque iuxta Tridentini sententiam eum, qui semel fuit sacerdos, laicum rursus fieri non posse auctoritate propria, posse autem auctoritate Ecclesiae, nomine Ecclesiae singulos episcopos intelligendo, quibus clericos ad laicalem eum statum redigendi faciunt potestatem: characterem autem, qui in ordine imprimitur, inde a Concilio indelebilem dici affirmant, quod sacramentum Ordinis iterari nequeat, non quod sacerdos, praedicto modo fieri minime posset laicus; ipsum denique characterem inter nupera Scholasticorum placita adnumerare haud horrent. At talia comminisecentes

quid aliud reapse efficiunt, nisi ut per se patet turpiter cavillando et contra germanum praedictorum Tridentini decretorum universaeque de eis Ecclesiae sensum obnitendo, errores erroribus cumulare?

Nec minus a sana doctrina abhorrent, quae de indulgentiarum virtute et usu audacissime proferunt. Sane ii vel indubitanter statuunt, vel per multas ambages insinuant indulgentias haud quaquam referri posse ad poenas temporales, quae sive in hac vita, sive in altera luendae pro peccatis supersunt, ad saeculum usque undecimum nil aliud fuisse, nisi poenae canonicae, coram Ecclesia solvenda, remissionem, occasione sacrorum bellorum primum subiectas fuisse clavium potestati poenas, quae a Deo peccatori irrogantur; inde ingentem exitisse ecclesiasticae disciplinae depravationem, thesaurum ex Christi meritis sanctorumque satisfactionibus constatum, antiquis saeculis incognitum, a Romano Pontifice Clemente V fuisse inventum; tandem, ut cetera omittamus, indulgentias eo tantum fine adhiberi ut praesens ab Ecclesia, ut antiquae poenae canonicae in mentem revocentur atque ita peccatores ad poenitentiam adducantur. Quid porro id est, nisi propositiones 17 et 19 Lutheri, 6 Petri de Osma, 60 Baii, ac demum 40, 41, 42 a citata constitutione « *Auctorem fidei* » proscriptas excitare erroresque in iis adversos impudentissime instaurare?

Quo vero magis deploranda caeca hominum temeritas, qui sanctissimum sacramentalis poenitentiae institutum reformandum radicitus esse volunt et Ecclesiam contumeliose carpunt ac veluti erroris insimulant, quasi nempe annum confessionem praecipiens, indulgentias confessionis peragenda adiecta conditione concedens, privatam synaxim et quotidiana sacra permittens, illud ipsum tam salutare institutum enervavit eiusque virtuti et efficaciae detraxerit. Ergo ne Ecclesia, quae est columna et firmamentum veritatis quamque omnem veritatem a Spiritu Sancto in dies edoceri constat ea poterit praecipere, concedere, permittere, quae in salutis animarum perniciem, et in dedecus ac detrimentum Sacramenti a Christo instituti vergant? *Nonne potius insolentissimae insaniae erit, ut inquiebat Augustinus, si quid universa per orbem frequentat Ecclesia, quin ita faciendum sit disputare?* Mittimus Novatores istos, qui tantum verae pietatis in populo fovendae studium ostendant, eo tandem spectare, ut imminuta vel potius sublata penitus sacramentorum frequentia, languescat paulatim ac postremo concidat prorsus religio.

Longum nimis esset, ven. fratres, quamplures persequi erroneas Novatorum opiniones sive de Missarum stipendio, quod abolendum statuunt, sive de praxi plura pro eodem defuncto sacrificia offerendi, quam tamquam Ecclesiae do-

ctrinae de infinita eiusdem novae legis sacrificii virtute contrariam traducunt, sive de novo rituali libro, vernacula lingua conscripto, quem Nostrae aetatis indoli magis accommodatum volunt, sive demum de piis sodalitatibus, de publicis supplicationibus, de sacris peregrinationibus, quas diversimode improbant. Satis sit innuere, eiusmodi opiniones non ex alio putidissimo fonte fluere, neque ex aliis principiiis dimanare, nisi ab illis, quae iamdiu in memorata pluries constitutione « *Auctorem fidei* » propositionibus praecipue 30, 33, 66 et 78 solemniter fuerunt Ecclesiae iudicio damnatae.

Haec quidem, ven. fratres, praedecessorum Nostrorum similibus in causis exempla secuti, paulo latius, ut apostolici muneris ratio videbatur postulare, exponenda censuimus, in id praecipue intenti, ut istorum hominum patefactis erroribus, quo prava novitates in Ecclesiam inducendi cupiditas adducat, reipsa innotescat. Ceterum quibus ex tanta, in qua catholica religio versatur, temporum acerbitate cor Nostrum prematur angustis, satis vobis conicere licet. Intemeratam sponsam immaculati Agni Christi Iesu externorum internorumque hostium impetu divexatam ingemiscimus, et malis, quibus ipsa in probrosam isthuc redacta captivitatem iamdiu opprimebatur, ea accessisse, quae a filiis turpiter ab amantissimae matris sinu errantibus atque in eam falsa loquentibus patitur, iugibus lacrimis deploramus. Absit tamen ut animo concidamus; absit in tam gravi rei catholicae necessitate apostolicam vocem contineamus; absit, ut fortitudinem, iudicium, virtutem spiritus Domini exuentes et tanquam canes muti non valentes latrare, dominicum gregem in rapinam et oves Christi in devoracionem omnium bestiarum agri fieri sinamus. Itaque illud vobis, ven. fratres, persuasum esse volumus, ita Nos animo esse comparatos, ut nihil quod Nostrum erit intentatum simus relicturi, donec catholica Ecclesia, pristinae, quae ad divinam ipsius constitutionem omnino pertinet, libertati restituatur, et os obstruatur loquentium iniqua. Verum non possumus, quin vestram, ven. fratres, cum zelo religionis, constantiam et virtutem excitemus atque ut in communione Spiritus Dei et Ecclesiae causam agatis, vehementissime cohortemur. Ad vos enim, qui in partem sollicitudinis, cuius plenitudo Nobis commissa fuit, adsciti estis maxime pertinet, sanctissimum fidei sacraeque doctrinae depositum custodire, profanam omnem novitatem longe ab Ecclesia propulsare atque adversus eos toto animo eniti, qui iura S. huius Sedis conantur infringere. Exerite igitur gladium spiritus, quod est verbum Dei, praedicate, ut in persona Timothei discipuli sui tantopere vobis inculcat apostolus

Paulus, instate opportune, iniopportune, arguite, obsecrate, increpate in omni patientia et doctrina. Neque vos quidquam deterreat, quominus pro Dei gloria, pro Ecclesiae tutela, pro animarum curae vestrae commissarum salute ad omnes vosmetipsos dimicationes obiciatis. Recogitate eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversus semetipsum contradictionem. Quod si nequissimorum timeatis audaciam, actum iam est de episcopatus vigore et de Ecclesiae gubernandae sublimi ac divina potestate. Ne plura illud unice superest, ut vos gravissima officii vestri munera durissimumque iudicium, quod omnibus quidem, qui praesunt, sed maxime speculatoribus domus Israel imminet paulisper ad pedes Domini meditando recoatis. Tali enim exinde religionis catholicae pro viribus iuvandae eiusque ab impiis hostium insidiis protuendae zelo incendendos vos fore confidimus, quo ad maiora etiam iis, quae scripsimus, praestanda adducamini. Hac spe erecti admodum et recreati, apostolicam benedictionem bonorum omnium auspiciem, vobis vestraeque fidei conceditis populis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die quarta octobris anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXIV.

EPISTOLA

Cum episcopo Rhedonense dolet de erroribus a Lamenneio vulgatis; gaudet inde illum paratum esse doctrinam Ecclesiae profiteri.

Venerabili fratri
C. L. episcopo Rhedonensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Litteras accepimus tuae in Nos singularis observantiae testes, quibus epistolam misisti datam ad Nos a dilecto filio F. Lamenneio. Hanc legimus animo sane percupido, iucunda spe illecti, illa ibidem nacturos Nos esse luculentiora monumenta quae ab ipso de sincera fide opperiebamur, qua Nostro iudicio plene absoluteque paruerit. Id quidem ipse satis iam se probasse autumabat, primo illo actu, quo, illico post acceptas encyclicas Nostras litteras, ab sua ephemeride edenda atque a catholica, quam nuncupabant, *procurazione*, cessatum

1 Ex Archivio Brevium ad Principes.

prorsus fuisse, publice denunciavit. Hinc gravate admodum se ex Nostra ad venerabilem fratrem archiepiscopum Tolosatium epistolam accepisse, scribit, metu adhuc Nos affici ab ea, quae perferuntur in vulgus, quasi pristinis molitionibus instet ipse cum suis animoque adversus Nostra iudicia obfirmato, amaritudinem Nobis amarissimam inferre connitatur.

Miramur profecto haec ipsum protulisse. Recte quippe ac merito commovebamur, deceptam conspicientes expectationem, quam primus ille actus concitaverat, quem praenuncium ducebamus declarationum, quibus catholico orbi manifestum fieret, ipsum firme et graviter tenere ac profiteri sanam illam doctrinam, quam Nostris ad universos Ecclesiae antistites literis proposuimus. Dum enim haec properabamus votis, evulgatae per ephemerides advenerunt (*Journal de la Haye* 22 février 1833 num. 16) eiusdem Lamenneii literae, quae cum ipsum eadem plane ac antea principia (quae improbatum illum esse confidebamus) fovere adhuc ac tueri commonstret, susceptum moerorem Nostrum necessario cumularunt.

Id porro lamentantibus Nobis, altera subito accessit ratio doloris, commentariolum de *Polonico Peregrinatore* (le Pèlerin Polonais) plenum temeritatis ac malitiae, in quo haud ipsum latet, quidnam longo ac vehementi sermone praefatus fuerit alter ex praecipuis eius alumpis, quem anno superiore una cum eodem ipso benigne fueramus adloquuti. Taedet vero alia id genus plura percensere, quae ubique circumferuntur Nosque admonent collaborari etiam nunc ad priora consilia institutaque confirmanda, quin aliquid a Lamenneio ipso scriptum editumque typis sit, quo certe evincatur falso prorsus ac per calumniam tot tantaque de eadem propalam obtrudi.

Caeterum id insuper grave admodum exitit Nobis, quod cum idem Lamenneius agnoverit, Nostrum esse de iis pronuciare, quae catholicae rei expédiant, se deinceps *extraneum* fore, iisdem ad Nos literis asseruerit, ubi de Ecclesia deque religionis causa quaestio sit. Quo enim haec tendunt, venerabilis frater, nisi ut se quidem supremam Nostram auctoritatem revereri, iudicio autem, hac in re, Nostro, doctrinisque per Nos traditis, nondum obsequutum fuisse patefaciat!

Quae quidem omnia, ut alia multa praetereamus, molestas Nobis universam, ad haec usque tempora, tristissimi huius negotii rationem perpudentibus suspiciones infecere causasque ingeminarunt, quibus illa Nos cura vehementer sollicitat.

Verum fatemur cum gaudio; animos nunc addunt Nobis nutantesque in bonam Nos spem erigunt, quae Lamenneius iisdem literis promittit et spondet, se scilicet paratum esse omnia illa libenter sancteque profiteri, quibus de fi-

liali sua obedientia certissime convincamur. Flagitat idcirco, ut de verbis edoceatur, quibus propositum hoc suum possit apprime declarare. Cui quidem postulationi id unum rescribimus, ut scilicet doctrinam Nostris encyclicis literis traditam, quibus certe *non nova praecepta imperantur*, (dicimus cum Innocentio I, sanctissimo praedecessore Nostro) *sed ea quae apostolica et Patrum traditione sunt constituta*, se unice et absolute sequi confirmet nihilque ab illa alienum se aut scripturum esse aut probaturum. Haec si testetur ipse praestetque factis, plenum certe erit gaudium Nostrum. Ita enim fore confidimus, ut ademptum tandem videamus a domo Israel lapidem offensionis omnesque sapere unanimes secundum scientiam, quae ex Deo est, aliquando laetemur. Tuam igitur religionem, pietatem, fidem compellamus, venerabilis frater, ut qua vales prudentia, doctrina, gratia, auctoritate, in tantum finem contendas, quo studia votaue haec Nostra exitus nanciscantur secundissimos. Nostrae erga dilectum illum filium voluntatis interpretem te adsciscimus: affectu illum paterno complexuri hanc ab ipso consolationem omnium gratissimam praestolamur, ut Patris amantissimi vocem alacriter sequutus, sit ipse caeteris etiam auctor ad ea dumtaxat magno animo et forti credenda, quibus catholica fides, sanctitas morum et publici ordinis incolumitas serventur augeanturque in dies felicius.

Summe gloriosum sibi futurum meminerit viros imitari tum sanctitate, tum doctrina, tum dignitate praestantes, qui, si *quidpiam* a vero rectoque absonum se *protulisse agnoverunt*, Petri Damiani monitum sequuti, *ad Petri magisterium libenter corrigendi accesserunt*, probe gnari, teste s. Leone Magno, Romanos Pontifices, gratiam sibi paternae charitatis impensuros dilectionemque Nos negare, ut manifestationem catholicae veritatis expectent.

Humili interim assiduaque prece a patre luminum postulamus, patrocinio Virginis Sanctissimae implorato, quae omnium Mater est, domina, dux et magistra, ut voce tua virtutem assequuta ex alto, tantum et Nobis et Ecclesiae illatum fuisse gaudium gratulemur. Quae ut e sententia prospere ac feliciter eveniant, coelestis praesidii auspicem apostolicam benedictionem tibi, venerabilis frater, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die quinta octobris anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus ecclesiae patriarchali Venetiarum fit donatio rosae aureae et concessio indulgentiarum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Paternae charitatis affectus, quo pluribus de causis patriarchalem ecclesiam Venetiarum specialiter prosequimur, Nos compellit, ut praecipua benevoli ac grati in eam animi monumenta conferamus, quae ad maiorem eiusdem splendorem, nec non ad divini cultus incrementum pertinere dignoscantur.

Motu itaque Proprio et ex certa scientia et matura deliberatione Nostris deque apostolicae potestatis plenitudine eidem patriarchali templo rosam ex auro conflata atque ex Romanorum Pontificum instituto quarta quadragesimae dominica, cum ad laetitiam et exultationem vocamur, a Nobis benedictam, tenore praesentium donamus ac tribuimus. Quae vero in solemni benedictionis rosae eiusmodi caeremonia a Deo supplices postulavimus, ut nimirum peccata dimittat, adversa destruat, prospera cuncta concedat, ea iterum impensissimo humilique cordis studio a misericordiarum Patre efflagitamus, ut dilectis filiis, capitulo et canonicis ordinibusque universis ac toti populo Veneto cumulate impertiatur. Ut autem sacrum hoc munus cum honore, uti par est, suscipiatur, volumus illud dari eidem patriarchali ecclesiae per dilectum filium magistrum Petrum Antonium Pianton, praesulem Nostrum domesticum ac protonotarium apostolicum. Cum vero ibidem sacrum solemne ea de causa sit peragendum, omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui peccata sua confessi ac sacra communione refecti, vel eidem sacro adstiterint, vel illo die ecclesiam ipsam visitaverint ibique pro sanctae Ecclesiae bono pias ad Deum preces effuderint, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius et Nostra auctoritate confisi indulgentiam plenariam misericorditer in Domino elargimur.

Non obstantibus in contrarium quibuscumque facientibus.

Datum e Castro Gandulpho die undecima octobris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Bullario Romano.

CCLXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus sacello domus correctionis feminarum civitatis Ariminensis conceduntur privilegia*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Quum in Ariminense civitate, ad coercendam muliercularum impudentiam opportunum admodum videatur domum instituere, ut inibi detineantur atque in rectum salutis iter deducantur, ne eadem ipsae nullo unquam pietatis ac religionis careant subsidio, venerabilis frater Franciscus hodiernus illius ecclesiae episcopus suppliciter a Nobis petiit, ut in illius domus privato sacello sacrum quotidie fieri liceat, poenitentiae itemque eucharistiae sacramentum obiri atque interdum etiam sanctissimo Sacramento adstantibus benedicere.

Nos igitur piis huiusmodi votis benigne annuere volentes omnesque et singulos, quibus hae literae favent, a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, ipsi episcopo eiusque successoribus per praesentes committimus atque mandamus, ut in privato dictae domus oratorio ad hoc decenter muro extructo et ornato seu extruendo et ornando, ab omnibus domesticis usibus libero per eos prius visitando et approbando deque eorum licentia arbitrio suo duratura, una Missa, pro unoquoque die, dummodo eadem in domo celebrandi licentia alteri minime concedatur, per quemcumque sacerdotem rite probatum, sive secularem seu de superiorum suorum licentia regularem, in feminarum moderatorum aliorumque omnium illi domui addictorum praesentia celebrari, atque conscientiae sordibus per sacram confessionem ablutis, eucharistiae sacramentum intra sacrificii actionem, e manu sacerdotis inibi celebrantis excipilibere et licite possit et valeat, auctoritate Nostra apostolica eorum arbitrio concedant et indulgeant. Quotiescumque vero augustissimo Sacramento adstantibus erit benedicendum, iisdem Ariminensibus episcopis eas partes imponimus atque mandamus, ut eadem auctoritate Nostra apostolica ad eorum arbitrium facultatem faciant, cuius vi tum eo die quo huiusmodi peragetur caeremonia, tum insequenti in commemorato sacello necessaria suppellectile instructo sanctissimum eucharistiae sacramentum liceat asservari, dummodo per id tempus ante

² Ex eodem Bullario.

tabernaculum, quo divina tegitur hostia, continenter lampas alatur eiusque tabernaculi clavis maneat penes sacristam sive aedituum, qui fida illam custodia tueatur.

Haec concedimus atque indulgemus, sartis tectisque parochi iuribus, ac non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus privato sacello collegii episcopalis Ariminensis privilegia conceduntur*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Expositum Nobis est a venerabili fratre Francisco episcopo Ariminensi, pia ac literariae adolescentium institutioni valde utile futurum, ea in civitate collegium instituere, cuius in privato sacello sacrum quotidie fieri liceat, poenitentiae itemque eucharistiae sacramentum obiri atque interdum etiam sanctissimo Sacramento adstantibus benedicere. Suppliciter ergo a Nobis petiit huiusmodi, ut veniam apostolica Nostra indulgentia concedere velimus.

Nos igitur ipsum venerabilem fratrem Franciscum, qui tanto studio pro christianae reipublicae bono inflammatur, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, illi eiusque successoribus committimus et mandamus, ut in privato dicti collegii oratorio ad hoc decenter muro extructo et ornato seu extruendo et ornando, ab omnibus domesticis usibus libero, per eos prius visitando et approbando deque eorum licentia arbitrio suo duratura una Missa pro unoquoque die, dummodo eodem in collegio celebrandi licentia alteri minime concedatur, per quemcumque sacerdotem rite probatum, sive secularem seu de superiorum suorum licentia regularem in adolescentium praeceptorum, praefectorum, moderatorum aliorumque illi addictorum praesentia celebrari ibique conscientiae

sordibus per sacram confessionem ablutis, eucharistiae sacramentum intra sacrificii actionem e manu sacerdotis inibi celebrantis, non tamen in paschate, excipi libere et licite possit et valeat auctoritate Nostra apostolica, eorum arbitrio concedant et indulgeant. Quotiescumque vero augustissimo Sacramento adstantibus erit benedicendum, iisdem Ariminensibus episcopis eas partes imponimus atque mandamus, ut eadem auctoritate Nostra apostolica, ad eorum arbitrium facultatem faciant, cuius vi tam eo die, quo huiusmodi peragetur caeremonia, tum insequenti in commemorato sacello necessaria suppellectile instructo sanctissimum eucharistiae sacramentum liceat asservari, dummodo per id tempus ante tabernaculum, quo divina tegitur hostia, continenter lampas alatur eiusque tabernaculi clavis maneat penes sacristam sive aedituum, qui fida illam custodia tueatur.

Haec concedimus atque indulgemus, sartis tectisque parochi iuribus, ac non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima secunda novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis, qui nomen dedere associationi nuncupatae des Jeunes Economes, erectae in civitate Parisiensi*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Caelestes Ecclesiae thesauros, quorum ex alto fidei Nostrae attributa est dispensatio, iis libenter impertimur, quos eorum in Deum et homines charitate atque christianae feligionis zelo et incremento animarum salutem ac rei catholicae utilitatem et bonum impenso studio animique ardore procurare intelligimus, ac ubi praesertim ecclesiarum pastorum vota ad id Nos impellunt.

Domino siquidem totius consolationis benedicentes accepimus, quae a venerabili fratre moderno archiepiscopo Parisiensi Nobis exposita fuere de pio quodam instituto, cui titulus *Association des Jeunes Economes*; sub auspiciis Deiparae Virginis sine labe conceptae in

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

diocesi sua ac praesertim in civitate Parisiensi ab anno usque millesimo octingentesimo vigesimo tertio singulari et egregia quarumdam religiosarum mulierum pietate ac munificentia canonice fundato erectoque, ut pauperum puellarum indigentiae et commoditati ac praesertim rectae earum institutioni propriis impensis, cura et sollicitudine consulatur. Quod quidem sane commendandum et salutare institutum, cui ecclesiasticus moderator per eundem venerabilem fratrem archiepiscopum Parisiensem pro tempore existentem eligendum et nominandum praeficiendum erit, ut maiorem quodammodo vim adipiscatur ac in dies magis augeatur, favore pontificiae auctoritatis locupletare atque indulgentiarum dispensatione fovere alacri libentique animo decrevimus, prae oculis habentes, quae quantaque utilitas ex huiusmodi institutis in rem catholicam redundat.

Quare ad omnipotentis Dei gloriam atque ad Virginis Ssmæ Mariae Genitricis Dei honorem ex certa scientia atque apostolicae potestatis plenitudine omnibus et singulis consorioribus piae associationis praedictae *des Jeunes Economes* nuncupatae sub auspiciis Beatae Mariae Virginis immaculatae in civitate et diocesi Parisiensi, ut praefertur, institutae, tam adscriptis quam pro tempore adscribendis, itemque dilecto filio presbytero moderatori pro tempore existenti eiusdem piae associationis, ut supra nominando, vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui et quae ecclesiam seu cappellam associationis praefatae, si qua sit vel fuerit, sive propriam respective parochialem ecclesiam die festo Conceptionis Beatae Mariae Virginis immaculatae a primis vespers, nec non feria qua anniversarium defunctorum consoriorum associationis huiusmodi tantum celebrare contigerit, itemque primo singulorum mensium die sabatho ab ortu usque ad occasum solis dierum huiusmodi singulis annis devote visitaverint et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praefatorum id egerint plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Quoties vero congregationibus publicis vel privatis eiusdem associationis ubivis faciendis intervenerint, vel aliud quodcumque pietatis et charitatis opus in earumdem puellarum levamen et utilitatem exercuerint, toties pro quolibet praefatorum operum exercitio, moderatori et consorioribus eisdem saltem contritis, centum dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentis in forma Ecclesiae consueta relaxamus, quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes

etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse misericorditer in Domino concedimus pariter et indulgemus, contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quinta novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus canonicis cathedralis ecclesiae Novariensis datur facultas gestandi crucem auream cum imagine B. Mariae Virginis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Novariensis ecclesiae tanta est, tam vetusta ac tam late vulgata maiestas atque amplitudo, eiusque canonicorum collegii ibi divino famulantium cultui ea dignitas ac splendor, ut non solum Romanorum Pontificum, sed et potentissimorum principum peculiari semper benignitate auctum amplissimisque honoribus ac privilegiis honestatum. Verum quum temporis lapsu ac variis rerum vicibus, non nihil ex iisdem privilegiis amiserit sibi in votis esset aliqua saltem ex parte pristinum decus, quo aliis canonicorum collegiis in Sabaudiae ditione, olim praestare visum est, recuperare, suffragante dilecto filio Nostro Iosepho Sanctae Romanae Ecclesiae cardinali Morozzo, illius ecclesiae episcopo vigilantissimo, a Nobis demisse petiit, ut ei facultatem faciamus crucem auream in pectore gestandi.

Nos igitur huiusmodi rationum momentis sedulo perpensis, notum perspectumque habentes, Nostram hac super re indulgentiam charissimo in Christo filio Nostro Carolo Alberto Sardiniae regi gratam acceptamque futuram, officii quoque ipsius cardinalis episcopi apud Nos interpositis permoti, canonicorum collegii cathedralis ecclesiae Novariensis precibus benigne obsecundare constituimus. Quod quidem eo facilius concedendum duximus haud inani spe freti, fore, ut ecclesiastici ii viri, qui episcopi senatum constituunt, gravissimo hoc beneficentiae Nostrae testimonio affecti, admoeto veluti stimulo, magis magisque omni virtutum ornatu ac praesertim bonorum operum exem-

¹ Ex Bullario Romano.

plo tamquam lucernae ardentes in tabernaculo Domini in dies perfulgere conentur.

Omnes ergo et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut deinceps canonici cathedralis templi Novariensis, qui modo sunt quique in posterum erunt, uni ex fissuris globulorum vestis aurea catenula suspensam ad pectus gerant crucem communis magnitudinis ex auro artificiose elaboratam, alba superficie flavis oris circumdata radiis, micantibus ad angulos ornatam, cuius in media atque anteriore parte, veluti parvo in numismate extet affabre delineata Deiparae imago, in posteriore vero inscriptum tantummodo in orbem sit « *Capitulum Novariense* ». Splendidum autem hoc insigne canonicis commemoratis, neque supra trabeam seu cappam, neque supra alias sacras vestes deferre unquam licebit.

Haec concedimus atque mandamus, decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus conceduntur tituli et honores comitis
Ioanni Mariae Potenti Possenti Firmano
eiusque filiis in infinitum¹.*

Dilecto filio
Ioanni Mariae Potenti Possenti Firmano

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum Nobis nihil potius, nihil iucundius nihilque optabilius esse possit, quam omnes ad virtutis amorem ac religionis studium summo opere excitare atque inflammare, tum praecipuis Nostrae benevolentiae testimoniis nobilitatis titulis eos praesertim viros exornare solemus, qui huic Petri Cathedrae vel maxime adhaerentes, morum honestate vitaeque integritate praestare contendunt, quo facilius ipsi, quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum omnium ornatu praefulgeant aliisque imitanda praebeant exempla.

Quamobrem cum Nobis gravissimis ex testimoniis constet, te avito genere natum amplisque fortunae bonis ditatum, singulari pietatis ac religionis laude spectatum iisque egregiis dotibus ornatum, quae ad praeclarum efficiendum virum vel maxime requiruntur, eximia in Nos atque hanc Apostolicam Sedem fidei atque obsequii specimina exhibuisse, iccirco tuis votis alacri libentique animo annuendum existimavimus.

Itaque ut tua soboles maiore fulgeat honore, tum etiam ut aliquam Nostram in te voluntatis significationem praebeamus, a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia te absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, comites hisce literis dicimus atque renuntiamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis, cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Bullario Romano.

CCLXXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus principibus excellentissimae domus Burghesiorum urbis conceditur titulus baronis Neptuni ad oras Tyrreni maris*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices quibus nihil unquam potius, nihil gratius, nihil optabilius esse potuit, quam omnes ad virtutis amorem et religionis studium vel maximè excitare atque inflammare, clarissimas familias vetusta generis nobilitate ac virtutum splendore fulgentes ac de christiana et civili republica optimè meritas singulari sane benevolentia prosequi atque amplissimis honorum titulis decorare semper existimarunt.

Equidem nemo ignorat Burghesiorum familiam splendidissima generis nobilitate atque avita plurium oppidorum possessione, divitiarum rerumque omnium copia summopere illustrem atque omni laudum et ornamentorum genere continenter honestatam, maximam sibi gloriam apud omnes comparasse. Namque praeclarissimi in ea florere viri, qui nutriti faustis sub penetralibus atque ad omnem honesti rectique rationem efformati, in christiana et civili republica ad summum honorum omnium ac dignitatum fastigium evecti, religionis gloria, doctrinae atque eruditionis laude, rei militaris scientia, in hanc Petri Cathedram studio, liberalium artium tutela rebusque praeclare gestis, de re civili et christiana summopere meriti, eorum nomen immortalitati commendarunt. Neque vero Nos latet dilectum filium Franciscum nunc principem Burghesium naturae, virtutis fortunaeque bonis auctum ac rebus quibusque optimis institutum, eximiis animi dotibus ornatum, nec mediocri ingenio praeditum, singulari in catholicam religionem amore atque in Nos et hanc Apostolicam Sedem obsequio clarum, domesticis obiectis exemplis, illustra maiorum vestigia premere sibi praeclarum ducere iis praesertim instare operibus, quae eius generi, dignitati, amplitudini omnino respondeant quaeque civili societati ac religioni praesidium decusque afferant.

Quae cum ita sint aliquod peculiaris Nostrae in ipsum dilectum filium Franciscum totamque Burghesiam domum voluntatis testimonium ultro libenterque tribuendum censuimus, ea profecto spe freti fore, ut non solum ille, verum etiam eius successores, a maiorum splendore nunquam degeneres futuri, et omni studio, alacritate, contentione de hac Petri Cathedra, deque civili societate quam optime mereri semper

conentur. Itaque enim dilecto filio Francisco principi Burghesio rem gratam atque iucundam facere cupientes, et omnes et singulos quibus hae literae favent singulari benevolentia compecti volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, Motu Proprio, certa scientia deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine eundem dilectum filium Franciscum principem Burghesium eiusque primogenitos legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, Neptuni oppidi, quod in pontificia Nostra ditione in Latio in ora maris Tyrreni existit dynastes seu barones et principes hisce literis dicimus ac renuntiamus eis concedimus et impertimur, ut his titulis, etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellentur ac singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis, privilegiis quocumque nomine nuncupandis, quibus alii barones et principes ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine, in praesentia utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt, libere et licite utantur, fruuntur, iis tamen omnibus iuribus, indultis et privilegiis omnino exceptis, quae feudalia appellantur quaeque ex nuperrimis legibus de medio sublata sunt.

Decernentes has praesentes literas et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore seu ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis etiam speciali et individua mentione dignis, nec non in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro

¹ Ex Bullario Romano.

plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXXII.

EPISTOLA

*Cum episcopo Rhedonense dolet de mora in reditu Lamennei ad Catholicam Ecclesiam sinum*¹.

Venerabili fratri
Carolo Ludovico episcopo Rhedonensi
GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quod litteris ad te datis innuerat dilectus filius Felix Lamenneus, se ad Nos directe scripturum, id celeriter ipsum praestitisse ostendit adiuncta eius epistola, quam Parisiis die quinta huius mensis ad Nos dedit. Quo animi sensu illam legerimus, facile vel primo in eam obtutu intelliget fraternitas tua. Ademptam siquidem illico perspicies bonam illam spem, quam superioribus literis iniecerat, dum se de verbis edoceri postulabat, quibus luculentius posset filialem suam obedientiam testari, ut de ipsa certissime convinceremur. Animadvertentes enim quantopere explicata ibidem animi sui sensa et consilia ab iis absona sint, quae iuxta sancti Leonis Magni monitum *sine ambiguitate* plene aperteque esse declaranda, significavimus, responso ad te Nostro, quod eidem a te traditum scimus. Nos quidem silere prorsus in re tanti momenti nefas duximus pro ea qua premimur sollicitudine ad remedia properanda ubi de animarum salute res sit, eique idcirco per venerabilem fratrem Nostrum Bartholomaeum episcopum Hostiensem Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalem decanum, quo etiam ad encyclicas litteras ipsi communicandas usi fuera-
mus, Nostram ex novo hoc eius actu amaritudinem amarissimam patefecimus, prout ex adiecta cardinalis eiusdem epistola ipse cognosces.

Haec tamen ad te quoque scribenda censuimus, ven. frater, ut quem ad Lamenneium paterno affectu admonendum mentis Nostrae interpretem adlegimus, eundem et testem ad-

hibeamus de summo, quo nunc conficimur, dolore, quem sane eo vehementiorem persensimus, quo maiori benevolentiae studio dilectum illum filium evocavimus ut veri, recti honestique praescriptionibus insistens, finem demum tristissimo huic negotio imponeret, evulso e domo Israel scandalo quod, ut ait s. Nicolaus pontifex, *concordiam rebus omnibus utilem corrumpit*. Ceterum viscera paternae Nostrae affectionis patere adhuc eidem peramanter inclamamus illumque gaudii cumulum ab ipso expectamus quo studii votis consiliisque Nostris, ea, qua par est fide ac sinceritate apprime tandem respondeat. Nostrum nunc est caussam hanc, quae causa Ecclesiae est, illi definiendam commendare, qui imperat ventis et facit tranquillitatem.

Episcopalis porro sollicitudinis sit, advigilare impense, ut percrescat ubique in dies validius doctrina encyclicis Nostris literis tradita, quam ex sanctissimis scripturarum, traditionis, canonum, patrum ac disciplinae regulis secundum Deum praetulimus. Inde enim fiet, dicimus cum s. Leone Magno *ut Nos qui sollicite cupimus servare unitatem spiritus in vinculo pacis, praeceptionis nostrae fructum percipiamus tuisque ac tuorum collegarum operibus gratulemur. Volumus quippe tam vestrum esse quam nostrum est, ut error aut non inveniat participes, aut inventos amittat*. Quae ut sollicite eveniant, ab auctore totius boni consilii caeleste praesidium adsidua humilique prece postulamus, tibi, ven. frater, gregique tuae curae concredito apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima nona novembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXXIII.

EPISTOLA

*Patriarchae Armenorum Ciliciae de rebus eius ecclesiam respicientibus respondet*².

Venerabili fratri Gregorio Petro sexto
patriarchae Ciliciae Armenorum

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gratum Nobis accidit officium tuum quo nuper de statu patriarchatus tui diligentes litteras perscripsisti eiusque initia et progressus;

¹ Ex Collectione Card. Falzacappa, in Bibliotheca Vallicelliana, vol. 65.

² Ex Iure Pont. de P. F.

praedecessorum tuorum seriem, episcoporum numerum, sacerdotum et monachorum alumnorumque coetus varios et occupationes, adversitates et labores recensuisti. Quod autem attinet ad tuas de iurisdictione querelas, iamdiu Nos apostolicis literis fines cuique suos et munera demonstravisse putamus. Quare miramur cur adhuc aliqua controversiarum ansa supersit. Ceteroquin prudentia tua et longanimitas ac moderatio molestias omnes paulatim diluet et christianam pacem restituet. Denique laudamus pietatem tuam, qui praescriptas ab hac Sancta Sede regulas in omni liturgia retinere te ac profiteri testaris. Literas vero tuas ac postulationes ad congregationem cardinalium de Propaganda Fide transmisimus. Nos interim apostolicam tibi peramanter impertimur benedictionem.

Datum Romae apud s. Petrum kalendis decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit impositio annuae et perpetuae pensionis super bonis parochialis ecclesiae s. Ioannis Baptistae oppidi Cavriglia, dioecesis Fesulanae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Exponendum Nobis curavit venerabilis frater Ioannes Baptista Parretti Fesulanus episcopus, eius in dioecesi parochialem aedem sancto Ioanni Baptistae sacram existere in oppido Cavriglia, cuius annuus redditus quatuorcentum scutatorum vim excedit et patronatus ad nobilem familiam Firidolfi pertinet. Cum autem eadem paroecia sit conferenda, eiusdem patrona venerabilis fratris votis libentissime obsecundans minime dissentit super fructibus illius parochialis ecclesiae pensionem annuam scutatorum sexaginta perpetuo imponi, quae in praesentia binis presbyteris de dioecesi optime meritis sit distribuenda, et postea cum ipsi ex hac vita migrarint, duabus vel pluribus pauperimis eiusdem dioeceseos ecclesiis est donanda. Quae cum ita se habeant, idem venerabilis frater a Nobis petiit, ut eius rei ergo Nostram opem et veniam largiri velimus.

Nos itaque ipsius venerabilis fratris desideriis alacri libentique animo annuentes et omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a qui-

busvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica eidem venerabili fratri hodierno episcopo Fesulano facultatem facimus, cuius vi, commemoratam pensionem annuam sexaginta scutatorum super fructibus eiusdem parochialis ecclesiae sancto Ioanni Baptistae sacrae oppidi Cavriglia perpetuo, libere et licite imponere possit, eamque nunc binis presbyteris distribuere et post eorum mortem duabus vel pluribus pauperimis eiusdem Fesulanae dioecesis ecclesiis adscribere, prout ipse venerabilis frater et eius successores opportunius atque utilius in Domino existimabunt.

Haec concedimus atque indulgemus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari, atque ab omnibus supramemoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae parochialis ecclesiae legis foundationis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Denique hisce literis patronatus iuri, quod praefertur, approbationem Nostram neutiquam adiungimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Bullario Romano.

CCLXXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit impositio perpetuae pensionis scutatorum quadraginta solvendae de fructibus ecclesiae sanctae Babilae altari ecclesiae parochialis sanctae Mariae de Figline, dioecesis Fesulanae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis vel maxime optandum ac pro viribus conandum, ut christiana plebs enutrita magis in dies verbis fidei atque ad omnia religionis instituta ac documenta diligenter erudita crescat in scientia Dei, et per gratiarum charismata confirmata, alacri et inoffenso pede incedat per semitas Domini et instet viam, quae sola ducit ad vitam; tum singulari sane benevolentia paroeciarum rectoribus prospicere solemus, qui in animarum salutem procurandam potissimum vocati, ac ministri Christi et dispensatores mysteriorum Dei effecti, omni vigilantia, labore, contentione gregem eorum curae concreditum assidua divini verbi praedicatione et sacramentorum administratione pascere eumque ab venenatis pascuis abducere atque ad salutaria propellere debent. Quocirca parochorum utilitati ac bono consulere cupientes, libenter profecto iis petitionibus annuendum censemus, quas in illorum commodum redundare posse perspicimus.

Exponendum Nobis curavit venerabilis frater Ioannes Baptista Parretti Fesulanus episcopus paroeciam et praeposituram sanctae Mariae in oppido Figline suae dioeceseos, iam tribus ab hinc annis, proprio esse viduatam pastore eamque adeo tenui censu, ut commemorato temporis spatio nemo reperiri potuerit, qui eandem ecclesiam regere vellet. Itaque idem venerabilis frater illius populi vicem vehementer dolens, diu multumque laboravit, ut aliquem probum idoneumque ecclesiasticum virum eidem paroeciae praeficeret, ac tandem in dilectum filium presbyterum Andream Becattini sanctae Babilae regionis Sanbavello eiusdem dioecesis parochum morum probitate doctrinaeque laude spectatum oculos convertens, illum ad paroeciam et praeposituram sanctae Mariae de Figline regendam adduxit. Ipse enim proprio antistiti morem gerens, publico in experimento, doctrinae facto periculo, eiusdem ecclesiae curam suscipere animum induxit ea spe fretus, ut illius census augeretur. Quamobrem idem venerabilis frater apud dilectissimum in Christo filium Nostrum magnum Hetruriae ducem nihil inexpertum reliquit, quo illius ec-

clesiae redditus saltem aunua octoginta scutatorum summa augere vellet. Atque serenissimus ille dux venerabilis fratris votis annuens eiusque consilia benigne excipiens, rescripto die trigesima prima iulii vertentis anni edito decrevit regiam administrationem del Bigallo quadraginta scutatorum summam eidem parochiali et praepositurali ecclesiae solvere debere. Verrum ut octoginta scutatorum summa effici possit, idem venerabilis frater veluti patronus ultro libenterque consensit pensionem annuam pariter scutatorum quadraginta imponi super fructibus paroeciae di Sanbavello, quippe cum eiusmodi oneri sustinendo par, propterea quod annuus illius redditus tercentum et quinquaginta scutatorum summam attingit. A Nobis itaque petiit, ut ei hanc facultatem tribuere velimus.

Nos verò eundem venerabilem fratrem omni laude dignum existimantes, qui tanta cura, studio ac vigilantia, gregem ei commissum regere ac tueri contendit et spiritali illius bono consulere conatur, quam libentissime illius postulatis annuere existimavimus. Omnes igitur et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio hisce literis auctoritate Nostra apostolica eidem ven. fratri hodierno episcopo Fesulanò facultatem facimus, cuius ope, pensionem annuam scutatorum quadraginta parochiali et praepositurali ecclesiae sanctae Mariae di Figline eius dioecesis solvendam super fructibus commemoratae ecclesiae sanctae Babilae eiusdem Fesulanae dioecesis libere et licite perpetuo imponere possit et valeat. Eiusdem vero venerabilis fratris curae erit, ea servari, quae hac super re servari opus est.

Haec concedimus atque indulgemus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus supramemoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. record. Benedicti XIV praedecessoris Nostri super divisione materia-

¹ Ex Bullario Romano.

rum, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae parochialis ecclesiae sanctae Babilae legis foundationis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Denique hisce literis patronatus iuri, quod praefertur, approbationem Nostram neutiquam adiungimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXXVI.

BULLA

Qua fit reintegratio sedis episcopalis Nucerinae in regno utriusque Siciliae¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

In vinea Domini electa, quam caelestis agricola humilitati Nostrae ineffabili sua bonitate tradidit excolendam, novas cathedras episcopales, quas catholicae fidei incremento ac spirituali christifidelium saluti noscimus profuturas, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum exempla aemulantes, gaudemus erigere novosque gratulamur mittere custodes, qui portioni vineae sibi creditae sollicite et cominus advigilent, eamque non solum verbi Dei praedicatione, sed etiam bonorum operum exemplo reddant florentes; vepres autem et spinos in direptionem succrescentes evellant, dissipent frugesque copiosas dantes odorem suum, adiuvente Domino, colligant et in horreum conferant.

Etenim accepimus, civitatem Nucerinae Paganorum, in Picentinis positam, quae agrorum cultione, aedificiorum pulchritudine, via consulari, copia rerum, populi frequentia et olim militari etiam floruerat, christiana dein reli-

gione, quam a primis usque Ecclesiae saeculis amplexa est, maxime inclaruerat et glorioso suorum civium martyrio illustrior evaserat, a Romanis Pontificibus decessoribus Nostris fuisse gratiis et privilegiis spiritualibus ditata et cathedrae quoque episcopalis decore dudum ornata. Quod vero recte sapienterque ad animarum salutem et civitatis honorem fuerat constitutum, id post publicas rerum vicissitudines conventionione inter fel. rec. Pium VII praedecessorem Nostrum et bo. mem. Ferdinandum I utriusque Siciliae regem, inita, immutari oportuit, ac in nova dioecesium illius regni citra Pharum imminutione et circumscriptione ab eodem praedecessore Nostro sancita per suas apostolicas literas quinto kalendas iulias anno Domini millesimo octingentesimo decimo octavo quarum initium «*De utiliori*» factam novimus, ut episcopalis cathedra Nucerina Paganorum suppressa eiusque dioecesis sedi episcopali Cavensi perpetuo adiecta et unita fuerit. At charissimus in Christo filius Noster Ferdinandus II hodiernus regni utriusque Siciliae rex illustris precibus universorum civium suppressae dioeceseos commotus, et vehementer cupiens Nucerinae cathedrae instaurationem, ut inibi episcopus resideat, qui pontificalis dignitatis splendore, divinorum celebratione ac pastoralis zelo christifidelium aedificationi salubriter commodiusque prospiciat eosque a venenatis pascuis efficaciter abducat, ad hanc Apostolicam Sedem, cuius est sedes episcopales erigere, dividere, suppressae dioeceseos denuo reintegrare, suppliciter adiit ac enixe postulavit, ut perantiquam ecclesiae Nucerinae cathedram apostolica benignitate in pristinum statum restitueremus, seu noviter erigeremus.

Nos itaque animo perpendentes praefatam Nucerinae civitatem ac dioecesim prisco honore adhuc splendere, mensam episcopalem cum capitulo et seminario congruo censu esse dotatam, clerum habere saecularem et regularem, literis satis excultum, incolas ad numerum quadraginta millia pertinere, templorum autem nitore, sanctorum reliquiis ac praesertim corpore beati Alphonsi de Liguorio decorari, dignam existimamus, cui cathedrae pontificalis honor impertiatur seu restituatur. Quocirca piis eiusdem Ferdinandi regis supplicationes paterno affectu amplectentes eiusque zelum ac religiosa desideria meritis laudibus in Domino commendantes ad omnipotentis Dei gloriam, ad militantis Ecclesiae exaltationem et ad honorem sancti Marci Evangelistae, cui ecclesia cathedralis Nucerina sacra fuisse fertur, ex certa scientia, matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine sequentia loca antiquam Nucerinam dioecesim constituentia, nimirum civitatem Nucerinam et oppida quinque nuncu-

¹ Ex Bullario Romano.

pata: sancti Matthaei, Pagani, sancti Aegidii, Corbara et Angri, cum integro in illis comprehenso territorio a dioecesi Cavensi, suo nunc viduata pastore, perpetuo dividimus, dismembramus, nec non in omnibus et singulis locis praefatis existentes ac existentia collegiatas, parochiales et alias ecclesias, monasteria, praeposuras, prioratus, conventus et alia quaecumque cum cura et sine cura animarum secularia et quorumvis ordinum regularia beneficia ecclesiastica et in eis pariter degentes utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos quam clericos cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existant ab ordinaria iurisdictione ac potestate antistitis pro tempore Cavensis eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo eximimus et liberamus, praecipientes propterea, ut omnia et singula instrumenta, scripturae, chartae et alia cuiusvis generis documenta ad praedictam civitatem et quinque oppida quovis modo pertinentia et ad illarum incolas, ecclesias et beneficia quomodolibet spectantia, ab episcopali Cavensi curia extrahantur et cancellariae infradicendi novi episcopatus libere tradantur. Deinde praedictam civitatem Nuceriae Paganorum, pontificali olim sede decoratam, in civitatem episcopalem Nucerinam Paganorum, ut antea nuncupandam, auctoritate apostolica perpetuo erigimus et instituimus eique civitatis titulum ac denominationem cum omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis ac praerogativis, quibus caeterae civitates, episcopali sede insignitae, in utriusque Siciliae regno earumque cives utuntur et gaudent, ac uti, frui et gaudere possunt ac poterunt quomodolibet in futurum concedimus et elargimur.

Ecclesiam vero collegiatam et parochialem, sub titulo sancti Marci inibi existentem, collegialitatis titulum et naturam suppressantes, ad cathedralem ecclesiam Nucerinam Paganorum nuncupandam et parochialem ut prius sub eiusdem sancti Marci invocatione extitutam evehimus et attollimus simulque in ea sedem, cathedram et dignitatem episcopalem pro uno deinceps episcopo, qui ecclesiae, civitati ac dioecesi ut infra assignandae illiusque clero et populo praesit, synodum convocet ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia habeat exercentque cum suis infrascripto capitulo, arca, sigillo, curia, mensa episcopali, seminario ecclesiastico, caeterisque fruatur pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeeminentis, gratiis, favoribus, iurisdictionibus indultisque realibus, personalibus ac mixtis, quibus reliquarum cathedralium ecclesiarum in utriusque Siciliae regno existentium praesules, non tamen titulo oneroso aut ex indulto seu privilegio particulari utuntur et gaudent, simili apostolica auctoritate erigimus et instituimus, ipsamque episcopalem ecclesiam Nucerinam Pa-

ganorum metropolitico iuri archiepiscopi pro tempore ecclesiae Salernitanae subiicimus et in suffraganeam assignamus.

Praefata autem loca a dioecesi Cavensi ut supra avulsa ac seiuncta, videlicet praeter civitatem Nuceriae in civitatem et cathedralem episcopalem Nucerinam vigore praesentium litterarum iam erectam, quinque oppida sancti Matthaei, Pagani, sancti Aegidii, Corbara et Angri nuncupata eidem Nuceriae ecclesiae pro suis civitate, territorio ac dioecesi attribuimus et assignamus eandemque civitatem ac loca in eisque existentes collegiatas, si quae sint, ecclesias quascumque, monasteria, conventus ac quaelibet omnia sive saecularia, sive quorumvis ordinum regularia cum cura et sine cura beneficia ecclesiastica; item utriusque sexus personas et incolas tam laicos quam clericos, non tamen exemptos, cuiusque gradus et ordinis, ordinariae iurisdictioni, regimini ac potestati futuri ac pro tempore existentis episcopi Nucerinini perpetuo pariter submittimus atque subiicimus.

Pro decenti autem futuri episcopi eiusque in episcopatu Nucerinino successorum habitatione aedes ecclesiae cathedrali, ut praefertur, erectae, propinquas satis amplas et congruentes ad Nucerininos episcopos iam pertinentes, perpetuo etiam adscribimus atque adsignamus. Itemque ut futurus pro tempore existens Nucerinus episcopus pontificalem suam dignitatem tueri valeat omnia et singula bona, redditus iura, et emolumenta, ad antiquam mensam Nucerinam spectantia, a Cavensi episcopatu seiungimus atque dismembramus et mensae episcopali eiusdem Nuceriae ecclesiae, ut supra erectae, pariter adsignamus ac perpetuo adtribuimus.

In eadem vero collegiata ecclesia Nucarina ut supra extincta et ad cathedralis honorem evecta constituimus atque erigimus capitulum, sexdecim constans canonicalibus praebendis, inter quas aderunt quatuor dignitates, nempe archidiaconatus, quae prima post pontificalem pro uno presbytero in theologia magistro vel in utroque iure seu saltem canonico iure doctore aut licentiatto in aliqua approbata universitate studii generalis; archipresbyteratus, quae secunda, cui animarum curam ut antea incumbere volumus; primiceriatus, quae tertia, et cantoratus, quae quarta erit dignitas, ac duodecim canonicatus, comprehensis theologali et poenitentiaria praebendis per concursum iuxta canonicas sanctiones conferendis, hodiernos tamen dignitatum et canonicatum suppressae collegiatae legitimos possessores in dignitates et canonicos novae cathedralis ecclesiae absque ulla apostolicarum litterarum expeditione, vigore praesentium, subrogamus atque instituimus.

Insuper praesentibus ac pro tempore existentibus dignitatibus et canonicis, ut ipsi capitulariter congregati pro dictae ecclesiae Nuceriae

ac illius mensae capitularis, sacristiae et fabricae earumque rerum ac bonorum prospero felicitique statu et regimine ac onerum eis incumbentium implemento, horarum canonicarum aliorumque divinorum officiorum celebratione, fructuum, distributionum et quorumcumque emolumentorum partitione et administratione, et poenarum per absentes aut negligentes contrahendarum impositione, quaecumque statuta, ordinationes ac decreta, sacris tamen canonibus, concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis non contraria, condendi et edendi, condita et edita corrigendi ac declarandi seu alia ex integro condendi, sub episcopi tamen pro tempore existentis praesidentia et approbatione plenam ac omnimodam potestatem, apostolica similiter auctoritate, concedimus atque impertimur.

Eisdem quoque dignitatibus et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque elargimur facultatem utendi ac fruendi omnibus et singulis tam spiritualibus quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praeeminentiis, insignibus et favoribus, quibus aliarum similium in utriusque Siciliae regno existentium cathedralium ecclesiarum capitula, dignitates et canonicatus iure, consuetudine, privilegio aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso aut ex indulto aut privilegio particulari utuntur ac fruuntur, dummodo sint adhuc in usu et non revocata, nec sacris canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis non repugnent. Praeterea memorato novae cathedralis ecclesiae Nucerinae capitulo eadem bona eandemque praebendarum dotationem, quibus capitulum, dignitates et canonici in statu collegialitatis nunc ut supra suppressae potiebantur et gaudebant, attribuimus et adjudicamus, similique modo tum fabricae, tum sacrario eiusdem cathedralis ecclesiae illam pro eius cultu ac tuitione dotem, quo ei iam constituta reperitur, vigore praesentium, assignamus atque tribuimus.

Itemque ecclesiasticum clericorum seminarium, quod in praedicta civitate Nucerina institutum aedibusque prope palatium episcopale satis accommodatis ac sufficientibus etiam redditibus instructum accepimus pariter, confirmamus et approbamus. Perpensis autem redditibus ac fructibus ecclesiae episcopali Nucerinae, ut supra attributis, eandem ecclesiam Nucerinam in florenis auri de Camera centum sexaginta sex cum duobus tertiis de more taxari et eiusmodi taxam in libris camerae apostolicae describi volumus atque mandamus. Tandem Ferdinando praefato utriusque Siciliae regi illustri eiusque successoribus, ipsis et eorum temporali dominio subditis in sinceritate fidei et obedientiae Sanctae Romanae Ecclesiae perseverantibus ius nominandi et praesentandi intra tempus a iure praefinitum ecclesiasticas personas probatas boni nominis ac secundum

sacrorum canonum et concilii Tridentini decreta idoneas ad memoratam episcopalem ecclesiam Nucerinam per Nos et Romanum Pontificem pro tempore existentem in episcopos eidem ecclesiae praeficiendos tam hac prima vice quam deinceps, quoties eam pastoris solatio destitui contigerit, apostolica benignitate et auctoritate concedimus atque indulgemus.

Quocirca venerabili fratri Gabrieli Ferretti archiepiscopo Seleucensi Nostro et Apostolicae Sedis Nuncio, in civitate Neapolis commoranti, quem in harum literarum Nostrarum exequutorem eligimus ac deputamus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel per alium virum, ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum, praesentes Nostras literas ubi et quando opus fuerit ac quoties ab iis, quorum interest, aut ab aliquo eorum fuerit requisitus solemniter publicet et exequatur ac omnia et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari atque ut tam ipse quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomodolibet oritura etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare libere ac licite possit et valeat, contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam si opus fuerit auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque elargimur.

Eidem vero archiepiscopo Seleucensi Nostro et Sedis Apostolicae Nuntio praecipimus et mandamus, ut singulorum actorum in praesentium literarum exequutione conficiendorum, exemplar, authentica forma exaratum, intra quadrimestre ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat illudque in archivo congregationis rebus consistorialibus praepositae de more asservari edicimus.

Praesentes porro literas semper et perpetuo validas et efficaces esse ac fore, ac nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae aliove quovis defectu, etiam ex eo quod ii, quorum interest aut interesse posset in futurum cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, illis non consenserint, aut minime vocati, aut auditi fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari aut audiri debuissent, aut ex eo quod solemnitates aut quaecumque alia forsan servanda minime servata fuerint, impugnari, aut in controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti vel iustitiae remedium impetrari posse, sed tamquam ex pontificiae providentiae officio ac Motu Proprio factas, omnimoda firmitate existere suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere;

sicque ab omnibus censi ac ita et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari et definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus defectu consensus capituli et canonicorum praedictae cathedralis ecclesiae Cavensis ac *de iure quaesito non tollendo*, de suppressionibus, dismembrationibus perpetuis ad partes committendis, etiam vocatis omnibus quorum interest aliisque Nostris et apostolicae cancellariae regulis ac Lateranensis concilii novissime celebrati aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis etiam in synodalibus, provincialibus generalibusque conciliis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae Cavensis et quarumcumque ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis ac decretis etiam Motu Proprio et de apostolicae potestatis plenitudine seu consistorialiter et ad regum aliorumque supremorum principum instantiam in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem continentes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogatus ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, disiunctionis, extinctionis, suppressionis, immutationis, erectionis, institutionis, applicationis, assignationis, subiectionis, concessionis, indulti, declarationis, confirmationis, approbationis, commis-

sionis, mandati, derogationis ac voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo tertio, nonas decembris pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXXVII.

BULLA

*Qua fit erectio ecclesiae collegiatae Casertanae*¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo episcopo Casertano

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad beati Petri Cathedram, divina disponente clementia, meritis licet imparibus, erecti, inter gravissimas muneris Nostri curas ad ea libenter intendimus, per quae spirituali animarum adistentiae opportunius provideatur, divinusque cultus et numerus ministrorum in cathedralibus praesertim ecclesiis, divino nomini laudes psallentium, magis augeatur, et cum a Nobis petitur Nostras ad hoc adiutrices manus porrigimus, prout conspiciamus salubriter in Domino expedire.

Exhibita siquidem Nobis nuper fuit pro parte dilectorum filiorum capituli et canonicorum maioris, quae etiam parochialis existit, ecclesiae Casertanae, quod in ipsa maiori ecclesia, cuius capitulum quatuor constat dignitatibus et viginti canonicatibus totidemque praebendis habitualis animarum dilectorum quoque filiorum illius parochianorum cura sex canonicis hebdomadariis nuncupatis imminet, actualis vero per unum tantum vicarium curatum perpetuum uberiori praebenda dotatum exercetur. Cum autem, sicut eadem petitio subiungebat, vicaria perpetua curata eiusdem maioris ac, ut praefertur, parochialis existentis ecclesiae, quam quondam Ioannes Rocco eius maioris ecclesiae vicarius curatus perpetuus, dum viveret obtinebat, per obitum dicti Ioannis, qui extra Romanam curiam usque et de anno Domini millesimo octingentesimo vigesimo nono diem clausit extremum, vacaverit et vacet ad praesens, capitulum et canonici praedicti opportune con-

¹ Ex Bullario Romano.

siderantes, quod in ea civitate, quae inter caeteras illius provinciae tum originis vetustate populique frequentia, tum aedium regalium magnificentia illustrem sibi vindicat locum, divinus cultus praesertim in sacris caeremoniis solemnioribus anni diebus ob ecclesiasticorum ministrorum deficientiam aliquo indigere videatur incremento, in eam devenerunt sententiam, ut praevia dictae vicariae curatae perpetua suppressione et extinctione septem modo perpetua simplicia, personalem tamen residentiam requirantia ac servitium chori adnexum habentia, beneficia ecclesiastica mansionariatus nuncupanda in ipsa maiori ecclesia perpetuo, ut infra, erigerentur et instituerentur ac eorum alteri curae huiusmodi onus iniungeretur, et pro eorumdem beneficiorum sufficienti dotatione atque illa pro tempore obtinentium congrua substantiatione memoratae vicariae curatae bona, proprietates ac infrascriptos fructus, redditus et proventus perpetuo pariter, ut infra, applicarentur et appropriarentur aliaque per Nos et Sedem Apostolicam iuxta tenorem resolutionis capitularis desuper editae atque a te approbatæ fierent et ordinarentur. Qua quidem ratione tam decentiori eiusdem maioris ecclesiae servitio quam etiam pauperum clericorum sacro patrimonio indigentium subsidia apprime foret consultum. Quare pro parte dictorum capituli et canonicorum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus piis eorum votis et desideriis divini cultus augmentum potissimum respicientibus hac in parte favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur qui quantum in Domino possumus animarum salutem divinique cultus incrementum una cum ecclesiarum omnium praecipue cathedralium decore paternis et sinceris desideramus affectibus ac personarum ecclesiasticarum favoribus prosequimur opportunis, iisdem capitulo et canonicis specialem gratiam facere volentes, eosque ac eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae, per apostolica scripta, mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi, vicariam curatam praefatam, cuius et illi forsitan adnectorum fructus, redditus et proventus, non deductis illius oneribus ducatorum septuaginta trium ducatorum auri de Camera et iuliorum octo monetæ Romanae, summam quingentorum nonaginta octo ducatorum et granorum novemdecim monetæ Neapolitanae constituentium; praefatis vero deductis oneribus centum sexaginta octo ducatorum auri huiusmodi et iuliorum tredecim dictæ monetæ Ro-

manae, summam trecentorum septuaginta unius ducatorum et granorum viginti octo monetæ Neapolitanae huiusmodi quoque constituentium secundum communem aestimationem valorem annum, ut accepimus, non excedunt, sive praemisso, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu per liberam dicti Ioannis vel cuiusvis alterius resignationem de illa in dicta curia vel extra eam etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad dictam Sedem Apostolicam legitime devoluta, dictaque vicaria curata dispositioni apostolicae specialiter vel alias generaliter reservata existat et super ea inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa illiusque titulum collativum, nomen, denominationem, naturam et essentiam beneficii collativi, ita quod illa ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativa esse desinat et de caetero uti talis in titulum collativum quavis auctoritate conferri seu impetrari aut alias de illa quovis modo disponi amplius nequeat; et si illa ullo tinquam tempore conferri seu impetrari aut alias de illa quovis modo disponi contigerit, collationes, impetrationes aliaque dispositiones de illa quomodolibet factae huiusmodi nullae et invalidae nulliusque roboris vel momenti existant nullique suffragentur, nec cuiquam ius vel coloratum titulum possidendi tribuant, auctoritate Nostra, sine alicuius praeiudicio, perpetuo supprimas et extinguas. Illaque sic suppressa et extincta in dicta maiori ecclesia septem perpetuo simplicia, personalem tamen residentiam requirantia, praefatumque chori servitium adnexum habentia beneficia ecclesiastica mansionariatus nuncupanda, quae liberae collationis existant, et iuxta novissimam conventionem inter fel. record. Pium pp. VII praedecessorem Nostrum dictamque Sedem Apostolicam ex una, et cl. mem. Ferdinandum hoc nomine primum dum viveret regni utriusque Siciliae regem ex altera partibus initam, dum illa pro tempore vacare contingat, conferri debeant pro totidem clericis seu presbyteris futuris ipsius maioris ecclesiae mansionariis e Casertana dioecesi oriundis, qui iuxta modum etiam quoad infrascriptum chori servitium ab ordinario loci rite praefiniendum de iisdem beneficiis provideri debeant, quique apud dictam maiorem ecclesiam ad instar aliorum capitularium personaliter residere illique in divinis deservire sacrisque caeremoniis et officiis horisque canonicis tam diurnis quam nocturnis interesse teneantur, nec non stallum in choro post caeteros tamen ipsius maioris ecclesiae capitulares, ac locum in processionibus aliisque functionibus capitularibus publicis et privatis habere, omni-

busque et singulis exemptionibus, privilegiis, honoribus, praerogativis et gratiis, quibus caeteri dictae maioris ecclesiae capitulares de iure, usu, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, similiter uti, frui, potiri et gaudere, ac iisdem legibus et statutis, quibus alii maioris ecclesiae praefatae capitulares subiecti existunt, etiam in omnibus et per omnia se uniformare debeant et teneantur, auctoritate Nostra praefata, perpetuo quoque erigas et instituas. Illisque sic erectis et institutis praedictum actualis curae animarum onus alteri ex dictis beneficiis mansionariatibus nuncupatis, de quo praevio concursu, servata forma concilii Tridentini ac constitutionis Benedicti Papae XIV etiam praedecessoris Nostri desuper habendo pro uno presbytero saeculari idoneo, ab examinatribus in dioecesana synodo iuxta formam concilii huiusmodi aut alias canonice deputatis ad curam animarum exercendam approbando, qui curam huiusmodi exercere caeteraque parochialia munia explere teneatur, ad instar nuper existentis vicarii curati disponi debeat (firma tamen habituali cura huiusmodi penes sex canonicos hebdomadarios praedictos omnino remanente), eadem auctoritate Nostra, perpetuo itidem adungas et imponas.

Ea tamen sub conditione quod pro tempore existens mansionarius curatus missas tantum pro populo celebrare ac ceram pro supplicationibus tertia cuiuslibet mensis dominica die, in ipsa maiori ecclesia fieri solitis, suppeditare teneatur. Pro sufficienti autem eorumdem mansionariatuum sic, ut praefertur, erectorum, dotatione ac illos pro tempore obtinentium sustentatione onerumque illis pro tempore incumbentium supportatione, omnia et singula dictae vicariae, sicut praemittitur, suppressae et extinctae, bona, res, proprietates, fructus, redditus et proventus, obventiones et emolumenta universa, in quacumque re consistentia et undecumque provenientia et ad illam quomodolibet spectantia et pertinentia una cum additionali assignatione novemdecim ducatorum monetae Neapolitanae praedictae, quam capitulum et canonici saepedicti sese facturos obtulerunt in peculiari et distincta massa, per eosdem mansionarios insimul administranda, et quoad redditum praedictum infrascripta inter eos proportionem dividendum, ita quod liceat futuris dictae maioris ecclesiae mansionariis praedictis per se vel alium seu alios proprio ac dictorum mansionariatuum, ut praefertur, erectorum nomine, dictae vicariae suppressae et extinctae bonorum, rerum, proprietatum, fructuum, reddituum et proventuum, obventionum et emolumentorum praefatorum, veram, realem, corporalem et actualem possessionem propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere dictaque bona, res,

proprietates respective locare, dislocare, arrendare, fructus quoque, redditus et proventus praefatos, obventiones et emolumenta huiusmodi percipere, exigere, levare, ac satisfactis tamen, ut infra, oneribus in suos usus et utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, auctoritate Nostra praefata, perpetuo itidem applices et appropries. Ita ut alter ex mansionariis praedictis cui animarum cura huiusmodi concredita reperitur, triginta octo ducatorum auri aequalium et iuliorum octo dictae monetae Romanae, summam centum sex ducatorum monetae Neapolitanae conficientium; reliqui vero sex mansionarii memorati viginti unius ducatorum auri parium et iuliorum undecim monetae Romanae praefatae cum dimidio alterius iulii similis summam quadraginta septem ducatorum et granorum triginta septem eiusdem monetae Neapolitanae constituentium annuas respective assignationes annuatim pro quolibet percipere et quinquaginta unam missas lectas pro unoquoque ex sex ultimo dictis mansionariis quotannis celebrare vel celebrari facere respective debeant et teneantur.

Caeterum primo futuris dictae maioris ecclesiae mansionariis eorumque in perpetuum successoribus, ne pro illorum munere divinique cultus splendore aliquid deesse videatur rochetum et cappam magnam ad instar praefatae maioris ecclesiae canonicorum, absque tamen syrmate panni lanei levioris, vulgo saia nuncupati, violacei coloris, pellibus cinereis ornata ac serico subsutam cum fimbriis eiusdem coloris hyemali, aestivo vero temporibus eandem cappam cremisini similis coloris utendi ac insignia huiusmodi tam in dicta maiori ecclesia quam extra eam, etiam in processionibus et funeralibus anniversariis aliisque quibuscumque actis et functionibus publicis ac privatis, ac inter missarum et horarum canonicarum ac divinorum officiorum huiusmodi celebrationem, ac etiam ubique locorum libere et licite gestandi, memorata auctoritate Nostra pariter perpetuo concedas et indulgeas.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati uniones et applicationes perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis dictaeque maioris ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis te-

noribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur, eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium et singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat, latissime et plenissime ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Nos enim easdem praesentes quoad suppressionem, extinctionem, erectionem, institutionem, adiunctionem et impositionem, applicationem, appropriationem, concessionem praefatas per te earumdem vigore praesentium faciendas, semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore ac ab omnibus et singulis ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, in omnibus et per omnia firmiter et inviolabiliter observari, nec illas ullo unquam tempore ex quocumque capite vel quavis causa quantumvis iuridica et legitima, pia, privilegiata ac de necessitate iuris vel facti omnino exprimenda, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae aut alio quolibet substantiali defectu notari, impugnari, invalidari seu alias quomodolibet infringi, retardari, annullari, seu per Nos et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes ac Sedem eandem suspendi, revocari, retractari, restringi, limitari aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum aut aliud quodcumque iuris vel facti aut gratiae remedium impetrari aut alias Motu Proprio et ex certa scientia concedi seu illis etiam in aliquo derogari aut quidquam aliud in contrarium disponi ullatenus posse, nec illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus, etiam ut praefertur, vel alias quovis modo etiam per cancellariae apostolicae regulas aut constitutiones apostolicas pro tempore factis et faciendis comprehendri, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per capitulum et canonicos praefatos seu futuros mansionarios praedictos quandocumque eligenda concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate

fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaque sedis Nuncios iudicari et definiri debere et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Postremo tandem tibi, ut tu mansionariatus saepedictos sic, ut praefertur, erogatos et institutos a primaevis illorum erectione et institutione huiusmodi vacantes presbyteris et clericis idoneis iuxta eorumdem beneficiorum respective erectionis praescriptum, pro hac prima vice conferre et assignare apostolica tibi ad id specialiter et expresse delegata auctoritate possis et valeas, plenam et absolutam licentiam et facultatem apostolica auctoritate ipsarum tenore praesentium concedimus et impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo tertio, octavo idus decembris, pontificatus Nostri anno tertio.

CCLXXXVIII.

DECRETUM

Quo vicariatus apostolicus instituitur in dioecesi Sanctae Fidei¹.

Ea est Sanctae Fidei dioecesis in America meridionali vastitas provinciarum, quibus ipsa constat, longinquitas et itinerum difficultas, ut ad commodiorem sacrorum procuracionem et ad infidelium illic degentium conversionem non unus sed plures illic necessarii censeantur antistites. Cum vero, attenta praesenti temporum conditione, cathedralium ecclesiarum erectio illis in partibus hic et nunc obtineri nequeat, ad consulendum, meliori quo fieri posset medio, spirituali illorum populorum bono, placuit interea sanctissimo domino nostro Gregorio XVI Pontifici Maximo in memorata Sanctae Fidei dioecesi perpetuum in modum episcopum constabilire titularem in partibus infidelium; eo praesertim consilio, ne, quando sit et ipsa ecclesia viduata antistite, desit qui rite exequatur cuncta illa quae ordinis sunt episcopalis. Omnibus idcirco mature perpensis, me infra-scripto sacrae congregationis Negotiis consistorialibus praepositae secretario referente, eadem Beatitudo Sua in provincia Casanare nuncupata, dioecesi Sanctae Fidei Suffraganeatum erigendum decrevit pro uno episcopo titulari in partibus infidelium, qui in dicta provincia Casanare degat, et tam in ea quam in aliis provinciis, pro lubitu archiepiscopi pro tempore

¹ Ex cancellaria episcopali S. Fidei, in America meridionali.

Sanctae Fidei, pontificalia aliaque munia quae ordinem requirunt episcopalem, exercent, *data archiepiscopo facultate, quoties hoc officium vacare contigerit, supplicandi pro viro ecclesiastico meritis et qualitatibus commendato, qui in id muneris adsciscendum ipse censuerit.* Ut tamen episcopus pro tempore suffraganeus suae dignitatis splendorem ea, qua par est, decencia tueri valeat, idem Sanctissimus dominus congruam scutatorum sex millium super fructibus episcopalibus mensae Sanctae Fidei quotannis percipiendorum eidem attribuire dignatus est. Hoc porro erectionis suffraganeatus decretum perinde habendum ac si literae apostolicae in id latae fuissent, edi et in actibus eiusdem sacrae congregationis consistorialis referri mandavit, contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae hac die decima mensis decembris anno Domini millesimo octingentesimo trigesimo tertio.

Loco ✠ sigilli.

ALOYSIUS FREZZA

archiepiscopus Chalcedonensis
sacrae congregationis secretarius

CCLXXXIX.

EPISTOLA

De Belgicis universitatibus ¹.

Venerabilibus fratribus
Engelberto episcopo Mechliniensi
eiusque suffraganeis in Belgio, episcopis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Maiori certo solatio affici non possumus, quam cum eos qui in partem sollicitudinis Nostrae sunt vocati, pastoralis zelo flagrare acriterque ad spirituale commissarum sibi ovium bonum novimus vigilare. Licet porro praecipuam fraternitatumstrarum virtutem satis iam multa declarassent eaque de causa iure Nobis laetari liceret; conceptam tamen animo Nostro opinionem confirmarunt Nostrumque gaudium abunde auxerunt obsequentissimae literae, quas die decima quarta proxime elapsi mensis ad Nos dedistis et quibus nedum vestrum de catholica in Belgio constituenda et a vobis tantum regenda studiorum universitate consilium significastis, sed etiam expositis com-
modis, quae tum animarum salus, tum religio

ipsa inde possunt accipere, apostolica Nostra auctoritate probare illud voluistis. Hanc vos rationem sequuti, id egistis, quod ab antiquis temporibus consuetudo induxit quodque debita huic Sanctae Sedi reverentia et observantia merito exigit. Cum enim ad Romanos Pontifices pro concredito ipsis apostolici officii munere maxime pertineat catholicam fidem tueri sanctaeque eius doctrinae depositum integrum ac intemeratum custodire, eorum quoque esse debet sacrarum disciplinarum, quae publice in universitatibus traduntur, institutionem moderari. Atque haec causa fuit, cur catholici etiam principes, cum de eiusdem academiis seu universitatibus studiorum statuendis cogitarunt, Apostolicam Sedem consulendam eiusque auctoritatem exquirendam duxerint. Hinc celebriores illustrioresque Europae universitates non nisi ex sententia et assensu Romanorum Pontificum fuisse constitutas, gravissimae illarum historiae amplissimae testantur. Nobis itaque, quibus persuasum est ex recte comparatis studiorum universitatibus plurimum emolumenti in christianam rempublicam dimanare, iucundius nihil accidere potest quam ut vobis gratificemur et ad litterarum praesertim sacrarum praesidium et incrementum supremae Nostrae auctoritatis robur adiciamus; atque hinc sapientissimum, quod una simul in vestris consilium, adprobamus vestramque ea de re sollicitudinem summa laude ac commendatione prosequimur. Eo autem libentius vestris votis annuimus, quo certius vestra industria, opera et cura futurum confidimus, ut quotquot ad istam universitatem convenient bene morati iuvenes, non scientia quae inflat, sed scientia quae cum caritate aedificat, non sapientia huius saeculi, sed sapientia, cuius initium timor Domini est, imbuantur. At illud probe intelligitis, venerabiles fratres, memoratam mox universitatem ita quidem constitui oportere, ut nihil prorsum derogetur iuribus, quae singulis episcopis circa clericorum in suis dioecesanis seminariis institutionem eorumque in litteris et disciplinis maxime theologicis eruditionem Tridentini patres adiudicarunt. Agite igitur, et ille a quo omne datum optimum ac omne donum perfectum est, dexter vobis propitiusque adsit, ut quae salubriter cogitatis, feliciter possitis implere. Interim apostolicam benedictionem paternae Nostrae charitatis et benevolentiae testimonium erga fraternitates vestras peramanter vobis impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex opere Theiner « Il Seminario ecclesiastico ».

CCXC.

INDULTUM

Quo fit concessio usus cappae et roccheti favore canoniorum ecclesiae s. Iosephi, civitatis Parmensis.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex suae benignitatis munera iis praesertim ecclesiarum canonicis libenter tribuere solet, qui tamquam lucernae ardentes positi in domo Domini, quam maxime diligunt decorem domus Dei, atque alacres in excubiis Domini, levantes manus eorum in sancta et nomini Altissimi in hymnis et canticis psallentes, morum probitate atque innocentia vitae fulgentes, in animarum salutem procurandam omni ope et opera vehementer incumbunt.

Equidem non mediocri animi Nostri laetitia a venerabili fratre episcopo Parmense accepimus, canonicorum collegium, quod a s. Iosepho nomen habens in parochiali et praepositali aede eidem sancto dicata Parmae existit, iis ecclesiasticis viris esse conflatum, qui eorum nominis atque institutionis memores, morum gravitate, pietatis et religionis studio spectati, bonorum operum exemplo ac virtutum ornatu praestantes non solum divinas concelebrent laudes atque altaris ministeria et alia ecclesiastica munera pie ac religiose obire magnopere curant, verum etiam Dei gloriam promovere et spirituali aliorum bono et commodo tanta cura, diligentia et labore prospicere nituntur, ut populus magna quidem frequentia eorum templum quam libentissime ventitare gaudeat, quo ibi religionis opera agere eiusque auxilia excipere possit. Quamobrem idem venerabilis frater illius ecclesiae decus et canonicorum dignitatem augere exoptans, Nobis exponendum curavit, suis in votis esse, ab illis honorifica insignia indui posse, quibus utuntur canonici collegialis et parochialis aedis s. Michaelis Placentiae, nempe sacra trabea seu cappa lanea levissimae texturae, vulgo saia, violacei coloris, quae hyemali tempore varipelle subsuta, aestivo autem serica tela viridis coloris cum lineo amiculo seu rocchetto. Itaque supplex Nos adiit, ut eiusmodi insignia illi canonicorum collegio ex Nostra indulgentia concedere velimus.

Nos vero, quibus nihil potius esse potest, quam ecclesiarum splendori prospicere et viros divino ministerio addictos magis magisque ad Dei gloriam procurandam et christianam plebem iuvandam excitare atque inflammare, venerabilis fratris episcopi Parmensis desideriis libenter profecto annuendum censuimus, ea spe

freti, ut commemorati templi praepositus atque canonici, hac Nostra beneficentia, acriori quodam stimulo impulsus atque incitati, maiorem semper studio et contentione iis continenter instent operibus, quae catholicae religionis bonum ac spiritualem animarum salutem prae se ferant. Quae cum ita sint praepositum seu parochum caeterosque canonicos praepositalis et collegialis s. Iosephi Parmensis civitatis peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis qui modo sunt quique in posterum erunt, ut cappam laneam tenui filo contextam, italice saia, violacei coloris, quae hyemali tempore varipelle subsuta, aestivo autem serica tela viridis coloris et lineum amiculum seu rocchetum ea omnino ratione, qua canonici commemoratae collegialis et parochialis ecclesiae s. Michaelis Placentiae utuntur, in choro, in comitiis seu capitulis, quum deliberationis causa coguntur, in sacris supplicationibus aliisque eorum publicis functionibus gestare libere et licite possint et valeant, auctoritate Nostra apostolica hisce literis concedimus atque impertimur.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus sit eiusdem collegialis et praepositalis ecclesiae et canonicorum collegii, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima septima decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici monasterii sanctae Mariae de Grotta Ferrata in Tusculo, ordinis sancti Basilii Magni*¹.

Dilecto filio Nostro
Mario Sanctae Romanae Ecclesiae
diacono cardinali Mattei

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gravissimas inter curas maximasque sollicitudines, quibus vicariam Christi in terris operam, meritis licet impares, gerentes, pro universo, qua late patet, catholico orbe gubernando continenter destinemur, illa profecto animum Nostrum saepe ac vehementer solet urgere, quae ad regularem religiosarum familiarum disciplinam tuendam atque instaurandam pertinet. Catholicae enim religioni ac civili societati vel maxime interest, ut qui abdicatis omnibus, Deo arctius adhaerere optantes, in poenitentiae castris Christo duci religionis sacramento se obstrinxerunt, non solum nihil omnino praetermittant, quae initam vitae rationem vel diligentissime servent, verum etiam euntes de virtute in virtutem atque aemulantes semper charismata meliora, virtutum omnium ornatu refulgeant ac spirituali potissimum populorum bono, qua verbo, qua opere, qua exemplo prospicere, summopere conentur.

Itaque cum non mediocri animi Nostri dolore alicuius religiosae familiae disciplinam vel intermissam, vel neglectam, vel prolapsam perspicimus, omni quidem studio Nobis incumbendum esse ducimus, ut regularis observantia in ea omnino instauretur atque ad instituti legem revocetur. Cum igitur gravissimis ex causis pastoralis Nostrae vigilantiae curam ad monasterium in Tusculano positum, vulgo s. Maria Grotta-Ferrata monachorum ordinis s. Basilii Magni convertamus oporteat, idem monasterium apostolicae visitationi subiiciendum censuimus. Huiusmodi autem grave munus tibi, dilecte fili Noster, committendum existimavimus, ea profecto spe freti, ut pro eximia tua prudentia, doctrina, integritate atque in rebus gerendis solertia, ea omnia summa cura ac diligentia peragas, quae eiusdem monasterii bonum atque utilitas requirunt.

Quamobrem hisce literis de apostolicae Nostrae potestatis plenitudine commemoratum monasterium in Tusculano positum vulgo s. Ma-

ria Grotta-Ferrata monachorum ordinis s. Basilii Magni ex suorum praesidium, cuiusque sint gradus et nominis, potestate auferimus illudque ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis arbitrium seu beneplacitum, tuae iurisdictioni omnino subiicimus teque in eiusdem monasterii cum spiritualibus tum temporariis in rebus visitatorem apostolicum nominamus, eligimus et constituimus. Quocirca omnes et singulas opportunas ac necessarias facultates tibi concedimus atque impertimur, quibus alii visitatores apostolici atque supremi illius ordinis moderatores utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt, ut huiusmodi munere omni ex parte cumulate perfungi resque omnes prospere feliciterque ad optatum exitum perducere possis. Tuae vero spectatae prudentiae providique consilii erit, eodem in monasterio religiosae vitae disciplinam ad pristinam observantiam ex illius ordinis instituto revocare eaque omnia perficere, quae ad Dei gloriam ac spirituales praesertim monachorum profectum pertinere posse in Domino existimaveris, nihil ut inausum nihilque intantum relinquant, quo illius sacrae familiae alumnorum suorum vestigiis inhaerentes, vota, quae semel Deo voverunt, religiose reddere studeant ac se ipsos in omnibus praebeant exemplum bonorum operum in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate.

Tuae etiam curae erit acta omnia et decreta a te in huiusmodi visitatione peracta ad hanc Apostolicam Sedem mittere eamque de ipsius monasterii statu certiorum facere. Praecipimus autem atque mandamus religiosis omnibus illis viris aliisque, quibus praecipui opus est, ut in virtute sanctae obedientiae, te, illius monasterii visitatorem apostolicum agnoscant tibi in omnibus, quae ad hoc pertinent munus, obsequio huic Apostolicae Sedi debito vel diligentissime pareant tuisque monitis atque mandatis audientes omnino sint, sublata cuique ex superioribus ipsius monachorum ordinis potestate quidpiam per se vel per alios, sive scriptis sive voce mandandi, consulendi, decernendi, quod retardare vel imminuere, vel quovis modo directe aut indirecte tenuare possit huius apostolicae visitationis effectum et executionem.

Haec volumus, praecipimus atque iubemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas, efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

¹ Ex Bullario Romano.

Non obstantibus quatenus opus fuerit fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem monasterii et monachorum ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tepores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem ut praesentium literarum exemplis etiam impressis, manu tua tamen subscriptis tuoque signo munitis, eadem prorsus in disputationibus quoque iudicialibus fides habeatur, quae hisce Nostri litteris ostensis haberetur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima septima decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus approbatur societas piarum mulierum sub denominatione Sacrae Familiae, institutae in civitate Veronae a Leopoldina Naudet*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ea est miserrima Nostrorum temporum conditio, ut Nos qui supremi pastoris ex divinae providentiae consilio, quamquam immeriti, vices gerimus, haud possumus non ea plura atque ingentia deplorare mala, quae in dominico grege summo cum animarum detrimento latius in dies serpere conspiciamus. Et quoniam experientia rerum magistra satis superque docet, ex neglecta liberorum institutione, ex intermissis pietatis operibus id omne fluere, quantum in Nobis est, Nostram operam conferre omnino debemus, ut ubique locorum christiana pietas reviviscat et floreat, iuventutis autem vita et mores ita conformentur, ut ipsi se non eorum magis usui quam patriae bono ac religionis incremento adolescere sentiant.

Novimus nuper et magna cum animi Nostri voluptate accepimus, dilectam in Christo filiam Leopoldinam Naudet, operoso charitatis studio flagrantem, in urbe Verona novam virginum instituisse societatem, quae a Sacra Familia nomen habet quaeque eo spectat, ut adolescentulae nobili loco natae, insimul viventes, ad omnem virtutem, quemadmodum nobiles addecet feminas, mature imbuantur; puellis vero cuiusvis ordinis et conditionis pateant scholae, quibus ipsae non solum ad pietatem, verum etiam ad eas erudiantur artes, quae tum sibi, tum civibus usui esse possunt; demum domicilium praebetur iis matronis, quae conscientiae tranquillitati consulere cupientes, spiritualibus exercitationibus nonnullos continentes dies interdum transigere curant. Quae igitur quantae commodae ex huiusmodi pia institutione, ipsi venerabili fratri Iosepho episcopo Veronensi magnopere accepta atque commendata, in civilem aequae ac christianam rempublicam, praesertim vero in amplam Veronensem dioecesim sint profectura nemo est qui non videat planeque sentiat.

Quapropter quum dilecta in Christo filia Leopoldina eius conditrix a Nobis demissa prece postulaverit, ut illud ipsum opus ex Nostra indulgentia confirmare velimus, de consilio peculiaris congregationis nonnullorum venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, quos huic rei perpendendae praeficimus, alacri libentique animo eius votis annuere existimavimus.

Omnes ergo et singulas, quibus hae litterae favent, singulari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutas fore censentes, certa spe freti, fore, ut virgines novum hoc institutum sectantes, a proposito fine assequendo nunquam descendant, auctoritate Nostra apostolica, societatem, de qua est sermo; a Sacra Familia nomen adeptam ac Veronae institutam, approbamus et confirmamus eamque vigere ac perstare permittimus.

Decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et in futurum spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universa-

¹ Ex Bullario Romano.

libus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima decembris millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCHII.

EPISTOLA

*Laetatur cum episcopo Rhedonense de reditu Lamennei in sinum Ecclesiae; illumque monet ut ipsum in gratiam recipiat*¹.

Venerabili fratri
C. L. episcopo Rhedonensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Editam nuper a dilecto filio Lamenneio declarationem, qua, doctrinam, encyclicis Nostris literis traditam, se unice et absolute sequi testatus est, innotuisse fraternitati tuae, certo scimus menteque concipimus, quoniam inde gaudio exultaveris praefocata subito conspiciens tot gliscentium germina amaritudinum. Eodem Nos plane affectu, sensu animi, eam accepimus tibi illico de auspiciatissimo hoc eventu scribere decrevimus, ut quem pristini moeroris interpretem arcesseramus, eum et laetitiae socium atque participem advocemus. Patri itaque omnis consolationis, a quo est certe subita haec mutatio, benedicamus insimul, ven. frater, illiusque miserationes enarremus, cuius providentiam nunquam in sua dispositione falli conspeximus. Cessabunt, Deo bene iuvante, strepitus concertationum, ovesque voci pastoris obsequutae, iam pabula agnoverunt, quae amplectantur sibi ducant salutaria; uti et de iis edoctae sunt quae noxia sibi existiment ac pestifera, quin ulla se sinant specie fraudeque perverti.

Haud vero ambigimus, quin eumdem Lamenneium in gratiam iam receperis, quem datis ad te literis id postulasse persensimus. Coepimus ex hoc nuncio incredibilem voluptatem, cum maxime id Nobis esset in votis, ne grave quidpiam ac triste communi gaudio infestum perstaret, quod fortasse, editis deinceps in vulgus aliis commentationibus, esset adhuc pertimescendum.

Haec in communicatione spiritus adloqui tecum per epistolam censuimus: tua interim in salebroso hoc negotio erga Nos fides, diligentia, sedulitas grato semper ac benevolo insidebit animo; Nostraeque huius affectionis testem, tibi, venerabilis frater, gregique tuae curae concredito apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava decembris anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCIV.

EPISTOLA

*Felici Lamenneio scribit gaudens de eius reditu in Ecclesiam; ipsumque hortatur ut pergat in doctrina sana; commendat etiam Gerbetium Lamennei alumnum*².

Dilecto filio
F. Lamenneio

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Quod de tua in Nos et Apostolicam Sedem fide pollicebamur Nobis, id demum peregrisse laeti conspeximus humili simplicique declaratione, quam per ven. fratrem Nostrum Bartholomaeum cardinalem episcopum Ostiensem ad Nos perferendam curasti. Benediximus quidem patri luminum, a quo est tanta haec consolatio, quam vere dicimus cum psalmista, *secundum multitudinem dolorum* laetificasse animam Nostram.

Paternae hinc charitatis viscera, affectu quo possumus maximo, dilatamus ad te, dilecte fili, ovantesque in Domino gratulamur tibi veram nunc et plenam pacem indepto, ex illius liberalitate qui salvat humiles spiritu, et eos repellit qui secundum elementa mundi sapiunt, non secundum scientiam quae ex ipso est. Haec quippe illustrior, haec vera victoria est quae vincit mundum perennemque tuo nomini gloriam pariet, nullis te humanis rationibus abductum nullaue insidiantium hostium machinatione detentum, eo dumtaxat contendisse, quo parentis amantissimi voces, ex veri honestique praescripto, arcesserunt.

Perge igitur, dilecte fili, hisce virtutis, docilitatis fideique itineribus laeta id genus Ecclesiae exhibere: eaque ipsa, qua praestas, in-

¹ Ex Collectaneis in bibliotheca Angelica, Romae, inventis.

² Ibidem.

genii ac scientiae laude connitere, ut caeteri etiam ex tradita Nostris encyclicis literis doctrina, idem sentiant ac testentur unanimes. Magnus quidem gaudio Nostro iam ex eo cumulus accessit, quod illico curaveris, ut declarationem, quam accepimus, ederet de ea re probatissimam dilectus filius Gerbetius, alter ex tuis alumnis, quem idcirco Nostra hac epistola volumus praecipue commendatum.

At dissimulare haud fas est, inimicum hominem superseminaturum adhuc esse zizania. Attamen macte animo, fili, sanctique propositi tenax, eo fidenter te recipias, ubi *universis murus est*, inclamat s. Innocentius pontifex, *ubi securitas, ubi portus expers fluctuum, ubi bonorum thesaurus innumerabilium*. Ibi siquidem ad petram consistens, quae Christus est, praeliaberis strenue ac tuto praelia Domini, ut sana ubique doctrina floreat, nullisque novitatum commentis honestissimo quovis praetextu convectis catholica pax perturbetur.

Finem hic facimus epistolae, quam Nostrae erga te voluntatis testem mittimus, id porro unum ab omnium bonorum largitore Deo impensissime efflagitamus, ut exorante Virgine sanctissima, quae in teterrima temporum asperitate spes Nostra est, dux et magistra, confirmet ipse opus, quod operatus est, tantique praesidii auspicem apostolicam tibi benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum die vigesima octava decembris millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCV.

EPISTOLA

*Cum archiepiscopo Parisiensi laetatur, qui plurimum adlaboravit ut Lamennaeus in sinum Ecclesiae rediret*¹.

Venerabili fratri
Hyacintho archiepiscopo Parisiensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Superabundavimus gaudio Deumque totius consolationis magnificavimus, ubi declarationem perlegimus, qua dilectus filius F. Lamennaeus, sacerdos, unice et absolute, se, doctrinam Nostris encyclicis literis traditam, sequi diserte professus est, susceptamque ex optimo hoc eius proposito laetitiam illico per adiunctam epistolam testari eidem properavimus, quam alacri

gestientique animo te ipsi traditurum certo confidimus. Complecti siquidem oratione non possumus, quonam *caelesti gaudio* (verbis utimur s. Petri Chrysologi) *gaudere Nos faciat sacerdotum concordia et tranquillitas plebis*, ubi praesertim *de fraterna dissensione* occurreret causa suspicandi. Cum vero pro impensa qua incenderis erga rem sacram sollicitudine in tantum operis maxime connisus fueris, gratulandum tibi censuimus de exitu hoc plane secundissimo, quo tua haec studia, consilia votaue feliciter cumulata conspeximus. Accessit hoc sane ad tot tantaue curarum pastoralium monumenta, quibus id urges assidue, ut in commisso tibi agro dominico laeta dumtaxat convalescat seges virtutum, eaque ibidem in diebus messis colligantur, quae condenda sint horreis, non quae urenda sint flammis.

Exaltemus itaque invicem, venerabilis frater, opus, quod dextera Domini operata est, qui Nostram commiseratus exiguitatem, ingenti, qua conficiebamur, anxietate, diutius Nos affligi non permisit. Certa enim spe erigimur, caeteros etiam insigne hoc docilitatis ac fidei exemplum secuturos, quod iam per dilectos filios Gerbetium et Lacorderium peractum laetamur qui luculenter in eadem verba professi sunt, adeo ut vere cum sancto Leone Magno denunciemus ex divinae dispensatione pietatis, *ubi metuebantur adversa, ibi et prospera fuisse donata*.

Laeti porro animadvertimus, eo etiam instantiam tuam quotidianam contendisse, ut inter venerabilem Carolum Ludovicum, episcopum Rhedonensem, quem tot tantisque nominibus carum acceptumque habemus, et sacerdotem Lamenneium quodlibet offensionis germen praecideretur. Rem fauste et a sententia confectam nacti sumus, ac de ea idcirco quae Nobis etiam cura erat, ad eundem episcopum literas damus. Id unum nunc restat, ut quae communibus studiis in Ecclesiae bonum praestamus augeat ope praesenti fortunetque pater caelestis, cuius est corda hominum dilatare, industriam acuere, segnitiam excutere, sapientiam ducere, timidis animos, firmis consilium, diligentibus studium addere, ut floreat ibique in dies religio, indeque omnia quae bene de ipsa sunt statuta immota consistent, et vere eius pax in his, quae sunt turbata, feliciter redere convalescant.

Hac spe freti, divini praesidii auspicem tibi, ven. frater, ac gregi tuae curae concredito, apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava decembris millesimo octingentesimo trigésimo tertio, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex opere cui titulus « Annali delle scienze cattoliche » auctore De Luca.

CCXCVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas retinendi portam in aedícula publica et sacra, extructa a rev. canonico Ioanne Claudio Zirardini Ravennatensi, in praedio rustico, posito infra limites dioecesis Foroliviensis*¹.

Venerabili fratri
episcopo Rhodiopolitano
Foroliviensis dioeceseos vicario
et visitatori apostolica auctoritate deputato

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Ioannes Claudius Zirardini, metropolitani templi Ravennae canonicus, se animarum salutis prospiciendi cupidum, te annuente atque probante, oratorium seu publicam sacram aediculam extruxisse, quae rurali suae domui adnexa, intra limites Foroliviensis dioecesis est sita. Cum autem vel maxime optaret ex eadem rurali domo aditum in ipsam aediculam patere, iccirco portam in interiori domus parte aperire vellet, qua ingressio in aediculam possit haberi. Itaque supplici cum prece a Nobis petiit, ut hanc veniam ex Nostra indulgentia tribuere velimus.

Nos igitur oratorem et omnes, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio, tibi, venerabilis frater, qui Foroliviensis dioecesis vicarius et visitator apostolicus existis, eas partes imponimus atque mandamus, ut pro tua conscientia et arbitrio, auctoritate Nostra apostolica, facultatem facias, cuius vi, quamdiu familia Zirardini, ex qua orator originem ducit, extiterit, et commemoratam ruralem domum seu fundum obtinuerit, in interiori eiusdem domus parte, porta, de qua habita mentio est, patere possit, et per eam non oratori modo, verum etiam omnibus ex eius familia et domesticis, hospitibus ac finitimis colonis ipsam aediculam adire liceat. Tibi vero curae erit, ut eadem porta diligenter custodiatur, neque aliis usibus inserviat, atque per inscriptionem publico et obvio loco positam constet eandem

domum ecclesiastica immunitate minime frui, volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ecclesiasticae immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die septima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas dispensandi parochos dioecesis Conchensis a lege residendi*².

Venerabili fratri
episcopo Conchensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curasti, te, vel in tua dioecesi lustranda, vel in aliis ecclesiasticis negotiis peragendis virorum opera indigere, qui morum gravitate, prudentiae ac doctrinae laude et religionis studio spectati opem tibi ferre possint. Cum autem eadem tua dioecesis sacerdotum inopia laboret, ac propterea viros eiusmodi dotibus ornatos inter animarum curatores tantum reperire valeas, iccirco a Nobis postulasti, ut ex Nostra indulgentia potestatem tibi tribuere velimus, cuius vi, cum opus fuerit, parochos a residendi lege solvere valeas, quo tibi praesto esse possint.

Nos itaque tuis votis annuere volentes teque peculiari benevolentia complectentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, tibi, venerabilis frater, facultatem facimus atque impertimur, cuius vi, donec Conchensis episcopus fueris, pro tua conscientia et arbitrio, prout necessitas postulabit, tuae dioeceseos parochos, quos magis idoneos existimaveris, ad tempus tantum a residendi lege solvas, eorumque opera vel in dioecesi lustranda, vel in aliis ecclesiasticis negotiis conficiendis libere et licite utaris, ullo absque parochialium eorum reddituum detri-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

mento. Id tamen ea lege concessum volumus, ut quo tempore parochos a propriis paroeciis abesse contigerit, earumdem parochialium ecclesiarum servitio omnino consulatur.

Haec concedimus atque indulgemus, non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non cuiusque parochialis ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

CCXCVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas satisfaciendi praecepto, missam audiendo in cubiculo domus parochialis, ecclesiae posita in agris Valdichianae, dioecesis Montis Politiani*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum apostolici Nostri officii ratio postulet, ut universi dominici gregis saluti omni ope et opera prospiciamus, tum eorum votis libenter annuere solemus, qui ea a Nobis efflagitant, quae in animarum salutem redundare posse cognoscimus.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Franciscus Mazzocchi animarum curator aedis prioralis, sancto Petro apostolo sacrae, in agris Valdichianae intra limites Montis Politiani dioeceseos, parochiale templum

adeo parvum esse, ut paroecianos omnes capere minime possit, quo festis praesertim diebus missae sacro adsint. Quamobrem in cubiculo parochialis domus eidem templo adnexo, fenestram crate crystalloque ornatam, proprio aere extruendam curavit, ex qua templum omne conspicitur, ac sacerdos rem divinam agens commode audiri potest. Itaque idem dilectus filius supplici cum prece a Nobis petiit, ut veniam perpetuo tribuere velimus, cuius vi, omnibus christifidelibus ex illo odeo sacrosancto missae sacrificio adstare liceat, ut festis quibusque diebus ecclesiasticum praeceptum implere possint.

Nos igitur omnes et singulos, quibus haec literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, dilecto filio vicario capitulari ecclesiae Montis Politiani, illius episcopali sede vacante, legitime deputato, eas partes imponimus atque mandamus, ut auctoritate Nostra apostolica, perpetuo facultatem faciat, cuius ope hoc futurisque temporibus omnes christifideles ex odeo parochialis et prioralis templi sancto Petro apostolo sacri in agris Valdichianae, de quo habita mentio est, sacerdoti adstantes, dum sacrum facit, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi, paruisse censeantur. Volumus vero atque mandamus, ut cubiculum, in quo odeum existit diligenter custodiatur, neque aliis usibus inserviat, et odeum ipsum semper crate et crystallo sit munitum.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere iisque omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

¹ Ex Bullario Romano.

CCXCIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus privato sacello excellentissimae domus baronum de Damas erecto in castro, cui nomen d'Ilautefort, dioecesis Petrocoricensis, conceduntur privilegia et indulgentiae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Omnium saluti paterna charitate intenti, sacra interdum loca spiritualibus indulgentiarum muneribus decoramus, ut inde fidelium defunctorum animae Domini Nostri Iesu Christi eiusque sanctorum suffragia meritum consequi, et illis adiutae ex purgatorii poenis ad aeternam salutem per Dei misericordiam perducere valeant.

Expositum Nobis nuper est a dilectis filiis barone de Damas eiusque coniuge, in eorum castro, cui nomen d'Ilautefort intra limites Petrocoricensis dioeceseos publicum esse sacellum, ubi ex apostolica venia sacrum quotidie celebratur. Et quoniam castrum idem ex pluribus circumiectum familiis a parochiali ecclesia longe distat, suppliciter a Nobis petiere, ut altare eiusdem sacelli, privilegio apostolico, perpetuo donetur, itemque ut inibi nonnullis per annum diebus sacrum solemni ritu peragi possit et sanctissimum Eucharistiae sacramentum adorandum proponi iisdemque diebus sacrae indulgentiae lucriferi.

Nos igitur oratorum pietatem plurimum in Domino commendantes eorumque precibus permoti, auctoritate Nobis ab ipso Domino tradita, deque speciali dono illustrare, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ut quandocumque sacerdos aliquis saecularis vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis missam defunctorum pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, ad illud altare commemorati sacelli celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur et Domini Nostri Iesu Christi ac beatissimae Virginis Mariae sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii poenis liberentur, concedimus et indulgemus. Eadem praeterea auctoritate Nostra, facultatem facimus, qua in sacello, de quo agitur, de licentia tamen Ordinarii, tum dominica proxima festo Visitationis b. Mariae Virginis, tum in aliqua quadragesimae dominica per praefatum ipsum Ordinarium praefinienda, sacrificium ex Ecclesiae ritu solemniter celebretur atque eucharistica hostia publicae fidelium

venerationi adoranda proponatur; itemque singulis quibusque christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui praefatum sacellum hisce diebus cuiuslibet anni devote visitaverint ibique pro christiano- rum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, quam etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse misericorditer in Domino elargimur.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus, perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima quarta ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

CCC.

*Creat S. R. E. presbyterum cardinalem Aloysium Brignole et diaconum Nicolaum Grimaldi*².

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE VIGESIMA IANUARI

ANNI MILLESIMI OCTINGENTESIMI TRIGESIMI QUARTI.

Venerabiles fratres

Quae Nos cura numquam non hortaretur ut numerum vestrum supplere pro viribus conaremur, eadem plane cogit Nostris hisce temporibus, omni genere difficultatum implicatissimis. Nimis enim iam multi ex collegiis vestris, dolentes dicimus, vel brevi hoc pontificatus Nostri cursu excesserunt e vita; quo vero magis magnitudo augetur ac multitudo negotiorum, eo plura Nobis necessarii sunt, quorum consilio atque opera tanta sub mole nutans infirmitas Nostra adiuvetur.

Atque utinam, ven. fratres, quod iamdiu optamus, ratio Nos sineret rerum Nostrarum, omnes quae inter vos vacant, sedes implendo, una et Nostrae et Sedis Apostolicae utilitati atque ornameto cumulate consulere, et omnes quorum insignia existunt promerita, antistites hoc honoris praemio remunerare. Sed tamen conamur, quoad possumus, curae huic Nostrae obsecundare et duos saltem in praesentiarum S. R. E. cardinales creare constituimus. Ambo sunt muneribus perfuncti, per quae de more proximus ad hunc gradum esse solet ascensus,

¹ Ex Bullario Romano.² Ex Archivio Brevium ad Principes.

iidemque digni, quorum generis, ingenii animique ornamenta, ac mentem Nobis eidemque S. Apostolicae planissime addictam, insuper fidelem; assiduam ac decoram adhibitam operam, hac dignitatis amplitudine, honestandam putamus.

Est autem ex his alter Iacobus Aloisius Brignole archiepiscopus Nazianzenus protonotarius apostolicus, Camerae Nostrae thesaurarius generalis in aerario publico administrando integerrime versatus, antea Florentiae nuntius apostolicus, studio utilitatis decorisque Sanctae huius Sedis, omnisque virtutis exemplo apprime probatus, idemque pro-commissarius quatuor legationibus regundis prudentia, aequitate, humanitate eximiam laudem consecutus.

Alter vero est Nicolaus Grimaldi item protonotarius apostolicus, gubernator Urbis, cuius, praeter ceteras animi dotes, in hoc fungendo munere studium tuendae publicae tranquillitatis, ac tum in illo quod prius gesserat tot annos auditoris Camerae locumtenens, tum in altero, cum secretarius fuit congregationis Consultae, sanitatis publicae maxime sollicitus, ingenium, sedulitas, incorrupta iustitia mirifice enituerunt.

Ad maiorem itaque Dei gloriam et S. R. E. utilitatem ac decus intendimus creare cardinales Iacobum Aloysium Brignole archiepiscopum Nazianzenum, Camerae Nostrae thesaurarium generalem, et Nicolaum Grimaldi gubernatorem Urbis.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra creamus S. R. E. cardinales

presbyterum quidem

Iacobum Aloysium Brignole

diaconum vero

Nicolaum Grimaldi

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

CCCI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur confirmatio cessionis iurispatronatus cappellaniae laicalis in aede s. Mariae Novae, oppidi Montiselparis, favore familiae Pelli, eiusdem loci, dioecesis Montis Alti ¹.

Venerabili fratri
episcopo Montis Alti

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius clericus Achilles Pelli istius dioecesis, se rite iam potiri laicali cappellania, quae in aede sanctae Mariae Novae in oppido Montelpare, intra limites tuae dioeceseos instituta, ex parte ad patronatum familiae suae pertinet. Addit praeterea, se in eiusdem cappellaniae iura propugnanda magnam pecuniae vim impendisse atque in ipsum aliorum patronorum iura collata fuisse. Quo vero hac in re magis tutus esse possit, supplici cum prece a Nobis petiit, ut eiusmodi iurium cessionem, auctoritate Nostra apostolica, munire velimus eamque cappellaniam tamquam pium legatum oratoris familiae ita declarem, ut etiam feminae illo possint frui, quoties eiusdem familiae mares non fuerint.

Nos itaque oratorem omnesque alios quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, gravique a te accepto testimonio, ex quo res ita se habere cognovimus prout expositae, nullumque alieni iuris detrimento esse perspeximus, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut iurium cessionem oratori, rite ab aliis factam, de commemorata cappellania, auctoritate Nostra apostolica, confirmes, eamque cappellaniam tamquam pium legatum ad ipsius oratoris familiam pertinens perpetuo ita declares, ut eo orator eiusque legitimi haeredes atque etiam feminae, quoties eadem in familia mares non fuerint, dummodo in catholica religione perseverent, libere et licite frui possint et valeant. Id tamen ea lege concessum volumus, ut onera omnia cappellaniae inhaerentia vel diligentissime impleantur, eaque impleta esse penes istam episcopalem curiam quotannis probetur, utque ecclesiastica iura sarta tecta sint.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandoque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et

¹ Ex Bullario Romano.

inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die trigesima prima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

CCCII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur confirmatio concordiae initae a monachis Camaldulensibus Montis Coronae et episcopo Perusino super renunciatione curae animarum existentis in ecclesia ipsorum monachorum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In sublimi principis apostolorum Cathedra, nullis certe Nostris promeritis, sed arcano divinae providentiae consilio collocati, ac propterea de universi dominici gregis salute vehementer solliciti, pastoralis Nostrae vigilantiae curam in religionis praesertim familias convertere debemus, ut earum alumni memores semper vocationis eorum, uni Deo relictis omnibus, expeditius ac propius adhaereant, atque euntes de virtute in virtutem aemulentur charismata meliora, et in illustria eorum patrum exempla intuentes, eandem, quam ipsi, consequantur coronam. Quamobrem libenter quidem eorum religiosorum preces excipere solemus, qui ea

a Nobis efflagitant, quae ad maiorem ipsorum spiritualem utilitatem assequendam pertinere posse cognoscimus.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii supremi moderatores fratrum Eremitarum ordinis Camaldulensis congregationis Montis Coronae, ipsos gravissimis de causis impense cupere illius abbatiae paroeciam abdicare eamque perpetuum in modum venerabili fratri episcopo Perusino omnino cedere, ut ipsi magis magisque absconditam in Christo vitam agere atque in caelestium tantum rerum commendatione defixi esse possint. Supplici ergo cum prece a Nobis postularunt, ut eis, hac in re, auctoritate Nostra apostolica, occurrere velimus. Atque hac de causa dilectus filius Dionysius Maria eiusdem ordinis atque Montis Coronae abbatis praeses a supremis ipsis moderatoribus ad eiusmodi negotium conficiendum in urbem missus, conventionis cum venerabili fratre episcopo Perusino ineundae, articulos, Nobis exhibuit, quos hisce Nostris literis inserendos mandavimus, nempe:

I.

I superiori generali degli Eremiti Camaldolesi di Monte Corona per motivi ben noti a Sua Santità ed alla sacra congregazione de' Vescovi e Regolari rinunziano, donano e concedono in perpetuo a monsignor vescovo di Perugia la maestosa chiesa della loro badia di Monte Corona, unitamente al suo vasto sotterraneo, non riserbandosi per se altro che la parte a tergo dell'altare maggiore con la cappella di Maria santissima, nominata Capitolo delle colpe, coro e sacrestia, e cotal divisione dovrà farsi per mezzo di grosso muro da innalzarsi dal piano dell'altare maggiore nella navata di mezzo insino alla volta della chiesa, nella destra navata in dirittura del primo muro, ed alla sinistra nell'arcata a cornu epistolae dell'altare del santissimo crocifisso.

II.

Rinunziano al detto monsignor vescovo la parrocchia e cura di anime che è in detta badia, concedendo ad esso ogni diritto di nomina del parroco e suo cappellano.

III.

Promettono di assegnare una sufficiente congrua pel mantenimento di detto parroco o cappellano, qual congrua dovrà stabilirsi di unanime consenso fra monsignor vescovo di Perugia ed i superiori generali di Monte Corona.

¹ Ex Bullario Romano.

IV.

Promettono di fondare una dote sufficiente per una terza messa tutti i giorni festivi.

V.

Cedono al detto monsignore ogni diritto ch'essi possono avere nella direzione o amministrazione della compagnia del santissimo Sacramento, eretta già da più secoli nella detta chiesa, non volendo per l'avvenire, che nè il p. censuario, nè alcun altro degli eremiti s'ingerisca in essa direzione o amministrazione.

VI.

Promettono di dare nell'atto della consegna di detta chiesa tutti quegli arredi sacri che saranno necessari al decente culto divino, e fatta che sia una volta questa consegna, null'altro possa da essi pretendersi.

VII.

Donano e concedono in perpetuo la casa parrocchiale nel modo che si trova al presente con dichiarazione di non volere altro aggiungere, essendo detta abitazione assai comoda e sufficiente.

VIII.

Il parroco dovrà aver l'ingresso nella chiesa mediante una porta che verrà aperta nel cortile della casa parrocchiale, quale va a riuscire a tergo dell'altare di Maria santissima delle Grazie nel sotterraneo.

IX.

Non potranno mai que' parrocchiani che ab antiquo fino al presente sono stati esenti dal pagare le decime, essere da niuno costretti a pagarle, ma per sempre dovranno godere questo privilegio di esenzione.

X.

Affinchè poi si conservi la memoria dell'antica padronanza sarà il signor parroco pro tempore tenuto a fare nel giorno titolare della chiesa un'oblazione di due cerei del peso di libbre quattro in tutto al p. priore di Monte Corona, o ad altro religioso da esso commesso, in tempo della messa parrocchiale.

XI.

Che sia chiusa con muro grosso la porta laterale della chiesa che mette nel claustro del

monistero, come pure quelle finestre del sotterraneo che sporgono al detto claustro.

XII.

Saranno opportunamente chiusi quei finestroni del campanile che riguardano l'interno del monistero, e sarà cura del parroco pro tempore conservare detta chiusura, come ancora tutti i muri di contatto, e della chiesa e della casa parrocchiale, liberi da ogni onerosa servitù.

XIII.

Che il monistero dell'abbazia da qui innanzi abbia da considerarsi come semplice ospizio e luogo di amministrazione, ove abbiano a fare l'ordinaria loro residenza il p. cellerario e p. censuario con quel numero di conversi o oblati convenevole all'azienda. Ma con ciò non viene escluso che qualche eremita possa per motivi di salute ivi dimorare per alcun dato tempo.

XIV.

S'inculca infine al p. priore di Monte Corona di chiamare all'eremo di quando in quando, segnatamente nelle feste principali, quei religiosi, che pel fine all'articolo XIII espresso saranno stabiliti alla badia, affinchè in essi conservisi per quanto è possibile l'amore al ritiro e solitudine, ed essendo in realtà membri della famiglia di Monte Corona, perciò non tralascino tanto facilmente il sabbato di assistere al capitolo delle colpe: ed i padri cellerario e censuario potranno intervenire ancora a tutti i capitoli conventuali che si faranno all'eremo, tanto per la recezione dei novizi, quanto per altri interessi.

D. DIONISIO MARIA

er. cam. di Monte Corona
superiore della badia di Monte Corona
incaricato dai pp. superiori generali.

Nos vero rem omnem venerabilibus fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus Carolo Odescalchi episcopo Sabino et congregationis negotiis episcoporum et regularium praepositae praefecto, et Placido Zurla Nostro in alma urbe vicario in spiritualibus generali diligentibus ac maturo examine perpendendam commisimus. Itaque cum clare aperteque noverimus, ex huiusmodi paroeciae cessione non mediocrem in commemoratos fratres utilitatem redundare, de eorumdem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio atque sententia, precibus et votis ipsorum fratrum eremitarum ordinis congregationis Camaldulensis Montis Coronae annuendum existimavimus.

Quocirca omnes et singulos quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, commemoratae paroecliae cessionem venerabili fratri episcopo Perusino a praefatis fratribus eremitis ordinis Camaldulensium congregationis Montis Coronae perpetuo faciendam, et conventionis articulos hisce literis insertos, auctoritate Nostra apostolica, tenore praesentium, approbamus, confirmamus et apostolicae firmitatis robore munimus. Ut vero eiusmodi res omnibus prospere feliciterque eveniat suumque exitum obtineat, eidem venerabili fratri episcopo Perusino omnes et singulas opportunas facultates tribuimus, quibus eadem Nostra apostolica auctoritate, servatis iis, quae servari opus est, pro singulari eius cura, prudentia atque consilio, ea omnia rite perficienda curet, quae hac super re confici oportet.

Haec volumus, concedimus, indulgemus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati fratrum eremitarum ordinis atque abbatiae et paroecliae, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis, superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima prima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

CCCIII.

BULLA

*Qua fit imminutio festorum in dioecesi Novae Granatae in America Meridionali*¹.

Venerabilibus fratribus
archiepiscopo et episcopis
aliisque ordinariis praesulibus ditionis
Novae Granatae in America Meridionali

GREGORIUS EPISCOPUS

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Aeterno rerum conditori beneficiorum eius solemnioribus festis et diebus praescriptis dicamus sacramusque memoriam, ne ad humana quaeque negotia animum continenter intendentes illius a quo omne Nobis bonum derivat, volumine temporum ingrata subrepat oblivio. Hinc Nos qui arcano divinae providentiae consilio totius catholici gregis cura urgemur, omnem curam omnemque sollicitudinem adhibere debemus in praescribendis festis earumque celebratione, ita tamen ut dum spirituali populorum utilitati prospicimus, temporalibus eorum necessitatibus opportune ac salubriter, pro temporum et locorum ratione providere curemus.

Expositum Nobis nuper est, eorum nomine, qui summam imperii tenent in ditione, quam vocant Novam Granatam in America Meridionali, ex multiplici dierum festorum numero incommoda quamplurima, ne dum in rerum temporalium detrimentum, sed in ipsarum fidelium animarum perniciem exoriri. Immensa enim illius regionis amplitudo et parvus incolarum numerus efficiunt, ut maior agrorum pars in peramplis latifundis dispersa a civitatibus et oppidis ubi ecclesiae reperiuntur parochiales distet quam maxime, et nonnulli ex iis, in quibus fides languescit, ab itineris difficultate distracti, ad ecclesiam nequaquam pergant, diesque festos absumant in comensationibus, in impudiciis et in iurgiis, e quibus aliquando emergunt etiam homicidia; caeteri vero fide ferventes, ut festivitates iuxta Ecclesiae praecepta sanctificent, dies impendunt integros in itinere. Quare quum breve ipsis pro agris colendis interdum tempus supersit, terra inculta

¹ Ex Bullario Romano.

remanet et eorum familiae miseriis et aerumnis premuntur. In civitatibus autem et oppidis, ubi commercio et artibus sunt cives addicti, ex nimia festorum frequentia zelus religionis vilescit, otium eos allicit et iocis, contentionibus, ebrietatibus et luxuriis se devoyent, ita ut vel a paucis dies festi iuxta ecclesiasticum praeceptum agantur. Ad perniciosa haec porro scandala et incommoda praecavenda enixis precibus a Nobis petiere, ut dierum festorum numerum in dioecesis praefatae ditionis, quam Novam Granatam appellant, imminuere velimus.

Nos itaque rebus omnibus mature perpensis, praedecessorum Nostrorum ac praesertim fel. rec. Benedicti XIV, Pii VI, Pii VII et Leonis XII Romanorum pontificum vestigiis inhaerentes huiusmodi precibus benigne annuere existimavimus, vehementer in Domino sperantes, hanc ecclesiasticae disciplinae relaxationem salutare remedium aeternae saluti comparandae et humanae vitae honestae sustentandae allaturam.

Omnes ergo et singulos praefatae ditionis incolae peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, venerabilibus fratribus archiepiscopo et episcopis aliisque ordinariis eiusdem ditionis in America Meridionali, harum literarum vi, committimus et mandamus, ut si ita se res habent, prout expositae, auctoritate Nostra apostolica, dies festos in quibus obligatio sacrum audiendi et a servilibus laboriosisque operibus vacandi iniuncta est, contrahant et reducant ad sequentes tantum, nimirum ad omnes dies dominicos infra annum, ad dies festos Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, sacratissimi Corporis Christi et Nativitatis Domini Nostri Iesu Christi; ad quinque festa beatae Virginis Mariae, nempe Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis, ac demum ad festa sanctorum apostolorum Petri et Pauli et Omnium Sanctorum. Dies autem dicatus sanctis patronis uniuscuiusque provinciae aut civitatis vel oppidi transferatur ad diem dominicam proxime sequentem, nisi contingat in una ex enunciatis festis diebus ut supra servatis. In die vero s. Iosepho beatae Mariae Virginis sponso sacra, adimpleto per fideles praecepto audiendi sacrosanctum missae sacrificium, liceat laboribus servilibusque operibus incumbere.

In caeteris autem festis diebus quibuscumque sive ab hac Apostolica Sede praeceptis, sive a synodis provincialibus aut dioecesanis, sive a consuetudinibus vel alia quacumque causa praescriptis, christifideles ab obligatione, sive sa-

crum tantum audiendi, sive a servilibus operibus abstinendi, ipsi venerabiles fratres alique ordinarii praesules adimant ademptosque pro eorum prudentia et conscientia declarent. Volumus praeterea, ut praefati antistites eadem apostolica auctoritate, omnes incolae absolvant ab obligatione, si qua ea sit ieiunandi in pervigiliis dierum festorum, sic ut supra ablatorum, adiecta vero lege hanc ieiunii obligationem transferendi in singulas sextas ferias et sabbatos adventus Domini Nostri Iesu Christi, in quibus tamen ipsis vesci liceat lacticiis et ovis.

Haec concedimus atque mandamus, declarantes ex hac dierum festorum imminutione nihil innovatum censi circa ea omnia, quae respiciunt sacram liturgiam in ecclesiis servandam, ac propterea in memoratis diebus tum servitium chori, tum missarum celebrationes atque aliae ecclesiasticae functiones ut antea erunt peragendae; itemque decernentes hasce literas vim omnem habere.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, ac praesertim constitutione sanctae memoriae Urbani pp. VIII praedecessoris Nostri, quae incipit *Universa*, nec non ditionis praefatae eiusque dioecesium etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque speciali mentione dignis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima prima ianuarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno tertio.

CCCIV.

BULLA

*Qua fit erectio ecclesiae parochialis in civitate Norensi*¹.

¹ Ex Bullario Romano.

Venerabili fratri
archiepiscopo Arborensi
uti administratori ecclesiae episcopalis
Galtellinensis Norensis
apostolica auctoritate deputato

GREGORIUS EPISCOPUS

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad supremæ Apostolicæ Sedis solium divina disponente clementia, meritis licet imparibus evecti, inter plurimas gravissimasque muneris Nostri curas, quibus undique premimur, eas potissimum pastoralis cordis affectu amplectendas esse putamus, quæ iuxta vigilantium ecclesiarum praesulum vota meliori mensarum episcopalium statui et decentiori sacrorum ministrorum sustentationi conducere videntur.

Sane pro parte tua Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias videlicet de anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo nono in erectione maioris, quæ etiam parochialis existit, ecclesiae Norensis universo illius capitulo, qui archipresbyteratu, dignitate inibi post pontificalem maiori et unica, nec non sex canonicatibus, poenitentiaria et theologali prae-bendis comprehensis constat, tam habitualis quam actualis eiusdem maioris ecclesiae parochianorum cura concredita, ac pro dicti capituli dotatione ultra alia quaedam, etiam bona in Norensi dioecesi sita olim ad Societatem Iesu tunc in illis partibus suppressam spectantia applicata fuerunt. Sed cum eo tempore bona ista nonnullis assignationibus pro tunc existentium societatis membrorum alimoniis gravata reperirentur, ideo duae pensiones annuae, una videlicet biscentum super archiepiscopalis Calaritanae, et altera centum scutorum monetæ Pedemontanae super episcopalis Civitatis mensarum respective fructibus per illarum praesules seu administratores archipresbytero ac poenitentiario et theologali canonicis dictae maioris ecclesiae, usque dum integre praefatarum assignationum cessationi, per obitum dictorum sociorum superstitum locus fieret, persolvendae, apostolica auctoritate reservatae extiterunt, lapsu tamen temporis societate praedicta in Sardiniae regno revocata et annua non levi praestatione ab administratoribus montis Redemptionis in ipsa ditione existentis persolvenda eidem societati, constituta singuli bonorum praefatorum redditus enunciato monti ad aliquam pro solutione huiusmodi illi dandam compensationem attributa fuerunt. Verum Calaritano et Civitatensi desuper conquerentibus antistitibus humiliterque petentibus, ut ab onere dictarum pensionum ad tempus impositarum exsolverentur, ac te uti ecclesiae Galtellinensis Norensis administratore rogato, ut modum proponeres quo mensarum praefatarum indemni-

tati ac archipresbyteri et canonicorum dictae maioris ecclesiae providentiae opportune consulere, huius rei propositio libenti animo a te suscepta est, qui cum maximo cordis tui moerore iam conspiciens curam animarum praedicta ea quam illa expetit diligentia a capitulo Norensi minime exerceri ob simultaneum parochialium munerum et capitularium officiorum adimplementum praecipuam tuam pastorem sollicitudinem ad his occurrendum convertisti, et cum archipresbyteratus praedictus ac canonicatus sub titulo sanctae Rosae Viterbiensis praefatae maioris ecclesiae, atque insuper una di Siniscorta et altera plebania nuncupata di Bitti, ac alia di Fonni, et alia di Lusa, atque alia di Olzai, et alia di Torpè, ac alia di Orosei, nec non reliqua di Mamoiada respective locorum parochialis ecclesiae Galtellinensis Norensis dioecesis certo, quem Nos praesentibus haberi volumus pro expresso modo extra Romanam curiam vacaverint et vacent ad praesens, aptissima tibi visâ est occasio ad opportunitum praemissis omnibus afferendum remedium. Si enim, sicut eadem petitio subiungebat, canonicatus ipse, sic vacans, in curatam praebendam pro presbytero, qui una cum duobus vel etiam pluribus, si res exoptulef, presbyteris coadiutoribus ab eo dependentibus universam curam praedictam per se exerceret, erigeretur. Ac memoratis Calaritano et Civitatensi antistitibus ab onere dictarum praestationum ad archipresbyteratus ac poenitentiariae et theologalis praebendarum praefatarum favorem penitus exsolutis pensiones infrascriptas super uberrimis dictarum parochialium ecclesiarum redditibus perpetuo reservarentur, aliaeque imutationes in enunciato capitulo per te, vigore infrascriptae facultatis tibi a Nobis, ut infra, tribuendae, fierent; hac quidem valida dispositione servitium parochianorum dictae maioris ecclesiae per vigilem huius canonici curati eiusque coadiutorum industriam et operam accurate expleretur ac conveniens daretur modus, quo earumdem assignationum deficientiae non solum, sed congruae etiam canonici curati coadiutorum praefatorum stipendio opportune consulere. Quare pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tuis votis in praemissis favorabiliter annuere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur specialem gratiam facere volentes ac Iosephum et Michaellem infrascriptos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes, nec non literarum apostolicarum super praefata dictae maioris ecclesiae erectione editarum tenores etiam veriores ac datam eisdem praesentibus pro expressis haben-

tes, huiusmodi supplicationibus inclinati tibi, ut tu, vocatis qui fuerint ad id vocandi, pensiones supradictas ad tempus super enunciatis Calaritana et Civitatensi mensis impositas, ut praefertur, cassatas et extinctas, ac nullum eidem capitulo super dictis bonis ex patrimonio Iesuitico provenientibus ius competere illaque memorato monti Redemptionis appropriata esse apostolica tibi specialiter et expresse delegata auctoritate declarare, dictisque archipresbytero et canonicis praeter infrascriptum a concursus experimento et huiusmodi animarum curae exercitio perpetuo exoneratis, canonicatum praefatum sub titulo sanctae Rosae Viterbiensis sic vacantem in canonicatum curatum, qui sit liberae, ut prius, collationis, et de quo praevio concursu disponi debeat, cuique praecipuum primaria parochianorum totius paroeciae eiusdem maioris ecclesiae animarum cura imminet, pro uno presbytero in theologia magistro vel iure canonico laureato, qui una cum presbyteris auxiliariis, ut infra, ei assignandis, curam huiusmodi exercere, catechesim facere, evangelium populo explanare, christianam doctrinam pomeridianis horis pueros edocere, missam pro eodem populo singulis de praecepto Ecclesiae festis diebus celebrare, ecclesiastica sepulturae officia defunctisolvere caeteraque parochialia munia obire teneatur. Secus vero quoties in curae huiusmodi exercitio legitime occupatus fuerit, tamquam in choro praesens, et de quotidianis distributionibus particeps esse censeatur, eadem tibi delegata auctoritate sine alicuius praeiudicio perpetuo erigere. Et quoniam ex oneribus praefato canonicatui curato iniunctis christianae dicti populi institutioni satis provisum esse videtur, hinc canonico theologo enunciatae maioris ecclesiae ab onere sacram in ea explicandi scripturam absoluto, illi quod ex nunc in posterum scholis seminarii puerorum ecclesiastici Norensis clericos ac theologiam scholastico-dogmaticam erudire debeat ipse, delegata auctoritate, perpetuo quoque inungere.

Ad facilius autem constituendam tam archipresbyteratus ac poenitentiariae et theologalis praebendarum, quam noviter erigendi canonicatus curati praefatorum integram dotationem ab eodem archipresbyteratu annuam summam tercentum scutatorum dictae monetae, et a canonicatu sub titulo sanctae Rosae Viterbiensis omnes fructus, redditus et proventus illis ex decimis territorii Norensis iuxta praefatum ipsius maioris ecclesiae erectionem respective attributos; capitulo vero praedicto singulos proventus de stola nuncupatos, denique a praefata parochiali ecclesia di Siniscola dimidiam illius reddituum ex decamanis agris tantum ei obvenientium partem simili delegata auctoritate etiam perpetuo dismembrare. Ac ex nunc videlicet unam centum super di Bitti, et alteram

quingenta super di Fonni, atque aliam quingenta super di Lusa, ac aliam quingenta super di Olzai, nec non aliam quingenta super di Torpè. Ex nunc vero prout ex tunc et e contra postquam scilicet biennium monti Redemptionis praefato debitum effluerit, unam quingenta super di Orosei, et alteram pariter quingenta super di Mamoiada parochialium ecclesiarum praedictarum, atque insuper reliquam pensiones annuas similiter quingenta scutorum monetae huiusmodi super paroeciae di Oruni dictae Galtellinensis Norensis dioecesis, quae pinguibus pariter dotata est redditibus, et cuius vacationi, ut infra, locus fiet, respective fructibus, redditibus et proventibus pariter, delegata auctoritate, similiter perpetuo reservare. Nec non archipresbyteratui ex nunc medietatem fructuum decimalium ad parochialem ecclesiam di Siniscola, ut praefertur, spectantium, expressa tamen sub lege, quod onera ob id perferenda aequa parte ab archipresbytero et ipsius parochialis ecclesiae rectore persolvantur, ac ex nunc prout ex tunc et e contra postquam scilicet biennium praedictum effluerit ac vacationi praefatae parochialis ecclesiae di Oruni locus factus fuerit, ultimo dictas tres pensiones annuas summam centum quingenta scutorum monetae huiusmodi insimul constituentes.

Et insuper canonicatui curato noviter, ut praefertur, erigendo, dictam annuam assignationem ab eodem archipresbyteratu, ut supra, dismembrandam, et primodictam centum scutorum monetae similis ac singula emolumenta di stola nuncupata ab exercitio curae animarum provenientia, cum onere tamen summam centum scutorum paris monetae infrascriptis eius coadiutoribus quotannis persolvendi. Praeterea poenitentiariae et theologali praebendis supramemoratis secundo, tertio, quarto et quinto dictas pensiones annuas simili delegata auctoritate perpetuo pariter applicare et appropriare. Cum vero completae dispositioni ad exercitium curae animarum praedictae expeditius reddendum propositae minime consultum foret, nisi canonico curato certi numero praesto sint presbyteri, qui illi in partibus explendis muneribus praebeant adiumentum et in enunciata maiori ecclesia tria erecta sint perpetua simplicia, personalem tamen residentiam requirentia ac servitium chori adnexum habentia beneficia ecclesiastica Domerie nuncupata, quae sicut accepimus, de iurepatronatus laicorum ex fundatione vel dotatione existunt, hinc hodiernis et futuris illorum possessoribus ipsum canonicum curatum in praefato curae animarum exercitio coadiuvandi, sub eius tamen dependentia et cum hoc quod dum in illo rite occupati fuerint, tamquam in choro praesentes, nullis ob id amissis distributionibus quotidianis habeantur, de consensu dilectorum filiorum modernorum

dictorum beneficiorum patronorum, praefata delegata auctoritate onus iniungere, facta eidem canonico curato potestate duos presbyteros vice-parochos nuncupandos et ab ordinario loci praevio examine approbandos, in sui adiutorium seligendi, quatenus dictorum beneficiatorum auxilium ei minime sufficere arbitretur, aut unum vel etiam singula ex memoratis beneficiis in canonicatus in posterum erigantur, et demum cum rationi consonum sit, quod iis quibus novum onus imponitur, nova etiam merces retribuatur, tribus beneficiatis, vel his deficientibus duobus presbyteris vice-parochis praefatis annuam summam centum scutorum dictae monetae inter eos aequali portione dividendam et per dictum canonicum curatum, ut supra, de semestri tamen in semestre posticipate persolvendam eadem delegata auctoritate perpetuo quoque assignare.

Ut autem dicti populi commoditati satis occurrere possit, singulis ex archipresbytero et canonicis dictae maioris ecclesiae munus christifidelium confessiones tam intra quam extra ipsam ecclesiam diu, et ad Ordinarii libitum excipiendi, ea tamen lege, quod quoties in huiusmodi officio occupati fuerint choro interesse absque ulla quarumlibet distributionum deperditione censeantur, ipsa delegata auctoritate, etiam perpetuo adiacere et ad aliquam compensationem pro emolumentorum stolae, aliorumque parochialium proventuum amissione dicto capitulo afferendum communi illius massae cum parte decimalium fructuum territorii Norensis, quae dos canonicatus sanctae Rosae Viterbiensis nunc in curatum erigendi constituebatur, per quotidianas distributiones inter singulos capitulares dispartiendam, dicta delegata auctoritate similiter perpetuo attribuire. Ac nihilominus archipresbyteratum, cuius biscentum quinquaginta, computatis vero distributionibus quotidianis aliisque incertis biscentum octuaginta quinque, dilecto etiam filio Iosepho Musio presbytero recepto prius ab eo Nostro et Romanae Ecclesiae nomine, fidelitatis debitae solito iuramento iuxta formam, quam sub bulla Nostra mittimus introclusam. Canonicatum curatum autem saepedictum, cuius biscentum, computatis vero distributionibus quotidianis aliisque incertis biscentum quinquaginta ducatorum auri de Camera, secundum communem aestimationem valorem annuum non excedunt, dilecto pariter filio Michaeli Ghisu etiam presbytero in theologia magistro, etiamsi concursus super eodem canonicatu minime habeatur, conferre et de illis respective providere, dictoque Iosepho, ut ipse ratione praefati archipresbyteratus gradum magisterii in theologia, vel doctoratus, aut licentiae iurae in decretis suscipere minime teneatur, pari delegata auctoritate, concedere et indulgere; et denique alia omnia, quae tu in praemissorum omnium executione pro tuis

arbitrio et conscientia salubriter in Domino expedire iudicabis desuper disponere libere et licite valeas, plenam licentiam et facultatem dicta apostolica auctoritate, earumdem tenore praesentium concedimus et impertimur.

Nos enim declarationem, erectionem, iniunctionem, dismembrationem, reservationem, applicationem, assignationem, adiectionem et attributionem huiusmodi per te vigore dictae facultatis, ut praefertur, faciendas ex nunc prout ex tunc et e contra, postquam tamen illae factae fuerint, semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, ac ab omnibus ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, firmiter et inviolabiliter observari; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus.

Non obstantibus praefatis literis, in ea tantum parte quae eisdem praesentibus adversari potest, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictaeque maioris ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum nil penitus omissum, et forma in illis tradita, observata inserti, forent eisdem praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide pro hac vice dumtaxat, harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem quod praefata di Oruni, quam Iosephus ab annis trigintaquatuor, nec non parochialis altera ecclesia oppidi di Gorosei dictae Galtellinensis Norensis dioecesis, quam Michael praefatus ad praesens obtinet, per solam praesentis gratiae concessionem vacent eo ipso, ita ut de illis per Sedem Apostolicam tantum disponi possit. Volumus etiam quod dictus Iosephus antequam praefati archipresbyteratus possessionem adipiscatur fidem catholicam iuxta articulos iampridem a Sede Apostolica praefata propositos in tuis manibus

emittere, illamque sic emissam ad dictam Sedem sine mendis cum sui tuique subscriptione quantocius transmittere teneatur, alioquin archipresbyteratus praefatus vacet eo ipso.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto kalendis februarii, pontificatus Nostri anno tertio.

CCCV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus gratias agit episcopo Mindensi in partibus infidelium, qui Pontifici dono dedit librum praeseferentem descriptionem magnifici templi extructi in terra Possanei a marchione Antonio Canova, donatoris consanguineo¹.

Venerabili fratri
Ioanni Baptistae Sartori
episcopo Mindensi in partibus infidelium

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pulcherrimum librum Nobis a te missum, spendidissimis typis excussum, atque imaginibus graphice expressis ornatum, quam libentissime accepimus, ex quo magnifica moles, amplitudo, dignitas, venustas, atque elegantia uno veluti oculorum ictu conspicitur templi, quod Possanei a clarissimo viro tuo ex matre fratre fel. rec. Antonio marchione Canova excogitatum atque inchoatum, ingenti eiusdem Antonii peculiari pecuniae vi, a te vero singulari cura et studio, ac maiore etiam, quam legata summa perfectum et absolutum, ac solemnibus caeremoniis rite consecratum, cum eius rei ergo, a rec. me. Leone XII praedecessore Nostro Mindensis episcopus fueris renuntiatus. Equidem idem liber exquisito sane artificio et mira industria elaboratus, parique eruditionis supellectile illustratus, eo Nobis gratior fuit, propterea quod Nostram in mentem magis magisque praestantissimi illius viri memoriam omnibus iucundissimam revocavit, de cuius laudibus nulla umquam aetas conticescet. Ipse enim tot egregiis animi ingeniique dotibus clarus, Phidiacam artem tanta cum laude excoluit, et ad exquisitissimam graecorum consuetudinem atque ad germanam naturae similitudinem restituit, ut memoria nostra eiusdem artis princeps ab omnibus iure meritoque dictus et habitus. Neque solum eius artis praestantia, ac tot pene spi-

rantibus signis suum ille nomen immortalitati commendavit, verum etiam, quod certe omni laude dignum, eximia pietate, religione, in hanc Petri cathedram observantia, liberalium artium tutela et effusa in egenos liberalitate omnium sibi animos ita devinxit, ut a fel. rec. Pio VI et Pio VII praedecessoribus Nostis, aliisque summis principibus semper fuerit amplissimis cumulatus honoribus. Tu vero, venerabilis frater, illius viri consiliorum socius et particeps, ac singulis quibusque in rebus comes, eiusque honorum haeres, ipsius celebritati ac famae tuis virtutibus vel maxime consulis. Perspecta enim Nobis est tui ingenii vis, singularis tua pietas, religio, probitas et amoeniorum literarum ac severiorum disciplinarum amor cum summo in Nos et hanc Apostolicam Sedem obsequio coniunctus. Cuius quidem tui in Nos obsequii testimonium fuit venustissimus liber, quem Nobis nuper offerendum curasti. Quamobrem pro certo habeas volumus Nobis eiusmodi opus multis de causis gratissimum fuisse, Nostramque in te voluntatem ob egregias tuas dotes propensam semper fore. Itaque te mutuae charitatis affectu complectimur, tibi que venerabilis frater, apostolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCVI.

LITTERAE APOSTOLICAE.

Quibus fit confirmatio constitutionum societatis nuncupatae misericordiae, sub titulo beatae Mariae in sua conceptione immaculatae².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad supremum militantis Ecclesiae regimen, nullis certe Nostis promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio evecti, ac propterea gravissima universum Christi gregem Nobis concreditum pascendi regendique sollicitudine continenter districti, maxima quidem vigilantia curare debemus, ut omnes christifideles firmi et stabiles in fide, per bona opera certam eorum vocationem faciant, et crescentes in gratia et cognitione Domini Nostri et Salvatoris Iesu Christi vitam assequantur aeternam. Nihil itaque Nobis potius, quam ut christiana plebs divini verbi praeconio ad pietatem religionemque rite informetur quo fidei mysteriis mo-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

rumque disciplina optime instituta non circumferatur omni vento doctrinae in nequitia hominum, neque deflectat a viis Domini. Quamobrem summopere cupimus, ecclesiasticos existere viros, qui in societatem coacti, divinae gloriae atque animarum amore inflammati, exhibeant semetipsos sicut Dei ministros in laboribus, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu Sancto, in charitate non ficta. Neque id tantum, verum etiam optamus ipsos pro animarum bono ita laborare, ut recte tractantes verbum veritatis, tamquam operarii missi a patrefamilias in vineam suam, eam excolant, ex eaque fructum referant ac pro viribus contendant quo fulgeat in populis illuminatio evangelii gloriae Christi, annuntiantes testimonium eius non iam in suasibilibus humanae sapientiae verbis, sed in ostensione spiritus atque virtutis: quos quidem ecclesiasticos viros singulari Nostra benevolentia prosequi censemus, hisce potissimum asperrimis christianae et civilis reipublicae temporibus, quibus monstrosa quaedam opinionum commenta e tenebris erupta liberius in dies summo cum bonorum detrimento debacchari non dubitant. Ex quo evenit ut magno paterni Nostri animi dolore vel moerore potius, non pauci inter christifideles reperiantur, qui ab sanctissimis catholicae religionis institutis adsciscentes, secuti sunt magistros prurientes auribus, illusores, ambulantes in impietatibus, qui iura quaeque divina et humana labefactare et funditus evertere moliantur, libertatem quidem promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis.

Non mediocriter itaque animi Nostri voluptate accepimus dilectos filios presbyteros societatis Misericordiae sub titulo beatae Mariae in conceptione sua Immaculatae, missionariorum, ut aiunt, munere fungentes, nihil aliud spectare ex eiusdem societatis instituto, quam divini verbi praeconio operam dare, christianam plebem Dei mandata morumque disciplinam edocere, spirituales exercitationes peragere, iuvenes diligenter religioseque instituere et omni cura in animarum salutem procurandam incumbere. Ut autem eiusmodi societas, quae primum Lugduni anno millesimo octingentesimo octavo, postea Lutetiae anno millesimo octingentesimo decimo quarto instituta, Deo miserante, magis magisque vigeat ac floreat, iidem dilecti filii supplici cum prece a Nobis postularunt, ut societatem ipsam eiusque leges auctoritatis Nostrae apostolicae robore muniri velimus. Nos vero eiusdem societatis leges venerabilibus fratribus Nostri Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositis examinandas commissimus, ac de eorumdem venerabilium fratrum Nostrorum consilio probandas censuimus, atque ut omnem vim habeant, hisce Nostri apostolicis literis inferendas mandavimus.

CONSTITUTIONES

societatis dictae misericordiae
sub titulo b. Mariae in conceptione
sua immaculatae

INTRODUCTIO

Ad pedes summi Pontificis humiliter procumbentes constitutiones suas, non quidem fixas aut ratas, iudicandas vero moderandasque, et, si necesse fuerit, omnino mutandas et ad Sanctitatis Suae mentem reformandas offerunt missionarii. A primis societatis nostrae congregationibus, summa veneratione, pleno obsequio devotaque, ut filios decet, erga Vicarium Christi in terra pietate adacti, nil statuendum ea de re, quin prius probaverit summus Pontifex, decrevimus. Societates religiosas cum centro veritatis coniunctissimae adhaereant, tum e coelo immensa bona recipiunt. Has vero benedictiones acquirere summopere desideramus. Constitutiones illae iuxta doctorum ecclesiae et vitae spiritualis magistrorum interpretationem, ubi de religiosorum ordinum constitutionibus agitur, sub peccato per se non obligant. Constitutiones nostrae in novem partibus dividuntur, scilicet: in prima parte agitur de societatis institutione, fine, ingenio, functionibus; de ratione studendi et ad scientias animum applicandi. In secunda parte, de regulis nostris communibus. In tertia parte, de piis exercitationibus inter nos solitis. In quarta parte, de virtutibus ad quas praecipue nos applicandos esse existimamus. In quinta parte, de novitiatu, de ratione admittendi et demittendi. In sexta parte, de votis apud Nos solitis. In septima parte, de assistantibus aliisque ministris societati necessariis. In octava parte, de superiori generali ipsiusque facultatibus. In nona parte, de congregationibus generalibus.

CONSTITUTIONUM

PARS PRIMA.

De societatis institutione, fine, ingenio, functionibus; de ratione studendi et ad scientias animum applicandi.

Caput I.

DE SOCIETATIS INSTITUTIONE.

Cum dire et infeliciter per plures annos inter discordias et disturbanceiones civiles agitata fuisset in Galliis religio, presbyteri devotique fideles piis supplicationibus extraordinaria e coelo implorabant auxilia. Tum variis mediis ad renovandam fidem incumbere, tum uno animo missionariorum quamdam societatem cupere, qui,

quocumque ipsos advocaverint venerandi episcopi praesto essent. Et societas nostra Lugduni primum, vigente imperio, anno Domini millesimo octingentesimo octavo, instituta, postea Lutetiae, cum res civiles instaurari inciperent anno millesimo octingentesimo decimo quarto, stabilita est. Privilegia institutionum iure et legibus sancitarum facile obtinuimus.

Caput II.

DE SOCIETATIS FINE.

Ad sanctificationem sui ipsius et proximi incumbere sequendo regulam specialem cuius ope adiuvetur nostra infirmitas, conatusque nostri excitentur, hic est societatis nostrae finis. Ante omnia alia proposita est opera, societas intendit salutem suorum. Hi, sanctissimae Virgini se consecrantes, per potentem illius intercessionem donum illud caeleste implorant in quo alia cuncta continentur, gratiam scilicet Dominum Nostrum Iesum Christum, quantum nostra sinit fragilitas, in cunctis operibus imitandi. Divinum illud exemplar indesinenter observare, cunctas cogitationes, cuncta desideria proposita opera, cunctas naturae nostrae facultates ad ipsum referre, maximam quam valeamus ipsi gloriam tribuere, uno verbo in ipso et propter ipsum vivere, talis est finis noster peculiaris. Ad Iesum per Mariam iter securum esse rati, Deiparae semper virgini domos nostras, personas nostras, proposita studiaque nostra vovemus; ad ipsius cultum adhaerentes per pias exercitationes inter illos devotissimos famulos solitas et benedictiones Christi nobis conciliemus et maiori cum utilitate ecclesiae ipsius serviamus. Beatissimam Virginem in mysterio Immaculae Conceptionis devota cum pietate et totis medullis colimus. Huic piae devotioni insignes quasdam gratias, meritis nostris multo superiores, tribuendas existimat societas nostra.

Caput III.

DE SOCIETATIS INGENIO.

Tria praesertim societatis ingenium revelant. Primo, pium potestatibus a Deo constitutis obsequium; secundo ratio iudicandi de moribus et indole veri missionarii; tertio, summus amor, quem sibi a suis vindicat societas.

§ I.

De obsequio potestatibus a Deo constitutis.

1. Summus Pontifex et Ecclesia capiti suo visibili necessario colligata, sunt nobis prima potestas. In hac potestate Christum ipsum vider-

mus; quippe qui illius ministerio viam, veritatem et vitam nobis transmittat. Ecclesiae Romanae fides est immutabili ratione fides nostra. Corde et animo volenti admittimus bullam Pii IV, quae incipit *In sacrosancta beati Petri basilica*.

2. Quocumque eamus, reverendos episcopos ut patres et dominos habemus, quod quidem illis animo sincero testificamus. Si inter ea quae fieri solent in missionibus, quidquam improbet aut metuant, illorum iussis consiliisque obtemperari, non tantum necessariam aut securiorem viam, verum etiam ut felici experientia constitit foecundior fructibus salutis existimamus. De caetero, quidquid utilitatis habere possent, ea quae tali modo omituntur, queta mente manemus. Enim vero obedientia semper e nostra parte, maius bonum erit. Nostra autem veneratio nostraque devotio in reverendos episcopos gradatim ad honorandos extenditur presbyteros, qui regendi munus cum ipsis exercent, ad pastores variosque sacerdotes. Et insuper iuniores clericos piis hortationibus excitantes, haud dubiis studiis amplectimur.

3. Erga civiles potestates, ratam fixamque doctrinam tenere necesse fuit, cum plures e nobis barbaras turmas gentesque, aut nullam de religione curam habentes, aut ipsi infensissimas evangelizaturi sint. Obsequium nostrum rationabile, agendique rationem fixam et immutabilem effecerunt oracula sancta. « Reddite quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo » (Matth. xxii, 21). « Reddite omnibus debita, cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem » (Rom. xiii, 7). « Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a Deo » (Rom. xiii, 1). « Subiecti estote . . . sive regi, quasi praecellenti, sive ducibus tamquam ab eo missis » (Petri ii, 13, 14). « Servi subditi estote . . . dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam discolis » (Pet. ii, 18). « Obedite . . . in simplicitate cordis vestri, sicut Christo . . . servientes sicut Domino et non hominibus » (Ephes. vi, 5 et 7). Semper itaque obedimus dominis carnalibus, modo eorum iussa legi divinae non adversentur. « Obedire oportet Deo magis quam hominibus ». (Act. v, 29).

§ II.

De moribus et indole veri missionarii.

1. Utilissimum erit, modo propositi sublimitate non terreatur infirmitas, quidquid a nobis societas petat uno quasi intuitu inspicere. Non censemus esse omni vitio vel defectu immunes. Neque perfectam cumulatamque virtutem subito exhibere iubemus. Miseriis vero

nostris illuminemur humilitati et quando peccaverimus (iam vero nunquam graviter peccaturos nos esse sperandum est) fiamus velut viator ille qui fallente vestigio lapsus resurgit et firmior deinceps prudenterque progreditur. Fortitudine et praesertim patientia fortitudini annexa verus missionarius sensim perficitur.

2. Non cessabit societas ante oculos nostros ponere haec verba, quibus exhortationes amantissimas, in epistola ad Philippenses terminat apostolus: « De caetero, fratres, quaecumque sunt vera, quaecumque pudica, quaecumque iusta, quaecumque sancta, quaecumque amabilia . . . haec cogitate » (Philip. iv, 8).

3. Quaecumque sunt vera. Adsit amor, studiumque flagrans veritatis; adsit apertus et ingenuus animi candor, qui fiduciam praestantis arcana et surripere et tradere pariter abhorreat. Nulla sit in verbis, aut in actis simulatio; fallacia sit nulla. Arceantur a nobis astutiae illae, quae serius ocusve detectae indignationem subito aut contemptum provocant. Quisque se iugiter virum rectum et sincerum exhibeat.

4. Quaecumque pudica. Morum bonorum studio incensus, nunquam praesente se sanctas illorum regulas laedi patiatur missionarius. Decori decentiaeque observantissimus, famam integram tueri curet. Sit mente purus, consilio nobilis et propriae utilitatis immemor; et sit bonus odor virtutum. Et quidquid ad proximi aedificationem verti possit, emineat.

5. Quaecumque iusta; idest, unicuique honoris, respectus, amoris et grati animi debitum solvere. Cunctis obligationibus integerrime satisfacere. A religione probitatis ne in minimis declinare. Nil contra proximum agere quod iniuria contumeliave nostra factum videretur, si contra nos actum foret. « Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis, ait Christus, haec est enim lex et prophetarum » (Matth. vii, 12).

6. Quaecumque sancta. Gratiae fidelitatem praestantes, gratiam sollicitantes, gratiam nos variis operibus attrahentes, sanctam Dei voluntatem exequentes in omnibus, acquiescentes ante diem laboribus, aerumnis, molestiis, probris et vexationibus, quibus in futurum tentare nos Deus providerit.

7. Quaecumque amabilia. Adsit modestiae sociata gravitas, aequanimitas constans, et comitate condita, generosa probitas, sincere officiosa bonitas, pia in afflictos et praesertim in peccatores miseratio, pauperum dilectio et uno verbo charitas, quae ad instar apostoli omnibus omnia fiat (1. Cor. ix, 22). Idcirco sequentes sententias, sanctorum verbis et exempla sanctitas in actuum nostrorum regulas adoptamus. Commodis propriis facile renuntiare; de se, aut de suis absque necessitate nunquam loqui. Sive inter fratres conversando, sive variis officiis

fungendo nihil petere, nihil recusare. Quando mens, in discrimine posita, haeret anceps quid consilii capiat, adagium priscum inter maiores solitum, sequi: *Fac quod debes quidquid sit inde venturum*. Idest, iuxta sanctorum sententiam, officio satisfacere, agenda inchoare et incepta persequi, exitumque Deo permittere. Ab una Dei misericordia omnis consilii successum expectare et tamen agere, perinde ac si a nobis exitus pendeat. Nulli obstaculo cedere; difficultates autem oppugnando, animi ardorem intempestivum et imprudenter agentem cavere, orare, caute progredi; ratione et obedientia moderari; nullum formidare laborem. Demum, sine ulla tamen voluntate brevius efficiendi certaminis tempus, vitam nihili pendere. Nil unquam boni agemus, aiebat piis suis monialibus sancta Theresia, nisi mortis timorem valetudinisque iacturam despexerimus (De vit. perfect. c. xi). Porro sententia illa non minus pro nobis quam pro monialibus viget.

§ III.

*Cum quanto amore societas exigit,
ut nosmetipsos sibi devoveamus.*

1. Quoties novum in gremio suo virum societas admittit, spes suas in ipso iamiam expletas gaudet. Etenim videt in ipso fratrem amicum iuvamenque suum. Videt sacerdotem humilem et generosum, Christo, sub auspiciis Mariae servientem. Cum ipsi efficimur, ex eo tempore, cor unum et anima una (Act. iv, 32). Ille autem quem inter nos vera vocatio adducit, sese devovet et totum refert ad societatem. Illi tempus, vires, operas, orationesque suas donare nititur. Regulam communem servandam, et, cum sui ipsius sanctificatione, salutem proximi iugiter, sibi proponens, his animatus consiliis nil durum aut difficile existimat, vitamque libenter societati litaret.

2. Iamvero in sedulo nobismet ipsis invigilaverimus, ex hoc amore subtiliter pungens orietur tentationis acumen. Inde nascetur tacitus quidam et insensibilis omnia corrumpens et depravans, superbiae sensus. Quo plus etenim societatem diligimus, eo magis irreprehensam cupimus. Mox constitutionibus, disciplina, operibus eam perfectionis culmen attigisse credimus. Nunquam tunc sufficienter honorata sufficienterque laudata videtur. Illam caeteris religionibus praeeminere sensim sibi suadet animus. Tum bonum quod fecerit verbis exaggerare, et quod non fecerit minoris aestimare vixque tolerare. Et quisque submissius se gerendo prae aliis fratribus, societatem tamen in mente sua eo usque exaltat, ut cum ipsa et per ipsam se ponat super mille alias societates ad bonum Ecclesiae nobis utiliores et demum supra omnem sacerdotem, qui non fuerit

e nostris. Inde aemulationes et invidiae rivalitates, quibus tam saepe ingemuit religio.

3. Nostram igitur societatem in Deo et propter Deum amantes, iugiter cum beato Paulo dicamus. « Quid enim? Dum omni modo sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuntiatur; et in hoc gaudeo, sed et gaudebo » (Philip. I, 18), alias igitur religiones honore, observantia et devotione colamus. Ipsarum dotes virtutesque et miremur et divulgemus. Sit sincera nobis de illorum laude laetitia. Felices nos, si occasionem nacti, ipsis operam et studium etsi ingrato animo recepturis professi fuerimus. Uno verbo appetentes, ut decet et cupide quidem, obedientia, humilitate, mortificatione, scientiarum studio, pietate, charitate, iuxta concessam nobis gratiam, abundare. De caetero, ut alia quaevis societas nostrae societati praecellat ingenue pro amore Christi peroptemus.

Caput IV.

DE SOCIETATIS FUNCTIONIBUS.

VARIA OPERA IAM A SOCIETATE SUSCEPTA,
DEO IUVANTE, PROSEQUEMUR, SCILICET

1. Missiones facere ubicumque ex auctoritate legitima licuerit.

2. Exercitia spiritualia dirigere, sive pro sacerdotibus, sive pro aliis christifidelibus.

3. Doctrinam christianam docere.

4. Iuvenes sive in collegiis, sive in parvis seminariis educare.

5. Missiones apud infideles facere. (Hoc ministerium ab ortu suo suscepit nostra societas; et cum in Gallia, missionum nostrarum pro tempore praesenti suspendeatur exercitium, attentius licebit gentes alienas et remotas, quae lucis evangelicae radio nondum illuminatae fuerint, intueri. Si annuere dignatus fuerit summus Pontifex, collegio romano de Propaganda Fide, congregatio nostra associaretur). Unusquisque Christo per orationem humiliter unitus, ardensque studium toleranti prudentia moderans, omni ope atque opera nitatur ut officio quod susceperit quam optime fungatur.

Caput V.

DE RATIONE STUDENDI

ET AD SCIENTIAS ANIMUM APPLICANDI.

1. Omnes et variae supradictae functiones, scilicet, animas in sancto tribunali regere, praedicare; missiones agere, doctrinam christianam lucide et candida cum sublimitate docere iuvenes in parvis seminariis et in collegiis, speciatimque iuniores nostros educare, sine scientia et eruditione magna exerceri nequeunt.

2. Societas igitur habeat plures doctos a quibus informetur, et qui digne munera nostra sustinere valeant. Tali destituta auxilio, nunquam existimatione illa fama ad implendam vocationem suam necessaria, apud homines gaudere poterit.

3. Constitutiones vetant ne unquam nostri maneant otiosi. Ad extremum usque spiritum, religioni et societati nostrae tenemur inservire. Utrumque vero studiis continetur. Quorum ope doctrinam semper augentes, ad operandum bonum aptiores invenimur. Sicque studendi consuetudo fit grata necessitas. Debiliior factus est valetudine infirmior, presbyter quisque doctus laborem illum persequi gaudet quo mille curis eximitur. Scientiis quotidie novis suum alit ingenium; et quando summa senectute fit ad munera nostra invalidus, summa doctior, et consilio abundantior, in colloquiis revigescit.

4. Societas ergo nunquam tanti momenti propositum relinquat.

5. In cunctis domibus nostris recta primum studendi ratio fundetur.

6. Erunt nobis, si fieri potest, domus peculiares, in quibus iuniores nostri plenius nostrum istud propositum exequantur.

7. Qui in parvis seminariis, et in collegiis novitatus tempus persolvent, sedula cum vigilantia informentur et ad scientiam et ad pietatem.

8. Absoluto cursu philosophico, scripturae sacrae, patrum scriptis, historiae ecclesiasticae, theologorum tractatibus praesertim nitemur.

9. Aliae insuper scientiae ex multis nostris functionibus necessariae fient. Nulla vero scientia utilis ad religionem serviendam sit inter nos ignota.

10. Tantam molem nullus homo solus ferre posset. Si vero singuli singulas quasdam scientias altius addiscant, cunctas simul possidere societas quiverit.

11. Si quis altius latiusque in scientiis penetraturus, maioremque hac via gloriam praestiturus esse videatur, studia eius laboresque iuvent, nec aliud ipsi imponatur munus. Vir enim totus studiis deditus fere nunquam ad res personae regendas aptus est, quandocumque nec ad docendum idoneus.

12. Ut facilior reddatur scientiae acquirendae ratio, tempus ad studia destinatum nunquam aliis intersecatur exercitiis. Quisque privatim horas canonicas recitare solet. Raro caeremonias publicas ducimus, sed tunc, religiosa cum animi applicatione, illas omni pompa et apparatu ornamus.

13. Cum per se, aut per delegatos ad quid aptus sit unusquisque noverit superior generalis studii genus, quod magis idoneum videatur, assignabit singulis, hique dociles in ea re sicut in omnibus aliis apprime se exhibeant.

14. Enim vero tali regimine destituti in discrimen sequendi viam falsam venirent. Tum

humilitas, obedientia iam sufficienti destituerentur exercitio. Et quisque privatim propriis consiliis indulgens, plus minusve contra societatis finem ageret.

15. Superiorum est exceptiones quasdam parvas et breves studiis quandoque et valetudini necessarias concedere. Verum nil permittant, quod possit inter nos disciplinae et spiritui pietatis officere.

16. Pietatis fervorem scientiis et eloquentia multo praestantiores existimamus.

17. Veruntamen literarum studium vocationis indicium est ad nostram societatem.

18. Vanam gloriam rationesque humanas pedibus terentes, exhibeamus nos humilitati et mortificationi deditos. Sed tamen quam altissimam, pro viribus facultatibusque nostris scientiam comparare nitamur, exprobrationem illam reformidantes in evangelio factam illi servo, qui nullum e talento suo lucrum perceperat.

CONSTITUTIONUM

PARS SECUNDA.

DE REGULIS COMMUNIBUS.

1. Hae regulae, stricte si observentur, cuivis communitati informandae sufficiunt. Illis omnes nostri indistincte, sive superiores, sive subditi obtemperare debent. Ex his duobus motivis regulae communes vocatae sunt.

2. Istae regulae in tribus capitibus, ut sequitur, collectae, determinant: primo, generalem et aequalem omnium nostrum agendi rationem; secundo quaedam erga alienos et externos observanda; tertio, alia quaedam ad ordinem tuendum utilissima.

Caput I.

DE GENERALI ET AEQUALI OMNIUM AGENDI RATIONE.

1. Stricte et accurate, et sancta cum diligentia regulas de communibus exercitiis certatim implebimus.

2. Eodem penitus modo servabuntur in cunctis domibus nostris istae regulae. Superiores particulares nil mutare, nil addere, nil resecare possunt absque ipsiusmet et scripto quidem superioris generalis consensu. Hic vero levissima temperamenta nonnisi urgente necessitate, et ad brevissimum tempus adhibere permittat.

3. Campana sonante, omnes ad exercitii locum tanta se conferant cum diligentia, ut nequidem literam semiformatam terminandi tempus assumant.

4. Singulis feriis sextis, nisi aliquod ieiunium in eadem hebdomada occurrat, cibis quibusdam abstinere in memoriam passionis Christi, cu-

pientes, quadragesimalibus tantum utimur alimentis. Missiones facientibus, aut iter agentibus, aut extra domos nostras hac die coenantibus non imponitur levis haec abstinencia.

5. Cum parce et frugaliter vescamur, durusque interdum sit labor, superior quisque supradictam interdicat abstinenciam illis qui eadem die post prandium praedicaverint, praecipue si fuerint infirma valetudine.

6. Superiores ipsos faciliter ea de re monitis fratrum et praesertim seniorum requiescere convenit.

7. Superior quisque aegrotis et minus bene valentibus necessaria temperamenta sedulo imperat.

8. Valetudini consulentes, cibo potuque extra horam solitam abstinemus.

9. Nullus absque superioris licentia mortificationem publicam facit.

10. Nullibi extra domus nostras cibum vel a proximioribus nostris invitati, sumamus, ni prius annuerit superior.

11. Superiores praesertim aliis verecundiores non semper sibimetipsis indulgeant, quod caeteris annuerint.

12. Nullus aperta fenestra, aut sine ullo tegumento noctu dormiat.

13. Expergefactus a somno, quisque cum impetu cor ad Deum erigat. Non sine precibus vestes assumat, invocataque Maria, totum se Christo voveat.

14. Operiat primo lectulum, et si ex circumstantiis famulitium desit, cubiculum quotidie primo mane componere et saltem tertio quoque die verrere studeat.

15. Nullus e cubiculo exeat quia prius modeste vestitus fuerit.

16. Die terminata, quisque vestimenta deponendo Deum precetur et rursum invocata Maria, animam Christo committat, ut quantum in se est, inter somnum sequatur verba canticum. *Ego dormio et cor meum vigilat* (Cant. v, 2).

17. Si quis minus bene valuerit, moneat valetudinarium, vel praefectum valetudinis, vel superiorem. Infirmitates et morbos celare non licet; verum medicamenta adhibere, aut medicos consulere absque superioris assensu, vetitum est.

18. Mundities cum valetudinem, oeconomiam et proximi aedificationem iuvet, sedulo servetur in corpore, in vestimentis et omnibus in locis. Eximio ordine disposita singuli teneant ea, quae ad usum suum destinata sunt, et ea quae sibi fuere commissa.

19. Nullus in aliorum cubiculum intret, nisi permissionem a superiore generalem aut particularem acceperit. Ianuam non aperiatur quin prius pulsaverit et audito responso aperiendi facultatem acceperit.

20. Exceptis oeconomis dum munus suum gerit et iis quibus permissum fuerit, nullus

cubiculum tali claudat modo, ut superior, quando voluerit, intrare nequeat.

21. Nullus, nisi annuente superiore, quidquam teneat in suppellectili sua, clave observatum. Superiorque quando opportunum existimaverit, aperiri coram se iubeat.

22. Licentia prorsus peculiaris necessaria est, ut quis libros prohibitos, vel ad se pertinentes in cubiculo retineat.

23. Eadem licentia opus est ut quis libros e bibliotheca in cubiculum transferat. Hos non remittat bibliothecarius nisi prius annotationem rei scripto sumpserit, librosque tempore determinato repetens, attente videat ne ulla qualiscumque nota, quod valde prohibitum est, illis impressa fuerit.

24. Extra recreationis tempus, silentium observator, et si tunc utilitatis ratio ad loquendum induxerit, id breviter fiat, et demissa voce, praesertim in ecclesia, in sacrario et in refectorio.

25. Idem observator tempore collocutionis publicae aut disputationis.

26. In disputationibus, rationes et argumenta cum lenitate modestiaeque afferunt, animo quidem adducendi ad veritatem, nullatenus vero super alios eminendi.

27. In colloquiis particularibus contentiones clamorae, acerba diceria et quaecumque aliis molestiam afferre possint, prorsus vitantur, auctoritate et muneribus decoratos iudicare, et caeteras societates religiosas, illosve qui ad eas addicti sunt, parvi pendere audeant.

28. Fratres aegros qui recepta licentia, visitaverint, omnem taedii aut molestiae rationem fugientes, solatio iucundisque moribus fovere conentur.

29. Verbis tu, toi, aliisque similibus inter se invicem non utantur et nequidem servos hisce verbis compellantur.

30. Quo magis modestiae, nec non et gravitati sacerdotali consulatur, alios tangere, etiam ludi gratia vitabunt. Licet vero proficiscentem vel ab itinere domum revertentem amplecti.

31. Nemo vana curiositate ductus, sodalium agendi rationem investiget, aut cum illis de superiorum regimine quidquam coniiciat. Propriis tantummodo addictus officiis unusquisque tamquam a Deo expectet quid superiores de se aut de aliis statuerint.

32. Si quis domum post longam absentiam revertitur, vel diu moraturus, proficiscitur, sodales breviter salutaturus ex amicitia visitet, invisendus et ipse sedulo ab iisdem, nisi prius salutaverint.

33. Recusatam ab aliquo superiore licentiam, alteri non petant, quin recusantes responsum et rationes declarent.

34. Qui munus a superiore impositum implere non possunt, hunc satis opportune moneant, ut queat rei providere.

35. Qui fratrem quemdam aliumve in domo manentem, graviore tentationi obiectum, senserit, citius moneat superiorem, ut caute et prudenter paternas curas adhibendo, malo remedium afferat.

36. Sodalibus imperare illosve corripere aut castigare, nullus audeat, nisi prius a superiore speciatim hoc munus acceperit.

37. Nullus in aliorum officiis se immisceat, nullus in loca, officio non suo privatim assignata, ingrediatur, nisi ob necessitatem et approbante superiore aut illo, cui officii munus incumbit.

38. Quando ad superiorem scripserint, illum reverenter salutare terminando non omittant.

39. Omnes ante superiorem caput aperiant; ante sodales presbyteros, qui ad sacerdotium non promoti sunt, et scholares alumni coram magistris praeceptoribusque suis.

40. Superiori nunquam sine reverentia loquendum, monenti aut obiurganti humiliter et nulla interpellatione posita obtemperandum.

41. Ad mensam superior solus salutandus est. Si quis ad mensam re aliqua indigeat, eum qui deservit signo moneat; aut si defectum vicinus animadverterit, ipse necessaria petat.

42. Post prandium et coenam animo relaxationem omnes simul dare solemus. Nullus hanc omittat, nullus privatim sumat absque licentia, omnesque hanc remissionem animi lepore et festivitate, quantum in nobis est, condire nitamur.

43. Demum et praecipue nil typis committitur sine peculiari scriptaque superioris licentia.

Caput II.

REGULAE COMMUNES

ERGA ALIENOS ET EXTERNOS, OBSERVANDAE.

1. Ab odiis inter nationes, invicem naturalibus, cavendum est. Varias gentes evangelizaturi, de populis alienis nunquam detrahimus.

2. Undecumque veniant nostri in domibus nostris clementer et summa cum benevolentia accipiantur et habebuntur; simulque nobiscum erunt, cor unum et anima una.

3. Ut coniunctiores inter nos et populum apud quem manemus, utiliores efficiamur, populi huius linguam sedulo discamus, non intermisso tamen latini sermonis neque linguae maternae studio.

4. Si quis externus domum nostram introierit, cum ipso verba facere omittentes, nisi nos ipse alloquatur, priores tamen salutemus. Accedenti vero confabulandi gratia, omni comitate et affabilitate qua pares fuerimus, gratum et acceptum sermonem efficiamus.

5. A nullo externorum consilium petere, nisi per superiorem liceat.

6. Nec sine eiusdem assensu externorum captare benevolentiam, et cum ipsis consuetudinem familiaritatemque verbis aut literis iungere.

7. Nullus, nisi specialem superioris auctoritatem habeat, donum quodcumque sive sibi sive sodalibus designatum recipit.

8. Mandata gerenda literasve referendas ab externis ad convictores, aut a convictoribus ad externos, inscio superiore, suscipere prohibitum est.

9. Constitutiones librosve aut scripta, in quibus instituta et privilegia nostra continentur, externis nemo tradat nisi ex superioris assensu.

10. Et sine eorum assensu varia nostra singulatum exercitia, quae sint et quid agatur, aut agendum sit in nostris domibus ad extraneos referre non liceat.

11. Nullus absque superioris permissu tradat aut mittat cuiquam extraneo scriptas meditationes, conciones, exhortationes vel consilia ad dirigendum illum in viam pietatis. Quod si concedendum in aliqua circumstantia existimat superior, caute et prudenter, sanctorum exempli secuti, cuncta scribamur.

12. Praeceptum illud ad feminas praecipue spectat. Nunquam illae de conscientia sua nobiscum verba faciunt, nisi in sancto tribunali. Et nos cum illis nulla colloquia, nullas consuetudines admittamus nisi ubi fuerit sanctorum presbyterorum approbatio, et praesertim nostri superioris permissio; hanc sententiam magistrorum vitae spiritualis quam strictissime sequentes: nunquam solus cum sola.

13. Nunquam pium aliquod negotium suscipiamus et ne quidem illius iuvandi cupidos nos extraneis iudicemus, nisi praevia superioris approbatione.

14. Quod ad negotia secularia attinet, nunquam illis absque necessitate admisceamur. Interventum nostrum difficile sustinent profani, et semper inde a fervore piaque applicatione, non sine detrimento, mens distrahitur.

15. Cum extraneis confabulando, verba pia sine ostentatione proferant, et etiam occurrente occasione profaniores ad frequentanda sacramenta excitent.

16. Ut honorem sacerdotio debitum exhibeamus, quando literas presbyteris extraneis mittimus, reverenti salutatione illas terminabimus. Etsi iuniores fuerint nobis hi sacerdotes et iisdem nos reverentiis dignos non iudicaverint.

Caput III.

DE ALIIS AD ORDINEM TUENDUM PERUTILIBUS.

1. Nullus domo exeat quin prius licentiam a superiore petierit. Exeunti vero, quantum fieri poterit, comes adiungatur.

2. Superiori explicetur qua de causa sit exeundum; et si superior, huius, quod foris egerimus rationem exegerit, eadem die, in quantum fieri poterit, reddemus.

3. Christum in ssimo Eucharistiae sacramento manentem, exeundo et redeundo aliquantisper adorabunt.

4. Tintinnabulum ad fores domus positum indecenter agitare caveant.

5. Qui domo egreditur notam nomini suo apponat in tabella, quae ostiario commissa est, et hanc notam tollat quando reversus fuerit.

6. Foris visa vel audita aliis convictoribus leviter et absque legitima ratione non dicenda sunt.

7. Nisi fuerit particularis licentia superioris, domum redeunto ante noctem; imo in longioribus diebus ante orationem serotinam.

8. Qui ex inopinato longius detinetur, rationem rei ad superiorem eadem die referat, quod quidem et pro quacunque alia regulae violatione, praeter voluntatem occurrente, faciendum est.

9. Nullus novitios, probationis causa, in una e domibus vestris specialibus manentes alloquatur, nisi cui superior hanc facultatem dederit; exceptis tamen officiosis reverentiis et salutationibus solitis ubi invicem occurrimus.

10. Qui constiterit iter faciendo, iis in locis ubi fuerit quaedam domus aut collegium societatis, non in alia domo habitet. Tunc quandiu morabitur, et superiori domus subiectus esse, et ipsum consultare, et ex illius assensu agere debet, nisi de familiae suae negotiis tantum sit occupatus, aut ab alio superiore ius illud habente alterius sequendae rationis auctoritatem acceperit.

11. Dum iter agimus, electo et statuto ad vescendum et ad sedendum loco, raro ad invitantes accedere convenit; idque solum quando necessarium aut utilissimum coram Deo existimaverimus. « Quocumque introieritis in domum, dicebat Christus apostolis suis, illic manete donec exeatis inde » (Matth. vi, 10). « In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quae apud illos sunt... nolite transire de domo in domum » (Luc. x, 7).

12. Iter faciendo, colligamus expedit sane quidquid ad eruditionem et doctrinam valeat. Cautè vero et providenter ne fervor animi refrigeret, et ante profectum et in ipso itinere praecaveamus.

CONSTITUTIONUM

PARS TERTIA.

DE PIIS EXERCITATIONIBUS.

Caput I.

DE PIARUM EXERCITATIONUM NECESSITATE.

1. Constitutiones cum, ut supra dictum, doctrina et eloquentia longe praestantiores habeant pietatem, accuratissima cum diligentia piis exercitationes fieri iubent.

2. Omne tulit punctum sane qui miscuit pietati doctrinam. Sed scientia sine pietate quid importat? (Imit. x, 1) scientia inflat. Hoc posito, studiis cor emarcescit. Sed divina piarum exercitationum mundantur et sanctificantur unctione.

3. Pius quisque sacerdos studium esse unum e praecipuis nostris officiis, apprime sciens, nunquam fiet ad studium remissior. Et si facultatibus non polleat, si nullo opere splendido fulgeat, nihilo secius fiet decus et gloria societatis, iuvamen exemplarque nostrum; et ab illius precibus saepe proficiscentur prosperi doctorum et oratorum successus.

4. Piae exercitationes inter nos solitae, aliae quotidie, aliae singulis hebdomadis, aliae binis mensibus, aliae bis in anno fiunt.

Caput II.

DE PIIS EXERCITATIONIBUS.
QUAE SINGULIS DIEBUS FIERI SOLENT.

DE ORATIONE MENTALI,
SANCTISSIMO SACRIFICIO MISSAE,
HORIS CANONICIS, LECTIONE.

1. Saepe colloquentibus nobis, mutuo consensu invicem dicebatur. Quicumque ferventi et perseveranti cum pietate in tribus supradictis prioribus, scilicet oratione, sacrificio missae et horis canonicis exercetur, ad perfectionem rapido cursu accedens, sine modo spiritualibus abundaret bonis.

2. Hanc sententiam iterumque iterumque revolvamus.

§ I.

De oratione mentali.

1. Introeunti in societatem non sufficiat hoc fungi officio, verum in oratione perfectus fieri conetur.

2. Idcirco legere, meditari, eximios qui extiterint ea de re libros, interrogare, consultare, auxilium a Deo sollicitare valentemque sanctissimae Virginis implorare intercessum.

3. Duobus praecipuis, iuxta vitae spiritualis magistros obtinetur orationis donum; profunda scilicet humilitate et sensuum mortificatione.

4. O inaestimabilem orationis thesaurum, in qua iugiter pietati quidquid cupiat exhaurire datur! Recollectionem, fervorem, sanctam sui ipsius coram Deo despicentiam, firmam et calentem de mysteriis fidem, adversus tentationes robor; solatium in aerumnis, sacra lumina, valentissimumque caliginosis et procéllis in diebus adiumentum et singularem cuncte coniunctissime cum Christo agendi felicitatem.

5. Longis meditationibus, profanarum scientiarum periti nova et memoranda inveniunt, assidua autem oratio revelat aeternitatis abscondita.

6. Patres Ecclesiae sanctique doctores, nec non et omnes viri apostolici, multo maiora orationis ope, quam studiis et laboribus consecuti sunt.

7. Oratio mentalis nunquam deseratur. Hora determinata impediti, aliud nobis procuremus tempus meditandi. Hoc interdum interrumpere aut minuere coacti, quod praeter voluntatem sic missum fuerit restituamus. Et quando in oratione Dominus cor nostrum iucundiori modo alloquitur, suavis deliciis longius indulgere liceat.

8. Quando missionibus agendis aliove extremo labore franguntur vires anxie sibi mens petit, an ab oratione vacare expediat, et forte illam intermittendi quandoque occurret coacta necessitas. Iam vero qui temporis parcere noverit, aliquid spatii poterit huic exercitio providere, in quo sacerdos quisque sancta consuetudine peritus dulciter et suave requiescit.

9. Tempus ad confessiones audiendas et ad studia destinatum aliquantisper minuere praestat, ut orationi vacetur.

10. De caetero, vi ac necessitate coactum et invitum omittere non nocet. Damnum illud secreto gratia pensabit, dum remoto quod breviter abstiterit impedimento, ad piam exercitationem sine mora redeamus, haud secus ac vir robustus cui fortuito alimenta defece- rint, mox solitum cibum nova cum iucunditate capessit.

§ II.

De sacrosancto sacrificio missae.

1. Ad sacrosanctum missae sacrificium, in quo fides mille prodigia intuetur, oratio disponit.

2. Haec prodigia interdum in oratione meditemur.

3. Primo mane, statim a somno, in oblatam felicitatem spirantes, tempus congruum avide et sancto cum desiderio expectemus, ita ut ad altare non ascendamus, nisi corporis et sanguinis Christi pro posse nostro esurientes et sitibundi.

4. Peracto sacrificio, occasionem ad cuncta petenda et impetranda idoneam arripiantes, cor nostrum amoris divini gratissimique sensibus animi tradamus.

5. Utilissimum erit nobis recordari cum quanto sancti sacra facere soleant, ardore, et quanta pietas in primis sacerdotii nostri diebus animum incitaverit. Utilius vero et menti nostrae proponere quomodo sanctissima Virgo, quam imitari cupimus, sancto sacrificio inter-

esse et inter sacra corpus Christi sumere solita fuerit.

6. Sacrum faciendo nil singulare excidat, nil obstentatum: serva bonum commune modum, ait scriptor de imitatione Christi.

7. Iamvero sacras caeremonias ritusque, ab Ecclesia praescriptos, callenti et in sancta celebratione accurate et diligenter observare volenti, semihoram plenam (quod quidem spatium a pluribus piis sacerdotibus requirendum asseritur) in rem divinam impendere necesse erit.

8. Sacerdotes nostri missae sacrificium, in quantum poterunt, quotidie peragant, vel huic assistant, si non operentur. Alii quoque e nostris pariter quotidie missae intersint, et ad sumendum saltem mente et spiritu corpus Christi invitentur.

§ III.

De horis canonicis.

1. Ille merito existimandi locum habet se congruenter horas dicere solitum, qui sacris sententiis quibus inde mens alitur, piisque sensibus unde cor movetur, animum refocillatum sentiens atque roboratum, divino fungi gaudet officio.

2. Quatenam etenim ex divina lectione in os nostrum quotidie redeunt? Historia sacra, sanctae scripturae oracula, carmina prophetarum, sanctorum actus et documenta. Ab Ecclesia, cuius instrumenta sumus deputati, haec iugiter iteramus; omnem gratiam omnemque benedictionem ipsi et nobis a Deo imploramus; Christo omnibusque ipsius ministris augustam hanc functionem ubique terrarum exercentibus, coniuncti, istorum sequentes vestigia viro- rum, tanta adprecationis potestate valentium, quorum series a generatione in generationem producta ad ultimum usque saeculum propaganda est.

3. Has cogitationes animo quotidie revolvamus.

4. In horis recitandis nimia celeritas nimiaque tarditas pariter sunt vitandae.

5. Horas aut serius differre aut medias interrumpere absque legitima causa non decet.

6. Iam vero qui priusquam incipiat, aliquantisper flexis genibus mentem a sensibus revocare et deprecationem his verbis «*Aperi Domine*» incipientem, attente dicere propositumque horas pie recitandi facere, et insuper, terminato officio, Domino flexis genibus benedicere, gratias ipsi agere veniamque negligentiarum et mentis evagationum, quae intercesserint implorare solitus fuerit, hic optimorum sacerdotum imitatore se gerit, nedum rebus minutulis aut pene inutilibus adhaerere videatur.

7. Sunt qui, dum illo funguntur officio, breves quasdam ardentibus precatiunculas faciunt, Christo v. g. dicentes cum apostolis: Do-

mine doce nos orare; aliove modo inter legendum spiritum suspendunt, orationem postea ferventius prosequuturi, aut demum aliis quibusdam brevioribus viis utuntur ad figendam et refovendam in oratione mentem; hi prorsus non parum inde fructus recipiunt, et tamen spatium temporis precibus diurnis impensum, non iam ad quinque minuta supra solitum hac ratione producet.

§ IV.

De lectione spirituali.

1. Singulis diebus piae cuidam lectioni vacanto.

2. Legendos autem libros eligimus qui utiliores nobis privatim fore videantur.

3. Fructuosum est eosdem legere et relegere. Enim vero singulis vicibus reperientur sententiae et documenta, quae prius aut non satis intellecta fuerint, aut levius animum tetigerint.

4. Qui in diebus operosissimis paginulam aliquam legerit, hic certe laborem non amplificaverit, interea tamen hac ratione lectio spiritualis nunquam intermittitur.

5. Diligentiae tam constantis ope relaxatur mens, reficiuntur vires divinaeque benedictio obtinetur.

6. Aliquoties ad parcendum tempori in lectionem spiritalem assumi potest ea quae iam ex proposito labore occurrit. Non minores inde fructus pietas quandoque percipit et simul sanctior religiosiorque fit studendi ratio.

7. Qui paucissimum tempus lectioni spirituali adhibere constrictus fuerit, legat sanctas literas, legat saltem ex eis quosdam versiculos. Iustum enim et congruum est cuius aliter cibo spiritali, e piis libris deprompto, hanc caelestem alimoniam anteponere. Si enim illa die integro deficiat, summum prorsus solatium amiserimus.

8. Quidam presbyteri literis sacris carere non volentes, novum testamentum constanter secum portant. Piam hanc et egregiam consuetudinem suadent non imperant constitutiones.

9. Iamvero scriptura sacra est proprie liber sacerdotum. Et quis alius liber talem unctionem, talem vim, talem auctoritatem, exhibere potest. Libri pii verbum Dei interpretantur et explanant, in scriptura ipsummet Dei verbum habemus, et nil alicubi scriptum est quod nobis, aut ad nostram utilitatem procurandam, aut ad docendos fideles magis proficiat. Hanc ergo legere et meditari nunquam satis.

§ V.

De brevioribus quibusdam mentio examinibus.

1. Quisque diligenter examen particulare ante prandium, et inter preces serotinas examen generale conscientiae facere debet.

2. Bis vero insuper matutino tempore et bis vespertino in nosmetipsos coram Domino descendere commendatur.

3. Breve illud exercitium magni faciunt constitutiones, et tanta instruxerunt facilitate, ut nemini in mentem veniat illud praetermittere.

4. Nulla oratio vocalis ante et post exigitur.

5. In omni loco et tempore fieri potest, sive deambulando, sive foris discurrendo, sive in cellula manendo, et in habitu corporis nil mutari necesse est.

6. Subito enim mentis aciem ad Dominum erigimus, sanctissimamque Virginem invocamus.

7. Tunc primo quas negligentias et quas culpas admiserimus ab orationis mentalis tempore aut praecedentis examinis uno intuitu considerantes, veniam Deo petimus. Secundo, actus cunctos diei quos singulatim primo mane statimque ante orationem mentalem Deo obtulimus, iterum, unico voluntatis motu, offerimus. Tertio, quam feliciter matutino tempore sacra facere contigerit, quanta beneficia annuere Dominus dignatus fuerit, gratias agentes, animo revocamus suppliciterque petimus, ut alia nostra opera mentem ad sanctissimum sacrificium, ipso iuvante, disponat. Post incoeptum opus cum gaudio prosequimur.

8. Duobus autem aut tribus minutis brevius hoc examen absolvitur.

Caput III.

DE PIIS EXERCITATIONIBUS
QUAE SINGULIS HEBDOMADIS FIERI SOLENT.

DE PECCATORUM CONFESSIONE
ET COLLOQUIO SPIRITUALI.

§ I.

De peccatorum confessione.

1. Quicumque in societatem intrat, peccatis omnibus vitae anteactae primum sacerdoti declaratis, postea octavo quoque die delicta confitetur.

2. Ipsi superior assignat sacerdotem, cui peccata declarare debeat.

3. Sacerdoti extraneo absque peculiari licentia, confessio non facienda est.

4. Superior cuiuscumque domus pluribus vicibus per annum petat singulis convictoribus cuinam sacerdoti peccata declarare soleant. Quod quidem praescribitur, ne superiores qui serius ocus tales interrogationes faciendas esse quibusdam crederent, ipsos molestia afficere, aut in mala suspicione ponere videantur.

5. Conscientiam excutere et ad sacramentum poenitentiae se comparare illudque recipere licet intra orationis mentalis tempus.

6. Qui pro solita confessione peccatorum in necessitatem venerit transeundi ab uno ad alterum sacerdotem, huic primum exponat in confessione animi habitum et conscientiae rationem.

7. Sive melius innotescendi causa, sive defectus omnes efficacius emendandi, quisque, conscientiam aperiendo, declarabit non solum in quibus contra legem Dei deliquerit, verum etiam in quibus contra nostras peculiarias regulas peccaverit, exempli gratia, si licentiam ubi requiritur petere neglexerit, si praescriptum silentium solverit, aliaque similia.

8. Sacerdos, cum audit peccata, tenera charitate et cupido salutis nostrae studio exhibitae fiducia respondeat; ita ut consiliis, exhortationibus et precibus suis, id nobis procuret quod et ipse, sanctum tribunal aditurus, optat recipere.

9. Diligenter vero percipiant et attendant sacerdotes nostri, qui ad audiendas confessiones deputantur, quidquid ab intimo suo ministerio ad fovendam pietatem sustinendamque nostris in domibus disciplinam, societas expectet.

§ II.

De colloquio spiritali.

1. In cunctis domibus nostris fit singula hebdomada colloquium spiritale.

2. Pridie huius colloquii, antequam serotinae preces terminentur, superior, aut ille qui eius loco praeest, annunciat de qua re disserendum sit.

3. Crastina die, materia ad loquendum proposita, quo melius meditata fiat, assumitur in argumentum orationis mentalis, et idcirco argumentum istud alta voce superior revocare solet.

4. Sub vespere, praemissa per aliquod tempus lectione quadam spiritali, duo vel tres, a superiore iam in praecedenti colloquio designati, qua ratione meditati fuerint aut saltem quid excogitaverint quidve sentiant in rem propositam exponunt.

5. Fit simplex et aperta narratio, candida et ingenua, velut inter fratres confabulatio.

6. Ultimo horae quadrante, superior ipse loquitur et sententiam suam exponit.

7. In primo cuiuscumque mensis colloquio ordo iste invertitur. Superior enim, aut qui praeest, sermonem prior incipiens, narrat, sine ullius personae indicatione, quidquid, per mensem elapsum, culpa et negligentiae animadversum fuerit. Alios hortatur idem se facturum promittens, ut ab istis defectibus quantulumcum-

que abstineant, et qua ratione, quibus viis emendatio sui instituenda sit et persolvenda, tenera cum pietate docet.

8. Quando ista monita horae colloquii non sufficiunt, superior quosdam invitat ex antiquioribus ut sententiam dicant.

9. Quod si falsa clementia mollique indulgentia ductus, qui nos de vitiis obiurgare tenetur, tacere aut dissimulare potius ducat, se eius rei obsidem coram Deo noverit.

10. Peracto colloquio, quae dicta fuerint penitus taceantur. Nullus alius ea de re iudicet, sed intime humiliatus, semetipsum ad officium incitet.

11. Qui nimia ad suscipiendam offensionem mollitia ductus, in se absque merito animadversum esse crediderit, hanc miserandam cogitationem avertens, laetus exiguum humiliationem, non quidem sine multo fructu, recipiat.

12. Si quis vere humilis fuerit, ipsi sane peccata erroresque suos omni quacumque via, servato tamen confessionis arcano, ad superiorem venire placebit.

13. Si nullum defectum animadvertendum habeat superior, servatur ordo solitus, et qui in praecedenti colloquio designati fuerint, de proposito argumento loquuntur.

Caput IV.

DE PIIS EXERCITATIONIBUS
QUAE SINGULIS AUT BINIS MENSIBUS FIUNT.

DE DIRECTIONE.

1. Sacerdoti perito mentem totam aperire, pia consilia et proposita, tentationes variaque impedimenta virtuti moras afferentia detegere et simul illius sacerdotis monita sequuturum audire, haec, inquam, ratio a vitae spiritalis doctoribus « directionis nomine vocatur ».

2. Hac via utendo, sive inter saeculares, sive in conventibus, christianorum ferventissimi, cunctis in saeculis summam sanctitatem adepti sunt.

3. Nullum est impedimentum quod non vincatur tali exercitio, unde post initia quae laboriosa forte videantur, piae mentis solatio iugiter profluentia quasi pleno fonte scaturiunt.

4. Hac etenim via eminentissimae coluntur virtutes, christiana scilicet simplicitas, humilitas alta, sui ipsius abiectio, obedientia, sui ipsius imperiosa et animum domans fortitudo, officia cuncta implendi sanctamque Dei voluntatem in omnibus exequendi cupiditas ardensque studium. Cunctae demum convenire et simul coalescere videntur.

5. Novitii nostri ex regula sua particulari saepius ad directionem accedunt, sacerdotes vero admissi, binis saltem mensibus.

6. Superiore uti possunt ad hanc directionem, vel alio e nostris cum quo maior sit animum aperiendi facilitas, vel illo qui peccata audire solet, et tunc illam confessioni peccatorum adiungere.

7. Superior generalis hac in re sicut in caeteris, exemplum praebere tenetur.

Caput V.

DE PIIS EXERCITATIONIBUS,
QUAE BIS IN ANNO FIUNT.

DE IIS,
QUAE PROPRIE DICUNTUR EXERCITIA SPIRITUALIA.

1. Bis, in anni curriculo, exercitiis proprie dictis spiritualibus vacare solemus. Primum quidem antequam incipiant missiones, idque per hebdomadam plenam, secundo postquam terminatae fuerint, idque per tres tantum dies.

2. Quod si suspendantur aut cessent missiones, tempus idoneum ad haec obeunda exercitia superior generalis assignat, sicut et assignare debet pro iis, qui ad missiones non sunt addicti.

3. Qui ante longum iter suscipiendum vel quacumque pia ratione, his exercitiis post veniam a superiore suo petitam, iterum vacare voluerit, omni ope atque opera in pio studio iuvandus erit.

4. Similiter quoque iuvent eum quem generalis praepositus exercitiis spiritualibus privatim vacare iusserit.

CONSTITUTIONUM

PARS QUARTA.

DE VIRTUTIBUS
QUIBUS POTISSIMUM AD SANCTA MUNERA EXPLENDA
ANIMUM APPLICARE TENEMUR.

DE FIDE, HUMILITATE,
SPIRITU MORTIFICATIONIS, ZELO ET CHARITATE.

Caput I.

DE FIDE.

1. A pleno iam saeculo, impiae doctrinae affectataque religionis negligentia formidabilem in modum progressae sunt.

2. Nunquam adeo tantis circumdata periculis visa est Ecclesia.

3. Quando autem evanescit inter christianos fides, pura saltem robustaque recipiatur in illorum corda virorum qui sal terrae et lux mundi ex vocatione sua esse debent.

4. In spem igitur novam erigamur.

5. Iuxta scripturae oraculum, qui per fidem novissima sua assidue memoratus fuerit, in aeternum non peccabit.

6. Si habueritis fidem sicut granum sinapis, aiebat apostolis Christus, montes transferre possetis (Matth. xvii, 19).

7. Cum vero semper modicae reperiamur fidei, ideo tepidi languemus, mollitiei servientes; ideo saepius infructuosum est ministerium nostrum; ideo neque intereuntium miseriis, ut par esset, commoveri, neque Deum adeundi necessitate urgeri, neque piis affectibus in templo vel inter orationem inflammari aut excitari discimus.

8. Ad Corinthios scribens apostolus, vosmetipsos tentate, aiebat, si estis in fide ipsi vos probate (2 Cor. xiii, 5).

9. Praeceptum istud constanti cum sollicitudine sequamur.

10. Praecipua autem fidei, quam exiebat apostolus, insignia haec sunt: « Sublimem Dei maiestatem ex reverendi consuetudine sapere » ad iudicia ipsius religiose timendo, piam in eius misericordiae fidem habere. « Certum paratumque ad omnia; sacrum depositum custodire ». Gaudia caduca et ea quae falso dicuntur bona, cum perpetuitate careant, despiciere « summam beatitudinem ardentem sitire ».

11. Frequenter Christum hac apostolorum supplicatione alloquamur: « Domine adauge nobis fidem » (Luc. xvii, 5). Istisque verbis quibus miraculum non potuit Christus non concedere. « Credo, Domine, adiuva incredulitatem meam » (Marc. ix, 23). Fidem meam a luctuoso et invisio torpore vindica.

Caput II.

DE HUMILITATE.

1. Cum vel in locis et rebus opportunissimis stanti difficilem exhibeat accessum humilitas, in nostra potissimum positione cuncta ni caveamur, confidentem sui ipsius amorem vel blandientur vel exasperabunt, nempe ex illa parte, scientiarum studium altioresque literae, splendidus eloquentiae sacrae apparatus, gloria ex merito collecta aut ex arrogantia praesumpta, adulantium laudes, honorantium et venerantium concentus. Ex hac vero parte, spes de successu deceptae, acres rivalitates, iniustae hominum repugnantiae, despectus forte, opprobria, persecutiones.

2. Oculos iugiter in Christum fixos tenemus divinumque exemplar meditando imitemur.

3. In utero virginali conceptus Deus homo in praesepe nascitur: fugit in Aegyptum. Per triginta primos vitae annos latet ignotus, et simul atque in conspectus hominum prodit, fit iuxta vatum praedicta, lapis offensionis et petra

scandali (Is. viii, 14) et signum cui contradicitur (Luc. ii, 34); mox a suis derelictus et perfidiose traditus, opprobriis doloribusque saturatur, infami patibulo affixus, efflat animam divinasque inter submissiones ita nos alloquitur: « discite a me quia mitis sum et humilis corde » (Matth. xi, 29).

4. Quis ergo in humilitate quisve in humiliationis studio modus esse possit?

5. Cum disputarent apostoli, quis eorum maior esset (Marc. ix, 33) advocans Iesus parvulum statuit eum in medio eorum et dixit: « Amen dico vobis, nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum coelorum » (Matth. xiii, 2, 3).

6. Sacrificium iamiam consummaturus, adorandum instituit sacramentum, in quo carnem et sanguinem, tanta vis est amoris! in cibum discipulis praebens, se usque ad consummationem saeculi, suorum irreverentis inimicorumque contumeliis et probris devovet.

7. Nunc vero sedens in altissimis, sancta eius humanitas perpetua submissione gloriam creatoris, quo praesente obscurantur omnia, profitebitur.

8. Angeli pariter et electi, se coram Christo abiicientes, usque ad ipsum extolluntur.

9. Et in terra, omnis homo alta humilitate demissus, idest, ille cui gratia dat abunde sentire infinitam conditoris magnitudinem et rerum creaturarum vanitatem, paulo minus ab angelis imminutus, vitia quibus vilescimus vix cognoscit; primamque ipsorum germinationem in se non percipit, nisi ut perfectius evellat. Plenum Deo cor gerens et ad modestiae, patientiae, castitatis, misericordiae et cuiusvis officii studia incumbens magna et mirabilia etiam mundo iudice operatur, et nedum gloriatur in ipsis, mille rationes aequissimas eruit unde se dimissius humiliare queat.

10. Superbienti vero et arroganti nil bonum, nil laude dignum videtur, nisi sua et opera et proposita, etsi forent a Deo et hominibus reprobata. Sui ipsius amore vilissime delusus, semetipsum adorat. Invidiosa aemulatione ferreaque in offendentes asperitate, se, quasi totus foret caro et lutum, turpium libidinum caeno immergit.

11. Superbia itaque vilescimus. Humilitas vero quidquid iustum et sanctum, ideoque egregium et generosum inspirat.

12. Quod placuerit postea dicant et cogitent, nos cunctis hominibus subiecti maneamus.

13. Ex fructu arbor agnoscitur (Matth. xii, 33). Vias humilitatis sequemur, si vitam nostram piorum monachorum ad instar ex sequentibus sententiis informemus: « Non alta sapientes, sed humilibus consentientes » (Rom. xii, 16). « Ama nesciri et pro nihilo reputari » (Imit. i, ii, 3). « Laudes intime respuere, omnem Deo gloriam remittere. In humiliationibus

gaudere ». « Munera laboriosa et fastidiosa sponte adire, iucundiora aliis relinquere ». « Sodales et externos obsequio et reverentia antevertere, illas observantias nunquam sibi vindicare; omnibus pro honore vel in minimis et citra voluntatem laeso, nisi mora satisfacere. Hanc sibi debitam satisfactionem negligi aut recusari inturbatum ferre. Ultimum locum simpliciter assumere ». « Habitationem et utensilia minus iucunda sensibus sine ostentatione eligere ». « Uno verbo, quidquid magis naturae repugnet, sancta ex industria sibi trahere ».

14. Nec dicamus: illae sententiae iudicium nostrum de ratione decoris et ordinis et officii aliquoties adulterare possent. Id quidem non permittit Deus; taliaque dicentem vere obcaecat superbia, sacerdos enim vera humilitate praeditus officii munera nunquam ignorat, et semper ut decet exequitur. Iamvero honores et reverentias, ubi necessitas cogit subeundo, summae miseriae nunquam obliviscitur.

Caput III.

DE MORTIFICATIONE.

1. Qui non accipit crucem suam et sequitur me, ait Christus, non est me dignus (Matth. x, 38). Non potest meus esse discipulus (Luc. xiv, 27).

2. Hanc igitur fortiter crucem baiulemus. Semperque omni ope atque opera superbiam et sui ipsius amorem destruere nitamur.

3. Ratione laborum studiorumque nostrorum, nullam corporalem poenitentiam praescribunt constitutiones.

4. Nullatenus vero tales poenitentiae sunt prohibitae. Quandoque etiam necessariae esse possunt. Iamvero nullus sic afflictare corpus conetur, absque confessoris sui aut superioris auctoritate.

5. Sunt quaedam utiliores afflictiones, corporis conservatrices, nedum illud labefactent. Hisce vita non minuitur, imo producitur.

6. Magnam imperio sui moderationem cunctis in rebus iugiter adhibere. Nunquam desidia indulgere. Morositates puerilesque libidines reseccare. Necessariis contentum esse. Imaginandi vim immoderatam compescere, ipsique illicita praecipitanter et abrupte subtrahere, nec non et mille alias excogitationes minus quidem prima specie periculosas, vana commenta, spes fictas, moestas inanesque recordationes, mores et errores quorundam quos nequidem iudicare sapientius est. In cellulis plerumque manendo ex ista solitudine saepe saepius nascetur occasio quaedam sibi somnia fingendi. Sic longum tempus magis teritur et alia multo maiora insuper sequuntur detrimenta.

7. Sensus omnes moderari, sed praesertim visum et auditum. Maxima autem ad retinen-

dos oculos cautio adhibenda est. Mille enim iugiter ex hoc sensu oriuntur tentationes. Diligenter vero coerceatur, et tunc pia mentis attentio, modestia, aedificatio proximi illaque pax intima cuius ope tam faciliter facultates nostras exiguas, in studiis et laboribus explicare licet, huius temperantiae fructus erunt.

8. Quando ex improvviso solamen aliquod vel oblectamentum abripitur, nullam querelam nullumve signum aegritudinis emitte.

9. Rebus adversis infaustisque casibus, nec non et infirmitatibus, constantem patientiam, gratia iuvante, opponere.

10. Cum iuxta vitae spiritalis magistros, optima sit poenitentia vita communis, regulas diligenter et accurate nullaue segnitie admissa, observare curemus. Si quis vero ex aequalibus, quod absit, minus disciplinae studiosus videatur, ab omni animo vel occulto, reprehensionis abstinens, nil prorsus per obsequentiam rationesve humanas e nostra religione laxemus.

11. Poenitentiae virtus mille alias inspirat occultae austeritatis rationes, quae tanto magis Deo placent, quanto minus oculos percellunt hominum. Tandem alienam a communi usu agendi rationem vitantes, afflatus divinos fideliter sequamur.

Caput IV.

DE ZELO.

1. Ecclesia quam Christus sibi fuso sanguine comparavit, Ecclesia mater nostra, Ecclesia, inquam, cum piis quae nobis committere dignetur operibus, est zeli studiique nostri finis et propositum. Iam vero gaudii vel moeroris, certaminum vel victoriarum illius non unquam libentiori animo socii participesque esse poterimus.

2. Totam vitam sancti sacerdotes ipsi serviendo impenderunt.

3. Quanto studio gloriam Christi salutemque proximi prosequerentur hi sacerdotes, frustra niteremur depingere. Nunquam etenim ambitio et avaritia tanto cum ardore divitias vel honores sitire videntur.

4. Sancte et religiose studiis dediti, quidquid ex officio sciendum erat didicerunt.

5. Inanem humanae eloquentiae artem etsi contempsissent, summa tamen verbi divini reverentia, quippe quod tantum sit virtute et affectu dissimile, prout occurrentius vel negligentius nuntietur, omnes digne et competenter praedicandi rationes suadebat.

6. Omnes cuiusque ordinis fideles, et religionis et conditionis officia et bona infinita ex ipsorum accurata observatione, vel in hoc in eundo emergentia perfecte ab ipsis docebantur.

7. Occasiones periculosas ut fugerent a molitie et deliciis abhorrent, et hanc laborandi,

quam tantopere primis christianis praescriptis apostolus, necessitatem agnoscerent, potissimum obtestabantur.

8. Hi portentosi viri existimantes se, ut apostolus, omnibus omnia faciendos, cunctisque se devotos exhibentes, praecipua tamen cum dilectione in viis Dei deduxere illos fideles, qui plerumque auxilio destituti iacent, afflictos scilicet, ignaros, pauperes, pueros imo et parvulos.

9. Cum nullatenus in conscientias vim dominationis exercere, sed solummodo lumen infunderé cupierint, dulcem filiorum Dei libertatem sub illorum regimine gustare dabatur.

10. E sacramentorum virtute fructus maiores recipiendos esse rati, ea commendabant, ut frequenter reciperentur; nullaque admissa officii indigentia, nullave aberratione e recto tolerata, animas illas in progressibus ad virtutem iuvabant, quae ad altiorem perfectionem vocatae sunt.

11. Varia sancti ministerii officia prosequendo nunquam infrascriptas sententias deseruere. Sui ipsius oblivisci, omni commodo privato renuntiare, peccatores, tenera charitate, amplecti, patientia, consideratione, moderatione, sapientia, uti in sancto tribunali, speciatim vero doctrinae et exhortationi instare.

12. Tali ministerio potentem efficaciam conciliarunt implorando iugiter auxilium Christi. Quando autem Christus benedictionem eorum operibus impertiebat, ipsi beneficiorum toto animo se praebendo memores, soli gratiae successus adiudicare. Quod si non primum suas exaudiri preces viderent, donis Dei se prorsus indignos fatentes, sanctis gemitibus vim coelo inferebant.

Caput V.

DE CHARITATE.

1. Qua ratione erga proximum generatim charitas exercenda sit, ex praecedenti capitulo nosse datur. Nunc de particulari quadam charitate tractandum occurrit, de illa nempe sancta et singulari dilectione, qua se benevolentius fratres amplecti debent.

2. In re tanti momenti nimium urgere nequeunt constitutiones.

3. Non dubitandum est quin Christus nobis, sicut et apostolis dicat: « Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos, et vos diligatis invicem » (Ioan. xiii, 34). « In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis in invicem » (ibid. 35). « Sicut dilexit me pater, et ego dilexi vos; manete in dilectione mea » (Ioan. xv, 9). « Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem sicut dilexi vos » (ibid. 12). « Haec locutus

sum vobis, ut gaudium vestrum impleatur » (ibid. 11).

4. Omnis congregatio, quae charitatis vinculum dissolvit, tantis discordiis tantaque perturbatione miscetur, ut luctuosa rerum inversione Ecclesiae bono plus noceat multo quam prosit.

5. In congregatione verò arctissimis devincta charitatis vinculis, omnia spiritus et vita sunt. Intus pax, obsequium, disciplinae studium sanctaque ad bonum aemulatio, tandem gaudium, ut Christus promisit, plenum (Ioan. xvi, 24). Nusquam in terra sors iucundior obtinebitur. Fores verò, in externis operibus, talis congregatio omnia potest.

6. Per plurima post mortem Christi saecula, hanc christianorum unanimitatem mirantes ethnici, clamabant: *videte quantum se invicem diligant*. Enim vero potentior miraculis charitatis gentes ad fidem adduxit.

7. Nostra pariter amantissima in Christo concordia cuncta superabit impedimenta.

8. Procul ergo nobis invidiae, mordacitates, dicteria, convicia, acerbitates, suspiciones, simulationes, irascentiae, fastidia.

9. Talibus vitiis, nec non et amicitiiis privatis, quae sunt pestes congregationum, alieni, videamur alii alios mutua tolerantia, obsequio, comitate colentes; infirmis et afflictis fratribus solamen afferentes; nos invicem iuvantes in studiis, in operibus et in rebus praesertim quae ad pietatem, piis colloquiis et reciprocis exhortationibus vacantes; et ut paucis omnia cum sancto Paulo complectamur, charitas fraternitatis maneat (Heb. xiii, 1).

10. Iunioribus seniores velut filio pater optimus amorem praestent, iuniores vero senioribus sicut bonae indolis filius diligit patrem.

11. Tanta fiat inter nos consuetudo simul vivendi et agendi, ut in necessitudinem vertatur.

12. Maneamus iugiter coniuncti.

13. Si infausto casu aliquantisper ab invicem disiungamur, redeamus in ordines.

14. Crebris autem literis continuisque precibus foveatur cum fratribus qui evangelium trans maria laturi sint, nostra coniunctio.

15. Sint iugiter in ore, sint et altius fixa in corde verba haec divina: « diligatis invicem sicut et dilexi vos » (Ioan. xv, 12).

16. Beatus Ioannes apostolus, referente Hieronymo, cum prae senio non posset in plura vocum verba contexere, nil aliud solebat proferre « . . . nisi hoc: filioli diligite alterutrum ». Tandem discipuli et fratres qui aderant, taedio affecti, quod eadem semper audirent conquesti sunt, qui, ait sanctus Hieronymus, respondit, dignam apostolo, qui super pectus Iesu recumbens caritatem ex ipso fonte hauserat sententiam, quia filioli, praeceptum Domini est, et si solum fiat sufficit (Comment. in epist. ad Gal. l. iii, c. 6).

CONSTITUTIONUM

PARS QUINTA.

DE NOVITATE,
DE RATIONE ADMITTENDI ET DIMITTENDI.

Caput I.

DE MAGISTRO NOVITIORUM;
QUALIS ESSE DEBEAT.

1. Cuiuscumque piae congregationis vita vel interitûs a novitiatu suo pendet.

2. Constanter igitur praepositus generalis et per se et per delegatos tantae necessitati invigilet. Hanc custodiat ut pupillam oculi. Hanc committat sacerdoti in rebus gerendis sagacissimo; non semper autem et necessario ei qui doctrina aut pietate inter alios praestiterit.

3. Iure quidem ac merito ab hocce direttore postulatur, ut virtutes illas habeat, quas ipse in animum aliorum infundere debeat, ut sit in libris piis versatus et exercitatus, ut ingenio et eruditione reverentiam sui et fiduciam incutiat.

4. Doctrinam vero et sanctitatem non semper comitatur discretio spirituum. Saepe maximas inter virtutes quaedam vitia manent perniciosissima, ut animus vim dominationis exercendi, tacite cupidus facilius admittens, malas bonasve de tyronibus opiniones, ad desperandum prorsus tristi et recondita taciturnitate percitus. Talibus vitiis graviter iuniorum mentes offendunt.

5. Quanta vero corrigenda reperiuntur inter novitios vel bona indole et vera pietate praeditos? Alii cum sunt timidi, pusillanimes, suspicaces, leves, desidiosi; alii praesumptuosi, promptiores, acres, iracundi aut ad suscipiendam offensionem molliores. Sunt quorum facultates lente crescunt et tarde maturantur. Plures, quos institutio paterna non expoliverit, aut qui omnem inter condiscipulos urbanitatis rationem amiserint, monitis et obiurgationibus reluctantes, incompositum corporis habitum, rusticam indolem, asperos et incultos mores diu retinent. Qui primum eximia spe videtur, postea mente instabili et animo parum firmo innotescet. Alter de quo summopere timebant, dulci et perseveranti sedulitate excultus ad perfectionem ducetur.

6. Qua ratione vincere difficultates?

7. Ab opere nunquam desistendo et illud sine intermissione proseguendo. « Orando et a Deo discretionem spirituum postulando ». Oratione etenim et auxilio sanctissimae Virginis iugiter implorato, maiores omni spe, successus obtinentur.

8. Alumnorum ingenium et mores observando, nullum de ipsis properatius iudicium deducendo.

9. Opportune consultando.

10. Constitutiones nostras et eximios sensus qui naturaliter ex illis oriuntur, ingenuis in cordibus inculcando.

11. Cum indulgentia et benignitate corripiendo, et suggerendo simul rationes et vias ad emendationem sui.

12. Amabilem, si fieri possit, vel in obiurgationibus et in poenis infligendis se praebendo.

13. In quibusdam casibus saeviendum esse, haud dubium est. Sed quousque saeviendum sit et quibusnam temperamentis utendum, ne castigatus alumnus opprimatur? Id nunquam nimius ponderari potest.

14. Omnes cuiusvis aetatis homines, sed iuniores praesertim, iis incitamentis prorsus indigent, quae ad animos erigendos inserviant. Enim vero prudentes si exhortationes prudenter iteraveris, inde generosa nascentur proposita. Talis vero modus raro deficit.

15. Ille quoque ad regendos novitios idoneus non esset, qui valetudine vel senio debilis, ipsos in longis deambulationibus aliisque corporalibus exercitiis ad iuniorum valetudinem necessariis concomitari non posset.

16. Semper gravis, modestus, pius et ad tiam disciplinam studiaque urgenda, constantissimus, in affectata hilaritate ludenter incitet et ipse ludentibus immisceatur. Inter ludos etenim indolis dotes aut vitia amplius patefunt.

17. Demum novitiorum magister praesertim discat amari. Iamvero qui non amat non amatur. In tanti igitur momenti munere summopere necesse est omnes et singulos alumnos teneris affectibus in Christo amplecti illaque amantissima charitate ardere, quae novitios in gremio fovens, ipsos iugiter Deo praesentes, et ad ipsorum utilitatem devovens quidquid concedere possit, nempe tempus, vires, studia, orationes, missas, illorum insuper amorem augeat, sollicitando infirmiores curis particularibus; velut mater, quando unius e filiis morbum studiose curat et diligenter, caeteris manifestius exhibet suum in omnes amorem.

18. Binis mensibus novitiorum magister praeposito generali tradat aut mittat breves aliquas de novitiis observationes.

19. Director ille adiutorem habeat, qui et singulis pro posse suo intersit exercitiis, praesertimque ludentes aut deambulantes novitios comitetur.

Caput II.

DE RATIONE ADMITTENDI.

1. Superior generalis solus per se aut per delegatos ad novitiatum admittit.

2. Novitii cum iudicio et praehabitis de moribus et indole inquisitionibus eligantur.

3. Non admittuntur hebraei nisi a teneris annis fidem christianam acceperint, neque iuvenes membro aliquo capti vel mutili et gravi alia deformitate laborantes. Neque homines aetate provectiores, neque illi qui e nostra societate egressi, alii religiosae societati adhaeserint.

4. Fortasse in quibusdam rarissimis occasionibus, quemdam supradictis impedimentis affectum recipere exegerit summa religionis aut societatis nostrae utilitas. Tunc vero superior generalis, expositis in concilio suo rationibus, rem statuatur.

5. Nulla praescribitur aetas, ut quis inter novitios admittatur.

6. Sed priusquam admittatur, unius mensis spatio in una e domibus nostris probandus est. Ad docendum et examinandum illum, mensis ille totus adhibeatur, et etiam alias domos nostras in eodem loco existentes, cum dato sibi comite, visitare liceat.

7. Quando absolute admittitur, inscribantur in registro novitii nomina et cognomina, annotatis ibidem rebus quas secum intulerit. Illique annotationi in registro subscribat novitius.

8. Novitiatus uniuscuiusque incipit ab illo momento, quo rata fit, nomine praepositi generalis, illius admissio.

9. At prius sui novitiatus initio, nullum iam externum adeat, nisi directoris venia, et in quantum fieri potest, adiumento uno e nostris comite.

10. Quisque novitiatum incipiendo per triiduum vacat exercitiis spiritualibus; et totius vitae peccata confitetur; ni iam recenter uni e patribus nostris ea confessus fuerit.

11. Novitiorum exercitia fieri possunt in collegiis nostris et in domibus quae nobis commissae fuerint adiuvere instituendos.

12. Novitii quandoque possunt a vestitu clericali gerendo dispensari.

13. Nullus externus intersit exercitiis novitiorum propriis.

14. Novitii separatim comesturi, ad eandem mensam cum magistro sedeant.

15. Si novitiorum habitatio sit ab alia quacumque domo separata, magister eorum esse debet etiam superior domus.

16. Si vero novitiatus sit in collegio constitutus superiori domus, quoad ordinem communem subiicitur magister novitiorum; sed in novitios omnem exercere potest auctoritatem, quam ipsi non denegarit praepositus generalis.

17. Novitiatus spatium duos annos completitur; etiam pro iis qui sacerdotes fuerint, priusquam admitterentur.

18. Primus annus ad pias exercitationes et ad quaedam studia regulis determinata impenditur.

19. Secundo anno iuniores scholas adeunt. In schola vero separatim sedent, nisi aliud praescribatur.

20. Novitii vero qui iam sacerdotes sunt, ad missiones cum aliis fratribus applicari possunt, saltem quindecim aut decem et octo mensibus ante novitiatus sui terminum.

21. Singulis semestribus fit examen, cui praest superior generalis, in quantum potest et ad quod invitat, aut invitari suo nomine iubet duos vel tres e nostris inter decem antiquiores alternatim eligendos. Constitutionum capita de quibus interrogandi sunt novitii, sunt antea fixa et praecognita. Novitii hortandi sunt, ut libere loquantur. Nulla reprehensio illis facienda est ratione responsionum. Si capita non recte intellexerint, ipsis detur summa cum indulgentia, rerum interpretatio.

22. Illud examen sancta cum iucunditate moderetur, tali modo ut novitii vocationem nostram ponderare debeant.

23. Huic examini assignatur secretarius qui res gestas perscribat, interrogationes scilicet cum responsis.

24. Inter novitiatum non liceat vota emitte nisi vota quaedam ex devotione, ad breve tempus, modo auctoritas adsit directoris aut confessoris.

25. Absoluto novitiatu, vota annua, singulis annis renovanda, emittunt. Iamvero nec fieri, nec renovari possunt haec vota, sine praepositi generalis aut ipsius delegati auctoritate.

26. Novitiis datur regula particularis ad regulam communem accommodata, ipsique in quantum fieri potest consentanea. In variis praeceptionibus et documentis ad novitios commendatur potissimum humilitas, obedientia sui ipsius devotio et pia charitas, qua nos invicem in Christo amplecti tenemur.

Cap. III.

DE RATIONE DIMITTENDI.

1. Hic tantum agitur de dimittendis iunioribus novitiis et illis qui ad vota annua post novitiatum admissi fuerint. Superior generalis solus per se aut per legatos dimittit.

2. Causae vero et motiva dimittendi sunt haec: Animi imbecillitas; amentia; iudicio carens animus, aut idonea ad discendas literas habilitate; in pietate et religione colenda, inconsulta et immodica temeritas; aliena a communi usu et a concordia agendi ratio, ubi deest spes emendationis; sacramentis frequentandis repugnantia; nimium dubia et incerta ad pietatem aut ad humilitatem pronitas; praesumptuosa indoles; acclivis ad mendacium et simulationem natura; aes alienum et nomina quae suscipere nolit societas.

3. Praescripta in praecedenti capite, nunquam satis ad memoriam revocari possunt: alumnos observare, a promptiori iudicio circa illos abstinere, perseveranti benignitate uti in

examinandis et in emendandis incertae spei tironibus.

4. Iuniorum novitiatus ad libitum produci potest.

5. Difficilius dimittuntur qui, peracto novitiatu, iam annua vota emisere.

6. Hi varia exercent officia in domibus nostris, vel studiis assignatis applicant animum.

7. Nunquam libidini suae permittuntur.

8. Singulis semestribus, superior domus, vel ille e nostris, cui ipsorum cura commissa est, praeposito generali tradit aut mittit accuratam de illorum moribus, laboribus et studiis annotationem.

9. Priusquam dimittantur, aut postquam dimissi fuerint, omni ope atque opera conemur istam mitigare acerbitem, et nullum verbum vel actum elicere, sive intra sive extra domos, quod iustam querendi causam dimisso subministret. Tali indulgentiae nunquam parcentes, ne erga illos, qui minoris aetatis aut maioris culpae fuerint, iuxta verbum Christi: « omnia quaecumque vultis, ut faciant vobis homines et vos facite illis; haec est enim lex et prophetiae » (Matth. vii, 12).

10. Praepositus generalis auctoritatem impertiat requisitam, ut sine mora dimittantur, quando urgere videatur necessitas. Verumtamen certior fiat summam prudentiam, piamque admodum charitatem semper fuisse per cunctas domus nostras in ratione dimittendi adhibitam.

CONSTITUTIONUM

PARS SEXTA.

DE ULTIMIS VOTIS ET DE PROMISSO ADIUNGENDO.

Caput I.

MONITA NECESSARIA.

1. Ad ultima paciscenda non admittuntur, nisi tres annos in societate iam transegerint, postquam ad sacerdotium fuerint promoti.

2. Inter illos tres annos numeratur biennium in novitiatu transactum, si iam presbyteri fuerint ordinati priusquam ad societatem accesserint.

3. His vero pactionibus mutuo factis, dimissi iam absolute in societatem cooptantur.

4. Tunc quidquid habet societas, id promiscue cum aliis possidet.

5. Quantiscumque in posterum infirmitatibus aut morbis laborent, auxilia et solamina pa-

tientibus debita membris, pia cum sollicitudine ipsi impertit societas.

6. Attamen qui definite admissi sunt, in quinque casibus diversis possunt dimitti. Et illos, quibus istiusmodi casus acciderint, in suo gremio servare nullatenus promittit societas.

Hi casus vero sunt:

i. Vi adhibita percutere, sua sponte et voluntate vulnerare aliquem.

ii. Bona societatis sibi usurpare, aut parentibus vel extraneis donare.

iii. Haeresim aut qualemcumque errorem fidei contrarium pertinaciter docere, necessariamque erroris retractationem et satisfactionem recusare.

iv. Grave scandalum peccando praebere, in iis praesertim quae ad sextum decalogi praeceptum attinent. Enim vero si istiusmodi homo inter nos servaretur, inde infamia quaedam in alios recideret, et benefaciendi nasceretur impedimentum, quae voluntariis et spontaneis expiationibus difficile reus tollere posset.

v. Obedientiae contumaciter et iterato se subtrahere, recusatis insuper poenitentiis a praeposito generali, impositis.

7. Quisque priusquam ultima paciscatur, de casibus dimissionis prius interrogari debet, et hanc legem sibi et aliis expresse acceptare.

8. Hi vero si casus, quod Deus avertat, acciderint, tunc praepositus generalis accusatum interroget, et statutis in concilio suo rationibus prudentia requisitis, reum dimittat.

9. Dimissos summa cum indulgentia et piissima cum charitate habebimus. Servatoque de tali dimissione secreto, sortis acerbitem omni opera mitigare nitimur. Uno verbo, in gratiam ipsorum officiemus, quidquid iunioribus promittitur in capite praecedenti n. 9 et maiora insuper si fieri potest.

10. Indulgentes pari modo habebimus illos qui definite admissi, invita societate recederent.

11. Iunioribus vero qui post absolutum novitiatum in variis domibus nostris exercentur; annus plenus conceditur quo se ad ultima vota emittenda praeparent, aut saltem laboribus quibus facile dispensari possunt, propter hunc finem, in supradicto tempore eximuntur.

12. Eliciuntur haec vota ritu et apparatu solito, in finem exercitiorum spiritualium quibus vacare tenemur.

Caput II.

DE ULTIMIS VOTIS.

1. Stabilitatem, obedientiam et castitatem vovemus, adiuncto promisso, regulas evangelicae paupertatis, sectandi.

§ I.

De stabilitatis voto.

2. Hoc voto se primo ad vivendum et moriendum in societatis gremio, et secundo ad recusandas ecclesiasticas dignitates adstringunt.

3. Has etenim solus Romae pontifex cogendo imponere nobis potest. Id vero si unquam faciendum existimet, quod quidem indignitatis et obligationum nostrarum ratione nunquam fore coniiciendum est, tunc dimississime ipsi et obnixe repugnantias nostras, cum spe Sanctitatem Suam flectendi exponemus.

4. Si calamitatibus disiuncti ab invicem nostri fuerint, omni ope atque opera nitemur, ut simul coeant, ut simul habitent, simulque laborent nexu indissolubili manentes cum praeposito generali colligati, in via quam nobis iubendo et consulendo praescripserit.

§ II.

De voto obedientiae.

1. Inter vota religionis primum locum obtinet votum obedientiae, cuius quidem vis et potestas ex doctrina theologorum in cunctis ordinibus religiosis admissa penitus perspectae planeque cognitae sunt.

2. Christus ingrediens mundum dicit: « hostiam, pater et oblationem noluisti: corpus autem aptasti mihi... Ecce venio... ut faciam, Deus, voluntatem tuam ». (Hebr. x, 6, 7).

3. Mundi Salvator apostolis dicebat: « Descendi de coelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me » (Ioan. vi, 38). « Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis.... meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me ». (Ioan. iv, 32 et 34). « Ego quae placita sunt ei facio semper » (Ioan. viii, 29). « In omni actu, scilicet, in omni tempore Christus vero factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis » (Philip. ii, 8). Ex ardenti vero divinam hanc obedientiam imitandi cupidine, nati sunt celeberrimi ordines religiosi, mille aliae congregationes, mille piae sodalitates, parvulaque nostra societas.

4. Ad explendum perfectius votum obedientiae, multum iuvabit si superiore nostro, non quidem hominem, sed Dei vices gerentem et ideo ipsummet Deum semper intueamur.

5. Beatus Paulus ad Ephesios scribens dicebat: « Obedite dominis carnalibus..... sicut Christo » (Eph. vi, 5). Numquid vero superiori spiritali per vocationem sanctam imposito, et cuius inter manus obedientiae votum,

Christi obedientiam imitaturi, emisimus, tale recusaverimus obsequium?

6. Igitur si ex inopinato casu nobis praefuturus accedat superior alter, eadem manebit obedientia nostra. Novus quippe superior Christi personam similiter gerit, Christus autem non moritur, nec mutatur.

7. Obsequium praestituri, non quaeramus quae sit superioris eruditio, quae sint virtutes, sed quaenam sit ipsius, cuius minister est, Dei voluntas. Quando enim post exhibita diplomata, legatus quidam regis sui nomine loquitur, non iam ad dotes legati privatas attendunt.

8. Nunquam ne vero erraturus est superior ille? Id quidem, si perfecte subiecti exhibeamus, vel Deus non permittet, vel ex invititis erroribus nova superiori et nobis excutientur lumina.

9. Erret autem, quid refert? Cum ad ipsum spectet imperii sui ratio. Non errat vero qui imperanti praestat obsequium, modo nil contrarium legi divinae praescribatur.

10. Quando dux exercitus errat imperando, id etsi perspiciant subditi, nihilo secius ad mortem praecipiter currunt; victoriamque aut gloriam victoria maiorem, haeroica parit devotionis generositas.

11. O fortunatos dies in quibus primi religionis christianae monachi obedientiam usque adeo extulere, ut vana et in speciem ridicula opera summo cum ardore prosequerentur! Arborem aridam, verbi gratia, quasi reflorescere debuisset irrigantes. Inde quid evenit?...

12. O immortalis cum laude propaganda exempla! Quorum intuitu sanctissimi et celeberrimi e religionis ordinibus viri formati sunt, et usque ad temporum consummationem formabuntur.

13. His vero praemissis, facilius vera perfectae obedientiae describentur signa. Est enim saepius externa in his scilicet casibus ubi iam non existeret, nisi actis forinsecus innotesceret. Semper vero interna; frustra enim externis testificatur, si cor intime non submittatur. Propterea, ita ut literam semiformatam, ad officium advolatura dimittat. Accurata quidquid praescribatur et quo praescribatur modo perficiens. Integra; sedule observans ea quae minutula despiciendo vocant, officia ut graviora peccata, maiori cum securitate, vitentur. Obvia praeceptis occurrere videtur et illa praesentit in dubiis. Amans; cor etenim submittendo se, laetitia diffunditur. Demum caeca, iuxta patrum interpretationem, causari nescit obedientia, quippe quae intellectum cum voluntate submittat. Quidquid iubetur, id intellectus utpote ad obedientiam attinens, probat; et voluntas ut optimum et perfectum amplectitur. Instrumentum opificis dirigendi Domino obsequentius non fuit unquam, neque viatoris baculus moventis manum, modo perfectiori secutus est. Sive enim

manus baculum sumat, sive deponat, sive iterum sumat, sive omnimodo vertendo agitet, nullam sentit repugnantiam.

14. Pusillanimes animos nostros erigere cupientes vitae spiritualis magistri nobis exposuere quantos fructus et utilitates ex obedientia perfecta societas, quaeque et singuli huius societatis percipiant.

15. Quoad singulos individue sumptos, haec est, inquiunt via nobilis et decora, cum soli Deo praestetur obsequium. Via secunda cum divina voluntas usque colatur. Via lenis; quid dulcius animae fidei esse potest, cum Christo constanter et sine sollicitudine adhaereat? Via aperte designata, cum in nullo momento quid agendum sit ignoretur. Sive enim vigilandum sit, aut dormiendum, sive ieiunandum, aut vescendum, sive colloquendum, aut tacendum, sive laborandum, aut quiescendum, cuncta per voluntatem divinam fixa et determinata sunt. Et neque tempus officio, neque officium temporis deest. Via omnium errorum ludibriis libera. Hi etenim ex amore sui omnes nascuntur et ex privatae voluntatis arbitrio. Via heroica, cum iuge et perpetuum holocaustum Domino offerat anima, se totam creatori suo inter flammam charitatis litando.

16. Quoad societatem universam fit obedientia mentium coniunctio, cordiumque vinculum, sodalitas pacis, et virium ad eundem finem iugiter tendentium integritas. Etsi mille sint ex hac societate in orbe terrarum dispersi, omnes tamen iuxta scripturae vocem gradiuntur quasi vir unus.

21. His autem veritatibus clare compertis, ait sanctus Basilius Magnus, *ad obedientiam currunt velut, qui famem aut sitim explere ardet*. Enim vero, qui fame laborans in cibis irruit, nusquam alio oculos deicere videtur. Et qui ferventium viscerum ignes restinguere sitit, parum attendit, aut ligno, vel auro scaturiat aqua.

§ III.

De castitatis voto.

1. Hoc voto confirmatur et renovatur sacrum illud pactum, quo ad maiores ordines admissi, castitatem sacerdotalem spondimus.

2. Soli angelorum puritati aequiparari potest.

3. Hanc caelestem virtutem ad instar sanctorum virorum, qui nobis imitandi proponuntur a periculis et tentationibus cavendo colemus.

4. Cum necessarium nobis sit, ad bona operanda, nomen purum et integrum ex omni parte, constitutiones non tolerant, ut castitas nostrorum, ulla labe, inficiatur. Inter missiones nullos sine comite salutandos inviso, nullas foeminas in cubiculum admittito, aut cum illis

commercium colloquiorum nisi in sancto tribunali habeto.

5. Qui missionibus praeest omni modo et ratione sibi et aliis castimoniae causa praeceat, nec unquam timeat fines terminosque transire. Tametsi prudentior in quibusdam excedat, nullum inde impedimentum aut damnum societati, vel piis rebus agendis occurreret; cum e contra parva negligentia in magnum malum evadere possit.

Caput III.

DE PROMISSO SERVANDI REGULAS EVANGELICAE PAUPERTATIS.

1. Quando primum formata est congregatio nostra, rationes temporum et locorum abstinere a voto paupertatis exegerunt.

2. Quod quidem iam irreparabile malum ne in perniciem evadat, valde nobis timendum est.

3. Nostri igitur in rerum suarum possessione manent, et illis ad libitum utuntur.

4. Nil unquam e suis bonis societati cedere iubentur. Sint pauperum et miserorum patres et divina providentia, ut in spem habemus, indigentiae nostrae occurrere dignabitur.

5. Postulemus a Deo non quae superflua sunt, sed quae ad vitam necessaria, et ad proseguendam religionis utilitatem idonea; sic tamen, ut numquam ditiores inde efficiamur.

6. Iamvero quanto maior in rebus utendis libertas conceditur, tanto magis pauperes mente et spiritu esse tenentur.

7. Ille operi nostro aptus non est, qui paupertatis evangelicae regulas observare nescit.

8. Cum vero in gratiis nostris paupertatem vovere non possimus, saltem illam sectandi promissum emittimus.

9. Nullam mercaturam, aut quaestuosum negotium nostros assumere licet.

10. Quidquid typis edendum est, vel ad religionis laudem suscipiendum, id fiat societatis iure et impensis. Nullus autem sub quocumque praetextu aliquid inde emolumenti percipiat.

11. In cellulis, nulla videntur aulaeae. Solum parietes dealbare liceat conservationis et munitiei causa. Nil toleratur auratum.

12. Cubicula elegantis formae, vasibus, aut floribus, aliisque sumptuosis apparatusibus non ornantur.

13. In cubiculis animalia nulla alenda vel curanda servantur.

14. In cubiculo crucifixum unum et duas vel tres pias imagines in charta excusas et inclusas in quadro simplici habere sufficiat.

15. Talis sit suppellex, ut sine admiratione in veri religiosi cellula videretur.

16. Magnum librorum numerum apud se retinere liceat, modo foruli non sint forma et ornatibus a cellae simplicitate dissentanei.

17. Qui res magni pretii possidet, non eas in cubiculo exponat, sed clam reclusas teneat, vel aliorum transferat. Rebus de caetero ad ipsius arbitrium remanentibus.

18. Minora utensilia, lychni, candelabra, vasa necessaria, sint munda, simplicia et eiusdem formae apud omnes et quidem apud praepositum generalem, veluti apud alios convictores.

19. Etenim qui officio aliis praesse videntur, praesertimque superior generalis, has regulas accuratissime servanto.

20. Vestimenta simplicia sint, mundissima et in quantum fieri poterit, ex eodem panno facta.

21. Cruces illae quae in missionibus gestare solemus, eadem sint forma inter se, et eodem modo a singulis gerantur.

22. Sericis nunquam utuntur, nisi forte ad strophias seu amiculā collo circumvolvenda.

23. Lucernae sint lychni vel sebaeae candelae. Numquam vero cereis candelis utantur, nisi notissimas propter rationes superior aliquis id permittat.

24. Haec autem ultima conditio in parvulis necessariisque exceptionibus servetur. Et superior cuiusque domus particularis illas non sibi applicet nisi, ut par est, licentiam petierit; aut saltem rationes rei ad convictores suos declaraverit.

25. Faldistoria sint ex eodem ligno ac selulae ordinariae et similiter paleis intexta.

26. Iamvero quidquid ad rem communem inservit, maiorem recipere potest continuitatem.

27. In communibus cubiculis imagines plures in charta excusas, vel tabellas pictas ad pietatem excitandam, aut ad benefactorum memoriam servandam disponere licet.

28. Item bibliothecas supplere, exquirere libros editione praestantiores, manuscriptos magni pretii, codices et uno verbo quidquid literarum studium fovere videatur.

29. Idem sit de rebus vel instrumentis ad scientias nostras attinentibus; ad historiam, geographiam, mathematicam, physicam, astronomiam etc. etc.

30. Valetudinarium accuratissime concinnetur; suppellectili simplici quidem, sed commodissima instruatur et omni quod male habentibus utilitati aut solatio esse possit. Parietibus colorem inducere peculiarem liceat flores intus apponere et alia quae festivitatem aegrotantibus afferant; modo nil sumptuosum in se videatur. In curandis infirmis sollicitudo nesciat modum.

31. Multo magis in templis et in sacellis parsimonia nulla adhibenda est. Hic vasa sacra, sacerdotalia ornamenta, lintae vestes, libri, omnia denique ad caerimoniarum appar-

ratus decorandos et ad excitandam pietatem conspirent.

32. Sacraria omni ordine et munditia concinnentur et ad id invigilent superiores.

33. Bis in anno et statim post exercitia spiritualia, superior, cum uno vel duobus e nostris, cellulas singulas visitet et alias aedium partes. Et quidquid spiritum paupertatis laedere, vel praesentes regulas offendere videatur, quantumque contra reclament, absque misericordia tollito.

34. Eadem cura serventur regulae quae ad templa et sacella spectant.

35. Si qui vero contra supradictas regulas, abusus emendatu difficiliores irrepserint in domos nostras, superiores religiosi habeant monere cito praepositum generalem, vel ipsius delegatos, qui pravis consuetudinibus mederi queant.

CONSTITUTIONUM

PARS SEPTIMA.

DE VICARIO GENERALI,
ASSISTENTIBUS, ALIISQUE SOCIETATI
NECESSARIIS MINISTRIS.

§ I.

De vicario generali.

1. Si praepositus generalis moriatur priusquam vicarium generalem designaverit, aut si vicarius generalis ipse moriatur ante novi superioris generalis electionem, tunc ex assistentibus et ex antiquioribus nostris, in loco ubi habitabat superior degentibus, modo ultima vota iam emisierint, instituatur sine mora conventio quaedam duodecim viris composita.

2. Huic conventioni primum praeerit antiquior ex assistentibus.

3. In prima sessione huius conventionis, recitatis hymno *Veni creator* et salutatione angelica, secretarius unus unusque scrutator ex consessoribus desumpti, ope scrutinii, maiori suffragiorum numero nominentur.

4. Scrutator ille cum secretario suffragia deinceps enumerabit coram praeside.

5. Secretarius scribere habebit in registro quaecumque gesta fuerint in singulis sessionibus.

6. Nominatis his duobus, antequam fiat vicarii generalis electio, et quidem immediate prius, duo dies assignentur in quibus duodecim viri informationes et alia idonea, ut de vicario generali eligendo prudenter iudicent, assumere queant.

7. Informationes illas vel ab aliis consessoribus, vel a quibuscumque gravioris iudicii fratribus petere liceat.

8. Prudenter verò interrogationesque omnes ea de re factas, nec non et responsa, in quantum fieri potest, et secreta teneantur.

9. Tertia die designetur vicarius generalis ope scrutinii. Ad electionem vero bis tertia pars suffragiorum requiritur. Vicarius ille inter eos ut plurimum qui praeposito generali familiares fuerint et negotia societatis melius norint, assumendus est.

10. Quid vero agendum sit, et qua ratione utendum, quando suffragiorum numerus requisitus, e scrutinio non oriatur, in constitutionum parte nona videre est.

11. Vicarius generalis, simul atque nominatus fuerit, conventionis fit praeses.

12. Vicarii generalis officium non cessat quin praepositus generalis novus electus fuerit.

13. Iisdem assistentibus, eodemque monitore utitur ac superior generalis. Si vero monitor ipse praepositi generalis eligatur in vicarium generalem, ipsimet assignabitur a conventione, monitor alter ope scrutinii et maiori suffragiorum numero.

14. Vicarius generalis nullum mutare potest ex iis qui munera societatis exercent, nullum e nostris dimittere, nullumque ad ultima vota admittere.

15. Nullum ipsi contractum, nilque novi instituere licet, gravioribusque negotiis terminandis abstinere, quae ad novum generalem iam iam eligendum remitti nequeant.

16. Si vero ad novum generalem, urgente necessitate, negotia haec remitti nequeant, convocata conventione, ibique serio quaestione examinata, vicarius generalis rem absolvit cum consessoribus ope scrutinii et maiori suffragiorum numero.

17. Antiquior ex assistentibus, vicario generali remittit claves cubiculi secretioris et scriniorum in quibus continentur literae aliaeque scripta praepositi generalis. Vicarius cuncta sedulo clausa teneat, donec novus superior generalis electus fuerit. Si cuiusdam scripti opus habeat, illud coram secretario et duobus ex assistentibus sumat et coram iisdem, postquam negotium expleverit, reponat.

§ II.

De assistentibus.

1. Societatis est assistentes nominare, vel revocare, vel confirmare in suis congregationibus generalibus.

2. Ipsius est et assistentium numerum determinare et illum ad quinque evehere potest.

3. Assistentes inter eos eligendi sunt, qui prudentia et virtutibus praecellant.

4. Nullus eligatur, nisi ultima vota a triennio iam emiseric.

5. Assistentes consiliatores sunt superioris generalis, et simul cum ipso manent in eadem domo.

6. Si forte contigerit, urgente negotii alicuius gravitate, ut hic vel ille qualiscumque ex assistentibus, praepositi generalis iudicio, magis idoneus ad deputandum videatur, tunc adhibito ea de re consilio, superior generalis deputare queat.

7. Si vero nimium longo tempore abesse tum debeat assistens, substitutus ipsi designetur eodem modo ac eligi solet assistentis vices gerens, quando mortuo uno ex assistentibus non expedire iudicatur, ut vacet locus donec advenerit tempus congregationis generalis.

8. Verumtamen assistentes omnes simul eodem tempore sic mittere nequit superior generalis; ipsumque semper unum aut duos assistentes iuxta se habere necesse est.

9. Ab assistentibus necessario exigitur, ut se totos societati devoveant, ut constitutiones regulasque ipsius et meditentur; ut se ad negotia addicant, nec tamen ab affectu suo, quod praesertim bono communi nocet, excludant ea quae sibi non commissa sint; ut superiorem generalem et diligant et venerentur; ut prudenter et studiose cuncta moderentur, quae ad ipsum attinent, si praesertim casus eveniat quo abrogandus foret.

10. Ad assistentes praesertim spectat praeposito generali venerationem auctoritatemque debitam concedere et utramque ipsi inter nostros confirmare. Sint cum ipso cor unum et anima una, ita ut cunctis unicam personam efformare videantur.

11. Caveant ergo ne ex officio suo, erga praepositum generalem fronte vel mente irreverentiores fiant.

12. Sive ipsos consuluerit, sive consulere omiserit, sive illorum sententiam admiserit, sive oppositam secutus fuerit, semper ad ipsius placita et decreta obtemperantes, illa vel inter nostros vel inter extraneos confirmare probareque nitantur, itemque superioris consilia perficienda urgeant, quemadmodum praepositus quisque militaris, supremi ducis iussa exequitur. Verumtamen superiorem generalem quotiescumque necessarium id iudicaverint, secreto moneant.

13. Quidquid utilitatis in ipsorum mente occurrerit, superiori generali particulatim, etiam non interroganti communicent, et superior generalis ipse statuatur an rem propositam in concilio suo agitare expediat.

14. Nunquam tardius ad concilium adeant. Propositas quaestiones cum leni et placida charitate discutiant. Et divergentibus quantumvis inter se opinionibus, sit semper unio perfecta in moribus.

15. De rebus in concilio tractatis nil suspi-
cari sinant. Superior generalis solus statuta
quando opportunum existimaverit, manifestet.

16. Ad concilium suum praepositus gene-
ralis, quando expedire crediderit, et secretarium
generalem et procuratorem generalem et qua-
lemcumque e fratribus negotium de quo agitur
apprimè callentem vocare poterit.

17. Erga superiorem generalem assistentes
quamdam exercent providentiam, quae duobus
consistit.

a) Illum consiliis et opera iuvare, nec un-
quam sinere, ut in laboribus poenitentiisve cor-
pora libus modum excedat.

b) Ipsi necessaria quoad cibum, vestitum et
curas quibus indigeat sedulo procurare. Illorum
hacde re iudicio praepositus generalis obtem-
perare tenetur.

18. Nil vero unquam generali proponant
paupertatis evangelicae regulis oppositum. Imo
si a praeposito régulas illas violari acciderit,
illum cum reverentia quidem, et lenitate et
charitate sed imperando tamen ad officium re-
vocent.

19. Nunquam patiantur ut negotia langueant,
vel retardentur. Nullus ex assistentibus ingerat
se in negotiis alteri assistenti commissis.

20. Ne dominari affectent in superioribus
particularibus, aliisve fratribus, quibus aliquod
incumbit officium. Ipsos e contra in munere
exercendo adiuvent, nedum officiant.

21. Quidquid in mutuis usibus maiorem
inter eos dilectionem, sanctioremque efficere
possit unanimatem, id sibi invicem exhibeant.

22. Quando unus ex assistentibus moritur,
si longiori tempore expectandum esse videatur,
donec congregatio generalis convocanda sit, tunc
instituitur conventio eodem prorsus modo quo
formari debet post mortem praepositi generalis
ad vicarium generalem eligendum, in eaque
scrutinio nominetur qui assistentis vices gerat.
Ad nominandum, bis tertia pars suffragiorum
requiritur.

§ III.

De monitore.

1. Statim post assistentium electionem, con-
gregatio superiori generali monitorem assignat,
huncque sola congregatio revocare potest.

2. Potest et iam antea nominatum confir-
mare monitorem.

3. Nil unquam in verbis, nil in actibus quod
dilectionem reverentiamque capiti societatis de-
bitam imminuere possit, inter alios fratres mo-
nitor exhibeat.

4. Monita necessaria praeposito generali, abs-
que ulla dilatione subministret. Omni hora et
quoties voluerit, ad superiorem accedere mo-
nitori liceat. Accedat minimum semel in heb-
domada, etsi nil aliud agendum habuerit quam
audire consilia.

5. Si quid vel in domibus nostris, vel extra
domos agatur, quod generalis nosse debeat, id
monitor ipsi indicet; illaque similiter quae
caeteri sodales communicare per se ipsos nol-
lent, ad eundem superiorem transmittat.

6. De iis quae ad generalem referenda sibi
commissa sunt, interrogatus, id solum respon-
deat monitor, vel se retulisse, vel relaturum,
vel non opportunum ut referantur iudicare. Nil
ultra.

7. Interrogatus et ipse praepositus generalis,
de iis quae cum monitore acta fuerint, nil un-
quam respondeat.

8. Nulli unquam, ne superiori generali suspi-
candum, praebeat monitor nomen illorum, a
quibus informatus est, nisi ipsi nominari vo-
luerint.

9. Maneant igitur mutuae illae communica-
tiones sub inviolabilis arcani sigillo, quod ne-
quidem post alterutrius mortem frangi possit.

10. Dum simul colloquantur, quod quidem
sine precibus sacris neque incipient, neque ter-
minabunt, sit in loquendo vel in agendo mo-
nitor modestus, verècundus et cum affectu erga
generalem devotus. Sancta vero utatur libertate.
Poterit, et si necessarium ipsi videatur, vel
quodammodo obiurgare, vel frequentius in-
stare. Hic vero totum ipsius terminetur offi-
cium.

11. Neque sententiam suam deserere, neque
ipsius rationem exponere tenetur superior ge-
neralis. Monitorem vero suum, et honoribus et
hortationibus foveat, illique tanto maiorem fidu-
ciam, animique grati praebeat benevolentiam,
quanto et maiorem in ipso zelum constantiam-
que reperiatur.

12. In his demum sanctis vicibus, ambo se
exhibeant velut duos amicos, qui gratiae cae-
lestis auxilio fidentes, Christi regnum in suis
cordibus, nec non et in tota societate quoquo-
modo confirmare statuerit.

13. Si monitor ante generalis congregationis
convocationem moriatur, per conventionem duo-
decim virorum, quemadmodum fit in electione
vicarii generalis, scrutinio quidem et duobus
suffragiorum tertiariis, monitor alter superiori
generali fiduciario iure assignabitur.

14. Provincialis quisque vel superior, vel
missionis praeses, monitorem habere tenetur.
Hunc si non designaverit superior generalis,
in ipsismet domibus ope scrutinii, et maiori
tantum suffragiorum numero designari per-
mittit. Nominatum vero confirmare, aut mu-
tare potest.

15. Varii praepositi cum suis monitoribus

regulas omnes praeposito generali, eiusque monitori praescriptas inter se observent.

§ IV.

De secretario generali.

1. Sit secretarius generalis unus ex iis qui ultima vota emisierint.

2. Quamvis sit e concilio superioris generalis, sententiam suam in illo praesentare non potest, nisi iubeatur.

3. Ad concilium praepositi generalis praesertim vocatur.

I. Ut scripta sibi commissa, prout opus foret, remittat.

II. Ut quidquid tunc dictum statutumve fuerit, expleto concilio, statim et breviter scribat. Parvulo ad hoc utitur registro, quem secum deferre solet quotiescumque concilium illud cogitur.

4. Cuncta sibi commissa inviolabili tecta secreto teneat.

5. Secretarii regulas, adiunctis brevibus et probatis explicationibus, semper ad usum suum habeat.

6. Habeat etiam, sicut generalis et assistentes, excusum indicem cunctorum nostrum.

7. Secretarius archivii custos est. Plures registros habere tenetur, item et omnia scripta societati nostrae utilia. Sint illa scito ordine disposita, ut facile reperiri queant. Horum indicem excribat ordine alphabetico dispositum, ita ut ad usum suum illam quam facillime reperiat.

8. Quod praesertim faciat necesse est in ordine ad literas conservandas, et quibus postea futurum sit opus.

9. Literas receptas priusquam aperiatur, ferre debet ad generalem nullamque legere absque eiusdem praepositi licentia.

10. Literas omnes aperiendi ius habet praepositus generalis.

11. Nil cuiquam scribat secretarius, de rebus societatis, sine praepositi generalis licentia.

12. Nullum e scriptis ad secretarium missis alteri tradat sine licentia generalis. Si vero licentia ita cuiquam data fuerit, notet sedulo in indiculo suo cuinam, et qua die, et quo tempore tradiderit.

13. Caveat ne illius arcani indicium in literis suis detegatur.

14. Defuncto superiore generali claudat cito conclave, armaria et scrinia generalis defuncti; clavesque in secretariatu conservet. Exinde post vicarii generalis denuntiationem, claves antiquiori ex assistentibus tradet, qui et ipse vicario generali.

15. Si secretarius moriatur aut in lecto aegritudinis causa detineatur, antiquior e substitutis, ni superior generalis alterum ad id nominaverit, de omnibus necessariis quoad secretarium et secretarii chartas provideat.

16. Videat secretarius, ut tempus necessarium orationi mentali et sacrificio missae sibi conservet.

17. Nunquam inter sodales affectet auctoritatem. Omnes ut fratres habeat.

18. Quidquid de archivio, de literis scribendis deque aliis rebus ad munus suum attinentibus superiorem generalem interest reminisci, id ipsi ad memoriam revocet. Illud in indiculo suo annotatum saepius legat, ne et ipse obliviscatur.

19. Nullus de iis, quae ad officium suum attinent literas mittat, quin prius generali legendas et subscribendas tradiderit.

20. Substitutos suos particulatim curet, eorum vivendi rationem annuente generali moderetur, necessarias ipsi concedens animi recreationes.

21. Poterit et in quibusdam casibus illos ad deambulandum mittere, aut ab ordine domus dispensare. Semper vero tempus necessarium concedat, ut orationi mentali et sacrificio missae vacent.

22. Regulas omnes secretarii, in quantum poterunt, servent illius substituti, et ad secretum inviolabile, sicut et ipse teneantur.

§ V.

De procuratore generali.

1. Nullus in procuratorem generalem nominetur, qui ultima non emisierit vota.

2. Sit procurator generalis diligentia et celeritate praeditus; sit in negotiis peritus ut nullum eorum retardari sinat. Sit tectissimus et de negotiis societatis non loquatur. Cum extraneis, nisi cum ipsis de re agendum sit, et ne quidem cum sodalibus, ni speciatim ex generali praeposito licuerit.

3. Strictam negotiorum tradit praeposito generali rationem, et in concilio ipsius haec negotia explicare potest ex eiusdem auctoritate.

4. Unum aut plures registros habeat, in quibus ordine disposito inscribatur, cum dierum et temporum annotatione, quidquid ad illa negotia refertur.

5. Chartas omnes ad negotia attinentes servabit scito ordine dispositas, donec ad secretarium iubente generali remittat.

6. Cunctas lites omniaque negotia quorum ipsi curam non tollit superior generalis, prosequi debet.

7. Ad ipsum attinet negotiorum impensas solvere, literas, cambiales aliasque pecunias re-

cipere, nisi agentur negotia quae non sint ex eius officio.

8. Singulis minimum annis, unusquisque ex oeconomis domorum procuratori scriptam remittat rationem reddituum et impensarum domus. Scriptum illud subscriptum esse debet a superiore domus.

9. Haec scripta reponit procurator sub oculis praepositi generalis. Praepositus vero omnem diligentiam adhibere, omnes explicationes procurare iubeat, quae necessaria videantur.

10. Etsi ordinem domus, in quantum potest, procurator sequi debeat, cum tamen ab ipso cogatur, aliquoties abstinere, a superiore generali petat licentias, quae illi speciatim necessariae sunt.

11. Cum non sit necessario domus maioris oeconomus, hac de re generalis sicut de caeteris cuncta componat ad maiorem societatis utilitatem.

12. Procurator generalis semper sibi servet tempus necessarium ad orationem mentalem et ad sanctum missae sacrificium.

13. Si eum se patiatur curis negotiorum dominari, si non Deum praesentem inter occupationes suas ex pietate habere nitatur, mox fervoris spiritum et studium vitae spiritualis se amissurum esse sciat.

14. Liceat ipsi necessarias animo remissiones sumere, verum non sibi in salutationibus inutilibus indulgeat, et sensus praesertim comprimat.

15. Etsi facilius ex hoc officio inclinetur mens ad negligentiam spiritalem, si tamen sanctos illos imitari velit, qui eadem exercuerunt officia, abundantiorum quam nullibi reperiet meritorum fontem.

§ VI.

De provincialibus.

1. Non fuerunt usque modo provinciales inter nos. Ipsos vero nominare illorumque iura aut extendere aut limitare ad superiorem generalem attinet.

2. Domibus sibi commissis invigilare, cum generali frequenter communicare, constitutionum tuendarum studio ardere, haec sunt provincialium officia.

§ VII.

De superioribus domorum particularium.

1. Cum longo saepe intervallo distent a superiore generali domus particulares multaque in eis iuvamina ad studendum desint, et si

ex convictorum valetudine aut aliis ex inopinatis casibus oriatur exceptionum necessitas, inde langueant exercitia fervorque tepescat.

2. In hisce domibus praesertim dilectionis mutuae in Christo pietas omnes existet, et ea quae desunt compenset necesse est.

3. Remissiones necessarias nedum superior neget, imperabit e contra. Et si ipse quibusdam opus habuerit, omnes ipsum certatim constringant, ut ea sibi indulgeat.

4. Verumtamen stricte serventur constitutiones, ita ut iidem sint in cunctis domibus vendi modus et ratio. De exceptionibus vero, si quae necessariae videantur, iudicet praepositus generalis.

5. Accurate vel in minimis cuncti requisitas licentias petant et agendi rationem superiori exponant, ubi prius licentiam petere nequiverint.

6. Neminem, sine aliqua utilitatis ratione, aut invisent, aut invisentem recipiant. Et quidquid de nobis iudicaturi sint, in tempore ad studendum et ad vacandum spiritualibus exercitiis assignato, nullus invisentem quemquam recipiat; exceptis tamen superioribus ecclesiasticis aut civilibus, quos advenientes in tali tempore superior domus solus recipere debet.

7. Superior exigere potest rationem eorum, quae in invisendis externis gesta fuerint.

8. Sint omnes ad studendum addicti, pauci vero ad excipiendas confessiones, excepto missionum et exercitiorum spiritualium tempore. Extra hoc tempus, nullorum, nisi virorum confessiones excipiant. Indulgentius tamen in quibusdam circumstantiis ab hac severitate remitti potest, si v. g. sit quidam missionarius, aetate proventus, scientia ornatissimus, pietate fervens, animabus dirigendis utilissimus, modo inde non turbetur ordo communis. Nullius vero monasterii curam assumant.

9. Nullam cum feminis consuetudinem habere liceat. Si cuius boni operis convenientia quoddam huiusmodi commercium exigit, totum per se negotium gerat superior et serio attendat, quantum ea de re facultates aliis concessae nocivae fieri plerumque debeant.

10. Quantumvis una simul stare affectent missionarii unaque simul agere, in his rebus excedere nequeunt. Et cum utilissimum sit ut omnes simul ad ambulandum exeant, huius praecipendi ius habeat superior.

11. Magna refert villulam possidere, in qua deambulando, confabulando, convalescendo et etiam ludendo absque forensium praesentia, sodales et animum a laboribus remittant et arctius efficiant dilectionis mutuae vinculum.

12. Ad superiorem generalem scribere certis temporibus necesse est, et ipsum si quis abusus irrepat, subito monere.

CONSTITUTIONUM

PARS OCTAVA.

DE SUPERIORE GENERALI
EIVSQUE FACULTATIBUS.

Caput I.

QUALIS ESSE DEBEAT SUPERIOR GENERALIS.

1. Superiorem generalem societas habeat necesse est, qui perfectum ordinem quantum sinit humana fragilitas, in ea conservet.

2. Superior generalis ad vitae tempus instituitur. Non iunior eligatur, neque aetate provector, nisi in casibus extraordinariis regulae derogandum esse quasi unanimi sensu crediderint electores. Non eligatur etiam nisi ultima vota a quinquennio emiserit. Quod si annuere dignatus fuerit Summus Pontifex superior generalis Romae aut iuxta Romam sedem habeat, et erit nobis in Gallia vicarius generalis, vel vice versa vicarius ille Romae aut iuxta Romam habitaret, manente in Gallia superiore generali.

3. Nulla virtus, nullae dotes in superiore generali desiderandae essent, ut foret, v. g. ingenio eximius, omni doctrina excultus, in negotiis versatissimus, fama insignis. Immensa etenim inde societati nostrae evenirent bona, et haec sane motiva in tempore electionis ponderabuntur.

4. Verumtamen praecipue attendant ad maioris momenti virtutes. Hae sunt: Prudentia, vigor, constans animus, charitas fervens talisque devotio, ut vitam haud cunctanter litaret propter societatis utilitatem.

5. Consiliis prudentium attentus, et tamen cautus contra astutias eorum, quos tacita quaedam dominandi cupiditas inspirat, superior generalis ad finem propositum gradiatur, fortiter et suaviter.

6. Difficultates praecaveat, obstacula oppugnet ineluctabilia, contradictionibus indomitam patientiam opponat, et demum nunquam illud propositum deserat, quod ipsi magis sanctissimae Dei voluntati consentaneum videatur.

7. Scite et cum veritate merita sodalium aestimet, et convenienter inter ipsos partiatur officia.

8. Sit generaliter erga cunctos aequali dilectione affectus. Apud nos conversetur ut pater inter filios. Ita ut verecundiores e nostris ad aperiendas ipsi poenas necessitatesque suas naturaliter adducantur.

9. Inter varia quibus onustus est, munera tria praesertim paternam ipsius sollicitudinem excitare debent.

I. Constitutiones et regulae nostrae. Illa prompte et integre et iis in locis quibus habitat et in variis domibus nostris observari imperet.

II. Studiorum ratio. Studentes adiuvet et incitet iugiter, valetudini tamen alumnorum indulgeat.

III. Novitiorum domus. Sedulo invigilet ut in illis domibus omnia reperiantur ad virtutes, quas iuniores nostri speciatim colere tenentur, idoneas, ut seipsos pie contemnere, perfectam obedientiam exhibere et se totos societati devovere discant.

10. Ipse vero superior generalis, ni per orationem et mortificationem Christo iugiter adhaereat, non potest non aberrare ab illa quam constanter sequi debet via.

11. Sit humilitate et profundissima quidem humilitate praeditus. Inter preces et lacrymas et sacrificia dulcem et sanctam agendi semper coram Deo consuetudinem in corde suo efformet.

12. Raro tunc et in parvis rebus et praeter voluntatis assensum peccabit. Non poterit enim sane quin peccet in quibusdam. Nunquam vero cum salutis suae aut nostrae societatis notabili detrimento.

13. Verum e contra, si pietate non ferveat, etsi dotibus eximiis fuerit ornatus, plus minusve graviter peccabit. Et dum vitam ipsius probatissimam existimantes homines laudabunt, magna ex eius neglectu evenient mala.

14. Conscientiam suam frequenter excutiens, stricte se coram Deo iudicet. Verumtamen quantiscumque miseriis et aerumnis conflictetur, piam semper et firmam in infinita Christi misericordia servet fiduciam.

15. Verumtamen ne ex una parte societatis praepositus auctoritate abutatur et ex altera in bono operando impediatur, societatis iura in praepositum generalem et praepositi generalis in universam societatem determinarunt constitutiones.

Caput II.

QUID SIT IUS SOCIETATIS
IN PRAEPOSITUM GENERALEM.

I. Societas praeposito generali assignat

I. Assistentes plures in perpetuos consiliarios, et quorum numerum determinat.

II. Monitorem unum, cuius opera quidquid nosse intersit, superior generalis nunquam ignorare queat.

2. Quidquid ad cibum, vestitum et supellectilem superioris generalis attinet, societas mo-

deratur. Ita ut neque paupertatis regulas violare possit, neque quod valetudinis cura aut decoris ratio postulat, recusare.

3. Sit ea de re superior generalis assistentium iudicio subiectus. Verum nil proponant assistentes, quod paupertatis evangelicae regulis adversetur.

4. Societas non concedat unquam praeposito generali ut ecclesiasticas dignitates accipiat. Si ad acceptandas, iubente Summo Pontifice, coactus foret, exhibitis ad Sanctitatem Suam humillimis obsecrationibus, postulet societas ut conservando generalem istum in gremio suo velut unum e nostris, et quidem non sine honoribus tali dignitati debitis, liceret quamprimum alium sibi praepositum nominare.

5. Si prae nimia senectute aut prae infirmitatibus vires ad regendum necessarias amiserit superior generalis, vicarium generalem sibi adiungendi facultatem concedunt constitutiones. Si vero id recuset facere, ex auctoritate sua vicarium nominabit societas.

6. Tunc vero sic agendum. E domo ubi stat nostra domus principalis antiquiores fratres convocentur ab assistentibus, ita ut efformetur conventio duodecim viris composita; et conventus ille pronuntiet, duobus suffragiorum trientibus.

i. Vicarium generalem ex necessitate nominandum esse.

ii. Quis nominandus. Et omnia tali modo tractentur, ut societas et superior generalis ex conventionis actibus sibi gratulari possint.

7. Generalem ex officio movendum iubet societas, si, quod absit, in sequentes casus lapsus fuerit.

i. Constitutiones mutare aut adulterare.

ii. Doctrinam ab Ecclesia reprobata proferri.

iii. Peccata scandalosa committere, praesertim contra sextum decalogi praeceptum.

iv. Verberare graviter; sponte et voluntate vulnerare aliquem.

v. Bonis nostris uti contra votum societatis, id est: ipsorum redditus sibi usurpare, parentibus, cognatis vel aliis quibuscumque donare, bona alicuius nostrae domus ad aliam ex sua auctoritate transferre; immobilia vendere, domos iam constitutas destruere. Hoc ultimo praecepto non adimitur particularibus nostris domibus facultas domum principalem subsidiis voluntariis aut sustentandi, aut in bonis, quae susceperit, operibus iuvandi.

vi. Amisisse prae senio vel infirmitatibus vires ad recte gubernandum necessarias.

8. In hoc ultimo casu vicarium generalem, ut supra dictum est, nominare praestat. Verum

duodecim virorum conventus scrutinio definire potest vicarium generalem non sufficere. Tuncque generalis alter nominetur.

9. Si assistentes, vi illius, quod dederunt iuramenti, se constrictos existiment, occurrente abrogationis casu, ad denuntiandum societati praepositum generalem, conventionem ut supra (n. 6) duodecim virorum, ex quo numero sint, et ipsi convocent, cuius erit statuere ope scrutinii et duobus suffragiorum trientibus, an revera congregationem generalem convocare oporteat. Porro antiquiori assistentium, ni fuerit vicarius generalis, convocandi munus incumbit.

10. Si vero de necessitate denuntiandi non consentiant assistentes, primum inter se, maiori suffragiorum numero de convocanda duodecim virorum conventionem, secreto statuunt.

11. Quod si munere amovendum esse generalem iudicaverint, nihilosecius charitate, reverentia et obsequiis depulsum colendo, societas declaret qua ratione honorentur illi, quos sibi in praepositos assignaverit.

12. Quomodo vero in abrogationis casu agere debeat societas praescribitur in constitutionibus. (cap. *De constitutionibus generalibus*).

Caput III.

QUID SIT IUS PRAEPOSITI GENERALIS IN SOCIETATEM.

1. Eadem ratione qua propriae utilitati consulens, societas praeposito generali praevaricandi libertatem cupit adimere, eadem, ut rectius gubernetur, quam maximam operandi boni facultatem generali concedere intendit. A generali consulendi sunt assistentes, praesertim in rebus maioris momenti, sed illorum sententiam sequi non tenetur. Potest et alios e nostris, quibus fidem particularem habeat, privatim consulere. A cunctis nostris auxilia et iuvamina, quibus indigeat, in rebus gerendis requirere potest. Qui ex constitutionibus in consortium administrationis non advocantur, muneri suo unice vacent.

2. Omnes facultates quae non fuerint ipsi a constitutionibus denegatae, habeat superior generalis.

3. Potest in domo quam habitat, prosuperiorem constituere.

4. Varia partitur officia. Provinciales, secretarium generalem, procuratorem generalem, superiores domorum eorumque oeconomos nominat. Illos aut revocare, aut confirmare potest; itemque eorum iura vel amplificare vel limitare.

5. Si quis ad munus sibi impositum dote quadam utilissima careat, ipsi praepositus generalis adiungat coadiutorem, qui illam muneris

partem sibi addictam iuxta auctoritatem a generali concessam, moderetur.

6. Ad generalem attinet ius in societatem admittendi, admissos definite cooptandi itemque dimittendi.

7. Admissos antequam ultima vota emiserint muneribus et officiis per varias domos nostras praeficere, imo ad missiones apud barbaras gentes mittere potest.

8. Pactiones et contractus facit, domorum quae abrogatae fuerint, supellectilem vendit, itemque vasa et instrumenta in quorum loco alia posita fuerint.

9. Legata commutare potest etiam viventibus iis qui dederint, modo talis mutatio societati utilis sit et nulla difficultate afficiatur.

10. Usus bonorum quae ad societatis arbitrium tradita fuerint pro maiore rei communis utilitate determinat superior generalis.

11. Speciatim attendat superior generalis, ne absque urgente necessitate, domus nostrae mutuum pecuniam sumant, vel se obstringant aere alieno. Paternam opem domibus obaeratis tendat, vias idoneas assumens, ut ipsarum negotia elucidata, scite dirigantur. Et postquam illae nomina solverint, mutuatas societati pecunias quamprimum restitui iubeat.

12. Generalis praepositus corripiat, castiget, poenas imponat, et de exceptionibus ad tempus idoneis decernat.

13. Quo rectius iudicium informet, indicem typis excusum iugiter in manu habeat, in quo ordine disposito legantur omnium nostrum nomina, cognomina et anni, quo anno et qua die ad novitiatum quisque admissus fuerit, quoniam pariter tempore ultima vota emiserit et quo munera exercet vel exercuerit.

14. Eundem indicem typis excusum assistentes habeant.

15. Assistenti male agenti munera exercitium interdicare potest superior generalis, non vero munus ipsum abrogare.

16. Binis aut ternis annis visitatores iis consiliis et ea auctoritate quae necessaria existimaverit instructos, mittat in varias domos nostras.

17. Unum etiam ex assistentibus, cuius absentiam administrationi suae non obfecturam, consilio interrogato, comperit, potest deputare.

18. Demum generalis praepositus congregationem generalem, ubi necessarium iudicaverit, convocat. Illam regit ac moderatur. In eius scrutiniis duplici potitur suffragio, et in dubiis ex aequo suffragiis, res definite constituit.

19. Cum in omnia loca transferre se nequeat superior generalis, saepius per delegatos scripta auctoritate instructos agere solet. Et illis consilia mandatave quae iudicaverit esse necessaria, viva voce vel scripto tradit.

20. Hisce vero delegatis perinde ac praeposito generali obsequium praestent.

CONSTITUTIONUM

PARS NONA ET ULTIMA.

DE CONGREGATIONIBUS GENERALIBUS.

QUAS OB CAUSAS

CONVOCANDA SIT CONGREGATIO GENERALIS.

Qua ratione sit praeparanda. Quinam admittantur ad congregationem generalem. Quibus instauretur initiis. Quid ante primam sessionem providendum sit. Quo ordine sedeant. Quid agatur in prima sessione. De conventionem ad informationes instituenda. De praeposito generali, si casus acciderit eligendo. De nominandis assistentibus, nec non et monitore. De negotiis post supradictos nominatos agendis. Qua ratione congregatio generalis dimittatur.

§ I.

Quas ob causas

convocanda sit congregatio generalis.

Convocetur.

1. Quando mortuus fuerit superior generalis.

2. Si casus occurrat generalem amovendi.

3. Si praepositus generalis consulendam esse congregationem generalem existimans, illam advocare statuerit. Quod si Deo benedictionem impertiente, crescat gens nostra, et in longinquis regionibus domos instituat, fortasse aliis ex motivis advocandam esse congregationem generalem iudicabunt aliquando. De his vero definire ad ipsam et solam quidem congregationem generalem spectat.

§ II.

Qua ratione

congregatio generalis sit praeparanda.

1. Convocanda igitur congregatione generali, tunc praepositus generalis, vel, si mortuus sit aut amovendus fuerit, vicarius generalis, vel, vicario deficiente, antiquior assistentium, literis ad omnes societatis domos scriptis, convocandam esse congregationem generalem indicat. Congregationis initium tali modo assignet, ut convocati facile advenire possint. Quod quidem

ineundi tempus, si necessitas urserit, proximius fieri poterit. Quando nobis erunt domus extra Galliam et trans maria, omni ope nitentur, ut ad congregationem ex remotioribus locis advenire possint. Iam vero cum forte illos expectandi, imo et convocandi non semper futura sit facultas, ad maiorem societatis utilitatem cuncta determinantur.

2. Literae scriptae praecipiant singulis admissis vel admittendis, ut quotidie precibus et votis inter missae sacrificium oblatis benedictionem Dei in congregationem invocent, et saepius impleretur sanctissimae Virginis auxilium.

3. Quod si, urgente quadam necessitate, qui ex constitutionibus ius habent in generali congregatione sedendi, celeriter accurrissent, non ideo, ex hac festinatione, invalida fierent congregationis decreta.

4. Convocata generali congregatione nullum iam eorum qui nostra munera exercent, ne quidem eorum quos nominandi ius habet, mutare potest praepositus generalis absque congregationis assensu. Dimissa vero congregatione, in iura solita redit praepositus.

§ III.

Quinam admittantur ad congregationem generalem.

1. Hi sunt: Praepositus generalis, vicarius generalis, assistentes, provinciales et domorum diversarum superiores. Nullus vero admitti potest nisi ultima vota emiseric.

2. Si convocati non sint viginti numero, ad supplendum hunc numerum advocentur alii iuxta ordinem antiquitatis. Antiquior hic censetur, qui a longiore tempore vota professus fuerit.

3. Quisquis vero sit domorum vel professorum nostrorum numerus, nunquam ad congregationem ultra quadragenarium numerum admittantur. Quotiescumque autem alii prae aliis eligendi erunt, semper antiquior prior accedat.

4. Si quis, propter gravia quaedam negotia societatis, domi manere constrictus fuerit, ad congregationem adire non teneatur. Iam vero unus e convictoribus in locum eius sufficiens, modo ultima iam vota emiseric, in domo ipsa, et maiori quidem suffragiorum numero eligatur.

5. Secretarius generalis et procurator generalis non habent, vi solius muneris, ius sedendi in generali congregatione.

§ IV.

Quibus initiis instauretur generalis congregatio.

1. Die per literas ad instaurandam congregationem assignata, si convocatorum iam duotrientes civitatem in qua sedendum erit advenierint, et praepositus generalis, vel qui eius loco ex constitutionibus praesidere debet, adfuerit, tunc sine mora incipiant.

2. Qui tardius advenierint, in proxima sessione locum suum occupent. Si incepta iam quadam sessione adveniant, non introducuntur, neque nuntiantur, sed in sequenti solummodo sessione locum suum tenere liceat.

3. Omnes consessores eandem domum habitent in qua fit congregatio. Qui vero hanc habitare non poterit, maneat, ex licentia praesidentis, in viciniore loco.

4. Praestituta cuiusque sessionis hora, ordinator quidam designatus a praeside primum det monitum pulsando campanam ultimo quadrante, quod horam sessionis praecedat, secundum vero et ultimum, pulsando campanam, simul atque hora ipsa audita fuerit.

5. Quod si adhuc omnes consessuri non advenierint, poterit praeses aliquantulam petere moram, sed quae ultra quartam horae partem non producat. Hoc vero iam elapso tempore, ianua clauditor et nullus admitti vel nuntiari potest. Hi soli qui iam convenerint exeundi aliquantisper pro necessitate, et subito redeundi ius habent. Unusquisque vero sic praecaverit, ut nunquam contigerit congregationem perturbare.

§ V.

Quid ante primam sessionem providendum sit.

1. In remotiore parte loci in quo sessuri sunt, altare erigendum est; positus desuper imagine excelsa et conspicua Domini Nostri Iesu Christi crucifixi, et in anteriori parte, beatae Virginis, sigillo, cum libro constitutionum.

2. In eodem altari ponatur et urna in quam suffragia deponant.

§ VI.

Quonam ordine in congregatione sedeant.

1. In eodem loco et ante sedem praesidis instruat abacus. Ipse praeses quidem in sella

simplici sedeat, et ad eius dexteram et sinistram sint vicarius generalis, assistentes et iuxta antiquitatis ordinem alii consessores. Hi omnes in sellis aut in scamnis insideant. Quod si unus ordo non possit omnes capere, iuniores ex utroque latere, ad laevam scilicet et dexteram praesidis, ordine antiquitatis ita disponantur, ut nullus sive altari sive praesidi terga vertat.

2. Pariter in medio cubiculo unus aut plures abaci disponantur tali modo, ut facile circum ire queant et ad istos abacos accedant suffragia scripturi.

3. Secretarius ad dexteram praesidentis sed alquantillum retro sedeat.

§ VII.

Quid agatur in prima sessione.

1. Ad primam sessionem cunctos consessores, si prius numero sufficienti adesse existimantur, praeses convocat et cum eis recitat hymnum *Veni creator*. et salutationem angelicam.

2. Singulis autem, ut supra dictum est, sedentibus, praeses postquam adstantium nomina legi alta voce iusserit, petit ut congregatio se rite et legitime institutam declaret; quod quidem acclamatione fieri potest. Si vero scrutinio fiat suffragiorum duo tertiaria sunt requisita.

3. Postea scrutinio singulatim nominantur

i. Secretarius congregationis.

ii. Scrutatores duo. Eligendis autem sufficit ut suffragiorum mediam partem et unum insuper punctum ferant.

4. Si primis suffragiis requisitus non efficiatur numerus, in secundis non licet suffragari nisi tantum his duobus, qui maiori iam numero suffragiorum caeteris praestiterint.

5. Scrutatores, postquam nominati fuerint, accedant singuli ad altare et iuramentum pronuncient his verbis: « Testem invoco Deum, cuius oculis omnia nuda sunt, me fideliter accepturum et praedicaturum suffragia, et quae ad officium meum pertinent, sincera cum intentione me praestitutum ».

6. Rerum in sessionibus gestarum secretarius instrumentum conficiet in registro, quo insuper congregationis decreta colliguntur. Singulo instrumento nomen apponet et subscribendum etiam dabit antiquiori ex assistentibus. In ultima autem sessione assistentes omnes et praepositus generalis actorum libro nomen apponent.

§ VIII.

De conventionem ad informationes instituenda.

1. In prima sessione vel ad summum die crastina eligentur scrutinio et maiori suffragiorum numero quinque e consessoribus, quibus conventio ad informationes instituatur.

2. Tres assignantur dies ad dandas et petendas, ut sequitur, informationes.

3. Si quis e congregatione, vel alter quicumque e nostris, verbo vel agendi ratione significet se praepositi generalis aut vicarii generalis aut assistentis aut monitoris apud superiorem generalem munus affectare, se suffragia captare vel in gratiam aliorum sollicitare, vel a tali qualicumque amoliri, ad conventionem deferatur; et si de facto constiterit, ius omne ferendi et accipiendi suffragii reus amittito.

4. Ut autem maior adhibeatur prudentia, primum conventio perpendat, an insimulatum debeat ad congregationem generalem referre. Congregatio vero simul atque rei certior facta est, iudices ad informandam causam nominet et iudicandi postea rationem definiat.

5. In supradicto triduo quisque interrogare potest conventionis consessores, et petere, an hic vel ille e congregatione hac vel illa dote praeditus sit.

6. An non sit e contra tali et tali vitio affectus, et nil ultra. Nunquam vero quaerendum est an ille sit ad munera de quibus agendum est idoneus.

7. Qui vero e conventionem sic interrogatus affirmet aut neget simpliciter, vel si rem de qua inquiritur ignoret, respondeat se nescire.

8. Informationes qui tradunt aut recipiunt inviolabili secreto velatas teneant.

9. Ad informationes petendas non tenentur qui nil inquirendum existimet.

10. Informationes non petenti dare prohibitum est.

11. Qui informationes invito obtrudere voluerit, deferatur. Expleto triduo iam nullam amplius licet informationem dare aut petere. Per triduum illud nullus e domo exeat. Et ipse congregationis praeses non egrediatur, nisi conventioni sufficientia motiva obtulerit. Interea nullus iam in mente statuatur, quem sit electurus. Omnes vero sibi et congregationi caelestes gratias implorent.

§ IX.

*De praeposito generali amovendo
si casus acciderit.*

1. Nullum aliud negotium in congregatione agitari potest, quin prius quaestio de amovendo et de eligendo superiore generali terminata sit. In cunctis sessionibus, et praecipue ubi de amovendo aut de eligendo praeposito generali agitur, nullus vel dimissa voce vicinum alloquatur. Quidquid animadvertendum occurrerit alta voce explicetur, ita ut omnes audiant. Nulla protestatio fiat, nil emittatur quod electionem turbare aut morari possit.

2. Dictis hymno *Veni creator* et salutatione angelica, rem praeposito generali obiectam qui melius norit aperte et plane explicet. Tunc qui congregationi praest alios hortetur, ut quidquid ad ipsos permanarit enuntient, et demum rem explicet ipse, et cuncta iam dicta resumatur.

3. Tunc advocetur superior, et summa cum charitate omnique reverentia debita, variis abiectionis, quae ipsi per praesidem relata fuerint, respondere concedatur, et postea aliquantisper recedat.

4. Quod si res non satis explanata videatur, praepositus advocetur iterum, nil emittatur quod causam elucidare queat.

5. Postquam praepositus recesserit, omnes consessores singuli in loco suo genua flectentes vel sedentes, orationi mentali per semihoram vacent, et audita ponderantes coram Deo, suppliciter petant gratiam recte iudicandi.

6. Terminata oratione, hanc primam quaestionem ponat praeses: « An constet de re proposita? » Duo suffragiorum requiruntur tertia, ut quaestio affirmetur.

7. Postea hanc secundam quaestionem ponat praeses: « Res de qua constat exigit ne ut praepositus amoveatur? » In hoc secundo scrutinio requiritur similiter ut bis tertia pars suffragiorum affirmetur.

8. Si non depellendum esse praepositum generalem statuerit, petat praeses an generali poenas aliquas imponere non expediat. Et poenitentiae imponendae modum scrutinio determinetur. Singuli e loco suo praesidem saluent et vicissim, servato antiquitatis ordine, ad altare accedant prono ac cernuo corpore imaginem Crucifixi reverentur, tabellaque in urnam deposita ad locum suum ordinate recedant. Nullus loquitur. Omnes oranto.

9. Summa et benignissima cum charitate praeposito generali nuntient, vel poenam imposuit, vel munus ademptum.

10. Quod si ad hanc benignitatem et indulgentiam obduratus, poenitentiam recuset, munere depellitor.

§ X.

*Explicatur qua ratione societas
erga generalem abrogatum
agere debeat.**De praeposito generali eligendo.*

1. Quando ad eligendum praepositum generalem conveniunt, singulis ad locum stantibus, qui praest dicit cum aliis hymnum *Veni creator* et salutationem angelicam (r. supra § IX, n. 1).

2. Post haec omnes congregati genua flectentes vel sedentes per semihoram orationi mentali vacant. Quisque tunc implorato gratiae lumine et ad maiorem Dei gloriam societatisque bonum unice attentus, in mente sua determinat, quem electurus sit.

3. Terminata oratione fit scrutinium, et ille tantum sit praepositus generalis, cui duo trientes suffragati fuerint.

4. Si duo priora scrutinia numerum legitimum non confecerint, tertium adhibeatur in quo his tribus tantum liceat suffragari, qui prius maiorem numerum in sui gratiam habuerint. Si plures fuerint ex aequo, supra dicto numero adiunguntur. Quando tali modo feruntur sententiae, hi de quibus in consultationem venit, suffragatione abstant.

5. Si tertio scrutinio praepositus non designetur, electio rata fiet sane ope quarti scrutinii, in quo duobus tantum qui maiori numero suffragia habuerint, iterum suffragari liceat, et pariter si fuerint plures ex aequo, hi superaddantur.

6. Si demum quarto scrutinio nil absolva- tur, congregatio eligat ope scrutinii et maiori suffragiorum numero, idest, media parte suffragiorum et uno puncto insuper, quinque e suis, quibus incumbat eligere unum e duobus, qui maiorem suffragiorum partem antea tulerint, et tunc maior pars suffragatorum necessario electionem determinaverit.

7. Una tamen occurreret difficultas, nempe si plures ex aequo accessissent. Sed tunc ille quinque virorum conventus imminuto per viam scrutinii compefitorum numero, inter duos superstitibus ultimo scrutinio pronuntiet.

8. In variis ad eligendum praepositum generalem scrutinii quisque scribit in schedula iam antea disposita nomen electi et nomen suum in inferiori parte schedulae subscriptum simulque involutum sigillat. In recensione suffragiorum non licet suffragatoris nomen proclamare, excepto casti infra indicato. Singuli praesidem e loco suo salutant, ordinate ad altare accedunt, cernuo corpore imaginem Crucifixi venerantur, et quisque priusquam suffragium in urnam deponat, sequens iusiurandum,

quod prius scribi aut excudi a tergo schedularum curaverint, pronuntiat « Ego N. testem invoco Iesum Christum, qui est sapientia aeterna, quod eum eligo et nomino in praepositum generalem societatis nostrae, quem sentio ad hoc onus referendum aptissimum ». Si suffragia numerum stricte ad electionem necessarium non excedant, scrutatores inter se schedularum signacula solvant, et certius fiat electum non sibi suffragatum esse; et tunc unice declarent congregatis electum non sibi esse suffragatum, ceteris inviolabili secreto manentibus obiectis. Si vero, quod absit! accadat, ut quis sibi fuerit suffragatus, subito denuntietur a scrutatoribus, ut reus in ipsomet consessu iudicetur, ut praescriptum supra legitur.

§ XI.

De informationibus.

1. Cum nominatus fuerit praepositus generalis, nullam aliam liceat electionem tentare, et electus ipse munus impositum recusandi facultatem non habeat. Tunc vicarius generalis coram congregatis scribat electionis decretum his verbis: « Cum in plena et legitima congregatione, collatis omnibus suffragiis, numerus ille determinatus iuxta constitutionum formam, ad praepositi generalis electionem, reverendum patrem nostrum N. . . . designaverit, ego N. . . . declaro supradictum reverendum patrem N. . . . esse rite et legitime nominatum in praepositum generalem societatis Missionum Galliae, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen ». Post haec vicarius generalis subscripto loco et die, nomen suum apponat, secretario etiam subscribendum tradat et sigillo societatis obsignet. Si vicarius generalis ipse electus fuerit in praepositum generalem, decretum scribat secretarius, et post ipsum antiquior e scrutatoribus nomen apponat. Quod quidem hic similiter faciet si secretarius in praepositum electus fuerit.

2. Postea legitur alta voce decretum, et praepositus generalis, rochetto et stola indutus, omnibus genua flectentibus benedicit. Quo facto comburendae sunt in congregationis loco schedulae. (Id enim generaliter observandum est quotiescumque aliquis electus fuerit ad munus quoddam societatis implendum).

3. Exinde ad ecclesiam vel ad sacellum pergunt, et ibi cantatur aut recitatur hymnus *Te Deum*. Denique superior generalis omnibus benedicit cum sanctissimo Sacramento.

§ XII.

De nominandis assistantibus, nec non et monitore superioris generalis.

1. Post electionem praepositi generalis, congregatio quamprimum assistentes nominet, quo-

rum numerum ad quinque ferre potest, et postea monitorem superioris generalis instituat. Assistentes singulatim eligit congregatio, illos qui prius hoc munus exercuerint, confirmat aut revocat; omnia quidem scrutinio et maiori suffragiorum numero determinans.

2. Antequam suffragia ineant, praepositus generalis et consessores simul recitant hymnum *Veni Creator* et salutationem angelicam. Ut aliquis in assistentem vel monitorem eligatur, unum punctum supra dimidiam suffragiorum partem obtinere sufficit. Suffragia in urnam deponuntur ritu iam praescripto ad electionem praepositi generalis, nisi quod iusiurandum nullum ante suffragationem legatur. Assistentes, postquam electi fuerint, singulatim accedant ad altare et alta voce pronuntient sequens iuramentum: « Testem invoco Deum, cuius oculis omnia nuda sunt: si acciderit aliquid ex iis quae sufficiunt ad praepositum officio suo privandum, simul atque res per testimonia sufficientia, vel per ipsius affirmationem constaret me fideliter societati denuntiaturum et congregationem convocaturum iuxta constitutiones ».

§ XIII.

De negotiis post supradictos nominatos agendis.

1. Priusquam recedant qui in conventum generalem congregati sunt, res et negotia ad universae societatis bonum utilia simul agitent.

2. Ad praeparandas deliberationes triduum concedatur.

3. Duobus primis tridui diebus possunt, inito prius consilio, vel singuli vel unus in plurimorum nomine observationes offerre de rebus in congregatione tractandis.

4. In hisce observationibus breviter et lucide exponendae sunt.

5. Adnotationes illae tradendae sunt uni e priori conventionem, qui alteram hanc operam suscipere debet.

6. Tertia die, praepositus generalis vicarium generalem, si quis fuerit, assistentes et quinque conventionis viros ad se convocat.

7. Constituitur in hoc conventiculo quatenus ad congregationem negotia proponenda sint et quonam ordine agenda.

8. Si tendant in diversum sententiae, res scrutinio et maiori suffragiorum numero dirimatur.

9. Congregatio quamprimum advocanda est. Recitata solita oratione, secretarius alta voce legit quaestiones a conventionem proponendas ad congregationem generalem.

10. Quando congregatorum pars maxima in eandem sententiam de re agitata coeunt, ad scrutinium recurrere necesse non est, ni-

superior generalis hanc viam adhibendam existimet.

11. Quaestiones ad scrutinium praepositae definiuntur maioris numeri suffragiis, scilicet, quando suffragantium media pars uno puncto superatur. Iamvero praepositus generalis praescribere potest, ut duo tertiaria suffragiorum ad rem absolvendam sint requisita.

12. Praepositus generalis duplicis habet ius suffragii, et si sententiae ex aequo librentur, in alterutram partem statuendi.

13. Sunt quaedam negotia necessario ante congregationis dimissionem definienda, scilicet, domus supprimendae, immobilia venundanda et quaecumque ex constitutionibus generalis praepositus per se decernere non potest. Agendum est etiam de damnis a societate receptis et rationibus ad constitutionum observationem asserendam idoneis.

14. Ipsas vero constitutiones congregatio generalis mutare, aut temperare nullatenus potest.

§ XIV.

Qua ratione congregatio generalis dimittatur.

1. Congregationem superior generalis dimittere non potest. Soli congregationi competit sessionibus suis ratum et legitimum statuere finem.

2. In ultimo consessu, et quidem ad finem sessionis, praepositus generalis omnes hortatur, ut constitutiones sedulo observandas curent, et se cunctorum conamina iuvaturum promittat.

3. Exinde bini et bini ad ecclesiam aut ad sacellum gradiuntur, et ibi inter cantum psalmi 132 *Ecce quam bonum et quam iucundum*, omnes sibi invicem osculum praebent charitatis. Denique superior generalis cunctis benedicit cum sanctissimo Sacramento.

Explicunt constitutiones.

Cum igitur noverimus ex huiusmodi sacerdotum societate non mediocri bonum et commodum in spiritualem populorum salutem redundare, alacri libentique animo eisdem dilectis filiis morem gerendum duximus. Quae cum ita sint, omnes et singulos, quibus hae litterae favent, paterna benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio ac certa scientia deque Nostrae apostolicae auctoritatis plenitudine, presbyterorum societatem Misericordiae sub titulo beatae Mariae in

conceptione sua Immaculae eiusque societatis leges hisce literis insertas omnino approbamus, confirmamus et singulos quosque defectus, si qui forsitan in easdem leges condendas incidant, supplemus atque sanamus easque perpetuo auctoritate Nostra apostolica munus servari praecipimus atque iubemus.

Haec concedimus, volumus, statuimus atque mandamus, decernentes has praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit imminutio festorum in variis diocesisibus Americae Meridionalis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Et si praeceptum de observatione festorum frequenter in lege reperiatur, ut homo id diligenter observet et veram requiem adipisci laboret, nihilotamen minus Romani Pontifices praedecessores Nostri et Nos ipsi, qui nunc in terris vicariam Christi gerimus operam, iustis gravibusque causis adducti illud ipsum temperari opportunum aliquando censemus. Ea enim, quae ad maius divini cultus incrementum praescripta sunt, cum per frigescentem in cordibus charitatem ad otium luxuriamque convertantur, aut ex rerum ad vitam sibi comparandam inopia non sine conscientiae stimulo praetermittantur, satius profecto esse ducimus in sanctificandis diebus festis novum ordinem praescribere, vel iamdiu susceptum aliqua ex parte immutare, ut pro re et tempore, pro locorum

¹ Ex Bullario Romano.

ac populorum conditione, quantum fieri potest, spirituali animarum bono et civili gentium commodo consulamus.

Qui summam imperii tenent in ditionibus s. Ioannis de Cuyo, Mendozae et sancti Aloisii de la Punta in America Meridionali exponendum curarunt venerabili fratri Iusto de sancta Maria episcopo Thaumacensi atque illis in provinciis vicario, apostolica auctoritate designato, ex pluralitate festorum gravia ibidem in religionem et rem privatam ac publicam redundare incommoda. Incolae siquidem ob regionum amplitudinem et ecclesiarum distantiam dies integros terere compelluntur, ut festa sanctificent; nonnulli autem capta occasione, crapulis et ebrietatibus se devovent, adeo ut vix ipsis supersint tres ex quinque partibus dierum anni, quibus operi manuum suarum incumbant. Reliqui vero dies labori dicati non parum imminuuntur ob pluvias, gelu et alias aeris tempestates, a quibus in neutro ex quatuor anni temporibus illa caeli temperies eximitur. Hinc accidit, ut in peramplis illis regionibus, ubi pauci consistunt habitatores, agri summa fertilitate ditati nec serantur, neque colantur, ideoque incolae inopia premantur. Cum enim in hisce provinciis nullum sit commercium, nulla artium exercitatio, in id omne studium adhibendum, ut agrorum cultura augeatur. Quoniam vero ad hanc assequendam valde proficua et privatae et publicae rei dierum festorum videtur imminutio, ii propterea qui in praefatis ditionibus dominantur ad ipsum apostolicum vicarium confugerunt, ut a Nobis aequabilem obtineret festorum reductionem. Quibus quidem rationum momentis ille permotus, supplici cum prece a Nobis postulavit, ut in hisce quemadmodum in aliis provinciis dierum festorum imminutionem benigne elargiri velimus.

Nos igitur, qui christifidelibus quantum cum Domino possumus salutare remedium potius ad aeternam salutem comparandam et humanam vitam honeste sustentandam afferre, quam per severiorem ecclesiasticae disciplinae rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolae peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicacionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, rebus omnibus matura deliberatione perpensis, ac fel. rec. Benedicti XIV, Pii VI, Pii VII ac Leonis XII praedecessorum Nostorum exemplis praesertim inhaerentes, ex dilecti filii sacrae congregationis Negotiis Consistorialibus propositae secretarii relatu, eiusmodi postulationibus obsecundare statuimus. Quare de apostolicae potestatis plenitudine, ipsi venerabili fratri Iusto de sancta Maria in commemoratis provinciis s. Iohannis de Cuyo, Mendo-

zae et s. Aloisii de la Punta in America Meridionali vicario apostolico facultates necessarias et opportunas tribuimus, quarum vi, si ita se res habent, prout expositae, dies festos illis in provinciis praescriptos libere et licite imminuere et reducere possit ad eos qui sequuntur, nimirum ad omnes dies dominicos totius anni, ad quinque festa Domini Nostri Iesu Christi, nempe Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, Corporis Christi et Nativitatis, ac praeterea ad quinque festa beatissimae Virginis Mariae, videlicet Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis et Conceptionis; nec non ad dies festos Nativitatis sancti Ioannis Baptistae, sanctorum apostolorum Petri et Pauli, Commemorationis omnium sanctorum, et s. Rosae de Lima, et sancti patroni uniuscuiusque provinciae aut civitatis vel oppidi. Exceptis autem his festis sic enumeratis, ac insuper die sancto Iosepho beatae Mariae Virginis sponso, dicata, in qua fideles teneantur audire tantum sacrosanctum missae sacrificium, ac postea servilibus operibus vacare possint, caeteros dies festos quoscumque, sive a summis pontificibus, sive a synodis generalibus, provincialibus aut dioecesanis, sive a consuetudinibus vel alia quavis causa, praescriptos, idem venerabilis frater adimat ademptosque declaret, ita ut christifideles omnes ab onere sive sacrum dumtaxat audiendi, sive etiam a laboriosis operibus abstinendi in his diebus immunes omnino sint ac censeantur.

Mandamus insuper ipsi venerabili fratri, ut in pervigiliis dierum festorum, quos ut supra abrogavimus, omnes illarum provinciarum habitatores a lege tum ieiunandi, tum abstinendi ab esu ciborum vetitorum omnino solvat, ieiunii vero onus in singulas transferat ferias sextas et sabbatha adventus Domini Nostri Iesu Christi occurrentia; in quibus tamen diebus lactiniorum et ovorum usum permittimus. Volumus demum, ut in iis omnibus quae ad sacram liturgiam in ecclesiis servandam pertinent nihil profecto sit innovatum; proptereaque servitium chori, missarum celebrationes aliaeque ecclesiasticae functiones peragi plane debeant, ac si nulla impertita fuerit dierum festorum reductio.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes hasce literas semper firmas, validas ac efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus rec. mem. Urbani VIII pariter praedecessoris Nostri, quae incipit *Uni-*

versa aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus concilis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non provinciarum et locorum, de quibus habita est mentio etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quinta februarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit approbatio erectionis sodalitii sanctissimi Rosarii, erecti in ecclesia parochiali oppidi Aspeithiae, dioecesis Pampilonensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Assiduam sollicitudinem in tuenda fovendaque pietate conferre una cum universae Ecclesiae regimine Nobis divina providentia concredito, Nostrum esse dignoscentes ad piorum hominum societates, qui promovendo Dei cultui atque christianae charitatis operibus exercendis singulariter vacent, studia etiam Nostra collocare debemus, ut finis, ad quem ipsae provide sapienterque constitutae sunt, optatum exitum assequatur.

Exponendum Nobis curarant dilecti filii rector aliique e collegio parochialis ecclesiae maioris in oppido Aspeithiae in provincia vulgo de Guipuzcoa Pampilonensis dioecesis, eo in oppido iamdiu sodalium rite fuisse institutum, cui nomen sanctissimi Rosarii, quod ingenti christifidelium numero conflatum magis magisque in dies florere conspicitur. Addunt praeterea sodalium ipsum pluribus sacrarum indulgentiarum muneribus a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostri fuisse ditatum, inibi enim nullum fratrum ordinis Praedicatorum extat coenobium, praeter unum, quod anno millesimo octingentesimo vigesimo primo, suppremi Hispaniae consilii sententia extinctum

iterum patet. Qua de re quum sodalium intermissum censeatur atque eo in coenobio vix bini vel tres degant eiusdem sacrae familiae presbyteri, quibus minime licet, eo quo decet apparatu, sacra persolvere, nec Dominicis ceterisque anni diebus missam cum cantu peragere, in illius loci christifideles magnum derivat incommodum. Nam quum plures in Aspeithiae agro sint coloni, qui ob non levem itineris distantiam molestum admodum experiuntur paroeciam adire, nullo sane pacto eiusdem coenobii ecclesiam contendere periclitarentur, pro certo habentes, eorum pietatem nequaquam expleturos. In parochiali vero ecclesia, praeter decem presbyteros in collegium cooptatos, tres alii adsunt sacerdotes, qui eorum operam in paroeciae commodum praestant; ita ut christifideles singulis diebus dominicis aliisque per annum festis verbum Dei possint excipere, et poenitentiae atque eucharistiae sacramenta vel facile obire. Supplici ergo cum prece a Nobis oratores petiere, ut ad maiorem Dei gloriam, caelitus honorem et spirituales Aspeithiae populi utilitatem et gaudium eorum sodalium perpetuo confirmare velimus.

Nos igitur oratores, nec non alios, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, acceptoque venerabilis fratris Severi Pampilonensis episcopi testimonio, ex quo Nobis innotuit res omnino se habere, prout expositae, nullumque detrimentum ex hac Nostra venia coenobio fratrum Praedicatorum obventurum, auctoritate Nostra apostolica sodalium sanctissimi Rosarii in parochiali ecclesia oppidi Aspeithiae conditum etiamsi inibi ex privilegiis illi sacrae familiae concessis aliud extet eiusdem nominis sodalium, approbamus et confirmamus ac nunc et in posterum perpetuo manere iubemus. Omnia propterea et singula privilegia, indulta, sacras indulgentias aliaque spiritualia beneficia, quibus parochiale istud sodalium, ob titulum, quem refert, a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostri fuit auctum, eadem Nostrae confirmationis accessione munimus.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac praesertim commemorati ordinis Praedicatorum etiam iuramento, confir-

¹ Ex Bullario Romano.

matione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentis ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque speciali quoque mentione dignis in contrarium quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conceditur titulus comitis favore Alexandri Orfini patricii Fulginatensis et suorum descendendum in infinitum¹.

Dilecto filio
Alexandro Orfini patricio Fulginati

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Gratum quidem atque iucundum Nobis esse solet, amplissima Nostrae pontificiae benevolentiae munera iis praesertim tribuere viris, qui generis nobilitate clari, virtutis ac religionis laude spectati, eximio in Nos et hanc Petri Cathedram obsequio summopere praestant.

Equidem Nos minime latet, te nobili natum familia, ex qua viri prodire, qui ingenii, doctrinae, honestatis et rei militaris gloria praestantes, et munerum splendore atque honorum fastigio clarissimi, maximam semper fidem atque observantiam in hanc Apostolicam Sedem praeseferre curarunt. Neque vero ignoramus, te, rebus optimis institutum atque egregiis animi dotibus ornatum, morum probitate probatum illustrium maiorum tuorum vestigiis insistere et Nos atque hanc Romanam Cathedram summo obsequio colere. Quocirca tuis votis alacri libentique animo annuendum censuimus, cum a Nobis postulaveris, ut comitis titulum, quo tui maiores semper honestati, auctoritate Nostra tibi confirmare velimus.

Peculiari ergo te benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, senten-

tiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites, auctoritate Nostra, renuntiamus, constituimus et confirmamus. Itaque vobis concedimus et indulgemus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, et singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis atque privilegiis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possitis, quemadmodum alii comites huiusmodi ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt et poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava februarii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit suppressio ecclesiae parochialis sancti Antonii, illiusque incorporatio alteri ecclesiae parochiali sub invocatione sancti Ioannis Baptistae, in civitate Cornetana².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem super universas orbis ecclesias aeterni largitoris bonitate constitutum, ad ea per quae parochialium ecclesiarum illarumque animarum necessitatibus opportune consulitur, libenter intendere, praesertim cum personae, cardinalatus, honore fulgentes id suppliciter expostulant, atque ut per parochialium earundem unionis ministerium adauctis commodis et utilitatibus, tum divini cultus, tum earundem animarum cura facilius exerceatur apostolici officii partes interponere, prout prospicit in Domino salubriter expedire.

Sane pro parte dilecti filii Nostri Iosephi Mariae tituli sanctae Mariae supra Minervam Sanctae Romanae Ecclesiae presbyteri cardinalis Velzi nuncupati ecclesiae Cornetanae ex concessione et dispensatione apostolicis praesulis Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod in civitate Cornetana una sub titulo sancti Ioan-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

nis Baptistae, quae olim de iurepatronatus ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani ex fundatione vel dotatione existerat, modo vero attentatessione dicti iurispatronatus per publicum instrumentum facta, ad liberam collationem pro tempore existentis episcopi Cornetani, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicis, spectat et pertinet, et altera sancti Antonii abbatis inter se finitimae existunt parochiales ecclesiae, quae cum tam modicis sint dotatae redditibus, ut congruae illarum rectorum sustentationi minime sufficiant, primodicta usque et ab anno Domini millesimo octingentesimo vigesimo nono certo, quam Nos praesentibus haberi volumus pro expresso modo; secundodicta vero per liberam dimissionem dilecti filii Michaelis de Domnis presbyteri de illa quam tunc obtinebat in manibus ordinarii loci sponte factam et per eundem ordinarium ordinaria eius auctoritate extra Romanam curiam admissam ab anno Domini millesimo octingentesimo decimo sexto respective vacantes reperiuntur et difficillimum fore dignoscitur, ut in praefatis parochialibus habiles idoneique presbyteri animarum curae onus in se assumere velint, ita ut cura praedicta per oeconomos curatos adhuc exerceatur cum maximo spiritualis salutis detrimento. Et sicut eadem petitio subiungebat, si secundodicta parochialis ecclesia in loco minus civitatis commodo sita, et quingentisquinque tantum incolis constans, praevis illius suppressione alteri parochiali ecclesiae sancti Ioannis Baptistae in loco centrali et commodiori sitae, quae quatuorcentum nonagintaseptem constat parochianis perpetuo uniretur et incorporaretur, diutinae utriusque vacationi et uberiori unius rectoris congruae sustentationi opportune consuleretur, id a Nobis praefatus Iosephus Maria cardinalis et praesul expostulare sibi in animo proposuit. Quare pro parte Iosephi Mariae cardinalis et praesulis praefati Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus christifidelium dictae civitatis spirituali commodo et utilitati in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur qui dudum inter alia volumus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem secundum communem aestimationem fructuum tam beneficii uniendi, quam illius cui uniri peteretur, alioquin unio non valeret et in unionibus semper commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, quique personarum ecclesiasticarum commodum, animarumque salutem paternis et sinceris desideramus affectibus eundem Iosephum Mariam cardinalem et praesulem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, dictarumque parochialium ecclesiarum clerum et populum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quo-

modolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes et aliarum unionum primodictae parochiali ecclesiae forsitan factarum, siqui sint tenores etiam veriores ac datas praesentibus pro expressis pariter habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati parochialem ecclesiam sancti Antonii abbatis, cuius et illi forsitan annexorum fructus, redditus et proventus etiam una cum incertis septuagintaquinque ducatorum auri de Camera secundum communem aestimationem valorem annum, ut accepimus, non excedunt, sive, ut praefertur, sive alio quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque persona, seu persimilem, vel aliam liberam dimissionem dicti Michaelis, vel cuiusvis alterius de illa extra dictam curiam etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut constitutionem fel. record. Ioannis pp. XXII, praedecessoris Nostri, quae incipit *Execrabilis*, vel assequutionem alterius beneficii ecclesiastici dicta ordinaria auctoritate collati, non tamen per obitum vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta concilii ad Sedem Apostolicam legitime devoluta, ac secundo dicta parochialis ecclesia dispositioni apostolicae specialiter reservata existat et super ea inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, illiusque titulum collativum et parochialitatem, nomen, denominationem, naturam et essentiam beneficii collativi, ita ut illa ex nunc deinceps collativa esse desinat et de cetero uti talis in titulum collativum quavis auctoritate conferri, aut alias de ea disponi amplius nequeat et si illam deinceps conferri, vel alias de ea disponi quovis modo contigerit, collationes aliaeque dispositiones de illa pro tempore quomodolibet factae, nullae et invalidae, nulliusque roboris vel momenti existant, neminique suffragentur, nec ius vel coloratum titulum possidendi cuiquam tribuant apostolica auctoritate tenore praesentium, sine alicuius praeiudicio perpetuo supprimimus et extinguimus, illamque sic suppressam et extinctam, illiusque territorium et parochialitatem praedictam cum omnibus et singulis eius bonis, domibus, rebus, proprietatibus, iuribus, actionibus et pertinentiis universis, alteri parochiali ecclesiae sancti Ioannis Baptistae cuius quoque et illi forsitan annexorum fructus, redditus et proventus trigintaquinque ducatorum auri de Camera huiusmodi valorem annum, ut pariter accepimus, non excedunt, ita quod liceat pro tempore existenti rectori primodictae parochialis ecclesiae, quae sub utroque titulo sancti Ioannis Baptistae et sancti Antonii abbatis invocanda erit, secundodictae parochialis ecclesiae sancti Antonii abbatis, sic, ut praefertur, suppressae et extinctae, illiusque omnium et singulorum bonorum, domorum, rerum, iurium, proprie-

tatum et pertinentiarum praefatarum veram, realem, actualement et corporalem possessionem per se, vel alium, seu alios nomine suo propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res, proprietates, locare, dislocare, arrendare, fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta universa undecumque, quomodocumque et qualitercumque provenientia exigere, percipere, levare, ac supportatis tamen per eum omnibus et singulis secundodictae parochialis ecclesiae oneribus, comprehensa equorum caeterorumque quadrupedum benedictione die festo sancti Antonii abbatis in eius ecclesia, ut antea peragenda, in suos usus et utilitatem convertere, unicam tantum missam pro populo festis diebus in primo dicta parochiali ecclesia celebrare, ac in eius fonte baptismali natos omnes etiam infra limites secundodictae parochialis ecclesiae baptizare, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita dicta apostolica auctoritate earumdem tenore praesentium perpetuo unimus, annectimus et incorporamus.

Ac insuper eidem Iosepho Mariae cardinali et praesuli facultatem, ut ipse pensionem annuam perpetuis futuris temporibus duraturam super fructibus primodictae parochialis ecclesiae ad favorem mensae capitularis ecclesiae Cornetanae in compensationem damnorum, quae eidem mensae ob amissum ius quo antea fruebatur baptizandi in fonte baptismali maioris ecclesiae Cornetanae infantes in districtu parociae sancti Antonii abbatis praefatae natos obvenire possunt in summa eidem Iosepho Mariae cardinali et praesuli benevisa apostolica sibi ad id specialiter et expresse delegata auctoritate reservare, constituere et assignare possit et valeat, dicta apostolica auctoritate earumdem tenore praesentium concedimus et imperimus.

Ac suppressionem, extinctionem, unionem, annectionem et incorporationem huiusmodi et postquam vigore facultatis facta fuerit pensionis praefatae reservationem, constitutionem et assignationem, nec non easdem praesentes semper et perpetuo validas et efficaces extituras et nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quopiam defectu quantumvis magno, inexcogitato et substantiali a iure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, vel quocumque colore, praetextu, ratione vel causa etiam tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimi deberet, notari, impugnari, annullari, invalidari, aut alias quomodolibet infringi, modificari, retractari, in ius vel controversiam revocari, seu ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum, aliudque quodcumque iuris vel facti, aut iustitiae remedium intentari,

vel impetrari, vel etiam Motu Proprio concedi, et concesso quempiam in iudicio vel extra illud uti, seu se iuvare posse, minusque praesentes sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus etiam per Nos et quoscumque alios Romanos Pontifices successores Nostros, etiam in crastinum assumptionis cuiuslibet illorum ad summi apostolatus apicem sub quibuscumque verborum formis et expressionibus, etiam cum quibusvis clausulis et decretis pro tempore factis et faciendis comprehendere; sed semper et perpetuo ab illis excipi et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per dictum Iosephum Mariam cardinalem et praesulem, ac pro tempore existentem rectorem primodictae parochialis ecclesiae quandocumque eligendo, concessas esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores, ac eiusdem Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos, dictaque Sedis nuncios iudicari et definiri debere et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus.

Non obstantibus priori voluntate Nostra, ac Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri, nec non felix recordat. Benedicti papae XIII praedecessoris quoque Nostri pensiones annuas super parochialium ecclesiarum fructibus, redditibus et proventibus nisi ex cessionis, vel alia probabili causa reservari respective prohibentis et quibusvis aliis in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis constitutionibus et ordinationibus apostolicis privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omissum et forma in illis tradita observata etiam inserti forent eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime ad praemissorum validissimum effectum, hac vice

dumtaxat, specialiter et expresse, nec non opportune et valide harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictae Sedis, aut legatorum eius literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, aut alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas et processus habitos per eosdem et inde sequuta quaecumque ad parochialem ecclesiam secundo dictam assequendam volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem beneficiorum aliorum praeiudicium generari; et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis et literis apostolicis cuiuscumque tenoris existant per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri et de quibus eorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in eisdem literis mentio specialis. Volumus autem quod primo dictae parochialis ecclesiae collatio, provisio et omnimoda illius dispositio hac prima vice ad Sedem Apostolicam spectet et pertineat, quodque in futuris provisionibus de primodicta parochiali ecclesia apostolica auctoritate faciendis, illiusque fructus, redditus et proventus certis in centum novem, una vero cum incertis in centum quinquaginta quatuor ducatorum auri de Camera huiusmodi exprimantur, alioquin provisiones huiusmodi nullae sint eo ipso.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae suppressionis, extinctionis, unionis, annectionis, incorporationis, facultatis, impositionis, decreti, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, quinto nonas martii, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXI.

EPISTOLA

Cum Capitulo Curiensi in Helvetia dolet de iis quae post mortem Caroli Rodulphi, episcopi Curiensis et S. Galli, acta sunt; gratulatur tamen cum illo quod Ecclesiae iura tueatur et praescripta Tridentinae synodus custodiat¹.

Dilecto capitulo Curiensi in Helvetia

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Inter molestias illas quas ex morte ven. fr. Caroli Rodulphi episcopi Curiae et S. Galli, atque ex iis, quae mortem ipsam consecuta sunt, gravissimas coepimus, haud levem nostro animo consolationem attulerunt, quae de vobis, dilecti filii, vestroque universo ordine nunciata sunt. Accepimus enim Vos hac occasione nihil habuisse potius, quam ut sanctissima tueremini Ecclesiae iura eiusque canones ac Tridentini praesertim concilii praescripta custodiretis, eoque ipso vestrum probaretis in supremam hanc Petri Sedem obsequium. Quare volumus hasce ad vos literas dare, ut praeclarum huiusmodi vestrae fidei et constantiae documentum debitis prosequamur laudibus, nostramque in vos caritatem multa inde accessione cumulatam testificemur. Quamvis autem necesse non sit, ea tamen, quae nobis divinitus imposita est, ecclesiarum omnium sollicitudine impulsus, vos ipsos enixe adhortamur, ut in posterum quoque, ubi opus fuerit, eadem consentientium in Domino animorum firmitate, Ecclesiae causam agatis. Ad Nos quod attinet, haud sane praetermittimus, curas cogitationesque nostras in partem istam dominici gregis conferre, atque ipsius prospicere indigentis, Deo bene iuvante, properabimus. Nunc eidem misericordiarum Patri humillime supplicamus, ut vestrum pro Ecclesia studium uberrima coelestium donorum copia remuneret. Horum denique auspicio nostraeque in vos propensae voluntatis pignus, apostolicam benedictionem vobis ipsis, dilecti filii, toto paterni animi affectu impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava martii anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXII.

EPISTOLA

Dolet cum episcopo Basileae quod parochus Uffikonensis a pastoralis munere suo, vi sit exturbatus et in coenobium fratrum Minorum s. Francisci inclusus: gaudet tamen quod ille parochum Uffikonensem ab iniusta vexatione defendat tum quod Christophorum

¹ Ex opere cui titulus «De Romano Pontifice», auctore Roskovani vol. 4, pag. 129.

*Fuchs a docendi munere arceat; illum hortatur ut interdicat universis clericis ne illius praelectionibus adsint; refellit quosdam novarum rerum amatores, qui pertractant de adiungenda Ecclesia S. Galli dioecesi Basileensi et haec Friburgensi etc.*¹.

Dilecto filio in Christo episcopo Basileae

GREGORIUS PP. XVI

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad ceteras angustias molestiasque, quibus ob afflictas longe lateque Ecclesiae res toto Nostri pontificatus tempore affecti fuimus, non levis nuper accessio facta est ex iis, quae in coniunctis dioecesibus Curiae et S. Galli post episcopi mortem contigerunt, atque ex aliis subinde quae tentata gestaque accepimus in Basileensi ista dioecesi, quaeque non secus ac alia illa ad pontificiae et episcopalis auctoritatis laesionem, imo et ad fidei sanaeque doctrinae detrimentum pertinent. Scilicet relatum ad Nos est, dilectum filium parochum Uffikonensem a pastoralis suo munere vi exturbatum atque in coenobium fratrum Minorum s. Francisci, quod est Lucernae, non aliam ob causam fuisse detrusum, nisi quod literas in doctrinarum quarumdam et librorum damnationem die 17 mensis septembris a nobis editas populo e suggestu nunciaverat; atque insuper rescivimus munus s. theologiae in Lucerino collegio tradendae destinatum fuisse Christophoro Fuchs, qui frater est Aloysii illius, cuius nos librum inter alios nominatim proscriptimus in memoratis literis idemque ipse reprobatarum fratris sui opinionum sectator. Sed benedictus Deus! qui consolatus est nos in te, ven. frater, quem omni sedulitate anniti cognovimus, tum ut parochum Uffikonensem ab iniusta illa vexatione tuearis, tum ut Christophorum Fuchs a docendi munere arceas, tum ut ceteris obsistas, quae in Ecclesiae injuriam attentantur. Haec itaque praeclarissima tua in religionem promerita, tibi, ven. frater, impensissime gratulamur, ac novos bene licet merenti stimulos adiecturi hortamur in Domino vehementer, ut in eundem finem tota tui animi firmitate adlaborare pergas; speciatim vero ad theologicam scholam quod attinet, tuum profecto erit, nihil intentatum relinquere, ad praedictum Christophorum Fuchs ab illa prohibendum, atque etiam districte interdicere clericis universis, ne ipsius praelectionibus adsint, si nimirum (quod Deus avertat) eas te incassum repugnante habere praesumat. Non enim ignoras, quantum religionis intersit, ut iuvenes atque ii praesertim, qui in sacri ministerii spem

educantur, aures suas diligentissime avertant a quovis vel suspectae doctrinae magistro. Nihil deinde est, quod tibi addamus circa dilecti filii parochi Uffikonensis officia, nisi quod Nos quidem haud praetermittimus hominem pro suo in sanam doctrinam atque in Sanctam hanc Sedem studio afflictum, omni qua possumus ratione tueri. Sed unum praeterea est, de quo abstinere non possumus, quin sermonem hic inseramus, ven. fr., etsi ceteroquin persuasum omnino habeamus, tuam circa illud sententiam nihil iam nunc a Nostra differre. Novimus dudum quosdam novarum rerum amatores cogitare de dioecesi S. Galli adiungenda ecclesiae tuae Basileensi, deque hac deinceps vel metropolitano iuri Friburgensi in Brigovia Archiepiscopi subiicienda, vel elevanda ad gradum ecclesiae metropolitanae cum iurisdictione scilicet super ceteras Helvetiarum ecclesias. Ac nobis quidem deliberatum fixumque est, istiusmodi consilia repellere, cum praesertim non alio illa spectent, quam ut pro ampliore ovium in locis valde dissitis degentium numero deminuta Basileensis episcopi vigilantia, simulque debilitato arctiore illo vinculo, quo sacri Helvetiorum pastores cum suprema hac Petri Cathedra coniuncti nunc sunt, decrescat isthic salutaris disciplinae vigor, et perversa novarum opinionum libertas faciliorem proinde cursum inveniat. Expectamus autem a fide prudentiaque tua, ven. fr., ut non modo nihil unquam faveas hominibus ecclesiae tuae statum immutare cupientibus, sed etiam ut illorum machinationibus toto animo constantissime resistas. Profecto ad haec atque alia hominum res novas optantium consilia dissipanda vix quidquam validius esse potest quam firmissima fraternitatis tuae cum S. hac Sede in eadem ratione concordia. Hanc itaque iugiter teneas, venerabilis frater, et in mediis tribulationibus, quibus te nosque ipsos defungi oporteat, coronam recogitemus ab aeterno pastorum principe perseverantibus repromissam. Nos interea eidem clementissimo Domino enixe supplicamus ut tuum episcopalem animum maiore in dies gratiae suae robore confirmet, atque a te invicem similes pro nostra infirmitate preces exposcimus. Denique praecipue in te benevolentiae propensique ad tua studia animi Nostri pignus esse volumus, apostolicam benedictionem, quam tibi ipsi, venerabilis frater, cum tuo etiam grege communicandam, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum die octava martii millesimo octingentesimo trigésimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ez opere cui titulus «De Romano Pontifice», auctore Roskovani vol. 4, pag. 129.

CCCXIII.

EPISTOLA

*Capitulo Sangallensi in Helvetia gratulatur de eius obsequio erga Petri Sedem, in perturbationibus, quibus ecclesia illa est affecta*¹.

Dilecto capitulo Sangallensi in Helvetia

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Magnas inter angustias, quibus fuimus affecti ex recentibus istius ecclesiae perturbationibus, praesertim cum aliquos ex vestro ipso capitulo eis connivere comperissemus, non mediocrem sane consolationem invenimus in literis, quas a vobis, dilecti filii, die postrema mensis ianuarii datas accepimus. Hae siquidem, dum illa ipsa commemorant, quae per id tempus gesta isthic tentataque sunt, nullam in his vos habuisse partem, confirmant, quin imo et deliberatum vobis fixumque esse regulas tenere a maioribus traditas, atque in omnibus sequi Apostolicam Sedem eiusque iura forti animo tueri. Quod quidem praeclarum religionis studium et singulare in supremam hanc Petri Sedem obsequium amplissimis, ut par est, prosequimur laudibus, et vestrum singulis, dilecti filii, impensissime gratulamur. Macti igitur estote virtute, et quotiescumque opus fuerit, firmiter pro virili parte vestrae Ecclesiae causam agere pergit. Adsit vobis, per gratiam, omnipotens et misericors Dominus, idemque benedicat propitius sollicitudini Nostrae, qua in salutem istius gregis advigilare non desistimus. Denique vos tanquam filios bene de Ecclesia merentes, effuso paternae caritatis affectu complectimur, et propensae nostrae voluntatis pignus adiungimus apostolicam benedictionem quam vobis ipsis, dilecti filii, intimo cordis sensu impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava martii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXIV.

INDULTUM

*Quo fit concessio insignium indumentorum facta capitulo insignis collegiatae ecclesiae Provensani civitatis Senensis*².

¹ Ex opere cui titulus « de Romano Pontifice » auctore Roskovani vol. 4, pag. 128.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiasticis viris qui aliqua augustis in templis dignitate fulgent, honorum insignia eo sane consilio libenter tribuere solemus, ut ipsi tamquam lucernae ardentes posita super candelabrum in templo Domini virtutum omnium ornatu undique colluceant et quo excellentiore honoris gradu praestant, eo etiam longius ac latius bonorum operum fulgore coruscare contendunt.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Ioachim Lenci praepositus insignis collegialis templi Provensani Senensis civitatis, se iam mitrae decore et lychni manuleati usu insignitum pro maiore suae dignitatis et collegialis templi splendore, impense cupere tibialia, collare violacei coloris et floccum eiusdem coloris in pileo posse gestare, quemadmodum canonici metropolitani templi Senensis utuntur, atque etiam aureum numisma in pectore, quod tamen imaginem Deiparae virginis Provensani referat. Quocirca supplex Nos adiit, ut auctoritate Nostra apostolica veniam tribuere velimus, cuius vi non solum ipse, verum etiam alii omnes, qui eadem praepositi dignitate in posterum fuerint aucti, commemorata insignia gestare possint.

Nos igitur omnes et singulos quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, facultatem facimus atque impertimur, ut tam praesens praepositus insignis collegialis templi Provensani Senensis urbis, quam alii omnes qui veniens in aevum eadem dignitate eo in templo fuerint honestati, tibialia, collare et floccum in pileo violacei coloris, atque aureum ante pectus numisma (quod tamen imaginem Deiparae virginis Provensani referat) libere et licite gestare possint, eo prorsus modo atque ratione, qua canonici metropolitani templi civitatis Senensis utuntur.

Haec volumus, concedimus, atque mandamus decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque illis ad quos spectat, hoc futurisque temporibus plenissime sufragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane

² Ex Bullario Romano.

si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non commemorati insignis collegialis templi etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permanentis ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub anulò piscatoris die decima prima martii, millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Aucto in Tunetana missione fidelium numero, illuc mittit visitatorem apostolicum fr. Angelum de Planella ord. Min. Capuccinorum, ut inquirat, non solum an numerus missionariorum sit augendus, sed etiam an missionariis novae praescribendae sint regulae, quas si ipse ferat, statim illi observare teneantur, donec s. congregatio de iis aliter iudicaverit*¹.

Dilecto filio

Iosepbo Angelo de Planella
fratri ord. Min. s. Francisci Capuccinorum

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

In sublimi principis apostolorum cathedra nullis certe nostris promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio collocati, ac propterea gravissima universi dominici gregis pascendi atque regendi sollicitudine continenter districti, omni quidem vigilantia et cura eo vel maxime spectare solemus, ut christifideles divini praesertim verbi praeconio diligenter instructi in viam mandatorum Dei dirigantur, atque ad

aeternam assequendam salutem omni ope et opera adiuventur.

Cum itaque catholicorum numerus in Tunetana missione, quae dilectis filiis fratribus ord. Min. s. Francisci Capuccinorum concredita, divina favente gratia sit auctus, opportunitum existimavimus, ea omnia quae ad eandem missionem pertinent, diligenter inquirere, ut non solum Tuneti catholicis vel alibi in eiusdem missionis districtu degentibus missionariorum copia minime desit, quorum opera fideles illi in viis Domini ambulent, verum etiam ut nonnullae, si forte necesse fuerit, regulae a missionis praefecto et missionariis servandae statuatur, quarum usu in excolenda ea vineae Domini parte eorundem opera utiliter evadat. Ad haec igitur commoda bene obtinenda plurimum conferre censuimus de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, aliquem virum pietate, doctrina, prudentia, catholicae religionis zelo et animarum salutis studio spectatum Tunetum mittere, qui visitoris apostolici munere fungens, res omnes ad illam missionem pertinentes diligenter prudenterque inquirat et ea peragenda curet, quae missionis eiusdem bonum magis magisque augere posse videntur.

Quamobrem probe noscentes, te iam in Rhetiae missionis directione et gubernio eximia prudentiae, zeli et evangelicae caritatis documenta dedisse, huiusmodi munus, de eorundem ven. fratrum nostrorum consilio, tibi committendum censuimus, ea profecto spe, freti, ut rite scienterque ea omnia perficienda cures, quae Tunetanae missionis bonum atque utilitas requirunt. Itaque hisce literis auctoritate nostra apostolica te in Tunetanae missionis visitatorem apostolicum nominamus, eligimus et deputamus. Quocirca omnes et singulas opportunas ac necessarias facultates tibi concedimus et impertimur, quibus alii visitatores apostolici uti et frui possunt, ut huiusmodi munere cumulate perfungi, resque omnes prospere feliciterque ad optatum exitum perducere possis. Tuae vero prudentiae et curae erit diligenter inspicere, si qui sint abusus, eosdemque tollere, et servitium a missionis praefecto et missionariis praestandum, quoties opus fuerit, novis etiam propositis regulis, quas regulas plenarium effectum habere iubemus, donec iidem ven. fratres nostri S. R. E. cardinales negotiis Propagandae Fidei praepositi iudicaverint, quid super iis in posterum sit servandum. Volumus enim ut tuae visitationis acta ad eandem congregationem de Propaganda Fide mittas, eamque omnibus de rebus vel diligentissime certiore facias.

Praecipimus propterea atque mandamus omnibus illis religiosis viris Tunetanae missionis

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

aliisque, quibus praecipi opus est, ut in virtute s. obedientiae te in Tunetanae missionis visitatorem apostolicum agnoscant, tibi in omnibus, quae ad eiusmodi pertinent munus, obsequio huic Apostolicae Sedi debito, diligenter pareant, tuisque monitis atque mandatis obediunt, sublata cuilibet ex superioribus eiusdem Tunetanae missionis potestate, quidpiam per se vel per alios sive scriptis sive voce mandandi, consulendi, decernendi, quod retardare, vel imminuere vel quovis modo directe aut indirecte tenuare possit huius apostolicae visitationis effectum et exequutionem, alioquin sententiam seu poenam, quam rite tuleris in rebelles seu statueris, ratam habebimus et faciemus vi apostolicae nostrae auctoritatis usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari; salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorundem cardinalium. Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus, apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quarta martii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio tituli comitis Lateranensis et sacri palatii apostolici equiti Francisco Paulo Puzzone neapolitano, suisque descendentibus in infinitum*¹.

Dilecto filio Francisco Paulo Puzzone
neapolitano equiti Hierosolymario
et militiae auratae.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Amplissima honorum munera et pontificiae Nostrae beneficentiae testimonia iis profecto viris libenter tribuere solemus, qui generis honestate, virtutis ac pietatis laude, atque egregio in Nos et hanc Apostolicam Sedem obsequio summo opere praestant.

Cum igitur ex gravissimis testimoniis acceperimus te iam Hierosolymarium equitem, atque in equestrem militiae Nostrae auratae ordinem cooptatum, morum probitate, vitae integritate spectatum, rebusque optimis institutum et eximiis dotibus ornatum, Nobis atque huic Apostolicae Sedi vel maxime addictum nihil potius habere, quam eam vitae rationem agere,

quae optimum ac praestantem decet virum, idcirco tuis votis libenter annuendum existimavimus, dum a Nobis postulasti, ut te tuosque posteros aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites renuntiare velimus.

Peculiari ergo te benevolentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, ut tua soboles maiore fulgeat honore auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites dicimus atque creamus, vobisque concedimus, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis, privilegiis cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii comites praedicti ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima octava martii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXVII.

INDULTUM

*Quo datur facultas induendi lineum amiculum seu rocchetum priori templi sanctissimae Trinitatis insignis ordinis Melitensis*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Honorum insignia ac pontificiae Nostrae beneficentiae munera ecclesiasticis viris ea sane mente concedere solemus, ut ipsi suscepti ministerii partes rite obeuntes, maiore cura, studio ac diligentia Dei cultum augere et animarum saluti prospicere studeant ac semetipsos in omnibus bonorum operum exemplum praebant.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Thomas Rubino prior templi sanctissimae Trinitatis sacri Venusii, clerum eidem templo addictum iam choralibus insignibus ordinis

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

Melitensis esse honestatum, nempe palliolo cucullato nigri coloris vulgo *mozetta con cappuccio* et cruce alba supra pectus. Cum vero illius in votis esset lineum amiculum seu rocchetum induere posse, iccirco supplici cum prece a Nobis petatum est, ut hanc veniam tribuere velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica facultatem facimus atque impertimur, ut prior et clericus commemorati templi sanctissimae Trinitatis Venusii hoc futurisque temporibus, praeter commemorata insignia, quibus iam fruuntur, etiam lineum amiculum seu rocchetum in omnibus ecclesiasticis functionibus libere et licite induere possint et valeant.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem templi, etiam iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima martii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiae plenariae assequendae ab eis, qui in tertia dominica singulorum mensium visitaverint ecclesias parochiales civitatis Pampilonensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum sicut exponi Nobis nuper fecit venerabilis frater modernus episcopus Pampilonensis in nonnullis parochialibus ecclesiis suae civitatis ac dioecesis expositio sanctissimi Eucharistiae sacramenti per quoddam temporis spatium mane et vespere cuiuslibet tertiae singulorum mensium dominicae cum animarum fructu fieri quotannis soleat, seu intendatur ad instar illius, quae in ecclesia sanctae Mariae de Minerva in una mensis cuiusvis dominica pariter fieri solet, Nobis humiliter supplicari fecit, ut christifideles utriusque sexus divinis huiusmodi officiis ac pietatis operibus in qualibet ex dictis parochialibus ecclesiis adstantes plenariae indulgentiae thesauro locupletare dignaremur.

Nos igitur eiusdem moderni episcopi zelum et vigilantiam plurimum in Domino commendantes ac eorumdem fidelium devotionem, quantum in Domino possumus, confovere et augere cupientes, huiusmodi supplicationibus inclinati deque omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sancta communione refectis, qui expositioni sanctissimi Eucharistiae sacramenti mane et vespere, ut praefertur, in unaquaque tertia singulorum mensium dominica in quibusdam parochialibus ecclesiis dictae civitatis ac dioecesis Pampilonensis per ordinarium designandis, singulis annis faciendae per aliquod sibi benevisum temporis spatium devote interfuerint, ibidemque pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces efuderint, qua dominica praedictarum id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint per modum suffragii applicari posse misericorditer in Domino concedimus atque indulgemus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Volumus autem ut praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu

¹ Ex Bullario Romano.

alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima martii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit concessio privilegii competentis universitatibus studiorum conferendi laureas doctorales aliosque gradus magno seminario Mechliniae in Belgio¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Catholicae religionis salus et populorum bonum ac utilitas omnino postulant, ut ii omnes, qui in sortem Domini vocati, ecclesiasticae militiae nomen dare exoptant, non solum virtutum omnium splendore praeferant, quo se ipsos praebeant in omnibus exemplum bonorum operum, verum summa etiam animi continentione in literas severioresque disciplinas addiscendas sedulo incumbant, quo possint exhortari in doctrina sana et eos, qui contradicunt, arguere. Cum enim sacerdotis labiis scientia sit custodienda et lex requirenda ex ore eius, tum ignorantia, quae cunctorum mater errorum, maxime in sacerdotibus vitanda, qui docendi officium in populis suscipiunt. Quamobrem iure meritoque Romani Pontifices omni quidem vigilantia et studio id unum vel maxime semper spectant, ut ecclesiastici viri non modo vitae integritate, verum etiam doctrinae laude elucerent et crescerent in scientia Dei. Nihil enim est, quod populorum animos ad pietatem et religionem magis excitet atque inflammet, quam eorum exemplum et doctrina, qui divino se ministerio dicarunt. Atque iccirco providissimis gravissimisque Ecclesiae legibus cautum semper fuit, ut adolescentes clerici vel ab ineunte aetate in seminariis praesertim ad pietatem, probitatem omnemque virtutem et doctrinam rite efformentur, quo esse possint in tempore vere adiutores Dei et Christi ministri atque operarii missi in vineam suam, qui fructus afferant, et opposcentes murum pro domo Israel praelientur praelia Domini. Quod quidem si semper, hisce praesertim asperrimis ac luctuosissimis civilis non minus, quam christianae

reipublicae temporibus magis magisque summo opere curandum, quibus perditissimi homines despumantes confusiones suas et secundum desideria sua ambulantes, tot opinionum commentis, tot omnigenum scelerum monstris iura quaeque divina et humana violare, perturbare, permiscere moliuntur et religionis fundamenta labefactare, imo funditus evertere maximo cum omnium christifidelium detrimento impie nefarieque conantur. Maiore igitur vigilantia, cura et studio est prospiciendum, ut ecclesiastici homines non solum virtutis et pietatis laude floreat, verum etiam literis severioribusque disciplinis potissimum sacris praestent, quo tamquam lucernae ardentes luceant coram hominibus, et loquentes, quae decent sanam doctrinam, possint vaferrimos impiorum conatus refringere, fraudes detegere et aculeata sophismata fallacesque errores refellere atque eorum obstruere ora, quorum labia loquuntur iniquitatem, et linguae meditantur mendacium.

Non mediocri itaque animi Nostri voluptate a venerabilibus fratribus Belgii archiepiscopo et episcopis accepimus, eos provido consilio ac voluntati rec. me. Leonis XII praedecessoris Nostri ultro libenterque obtemperantes et singulari sollicitudine eorum gregis bono atque utilitati consulere cupientes, clericorum seminaria eorum in dioecesis ita constituisse, ut iuniores clerici ad religionem, pietatem et canonicam disciplinam veluti novellae plantationes in iuventute sua mature efformentur, ac literis sacrisque praesertim disciplinis naviter scienterque erudiantur. Omnes enim cuiusque seminarii clerici quinque annos amoenioribus literis, duo philosophicis disciplinis, quatuor vero sacrae theologiae operam navare debent. Ut autem clerici studiorum curriculo in seminariis peracto, maiores sacris in studiis profectus facere possint, iidem venerabiles fratres altioris ordinis cathedras Mechliniae prope seminarium metropolitanum constituendas existimarunt, ut praestantiori ingenio clerici variarum dioecesium in ecclesiasticas disciplinas penitus addiscendas incumbant et maiore doctrinae atque eruditionis copia instructi graviora munera obire et Ecclesiae ornameto ac praesidio esse valeant. Amplam propterea domum ipsi venerabiles fratres communi aere in metropolitana civitate parandam curarunt, in qua sex professores et quadraginta alumni commorari possunt. Verum ut eiusmodi instituti decus et splendor augeatur atque alumnorum animi acriore quodam stimulo ad scientiam acquirendam virtutemque amplectendam excitentur atque inflammentur, iidem ven. fratres summo opere cuperent, doctoris lauream aliosque gradus in sacra theologia et in iure canonico illis instituti alumni posse donari, qui doctrinae facto

¹ Ex Bullario Romano.

periculo, non solum scientiae laude, verum etiam egregiis aliis animi ingenique dotibus caeteris antecellunt. Quocirca a Nobis postulant, ut commemorato Mechliniae instituto seu magno seminario ex Nostra indulgentia facultatem tribuere velimus conferendi doctoris laureas caeterosque gradus, quemadmodum in studiorum universitatibus fieri solet.

Nos vero, quibus nihil potius, nihil gratius nihilque praestabilius esse potest, quam universi dominici gregis saluti maxima vigilantia prospicere et rectae ecclesiasticorum institutioni pro viribus consulere, ut in tanta temporum asperitate virtutum omnium apparatu ornati et spiritu sapientiae atque intellectus repleti possint aedificare Domino domum fidelem potentes in opere et sermone coram Deo et omni populo, eorumdem venerabilium fratrum votis quam libentissime annuendum censuimus. Omnes igitur et singulos, quibus hae literae favent, paterna benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis perpetuo facultatem facimus atque impertimur, ut in ampla domo seu magno Mechliniae clericorum seminario, de quo habita mentio est, iis, qui eodem in seminario seu instituto morantes, studiorum curriculum rite confecto et doctrinae facto periculo, scientia et pietate ceteris antecellunt, doctoris laurea aliique gradus tam in sacra theologia quam in iure canonico libere et licite conferri possint, eodem prorsus modo et ratione, quibus in publicis athenaeis seu universitatibus fieri solet. Atque iccirco concedimus et indulgemus, volumus atque mandamus, ut ii omnes, qui eosdem gradus et doctoris laureas vel in sacra theologia vel in iure canonico eodem in instituto seu magno Mechliniae seminario adepti fuerint, omnibus et singulis quibusque iuribus, privilegiis, praerogativis, indultis, quocumque nomine appellandis utantur, fruuntur, atque uti et frui possint, quibus utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt ac poterunt alii omnes, qui gradus eosdem et doctoris laureas publicis in gymnasiis seu universitatibus consequuntur.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices or-

dinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignanter contigerit attentari.

Non obstantibus apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas audiendi sacrum in diebus festis ex odeo aedium proximarum aediculae sacrae de proprietate Ioannis Balsamo dioecesis Lyciensis*¹.

Venerabili fratri
episcopo Lyciensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Ioannes Balsamo Lyciensis, se intra limites istius dioecesis amplas iam inde emissee aedes, sacramque proximam aediculam, quam vetustate fatiscentem, a fundamentis elegantiori forma iterum excitavit. Quum autem impense cupiat orator, ut ex odeo iisdem aedibus pervio, sacrum ea in aedícula celebrandum audire atque ita diebus festis ecclesiastico praecepto satisfacere, supplici cum prece a Nobis petiit, eius rei ergo apostolica venia muniri.

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, acceptoque tuo testimonio, ex quo Nobis innotuit, res ita se habere, prout expositae, eumque plane dignum, qui hoc donetur indulto, tibi, ven. frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut oratori eiusque posteris auctoritate Nostra apostolica facultatem facias, cuius ope parvo odeo, quod eam despicat aediculam sacram libere ac licite uti pos-

¹ Ex Bullario Romano.

sint, ita ut ipsi, itemque consanguinei et affines una cum eis vitam degentes, ac familiares tantum diebus quibuscumque per annum festis ex odeo illo sacerdoti adstantes dum sacrificium eadem in aedícula celebrat, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi paruisse censeantur. Tibi vero curae erit, ut tum lignea, tum ferrea crate odeum illud sepiatur utque per inscriptionem, publico et obvio loco positam, constet, confines aedes ecclesiastica immunitate minime frui, volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium ecclesiasticae Immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima prima aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Vicarium ap. Calcuttae constituit immediate a S. Sede dependentem, cui gubernium committit Calcuttae eiusque politicae praefecturae, exceptis regionibus subiectis vic. ap. Thibetis Avae et Pegu, nulla habita ratione de Goano patronatu¹.

Dilecto filio
Roberto St. Leger
presbytero Societatis Iesu

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Latissimi terrarum tractus, qui Britannorum imperio ipsorumque magnificae societati in India Orientali subsunt, sollicitudinem Nostram saepe excitarunt iam inde ab eo tempore, quo venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis de Propaganda Fide praepositorum congregationi praeeramus. Deinde vero ad apostolatus apicem, Deo sic disponente, promoti, multo impensius pro Nostri muneris gravitate, de catholica religione in praedictis regionibus amplificanda cogitare debuimus. Quum autem inter politicas tres praefecturas, quae ibi constitutae sunt, Calcuttensis et sede supremi gubernatoris et multitudine magnatum urbium et populorum diversorum numero, praecipua videatur, ad hanc prae caeteris idoneos evan-

gelii praecones mittendos esse cognovimus. Quod dum animo volveremus, literae etiam a catholicis valdeque piis urbis Calcuttae civibus non semel Romam venerunt, qui Nostram et commemoratae congregationis de Propaganda Fide opem implorabant; nominatim vero expectebant, ut sacerdotes Societatis Iesu, cuius inclytam famam apud se conservatam aiebant, Calcuttae destinarem.

His ergo catholicorum votis libenter occurrentes nostrique apostolatus officio pro viribus defungentes, de eorumdem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio generali Societatis Iesu praeposito mandavimus, ut selectum suorum numerum missioni huic exhiberet, quos inter te, dilecte fili, religiosa virtute doctrinaque praestans Nobis obtulit. Quamobrem te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes; teque vicarii apostolici appellatione et munere insignire volumus, traditis tibi ob id officium fructuosius obeundum (quod Apostolicae tantum Sedi subiectum decernimus) facultatibus satis amplis, quae de plenitudine Nostrae potestatis manant, ut in populo Calcuttae urbe eiusque politica praefectura catholicam religionem sustentens et amplius; exceptis iis tantummodo locis quos venerabilis frater Antoninus Pozzonius episcopus Esbonensis, Noster in missione Thibetana vicarius apostolicus, vel per se vel per missionarios suos ex ordine Capuccinorum iamdiu administrat; itemque locis, qui venerabili fratri Friderico Cao episcopo Zamensi Nostro in regnis Avae et Pegu vicario apostolico obtemperant; ad quos praedictorum vicariorum loco te nonnisi de eorum licentia curas tuas extendere volumus: age itaque, dilecte fili, Dei omnipotentis praesidio confidens et prisca societatis tuae exempla prae oculis habens, praecipue vero sancti Francisci Xaverii labores aemulans, perge ad oblatam tibi messem cum tuis sodalibus, quibus auxilii causa duos quoque collegii Urbani de Propaganda Fide alumnos bonae spei iuvenes bonisque institutis imbutos adiungendos curavimus eosque auctoritati tuae in spiritualibus parere monuimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

CCCXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur confirmatio tituli et honoris comitis Lateranensis favore Iosephi Mazzinchi patritii Florentini eiusque successoribus in infinitum*¹.

Dilecto filio
Iosepho ex comitibus Mazzinchi
patricio Florentino

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romani Pontifices amplissima benevolentiae testimonia et bonorum munera iis profecto viris semper tribuenda existimarunt, qui et vetusta generis nobilitate et gloria maiorum et propria virtute maxime florentes, huic Petri Cathedrae firmiter adhaerent ac de ea quibuscumque rebus quam optime mereri summopere curant.

Equidem Nos minime latet, te Londini natum ex Mazzinchia domo originem ducere, quae splendidissimas inter Etruriae familias iure meritoque semper habita atque huic Apostolicae Sedi asperissimis etiam temporibus penitus addicta, non solum opibus, verum etiam catholicae religionis studio mirifice fulgens, non mediocrem sibi famam comparavit. Ex illa enim clarissimi prodire viri, qui singulari in Romanam Cathedram amore flagrant, vel gravissimorum Florentina in republica munerum honoribus vel virtutum splendore vel rei militaris scientia vel ingenii praestantia et amoeniorum literarum ac severiorum disciplinarum laude praestantes, eorum nomina immortalitati commendarunt. Quos inter praestantissimos viros eminent atque refulgent Angelus, Aloisius et Dominicus Mazzinchi, quorum primus Carmelitarum ordinis institutum professus ob egregias eximiasque virtutes magnam sui nominis famam reliquit; alter in celebri Neupacti praelio adversus immanissimos ac teterrimos christiani nominis hostes admirabili animi fortitudine pro catholica religione strenue dimicavit; tertius vero ob singularia in hanc Apostolicam Sedem merita et officia a rec. me. Eugenio IV praedecessore Nostro in aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comitum coetum fuit coopatus.

Cum vero gravissimis ex testimoniis acceperimus, te maiorum tuorum meritis clarum, eorum vestigiis insistere ac rebus optimis institutum, vitae probitate spectatum, praeclaris animi dotibus ornatum et catholicae religionis studio incensum, summo Nos et hanc Aposto-

licam Sedem obsequio atque amore prosequi; iccirco tuis votis quam libentissime annuendum censuimus, dum a Nobis postulasti, ut commemoratum comitis titulum tibi tuisque posteris etiam auctoritate Nostra confirmare velimus.

Peculiari ergo te benevolentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te tuosque primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, aulae Nostrae Lateranensis et palatii apostolici comites, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis confirmamus, renuntiamus, eligimus et constituimus. Quare vobis concedimus et impertimur, ut huiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, et singulis quibusque iuribus, honoribus indultis ac privilegiis, cum hoc titulo coniunctis, uti et frui possitis, quemadmodum alii comites eiusmodi ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt, citra tamen facultates sublatas a concilio Tridentino huius Sedis auctoritate confirmato.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima octava aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit segregatio annualis redditus scutorum quadraginta quinque a parochiali ecclesia sancto Aegidio sacra, in oppido Gambettola dioecesis Caesenatensis, eiusque distributio inter pauperes paroecias eiusdem civitatis*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum ex iniuncto Nobis apostolici ministerii munere ecclesiarum omnium ac praesertim parochialium tenuis census bono prospiciendum esse cognoscimus; tum ea peragenda existimamus, quae illarum redditus augere atque utilitatem magis magisque comparare posse videntur, ut earumdem parochialium aedium re-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

ctores maiore studio in animarum salutem procurandam atque egenorum calamitatem levandam incumbant.

Equidem Nos minime latet Caesenatensi in dioecesi paroecias existere, tam levi proventu donatas, ut omnino aliquo indigeant praesidio. Cum vero in praesentia parochialis aedes sancto Aegidio sacra in oppido Gambettola eiusdem Caesenatensis dioecesis suo fuerit orbata pastore, propterea quod Tobias Ragonesi ultimus illius archipresbyter diem obiit supremum, atque eadem parochialis ecclesia, annuo scutatorum circiter quatuorcentum reddito iam instructa, a rec. me. Leone XII praedecessore Nostro alio annuo proventu scutatorum quadraginta quinque fuerit aucta, cum aliquos rurales fundos in Firmana dioecesi sitos eidem paroeciae concesserit, Nos de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio, censum aequalem commemorato anno redditui scutatorum quadraginta quinque ab ea paroecia secernendum atque adimendum, eumque pauperibus paroeciis ipsius Caesenatensis dioeceseos perpetuo attribuendum censuimus atque decernimus.

Quamobrem hisce literis venerabili fratri Antonio Mariae Cadolini hodierno Caesenatensi episcopo eas partes imponimus atque mandamus, ut antequam novus parochus seu archipresbyter in parochiali aede sancti Aegidii in Gambettola instituat, auctoritate Nostra apostolica, servatis iis, quae servari opus est, ab eadem paroecia sancti Aegidii di Gambettola annuum redditum seu fundum aequalem censui praedicto scutatorum quadraginta quinque perpetuo secernat, adimat atque auferat, eumque pro sua prudentia, arbitrio atque conscientia, pauperioribus Caesenatensis dioecesis paroeciis, libere et licite perpetuum in modum concedat, attribuat atque assignet.

Haec concedimus, atque indulgemus, volumus, praecipimus atque mandamus decernentes has praesentes literas et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, et fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae paroeciae sancti Aegidii in Gambettola etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio indulti vescendi ovis, caseo, butyro ac etiam carnibus tempore quadragesimae aliisque diebus vetitis, favore militum exercituum magni ducatus Etruriae.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Expositum Nobis est nomine dilectissimi in Christo filii Nostri Leopoldi II. magni Etruriae ducis per similes apostolicas literas die octava ianuarii anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio datas, a Nobis veniam iam tributam prorogatam fuisse ad aliud triennium, cuius vi, omnes et singuli suorum exercituum milites eorumque familiae alique omnes, qui aliquo funguntur munere in divisione, vulgo *dipartimento*, belli et commissariatus belli Etruriae, quadragesimae, aliis anni temporibus ac diebus, quibus carni, ovorum et lacticinio-

¹ Ex Bullario Romano.

rum esus est prohibitus, quocumque eos declinare contigerit, ovis, caseo, butyro ac etiam carnibus (non tamen feria VI cuiusque hebdomadae, nec ultimis quatuor maioris hebdomadae diebus quoad carnes) ullo absque conscientiae scrupulo ac censurarum ecclesiasticarum incursu libere et licite vesci possent et valerent. Iamverò cum eiusmodi indultum semper tributum fuerit pro cuiusque conscientiae tranquillitate et pro levandis incommodis, quae ex tenui assignato stipendio proveniunt, supplicium cum prece a Nobis petatum est, ut eiusmodi indulto ulla absque animi sollicitudine commemorati milites cuiusque sint generis et gradus, iique omnes aliquo fungentes munere in divisione, vulgo *dipartimento*, belli et commissariatibus belli Etruriae, nulla habita stipendii ratione, quo ipsi donantur.

Nos vero quamquam huiusmodi venia fuerit quidem concessa ad levanda incommoda, quae ex tenui stipendio derivant, tamen probe noscentes militum vitam, eorumque omnium, qui in militari disciplina versantur pluribus laboribus, periculis atque incommodis continenter esse obnoxiam, iccirco haud gravate inducimur huic postulationi benigne annuere.* Quamobrem omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, hisce litteris auctoritate Nostra apostolica concedimus, indulgemus ac declaramus, commemorato indulto ulla absque animi angustia libere et licite frui posse non solum singulos quosque milites eorumque familias cuiusque generis et gradus exercituum magni Etruriae ducis, verum etiam alios omnes, qui aliquo fungun-

tur munere in divisione, vulgo *dipartimento* belli et commissariatibus belli Etruriae, quocumque sit stipendium, quo ipsi fuerint instructi.

Haec concedimus, indulgemus et declaramus iis sub conditionibus, quae superiori indulto adiectae sunt, non obstantibus iis omnibus, quae eodem in indulto non ob stare decretum est.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima secunda aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXV.

EPISTOLA

*Episcoporum concilii II provincialis Baltimorensis, qui eius acta et decreta miserant, zelum et obsequium erga Sedem Apostolicam laudibus effert eosque ad maiora semper incrementa ecclesiis suis afferenda excitat*¹.

Venerabilibus fratribus
Iacobo archiepiscopo Baltimorensi
et eius suffraganeis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Perlatae dudum ad Nos fuerant epistolae vestrae una cum decretis concilii provincialis proximo anno a vobis celebrati, quae auctoritati Nostrae apostolicae obsequentissimo, ut par erat, animo subiecistis. Haec omnia expensa,

¹ Ex Iure Pont. de P. F. — Hic refertur expedire credimus lit. S. Cong. et decretum eiusdem pro methodo servanda in Episcoporum electione.

EPISTOLA

SACRAE CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE

De synodi II Baltimorensis provincialis confirmatione.

Illme. ac Rme. Domine.

Perspicuum novumque amplitudo tua et Episcopi Foederatae Americae dioecesium ediderunt testimonium singularis quo praestant erga religionem amoris, alterum provinciale Concilium praeterito mense octobri Baltimori celebrando. Ea enim omnia quae ibi gesta ac statuta sunt, ex studio profecta esse intelliguntur, quo omnes incensi estis Ecclesiae utilitatis procurandae. SSms Dñs noster Gregorius PP. XVI. scriptis a se ad vos litteris suis, quas huic Epistolae adiectas reperietis, id auctoritate sua testatum voluit. Nunc meum est Sacrae Congregationis nomine ad vos scri-

bere et vestrae virtuti iterum ex animo gratulari, et eos observantiae sensus confirmare, quibus vos omnes de religione optime meritos iure prosequimur.

Venio autem ad ea, quae in Concilio illo pertractata, et Sedis Apostolicae iudicio a vobis subiecta sunt. Equidem arbitror iam ad amplitudinem tuam pervenisse S. Congregationis epistolam die xvii. maii scriptam, qua Brevia Apostolica continebantur de Sedis Episcopalis Vincennopolitanae erectione, deque R. P. D. Simonis Bruté, ad illum episcopatum, electione.

His litteris nunc adiectam accipies SSmi D. N. Gregorii PP. XVI. Bullam Apostolicam, qua dioecesium omnium, in America Foederata existentium, limites statuuntur. Ita omnis dubiorum occasio circa iurisdictionem a singulis Episcopis exercendam penitus auferetur.

Quod pertinet ad spiritualem curam gerendam missionum ad Indos, qui extra provincias foederatas et territoria iam designata, atque omnium quae hactenus erectae sunt dioecesium limites ex civilis potestatis auctoritate constitui debent, placuit S. Congregationi patribus Societatis Iesu tale negotium esse committendum. Ita quoque placuit nigrorum hominum qui ex istis regionibus in *Liberiam* Africae Coloniam migrant, spiritualem curam eidem Societati Iesu commendand-

Nobis iubentibus, sunt a Nostra Propagandae Fidei congregatione, quae opportunum vobis dabit circa illa responsum. Accipietis simul

apostolicas Nostras literas super nonnullis eorum, quae statuistis seu postulastis. Verum et volumus Nostrum erga vos studiosissimum

dam esse. Egimus utraque de re cum Rmo P. Societatis Iesu generali ministro, certumque habemus, PP. Societatis omnem operam duros esse, ut vestra et Sacrae Congregationis vota felicem exitum consequantur.

De methodo servanda in istarum dioecesium Episcopis eligendis, mitto ad amplitudinem tuam Decretum Sacrae Congregationis iussu et auctoritate editum. Curabis ut ad singulos Foederatae Americae Episcopos eiusdem, decreti, exemplar mittatur, ut omnes in tam gravi negotio normam tenendam agnoscant.

Denique, ut par erat, amplissimis laudibus Sacra Congregatio prosequuta est initum amplitudine tua et Episcopis collegis tuis, consilium, de nova facienda Ritualis Romani editione, deque libris componendis, qui ad institutiones philosophicas et theologicas tradendas in scholis adhibeantur. Erit vero S. Cogregationi gratissimum tum Ritualis, tum librorum de quibus sermo est, exemplar postquam editum fuerit, recipere.

Praecipua haec sunt, quae circa ecclesiastica negotia in Concilio Baltimorensi provinciali secundo pertractata S. Congregationis nomine tibi ceterisque Episcopis collegis tuis significare debebam. Reliquum est, ut amplitudini tuae, ac memoratis RR. PP. DD. Episcopis Americae Foederatae fausta omnia preces, et D. O. M. exorem ut ad Ecclesiae utilitatem vos omnes diu incolumes ac felicem servet.

Datum Romae aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide die xxvi. iulii MDCCCXXXIV.

Amplitudinis tuae

Ad officia paratissimus
CAROLUS MARIA Episcopus Praenestinus
S. R. E. Cardinalis Praefectus.

Angelus Majus a Secretis.

De methodo servanda in Episcoporum dioecesium Foederatarum Americae Septemtrionalis provincialium electione.

DECRETUM

SACRAE CONGREGATIONIS GENERALIS DE PROP. FIDE
HABITAE DIE DECIMA OCTAVA MARTII
ANNO MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO QUARTO.

Cum ad religionis incrementum in Foederatae Americae regionibus stabilis procurandum in primis confert, ut Episcoporum dioecesium ibi statutarum electionis gravissimum negotium rite sancteque absolvatur, S. Congregatio de Propaganda Fide valde opportunum esse ad hoc consequendum existimans, ut certa methodus ubique in illis dioecesium servanda statuatur, qua fiat ut Sedes Apostolica exploratam notitiam habere possit meritum sacerdotum, pro quibus commendationes afferuntur, in generali conventu die xviii. martii anno MDCCCXXXIV. habito, referente Emo et Rmo D. J. Antonio S. R. E. Cardinali Sala censuit ac decrevit in ea re esse servanda quae sequuntur.

Cum aliqua Sedes Episcopalis vacaverit, requirendum est Episcoporum omnium provinciae ecclesiasticae suffragium de sacerdotibus singulis, qui Sedi Apostolicae commendandi esse videntur pro nova Episcopi electione. Quoniam vero id in Concilio provinciali facillime et accurate fieri potest, si intra tres menses ab obitu Episcopi Concilium provinciale habendum est, expectanda erit Concilii celebratio antequam ad com-

mendandos sacerdotes, qui episcopatu digni censentur, ad S. Congregationem scribatur. In Concilio autem, collatis inter se sententiis, Episcopi statuunt, quos sacerdotes S. Sedi commendare vere idoneos, et de Ecclesia benemeritos, qui sedes vacantes obtineant, vel coadiutoris officium suscipiant illius Episcopi qui auxilio coadiutoris indigere censeatur.

Quod spectat vero ad casus quibus, prout superius statutum est, Concilii provincialis celebratio non ita proxima sit, ne Sedes Episcopalis aliqua diu vacet, primum hoc magno opere opportunum factum est, ut singuli Episcopi literas subscriptas et sigillo munitas duplici exemplo apud se habeant, quibus contineantur nomina trium saltem sacerdotum quos idoneos arbitrentur ad dioecesim regendam. Eae autem literae ita exterius obsignari debent, ut, adveniente Episcopi morte, Vicario Generali tradendae esse intelligantur; Vicarius vero Generalis alterum earum literarum exemplum ad Archiepiscopum, alterum ad propinquiorem vel ad seniore ex duobus Episcopis propinquantibus deferendum curet. Eo literarum exemplo accepto, Episcopus propinquior ad Archiepiscopum scribet, suasque animadversiones adiiciet. Epistola Episcopi propinquantis ad Archiepiscopum delata, vel si neglexerit is scribere, rationabili elapso temporis spatio, Archiepiscopus ad omnes Episcopos ne propinquiorem quidem excepto scribet, et nomina illa cum suis animadversionibus communicabit, aliorum etiam nominibus additis, si illi quos Episcopus designaverat, Archiepiscopo idonei minime videantur. Post acceptas Archiepiscopi literas, omnes Episcopi ad S. Congregationem sine mora scribent suas sententias, et suffragia de tribus illis vel sex commendatis exposituri. Vacante Sede Metropolitana literae Archiepiscopi demortui nomina trium sacerdotum designator. a Vicario Generali ad Episcopum propinquiorem et ad suffraganeum Episcopum seniore mittendae sunt: Episcopus autem senior suffraganeus faciet ea omnia quae de Archiepiscopo superius statuta sunt ubi agitur de Episcopi electione.

Quod si apud Episcopum vel Archiepiscopum demortuum literae memoratae ad trium sacerdotum designationem non reperiuntur, Vicarius Generalis Episcopum propinquiorem, vel seniore ex duobus propinquantibus, de ea re certiore statim faciet, ut Episcopus propinquior tria designet sacerdotum nomina in epistola ad Archiepiscopum mittenda: Archiepiscopus ea accepta ad omnes Episcopos scribet, et ea omnia fient, quae iam indicata sunt circa agendi rationem tenendam, ubi literae Episcopi aut Archiepiscopi sacerdotum nomina ante mortem designata fuerint repertae, si Episcopus propinquior ad Archiepiscopum scribere neglexerit, Archiepiscopus ipse tria nomina sacerdotum suffraganeis omnibus, propinquiore non excepto, designabit. Si agatur de Archiepiscopi electione, senior Episcopus suffraganeus faciet omnia quae in Episcopi electione ab Archiepiscopo facienda esse decretum est. Quod pertinet ad electionem coadiutorum, excepto casu, quo Sedes Apostolica alia ratione agendum esse statuerit, Episcopus qui coadiutorem petit, nomina trium sacerdotum Archiepiscopo et Episcopis suffraganeis significabit; supplicem libellum de ea re ad S. Congregationem mittet, et Archiepiscopus et Episcopi S. Congregationi mentem suam de coadiutore eligendo communicabunt.

Haec sunt quae in commendandis Sedi Apostolicae sacerdotibus pro Foederatae Americae episcoporum electione S. Congregatio servanda praescripsit: Ea vero discernens notum omnibus esse voluit, in literis de hac pertractantibus ad S. Sedem transmittendis nihil inveniri debere, quod electionem, nominationem, postula-

animum hac item epistola declarare. Siquidem ex memorata synodo atque ex iis, quae ad Nos hac occasione scripsistis, mirifice confirmata est quae de vestro pro Dei honore animarumque salute spectatissimo zelo et singulari erga communem omnium ecclesiarum matrem ac magistram Romanam Sedem obsequio, Nobis iamdiu insita erat existimatio; eoque ipso auctam in Nobis sensimus caritatem illam, qua fraternitates vestras effuse in Domino prosequabamur. Pergite itaque, ut facitis, venni. fratres; et quoniam iustorum semita crescit usque ad perfectam diem, urgete alacriori quotidie sedulitate saluberrimam talentorum negotiationem, quae est de animabus Christo lucrandis; vigilate super creditas vobis dominicae vineae partes, plantate, rigate in spe ac patientia; nihil quidem vestris tribuentes viribus, sed omnia ad eius gloriam referentes, qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate. Ita de fructu pastoralis curae in multorum salutem amplificati gaudebitis ac per bona opera certam vestram vocationem et electionem facientes, uberrimam accipietis in aeternitate mercedem. Ad Nos quod attinet, persuasum habetote, venni. fratres, auctoritatem et studia Nostra nunquam, quantum cum Domino poterimus, esse vobis defutura. Ac fraternitatibus vestris novam semper virtutem ex alto implorantes, pignus Nostrae praecipuae benevolentiae apostolicam benedictionem, cum creditis etiam fidei vestrae ovibus communicandam, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima tertia aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus confirmatur erectio vicariatus apostolici Madraspatani¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex debito pastoralis officii superna Dei providentia humeris Nostris impositi non leve sane totius gregis dominici onus ferentes, illis prae-

cipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae centrum est unitatis, longe dissitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile ad pascua coelestia vocari valeant feliciterque perducere.

Hinc cum diligenti instituta rerum ad Madraspatanam fratrum ordinis minorum sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum missionem pertinentium inquisitione necesse omnino esse intellexerimus ea decernere quibus ad rectum ordinem ea missio perducatur, de venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio in eam venimus sententiam, ut in eadem missione vicariatus apostolicus statuatur, cuius vicarius apostolicus praeter spiritualem iurisdictionem, temporalia etiam iura eorundem fratrum Capuccinorum missionis propria ineat. Motu igitur proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi in missione Madraspatana vicariatum apostolicum constituimus, itemque praecipimus, ut vicarius apostolicus inibi constituendus non solum iurisdictionem omnem spiritualem habeat per loca omnia Madraspatanae missioni subiecta, sed etiam temporalia omnia iura, possessiones, hospitia, ecclesias quae hactenus dictorum fratrum Capuccinorum missionis propria erant, eiusdem sacrae congregationis nomine in eius transeant potestatem.

Haec volumus atque mandamus decernentes hasce Nostras literas firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac iis ad quos spectat et in futurum spectabit, plenissime suffragari, et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores Sedisque Apostolicae nuncios ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae *de iure quaesito non tollendo*, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque etiam speciali et expressa men-

tionem innuat, sed proprie dictam commendationem, ut etiam ex literarum forma pateat nullam in S. Sedem inferri obligationem eligendi aliquem ex commendatis: salva enim manere debet et illaesa Sedis Apostolicae libertas in eligendis Episcopis: commendationes vero lumen tantum et cognitionem S. Congregationi, non autem obligationem afferent.

Datum Romae ex aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide die XIV. iunii MDCCCXXXIV.

Ad officia paratissimus

CAROLUS MARIA Ep. Praen. S. R. E. Card. Praefectus.

Angelus Majus a Secretis.

¹ Ex Iure Pont. de P. F.

tione et derogatione dignis contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima quinta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab eis, qui dominica quarta quadragesimae visitaverint patriarchale templum urbis Venetiae*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Clarissimas inter civitates, quae sinceritate fidei et devotionis affectu erga catholicam religionem et hanc Petri cathedram sese conspicuas praestitere, enitet profecto atque refulget inclita Veneta urbs, quae egregia semper pietate et orthodoxia, ac miro in hanc Apostolicam Sedem studio summopere praestans, tot ac pluribus sane nominibus de Romana Ecclesia deque catholica religione tam optime merita, ut eam Romani Pontifices praedecessores Nostri summis laudibus efferre et amplissimis benevolentiae testimoniis decorare non dubitarint. Nos equidem singulari impellente affectione, qua eamdem urbem ex animo certe prosequimur, perenne voluntatis Nostrae testimonium ei tribuere atque eiusdem splendorem quodammodo augere vehementer optantes, Rosam ex auro conflata et a Nobis rite benedictam amplissimo illius urbis patriarchali templo donandam atque eius rei ergo dilecto filio Petro Antonio Pianton praesuli Nostro domestico ac protonotario apostolico tradendam, per similes apostolicas literas die decima prima octobris superiori anno millesimo octingentesimo trigesimo tertio datas, quam libentissime censuimus. Iam vero cum per eundem dilectum filium Petrum Antonium Pianton a venerabili fratre Venetiarum patriarcha acceperimus dominica quarta quadragesimae labentis anni eamdem rosam in patriarchali templo sancto Marco, sacro soleinni ritu et maxima civium omnium exultantium frequentia et veneratione dedicatam fuisse, ac propterea ipsum venerabilem fratrem impense cupere ab omnibus christifidelibus plenariam quotannis indulgentiam acquiri, qui patriarchale templum Venetae urbis dominica quarta quadragesimae visitarint, quo et accepti doni memoriam recolant et ad paschalia solemnia celebranda peractiores accedant.

¹ Ex Bullario Romano.

Nos piis eiusdem venerabilis fratris votis libenter annuendum existimavimus. Quam ob rem de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui patriarchale templum praefatum quarta quadragesimae dominica singulis annis devote visitaverint et ibi pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXVIII.

BULLA

*Qua fit dismembratio paroeciarum ab episcopatu Emeritensi et unio atque incorporatio perpetua earundem dioecesi Sanctae Fidei de Bogotà, in territorio Novae Granatae, Americae Meridionalis*².

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad futuram rei memoriam.

In eminenti beati Petri principis apostolorum cathedra, nullis Nostris suffragantibus meritis, collocati ac veluti e montis vertice dominicum gregem divina miseratione, Nobis commissum, speculantes, pastorale Nostrum officium, quod nullis circumscribitur provinciarum regnorumque limitibus, haud satis implevisse arbitraremur, nisi apostolicae sollicitudinis curas ad remotissimas quoque orbis regiones converteremus, ac potestate Nobis divinitus tradita, nunc novas erigeremus sedes episcopales, nunc sedium iam existentium confinia, prout incremento catholicae religionis, ac aedificandis in domo Dei populis salubriter noverimus expedire, provida ratione describeremus atque moderaremur.

Nuper sane ab iis, qui in territorio Novae Granatae Americae Meridionalis summam tenent imperii, eam esse accepimus illarum dioecesium amplitudinem, qua episcopi nedum oves sibi concreditas plane agnoscere ac verbi divini

² Ex eodem Bullario.

sacramentorumque administratione pascere, sed ipsa etiam loca aliquoties perlustrare impediuntur; quorumdam vero dioecesium fines, qui primitus prudenti forsitan consilio fuerant constituti, ex accessione aliarum regionum, quas duces ad id delecti primi occuparunt, vel suo dein imperio subiecerunt, ita irregulares ac minus accommodatos postea evasisse, ut nulla fluminum, montium viarumque ratio habita fuisse conspiciatur ac propterea christifideles ob praegrandem distantiam ab episcopali residentia, quae in extrema interdum posita est provinciae parte, perdifficilem cum proprio episcopo experiuntur communionem. Hisce incommodis, unde ad perniciem religionis gravia manant detrimenta, remedium aliquod parare cupientes, Romani Pontifices praedecessores Nostri eam, quae sese ipsis obtulit, occasionem studiose arripere non omiserunt, ac superiori aevo ex dioecesibus in eodem territorio Novae Granatae sitis alias quatuor instituerunt cathedrales ecclesias. Eorundem quidem praedecessorum Nostrorum vestigia sectari, ac tot novos episcopatus, quot spiritualis illorum fidelium exposcit utilitas, erigere, si Nobis datum esset, vehementer gratularemur: at opum penuriam rerumque difficultates, quae tunc impedimento extiterunt, quominus sedium episcopaliū augeretur numerus adhuc perseverare probe intelligimus, ac graviter dolemus. Nihilominus Novae Granatae christifideles paterno affectu amplectentes, eam ipsi interim spem ferre, quam earundem partium indoles patitur apostolici Nostri ministerii esse censemus. Nobis porro expositum fuit, ecclesiam Emeritensem in territorio de Benezuela nuncupato, locatam suam extendere iurisdictionem in quatuor amplissimas paroecias de Pamplona, de sancto Iosepho de Cucuta, de Limonieto et de sancto Faustino de los Rios, quarum ecclesiae non minus quam populus intra limites supra memorati territorii Novae Granatae reperiuntur, ex huiusmodi autem regiminum, morum institutorumque diversitate et christifidelium distantia a sede episcopali Emeritensi non levia tum religioni, tum spirituali animarum bono obvenire damna. Nos igitur, qui earundem paroeciarum amplitudinem earumque distantiam a loco residentiae episcopi Emeritensis perpendimus, ac meliori quo in praesens fieri potest modo, populorum cum proprio episcopo communioni expeditoque regimini consultum fore cognovimus, si illarum paroeciarum dismembrationem ab episcopatu Emeritensi, earundemque unionem alteri finitimae dioecesi decerneremus.

Audito etiam nonnullorum venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium voto, Motu-Proprio, ex certa scientia ac matura deliberatione, deque apostolicae potestatis plenitudine, defectum consensus eorum, quorum interest, supplentes, ab Emeritensi dioecesi qua-

tuor paroecias, ut supra nuncupatas, primam videlicet de Pamplona, et aliam de sancto Iosepho de Cucuta, ac aliam de Limonieto, atque aliam denique de sancto Faustino de los Rios, in territorio Novae Granatae existentes, cum omnibus et singulis earundem adnexis perpetuo dismembramus, dividimus ac separamus, easque a dioecesi et iurisdictione episcoporum Emeritensium sic disiunctas, avulsas ac separatas atque in eis consistentes et consistentia ecclesias, monasteria, si quae sint, ac alia quaecumque saecularia vel regularia beneficia, nec non clerum, populum ac utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos quam clericos cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis existant dioecesi Sanctae Fidei de Bogota in territorio Novae Granatae Americae Meridionalis perpetuo unimus, coniungimus et incorporamus, eiusque pro tempore existentis archiepiscopi ordinariae iurisdictioni et auctoritati, salvis tamen exemptionibus cuilibet de iure legitime competentibus, perpetuo pariter subiicimus atque supponimus.

Quocirca venerabili fratri Iosepho Antonio episcopo Calydoniensi in partibus infidelium et suffraganeo eiusdem archiepiscopalis ecclesiae Sanctae Fidei, quem in harum literarum Nostrarum executorem eligimus ac deputamus, necessarias omnes et opportunas, ad praemissorum effectum plenarie consequendum tribuimus facultates, ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum, praesentes Nostras literas, ubi et quando opus fuerit, vel quoties ab iis quorum interest, vel ab aliquo eorum fuerit requisitus, solemniter publicet et exequatur, ac omnia et singula in eis contenta faciat, auctoritate Nostra, ab omnibus ad quos spectat ac pro tempore spectabit, inviolabiliter observari. Atque ut tam ipse, quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet forsitan oritura servatis tamen servandis, etiam definitive et quavis appellatione remota libere et licite definire, ac pronunciare possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas, aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem similiter concedimus atque impertimur. Eidem vero episcopo Calydoniensi praecipimus et mandamus ut singulorum actorum in praesentium literarum executione conficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra annum ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis Rebus Consistorialibus praepositae de more aservari edicimus atque iubemus.

Praesentes autem literas, et in eis contenta quaecumque, etiam, ex eo quod ii, quorum

interest aut interesse posset in futurum vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari, vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari et definiri debere et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo*, ac Nostris et cancellariae apostolicae regulis et in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, supradictarumque Emeritensis et Sanctae Fidei ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Huiusmodi vero literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, divisionis, separationis, unionis, subiectionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pridie nonas maii, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Erigit episcopatum Vincennopolitanum in India in foederatis Americae septemtrionalis provinciae Archiepiscopi Baltimorensis suffraganeum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Maximas inter gravissimasque curas ac sollicitudines, quibus in universa Ecclesia nobis

divinitus concredita regenda ac moderanda continenter distinemur et angimur, illa profecto in primis nostrum animum solet urgere, quae dioecesium omnium per totum terrarum orbem respicit statum. Supremae enim nostrae pietatis, nostri iudicii est illam constituere, earumque limites praefinire vel immutare, prout rerum ac temporum ratio, et spirituale praesertim christifidelium bonum et commodum, postulare videatur.

Quum itaque ex communi venerabilium fratrum Americae septemtrionalis episcoporum suffragio constiterit, opportunum omnino esse ad religionem catholicam in statu vel provincia Indiana confirmandam atque amplificandam; episcopatum erigere et constituere, cuius sedes sit Vincennopolis; certis quibusdam limitibus circumscriptum; nos rem tanti momenti congregationis ven. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum examinandam, commisimus. Rebus itaque omnibus maturo examine perpensis et habita praesertim ratione spiritualis boni, quod in populis earum regionum redundat, de eorundem fratrum sententia atque consilio eiusdem dioecesis et episcopatus erectionem perutilem esse cognovimus.

Motu igitur Proprio, atque ex certa scientia, deque apostolicae nostrae potestatis plenitudine, in statu vel provincia Indiana in America septemtrionali novum episcopatum, cuius sedes sit Vincennopolis, unde etiam episcopatus eiusdem titulus derivetur, harum literarum vi erigimus atque statuimus. Huiusce autem dioecesis limites erunt provincia Indiana una cum parte Illinois, cuius reliqua pars dioecesi Sancti Ludovici adiungatur; ita quidem ut utriusque dioecesis limites in provincia Illinensi statuuntur hoc modo: Incipiendo a flumine Ohio, qui ad meridiem dividit Henluky ab Illinois, et proprie ab castello Massa ducatur linea recta per fines orientales comitatum Johnson, Franklin, Iferson, Marion, Fayette, Schelly et Maun usque ad magna fluentia fluminis Illinois, quae sunt ad octo millia passuum supra oppidum Ottawa in comitatu Lasalle, et hic usque ad septemtrionalem provinciae finem, ita ut pars occidentalis provinciae Illinensis pertineat ad dioecesim sancti Ludovici, pars vero ad orientem spectet ad dioecesim Vincennopolitanam.

Decernimus propterea has literas firmas, validas ac efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et singula quaeque quemadmodum a nobis praescripta sunt accurate adimpleri; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris, die sexta maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conferuntur privilegia capitulo insignis cathedralis ecclesiae Carpensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

In sublimi principis apostolorum cathedra, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili divinae providentiae consilio, collocati, ea profecto libenter concedere solemus, quae ad christifidelium commodum atque ecclesiarum praesertim cathedralium bonum pertinere posse cognoscimus.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii canonici et capitulum cathedralis templi Carpensis, eorum in votis esse, aliquas concessiones ex Nostra indulgentia consequi, quae ad spiritualem animarum salutem procurandam et ipsorum utilitatem comparandam conducere posse videntur. Et primo quidem cum frequens populus in cathedrale eorum templum se conferat, ut sacramentorum ope refici possit, atque aliis in ecclesiis Carpensis civitatis confessarii adeo sint pauci, ut christifidelium devotioni occurrere haud possint, iccirco iidem canonici christianam plebem sacramentorum administratione iuvare summopere optantes a Nobis postularunt, ut facultatem tribuere velimus, qua, expletis vespers et completorio praecedentis diei, matutinum cum laudibus sequentis diei sine cantu dicere valeant in pervigilio festorum Purificationis beatae Mariae virginis, sancti Iosephi, ac Annuntiationis eiusdem beatae Mariae Virginis, nisi in maiori hebdomada occurrant, indulgentiae Portiunculae, Assumptionis, Nativitatis ac Conceptionis Deiparae virginis, tertiae dominicae cuiusque mensis, Patrocinii sancti Iosephi, sancti Aloysii cum sex dominicis eius festum praecedentibus, Septem Dolorum beatae Mariae virginis mensis septembris, ac tandem Rosarii et Puritatis eiusdem beatae Ma-

riae Virginis. Cum autem in eorum capitulo vigeat consuetudo, cuius vi, canonici illi, qui ex voluntate celsissimi patroni ad ecclesiastica peragenda negotia abesse coguntur, a punctaturis omnino immunes quotidianas lucrentur distributiones, iccirco a Nobis petiere, ut eiusmodi privilegium saltem pro duobus canonicis, auctoritate Nostra, munire velimus. Praeterea cum interdum contingat, ut canonicorum comitia celebrari nequeant, quia duae ex tribus partibus canonicorum minime haberi possunt, propterea quod ex novem tantum canonicis, quibus constat capitulum, unus archipresbyter animarum curae obnoxius, alter non raro episcopi munere fungens aliquando interesse haud possunt et duo alii vel infirmitatis causa, vel alia ratione nonnunquam desunt, tum postulant, ut eorum capitulares conventus libere et licite fieri possint, interveniente maiore canonicorum parte. Iam vero cum alter ex mansionariis caeremoniarii capitularis munere fungatur, cui emolumentum viginti unius circiter scutatorum datur, praeter alios inferiores mansionarios, ac propterea saepe unus ex mansionariis deficiat, et raro caeremoniarum peritus reperiri queat, quippe qui toties innovatur, quoties mansionarius huic muneri addictus ad altiorum gradum ascendat, hinc salvo iure eorum mansionariorum, qui nunc adsunt, perveniendi ad illam mansionariam commemorato emolumento instructam, efflagitarunt, ut eis fas sit adimere a secunda mansionaria duas tertias partes dicti emolumenti attribuendas caeremoniarum magistro nunquam ex mansionariorum coetu designando. Denique cum in cathedrali Carpensi templo vetusta sit consuetudo percipiendi quotidianas distributiones, etiam vacationis tempore, propterea enixis precibus a Nobis canonici postularunt, ut distributiones ita iam perceptas retinere, atque in posterum percipere possint, cum praesertim vacationum tempus duos tantum complectatur menses et redditus tenues sint. Nos itaque rebus omnibus maturo examine perpensis, gravique venerabilis fratris episcopi Carpensis testimonio excepto, ex quo ea omnia cognovimus, quae scire oportebat, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio eiusmodi canonicorum cathedralis templi Carpensis postulatis annuendum censuimus, prout magis opportunum existimavimus.

Quamobrem omnes et singulos quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censen-

¹ Ex Bullario Romano.

tes, perpetuum privilegium capitularibus constitutionibus inserendum recitandi nimirum expositis diebus matutinum cum laudibus sequentis diei expletis vespers et completorio diei praecedentis nequaquam expedire decernentes, ex speciali gratia, auctoritate Nostra apostolica, hodierno episcopo Carpensī, eiusque pro tempore successoribus perpetuo facultatem facimus, cuius vi, in casibus verae necessitatis et dummodo chori servitium nihil detrimenti accipiat, unum et alterum ex capitularibus, praeter poenitentiarium deputare possit, qui tempore choralis officiaturs eodem in cathedrali templo Carpensī fidelium confessiones excipiant, quin tamen dum hoc munere funguntur, punctaturis obnoxii evadant. Interim vero cum in praesentia canonicorum numerus et confessoriorum extra capituli gremium sit exiguus, eadem auctoritate Nostra apostolica, concedimus atque indulgemus, ut ad decennium dumtaxat hinc proximum omnibus supra commemoratis diebus, excepta tantum dominica tertia cuiusque mensis matutinum cum laudibus sequentis diei persolvere possint, expleto completorio praecedentis diei. Id tamen ea lege concessum volumus, ut hoc indulto decem tantum per annos durante, episcopus facultate superius tributa uti nequitiam possit. Habita autem peculiari rerum ad idem Carpense capitulum pertinentium ratione, perpetuo concedimus, ut iuxta vetera ipsius capituli statuta, canonici, qui ad tractanda ecclesiastica negotia ex voluntate celsissimi patroni abesse coguntur, fructus omnes et quotidianas distributiones percipere ac lucrari possint, perinde ac si choro et divinis officiis praesentes adessent, dummodo tamen chori servitium detrimentum non patiatur, nec absint insimul plus quam duo ipsorum, atque absentia sit ex venia episcopi pro tempore et ad breve tempus. Item facultatem facimus, ut hoc futurisque temporibus capitularia comitia valide haberi possint, etsi postquam omnes canonici fuerint intimati, non adsint duae ex tribus partibus canonicorum, sed ultra medietatem canonici intersint, ac resolutiones iisdem in comitiis editae validae sint, perinde ac si omnes, vel duae ex tribus partibus canonicorum interfuissent. Praeterea eidem canonicorum collegio potestatem facimus, cuius praesidio citra praedictum mansionariorum, qui in praesentia reperiuntur, caeremoniarum magistrum extra mansionariorum coetum eligere valeat, attributis eidem duabus ex tribus partibus commemorati emolumenti, quo nunc secunda mansionaria potitur. Demum cum canonicorum redditus tenues sint, facultatem impertimur, cuius ope, donec redditus ipsi, saltem pro medietate augeantur, quilibet ex capitulo, per duos menses tantum per dies tamen sive continuos sive interpolatos et non per punctaturas numerandos abesse possint, ac fructus omnes et quotidianas

distributiones percipere, perinde ac si choro et officiis divinis praesens esset, dummodo non ultra tertiam partem absint, et de licentia episcopi si per plures continuos dies absint, exceptis tamen diebus dominicis, festisque de praeccepto etiam reductis et tempore adventus, quadragesimae, festo sanctissimi Corporis Christi et sancti titularis, atque etiam octavis privilegiatis in quibus omnes choro inservire tenentur.

Haec igitur omnia auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, statuimus, atque mandamus, decernentes has praesentes literas et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, impugnari, aut in controversiam deduci non posse, sed semper validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicut in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, et fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non cathedralis templi Carpensī, et illius canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis, in contrarium quomodolibet facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima sexta maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXI.

BULLA

*Qua fit erectio ecclesiae
cathedralis Ortonensis¹.*

GREGORIUS EPISCOPUS

-Servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiarum omnium sollicitudo per beatissimum Petrum apostolorum principem et caput inscrutabili Dei iudicio humilitati Nostrae iniuncta, inter multiplices gravissimasque curas quibus ad excubias super dominicum gregem sedulo agendas. Nos quotidie distinemur ac pene obruimur, id etiam a Nobis exigit ac postulat, ut apostolicae benignitatis studia ad eas convertamus ecclesias et civitates, quae antiquitate, religione et episcopali cathedra olim fulgentes, subinde rerum ac temporum conditione e suo deciderunt splendore, illasque prosequamur favoribus et gratiis, prout ad Dei cultum augendum, ad Ecclesiae decorem magis promovendum, et ad animarum salutem facilius procurandam in Domino conspiciamus expedire.

Has inter Nobis nunciatum est accenseri Ortonam Pelignorum civitatem in Adriatici maris litore positam, quae si antiquitate, aeris salubritate, familiarum nobilitate, populi frequentia commercioque insignis habetur, catholica quidem fide, ecclesiarum numero ac splendore, virorum coenobiis, virginum septis, piis sodalitatibus, montibusque frumentariis splendidior est, nec finitimis aemulatur civitatibus. Ortonae autem ecclesiam, quam iam inde a primis Ecclesiae seculis episcopali sede emicuisse certa ac vetusta narrant historiae monumenta per nuperrimam conventionem inter Pium VII fel. rec. praedecessorem Nostrum, et rec. me. Ferdinandum I utriusque Siciliae regem initam, ac per apostolicas literas quarum initium *De utiliori* ab eodem Praedecessore Nostro supra dioecesum citra Pharum imminutione et circumscriptione quinto kalendas iulias anno millesimo octingentesimo decimo octavo apud s. Mariam Maiorem datas ad collegiatae statum fuisse redactam, eiusque dioecesim una cum redditibus ad episcopalem mensam et ad seminarium spectantibus archiepiscopali ecclesiae Lancianensi, atque huius seminario fuisse perpetuo adiectam, summo uniti dolore ac lugentes tulerunt clerus populusque Ortonensis. Preces hinc supplicationesque cum Apostolicae Sedi, tum Siciliarum regi offerre nunquam destiterunt, ut ecclesia Ortonensis ad cathedrae episcopalis fastigium de-

nuo extolleretur, ac peculiari pastore donaretur. Quae tamen rerum difficultates tunc impedimento extiterunt quominus Romani Pontifices praedecessores Nostri eorum votis obsecundare possent, eas iam evanuisse laetantur Ortonenses cives, illorumque propterea vocibus commotus charissimus in Christo filius Noster Ferdinandus II, utriusque Siciliae rex illustris, id a Nobis studiosissime efflagitavit, ut ecclesiam Ortonensem ad cathedrae episcopalis honorem restitueremus, eamque archiepiscopo pro tempore Lancianensi in perpetuam administrationem traderemus.

Nos igitur qui eundem Ferdinandum regem paterno dilectionis affectu complectimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, atque Ortonae civitatem et ecclesiam cathedrae episcopalis honore dignam existimantes, accedente etiam consensu venerabilis fratris Francisci Mariae archiepiscopi Lancianensis, caeterisque matura deliberatione perpensis, ex certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine tam praefatam civitatem Ortonae, quam sequentia quinque oppida, antiquam dioecesim Ortonensem constituentia, nempe Crecchio, Canosa, Tollo, Caldari et Treglio nuncupata cum integro illorum territorio ab archiepiscopali dioecesi Lancianensi perpetuo dividimus, divellimus ac seiungimus, ac in omnibus et singulis memoratis locis existentes ac existentia ecclesias, collegiatas parochiales, ac alias quascumque, monasteria, praeposituras, conventus, ac alia quaelibet cum cura et sine cura animarum saecularia et quorumvis ordinum regularia beneficia, nec non utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos, quam clericos et religiosos cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis, ab ordinaria iurisdictione ac potestate archiepiscopi pro tempore Lancianensis perpetuo similiter eximimus et liberamus.

Deinde praedictam civitatem Ortonae pontificali olim sede decoratam, in civitatem episcopalem Ortonensem, ut antea nuncupandam auctoritate apostolica, erigimus ac instituimus, eique civitatis titulum et denominationem cum omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis ac praerogativis, quibus caeterae civitates episcopali sede insignitae, in utriusque Siciliae regno, earumque cives utuntur ac gaudent, ac uti et gaudere possunt ac poterunt quomodo libet in futurum, concedimus atque elargimur. Ecclesiam vero collegiatam et parochialem, Deo sub invocatione s. Thomae apostoli inibi existentem, collegialitatis titulum ac naturam supprimentes ac extinguentes ad cathedralem ecclesiam Ortonensem nominandam, et parochialem ut prius sub eiusdem sancti Thomae apostoli titulo extituram, evehimus et extollimus, simulque in ea, sedem, cathedram ac dignita-

¹ Ex Bullario Romano.

tem episcopalem pro uno deinceps antistite, qui uno eodemque tempore archiepiscopus Lancianensis et episcopalis ecclesiae Ortonensis perpetuus administrator existat, ita ut dum utraque ecclesia vacare contigerit, de una videlicet Lancianensi in titulum, ac de altera Ortonensi in administrationem unico contextu per Nos ac per Romanos Pontifices successores Nostros provideri, ac ipse futurus archiepiscopus Lancianensis simulque Ortonensis administrator hoc copulativo nomine in omnibus actis appellari debeat, quique eidem ecclesiae, civitati ac dioecesi Ortonensi ut infra assignandae, illiusque clero et populo praesit, synodum convocet, ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia habeat exercentque, cum suis infrascripto capitulo, arca, sigillo, curia, mensa episcopali, ut infra enuncianda, caeterisque fruatur pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeeminentiis, gratiis, favoribus, iurisdictionibus indultisque realibus, personalibus ac mixtis, quibus reliquarum ecclesiarum in Siciliarum regno existentium praesules non tamen titulo oneroso aut ex indulto seu privilegio particulari utuntur et gaudent, simili apostolica auctoritate erigimus et constituimus.

Praefata autem loca a dioecesi Lancianensi ut supra avulsa ac seiuncta, videlicet praeter civitatem Ortonae in civitatem et cathedram episcopalem Ortonensem, vigore praesentium litterarum iam erectam, quinque oppida nimirum, Crecchio, Canosa, Tollo, Caldari et Treglio, nuncupata eidem Ortonensi ecclesiae pro suis civitate, territorio ac dioecesi attribuimus et assignamus, eandemque civitatem, ac eadem loca, in eisque existentes ac existentia collegiata, parochiales, ac alias quascumque ecclesias, monasteria, conventus et quaelibet alia sive saecularia, sive quorumvis ordinum regularia cum cura et sine cura beneficia ecclesiastica, item utriusque sexus personas et incolas tam laicos, quam clericos, non tamen exemptos, cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis ordinariae iurisdictioni, regimini ac potestati archiepiscopi pro tempore Lancianensis tamquam perpetui administratoris ecclesiae episcopalis Ortonensis, ut supra perpetuo pariter submittimus atque subiicimus, simulque attentis peculiaribus circumstantiis animum Nostrum moventibus venerabilem fratrem Franciscum Mariam hodiernum archiepiscopum Lancianensem tenore praesentium et absque ulla litterarum apostolicarum expeditione, perpetuum administratorem novae dioecesis Ortonensis, ut praefertur erectae, creamus et constituimus, illique praefatam dioecesim procurandi et administrandi necessarias et opportunas facultates benigne concedimus et impertimur.

Pro decenti vero hodierni archiepiscopi Lancianensis, eiusque in archiepiscopatu successorum tamquam ecclesiae Ortonensis administra-

torum habitatione aedes sic erectae cathedrali ecclesiae Ortonensi coniunctas, satis amplas et congruentes ad antiquos Ortonenses antistites pertinentes et communitalis hominumque Ortonensium expensis refectas, perpetuo etiam adscribimus et assignamus. Itemque ut archiepiscopi pro tempore Lancianenses tamquam perpetui administratores Ortonensis ecclesiae suam dignitatem commodius ac decentius tueri valeant, omnia et singula bona, redditus, iura et emolumenta ad antiquam mensam Ortonensem spectantia, ac ad summam annuam trium milium ducatorum monetae illius loci, cunctis deductis oneribus, ut accepimus, pertingentia, et per memoratas apostolicas litteras piae memoriae Pii VII praedecessoris Nostri datas quinto kal. iulias anni millesimi octingentesimi decimi octavi archiepiscopali mensae Lancianensi unita, ac tributa eisdem archiepiscopis pro tempore Lancianensibus, uti tamen administratoribus Ortonensis sedis episcopalis, pariter concedimus et assignamus; ac praeterea oblationem ac sponsonem communitalis et hominum Ortonensis civitatis acceptam habentes, eisdem hominibus et communitali perpetuum onus iniungimus quotannis pendendi praefatis administratoribus summam centum et octoginta ducatorum illius monetae, eamque in congruam dotationem curiae et cancellariae ecclesiasticae Ortonae residentis, erogari atque conferri edicimus ac mandamus, praecipientes quoque ut omnia et singula instrumenta, scripturae aliaeque cuiusvis generis documenta ad praedictam civitatem Ortonae, et praefata quinque oppida, quovis modo pertinentia, ac ad illorum incolas, ecclesias et beneficia quomodolibet spectantia ab archiepiscopali Lancianensi curia extrahantur et memoratae cancellariae ecclesiasticae episcopatus Ortonensis ut supra erecti libere tradantur, ibique iugiter custodiantur. Praefatum vero pro tempore archiepiscopum Lancianensem et perpetuum administratorem Ortonensem omnimoda ac plenaria gaudere volumus libertate nedum circa residentiam in una vel altera civitate et dioecesi Lancianensi aut Ortonensi, ab eo pro suo lubitu designandam et eligendam, sed etiam circa functiones pontificales, ita ut hae ab ipso semper celebrari queant in illa binarum dioecesium ecclesia cathedrali, quam ipse sibi commodiorem iudicaverit et prout eidem magis in Domino expedire videbitur.

In eadem vero ecclesia Ortonensi s. Thomae apostolo sacra et ad cathedralis dignitatem, suppresso collegialitatis statu, ut supra erecta, constituimus atque erigimus capitulum tredecim constans canonicalibus praebendis, quarum una erit dignitas titulo archidiaconatus insignita pro uno presbytero in sacra theologia magistro, vel in utroque iure doctore aut licentiatum in aliqua approbata universitate studii generalis, ac iis omnibus fruetur honoribus et privilegiis,

quae primae post pontificalem dignitati ex sacrorum canonum iure conveniunt, reliquae autem duodecim erunt canonicatus, comprehensis theologali ac poenitentiaria praebendis per concursum iuxta canonicas sanctiones conferendis; hodiernos tamen dignitatis et canonicatum suppressae collegiatae legitimos possessores in dignitatem et canonicos novae cathedralis ecclesiae Ortonensis, ut supra erectae absque ulla apostolicarum literarum expeditione vigore praesentium subrogamus ac instituimus. Praeterea, ut decori sacrarum functionum satius consulatur, memoratae cathedrali ecclesiae Ortonensi sicut antea inservient tres presbyteri beneficiarii titulo canonicorum supra numerum insigniti, ac ii omnes ex clero inferiori, qui eiusdem ecclesiae servitio fuerunt hactenus mancipati. Quod vero ad animarum curam in praefata Ortonensi ecclesia praeexistentem, nihil innovandum edicimus et declaramus, ac propterea officium parochi per canonicum curatum cum tribus presbyteris coadiutoribus ut prius expleri volumus ac iubemus.

Memorato autem novae cathedralis ecclesiae Ortonensis capitulo eadem bona, eandemque praebendarum dotationem, quibus capitulum, dignitas archidiaconatus, duodecim canonici ac tres presbyteri supra numerum in statu collegialitatis nunc ut supra suppressae potiebantur et gaudebant, attribuimus et adiudicamus; similique modo tum fabricae, tum sacrario eiusdem cathedralis ecclesiae, illam pro eius cultu ac tuitione dotem, quae eisdem iam constituta reperitur, vigore praesentium, adsignamus et constituimus. Insuper praesentibus ac pro tempore existentibus dignitati archidiaconatus et duodecim canonicis praedictis, ut ipsi capitulariter congregati pro memoratae ecclesiae Ortonensis, ac illius mensae capitularis, sacristiae et fabricae, earumque rerum ac bonorum prospero felicitque statu ac regimine et onerum eis incumbentium implemento, horarum canonicarum atque divinarum officiorum celebratione, fructuum, distributionum et quorumcumque emolumentorum partitione ac administratione et poenarum per absentes aut negligentes contrahendarum impositione, quaecumque statuta, ordinationes ac decreta, sacris tamen canonibus, concilii Tridentini decretis et apostolicis constitutionibus non contraria condendi ac edendi, condita ac edita corrigendi, declarandi, seu alia ex integro condendi, sub archiepiscopi Lancianensis tamquam perpetui administratoris Ortonensis praesidentia et approbatione, plenam ac omnimodam potestatem, apostolica similiter auctoritate, concedimus atque elargimur. Eisdem quoque dignitati et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque tribuimus facultatem utendi ac fruendi omnibus et singulis tam spiritualibus quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praeeminentis, favoribus

et insigniis, quibus aliarum similium in Sici-liarum regno existentium cathedralium ecclesiarum capitula, dignitates et canonicatus iure, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut ex indulto, aut privilegio particulari utuntur ac fruuntur, dummodo sint adhuc in usu, et non revocata, nec sacris canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis repugnent.

Quocumque autem modo ac tempore archiepiscopalis sedes Lancianensis et administratio simul episcopalis sedis Ortonensis vacare contigerit facultates necessarias et opportunas capitulo cathedralis ecclesiae Ortonensis eligendi vicarium capitularem, qui, sedis vacatione perdurante, tum civitatem ipsam Ortonae, tum eius dioecesim procurare, iurisdictionemque in ea ex sacrorum canonum praescripto exercere valeat ac debeat absque ulla dependentia a vicario capitulari Lancianensi, apostolica potestate concedimus et impertimur.

Lancianense vero seminarium, cui redditus, bona et iura ad antiquum Ortonense clericorum collegium spectantia unita ac tradita fuerunt, eadem futuris quoque temporibus sibi retinere posse ac debere decernimus, ea tamen lege ut seminarium Lancianense clericis quoque dioecesis Ortonensis sit commune, ac veluti seminarium dioecesanum ambarum ecclesiarum haberi volumus atque mandamus.

Denique perpendentes bona, redditus ac iura mensae episcopalis Ortonensis fuisse unita ac coniuncta cum proventus et fructibus ad archiepiscopalem mensam Lancianensem pertinentibus, ideo taxae florenorum biscentum auri de camera pro Lancianensi ecclesia iamdiu constitutae taxam florenorum centum quadraginta aureorum similium ad mensam Ortonensem olim spectantem adiungimus, ac propterea memoratas ecclesias Lancianensem et Ortonensem futuris temporibus in florenis aureis de camera trecentis quadraginta de more taxari, ac eiusmodi taxam in libris camerae apostolicae describi volumus atque praecipimus.

Quamobrem venerabili fratri Gabrieli Ferretti archiepiscopo Seleucensi Nostro et Apostolicae Sedis nuncio in civitate Neapolis commoranti, quem in praesentium literarum Nostrarum exequutorem eligimus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum ab eo subdelegandum, has Nostras literas ubi et quando opus fuerit, ac quoties ab iis, quorum interest, aut ab aliquo eorum fuerit requisitus, solemniter exequatur ac publicet, et omnia ac singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari: atque ut tam ipse, quam persona ab ipso subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomodolibet oritura, etiam definitive, et quacum-

que appellatione remota pronunciare libere ac licite possit ac valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas, aliaque iuris et facti remedia compescendo invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque tribuimus. Eidem vero archiepiscopo Seleucensi Nostro et Apostolicae Sedis nuntio praecipimus ac mandamus, ut singulorum actorum in praesentium literarum exequutione ac publicatione conficiendorum exemplar, authentica forma exaratum, intra quadrimestre ab expleta ipsarum exequutione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis rebus consistorialibus praepositae de more asservari edicimus.

Praesentes porro literas semper ac perpetuo validas et efficaces esse ac fore, nulloque unquam tempore subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, atque quovis defectu etiam ex eo quod ii quorum interest, aut interesse posset in futurum, cuiusvis ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, illis non consenserint, aut minime vocati et auditi fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari aut audiri debuissent, aut ex eo quod solemnitates, aut quaecumque alia forsitan servanda, minime servata fuerint, impugnari, aut in controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti, vel iustitiae remedium impetrari posse, sed tamquam ex pontificiae providentiae officio, ac Motu-Proprio factas omnimoda firmitate existere, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque ab omnibus censerit, ac ita et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fulgentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, vice legatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi ac interpretandi facultate, iudicari et definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus defectu consensus capituli et canonicorum praedictae cathedralis ecclesiae Lancianensis, ac *de iure quaesito non tollendo*, de suppressionibus, dismembrationibus perpetuis ad partes committendis, etiam vocatis omnibus quorum interest, aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis et concilii Lateranensis novissime celebrati, aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis, etiam in synodalibus, provincialibus generalibusque conciliis, specialibus, vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non

dictae ecclesiae Lancianensis et quarumcumque ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac decretis, etiam Motu-Proprio, et de apostolicae potestatis plenitudine, seu consistorialiter et ad regum aliorumque supremorum principum instantiam in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica et expressa ac individua non autem per clausulas generales idem continentes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi autem literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eandem ubique fidem in iudicio et extra exhiberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur, si originaliter forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum voluntatis, dismembrationis, disiunctionis, suppressionis, extinctionis, erectionis, institutionis, applicationis, assignationis, administrationis, subiectionis, concessionis, indulti, commissionis, mandati, prohibitionis ac derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, decimo sexto kalendas iunias, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXII.

BULLA

Qua fit ripristinatio parochialis ecclesiae sanctae Mariae Conceptionis constitutae intra limites dioecesis Bisarchiensis ¹.

¹ Ex Bullario Romano.

Venerabili fratri
archiepiscopo Turritano metropolitano
ecclesiae Bisarchiensis

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romanus Pontifex agri dominici curae superna dispositione praepositus, vigilis more pastoris, qui oves suas propriis humeris interdum imponere non dedignatur, de statu quarumlibet ecclesiarum praesertim curam animarum adnexam habentium, quae alias per proprios rectores regi, deinde vero ecclesiis ipsis ob certas causas suppressis, illarumque reddituum maiori parte aliter erogata per vicarios curatos, tenui eis assignata mercede administrari consueverunt, solerter excogitans easdem ecclesias ad antiquum perpetuitatis statum pro maiori divini cultus incremento et parochianorum utilitate reducere satagit aliaque pro illarum rectorum congrua substantiatione disponit, prout rerum, locorum et temporum circumstantiis matura deliberatione pensatis, ad praefatarum animarum commodum et salutem congruum esse in Domino arbitratur.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte venerabilis fratris Nostri archiepiscopi Turritani petitio continebat, quod alias in actu novae erectionis episcopalis ecclesiae Bisarchiensis per fel. rec. Pium papam VII praedecessorem Nostrium inter alia dispositum fuit, quod praevis parochialis ecclesiae Conceptionis beatae Mariae Virginis loci de Oschini intra limites noviter constitutae dioecesis Bisarchiensis, rite et certo tunc expresso modo vacantis suppressione et extinctione, illius bona, fructus, redditus et proventus ad augendam novae mensae episcopalis Bisarchiensis dotationem perpetuo cederent; ea tamen lege ut pro tempore existens episcopus Bisarchiensis quartam partem omnium et singulorum proventuum, ad praedictam suppressam parochialem ecclesiam iam spectantium et pertinentium, uni presbytero vicario nuncupando, qui in dicto loco curam exerceret animarum annuatim pro illius substantiatione subministrare teneretur. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat eiusmodi subministratio adeo tenuis existat, et non alias, ne timendum sit ne processu temporis cura animarum praedicta, quae antea ecclesiasticis viris in parochialibus muneribus versatis commissa fuit, vel per presbyteros haud idoneos exerceatur, vel penitus deserta remaneat cum pergravi earumdem animarum spirituali detrimento. Et si ecclesia loci praedicti in parochialem, ut antea, perpetuam et collativam, de qua praevis concursu ad praescriptum concilii Tridentini dis-

poni debeat, denuo erigeretur ac eodem tempore episcopo Bisarchiensi praedicto onus praefatam subministrationem augendi perpetuo, ut infra, iniungeretur, hoc quidem modo instans malum praedictum penitus averteretur, valdeque sperandum foret, quod cura parochianorum huiusmodi idoneis in posterum concedita presbyteris diligenter exacteque cum stabili animarum fructu exerceretur, dictus archiepiscopus de opportuno remedio hisce omnibus efferendo summopere sollicitus, novam erectionem et inunctionem praedictas opportuno ad id venerabilis fratris Nostri hodierni electi episcopi Bisarchiensis praestito consensu, a Nobis et Sede Apostolica ex postulandas duxit eiusdem archiepiscopi. Quare pro parte etiam dilecti filii Petri Diana presbyteri dictae Bisarchiensis dioecesis in theologia magistri Nobis humiliter supplicatum, quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur eius votis ad praefatarum animarum salutem illarumque pastorum congruum assignandum stipendium tendentibus favorabiliter annuere dictoque Petro qui testimonio ordinarii de vita moribusque praefatis ac etiam idoneitate commendatur, asserenti te in curae animarum exercitio versatum et eiusdem ecclesiae vicarium ad praesens existere, meritorum suorum intuitu specialem gratiam facere volentes ipsumque Petrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id evocandi, memoratam ecclesiam Conceptionis Beatae Virginis Mariae in parochialem ecclesiam, quae ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus collativa sit et esse censeatur, ac de qua dum illam pro tempore vacare contingat per praefatum episcopum Bisarchiensem, cessantibus tamen reservationibus et affectionibus apostolicis, illis vero occurrentibus per Sedem Apostolicam, disponi omnino debeat pro presbytero saeculari idoneo, in concursu desuper ad formam decretorum concilii Tridentini praefati habendo, approbando futuro parochialis ecclesiae huiusmodi, ut infra, noviter erigendae rectore, qui illis in divinis deservire atque animarum curam praedictam exercere ac omnia et singula onera et officia parochialia, quae ad similia ecclesiarum rectores de iure, usu et consuetudine aut alias quomodolibet spectantia et pertinentia ac spectare et pertinere possunt et poterunt in futurum facere, gerere et exequi possit et debeat, auctoritate Nostra perpetuo erigas atque instituas.

Eaque sic noviter erecta et instituta praefato episcopo eiusque in enunciata ecclesia Bisarchiensi successoribus onus dimidium omnium et singulorum reddituum ad eandem parochialem ecclesiam ante illius suppressionem praedictam spectantium et pertinentium ac memoratae ecclesiae Bisarchiensi, ut praefertur, appropriatorum pro congrua futuri et pro tempore existentis ipsius parochialis ecclesiae rectoris sustentatione annuatim suppeditandi, auctoritate Nostra praefata etiam perpetuo iniungas et imponas. Et insuper parochialem ecclesiam praefatam, sic denuo erectam et institutam, cuius et illi forsan adnectorum fructus, redditus et proventus centum, una vero cum incertis biscentumquingenta ducatorum auri de Camera secundum communem aestimationem valorem annum, ut asseris, non excedunt, a nova illius erectione et institutione huiusmodi vacantes, cum annexis huiusmodi et pertinentiis suis eidem Petro, etiamsi concursus super dicta parochiali ecclesia habitus non fuerit, et pro hac vice tantum, nullo praecedente examine, eadem auctoritate Nostra, conferas et assignes, inducens per te vel alium seu alios eundem Petrum vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem dictae parochialis ecclesiae ac adnectorum iuriumque et pertinentiarum praefatorum inducat auctoritate Nostra et defendatis inductum, amoto exinde quolibet detentore, facientes Petro, vel pro eo, procuratori praefato, de dictae parochialis ecclesiae ac adnectorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus, emolumentis universis integre responderi, contradictores auctoritate Nostra praefata, appellatione postposita, compescendo.

Nos enim erectionem, institutionem ac oneris iniunctionem et impositionem huiusmodi, si illas per te, praesentium vigore, fieri contigerit, ut praefertur, nec non easdem praesentes semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore, ac nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae sive alio quocumque defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari aut adversus illas quodcumque iuris vel facti aut gratiae remedium impetrari aut alias Motu-Proprio et ex certa scientia concedi seu illis etiam in aliquo derogari aut quidquam aliud in contrarium disponi ullatenus posse, nec illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus, etiam, ut praefertur, vel alias quovis modo et per cancellariae apostolicae regulas aut constitutiones apostolicas pro tempore factis et faciendis comprehendere, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo etiam

sub quacumque posteriori data concessas esse et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati ripristinationes, suppressiones et applicationes perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum omnium et singulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat, latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales dictae Sedis aut legatorum eius literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus te in assequutione dictae parochialis ecclesiae volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem beneficiorum aliorum praeiudicium generari. Seu si venerabili fratri Nostro episcopo Bisarchiensi vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicuius minime teneantur, et ad id compelli non possint, quodcumque de huiusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem seu quamvis aliam dispositionem coniunctim vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de

verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, tertio idus maii, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXIII.

BULLA

*Qua fit erectio praebendae presbyteralis nuncupatae de Castagnola, in ecclesia collegiata loci Lavaniae, dioecesis Samensis*¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Ianuensi

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad exequendum apostolicae servitutis debitum intendentes ministerii Nostri operam libenter impendimus, ut novi canonicatum tituli in collegiatis ecclesiis quibuscumque ad divini cultus augmentum instituantur, ac personis pietatis zelo praeditis, quae temporalia bona ad domus Dei decorem eorundemque canonicatum dotationem attribuunt condignos favores et gratias sibi suisque descendentes de Apostolicae Sedis liberalitate concedimus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Aloisii Sanmicheli archiepiscopi secularis et forsan insignis collegiatae ecclesiae loci Lavaniae Ianuensis dioecesis ac Ioannis Baptistae Monteverde laici praefatae Ianuensis dioecesis, infrascripti Angeli executores testamentarii, petitio continebat, quod quondam Angelus Castagnola dum viveret laicus forsan coniugatus, ex dicto loco oriundus, homo quidem fortunae bonis et maxima pietate cumulatus, divini cultus ac dictae collegiatae ecclesiae decoris aequali zelo permotus, in suis postremis sub quibus ab humanis decessit testamentariis tabulis de sex infrascriptis cappellaniis seu legatis piis, suam gravantibus haereditatem, praevia illarum seu illorum suppressione, sub infrascripta tamen rerum dispositione novum canonicatum et presbyteralem de Castagnola nuncupandam praebendam, qui de suorum haeredum successorumque, iisque deficientibus de fabriceriae dictae collegiatae ecclesiae illiusque pro tempore existentis archiepiscopi iurepatronatus existerent, et de di-

lectorum etiam filiorum capituli et canonicorum eiusdem collegiatae ecclesiae consensu erigi mandavit. Ut autem illius praefata praebenda congruo dotaretur redditu, ac ut futurus canonicus eisdem subiici posset oneribus, quibus omnes praefatae collegiatae ecclesiae canonici premuntur, dictarum cappellaniarum seu legatorum piorum praefatorum redditibus adiungi mandavit, annuas libellas quatuor novae monetae Pedemontanae, quae libellis quinque monetae Ianuensis respondent, ex sua haereditate praelevandas ac alteram annuam summam libellarum vigintiquinque dictae monetae Ianuensis provenientem ex quodam praedio Diessina nuncupato, cuius redditus ad eius haereditatem pro medietate tantum pertinent; quam quidem secundo dictam summam sic, ut praefertur, incorporandam, in tot Missas per futurum dictae collegiatae ecclesiae canonicum celebrandas ad altare Iesus Nazareni in dicta collegiata ecclesia erogari disposuit, ita ut annui fructus, redditus et proventus dictorum canonicatus et praebendae erigendorum ad octingentas quadraginta libellas cum septem centesimis et quatuor millesimis dictae monetae Ianuensis summam centum viginti novem scutatorum et obolorum vigintiquinque monetae Romanae constituentes ascenderent. Praeterea etiam voluit, ut quatenus dilectus pariter filius Iacobus etiam Castagnola, eius filius naturalis ecclesiasticae militiae nomen dare paratus esset, de canonicatu et praebenda praefatis, ut infra, ac deinde unus presbyter de linea seu lineis ab eodem Angelo designata seu designatis descendente, habilis tamen et idoneus repertus provideri successive deberet. Ac ne istiusmodi erectionis opus suo frustretur effectu, praefati Aloisius et Ioannes Baptista considerantes, quod si in dicta collegiata ecclesia novus canonicatus cum dicta presbyterali praebenda erigeretur, aliaque infrascripta per Nos et Sedem Apostolicam fierent atque ordinarentur, ex hac ratione maiori dictae collegiatae ecclesiae choralis servitio consuleretur. Hinc collatis inter dictos Aloisium et Ioannem Baptistam consiliis, ut tanti momenti negotium facilius debitae exequutioni demandari valeat, pro dictarum cappellaniarum seu piorum legatorum suppressione dictorumque canonicatus et praebendae erectione Apostolicae Sedis praesidium implorare sibi in animo proposuerunt.

Nos igitur, ut eiusdem Angeli dispositioni praefatae canonice locus fiat, piis dictorum Aloisii ac Ioannis Baptistae votis in praemissis favorabiliter annuendo, ipsosque et utrumque eorum specialis gratiae favore prosequi volentes, nec non a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, si quibus quo-

¹ Ex Bullario Romano.

modolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes, fraternitati tuae per apostolica scripta, mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi, praefatas cappellanas seu legata pia praedicta, videlicet unam vel unum quondam Lazzari Ravenna, cuius septuaginta trium libellarum cum centesimis duodecim, ac aliam vel aliud quondam pariter Angeli Castagnola cuius trecentorum septuagintaquinque libellarum cum centesimis duodecim, ac aliam vel aliud quondam Matthaei etiam Castagnola cuius triginta trium libellarum cum centesimis sex et millesimis octo; ac aliam vel aliud quondam Cacsaris quoque Castagnola cuius sexaginta; ac aliam vel aliud quondam Mariae Theresiae Croce cuius triginta; nec non reliquam vel reliquum respective cappellanas vel legata pia quondam Ioannis Andreae etiam Ravenna respective nuncupatas seu nuncupata, cuius respective fructus, redditus et proventus ducenarum triginta septem respective libellarum cum centesimis sexdecim ac millesimis octo saepedictae monetae Ianuensis valorem annuum, non deductis illarum vel illorum oneribus non excedunt auctoritate Nostra, sine alicuius praeiudicio, perpetuo supprimas et extinguas. Illisque sic suppressis et extinctis unum canonicatum cum praebenda presbyterali de Castagnola nuncupata et de infrascriptorum primodicti Angeli haeredum et successorum iurepatronatus laicorum ac aliarum forsan certo generi personarum, ut infra, exiturum in dicta collegiata ecclesia pro uno presbytero idoneo, ut infra, qualificato futuro dictae collegiatae ecclesiae canonico de Castagnola nuncupato, qui apud illam personaliter residere ac in ea una cum dignitates inibi obtinentibus aliisque nunc et pro tempore existentibus dictae collegiatae ecclesiae canonicis praefatis, divina officia caeterasque ecclesiasticas functiones iuxta dictae collegiatae ecclesiae morem et consuetudinem celebrare horasque canonicas tam diurnas quam nocturnas cum debita mentis attentione recitare, decantare et psallere eidemque collegiatae ecclesiae illiusque choro in omnibus et per omnia, ut moris est, laudabiliter assistere et deservire dictaeque collegiatae ecclesiae ordinationes et statuta hactenus edita et in posterum edenda debite exacteque observare debeat et teneatur cum stallo, sede et loco in choro ac voce et voto in capitulo ipsius collegiatae ecclesiae, nec non iisdem choralibus indumentis omnibusque et singulis indultis et privilegiis, exemptionibus, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, praeceminentiis, gratiis, honoribus et praerogativis, quibus caeteri dictae collegiatae ecclesiae canonici quomodolibet utuntur, fruuntur et gaudent de praesenti et in posterum gaudere poterunt, pariformiter uti, frui et gaudere libere

et licite valeat ac respective debeat, et non alias auctoritate Nostra praefata, de dilectorum similiter filiorum modernorum capituli et canonicorum dictae collegiatae ecclesiae consensu, perpetuo quoque erigas et instituas.

Ac pro canonicatus et praebendae, ut praefertur, erectorum huiusmodi dote illosque pro tempore obtinentibus congrua substatione omnia et singula bona, res, proprietates, illorumque fructus, redditus et proventus dictarum cappellaniarum suppressarum seu legatorum piorum suppressorum cum dicta annua assignatione, tum libellarum quinque, tum etiam aliarum libellarum viginti quinque dictae monetae Ianuensis; ita quod liceat futuro et pro tempore existenti dictae collegiatae ecclesiae canonico de Castagnola nuncupato per se vel alium seu alios, proprio ac dictorum canonicatus et praebendae, ut praefertur, erectorum nomine, earumdem cappellaniarum seu legatorum piorum fructuum, reddituum et proventuum, obventionum et emolumentorum praefatorum veram, realem, corporalem et actualement possessionem propria auctoritate libere apprehendere et apprehensam perpetuo retinere, dictaque bona, res, proprietates respective locare, dislocare, arrendare, fructus quoque, redditus et proventus praefatos, obventiones et emolumenta huiusmodi percipere, exigere, levare, ac supportatis per huiusmodi canonicatum et praebendarum noviter erectorum pro tempore obtinentem praefatis aliisque de iure supportandis oneribus in suos usus et utilitatem convertere, dioecesani loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita auctoritate Nostra praefata perpetuo itidem applices et appropries. Et quoniam congruum esse videtur, ut futurus dictae collegiatae ecclesiae canonicus, qui chorale servitium explere tenetur, a Missarum oneribus, quae cappellaniis seu legatis piis praefatis inhaerent, in aliqua saltem parte sublevetur, illas ad centumquingenta tantum per se ipsum, vel per alium presbyterum idoneum cum manuale eleemosyna iuxta taxam synodalem ex dictorum canonicatus et praebendae, ut praefertur, erectorum fructibus desumenda etiam perpetuo reducas et moderes.

Ac insuper ut nedum primodicti Angeli memoria de beneficio praefato in hoc opere dictae collegiatae ecclesiae habito merito rependatur, sed ut caeteri quoque fideles ipsum ad similia et maiora etiam pietatis studia libentius et alacrius suscipienda aemulentur atque invitentur, primodicti Angeli haeredibus, eiusque successoribus in infinitum, iisque deficientibus fabriceriae saepedictae collegiatae ecclesiae, ac illius archipresbytero pro tempore existenti iuspatronatus laicale, et praesentandi coram ordinario loci personam de primodicti Angeli linea seu lineis, suorumque haeredum et successorum descendente, aut alias iuxta testamen-

tariam dispositionem, huiusmodi etiam extra-neam, idoneam tamen, et in aliquo ex sacris ordinibus constitutam ad canonicatum et praebendam praefatos non ex privilegio apostolico, sed ex vera, reali, actuali et omnimoda fundatione et perpetua dotatione laicali et ex bonis mere laicalibus factis competere illudque vim, effectum, naturam, substantiam, essentiam, qualitatem, validitatem et roboris firmitatem iurispatronatus vere et proprie laicis habere et obtinere, ac uti tale sub decoratione iurispatronatus ex privilegio apostolico, seu dotis augmento acquisiti non comprehendendi, neque illi unquam tempore, etiam quavis causa, nisi in casibus in quibus per Sedem Apostolicam derogari solet, derogari posse neque debere, ac collationes, provisiones et quasvis alias dispositiones de canonicatu et praebenda praefatis, ut praefertur, erectis quoquomodo vacaturis, absque dictorum de familia Castagnola praefata aliorumque, ut praefertur, a primodicto Angelo designatorum pro tempore existentium consensu, seu praesentatione factas processusque desuper habendos et deinde sequenda quaecumque nulla et invalida nulliusque roboris vel momenti fore et esse, ac pro nullis et infectis haberi, nec ius, aut coloratum titulum possidendi per illas tribui, vel a quopiam acquiri posse pari auctoritate Nostra perpetuo declares.

Nos enim suppressionem, extinctionem, erectionem, institutionem, adiunctionem et impositionem, applicationem, appropriationem, concessionem praefatas per te earumdem vigore praesentium faciendas semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore et ab omnibus et singulis ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, in omnibus et per omnia firmiter et inviolabiliter observari, nec illas ullo unquam tempore a quocumque capite, vel quavis causa quantumvis iuridica et legitima, pia, privilegiata, ac de necessitate iuris vel facti omnino exprimenda, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae, aut alio quolibet substantiali defectu notari, impugnari, invalidari, seu alias quomodolibet infringi, retardari, annullari, seu per Nos et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem eandem suspendi, revocari, retractari, restringi, limitari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum aut aliud quodcumque iuris vel facti aut gratiae remedium impetrari aut alias motu proprio et ex certa scientia concedi seu illis etiam in aliquo derogari aut quidquam aliud in contrarium disponi ullatenus posse, nec illas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus etiam, ut praefertur, vel alias quovis modo etiam per cancellariae apostolicae re-

gulas aut constitutiones apostolicas pro tempore factis et faciendis comprehendendi, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt toties in pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per capitulum et canonicos praefatos, seu futurum canonicum praedictum quandocumque eligendum concessas esse et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaque Sedis Nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Et nihilominus pro singulorum complemento eidem fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus canonicatum et praebendam praefatos quorum et illis forsan adnexorum fructus, redditus et proventus vigintiquatuor, computatis vero distributionibus quotidianis, aliisque incertis sexaginta quinque ducatorum auri de Camera secundum communem aestimationem valorem annum, ut asseritur, non excedunt a primaeva illorum erectione et institutione huiusmodi vacantes cum omnibus illius iuribus et pertinentiis suis dicto Iacobo Castagnola clerico praefatae Ianuensis dioecesis asserenti se in decimo septimo suae aetatis anno constitutum, qui testimonio ordinarii circumscripta supradicta aetate de vita moribusque praefatis, ac etiam idoneitate commendatur, iuxta praedictam testamentariam dispositionem vocato auctoritate Nostra conferas et assignes, inducens per te, vel alium, seu alios eundem Iacobum vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem dictorum canonicatus et praebendae ac annexorum iuriumque et pertinentiarum praefatorum et defendens inductum, amoto exinde quolibet detentore ac faciens eundem Iacobum, vel pro eo procuratorem praefatum ad praebendam huiusmodi in dicta collegiata ecclesia in canonicum recipi ac in fratrem, stallo sibi in choro et loco in capitulo ipsius collegiatae ecclesiae cum dicti iuris plenitudine assignatis sibi de dictorum canonicatus, praebendae ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis integre responderi, contradictores auctoritate Nostra praefata, appellatione postposita, compescendo.

Non obstantibus Lateranensis concilii novissime celebrati uniones et applicationes perpetuas (nisi in casibus a iure permissis) fieri prohibentis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus, universalibus conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus

constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictaeque collegiatae ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, approbatis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia etiam exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum omnium et singulorum validitatis effectum hac vice dumtaxat, latissime et plenissime, ac specialiter et expresse, nec non opportune et valide harum quoque serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Aut si aliqui apostolica praefata vel alia quavis auctoritate in dicta collegiata ecclesia in canonicos sint recepti, vel ut recipiantur insistant seu si super provisionibus sibi faciendis de canonicatibus et praebendis dictae collegiatae ecclesiae speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis aut legatorum eius literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus eundem Iacobum in assequutione dictorum canonicatus et praebendae volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem canonicatum et praebendarum, vel beneficiorum aliorum praeiudicium generari; seu si pro tempore existenti archiepiscopo Ianuensi, ac dilectis etiam filiis capitulo dictae collegiatae ecclesiae vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, quodque de canonicatibus et praebendis dictae collegiatae ecclesiae vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem coniunctim vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Seu si dictus Iacobus praesens non fuerit ad praestandum de observandis statutis et consuetudinibus dictae collegiatae ecclesiae solitum iuramentum, dummodo in absentia eius per procuratorem idoneum et cum ad illam accesserit corporaliter illud praestet. Nos

vero cum eodem Iacobo, ut canonicatum et praebendam praefatos ex nunc recipere, et si illos earumdem vigore praesentium assequatur, quoad vixerit retinere libere et licite valeat defectu aetatis praemisso, ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ut praefertur, roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate Nostra praefata ipsarum tenore praesentium de specialis dono gratiae dispensamus.

Volumus autem, quod dicta collegiata ecclesia debitis non fraudetur obsequiis, sed canonicatus et praebendae huiusmodi congrue supportentur onera antedicta. Volumus etiam quod dictus Iacobus cum primum ad aetatem legitimam quemcumque ex sacris subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus ordinibus suscipiendi pervenerit, proximis inde futuris temporibus ordinem ipsum, quem aetas ipsa postulat videlicet subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus sacros ordines praefatos suscipere omnino teneatur, alioquin eo deficiente in aliquo ex temporibus praemissis canonicatus et praebenda praefati vacent eo ipso.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, undecimo kalendas ianuarii, pontificatus Nostri anno tertio.

CCCXXXIV.

EPISTOLA

Qua commendatur praesidi reipublicae sancti Dominici legatus apostolicus episcopus Carolopolitanus ¹.

Dilecto filio
illustri et honorabili viro Boyer,
Haitarum reipublicae praesidi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Constanti multorum hominum fama et duorum quoque ministrorum literis, supremae Romanae Sedi, quam Nos, Deo volente, tenemus, non semel relatum est de praeclaro nobilitatis tuae zelo et sincera cupiditate ut catholica religio, quam vestrae constitutiones propriam Haitanae reipublicae esse decernunt, apprime floreat ac stabiliatur. Quae tua voluntas, christiano homine et sapiente rectore dignissima, summe Nos delectavit; tum quia divinae gloriae incremento aeternaeque hominum saluti valde profuturum speramus, tum quia tibi,

¹ Ex Bullario Romano.

quem in Christo iamdiu diligimus, perhonorifica dum vivis, est, in futuro autem saeculo magnam praemiorum coronam conciliabit. Quum igitur superioribus annis Apostolica Romana Sedes modo missis coram hominibus, modo scriptis literis, rei religiosae in illustri Haitarum republica subvenire studuerit; neque tamen ob temporum adversitatem, locorum distantiam variosque eventus, quidquam adhuc firmum definitumque efficere potuerit; nunc Nos demum constituimus mittere Nostrum ad nobilitatem tuam legatum venerabilem fratrem Ioannem England Carolopolitanum in foederatis Americae Septemtrionalis provinciis episcopum, virum spectatae fidei, prudentem et pium, qui de rebus catholicae religionis cum tua nobilitate ac tota Haitarum republica agat, de pastoribus eligendis Nobisque proponendis tecum deliberet, idoneum clerum instituat, ecclesiasticam disciplinam componat, spiritualibus populi necessitatibus consulat; haecque omnia cum nobilitatis tuae favore et auxilio, prout valde cupimus enixeque a te petimus, feliciter tranquilleque exequatur. Praedictum itaque legatum Nostrum auctoritate Apostolicae Sedis ad haec conficienda negotia munitum, magnopere tibi commendamus, ut pro excelsa tua potestate eum adiuves et protegas; dum Nos interim hac spe freti apostolicam benedictionem nobilitati tuae universaeque, quam gubernas, reipublicae amantissime impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXV.

BULLA

*Qua fit erectio
ecclesiae cathedralis Brugensis¹.*

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Romanae Ecclesiae, quae disponente Domino super omnes alias divino iure obtinet principatum, gubernacula moderantes Romanorumque Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigia sectantes ex hac suprema beati Petri Sede veluti ex supereminenti specula omnes dominici agri partes naviter circumspicimus atque illuc omne Nostrae sollicitudinis studium conferre auctoritatemque Nobis ex alto traditam interponere non praetermittimus, ubi fidelem populum pre-

tioso sanguine quasi agni immaculati Christi redemptum apostolica Nostra providentia indigere cognoscimus.

Porro ad aures Nostras pervenit dioecesim Gandavensem, quae adeo amplis describitur limitibus, ut totam complectatur Flandriam populumque tresdecim centena millia incolarum excedentem contineat, ab unico tantum antistite ea, qua par est, sedulitate ac vigilantia gubernari non posse, quin orthodoxae fidei integritas, ecclesiasticae disciplinae conservatio ac ipsa aeterna animarum salus in discrimen adducatur. Alterius saltem pastoris necessitatem plane novit fel. rec. Paulus papa IV praedecessor Noster, qui anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, parte territorii a dioecesi Tournacensi avulsa, sedem episcopalem in Brugarum civitate constituit ecclesiamque Deo in honorem sancti Donatiani sacram ad cathedrae dignitatem evexit. Et quanquam rerum temporumque vicissitudinibus ita suadentibus rec. mem. Pius papa VII pariter praedecessor Noster inter alias ecclesias cathedrales, quas apostolicis literis Romae datis apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo primo, tertio kalendas decembris censuit extinguendas, cathedram quoque Brugensem recensuerit eiusque dioecesis territorium finitimo unierit Gandavensi episcopatu: attamen in Belgarum regno novo publicarum rerum ordine constabilito, a sa. mem. Leone papa XII similiter decessore Nostro, collatis cum gubernio consiliis, per apostolicas literas, quarum initium *Quod iamdiu*, datas Romae apud sanctum Petrum sexto decimo kalendas septembris anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo vigesimo septimo, praefinita fuit episcopalis ecclesiae Brugenensis erectio seu redintegratio. Quod itaque sub eodem pontifice Leone XII sapienter constitutum, ac ipso viam universae carnis iam ingresso, haud executioni commissum noscimus, Nos, qui ineffabili Dei bonitate ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus urgentemque necessitatem consulendi spirituali illius populi profectui plane compertam habemus, sedem illam episcopalem, omni cunctatione abiecta, de novo erigere seu instaurare deliberavimus. Nobis sane relatum est Brugarum civitatem iam olim cathedrae honore decoratam, prae caeteris illius provinciae locis aptam esse ac dignam, quae sedis episcopalis titulo exornetur: Flandriae siquidem provincia in binas fere aequales dividitur partes, in orientalem nimirum, cuius civitas princeps est Gandavium, ubi suam tenet sedem Gandavensis episcopus, et in occidentalem, cuius veluti metropolis habetur Brugarum civitas, et non minus coeli salubritate, aedificiorum elegantia, rerum ad victum necessaria-

¹ Ex Bullario Romano.

rum copia, quam civium nobilitate populique multitudine ad quadraginta millium numerum ascendente merito conspicua censetur. In ea insuper quinque paroeciae primariae praeter binas succursales aliasque minores ecclesias, duo religiosorum coenobia, sex sanctimonialium virginum monasteria cum clausura, nec non aliae earundem sine clausura communitates, sexaginta laicorum confraternitates, plura nosocomia et orphanotrophia, mons pietatis et alia recensentur pia opera, quibus Brugarum civitas illustrior ac nobilior efficitur.

Nos igitur praemissorum intuitu et cunctis mature perpensis, accedente etiam assensu venerabilis fratris Francisci hodierni episcopi Gandavensis ad gloriam Dei et Iesu Christi Filii eius Salvatoris Nostri, cuius vices nullis licet Nostris suffragantibus meritis in terris gerimus, et ad militantis Ecclesiae exaltationem, ex certa scientia, Motu-Proprio et apostolicae potestatis plenitudine, universam illam provinciae Flandriae partem, quae occidentalis appellatur, ac numerum incolarum ad sexcenta et octo circiter millia pertingentem continet cuiusque limites ad orientem provinciam Zelandiae et eam provinciae Flandriae partem, quae orientalis nuncupatur atque in posterum dioecesim efformabit Gandavensem, ad meridiem dioecesim Tournacensem et regnum Gallicum, ad occidentem idem regnum et mare, ac denique ad aquilonem mare praedictum attingunt, a dioecesi Gandavensi perpetuo dividimus, seiungimus ac dismembramus, nec non in ea consistentes et consistentia ecclesias, paroecias, monasteria, conventus et alia quaecumque secularia et quorumvis ordinum regularia beneficia ac pariter in ea degentes utriusque sexus personas, habitatores et incolas, tam laicos quam clericos, presbyteros, beneficiarios et religiosos cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existant, ab ordinaria iurisdictione et potestate antistitis pro tempore Gandavensis eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo eximimus et absolvimus.

Dein civitatem Brugarum in provincia occidentali Flandriae positam et pontificali olim sede honestatam, in civitatem episcopalem Brugensem ut antea nuncupandam, auctoritate apostolica, denuo erigimus et constituimus eique sic erectae et constitutae civitatis titulum et denominationem cum omnibus ac singulis honoribus, iuribus, privilegiis ac praerogativis, quibus caeterae civitates, episcopali sede insignitae, earumque cives in Belgarum regno utuntur et gaudent, ac uti et gaudere possunt ac poterunt quomodolibet in futurum concedimus atque elargimur. Ecclesiam vero parochialem nunc sanctissimo Salvatore et sancto Eligio episcopo et confessori dicatam in praefata civitate Brugensi, nunc civitatis episcopalis honore decorata existentem, extincto in ea titulo sancti Eli-

gii, in cathedralem ecclesiam et parochialem pariter exituram sub invocatione sanctissimi Salvatoris et sancti Donatiani episcopi et confessoris nuncupandam evehimus et attollimus, simulque in ea sedem, cathedram ac dignitatem episcopalem pro uno deinceps episcopo, qui eidem ecclesiae, civitati ac dioecesi ut infra assignandae illiusque clero et populo praesit, synodum convocet ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia habeat exerceatque cum suis infra scripto capitulo, arca, sigillo, curia, mensa episcopali, seminario ecclesiastico caeterisque fruatur pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeeminentiis, gratiis, favoribus, iurisdictionibus indultisque realibus, personalibus ac mixtis, quibus reliquae cathedrales ecclesiae in Belgarum regno existentes earumque praesules, non tamen titulo oneroso, aut ex indulto seu privilegio particulari utuntur et gaudent, simili apostolica auctoritate perpetuo erigimus ac instituimus ipsamque episcopalem ecclesiam Brugensem metropolitico iuri archiepiscopi pro tempore ecclesiae Mechliniensis subiicimus et in suffraganeam assignamus.

Praefatam autem universam provinciae Flandriae partem, quae occidentalis nuncupatur, supradictis circumscribitur limitibus et sexcentos et octo mille circiter comprehendit incolas, a Gandavensi dioecesi ut supra seiunctam et avulsam eidem Brugensi ecclesiae pro suo territorio ac dioecesi attribuimus et assignamus eandemque provinciae Flandriae partem ac in ea existentes et existantia paroecias aliasque ecclesias quascumque, monasteria, conventus et omnia sive secularia, sive quorumvis ordinum regularia cum cura et sine cura beneficia ecclesiastica, item utriusque sexus personas et incolas tam laicos quam clericos, non tamen exemptos, cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis, ordinariae iurisdictioni, regimini ac potestati futuri ac pro tempore existentis episcopi Brugensis pariter perpetuo submittimus atque subiicimus. Hinc praecipimus ac mandamus, ut omnia et singula instrumenta, scripturae et alia cuiusvis generis documenta ad praedictam occidentalem Flandriae provinciam quovis modo pertinentia et ad illius incolas, ecclesias et beneficia quomodolibet spectantia, ab episcopali Gandavensi curia extrahantur et cancellariae episcopatus Brugensis, ut supra erecti, libere tradantur.

Similiter pro decenti futuri antistitis eiusque in episcopatu Brugensi successorum habitatione, aedes valde commodas, decoras, antiquo seminario Brugensi addictas et cathedrali ecclesiae, ut praefertur erectae, propinquas, in quarum instauratione a publico aerario statuta fuit summa francorum duodeviginti millium illius loci monetae, perpetuo etiam adsignamus et adscribimus. Ut futurus autem pro tempore existens Brugensis episcopus pontificalem suam digni-

tatem tueri valeat, dotationem mensae episcopalis in annuam summam francorum quatuordecim millium et octingentorum quindecim praedictae monetae a publico aerario solvenda et nulli obnoxiam imminutioni, ac praeterea aliam summam francorum mille et biscentum pro quolibet ex duobus vicariis generalibus, nec non aliam summam trium millium francorum pro expensis curiae episcopalis a praedicto aerario quotannis, ut supra, solvendas, perpetuo pariter adsignamus et constituimus.

In memorata autem parochiali ecclesia Brugensi ut supra ad cathedralis honorem sub titulo sanctissimi Salvatoris et sancti Donatiani evecta instituimus atque erigimus capitulum, decem constans stabilibus ac perpetuis canonicalibus praebendis, nimirum tribus dignitatibus, quarum prima archidiaconatus, quae post pontificalem erit maior pro uno presbytero in theologia magistro, vel in utroque iure, sin minus in iure canonico doctore aut licentiatum in aliqua studii generalis approbata universitate, qui tam in choro, quam in capitulo, processionibus aliisque actibus et functionibus capitularibus sive publicis sive privatis praeeminentiam primumque locum habeat ceterisque fruatur honoribus et privilegiis ei de iure competentibus; secunda archipresbyteratus, ac tertia cantoratus nuncupabitur; nec non septem canonicatibus, comprehensis theologia ac poenitentiaria praebendis, quae iuxta canonicas sanctiones ac praesertim concilii Tridentini decreta in capitulis ecclesiarum cathedralium extare debent. Huiusmodi autem dignitatem non minus quam canonicalium praebendarum futuri ac pro tempore existentes possessores apud eandem ecclesiam Brugensem in cathedralem erectam personaliter residere ac in ea divina quoque officia ceterasque ecclesiasticas functiones celebrare horasque canonicas cum diurnas, tum nocturnas decantare, recitare et psallere missamque conventualem pro benefactoribus in genere quotidie celebrare ac eidem ecclesiae Brugensi in omnibus laudabiliter deservire illiusque statuta in posterum edenda diligenter observare teneantur. Utque cultui divino et decori memoratae ecclesiae Brugensis satius consulatur, eidem ecclesiae eiusque capitulo ut supra erecto inservient sex presbyteri cappellani seu mansionarii ac alius presbyter sacrarii custos, nulla tamen facta immutatione circa animarum curam, quae sicut prius ab uno paroco cum tribus vicariis et duobus canonicis exercebatur; antistiti vero pro tempore Brugensi facultatem tribuimus atque concedimus canonicos honorarios nominandi et in capitulo adiiciendi, ita tamen ut titularium canonicorum numerum neutiquam excedant, et iisdem quidem ac titulares honoribus, insigniis atque privilegiis utantur et gaudeant, sed ultimi post canonicos titulares se-

deant ac iure suffragii in capitularibus comitiis omnino careant.

Capitulum autem novae cathedralis ecclesiae Brugensis sic erecto et instituto dotationem assignamus et constituimus in summa francorum viginti millium supradictae monetae a publico aerario provenientium, eandemque summam infrascripto praesentium literarum apostolicarum exequutori inter decem praefatos capitulares dividendam, committimus, prout ipsi magis in Domino expedire videbitur: canonici vero honorarii nihil prorsus percipient, et capellani seu mansionarii emolumenta tantummodo, quae inter praesentes distribuuntur et a praedicto exequutore erunt praefinienda; sibi comparabunt. Fabricae autem et sacrario eiusdem cathedralis ecclesiae illam pro eius cultu ac tuitione dotem quae ei iam constituta reperitur, ac insuper aliud subsidium, quod iuxta leges inibi vigentes ipsi addicendum est, adsignamus atque tribuimus.

Eisdem quoque futuris ac pro tempore existentibus tribus dignitatibus et septem canonicis praedictis, ut ipsi capitulariter congregati pro memoratae ecclesiae Brugensis ac illius mensae capitularis, sacristiae et fabricae earumque rerum ac bonorum prospero felicitique statu ac regimine et onerum eis incumbentium implemento, horarum canonicarum aliorumque divinorum officiorum celebratione fructuum, distributione et quorumcumque emolumentorum partitione ac administratione, et poenarum per absentes aut negligentes contrahendarum quaecumque statuta, ordinationes ac decreta sacris tamen canonibus, concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis non contraria condendi ac edendi sub episcopi tamen pro tempore existentis praesidentia et approbatione plenam ac omnimodam potestatem concedimus ea sub lege, ut eorumdem statutorum exemplar, authentica forma exaratum, ad hanc Apostolicam Sedem idem episcopus transmittere teneatur. Praeterea eidem capitulo et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque elargimur facultatem utendi ac fruendi omnibus et singulis tam spiritualibus quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praeeminentiis, insigniis et favoribus, quibus aliarum similium in Belgarum regno existentium cathedralium ecclesiarum capitula, dignitates et canonicatus iure, consuetudine, privilegio aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso, aut ex indulto vel privilegio particulari utuntur ac fruuntur, dummodo sint adhuc in usu et non revocata, nec sacris canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis repugnent.

Similiter collationem et provisionem tum dignitatum, tum canonicatum et mansionariorum ut supra erectarum hac prima vice futuro episcopo Brugensi concedimus atque elargimur. Futuris autem temporibus archidiaconatum pri-

mam post pontificalem dignitatem quovis modo et quandocumque vacare contigerit Nobis et Apostolicae Sedi affectam et reservatam edicimus atque decernimus et per datariam apostolicam literas collationis et omnimodae provisionis expediri iubemus, reliquas autem dignitates, canonicas praebendas ac mansionarias ab episcopis pro tempore existentibus, ut in prima earum provisione personis idoneis et in sacris ordinibus constitutis, semper et in perpetuum libere conferri reservationibus et affectionibus cessantibus statuimus et ordinamus, exceptis tamen canonicalibus, theologi ac poenitentia-ria praebendis, quas praevisio examine et concursu ad praescriptum concilii Tridentini et apostolicarum constitutionum tum hac prima vice, tum perpetuis futuris temporibus per episcopum conferri volumus atque mandamus.

Ut vero adolescentes in sortem Domini vocati non minus pietate, quam humanioribus literis sacrisque disciplinis instituantur atque informantur, ecclesiasticum clericorum seminarium in civitate Brugarum erigimus: eique aedes satis amplas iam designatas cum redditibus summam francorum novem millium et sexcentorum praedictae monetae a publico aulario pendendam attingentibus, ultra pensiones ab alumnis pro viribus solvendas, aliasque pias praestationes pariter attribuimus et assignamus.

Perpensis autem redditibus ac fructibus ecclesiae episcopalis Brugensis, ut supra attributis, eandem ecclesiam Brugensem in florenis aureis de camera trecentis septuaginta de more taxari ac eiusmodi taxam in libris camerae apostolicae describi volumus ac praecipimus.

Quapropter venerabili fratri Engelberto Mechliniensi archiepiscopo, quem in praesentium literarum Nostrarum exequutorem eligimus ac deputamus, per apostolica scripta mandamus; ut ipse per se vel per alium virum ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum, has Nostras literas, ubi et quando opus fuerit, ac quoties ab iis, quorum interest, aut ab aliquo eorum fuerit requisitus, solemniter publicet et exequatur ac omnia et singula in eis faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, atque ut tam ipse quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomodolibet oritura, etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare libere et licite possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam si opus fuerit auxilio brachii secularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque elargimur. Eidem vero archiepiscopo Mechliniensi praecipimus et mandamus, ut singulo-

rum actorum in praesentium literarum exequutione conficiendorum exemplar authenticum intra sex menses ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat illudque in archivio, congregationis rebus consistorialibus praepositae, de more asservari volumus.

Praesentes porro literas semper et perpetuo validas et efficaces esse ac fore nulloque unquam tempore subreptionis, obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae aliove quovis defectu etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, etiam specifica mentione digni, illi non consenserint aut minime vocati et auditi fuerint, tametsi suorum indultorum aut privilegiorum vigore vocari aut audiri debuissent, aut ex eo quod solemnitates aut quaecumque alia forsans servanda, minime servata fuerint, impugnari, aut in controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque iuris, facti vel iustitiae remedium impetrari posse, sed tamquam ex pontificiae providentiae officio ac Motu Proprio factas omnimoda firmitate existere suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque ab omnibus censi ac ita et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fulgentes, etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari et definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus defectu consensus capituli et canonicorum praedictae cathedralis ecclesiae Gandavensis ac *de iure quaesito non tollendo*, de suppressionibus, dismembrationibus perpetuis ad partem committendis, etiam vocatis omnibus quorum interest aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis ac Lateranensis concilii novissime celebrati aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis etiam in synodalibus, provincialibus generalibusque conciliis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non dictae ecclesiae Gandavensis et quarumcumque ecclesiarum etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis ac decretis etiam Motu Proprio et de apostolicae potestatis plenitudine seu consistorialiter et ad regum aliorumque supremorum principum instantiam in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus spe-

cialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem continentes mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem praebere volumus, quae ipsis praesentibus habentur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, disiunctionis, extinctionis, immutationis, erectionis, subiectionis, concessionis, indulti, declarationis, commissionis, mandati, derogationis ac voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, sexto kalendas iunii, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit creatio commissionis ecclesiasticae in regno utriusque Siciliae, pro iudicandis et damnandis ecclesiasticis viris reis de criminibus capitalibus*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Cum in tuenda canonicarum legum firmitate nulli parcere curae debent Romani Pontifices, in iis praesertim, quae decus illorum respiciunt, qui in sortem Domini vocati sunt, et de quibus scriptum est, nolite tangere Christos meos, tum vero etiam iisdem pro pastoralis sui munere minime abstinendum a legibus ipsis quandoque ita temperandis, ut in ea gravissima crimina rite expediteque possit animadverti, quae ex communi morum depravatione temporibus infelicissimis in clericos ipsos irrepere misere dignoscantur. Atque inde profecto factum est, ut quantumvis maximae curae fuerit praedecessoribus Nostri clericorum dignitati prospicere,

tamen interdum debuerint ecclesiasticam hac in re disciplinam relaxare luctuosisque rerum ac temporum vicibus accommodare formam iudiciorum contra clericum, in sacris etiam presbyteratus ordinibus constitutum ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem, vel actualem atque solemnem degradationem: cavendo nimirum, ne per sacros canones interclusa vel retardata nimis videretur iustitiae administratio, quam expeditam facilemque necessitas postularet, qua sane de re ipsa Tridentina synodus sess. 13, cap. 4, *de reformatione*, novam super hoc negotio expeditionis iudicii formam intulit, ne debita iuris exequutio differretur.

Iam vero compertum Nobis est in regia ditione carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi II, utriusque Siciliae regis illustris, non neminem ex clericorum coetu etiam sacro presbyteratus ordine insignitum divinae vocationis suaeque dignitatis immemorem se se perditissime hominibus nefaria societate immiscentem, audacia et scelere eo usque pervenire, ut iis se deturpet criminibus, in quorum reos a sacris canonibus actualis ac solemnis degradationis poena est constituta, ut nempe ipsi seculari iudici deinde traditi ex civilium legum praescripto puniantur. Nos itaque turpitudinem tantam invadentem ac polluentem in terra sanctuarium Dei dolore maximo ingemiscences, Nostri muneris esse cognoscimus, planeque sentimus quantum in Nobis est consulere, ut in huiusmodi rebus flagitiosissimis, perfacilis et expeditissima iuris executio habeatur et debita iustitiae ratione fraena vaganti licentiae iniiciantur atque mala de domo Israel amoveantur, ad graviora scandala in Ecclesiae dedecus et in fidelium perniciem auferenda. Quoniam vero debita iuris executio in clericos, qui se gravioribus criminibus polluerunt, impedire fortasse posset, si ii ad quos pertinet, ut aliquando accidisse novimus ex quodam commiserationis impulsu aliave de causa cunctentur, vel etiam detrectent actualis ac solemnis degradationis iudicium peragere sententiamque proferre; Nos idcirco, quos iusta iudicare divina lex iubet, id consilii cepimus, ut difficultates omnes ex hac mora ac detrectatione in iustitiae detrimentum orituras, vel imminueremus vel de medio tolleremus.

Quapropter cum super eiusmodi negotio opportune convenerit inter Nos et praelaudatum carissimum in Christo filium Nostrum Ferdinandum II, quas ipse hac de re Nobis obtulit postulationibus annuentes, rei gravitate perpensa auditaque praeterea sententia venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium gravioribus ecclesiasticis negotiis administrandis praepositorum, ex certa

¹ Ex Bullario Romano.

scientia, Motu-Proprio et de apostolicae potestatis plenitudine constituimus atque decernimus in urbe Neapoli ad Nostrum et Apostolicæ Sedis beneplacitum commissionem ecclesiasticam coalescentem ex tribus episcopis per Nos ac successores Nostros pro tempore delegendis ad formam conventionis nuper initæ; mandantes ut constituta hæc per Nos ecclesiastica commissio Nostro nomine atque ex auctoritate Nostra apostolica iudicet de causis et argumentis omnibus, quorum vi cuiuspiam dioeceseos ordinarius detrectaverit actualem solemnemque degradationem in reum decernere atque perficere, quem per se ita et gradu deiectum traderet deinde potestati laicæ iuxta legum civilium decreta mulctandum; adeo quidem ut si, re mature cognita atque perspecta, compertum fuerit, causas illas argumentaque ab ordinario renuente adducta niti in rationibus canonicis iurisque principiis, illius iudicium atque sententia ab eadem commissione confirmetur, et hæc insuper actorum ab ordinario ipso debitam rationem in eius, qui criminis defertur favorem omnino curet habendam, sin vero illius agendi ratio iustitiæ visa fuerit adversari, simulque de certo exploratoque accusati crimine constiterit, qui propterea ex sacrorum canonum decretis degradationis poena afficiendus existat: sit commissionis ipsius, causæ iudicio antea rite peracto, delegatæ sibi apostolicæ auctoritatis vi, definitivam ferre sententiam et degradationis poenam, quavis appellatione remota decernere illiusque executionem ordinario committere; adeo ut hic poenam degradationis reo infligendam minime differat; ita tamen ut ordinarius ipse clementiam secularis iudicis in degradatum a se tradendum, ut per civiles leges puniatur, iuxta normam a iure canonico cap. *Novimus 17 de verbor. significat.* atque a pontificali Romano propositam impleret.

Ut autem memorata commissio ecclesiastica, auctoritate Nostra apostolica constituta iam nunc coalescat, deputamus, eligimus ac in ea constituimus iudices apostolicos venerabiles fratres Archangelum archiepiscopum Salernitanum, Franciscum episcopum Castri Maris et Thadaeum episcopum s. Agathæ Gothorum et Acerrarum, quibus ad effectum, quem praediximus, omnes et singulas necessarias atque opportunas facultates tribuimus atque impertimur.

Hæc volumus, statuimus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit in posterum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apo-

stolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, et fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, aliisque quibusvis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium quomodolibet facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas valetudinario sanctae Mariae della Stella nuncupato, civitatis Urbevetanae emphyteuticandi bona, quae possidet in castris sancti Viti, sancti Venantii aliisque in locis eiusdem dioecesis*¹.

Venerabili fratri
episcopo Urbevetano

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii marchio Henricus Gualterio praeses alique curatores valetudinarij s. Mariae, cui a Stella nomen, istius Urbevetanae civitatis, idem valetudinarium post mortem Sanctis Mariani in possessionem rediisse nonnullorum bonorum quae in montibus sita extant in territoriis castrorum s. Viti, s. Venantii *di Civitella di Conti, Rota*

¹ Ex Bullario Romano.

Castello, Fratta Guida e Migliano, quae quidem bona emphyteutico contractu ad tertiam masculinam generationem retinebat defunctus Sanctes Mariani. Cum autem multis de causis minime utile esset eidem valetudinario eorum bonorum administrationem gerere, iccirco maiori ipsius nosocomii utilitati et bono prospicere cupientes illa in emphyteusim tradere existimarunt. Quocirca affixis programmatis reperi- tus est dilectus filius marchio Paulus Antonius Viti istius civitatis, qui eorum bonorum emphyteusim ad lineam masculinam in infinitum, et in eius defectu etiam ad foemininam transferendam ineundi cupidus, praeter alios omnes annum obtulit canonem nummorum scutatorum quatuorcentum et duodecim omni onere immunem, atque utilia etiam pacta aedificiorum praesertim instaurationis et accurati agrorum cultus recipit ac fundos hypothecae subicere non recusat, quo tutum sit onerum implementum. Et quoniam postea aliis etiam affixis programmatis pro vigesima, nullus alius est reperi- tus, qui, statuto temporis spatio elapso, aliquid obtulerit, iccirco supplici cum prece a Nobis peti- tum est, ut ad eiusmodi contractum cum dilecto filio marchione Paulo Antonio Viti ineundum apostolicam Nostram veniam largiri velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sentiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de consilio congregationis venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae, tibi, venerabilis frater episcopo, eas partes imponimus atque mandamus, ut si ita se res habent, prout expositae, sicque omnibus accurate expensis atque libratis, id in evidentem valetudinarij utilitatem cessurum putas, auctoritate Nostra apostolica, facultatem facias, cuius praesidio ea emphyteusis ad lineam masculinam in infinitum, et in eius defectu etiam ad foemininam transferenda, sub annuo canone nummorum scutatorum quatuorcentum et duodecim, et proficuis conditionibus, de quibus habita mentio est, iniri queat. Quo quidem de canone cavebis, ut pendatur liber et expers omnino onerum omnium, quae ordinaria sint vel extraordinaria, quaeque sive rebus sive personis impositae sunt vel imponentur in posterum atque in bonorum oneribus praecipuum ducatur. Mandabis etiam pro solutione canonis et aliis implendis oneribus dari ab emphyteuta fideiussionem idoneam vel canoni illi et aliis

oneribus alium praeterea fundum seu fundos subiici, ac super illis hypothecam excipi eamque hypothecam publicis libris inscribi. Curabis etiam ut bona omnia et fundi, de quibus habitus est sermo quique ad valetudinarium pertinent et in emphyteusim traduntur, eorumque fines vel diligentissime demonstrantur in solemnibus tabulis hoc de contractu a publico scriba conficiendis, ac illis inseratur bonorum omnium accurata linearis descriptio, quam plantam appellari mos est. Denique contractum munies illis omnibus conditionibus, quas vel acta oblationis habent, vel ex consuetudine huiusmodi contractibus addi oportet.

Haec concedimus atque mandamus non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* ac Pauli II aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum *de rebus Ecclesiae non alienandis*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus vero, ut quocumque modo cessante emphyteusi praedicta bona seu fundi adiunctis cum rebus et iuribus, ad valetudinarium redeant eaque cedant solo, per quae fundi meliores fuerint effecti, quin huius concessionis renovatio a quoquam sub quovis praetextu et causa peti vel praetendi possit.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reformatio equestris ordinis s. Gregorii Magni*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum amplissima honorum munera iure meritoque parta hominum mentes atque animos ad virtutem amplectendam gloriamque assequendam vel maxime excitent atque inflament; tum Romani Pontifices provide sapienterque praecipuos honorum titulos iis tribuere ac decernere semper existimarunt, qui egregiis animi ingeniique dotibus praestantes, nihil non aggrediuntur nihilque intentatum relinquunt, ut de christiana et civili republica. quam optime mereri conentur. Hac sane mente in ipso pontificatus Nostri exordio, ob tantam temporum asperitatem iniucundo et permolesto, singulare praemium recte factis impertiri itemque ad suas cuique partes demandatas impensius obeundas

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

quoddam veluti incitamentum addere in animo habentes, illis praesertim viris, qui singulari studio, consilio, fide, integritate Nobis et Romanae Petri Cathedrae omni ope atque opera adhaerent, novum equestrem ordinem instituere decrevimus, quem ob praecipuum Nostrae in sanctissimum praedecessorem Gregorium Magnum venerationis affectum et ob assumptum ipsius nomen, quando ad universae Ecclesiae regimen evecti fuimus a sancto Gregorio Magno voluimus nuncupari.

Quapropter apostolicas dedimus literas die primo septembris anno millesimo octingentesimo trigesimo primo, annulo piscatoris obsignatas, quarum vi omnibus notum perspectumque fecimus novi Gregoriani ordinis institutionem, simulque praescripsimus, eius insigne crucem esse octagonam ex auro affabre elaboratam, rubra superficie, imaginem s. Gregorii Magni in medio referentem, taenia serica rubra extremis oris flava sustinendam. Clare insuper significavimus, quibus dotibus viros hoc honore decorandos praeditos esse oporteat, Nobisque et Romanis Pontificibus successoribus Nostris ius reservavimus eiusmodi equites renuntiandi, quos virtutis et religionis laude, conditionis honestate, muneris splendore, eximia in rebus gerendis sedulitate, communi denique bonorum suffragio pateat esse commendatos. Ad designandam autem eorum dignitatem, qui huic ordini sunt adscribendi, Nobis opportunum visum est eundem ipsum in quatuor classes dividere, quarum altera equitibus magnae crucis primi ordinis, altera equitibus magnae crucis secundi ordinis, tertia equitibus commendatoribus, quarta equitibus tantummodo constat. Praescripsimus idcirco, ut equites a magna cruce primi ordinis magnam crucem e serica fascia praelonga binis ordinis coloribus picta dextero humero imposita transversaque ad latus sinistrum descendente sustineant, ac praeterea medio sinistro pectoris latere innexam versi gestent alteram maiorem crucem radiis undique ac gemmis circumornatam; ut equites a magna cruce secundae classis praeter magnam crucem, ut supra appensam, medio sinistro pectoris latere alteram crucem nullis coruscantibus gemmis refulgentem deferant; ut equitibus commendatoribus liceat crucem magnam gerere, quae e fascia collo inserta dependeat, haud tamen crucem alteram in latere pectoris sinistro; ut equites demum quarti ordinis crucem parvam ex communi equitum more in parte vestis sinistra ad pectus apponant. Quin etiam ad removendum quodcumque discrimen, quod in hoc gestando insigne posset contingere, cuiusque crucis schema typis excudi mandavimus, novis quibusque equitibus una cum diplomate tradendum.

Iam vero cum honoris ac dignitatis splendor eo magis refulgeat, quo minor est eorum numerus, quibus confertur, Nostris profecto

fuiisset in votis, in Gregoriano ordine constituendo eorum numerum praefinire, qui in singulas illius classes essent cooptandi. Sed quoniam eo tunc praecipue spectavimus, ut praemium iis potissimum impenderemus, qui incorrupta fide et egregio in Nos atque hanc Sanctam Sedem studio et obsequio effervescentes id temporis seditionis impetus propulsarent et religionis causam ac civilem apostolicae Sedis principatum pro viribus tuerentur, haud potuimus extemplo consilia Nostra certis quibusdam limitibus circumscribere. Nunc vero rebus divini numinis ope conversis atque exoptato in pontificiis Nostris provinciis ordine restituto, cum fidis fortibusque viris mercedem proposuerimus, in eam venimus sententiam aliquid in commemoratis Nostris literis immutare pluraque etiam ab integro decernere, quae ad eiusdem ordinis splendorem augendum maiestatemque amplificandam pertinere posse videntur. Hisce igitur literis statuimus atque mandamus, ut posthac ex utraque classe magnae crucis una tantum constet, cui nomen erit primae classis. Nobis vero et Romanis Pontificibus successoribus Nostris reservamus magna cruce gemmis ornata in peculiaribus quibusdam casibus eos decorare, qui Nostro eorumdemque successorum Nostrorum iudicio singulari ratione honestandi videantur. Quapropter eos omnes, qui magnam crucem secundae classis iam fuerint adepti, ad primam classem pertinere omnino volumus et declaramus. Itaque deinceps Gregorianus ordo tribus tantummodo constabit classibus, nempe equitibus a magna cruce, commendatoribus et equitibus. Numerum autem cuiuslibet ex tribus iis classibus praefinire volentes, quemadmodum in pluribus militiis vel equestribus ordinibus provide sapienterque factum est, et Nos ipsi vehementer optabamus, plena auctoritate Nostra edicimus atque praecipimus, ut equites a magna cruce numerum triginta non praetergre-diantur, commendatores septuaginta; equites demum tercenti esse possint. Quem quidem singularem classium numerum pro iis tantum viris, qui civili Apostolicae Sedis principatui subsunt, praescriptum volumus, propterea quod ad Nostrum et successorum Nostrorum arbitrium semper pertinebit homines etiam exterarum gentium in cuiusque classis coetum praeter hunc numerum adlegere.

Praeterea, ut huius ordinis ratio perpetuo servetur, neque temporis lapsu diuturna vetustate ullatenus immutetur, mandamus, ut summus ab actis Gregoriani ordinis, seu, ut dicitur, magnus cancellarius, sit S. R. E. cardinalis a brevibus apostolicis literis, penes quem equitum nomina, gradus, admissionis dies ac numerus diligenter servetur.

Haec decernimus atque statuimus, non obstantibus editis Nostris literis, de quibus habitus est sermo, nec non etiam speciali mentione

dignis in contrarium facientibus quibuscumque. Nobis quidem sperare fas est, novam hanc consilii Nostri instaurationem optatum exitum assequuturam, eosque simili honore auctos vel in posterum augendos votis Nostris ac fini, ad quem referuntur, quam cumulatissime responsuros ac pontificia benevolentia magis magisque dignos futuros, praesertim quod ipso in insigni inscriptum legant, hoc munus eorum potissimum esse, qui *pro Deo et principe* vel maxime praestant.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die trigesima maii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXXXIX.

INDULTUM

*Quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae Courgnè dioecesis Augustae Taurinorum*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex peculiaria ornamenta illis ecclesiasticis tribuit viris, qui laudes Deo in templis persolvunt, ut externa decora adepti magis magisque virtutum omnium ornatu enitescere contendant, et memores nominis atque institutionis eorum, omni pietate et religione suscepti ministerii partes rite obire conentur.

Quum igitur dilecti filii praepositus et canonici collegialis ecclesiae Courgnè Augustae Taurinorum dioeceseos enixis precibus a Nobis efflagitaverint, ut loco almutiae, qua antea decorabantur, lineo amiculo seu rocchetto et palliolo vulgo mozzetta purpurei panni ornentur, quo eiusdem templi splendor et dignitas augeatur, Nos eorumdem votis benigne annuendum existimavimus, ea spe freti fore ut ipsi hoc Nostrae beneficentiae testimonio, acriore veluti stimulo excitati, morum integritate, vitae religione, pietatis ac virtutis laude fulgere summo opere curent.

Quamobrem commemoratum praepositum caeterosque canonicos peculiari benignitate prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, iis, qui modo sunt quique in posterum erunt praeposito et canonicis collegialis templi Courgnè Taurinensis dioecesis, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis concedimus et indulgemus,

ut loco almutiae, qua antea utebantur, lineum amiculum seu rocchetum et palliolum cum cucullo vulgo mozzettam purpurei panni sine pellibus, libere et licite gestare valeant tam in choro, in conventibus, seu ut dici solet, in capitulis, quum deliberationis causa coguntur; quam in sacris supplicationibus aliisque publicis collegii canonicorum functionibus.

Haec concedimus atque indulgemus, decernentes has literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit, eiusdem collegialis ecclesiae et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXL.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit constitutio vicariatus apostolici Novae Hollandiae*².

Venerabili fratri

Ioanni Podling episcopo Hiero-Caesareensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

Pastoralis officii munus Nobis ex alto commissum illud vel maxime postulat, ut omni quidem studio et contentione spirituali christifidelium bono prospiciamus, quo in viam mandatorum Dei dirigantur, atque ad aeternam salutem assequendam opportunis praesidiis adiuventur.

Itaque cum maximam ob difficultatem experientia satis comprobatum alicuius utilis com-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

municationis inter Novam Hollandiam, cuius spiritualis cura venerabili fratri episcopo vicario apostolico in insula Mauritii demandata fuerat, et ipsam insulam Mauritium, rebus catholicorum magno in numero in praedicta Novae Hollandiae regione et in proxima insula Diemen commorantium, satis consuli, ut par est, non posse videatur, nisi vicarius apostolicus constituatur, qui character episcopali insignitus in vastissima illa regione degens praesit rebus ecclesiasticis, Nos de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis de Propaganda Fide praepositorum consilio huiusmodi munus tibi, venerabilis frater, committendum censuimus, quamplurimum in Domino confisi, quod singulari tua doctrina, pietate, prudentia et catholicae religionis zelo ea omnia cumulate sis expleturus, quae tibi committentur.

Itaque harum literarum vi, te, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te Novae Hollandiae et adiacentis insulae Diemen vicarium apostolicum cum omnibus iuribus et facultatibus ad Nostrum et huius Apostolicae Sedis beneplacitum eligimus, constituimus et deputamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate congregationis eorumdem cardinalium. Mandamus propterea omnibus et singulis ad quos spectat et spectabit in posterum, ut tibi in praemissis prompti pareant et obediant, tuaque salubria monita et mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent alioquin sententiam, sive poenam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles ratam habebimus et faciemus, auctorante Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Non obstantibus apostolicis etc. derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus congregationi Gonfalonis, Casertae, in regno utriusque Siciliae concedit titulum archisodalitatis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Amplificandae Dei gloriae et christianorum pietati ac religioni excitandae pro viribus in-

tenti, eorum hominum preces benigne excipere solemus, qui sub alicuius coelitis tutela in societatem coacti, non exiguum operam in Dei honorem propagandum et proximorum spirituales utilitates procurandas impendunt.

Expositum Nobis est a dilectis filiis priore et sodalibus societatis seu congregationis a sanctissimo Sacramento titulum adeptae, atque in urbe Caserta rite institutae, illam paullo ante archisodalitati, cui nomen sanctissimi Gonfalonis hic in Urbe fuisse adscriptam, ea tamen conditione decretis quidem fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri consentanea, ut inibi nulla alia esset sodalitas, simili privilegio aucta. Verum quum alia iam extet eadem in Urbe huiusmodi sodalitas atque oratorum congregatio voti compos fieri nequaquam possit, supplici cum prece a Nobis ipsi petiere, ut hac super re apostolicam Nostram veniam largiri velimus.

Nos igitur ad incendendum magis magisque sodalium congregationis sanctissimi Sacramenti Casertae studium, qui peculiari venerationis cultu Iesum Christum in Eucharistia latentem prosequuntur, quemadmodum a venerabili fratre episcopo Casertano accepimus, eorum precibus alacri libentique animo annuentes, eosque omnes a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, concedimus et indulgemus, ut quamvis in civitate Casertae alia sit sodalitas a Gonfalone dicta, congregatio tamen sanctissimi Sacramenti archisodalitati Gonfalonis Romae iam adscripta, hoc etiam titulo possit uti, ac sacris quibusque indulgentiis, privilegiis, indultis, honoribus, quocumque nomine nuncupandis, quorum ab eadem archisodalitate facta fuit particeps, libere et licite perfrui possit.

Haec volumus atque impertimur, decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus commemorati pontificis apostolicis literis die septima decembris anno millesimo sexcentesimo quarto editis, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit reintegratio ordinis Minorum sancti Francisci de Observantia in civitate Caesena*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Populis civili Nostro imperio subditis pro pastoralis officii Nostri ratione spiritualibus praesertim in rebus quum sit a Nobis prospiciendum, Caesenatium vota ex venerabili fratre Antonio Maria illius ecclesiae episcopo vigilantissimo Nobis oblata benigne excepimus, quae quidem eo spectabant, ut in eorum civitate religiosi viri ordinis Minorum sancti Francisci de observantia Reformatorum nuncupati restituerentur. Plurimum enim aetatum serie compertum omnino est, quidquid ab infensissimis religionis hostibus temere dictitetur, coenobitarum familias qui patrum suorum vestigiis inhaerentes, exempla aemulati nihil unquam praetermittunt, quod ad suam aliorumque salutem possit pertinere, magno tum Ecclesiae, tum reipublicae commodo esse et ornameto. Ubi itaque novimus dilectum filium Carolum Brunelli Caesenatem presbyterum coenobium aliaque praedia ad eos religiosos viros, dum inibi vigeant pertinentia, atque in parocia Ponte Abadesse in suburbii eiusdem civitatis posita ab equite Alexandro Guiccioli eorum possessore pro summa nummorum scutorum bis mille et quingentorum, emisse, per epistolam dilecti filii Nostri Thomae Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Bernetti a publicis Nostri negotiis administri illi episcopo commisimus, ut ipsum presbyterum Carolum ad ea bona cedenda invitaret, eique pretium idem ab eo in emptione persolutum promitteret. Quibus quidem desideriis quum presbyter Carolus alacri libentique animo obsecundaret per dilectum filium Franciscum Augustini ab actis et notarium episcopalem Caesena die duodecima martii superioris anni solemnes tabulae confectae fuere, in quibus tum bonorum enumeratio eorumque accurata descriptio, tum conditiones utrique parti utiles, aliaque ex consuetudine huiusmodi contractibus addi solitae continentur, prout iis in tabulis, quas hic pro expressis et insertis haberi volumus clare apparet. Hinc

mandavimus, ut ipsi presbytero pacta summa illico persolveretur, quemadmodum factum est, atque in aliis tabulis per eundem notarium die vigesima octava eiusdem mensis hac super re confectis ibidem patet.

Rebus ita dispositis animi Nostri sensibus indulgere, ac piis Caesenatium votis annuere volentes ut commemorati religiosi viri in urbe Caesena iterum constituentur, suamque operam in illius gregis utilitatem possint impendere, beneficentiae Nostrae impulsu, coenobium cum adiunctis praediis, de quibus in exaratis solemnibus tabulis habita est mentio, in perpetuum usum conferimus, concedimus et impertimur, eorum vero omnium dominium nosocomio Sancti Spiritus hic in Urbe perpetuo addicimus ac attribuimus.

Decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac singulis quibusque ad quos spectat et pro tempore spectabit, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio statutorum praescriptorum pro recta administratione caemeterii civitatis Albani*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Quamquam christianorum cadavera ex hominibus, qua iamdudum utimur disciplina, in templo humari permissum, pluribus tamen in locis vetus viget consuetudo mortuorum corpora in coemeteriis condendi, ubi quasi in dormitionis loco iacentes resurrectionem aliquando a Christo Domino expectant. Quam quidem consuetudinem publicae valetudini ac fidelium pietati per opportunam sacri ipsi ritus et conciliorum acta non solum retinendam, verum etiam ubi fieri potest restituendam esse praescribunt.

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

Haud longe ab alma hac Urbe Nostra meridiem versus extat Albanum perantiqua civitas, cardinalis episcopi suburbicarii conspicua sedes, quae quum aeris salubritate, regionis amoenitate et agrorum ubertate tum incolis, tum exteris quibusque viris ibi diversantibus in dies frequentior, curas ac sollicitudines supremi eius magistratus excitavit, ut aedificiorum etiam mole et amplitudine omnium admirationem sibi posset conciliare. Et quoniam Albanorum in catholicam religionem cultus, venerabilis fratris Nostri Ioannis Francisci cardinalis Falsacappa nuncupati, eorum episcopi eximia vigilantia magis magisque fervere conspiciatur, cuiusque ordinis cives in cathedrale templum amplificandum conspirarunt, ut domus Dei ac domus orationis sanctitatem, maiestatem, splendorem undique praesefleret. In nova vero aedificii figura praescribenda omnino opus esse visum est, ea uti templi parte, quae corporibus sepeliendis erat designata, illud namque unum parochiale est, tunc enim vero quum novus eorum sepulturae locus esset constituendus, provido ipsius episcopi civitatis primorum ac magistratus consilio deliberatum fuit prope eandem urbem coemeterium adstruere proximum coenobio et ecclesiae, cui a Stella nomen, quaeque ad sacram Carmelitarum familiam in praesentia pertinent. Atque ut omnia recte et ex ordine procederent, ipse venerabilis frater Noster summo quo praeditus est rerum usu cum eius sacrae familiae alumni opportunas leges et conditiones statuit, quibus coemeterium erat extruendum, quae sane leges et conditiones a supremis eorum moderatoribus atque ab episcopo inscriptae et a Nobis approbatae, in episcopali curia asservantur.

Itaque quum divina ope, publici magistratus aliorumque rei praefectorum studio, populi universi collata pecunia huiusmodi opus pene ad exitum fuerit perductum, ad arcendas quantum licet controversias, quae in posterum excitari possent, ipse venerabilis frater Noster sacrae visitationis occasione decretum edidit, quo debita gratiarum actione iis ecclesiarum rectoribus relata, in quibus pro tempore cadavera sepulta sunt, collatisque consiliis cum canonicorum collegio cathedralis templi, eiusque paracho, cum magistratu et sodalitate sanctissimi Sacramenti cadaveribus deferendis addicta, praeter leges et conditiones a commemoratis religiosi viris initas ea omnia colligenda curavit, quae coemeterio regendo ac moderando, corporibus decenti pompa ad ecclesiam ferendis, eisque humanis rationibus eiusdem canonicorum collegii procurandis populi utilitati oblationum, seu funeris iurium abrogatione comparandae, eodemque tempore civium tuendae valetudini apprimè conducant. Haec autem a die solemnis benedictionis coemeterii vim habenda, sunt quae sequuntur:

I.

Il cimiterio è e sarà sempre soggetto alla giurisdizione ordinaria dell'efmo vescovo, nè potrà mai acquistare esenzione non ostante la contiguità al convento e l'ingresso dalla parte della chiesa, benchè il numero de' religiosi aumentasse a segno di rendere esente il convento in forza de' sacri canoni.

II.

Sarà sempre integra l'autorità dell'efmo vescovo pro tempore anche nel tratto successivo per regolare il diritto di sepoltura in quel modo che sarà stimato necessario a seconda delle circostanze, e colle facoltà ordinarie o straordinarie secondo la contingenza stessa dei casi, senza che mai i pp. Carmelitani possano affacciare un gius quesito colla erezione del cimiterio.

III.

I legati contemporanei o perpetui, che a motivo delle tumulazioni derivassero alla chiesa saranno considerati come gli altri legati pii, e quindi soggetti o no alla visita vescovile, secondo che il convento a termine dei sagri canoni sarà a quella soggetto ovvero esente.

IV.

Il convento dovrà sempre essere abitato da tre religiosi almeno da messa permanenti.

V.

Il cimiterio sarà indistintamente il luogo della tumulazione, per tutti i fedeli che moriranno in Albano o suo territorio, e che possano essere seppelliti in luogo sagro tanto cittadini che forestieri, salve le seguenti limitazioni.

VI.

Non potranno nell'istesso cimiterio erigersi sarcofagi, o porsi iscrizioni senza ispeciale permesso dell'efmo vescovo, e senza che da tali monumenti risulti un ben inteso ornamento del luogo.

VII.

Nulla parimenti potrà innovarsi nel materiale del cimiterio; ed in specie non potrà aprirsi adito sulla piazza pubblica, dovendo sempre i cadaveri essere ricevuti in chiesa, e da questa introdotti nel cimiterio. La porticina aperta nell'orto dei religiosi servirà solo per comodo dei religiosi stessi e di passaggio

agli artisti ed altri operai, che dovessero prestare l'opera loro al cimiterio.

VIII.

Il sig. Luigi Capogrossi proprietario del fondo contiguo in corresponsività dell'eccessivo prezzo oltre la perizia ricevuto per quello ceduto per la costruzione del cimiterio, avendo assunto il peso di sopportare tutti i danni di qualunque specie provenir potessero dal cimiterio, si prescrive che non possa piantare alberi se non alla distanza di palmi quindici dal muro del cimiterio e che debba per palmi tre dallo stesso muro lasciare il terreno senza coltivazione, onde la fabbrica non resti danneggiata, e perchè non possa allegare ignoranza, questo articolo sarà ad esso comunicato con atto di cursore.

IX.

I regolari benchè non esenti, potranno continuare a servirsi delle sepolture delle proprie chiese per tutti gl'individui, che compongono le rispettive famiglie restando il becchino a loro carico.

X.

I canonici, beneficiati, sacerdoti ed altri ordinati in sacris potranno seppellirsi nella cattedrale, dovendo prestare il becchino di essa gratuitamente l'opera sua. I seminaristi potranno esser sepolti nella chiesa del seminario ritenuta la spesa del becchino e senza pregiudizio dei diritti parrocchiali.

XI.

Sarà conservata nella cattedrale una sepoltura addetta alla tumulazione del governatore della città e degli individui della magistratura, che morissero in attuale esercizio della carica, prestando parimenti l'opera gratuita il becchino della cattedrale.

XII.

Saranno conservate le sepolture gentilizie attualmente esistenti: non potranno essere cedute ad altri in qualunque modo, nè ad altri far passaggio anche per mezzo di femmine, intendendosi estinto il diritto col cessare il cognome e la discendenza maschile dei possessori attuali, nè erigersene o accordarsene delle nuove. Il becchino sarà a carico delle rispettive famiglie.

XIII.

Sarà conservato alle chiese tanto regolari che secolari il diritto di essere scelte colle forme canoniche e sinodali per chiese esponenti e go-

derne i diritti: che anzi qualunque elezione di sepoltura o di scavo particolare, non esclusa la cattedrale o fatta o da farsi fuori delle eccezioni indicate, s'intenderà risolta nella sola esposizione dovendo l'umazione del cadavere aver luogo nel cimiterio.

XIV.

Qualunque sia la chiesa esponente eletta, come sopra, ancorchè quella della Stella, il cadavere dovrà esservi condotto direttamente dalla casa del defonto senza alcuna esposizione in parrocchia.

XV.

In mancanza di elezione i cadaveri saranno trasportati alla propria parrocchia pei dovuti funerali, e quindi condotti di giorno al cimiterio, previo avviso ai pp. religiosi perchè possano riceverli, e far loro dare sepoltura con le regole canoniche.

XVI.

Sarà conservato l'uso attuale che il sacerdote che associa il cadavere dia ad esso l'ultimo vale prima di entrare in chiesa, e quindi lo consegna ai religiosi sulla porta stessa della chiesa essendo di loro diritto le ulteriori preci prescritte dal rituale colle quali si accompagna il cadavere al luogo di sepoltura senza che il parroco o chi ne fa le veci possa entrare con stola o esercitar funzioni.

XVII.

Ciò avrà luogo egualmente se il cadavere procede da una chiesa esponente diversa dalla parrocchiale.

XVIII.

Se qualche circostanza richiedesse che i cadaveri dovessero esser condotti direttamente al cimiterio senza essere prima esposti dovranno essere custoditi nella stanza a ciò destinata nel cimiterio onde possano a suo tempo avere la sepoltura.

XIX.

L'assoluzione nel giorno dei morti da farsi nel cimiterio spetterà ai pp. Carmelitani.

XX.

Una sepoltura sarà esclusivamente destinata ai chierici di ordini minori, i quali come si è detto al num. x, non hanno luogo in cattedrale, ed un'altra pei bambini.

XXI.

Saranno le restanti sepolture assegnate metà per gli uomini, e metà per le donne e saranno aperte in giro l'una dopo l'altra in quei giorni in cui dovrà aver luogo la tumulazione.

XXII.

Il vespillone dipenderà interamente dai religiosi, tanto nella elezione che nella remozione.

XXIII.

A titolo di compenso per la spesa suddetta ed ordinaria conservazione e custodia del cimiterio, come pure per gratificazione, si assegnano in tutto annui scudi cento trenta, quali saranno pagati di trimestre in trimestre posticipato dalla cassa di amministrazione della fabbrica affidata all'emo vescovo fino a che la stessa non sarà esonerata dalle attuali gravi spese, e quindi sarà assegnato un fondo libero di egual rendita di annui scudi cento trenta da cedersi in proprietà pel suddetto corrispettivo ai pp. Carmelitani.

XXIV.

Se mai occorressero spese di qualunque riparazione o spurgo di sepolture, saranno queste a carico della cassa stessa, ovvero della comunità; se quella si trovasse disciolta.

XXV.

Resta abolita la tassa fin qui in vigore del sotterratorio che si pagava al rmo capitolo, della cura e chierico, del becchino, dei portatori.

XXVI.

Di queste abolizioni non godranno i forestieri e quelli che non avessero acquistata la cittadinanza.

XXVII.

In compenso dell'abolizione si assegnano al rmo capitolo pei sotterratori annui scudi cinquanta, per la cura e chierico annui scudi sessanta.

XXVIII.

Si assegnano al rmo capitolo altri scudi trenta annui per pagare un altro becchino da esso dipendente nella scelta e remozione, il quale avrà l'obbligo di portare i bambini nel cimiterio, di assistere i cadaveri allorchè sono esposti in cattedrale o altra chiesa esponente, accompagnarli fino alla chiesa della Stella portando la cassa

o altra cosa bisognevole, ancorchè procedessero immediatamente dalla casa di domicilio, e senza essere prima esposti in chiesa, e di prestarsi a tutto ciò che può essergli ingiunto dal rmo capitolo riguardo alla tumulazione e funerale dei defonti.

XXIX.

Sarà a carico della confraternita del santissimo Sacramento la mercede dei portatori, ed avrà a titolo di compenso annui scudi cinquanta già convenuti cogli ufficiali di essa per dieci anni, quali elassi, si potrà venire ad un nuovo patto.

XXX.

Tutti questi pagamenti si faranno di sei in sei mesi posticipatamente dalla cassa di amministrazione, fino a che non si sarà fatto un fondo libero di egual reddito, ed in mancanza della cassa saranno garantiti dalla comunità.

XXXI.

Sebbene quanto sopra si esprime riconosca il suo fondamento nelle speciali facoltà accordate dal santo Padre, in quelle a noi competenti in sacra visita, e vi sia già concorso l'assenso del rmo capitolo, illma comunità e confratri del santissimo Sacramento, oltre la convenzione già firmata ed approvata come sopra coi padri Carmelitani, nondimeno i suddetti si sottoscriveranno al presente decreto, quale così sottoscritto sarà nuovamente umiliato alla Santità di Nostro Signore, perchè si degni con specifiche lettere apostoliche accordarcene perpetua sanzione.

Dato in Albano al palazzo nostro vescovile questo dì 29 maggio 1833 nell'atto di sacrosanta visita.

G. F. card. vescovo di Albano

L. ✠ S.

Gio. Battista arciprete Lucci
Giuseppe archidiacono Varroni
Gio. Battista canonico Silvestroni
Mariano canonico Torregiani
Felice canonico Contini
Sebastiano canonico Bongianni
Pietro canonico De Angelis
Ambrogio canonico Campodonico
Tommaso canonico Silvestri
Gio. Battista Carnevali gonfaloniere
C. Velletrani anziano
Giovanni Mastriqli anziano
Ferdinando Carnevali guardiano
Giuseppe Sannibale guardiano
Andrea Risi guardiano.

Quapropter venerabilis frater Noster Ioannes Franciscus supplicii libello apud Nos institit, ut eadem ipsa supremæ potestatis Nostræ robore, munire velimus.

Nos igitur eius petitionibus benigne annuentes, eo magis quod et Nos ipsi opus tam pium atque utile pene excitavimus, impedimenta quæque in loci adlecta præsentia Nostra amovendo, Nostramque auctoritatem, ubi opus erat interponendo, ac præterea quo plus religionis et exterioris etiam ornatus ad hoc accederet aedificium illud et sacris indulgentiis et duabus marmoreis columnis a Nobis dono datis ditandum curavimus, omnes et singulos quibus hæc literæ favent a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, leges, pacta et conditiones superius exaratas a Nobis apprime cognitâs volentes scientesque, seu Motu Proprio ac certa scientia approbamus et confirmamus, easque ab iis omnibus ad quod pertinent, quocumque munere fungentibus, sedulo servari præcipimus.

Insuper iuris et facti defectus qui in illis condendis ac statuendis fortasse irrepserint, auctoritate apostolica, supplemus atque sanamus, decernentes has literas et in eis contenta quæcumque de subreptionis vel obreptionis seu nullitatis vitio vel intentionis Nostræ vel quopiam alio defectu notari vel impugnari numquam posse, sed eas semper et perpetuo validas, firmas et efficaces existere ac fore suasque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, nec eas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse et fore, eorumque causa, quæ expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in præmissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non commemorati canonicorum collegii cathedralis, templi coenobii et ecclesiæ fratrum Carmelitarum etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritan-

tibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores, forma in illis tradita observata, exprimerentur et insererentur, præsentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad præmissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLIV.

LITTERÆ APOSTOLICÆ

*Quibus fit confirmatio resolutionum editarum a sacra congregatione Concilii in iudicio acto ab Iosepho Antonio Bonavita et Iosepho Calleia, super administratione beneficii positi in insula Melitensi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Romanum decet Pontificem eas interdum controversias apostolica auctoritate dirimere, quæ animorum dissensionem foventes, mutuam charitatem labefactant, ac sæpissime gravibus malis aditum præbent.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius presbyter Iosephus Calleia Melitensis iam ab anno millesimo octingentesimo vigesimo tertio, gravissimam inter se et dilectum filium Iosephum Antonium Bonavita litem exortam esse ob simplex beneficium in Melitensi insula institutum, titulo sancti Petri in Bingemma, quo idem presbyter Iosephus Calleia potitur. Prima enim provocatione, cum de hoc beneficio quæstio in episcopali curia Melitensi fuisset proposita, ac diu acriterque exagitata, illius curiæ vicarius generalis die tertia iulii millesimo octingentesimo vigesimo septimo pro Bonavita sententiam tulit. Itaque cum ab eiusmodi iudicio idem Calleia ad hanc Sanctam Sedem provocasset, eius causa ad venerabilium fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium

¹ Ex Bullario Romano.

concilii Tridentini interpretum congregationem fuit delata. Quae quidem congregatio, quaestione rite examinata et rationum momentis ab utraque parte allatis, maturo examine perpensis atque libratīs, in comitiis die vigesima prima novembris anno millesimo octingentesimo vigesimo nono, et die vigesima secunda martii millesimo octingentesimo trigesimo habitis, sententiam contra Bonavitam et pro Calleia dicit. Verum causa iterum in eiusdem congregationis iudicium venit, atque ipsa congregatio, rebus omnibus naviter scienterque animadversis, novoque de hac diuturna quaestione examine instituto et utriusque partis rationibus aequa lance pensatis, sententiam iam latam omnino confirmavit, ac denuo pro eodem Calleia decrevit. Iam vero cum ipse dilectus filius presbyter Iosephus Calleia easdem congregationis sententias seu resolutiones pro se, editas auctoritate Nostrae apostolica muniri, summopere exoptet, ut omnis hac de re controversia in posterum de medio tollatur, atque ipse commemorato beneficio, qualibet molestia et sollicitudine remota, frui possit, supplici cum prece a Nobis petit, ut eius rei ergo, illius votis annuere velimus.

Nos igitur eundem dilectum filium presbyterum Iosephum Calleia peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, omnes et singulas venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum congregationis sententias et resolutiones, ac praesertim illas die vigesima secunda martii millesimo octingentesimo trigesimo, et die prima februarii labentis anni millesimi octingentesimi trigesimi quarti editas de causa inter presbyterum Iosephum Calleia et Iosephum Antonium Bonavita agitata ob commemoratum beneficium sancti Petri in Bingemma Melitensi in insula constitutum, adprobamus, confirmamus, sancimus, illisque inviolabile apostolicae Nostrae auctoritatis munimen et robur adiicimus, ac propterea super eadem causa et quaestione perpetuum silentium, eadem auctoritate Nostra, ita imponimus, ut nequeat super ipsa in posterum quavis ex causa et praetextu, coram quocumque iudice et tribunali novum examen et iudicium proponi. Quod autem pertinet ad fructus, redditus atque proventus ipsius beneficii ad hunc usque diem lapsus et expensas pro huiusmodi lite et quaestione eidem presbytero Calleia sarciendas, mandamus ut ea omnino servetur ratio quae propria iuris erit.

Haec volumus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas, et in

eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, impugnari aut in controversiam deduci non posse, sed semper firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, eidem presbytero Calleia in omnibus et per omnia plenissime suffragari atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit Nostra et cancellariae apostolicae regula de *iure quaesito non tollendo*, et rec. mem. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et legis foundationis eiusdem beneficii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia iunii millesimo octingenteismo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio ecclesiae collegiatae in oppido Sarnani dioecesis Camerinensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

In sublimi Apostolicae Sedis fastigio, nullis certe Nostris promeritis, sed ineffabili divinae

¹ Ex Bullario Romano.

providentiae consilio collocati, ecclesiarum omnium splendori, libenter prospicere, illorumque sacros ministros divinarum laudum celebrationi addictos paternis sane studiis prosequi solemus, ut divini cultus decus atque maiestatis magis magisque augeatur, atque ipsi ecclesiastici viri suscepti ministerii partes rite obeuntes, virtutum omnium ornatu ac bonorum operum exemplo vel maxime fulgere conentur tamquam luminaria posita in sanctuario et lucernae ardentes in domo Domini.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii presbyteri templi Deiparae virgini in coelum evectae sacri oppidi Sarnano, Camerinensis dioeceseos, idem templum, cui animarum cura est adiuncta, primum esse illius oppidi, atque a vetustissimis usque temporibus sex sacerdotes, et animarum curatorem vicarii perpetui parochi nomine appellatum existere, qui omnes in collegium coacti et praebenda donati, divinas in choro laudes concelebrare, aliasque sacras functiones peragere solent, quemadmodum collegialibus in ecclesiis fieri mos est. Quod templum antiquo opere efformatum, variisque aris ornatum et salutaris lavacri fonte instructum sacra supellectile aliisque rebus omnibus ad divinum cultum potissimum necessariis adeo ditatum, ut ea, qua par est dignitate ibi, praeter alias omnes illius oppidi ecclesias, religionis functiones solemniori ritu celebrentur et adventus ac quadragesimae tempore sacrae conciones ex more habeantur. Quocirca iidem dilecti filii a rec. me. Leone XII praedecessore Nostro indultum obtinuerunt, cuius vi in sacris peragendis functionibus, lineo amiculo, seu rocchetto et palliolo vulgo mozzetta violacei coloris uti possent. Cum autem idem Sarnanum oppidum et populi frequentia et aliarum etiam parochialium ecclesiarum, ac sodalitarum numero et virorum ac mulierum coenobiis conspicuum singulari semper fide, studio atque observantia in hanc Apostolicam Sedem praestiterit et commemoratum templum collegialis ecclesiae nomine continenter honestatum, atque ipsi presbyteri, canonicorum titulo fuerint appellati, quin tamen eiusmodi titulorum apostolicum privilegium possit exhiberi atque probari, tum supplici cum prece a Nobis postularunt, ut ex benignitate Nostra apostolica idem templum ecclesiae collegialis titulo, atque ipsos canonicorum nomine decorare velimus.

Nos igitur gravissimo venerabilis fratris archiepiscopi Camertium testimonio accepto, ex quo res ita se habere cognovimus, prout expositae, eorumdem presbyterorum votis alacri libentique animo annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis,

si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, commemoratum parochiale templum Sarnani Camerinensis dioeceseos Deiparae virgini sideribus receptae dicatum, in collegiatam ecclesiam cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis, praeeminentiis, exemptionibus, indultis, quibus aliae collegiales ecclesiae huiusmodi utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt, auctoritate Nostra apostolica hisce literis confirmamus, si opus fuerit, erigimus, ac talem hoc futurisque temporibus perpetuo esse et fore statuimus, idemque templum ecclesiam collegiatam appellari et haberi, atque omnes et singulos sex presbyteros, ac vicarium perpetuum parochum, qui in praesentia in collegium coacti, illius ecclesiae servitio addicti et praebenda donati, eorumque successores canonicos dicimus et canonicorum titulo appellari eadem auctoritate Nostra decernimus atque mandamus.

Haec concedimus, indulgemus, volumus atque iubemus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictaeque ecclesiae, ac commemoratis presbyteris, eorumque successoribus plenissime suffragari; atque ab omnibus ad quos spectat et quomodolibet spectabit in posterum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit, felicitis recordationis Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legis foundationis eiusdem ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemisorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub

annulo piscatoris die sexta iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio ecclesiae cathedralis Parmensis in basilicam minorem¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum munificentia Pontificum semper in eas praesertim urbes enituit, quae originis vetustate, catholicae religionis studio, bonarum artium ac severiorum disciplinarum laude, civium pietate et splendore summopere illustres atque huic Petri Cathedrae firmiter adhaerentes de hac Apostolica Sede quam optime mereri semper curarunt.

Clarissimas inter urbes emicat profecto Parmensis civitas, quae regionis amoenitate, populi frequentia, aedificiorum pulchritudine, sacrarum aedium aliorumque piorum locorum venustate et multitudine rerumque omnium copia praestans, in ipso christianae religionis exordio, evangelicae praedicationis lumine illustrata Christi fidem amplexa, huic Romanae Cathedrae penitus addicta, catholici nominis gloria continenter floruit ac suorum civium virtute, nobilitate, ingenio et liberalium atque optimarum artium praestantia excellens, tanto obsequio et amore, hanc Apostolicam Sedem semper est prosequuta, ut Romanorum Pontificum benevolentiam iure meritoque sibi compararit. Ad cetera vero illius urbis ornamenta accedit vetustum cathedrale templum, magnifico sane opere extructum ac rebus omnibus splendidissime ornatum et praeclarum eiusdem cathedralis templi canonicorum collegium, iis profecto ecclesiasticis viris conflatum, qui generis nobilitate, pietatis, doctrinae ac virtutis laude spectati magnopere diligentes decorem domus Dei, et memores nominis atque institutionis eorum, omnes sacri ministerii partes rite religioseque obeuntes, virtutum omnium ornatu antecellere summopere curant atque in animarum salutem procurandam singulari cura et diligentia vehementer incumbunt. Hisce sane de causis quum praesertim nonnullae paroeciae Parmensi dioecesi ademptae fuere rec. me. Leo XII praedecessor Noster eiusdem urbis et templi praedecessor quodammodo augere exoptans, iam anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo Parmensem cathedralem ecclesiam in basilicam minorem evehere decreverat.

Nos itaque ipsius praedecessoris Nostri voluntatem perficere cupientes, peculiare et perenne etiam Nostrae benevolentiae testimonium illi canonicorum collegio exhibendum et maiori cathedralis templi Parmensis splendori ac maiestati prospiciendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari benevolentia complecti volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censes, Motu Proprio, certa scientia deque Nostrae potestatis plenitudine, harum literarum vi, cathedralem Parmensem ecclesiam in basilicam minorem cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis, praeceminentiis, exemptionibus et indultis, quibus aliae basilicae minores, quomodolibet utuntur, fruuntur, vel uti ac frui possunt et poterunt, erigimus ac talem ex nunc perpetuo esse et fore statuimus, atque eandem ecclesiam nunc et perpetuo basilicam haberi et nuncupari mandamus. Ut autem eiusdem Parmensis ecclesiae splendor atque maiestas maiorem in modum refulgeat, eadem auctoritate Nostra illius templi primicerium et sacristam nunc existentes eorumque successores canonicos honorarios cathedralis templi Parmensis dicimus et renuntiamus, ac propterea volumus et mandamus, ut hoc futurisque temporibus tam ipse quam eorum successores canonici honorarii titulo Parmensis ecclesiae honestentur, appellentur, atque iis tantum privilegiis fruuntur, quibus alii canonici honorarii eiusmodi pollent, ita tamen ut vocem in capitulo numquam habeant, ultimum locum in choro aliisque functionibus semper teneant, atque in capituli sacrario canonicorum insignia et sacerdotales vestes induere possint, eamque pecuniae vim pro sacris indumentis et supellectile solvant, quemadmodum alii canonici illius templi solvere solent.

Haec volumus, concedimus, statuimus atque mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore, dictaeque ecclesiae ac eiusdem ecclesiae primicerio et sacristae pro tempore existentibus, plenissime suffragari atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generali-

¹ Ex Bullario Romano.

bus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemorati cathedralis templi Parmensis atque illius canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima tertia iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLVII.

BULLA

Qua fit circumscriptio dioecesium in provinciis foederatis Americae Septentrionalis ¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Benedictus Deus, cuius misericordiae non est numerus et bonitatis infinitus est thesaurus, Nos quidem amaritudinibus undique affici ac fluctibus sine intermissione iactari permittit, animo tamen despondere non patitur gaudiisque interdum spiritualibus dignatur cor Nostrum reficere ac dilatare, ut alacriores effecti apostolicae sollicitudinis curas ad remotissimas quoque orbis regiones impense conferamus et quidquid orthodoxae fidei dilatationi, pastorum tranquillitati et recto christifidelium regimini aptius congruere conspicimus, id apostolica qua fungimur auctoritate statuamus et decernamus.

Nobis sane, quo felici successu catholicae religionis negotia in provinciis foederatis Americae Septentrionalis progredierentur, iam tum plane innotuit, cum in minoribus constituti congregationi Propagandae Fidei operam Nostram prius consultoris officio, dein cardinalis praefecti munere impenderemus. Postquam vero ineffabili Dei bonitate nullisque Nostris suffra-

gantibus meritis ad eius vices in terris gerendas, qui gloriosus regnat in coelis, vocati fuimus laetiora etiam et indubia de sacrosanctae catholicae fidei propagatione deque venerabilium fratrum episcoporum concordia, studio et cura in pascendis ac regendis ovibus sibi commissis divinoque cultu augendo Nobis allata sunt testimonia. Supramodum itaque laetitia perfundimur ac Deo optimo maximo bonorum omnium largitori debitas persolvimus gratias, simulque preces supplicationesque Nostras effundimus, ut qui coepit opus bonum, ipse perficiat gaudiumque Nostrum reddat plenum.

Nos interea eorumdem antistitem postulationibus obsecundare et christifidelium utilitati, quantum ex alto Nobis datum est, prospicere volentes, limites dioecesium in memoratis regionibus existentium singillatim describendos putamus, ut catholicae religionis negotia laudabilibus in dies possint proficere incrementis, ac de profectu sanctorum ovium haurientium aquas in gaudio de fontibus Salvatoris fiat corona immarcescibilis pastorum. Etenim ad aures Nostras pervenit ex plurimum sedium episcopali erectione haud longo annorum decursu expleta ob magnum, quod accepit orthodoxa fides in America foederata incrementum vetusta dioecesium confinia evasisse minus accommodata vel incerta, proindeque ad omnem quoque dubitationis et anxietatis tollendam occasionem, quae circa iurisdictionis ecclesiasticae exercitium venerabiles fratres episcopos ac dilectos filios presbyteros in illa vineae Domini parte tam naviter ac tam prospere adiuvente Domino laborantes perturbare et vinculum charitatis, quo in Domino colligantur, obrumpere posset, esse omnino necessarium, ut certi locorumque conditioni congruentes illarum dioecesium limites per Apostolicam Sedem, quae divinitus super alias omnes ecclesias iurisdictionis obtinet primatum, statuatur et describantur.

Quapropter Nos, qui rem universam congregationi venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum perpendendam commisimus, eorumdem consilio adhaerentes, atque etiam episcoporum votis in synodo provinciali Balthimorensi mense octobri superioris anni millesimi octingentesimi trigesimi tertii congregatorum annuentes, ex certa scientia, matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine ad omnipotentis Dei gloriam, Deiparae laudem ac fidei catholicae exaltationem limites dioecesium in America foederata in hunc, qui sequitur, modum assignamus et circumscribimus, eosque ab omnibus perpetuo ac inviolabiliter servari iubemus atque mandamus, nimirum:

¹ Ex Bullario Romano.

Archidioecesis Balthimorensis complectetur totam Marylandiae provinciam cum districtu foederali Columbiae.

Archiepiscopus praeterea Balthimorensis episcopalem sedem Richmondensem, donec aliter a S. Sede provideatur, administratoris titulo procurabit atque haec dioecesis Virginiae provinciam subiectam habebit.

Dioecesis Bostoniensis comprehendet sex provincias, quae vulgo nova Anglia nuncupatur, idest Massachuset, Maine, New-Stampshire, Rhode-Island, Connecticut, Vermont.

Dioecesis Novi-Eboraci continebit provinciam eiusdem nominis atque etiam comitatus in provincia New-Jersey existentes, scilicet Sussex, Bergen, Morris, Essex, Somerset, Middlesex et Monmouth.

Dioecesis Philadelphiae constabit ex provinciis Pernsylvaniae et Delaware una cum sequentibus comitatibus in provincia New-Serisy, hoc est Hunterdon, Warren, Burlington, Gloucester, Salem, Cumberland et Cape-May.

Dioecesis Carolinopolitana complectetur provincias Carolinam Meridionalem, Carolinam Septentrionalem et Georgiam.

Dioecesis Mobiliensis efformabitur ex provinciis Alabamae et Floridarum.

Dioecesis Novae Aureliae constituetur ex provinciis Luisianae et Missisipi.

Dioecesis Cincinnatiensis continebit Ohio provinciam.

Dioecesis Detroitensis comprehendet territoria Michigan et Nord-Ovest, seu North Western.

Dioecesis Bardensis habebit provincias Kentuki et Jennessae.

Dioecesis sancti Ludovici complectetur provinciam Missouri uno cum territorio dicto Arkansas, et donec aliud a Sancta Sede statuatur, habebit quoque territorium ad occidentalem plagam fluminis Missisipi.

Dioecesis denique Vincennopolitana comprehendet provinciam Indianae una cum parte Illinois, cuius reliqua pars dioecesi s. Ludovici adiungetur, ita quidem ut utriusque dioecesis limites in provincia Illinensi statuantur hoc modo. Incipiendo a flumine Ohio, quod ad meridiem dividit Kantukij ab Illinois, et proprie ab castello Massae ducatur linea recta per fines Orientales comitatum Johnson, Franklin, Jefferson, Marion, Fayette, Shelby et Macon usque ad magna fluenta fluminis Illinois, quae sunt ad octo millia passuum supra oppidum Ottawa in comitatu Lasalle, et hinc usque ad septentrionalem provinciae finem, adeo ut pars occidentalis lineae provinciae Illinensis pertineat ad dioecesim sancti Ludovici, pars vero orientalis ad dioecesim Vincennopolitanam omnino spectet.

Itaque venerabili fratri Iacobo archiepiscopo Balthimorensi, quem in praesentium literarum

exequutorem eligimus ac deputamus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel per alios viros, ecclesiastica dignitate insignitos, ab eo subdelegandos hasce Nostras literas, ubi et quando opus fuerit, ac quoties ab iis quorum interest aut ab aliquo eorum fuerit requisitus solemniter publicet et exequatur, ac omnia et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, atque ut tam ipse quam personae ab eo subdelegandae super quacumque oppositione in actu executionis quomodolibet oritura etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare, libere et licite possit atque valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententiâs, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque largimur. Eidem vero archiepiscopo Balthimorensi praecipimus ac mandamus ut singulorum actorum in harum literarum executione faciendorum exemplar, authentica forma exaratum, infra decem menses ab expleta ipsarum executione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat illudque in archivo congregationis Propagandae Fidei asservari volumus.

Praesentes vero literas semper ac perpetuo validas et efficaces existere et fore nulloque unquam tempore subreptionis, obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae aliove quovis defectu, etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse posset in futurum cuiusvis status, ordinis, praeeminentiae ac dignitatis sint, illis non consenserint, aut minime vocati et auditi fuerint, aut ex eo quod solemnitates ac quaecumque alia forsâ servanda minime servata fuerint, impugnari aut in controversiam vocari posse, sed tamquam ex pontificiae providentiae officio ac Motu-Proprio factas, omnimoda firmitate existere suosque plenarios ac integros effectus sortiri; sicque ab omnibus censi, ac ita et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi ac interpretandi facultate iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum ac inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus *de iure quaesito non tollendo* aliisque cancellariae apostolicae regulis, nec non apostolicis et synodalibus constitutionibus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium praemissorum editis, quibus omnibus hac vice dumtaxat et ad praemissorum effectum derogamus ac derogatum esse volumus.

Huiusmodi autem literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici

subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem praeberi volumus, quae his praesentibus haberetur, si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae circumscriptionis, assignationis, immutationis, concessionis, commissionis, mandati ac voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis vero hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, decimo quinto kalendas iulias, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab eis, qui visitaverint specum s. Benedicti in civitate Sublacensi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Sublacensis specus, mira sancti Benedicti sanctitate clarus, eiusque prodigiis nobilitatus, omnium religionem atque pietatem iure meritoque semper excitavit. Ibi enim sanctissimus vir de christiana et civili republica tot sane nominibus vel maxime meritis, virtutum omnium splendore coruscans, caelestem in terris vitam agens et charismatum donis affluens, Dei gloriam amplificare, spirituali populorum salutis prospicere atque universae catholicae Ecclesiae maximum ornamentum et praesidium afferre coepit. Itaque cum mense maio labentis anni Nos ipsi eundem specum venerabundi petierimus, illius venerationem augendam censuimus, ut magis magisque in dies sancti Benedicti cultus crescat, quem singulari animi Nostri amore semper fuimus prosequuti.

Quamobrem omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus saltem contritis, qui pedem simulacri sancti Benedicti in specu positi fuerint osculati ac orationem dominicam et salutationem angelicam cum gloria Patri etc. pie recitaverint, quoties id egerint, quadraginta dies de iniunctis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXLIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab iis, qui visitaverint sacellum seminarii clericorum civitatis Sublacensis*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Sacrum sancti Benedicti Sublacensem specum ob peculiarem erga eundem venerationis affectum superiore mense maio adeuntes atque eo in oppido aliquantis per versati, clericorum seminarium inibi positum visitare eiusque alumnos praesentia Nostra magis magisque ad ecclesiasticam disciplinam excitare voluimus. Ut autem inibi perenne benevolentiae Nostrae testimonium maneat atque ipsi adolescentes clerici ad pietatem omnemque virtutem maiorem in modum excitentur ac inflammentur, idem seminarium Ecclesiae thesauris ditandum censuimus.

Quamobrem omnibus et singulis moderatioribus, alumnis¹, praeceptoribus aliisque eidem seminario addictis vere poenitentibus et confessis ac sacra communione refectis, qui sacellum eiusdem seminarii in singulis quadragesimae et aliis anni diebus in missali Romano descriptis quolibet anno devote visitaverint ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, ut eas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes consequantur, quas consequerentur, si iisdem diebus ecclesias almae Urbis Nostrae pro consequendis indulgentiis stationum designatas personaliter et devote visitarent, auctoritate apostolica, tenore praesentium concedimus et indulgemus. Volentes praeterea sacelli praefati altare apostolico privilegio illustrare, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ut quandocumque sacerdos aliquis secularis vel cuiusvis ordinis, congregationis et instituti regularis missam defunctorum pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, ad praefatum altare celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indul-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

gentiam consequatur, ita ut eiusdem Domini Nostri Iesu Christi ac Beatissimae Virginis Mariae sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus a purgatorii poenis liberetur, concedimus et indulgemus.

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus, perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die decima octava iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCL.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO
DIE VIGESIMA TERTIA IUNII
MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO QUARTO.

Declarat S. R. E. presbyterum cardinalem Franciscum Canali, archiepiscopum Larissae, — creat presbyteros cardinales Aloysium Battaglia archiepiscopum Pyrgi, Caietanum Mariam Trigona Parisi Plaviensem, archiepiscopum Panormitanum, Paulum Polidori s. congregationis Concilii secretarium; — simulque sex alios praestantes viros S. R. E. cardinales designat, quos tamen in pectore reservat¹.

Venerabiles fratres

Cum omnia Nobis maximae curae esse debeant, quaecumque ad splendorem ac commodam vestri ordinis, Sedis videlicet Beati Petri et universae Ecclesiae senatus amplissimi pertinent, tum illud inprimis postulat studia Nostra, ut sin minus omnes eius implere sedes, obitu venerabilium fratrum vacuefactas, possimus, quam per tempora licet paucissimas vacare sinamus. Hinc ut identidem aliquos, eosque, uti visum in Domino est, honore hoc dignos in vestrum numerum, venerabiles fratres, cooptare non praetermisimus: hinc cum et aliis quibusdam hodierno die augere constituimus, quos confidimus tales in hoc fastigio insignibus virtutum omnium exemplis presbyteros, ut praeclarum per eos ornamentum collegio vestro accessisse videatur. Illius freti benignitate, qui Nos nullo licet suffragio meritorum Nostrorum, vices suas gerere voluit in terris, cuius lumen opemque supplices imploravimus, firma in spe sumus, iudicium de iis Nostrum exitu ipso comprobatum iri. Dignetur idem clementissimus Dominus res nostras propitius respicere, ut in

reparandis potius damnis, quae commissa infirmitati Nostrae, res utraque publica passa est, sit et ipsis Nobiscum laborandum, quam adeo infestis, ut antea fluctibus obsistendum.

Sunt autem illi:

Franciscus Canali Perusinus archiepiscopus Larissae, unus ex iis, quos in consistorio habito die trigesima septembris anni millesimi octingentesimi trigesimi primi creavimus et in pectore reservavimus.

Aloysius Battaglia Tunvinensis archiepiscopus Pyrgi.

Caietanum Maria Trigona Parisi Plaviensis, archiepiscopus Panormitanus.

Paulus Polidori canonicus Liberianus.

Omnes ut notum est, moribus, religione, rerum experientia atque in personam Nostram et Sanctam hanc Sedem pietate, fide studioque spectatissimi.

Quorum primus doctor fuit iuris canonici in universitate Perusina, tum episcopus Spoletinus, deinde Tiburtinus, denique in Urbe accessitus, secretarius datus est congregationi ad negotia Episcoporum et Regularium. Vir omni optimi pastoris virtute praeditus, officioque perfunctus, sacri iuris cognitione et commissi apud eandem congregationem muneris implendi diligentia praeclaram merito laudem consequutus.

Alter collegii clericorum camerae Nostrae decanus, curator aquarum, idemque rei monetariae praepositus, cuius eximiae virtutes in ordine praelatorum diutissime eluxerunt, et in obeundis muneribus singularis extitit fides, accuratissima diligentia.

Tertius integritate morum, prudentia, verbi Dei ministerio apprime probatus, cuius studii pastoralis testes sunt tum patria ipsa sua, ubi decanus in templo cathedrali curam agens animarum, vicarii apostolici dignitate auctus excelluit, tum ecclesiae Calatahieronensis, et cui nunc praeest archiepiscopus, Panormitana, quam ad sedem ut eum transferremus, eo digniorem ducimus, quo se magis indignum eum detrectans honorem profitebatur.

Quartus antea duarum diocesium vicarius generalis, inde consultor adscitus est ad congregationem Universalis Inquisitionis, Indicis et extraordinariae Negotiis Ecclesiasticis curandis, item congregationis Consistorii collegique vestri et conclavium proximi ac superioris et Concilii adlectus secretarius, idemque datarius Poenitentiariae singulorum, partes officiorum scienter, accurate sancteque in exemplum executus, se se Nobis vobisque, venerabiles fratres, et quot eum noverunt omnibusque mirifice probavit.

Praeter hos autem ad maiorem Dei gloriam et Ecclesiae utilitatem sex alios creare intendimus cardinales, quos tamen gravibus ex cau-

¹ Ex archivio Consistorialis Congregationis, vide Acta Consistorialia ab anno 1832 ad annum 1836 pag. 356.

sis in pectore reservamus arbitrio Nostro quancumque evulgandos.

Quid vobis videtur?

Auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra declaramus S. R. E. presbyterum cardinalem

Franciscum Canali archiepiscopum Larissae.

Creamus item presbyteros cardinales

Aloysium Battaglia archiepiscopum Pyrgi, Caetanum Mariam Trigona Parisi, archiepiscopum Panormi,

Paulum Polidori congregationis Concilii secretarium.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis.

Alios autem sex antea in pectore reservatos adiungimus Nostro arbitrio quancumque evulgandos.

In nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus ✠ sancti. Amen.

CCCLI.

EPISTOLA ENCYCLICA

*Ad omnes patriarchas, primates, archiepiscopos et episcopos*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabiles fratres,
salutem et apostolicam benedictionem.

Singulari Nos affecerant gaudio illustria fidei, obedientiae ac religionis testimonia, quae de exceptis ubique alacriter encyclicis Nostris literis ~~duis~~ die decima quinta augusti anni millesimi octingentesimi trigesimi secundi perfeiebantur, quibus sanam et quam sequi unice fas sit, doctrinam de propositis ibidem capitibus pro Nostri officii munere catholico gregi universo denunciavimus. Nostrum hoc gaudium auxerunt editae in eam rem declarationes a nonnullis ex iis, qui consilia illa opinionumque commenta, de quibus querebamus, probaverant, et eorum fautores defensoresque incaute se gesserant. Agnoscebamus quidem, nondum sublatum malum illud, quod adversus rem et sacram et civilem adhuc conflari, impudentissimi libelli in vulgus dispersi, et tenebricosae quaedam machinationes manifesto portendebant, quas idcirco, missis mense octobri ad venerabilem fratrem episcopum Rhedonensem literis, graviter improbavimus. At anxii Nobis maximeque ea de re sollicitis pergratum sane ac iucundum extitit, illud ipsum, a quo praecipue

id Nobis moeroris inferebatur, missa ad Nos declaratione die decima prima decembris anni superioris, diserte confirmasse, se doctrinam Nostris encyclicis literis traditam unice et absolute sequi, nihilque ab illa alienum aut scripturum se esse aut probaturum. Dilatavimus illico viscera paternae charitatis ad filium, quem Nostris monitis permotum luculentiora in dies documenta daturum fore confidere debueramus, quibus certius constaret, Nostro ipsum iudicio et voce et re paruisse.

Verum, quod vix credibile videbatur, quem tantae benignitatis affectu exceperamus, immemor ipse Nostrae indulgentiae cito e proposito defecit, bonaque illa spes, quae de praeceptionis Nostrae fructu Nos tenuerat, in irritum cessit, ubi primum, celato quidem nomine, sed publicis patefacto monumentis, nuper traditum ab eodem typis atque ubique pervulgatum novimus libellum Gallico idiomate, mole quidem exiguum, pravitate tamen ingentem, cui titulus *Paroles d'un croyant*.

Horruimus sane, venerabiles fratres, vel ex primo oculorum obtutu, auctorisque caecitatem miserati intelleximus, quonam scientia prorumpat, quae non secundum Deum sit, sed secundum mundi elementa. Enimvero contra fidem sua illa declaratione solemniter datam, captiosissimis ipse ut plurimum verborum fictionumque involucris oppugnandam evertendamque suscepit catholicam doctrinam, quam memoratis Nostris literis, tum de debita erga potestates subiectione, tum de arcenda a populis exitiosa *indifferentismi* contagione deque frenis iniiciendis evaganti opinionum sermonumque licentiae, tum demum de damnanda omnimoda conscientiae libertate teterrimaque societatum vel ex cuiuscumque falsae religionis cultoribus, in sacrae et publicae rei perniciem conflatarum conspiratione, pro auctoritate humilitati Nostrae tradita, definivimus.

Refugit sane animus ea perlegere, quibus ibidem auctor vinculum quodlibet fidelitatis subiectionisque erga principes dirumpere conatur, face undequaque perduellionis immissa, qua publici ordinis clades, magistratuum contemptus, legum infractio grassetur, omniaque et sacrae et civilis potestatis elementa convellantur. Hinc novo et iniquo commento potestatem principum, veluti divinae legi infestam, imo opus peccati et Satanae potestatem in calumniae portentum traducit praesidibusque sacrorum easdem ac imperantibus turpitudinis notas inurit ob criminum molitionumque foedus, quo eos somniat inter se adversus populorum iura coniunctos. Neque tanto hoc ausu contentus omnigenam insuper opinionum, sermonum conscientiaeque libertatem obtrudit militibusque ad eam a tyrannide, ut ait, liberan-

¹ Ex Bullario Romano.

dam dimicaturis fausta omnia ac felicia comprecatur, coetus ac consociationes furiali aestu ex universo qua patet orbe advocat, et in tam nefaria consilia urgens atque instans compellit, ut eo etiam ex capite monita praescriptaque Nostra proculcata ab ipso sentiamus.

Piget cuncta hic recensere, quae pessimo hoc impietatis et audaciae faetu ad divina humanaque omnia perturbanda congeruntur. Sed illud praesertim indignationem excitat religionique plane intolerandum est, divinas praescriptiones tantis erroribus adserendis ab auctore afferri et incautis venditari eumque ad populos lege obedientiae solvendo, perinde ac si a Deo missus et inspiratus esset, postquam in sacratissimo Trinitatis augustae nomine praefatus est, sacras scripturas ubique obtendere ipsarumque verba, quae verba Dei sunt, ad prava huiusmodi deliramenta inculcanda callide audacterque detorquere, quo fidentius, uti inquebat sanctus Bernardus « pro luce tenebras offundat, et pro melle, vel potius in melle venenum propinet, novum cudens populis evangelium, aliudque ponens fundamentum praeter id, quod positum est ».

Verum tantam hanc sane doctrinae illatam perniciem silentio dissimulare ab eo vetamur, qui speculatores Nos posuit in Israel, ut de errore illos moneamus, quos auctor et consummator fidei Iesus Nostrae curae concredidit.

Quare auditis nonnullis ex venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. cardinalibus, Motu-Proprio et ex certa scientia deque apostolicae potestatis plenitudine, memoratum librum, cui titulus *Paroles d'un croyant*, quo per impium verbi Dei abusus populi corrumpuntur ad omnis ordinis publici vincula dissolvenda, ad utramque auctoritatem labefactandam, ad seditiones in imperiis, tumultus rebellionisque excitandas, fovendas, roborandas; librum ideo propositiones respective falsas, calumniosas, temerarias, inducentes in anarchiam, contrarias verbo Dei, impias, scandalosas, erroneas, iam ab Ecclesia praesertim Valdenses, Wiclefitas, Hussitas aliisque id generis haereticis damnatas continentem, reprobamus, damnamus ac pro reprobato et damnato in perpetuum haberi volumus atque decernimus.

Vestrum nunc erit, venerabiles fratres, Nostris hisce mandatis, quae rei et sacrae et civilis salus et incolumitas necessario efflagitat, omni contentione obsecundare, ne scriptum istiusmodi e latebris ad exitium emissum eo fiat perniciosius, quo magis vesanae novitatis libidini velificatur, et late ut cancer serpit in populis. Muneris vestri sit, urgere sanam de tanto hoc negotio doctrinam vafritiamque novatorum patefacere acriusque pro christiani gregis custodia vigilare, ut studium religionis, pietas actionum, pax publica floreant et augeantur feliciter. Id sane a vestra fide et ab im-

pensa vestra pro communi bono instantia fidenter opprimur, ut eo iuvante, qui pater est lumen, gratulemur (dicimus cum s. Cypriano) fuisse intellectum errorem, et retusum, et ideo prostratum, quia agnitum atque detectum.

Ceterum lugendum valde est, quoniam probabantur humanae rationis deliramenta, ubi quis novis rebus studeat atque contra apostoli monitum nitatur plus sapere quam oporteat sapere, sibi quae nimium praefidens veritatem quaerendam autemet extra catholicam Ecclesiam, in qua absque vel levissimo erroris coeno ipsa invenitur, quaeque idcirco columna ac firmamentum veritatis appellatur et est. Probe autem intelligitis, venerabiles fratres, Nos hic loqui etiam de fallaci illo haud ita pridem invecto philosophiae systemate plane improbando, quo ex projecta et effrenata novitatum cupiditate veritas, ubi certo consistit, non quaeritur, sanctisque et apostolicis traditionibus posthabitis, doctrinae aliae inanes, futes incertaeque, nec ab Ecclesia probatae adsciscuntur, quibus veritatem ipsam fulciri ac sustineri vanissimi homines perperam arbitrantur.

Dum vero pro delata divinitus Nobis sanae doctrinae cognoscendae, decernendae custodiendaeque cura ac sollicitudine haec scribimus, peracerbum ex filii errore vulnus cordi Nostro inflictum ingemiscimus, neque in summo, quo inde conficimur, moerore spes ulla est consolationis, nisi idem in vias revocetur iustitiae. Levemus idcirco simul oculos et manus ad eum, qui sapientiae dux est et emendator sapientium, ipsumque multa prece rogemus, ut dato illi corde docili et animo magno, quo vocem audiat patris amantissimi et moerentissimi, laeta ab ipso Ecclesiae, laeta ordini vestro, laeta Sanctae huic Sedi, laeta humilitati Nostrae propereantur. Nos certe faustum ac felicem illum ducemus diem, quo filium hunc in se reversionem, paterno sinu complecti Nobis contingat, cuius exemplo magna in spe sumus, fore ut resipiscant ceteri, qui eo auctore in errorem induci potuerunt, adeo ut una apud omnes sit pro publicae et sacrae rei incolumitate consensio doctrinarum, una consiliorum ratio, una actionum studiorumque concordia. Quod tantum bonum ut supplicibus votis Nobiscum a Domino exoretis, abs vestra pastoralis sollicitudine requiramus et expectamus. In id autem operis divinum praesidium adprecantes, auspicem ipsius apostolicam benedictionem vobis gregibusque vestris peramanter impertimur.

Datum Romae apud s. Petrum septimo kalendas iulias anno millesimo octingentesimo trigésimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus statuitur deputatio visitoris apostolici omnium regularium ordinum existentium in Belgio¹.

Dilecto filio
presbytero Francisco Thomae Corselis
adiutori vicarii generalis
Gandavensis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum religiosae familiae non modo christiana, verum civili etiam reipublicae magnum decus atque praesidium afferunt, si earum alumni coelestis vocationis spiritum numquam extinguant, et illustria eorum patrum exempla imitantes, vota quae semel Deo voverunt religiose reddere studeant, atque euntes de virtute in virtutem aemulentur semper charismata meliora; tum apostolici Nostri ministerii munus postulat atque efflagitat, ut summo quidem studio ac vigilantia ea omnia peragenda curemus, quae ad regularem cuiusque religiosae familiae disciplinam tuendam vel instaurandam pertinere posse perspicimus. Hac sane mente singularem paterni Nostri animi curam in omnes religiosas Belgii familias convertentes, aliqua in eas ob tantum temporum motum, damna et incommoda irrepsisse intelleximus, ac propterea ad pristinum regularis disciplinae splendorem illas revocandas cognovimus. Quocirca earumdem religiosarum familiarum bono atque utilitati consulere vehementer optantes, rebus omnibus maturo ac diligenti examine perpensis de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium Negotiis Ecclesiasticis praepositorum consilio, aliquem spectatum atque idoneum ecclesiasticum virum eligere statuimus in visitatorem et delegatum apostolicum omnium et singulorum regularium ordinum, qui in Belgio existunt, quique temporum asperitate extincti, iam ab Apostolica hac Sede probati, ibi iterum sunt instaurandi. Eiusmodi vero grave munus tibi, dilecte fili, quem per similes apostolicas literas hodierno die datas praesulem Nostrum domesticum renuntiavimus, committendum censuimus, ea profecto spe freti, fore ut ob tuam eximiam pietatem, doctrinam atque prudentiam, ea omnia naviter scienterque peragas, quae tibi committenda duxerimus, ac Nostris desideriis cumulatissime respondeas.

Itaque hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, te, dilecte fili, ad Nostrum et huius San-

ctae Sedis beneplacitum in visitatorem et delegatum apostolicum eligimus, constituimus et deputamus omnium et singulorum regularium ordinum, qui in praesentia in Belgio extant, quique sublati et ab hac Apostolica Sede probati ibi sunt restituendi, cuiusque regulae sint atque instituti. Quamobrem tibi non solum omnes et singulas facultates concedimus atque impertimur, quae huiusmodi propriae sunt muneris, verum etiam eas omnes tribuimus facultates, quibus supremi moderatores seu generales cuiusque regularis ordinis pollent atque fruuntur. Ut autem huiusmodi munere facilius perfungi possis, tibi etiam facultatem facimus, cuius vi alios ecclesiasticos viros probitate, scientia, prudentia spectatos eligere valeas, qui convistoris munere honestati auxiliariam tibi operam praebeant et sacrae visitationis opus tecum conficiant. Ac propterea eadem auctoritate Nostra apostolica omnibus et singulis regularibus in Belgio existentibus, vel instaurandis etiam superioribus eorumque officialibus cuiuslibet sint gradus vel instituti in virtute sanctae obedientiae praecipimus atque mandamus, ut te in Nostrum visitatorem et delegatum apostolicum agnoscant, excipiant tibi quae debitum praestent obsequium ac diligenter obediunt, sublata cuilibet ex superioribus cuiusque regularis ordinis generalibus potestate quidpiam per se vel per alios, sive scriptis sive voce mandandi, consulendi, decernendi, quod retardare vel imminuere, vel quomodolibet directe aut indirecte tenuare possit huius visitationis et delegationis apostolicae effectum. Volumus enim et mandamus, ut eiusmodi visitatione et apostolica delegatione durante omnium superiorum etiam maiorum et definitorii seu consultationis provinciae auctoritas interdicta sit, qua auctoritate, te tuosque convitatores per idem tempus frui atque potiri iubemus. Omnes vero facultates, quae hisce continentur literis exerceri poterunt quamdiu visitatio et apostolica haec delegatio durabit, ea enim expleta, ipsae quoque facultates finem omnino habebunt. Denique volumus, ut acta omnia huius visitationis, opera alicuius publici scribae a te eligendi seu tabularii scripto mandentur, utque eadem acta quum visitatio et apostolica delegatio confecta fuerit, vel etiam ante, si ita Nobis Nostrisque successoribus videbitur, huic Apostolicae Sedi tradenda et mittenda cures.

Haec volumus, statuimus, praecipimus atque mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscunque iudices ordinarios et delegatos etiam cau-

¹ Ex Bullario Romano.

sarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non cuiuslibet regularis ordinis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Volumus demum ut praesentium literarum exemplis etiam impressis, manu tua tamen subscriptis ac signo munitis, eadem prorsus in disceptationibus quoque iudicialibus fides habeatur, quae hisce Nostreis literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima iunii millesimo octingentesimo trigésimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus datur facultas societati Laniorum Urbisem phyteuticandi nonnullas domos in urbe positas*¹.

Venerabili fratri Nostro
episcopo Portuensi sanctae Rufinae
et Centumcellarum
Sanctae Romanae Ecclesiae
cardinali Galleffi protectori sodalitatis
Laniorum urbis

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater Noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curarunt dilecti filii primicerius et heteriarchiae sodalitatis Laniorum

Urbis, ad eandem sodalitatem aliquas domos pertinere, quarum duae extant in platea aedis Deiparae, cui a Quercu nomen, sacrae, et praeseferunt numeros 18 et 27, alia in via *Balestrari* sita, numeris infrascripta 27 et 33, alia in vico, qui a Lillio titulum habet, numeris notata 7 et 9, alia demum existit in via, quae a Ventis appellatur, cui appicti sunt numeri 9 et 10. Cum autem eidem sodalitati vel maxime utile sit omnes commemoratas domos in emphyteusim tradere, et repertus fuerit dilectus filius Ioseph Ceccarelli advocatus, qui eiusmodi emphyteusim ad lineam masculinam tantum in infinitum transferendam ineundi cupidus annum obtulit canonem scutatorum quatuor centum omni onere immunem, atque utilia etiam pacta recipit, ac fundos, ut tutum sit onerum implementum hypothecae subiicere non recusat, iccirco supplici cum prece a Nobis postulant, ut ad eiusmodi contractum ineundum apostolicam Nostram veniam atque opem largiri velimus.

Nos igitur omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum consilio, tibi, venerabilis frater Noster, qui commemoratae sodalitatis protector existis, eas partes imponimus atque mandamus, ut si ita se res habeant, prout expositae, ac postquam compereris eiusmodi contractum in evidentem illius sodalitatis utilitatem cedere auctoritate Nostra apostolica facultatem facias, cuius praesidio illa emphyteusis ad lineam masculinam tantum in infinitum transferenda iniri queat pacto canone et proficuis conditionibus de quibus habita mentio est. Quo quidem de canone cavebis, ut pendatur liber et expers omnino onerum omnium, quae ordinaria sint vel extraordinaria, quaeque sive rebus sive personis imposita sunt vel imponuntur, atque inter earum domorum onera praecipuum ducatur. Mandabis autem pro solutione canonis et aliis implendis oneribus dari ab emphyteuta fideiussionem idoneam, vel canoni illi et aliis oneribus alium praeterea fundum aut fundos subiici ac super illis hypothecam excipi eamque hypothecam publicis libris inscribi. Curabis etiam, ut domus omnes et singulae, quae ad sodalitatem pertinent quaeque in emphyteusim traditae earumque fines vel diligentissime demonstrantur in solemnibus tabulis hoc de contractu a publico scriba conficiendis,

¹ Ex Bullario Romano.

atque illis inseratur domuum omnium accurata linearis descriptio, quam plantam appellari mos est. Denique contractum munies illis omnibus conditionibus, quas vel acta oblationis habent, vel ex consuetudine huiusmodi contractibus addi oportet.

Haec concedimus atque mandamus non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* ac Pauli II aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum *de rebus Ecclesiae non alienandis* aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus vero, ut quomodocumque cessante emphyteusi praedicta, illico emphyteutici fundi adiunctis cum rebus et iuribus ad sodalitatem revertantur, eaque cedant solo, per quae fundi meliores fuerint effecti, quin renovatio concessionis eiusmodi a quoquam sub quovis praetextu et causa peti vel praetendi possit.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima iunii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLIV.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis cathedralis ecclesiae Andriensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Qui episcopi senatum constituunt quique in aede principe extollunt manus suas in sancta et communi quodam cum caelestibus spiritibus munere laudes divinas persolvunt, singulari semper benevolentia a Romanis Pontificibus affecti fuere, atque interdum peculiaribus etiam beneficiis aucti, ut quanto dignitatis et honoris gradu ceteris praestant, tanto virtutum ornatu praelucere studeant et non levi ad pietatem incitamento omnibus omnino sint. Hinc est, quod fel. rec. Benedictus XIV praedecessor Noster apostolicis literis plumbeo sigillo munitis ac datis die vigesima tertia iulii anno millesimo septingentesimo quadragesimo sexto amplissimum canonicorum collegium cathedralis ecclesiae Andriensis nonnullis insignibus, quemadmodum eo in diplomate expressa sunt, apostolica indulgentia donavit.

Nos vero ad cathedram apostolorum principis nullo Nostro merito, sed divino solum consilio regendam evecti, enixis precibus, quas

venerabilis frater Ioseph Andriensis gregis pastor a Nobis constitutus Nobis obtulit permoti, eidem ipsi canonicorum collegio, quod sexaginta constat canonicis et quatuordecim mansionariis nuncupatis, insignia quibus utrique iam instructi confirmare aliaque canonicis ornamenta conferre decrevimus. Quod quidem eo libentius impertiendum duximus, certa spe freti, fore ut singuli quique in illud cooptati maiori religionis ac pietatis laude splendescere videantur ac pro viribus praeseferre conentur lapides sanctuarii electos et lucernas arduas super candelabrum collucentes.

Singulari ergo beneficentiae Nostrae testimonio omnes et singulos, quibus hae literae favent, complecti volentes eosque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica canonicis cathedralis ecclesiae Andriensis insignia a commemorato praedecessore Nostro Benedicto suis literis illi canonicorum collegio tributa; mansionariis autem ea, quibus in praesentia utuntur, nempe rocchetum et palliolum seu mozzetam cum cucullo sericam coloris coccinei in perpetuum approbamus et confirmamus. Praeterea eadem auctoritate Nostra concedimus et indulgemus, ut posthac dignitates tantum et canonici cathedralis ecclesiae Andriensis eorumque successores, praeter alias sacras vestes diebus per annum solemnioribus talem vestem laneam exilis rasaque texturae (vulgo saia) violacei coloris more urbanorum antistitum seu domesticorum praesulum ad talos replicatam deferre libere et licite possint, atque hisce solummodo diebus illa uti, ea plane ratione, qua aliis choralibus indumentis uti fas est. Demum iis ipsis dignitatibus et canonicis pari auctoritate Nostra impertimur, ut caligas et clericalem torquem violacei coloris possint induere, utque inferiori orbe galeri purpureum torulum circumdent toruloque villum eiusdem coloris addant, nullo aureo filo intextum, dummodo tamen limites istius Andriensis dioecesis nunquam praetergrediantur.

Haec concedimus atque praecipimus, decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

¹ Ex Bullario Romano.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae cathedralis ecclesiae eiusque capituli etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLV.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegialis Beatae Mariae ab Angelo salutatae civitatis Andriensis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Sacrorum inter indumentorum insignia ad dignitatem divinis officiis comparandam et pietatem christiano populo infundendam pie salubriterque instituta, interdum Apostolica haec Sedes in more habuit quaedam iis conferre viris, qui ministerio ecclesiarum aliqua celebritatis laude praestantium sedulo perfunguntur, ut et ipsis ecclesiis decus addatur eorumque administri insignioribus vestibus ornati extrinsecus ad interiora excitentur ornamenta virtutum, quibus tum in conspectu Altissimi, qui corda intuetur, purius adstare, tum oculo plebis, cui morum exemplo esse debent, sanctius in dies satagant apparere.

Hinc quum acceperimus a venerabile fratre Iosepho, qui nuper Andriensem ecclesiam moderandam suscepit, ac pro catholicae religionis bono electos sanctuarii lapides divini ministerii studio fervere vehementer exoptat, in urbe Andria collegialem esse ecclesiam, cui titulo Beatae Mariae Virginis ab Angelo salutatae, si-

bique in votis esse, ut qui eodem in templo Deo cultum impendunt, quo meliora in dies aemulentur charismata, praeter insignia, quibus iam legitima auctoritate aucti, aliis quoque decorentur ornamentis, non possumus, quin eius precibus benigne annuamus.

Omnes ergo et singulos quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut Andriensis collegialis ecclesiae Beatae Mariae Virginis ab Angelo salutatae dignitas, quae unica est ac prior dicitur, et presbyteri participantes canonici appellati itemque eorum successores in perpetuum non solum choralibus indumentis, quibus in praesentia utuntur, nempe cappa magna cuniculorum pellibus exornata, et cui subsutus sit pannus coloris rosarum rocchetto imponenda, uti eis liceat, verum etiam villum in pileo, tibialia et clericalem torquem violacei coloris possint induere atque huiusmodi insignia intra limites tantum istius Andriensis dioeceseos deferre.

Haec volumus atque impertimur, decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri atque obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium*, aliisque apostolicis ac in universalibus, nec non commemoratae collegialis ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ex Bullario Romano.

CCCLVI.

INDULTUM

*Quo fit concessio novorum indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae s. Nicolai civitatis Andriensis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum indulgentia Pontificum pecularia ornamenta aliquando illis tribuit, qui Deo laudes conspicuis in templis persolvunt, ut externa decora adepti magis illi contentur internis virtutibus enitere et ad sacra ministeria accurate implenda benignitatis etiam apostolicae incitamento impellantur.

Quum igitur in civitate Andria collegialis extet ecclesia a s. Nicolao nomen habens, quae in Dei cultum assiduam impendit operam, quumque venerabilis frater Ioseph dioecesis Andriensis episcopus, qui in gregis nuper sibi concrediti regimine nihil potius habet, quam ut splendor domus Dei vigeat in dies et locus habitationis gloriae eius sanctificetur, a Nobis humili enixaque prece postulaverit, ut ad excitandum magis magisque illi collegiali ecclesiae addictorum studium in sacris obeundis ministeriis, eosdem ipsos, praeter insignia legitima auctoritate iam relata, aliis quoque ornamentis decorare velimus, alacri libentique animo eius votis obsecundamus.

Nos igitur huic collegiali ecclesiae s. Nicolai civitatis Andriensis peculiare benevolentiae Nostrae testimonium edere cupientes, eosque omnes et singulos a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica concedimus et indulgemus, ut in posterum eiusdem ecclesiae presbyteri participantibus, vel dignitates vel canonici appellati, eorumque successores perpetuo non solum choralibus indumentis, quibus modo utuntur, nempe cappa magna cuniculorum pellibus exornata et cui subsutus sit pannus coloris rosarum rocchetto imponenda uti eis liceat, verum etiam villum in pileo, tibialia et clericalem torquem violacei coloris possint induere, atque huiusmodi insignia intra limites tantum istius Andriensis dioeceseos deferre.

Haec volumus atque impertimur, decernentes hasce literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri atque obtinere, et eorum causa, quae expressa sunt, hoc futurisque tem-

poribus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* aliisque apostolicis ac in universalibus, nec non commemoratae collegialis ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fratribus Dominico et Aloisio Rosa, eorumque masculinis descenditibus civitatis Castellanae datur titulus comitis*².

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Romanus Pontifex, cui nihil gratius, nihil iucundius, nihil potius esse potest, quam omnes ad virtutis amorem et religionis studium summo opere excitare, solet profecto nobilitatis titulos iis potissimum tribuere viris, qui huic Petri Cathedrae adhaerentes, morum probitate, vitae integritate praestare conantur, ut ipsi quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum ornatu magis magisque praeferant aliisque eximia imitanda praebeant exempla.

Itaque cum gravissimis ex testimoniis Nobis innotuerit dilectos filios Dominicum et Aloisium germanos fratres, quorum alter iam praefectus equitum primae centuriae copiarum provincialium Latii et Sabinae atque eiusdem civitatis Castellanae praepositus tabellariorum et cursus publici, atque eorum nepotes Caesarem et Paulum Antonvisi Rosa patricos civitatis Castellanae, amplo patrimonio pollentes, singu-

¹ Ex Bullario Romano.² Ex eodem Bullario.

lari pietatis et religionis laude florentes iisque omnibus ornatos dotibus, quae ad praeclaros viros efficiendos requiruntur, eximia in Nos atque hanc Apostolicam Sedem fidei et observantiae specimina difficillimis etiam temporibus praebuisse, iccirco alacri libentique animo iisdem praecipuum Nostrae benevolentiae testimonium tribuendum censuimus.

Ut igitur commemorata familia Antonvisi Rosa, civitatis Castellanae, maiore fulgeat honore, eosdem dilectos filios Dominicum et Aloisium eorumque nepotes Caesarem et Paulum atque ipsius Caesaris primogenitos legitimos et naturales, dummodo in catholica religione perseverent, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, comites dicimus ac renuntiamus atque ipsis concedimus, ut eiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellentur et singulis quibusque iuribus, honoribus, praerogativis cum hoc titulo coniunctis uti et frui possint, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt et poterunt.

Non obstantibus, constitutionibus et sanctionibus apostolicis caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus concedit titulum archisodalitatis, cum facultate aggregandi, sodalitis sanctissimae Trinitatis oppidi Pescopennatarii, dioecesis Triventinae¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Piorum hominum societates ad fovendum Dei cultum atque ad christianae charitatis opera exercenda provido consilio institutas, decet sane pontificiae beneficentiae muneribus large effusaque donari.

Quum itaque moderatores et sodales sanctissimae Trinitatis et Mortuorum in oppido Pescopennataro istius Triventinae dioecesis, quemadmodum Nobis exponendum curarunt, impense cupiant, eorum sodalitatem rite erectam, quae tot tantasque curas summa cum laude in Dei honorem atque animarum utilitatem alacriter impendit, archisodalitatis nomine a Nobis

insigniri, haud gravate inducimur eorum ut precibus obsecundemus.

Nos igitur ad augendum istius sodalitatis decus omni studio incumbentes atque oratores aliosque quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de consensu etiam venerabilis fratris Antonii episcopi Triventini, sodalitatem, de qua agitur, archisodalitatis titulo, apostolica auctoritate Nostra, perpetuo decoramus. Illique propterea omnia et singula iura, privilegia, honores, indulta voce quavis designanda, quibus aliae archisodalitates ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur vel uti et frui possunt ac poterunt, concedimus ac indulgemus. Heteriarchis vero aliisque moderatoribus istius sodalitatis in archisodalitatis honorem evectae, eadem auctoritate Nostra, in perpetuum facultatem facimus, cuius ope alia quaecumque sodalitia eiusdem nominis et instituti extra urbem ubilibet constituta praedictae archisodalitati, servata tamen forma constitutionis fel. rec. Clementis VIII praedecessoris Nostri edita aggregare seu adscribere libere et licite possint atque cum illis singulas quasque indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, quibus ipsa pollet, communicare.

Haec volumus atque elargimur, decernentes item hasce literas firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non quatenus opus sit, eiusdem sodalitatis etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ex Bullario Romano.

CCCLIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit beatificatio venerabilis servi Dei
Sebastiani Valfre congregationis Oratorii
s. Philippi Nerii*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Caelestis agricola, Deus totius consolationis, qui terribilis et fortis, iustus et misericors omnes homines vult salvos fieri, electam vineam suam, quae est Ecclesia, benigno lumine de caelo continenter prospiciens et contra impios inimici hominis superseminantis zizania conatus atque hostiles immanis belluae impetus admirabili potentia ac firmissimo praesidio defendens, numquam profecto desinit egregius in eam operarios mittere, ne succrescentibus spinis et saeviente Satana, portio Domini desiderabilis in dissipationem et desertum convertatur. In universo enim, qua late patet, terrarum orbe, ex omnibus quidem gentibus, populis et linguis misericordiarum pater eiusmodi eximios semper excitavit cultores, qui humilitatem Christi crucis edocti et charitatis igne inflammati, accincti gladio spiritus, quod est verbum Dei, induti lorica fidei, galea tecti salutis et scuto inexpugnabili aequitatis, singulari constantia invictae animi fortitudine, neglectis mundi illecebris, maxima quaeque obeuntes pericula et acriter se morti offerentes, nihil inausum nihilque intentatum reliquerunt, ut qua sol habitabiles illustrat oras, Dei gloriam amplificarent et ignorantiae tenebras evangelicae legis praedicatione depellerent, populos et gentes ad verae sapientiae et vitae lumen excitarent atque ad aeternam assequendam salutem qua voce, qua opere, qua exemplo perducerent. Quamobrem catholica mater Ecclesia praestantissimos huiusmodi homines, utpote carissimos filios, quos instituit ad fidem, armavit ad pugnam, erudivit ad coronam et transmisit astris caelium, peculiari semper honore et veneratione dignos, iure meritoque existimavit.

Clarissimos inter plurimosque viros, qui magnam catholicae Ecclesiae famam compararunt atque amplissimum caelestis agricolae campum summa cura, studio et labore excoluerunt et ad aeternam beatamque patriam evolarunt, mirandum in modum emicat atque refulget venerabilis Dei servus Sebastianus Valfre, quem ex inclyta congregatione Oratorii s. Philippi Nerii christianae religionis bono ac animarum saluti natum, splendoribus et triumphalibus laetitiae coronis in caelesti Hierusalem circumdatum esse conspicimus. Nos equidem in suprema mi-

lantis Ecclesiae specula et sublimi religionis arce, nullis certe Nostris promeritis, sed arcano divinae providentiae consilio collocati, vehementer gaudemus sanctaque in Domino exultatione replemur, ita efflagitantibus meritis atque virtutibus, quibus refulsit, caelestes in terris beatorum honores illi decernere, qui mira humilitate contempsit humanos. Sebastianus itaque ex optimis parentibus Ioanne Baptista Valfre et Argentina Manzona septimo idus martias anno a reparata salute millesimo sexcentesimo vigesimo nono in oppido Verduno Albae Pompeiae dioeceseos natus atque ipso natali die lustralibus aquis catholico ritu ablatus, vel a prima ipsa aetatula eximia futurae sanctitatis argumenta praebuit. Nihil enim ei aliud iucundius, nihil potius unquam fuit, quam pietatem atque modestiam ex animo colere, precationi instare, sui in Deiparam virginem et Christum in eucharistia latentem cultus atque amoris significationes, quas posset maximas exhibere, egenos et calamitosos summa benevolentia prosequi et singula quaeque religionis officia incredibili ardore obire. Ab ipso adolescentiae flore in sortem Domini vocatus; adversantium parentum voluntate devicta, ecclesiasticae militiae nomen dedit et studiorum curriculo maximo cum progressu naviter scienterque exacto, doctoris laurea insignitus, virtutum omnium splendore coruscare coepit. Maiore vero semper in dies desiderio flagrans, se totum Deo et animarum saluti devovendi, congregationem Oratorii s. Philippi Nerii Augustae Taurinorum ingreditur, cuius congregationis ea in urbe, ubi semper moratus, pene fundator et parens merito atque optimo iure dictus et habitus. Namque illam proprio templo, aedibus, censu, viris carentem invenit, ei rebus omnibus quam cumulatissime instructam reliquit. Ubi vero eam congregationem attigit, licet adhuc levita in animarum salutem procurandam incumbens, verbi Dei praeconio et caelestium rerum commentatione christianam plebem fidei dogmata edocere atque ad omnia religionis instituta et documenta erudire numquam omisit. Sacerdotio initiatus charitatis igne aestuans, s. Philippi Nerii in omni vitae parte vestigia premens eiusque illustria aemulatus exempla, omnibus omnia factus, ut omnes Christo lucrificeret, eo semper spectavit, ut Dei gloriam proferret et animarum bono omni contentione prospiceret. In qua cogitatione semper defixus, commodi, quietis ac vitae ipsius negligens et pene immemor novas quotidie investigabat animas iuvandi rationes, omnibus semper intentus quasi singulis, atque ita singulis quasi universis. Namque omnes cuiusque sexus, aetatis, ordinis, conditionis, et sacris concionibus, et piis colloquiis, et sacramentorum praesertim administratione,

¹ Ex Bullario Romano.

ac multiformis gratiae Dei dispensatione, non modo christianae fidei documentis patienter admodum atque amanter instituere, verum ab venenatis etiam pascuis abducere; ad salutaria propellere, ad omnem virtutem morumque disciplinam fingere atque ad Dei amorem inflammare diu noctuque studebat. Quod ut facilius consequi posset scriptis etiam adlaboravit; nam quaedam opuscula plena religionis, plena pietatis ad militum praesertim ac rudium hominum et in vincula conectorum virtutem fovendam moresque informandos vel maxime accommodata literis mandavit. Quos autem in vitiis atque flagitiis misere haerere noscebat, nulla interposita mora, eos inquirere ac pene aucupari et paterna charitate arguere, obsecrare, obtestari, urgere solebat, ne divina vellent diutius longanimitate abuti, sed tandem reverterentur ad cor. Mirum profecto est quot e vitiorum coeno ad salutis tramitem revocarit atque haeretica etiam pravitate infectos et iudaica perfidia obfirmatos ad Ecclesiae gremium et Christi castra deduxerit, atque a daemonis faucibus ereptos, Deo reddiderit. Ne quid vero aegrotantibus in vitae praesertim discrimine subsidii deesset, ad omnes eo in periculo positos ne vocatus quidem, interdiu noctuque accurrebat. Quocirca Augustae Taurinorum valetudinaria, nosocomia, pauperum tuguria, tabernas, casas, licet sordibus situque horridas semper lustrabat, tantoque in abiectos et calamitosos rapiebatur amore, ut nec horae importunitas, nec morborum contagio, nec odorum foeditas ipsum deterrerent vel impedirent, quominus omnia morituris praestaret christianae charitatis officia atque adiumenta salutis. Pauperes tum praesens reficere ac recreare, tum eorum inopiam medicamentis, cibariis eleemosynaque mirifice levare solebat. Eodem iuvandi animas ardore, feminas in voluptatum luto misere infixas ad pudicam vitam traducere eisque consulere, ne peccati consuetudine aut egestatis causa ad ingenium redirent; virgines et puellas ab omni periculo eripere illisque adiumenta parare numquam destitit. Tanta autem in pauperes vel a teneris unguiculis beneficentia excelluit, ut miseros omnes in oculis gerens se ipso cariores semper habuerit. « Quasi omnium pater vivebat omnibus, deerat nemini, expanso omnibus gremio pietatis. De quacumque tribulatione clamaretur ad eum, propriam reputabat » (s. Bernard. serm. 2 de Malachia). Omnes enim humanitatis et misericordiae sensus indutus, nulum profecto est christianae liberalitatis ac providentiae genus, quod ipse indigentibus et quovis incommodo pressis, pro re et tempore non exhibuerit. Equidem enumerari vix possunt familiae e pristino dignitatis ac splendoris gradu deiectae et emendicare erubescerent ab eo enutritae, tributa virorum coenobiis et sacrarum virginum gynaeceis subsidia, quotidiana aegro-

tantibus et carcere inclusis impertita alimenta, collatae virginibus dotes, puellae periclitantes in tuto positae, ingentes in pauperes erogatae pecuniae, maxima cuiusque generis viduis atque pupillis comparata auxilia aliaque omnia heroicae illius monumenta charitatis. Quae admirabilis eius in pauperes liberalitas atque omnes iuvandi charitas Augustae Taurinorum minime circumscripta limitibus, ad singulas Galliae Cisalpiniae et Sabaudiae provincias ita pervasit, ut ab omnibus tutissimum miserorum perfugium et incomparabilis eorum pater fuerit dictus et celebratus. Omnium vero virtutum ornatu ac potissimum in Deum amore et insigni humilitate, patientia, castitate, corporis afflictatione adeo refulsit, ut nihil supra. Pluribus etiam gratiarum charismatis a Deo ornatus; siquidem et prodigia edere et animorum arcana penitus cognoscere et futura praenuntiare et caelestibus alloquiis perfrui, atque a sensibus abstractus in divinarum rerum contemplationem tota mente rapi atque etiam humo sublimis efferri visus est. Nihil itaque mirum, si rec. mem. Innocentius XII et Clemens XI, Romani Pontifices, et Carolus-Emmanuel II et Victorius Amadeus Sardiniae reges illustres Dei servum tot virtutibus clarum carissimum semper habuerint, et tam praeclare tamque magnifice de eo senserint, ut ad amplissimas illum Ecclesiae dignitates evehere vellent, quas ipse miro humilitatis certamine declinare et defugere studuit, atque inclita Augusta Taurinorum urbs eum tam optime de se meritum singulari veneratione veluti suum apostolum omni quidem tempore coluerit et praedicarit. Iam vero tot tantisque cumulatus meritis caelo maturus Sebastianus, annos octuaginta, menses decem et dies viginti et unum natus, intermisso numquam animarum salutis studio, gravi morbo correptus, omnibus religionis mysteriis rite expiatus, postquam sodales suos ad omnes virtutes ac praesertim caritatem fuerat adhortatus, ipsis moerentibus et tota Augustae Taurinorum urbe ploratu, lamentis et planctibus personante, tertio kalendas februarias anno millesimo septingentesimo decimo ad caelestem patriam evolavit, eam gloriae accepturus coronam, quam ei Dominus paraverat in aeternum.

Cum autem illius sanctitatis fama multis probata prodigiis in die percrebuerit, causa de more ad congregationem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, Sacris Ritibus praepositorum, de virtutibus delata, fel. rec. Pius VI praedecessor Noster solemnibus decretis pridie idus aprilis anno millesimo septingentesimo octuagesimo quarto edito, easdem in gradu heroico constitutas declaravit. Postmodum vero de miraculis, quae ad eius sanctitatem hominibus significandam, eo suffragante, a Deo edita dicebantur, actum est, quorum duo prae ce-

teris ab eadem Sacrorum Rituum congregatione iterum ac tertio consueta lance librata, perspecta atque discussa rec. mem. Pius VIII decessor Noster decreto septimo kalendas iunii anno millesimo octingentesimo trigesimo emisso approbavit. Nos itaque omnibus christifidelibus, iis praecipue, qui divino ministerio se manciparunt, tot illustria virtutum exempla palam proponere cupientes, rebus omnibus iterum accuratissimo examine perpensis ac de more librat, tanti viri honorem et venerationem, in hac praesertim temporum asperitate, ad maiorem Dei gloriam, quantum in Nobis est, promovere decrevimus. Namque eadem congregatio coram Nobis sexto kalendas maii anno millesimo octingentesimo trigesimo primo coacta, auditis etiam consultorum suffragiis, uno spiritu unaque voce censuit posse, quum Nobis videretur, commemoratum Dei servum *Beatum* declarari cum omnibus indultis, donec sollemnis eius peragatur canonizatio.

Nos igitur piis enixisque precibus presbyterorum congregationis Oratorii s. Philippi Nerii, cleri populique Taurinensis, atque in primis carissimi in Christo filii Nostri Sardiniae regis illustris et dilecti filii Ioannis Calleri presbyteri eiusdem congregationis Oratorii hic in urbe huius causae postulantis permoti, ex commemoratae cardinalium congregationis consilio et assensu, auctoritate Nostra apostolica, harum litterarum vi, facultatem facimus atque impertimur, ut idem Dei servus Sebastianus Valfrè presbyter congregationis Oratorii s. Philippi Nerii *Beati* nomine deinceps nuncupetur eiusque corpus et reliquiae (non tamen in solemnibus supplicationibus deferendae) publicae fidelium venerationi exponantur, imagines quoque radiis seu splendoribus exornentur. Praeterea eadem auctoritate Nostra concedimus, ut de eo recitetur quotannis officium et missa de Communi Confessoris non Pontificis cum orationibus propriis a Nobis approbatis, iuxta rubricas missalis et breviarii Romani. Eiusmodi vero officii recitationem missaeque celebrationem fieri concedimus dumtaxat Augustae Taurinorum atque in eius dioecesi et in dioecesi Albensi, in qua ortum duxit, itemque omnibus in templis ubi congregatio Oratorii s. Philippi Nerii instituta reperitur, die trigesima ianuarii eius mortis anniversaria, ab omnibus christifidelibus tam saecularibus quam regularibus, qui ad horas canonicas tenentur. Et quantum ad missas attinet, etiam ab omnibus sacerdotibus ad ecclesias, in quibus festum peragetur, confluentibus. Demum concedimus atque indulgemus, ut anno ab hisce literis datis primo sollemnia beatificationis servi Dei Sebastiani Valfrè in templis dioecesium et congregationis, de quibus iam habita mentio est, celebrentur cum officio et sacris, seu missis duplicis maioris ritus, quod quidem fieri praecipimus die ab ordinariis sa-

cris praesidibus indicenda, ac postquam ea sollemnia in basilica Nostra Vaticana fuerint expleta, cui Nos sacrae pompae diem trigesimam primam mensis augusti huius anni statuimus.

Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac decretis de non cultu editis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut harum litterarum exemplis etiam impressis, dummodo manu secretarii praedictae congregationis subscripta sint et sigillo praemunita, eadem prorsus in discepcionibus quoque iudicialibus fides habeatur, quae Nostrae voluntatis significationi hisce literis ostensis haberetur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima quinta iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

TAURINENSIS

Beatificationis

Venerabilis servi Dei

SEBASTIANI VALFRÈ

Presbyteri congregationis Oratorii.

Oratio

Da nobis, quaesumus Domine, ita pro animarum subsidio in tua dilectione manere, sicut beatum Sebastianum confessorem tuum ad multorum salutem novum tibi sacerdotem fidelem suscitasti. Per Dominum nostrum etc.

Secreta

Beati Sebastiani confessoris tui, Domine, vestigiis inhaerentes, fac nos sacri altaris mysterium et pura tractare manu, et digno prosequi pia devotionis affectu. Per Dominum nostrum etc.

Postcommunio

Vitali, Domine, sacramentò refecti, beati Sebastiani confessoris tui meritis ita nos protegente confirma, ut quibus dedisti gratiam largiaris et gloriam. Per Dominum nostrum etc.

Decretum

Expediendae quamprimum quum sint literae apostolicae in forma *Brevis* ad effectum deveniendi ad sollemnia beatificationis venerabilis servi Dei Sebastiani Valfrè presbyteri congregationis Oratorii sancti Philippi Nerii Taurinensis in patriarchali Vaticana basilica peragenda, debent in hisce ex maiorum praescripto et Sacrorum Rituum congregationis praxi inseri orationes propriae ad Beati honorem in officio ac missa de communi legendae ab iis, quibus recensito in brevi huiusmodi indultum conceditur. Superscriptas idcirco orationes proprias

ab eſmo et rſmo domino cardinali Carolo Maria Pedicini episcopo Praenestino ac eidem sacrae congregationi praefecto una cum rev. patre domino Virgilio Pescetelli sanctae fidei promotore meque infrascripto secretario revisas, sanctissimus dominus noster Gregorius XVI pontifex maximus, supplicante rev. patre Ioanne Callerii sacerdote congregationis Oratorii causaeque huiusmodi postulatore eodemque eſmo et rſmo domino cardinali praefecto referente, adprobavit, atque ab omnibus, quibus officium et missa in honorem praedicti beati concessa sunt, post sequutam illius beatificationem legi ac recitari posse concessit. Die vigesima quinta aprilis millesimo octingentesimo trigesimo quarto.

C. M. ep. Praenest. card. PEDICINUS
S. R. C. praef.

Loco ✠ sigilli

I. G. Fatati S. R. C. secret.

CCCLX.

INDULTUM

Quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae cathedralis Liburnensis civitatis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices praecipua beneficentiae munera et peculiaria ornamenta iis praesertim ecclesiasticis viris, qui conspicuis in templis laudes Deo persolvunt eo sane consilio semper tribuenda existimarunt, ut ipsi aeterna decora adepti, magis magisque virtutum omnium splendore praefulgeant atque alacres in excubiis Domini in Dei gloriam amplificandam atque in animarum salutem procurandam qua opere, qua verbo, qua exemplo summopere incumbant.

Exponendum Nobis curavit venerabilis frater Raphael de Ghantuz Cubbe, hodiernus episcopus Liburnensis, canonicorum collegium cathedralis templi Labronis, sacra trabea, seu cappa magna nigricantibus pellibus ornata, uti. Cum autem ipse eiusdem cathedralis templi decus et canonicorum dignitatem augere vel maxime exoptet, iccirco eius esset in votis illius templi canonicos cappam magnam hyemali tempore mustelae alpinae pellibus ornata, vulgo armellino, aestivo autem eamdem simplicem violacei coloris levissimo serico purpureo panno subsutam induere atque etiam collare eiusdem vio-

lacei coloris gestare posse. Quamobrem supplex Nos adiit, ut eiusmodi insignia illi canonico-rum collegio perpetuum in modum concedere velimus. Nos vero, quibus nihil potius, quam ecclesiarum honori prospicere, eidem venerabili fratri rem gratam facere cupientes, illius desideriis quam libentissime annuere censuimus.

Itaque omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, harum literarum vi, concedimus et indulgemus, ut omnes et singuli cathedralis templi Labronis canonici, qui modo sunt quique in posterum futuri collare violacei coloris semper gestare possint et loco cappae, quam antea deferebant, sacram trabeam seu cappam magnam hiberno tempore mustelae alpinae pellibus ornata, aestivo vero eamdem sine pellibus violacei tamen coloris ac levissimo serico purpureo panno subsutam induere libere et licite valeant tam in choro et comitiis seu ut dici solet in capitulis, quam deliberationis causa coguntur, quam in sacris supplicationibus aliisque omnibus collegii canonicorum publicis functionibus.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. record. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate roboratis statutis consuetudinibus caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima nona iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ex Bullario Romano.

CCCLXI.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

KALENDIS AUGUSTI

MILLESIMO OCTINGENTESIMO TRIGESIMO QUARTO.

Asperam et calamitosam Ecclesiae atque Apostolicae Sedis conditionem vehementer dolet. — Mala in Lusitaniae regno quotidie ingravescentia, crebrasque iniurias Catholicae Religioni eiusque sacris ministris a Gubernio illatas, commemorat. — Praecipue tristatur quod ipsa Ecclesiae labefactetur constitutio, nihilque tam sanctum sit ac religiosum quod profanis manibus non violatum subversumque relinquatur. — Hinc decreta omnia a praedicto gubernio in Religionis, Ecclesiae ac Sedis Apostolicae detrimentum prolata reprobant, damnant, irrita prorsus ac nulla declarat. — Supplicibus tandem votis Patrem misericordiarum deprecatur, ut Ecclesiae inimicos in viam veritatis et iustitiae dignetur reducere.¹

Venerabiles fratres

Cum pro pastoralis Nostra sollicitudine gravissime illa feremus, quae vobis ex hoc ipso loco die trigesima septembris anni proximi facta Olyssipone per gubernium illic mense iulio eiusdem anni exeunte constitutum dolentes exposuimus; nihil magis optabamus, quam ut aliquid tandem nuntiare in coetu vestro Nobis liceret, quod ad Nostrum vestrosque animos doloris Nostri participes aliqua saltem ex parte consolandos pertineret. Neque vero temere sperare posse Nobis videbamur, non plane irritum futurum optatum Nostrum, qui facta illa tantopere questi eramus, tamque diuturna patientia bonum aliquem expostulationum Nostrarum exitum expectavimus. At quantum absit, ut aliquid huc afferre possimus spei votisque Nostris consentaneum, ex iis probe intelligitis, quae per idem illud gubernium, aucta in dies improborum audacia et conscelerato impetu catholicae religionis penitus delendae, patrata deinceps fuisse et assidue patrari notum est iam nimium et apud omnes pervulgatum. Itaque vos iterum, venerabiles fratres, in partem cogimur vocare doloris Nostri eo etiam maioris, quo maiores in dies dolendi causae extiterunt. Dicit enim vix potest quam vehementer angamur, cernentes animo Ecclesiam illam deplorantem res sacras maxime verendas bonaeque sua vel attributa aerario vel publice vendita, templa populorum frequentia et pietate insignia qua clausa, qua hostiliter occupata, praeclearissimos quosque ministros suos iniurio-

sisime tractatos ac partim expulsos, partim in oras asperrimas amandatos, sanctissima ac saluberrima instituta inique sublata aliaque eius generis vix credibilia planeque teterrima: quae dum patitur eo etiam caret solatio, ut aliquem habeat qui sibi tantis in aerumnis Nostro nomine vel consilio vel auctoritate praesto esse possit; illo quoque ut scitis, e Lusitaniae finibus violenter expulso, cui pro-nuntius Noster et ipse inde per vim migraturus vices suas agendas commiserat.

Verum etsi miserrima haec sunt et Nobis una cum afflicta Lusitana Ecclesia iure meritoque lamentanda; illa tamen praesertim Nos cogunt uberius lacrymari, quae nedum rerum et personarum sacrarum contemptum atque iniuriam habent in Sedem Apostolicam; sed eo referuntur, ut iura veneranda unius propria potestatis ecclesiasticae invadantur, divina ipsa Ecclesiae labefactetur constitutio nihilque tam sanctum sit ac religiosum, quod profanis manibus non violatum subversumque relinquatur. Huc profecto spectat illegitima illa novi tribunalis institutio, cuius sit generalem, ut vocant, rerum ecclesiasticarum reformationem inducere; huc beneficiorum etiam parochialium concessionem laicae auctoritatis nomine passim factae, nulla necessitatis ratione habita canonicae institutionis; huc censurae per idem illud tribunal iis nequiter inflictae, qui collata ab laicis iurisdictione ecclesiastica uti recusaverint; huc indictum experimentum ad episcopalem sedem Portugallensem assequendam; huc profana lex, qua ecclesiarum praepositis iniunctum est, ne quem nisi a gubernio probatum factaque ipsi ab eo facultate, sacros ordines exercere sinant et sacramenta administrare; huc alia illa lex, qua amplissima Ecclesia Olyssiponensis titulo insignis beatae Mariae Virginis in caelum Assumptae e patriarchatus honore deicitur, ad quem eam summus praedecessor Noster Clemens XI, regi Ioanni V, de christiana republica optime merito gratificaturus evexerat; huc demum illa, qua omnia indiscriminatim coenobia, collegia, hospitia regularium supprimuntur, bonaque eorum nationi adiudicantur: quae quidem lex eo etiam iniquior est acriusque reprehendenda, quod ad incautos decipiendos fallacissimo simulatarum causarum obtentu fuerit obvoluta. Loquimur nempe, venerabiles fratres, de relatione eidem legi praemissa, quae talia habet falso crimino-seque dicta, quibus nihil religiosis familiis contumeliosius, nihil magis erroneum et minime dubiis ecclesiasticae historiae monumentis magis adversum ab homine quovis pessime in religionem et sacra instituta animato proferri potuisse videatur.

Porro in tanta quae atroci rei catholicae clade, quo simus animo quantisque premamur

¹ Ex Bullario Romano.

angustiis, satis explicare verbis non possumus. Ex una enim parte admodum durum Nobis est severe agere et gravius quidpiam in aliquem discernere; ex altera vero parte statum intuentes religionis, frustra bonis pastoribus contra obnitentibus, iam prorsus in eo ipso regno deformatum, ubi olim pietas, sanctitas disciplinae, devota beati Petri Cathedrae fides, et in eius successores observantia in exemplum florebant; eo iam rem adductam intelligimus, ut satis non sit illata Ecclesiae mala deplorare; nisi ad ea penitus tollenda curam omnem operamque impendamus. Absit vero, ut affectio aut ratio aliqua humana magis apud Nos valeat, quam officium; absit, ut proditae Ecclesiae libertatis desertaeque turpiter Dei et religionis causae crimine arguamur; absit, ut alicuius licet gravissimae dimicationis aut instantis periculi metus ab iis Nos consiliis deterreat, quae et Sanctae huius Sedis dignitati et Ecclesiae defensionis magis consentanea iudicemus. Immo vero sanctissime profitemur, beatos Nos cum apostolis existimatu-ros, si quid pati propter iustitiam oportebit. Hac ex alto virtute, uti confidimus, induti, vocem pastorem rursus tollimus partesque Nostras apostolica libertate instamus implere. Itaque nedum decreta omnia a praedicto gubernio in religionis, Ecclesiae ac Sedis Apostolicae iurium et auctoritatis detrimentum prolata iterum reprobamus, damnamus, irrita prorsus et nulla declaramus: sed eos omnes, quorum nomine, opera aut iussu edita illa fuerunt, gravissime admonemus, ut etiam atque etiam reputent poenas et censuras, quae ab apostolicis constitutionibus sacrorumque conciliorum canonicis maxime Tridentini (sess. 22, cap. 11) adversus rerum sacrarum praedatores et profanatores, ecclesiasticae potestatis ac libertatis violatores, et Ecclesiae Sanctaeque Sedis iurium usurpatores sunt constitutae.

Ceterum nisi post haec ab ausis in ecclesiasticam potestatem atque immunitatem cessetur, damnaque innumera Ecclesiae et orbi catholico universo exempli pravitate illata reparentur; illud palam edicimus, Nos muneri non defuturos officii Nostri minimeque dubitatu-ros, quin severius in tantorum malorum auctores agamus armisque in eos animadvertamus, quae sacro ministerio Nostro fuerunt divinitus attributa. Utinam vero asperissima animo Nostro his utendi armis necessitas avertatur! Utinam Domini, cuius legatione fungimur, vocibus dociles illi praebeant aures, quorum opera tot tantisque oppressa malis ingemiscit Ecclesia, neque expectent dum experiantur, quam iratus ex patre factus iudex in eos insurgat, qui templum sanctum suum ausi sint pollueri. Meminerint, ut est praclare dictum a s. Cypriano, non posse Deum habere patrem, qui Ecclesiam noluerint

habere matrem; se autem nihil minus habere, quam Ecclesiam matrem, quae gremium suum tot ipsorum ictibus vulneratum dolenter ostendit. Moveat eos, si quis pietatis sensus reliquus in ipsis sit, parentis moestissimae aspectus, quae tamen adhuc ulnas tendit filios exceptura, quorum una eam potest poenitentia consolari, unae eius vulneribus lacrimae mederi possunt. Nos autem simul, venerabiles fratres, patrem misericordiarum et Deum totius consolationis supplicibus votis obtestemur, ut illos in viam veritatis et iustitiae, a qua tam longe aberrarunt, dignetur reducere; aut quidquid ipsis iusto sapientiae suae iudicio fieri velit, ut ostendat faciem suam super sanctuarium suum, quod desertum est. Adiuvet patrocinio suo vota haec Nostra beatissimus apostolorum princeps, ut idem benignissimus Deus, quemadmodum ipsum vinculis mirabiliter solvit atque ab omni ereptum hostium expectatione liberum dedit abire; cuius rei memoriae sacrum diem celebramus; ita et Nos licet indignos tantae auctoritatis haeredes Ecclesiamque suam, nexibus abruptis, quibus nefaria impiorum hominum conspiratione constringimur, eorumque consiliis penitus disiectis, in eam plane vindicet libertatem qua ipse nos liberavit.

CCCLXII.

MOTU PROPRIO

Regulae sequendae in distributione aquae nuncupatae Acqua Felice in Urbe¹.

Reverendissimo cardinale
Ludovico Gazzoli
prefetto della s. congregazione
delle Acque e Strade
e presidente della commissione
deputata
per l'Acqua Felice.

L'evidente diminuzione e scarsezza, che da qualche anno si scorge nell'Acqua Felice, la quale mentre forma una delle decorazioni di questa Nostra città, serve altresì agli usi tanto pubblici che privati di molti degli abitanti di essa, non mancò di essere anche nelle gravi Nostre cure un oggetto della sovrana Nostra considerazione. Animati quindi dal desiderio di conoscerne la causa, onde procurarne con convenienti provvedimenti gli opportuni rimedii, ci determinammo di deputare una speciale commissione di specchiati soggetti. A ciò si aggiunsero le rappresentanze di molti dei Nostri sudditi, di corporazioni religiose, di famiglie distinte, le quali avendo avuto, a titolo anche

¹ Ex Bullario Romano.

oneroso, la facoltà di valersi in distinta e ripartita quantità dell'acqua suddetta per il privato loro bisogno, ne vedevano con tanta irregolarità effettuata la distribuzione in relazione alle rispettive concessioni loro fatte, che anche nell'attuale diminuzione e scarsità alcuni ne abbondano, mentre altri ne rimangono quasi del tutto, ed anche totalmente privi e mancanti. Fu pertanto, che fra gli oggetti, l'esame dei quali affidammo alla detta commissione, quelli principalmente furono:

I.

Di divisare gli espedienti opportuni per aumentare la quantità dell'acqua, cosicchè per lo meno addivenisse sufficiente, perchè tutti i concessionari ne potessero ripartitamente godere in corrispondenza delle rispettive concessioni.

II.

Di verificare se alcuna quantità di acqua venisse furtivamente sottratta dall'acquedotto, e prefiggere i modi da far cessare siffatte usurpazioni.

III.

Di suggerire il sistema opportuno per provvedere alla giusta distribuzione dell'acqua, talmente che anche nel caso d'irreparabile deficienza, avesse questa a risentirsi proporzionalmente da tutti i concessionari. Ha corrisposto la commissione sopramenzionata con premura e zelo ai Nostri desideri, e mentre preso il più accurato esame, fatto anche con esperti nell'arte e con accessi sul luogo, ha dovuto convincersi, che niuna furtiva sottrazione di alcuna quantità di acqua dall'acquedotto si verifica; ha rilevato, che la diminuzione dell'acqua in relazione all'antica quantità sua, proviene in parte dalla estenuazione delle sorgenti prodotta dalla ostinata siccità delle stagioni, in parte da ingorgamenti delle sorgenti medesime dipendenti da sconcerti avvenuti nel corso degli anni nei bottini e nelle forme di allacciamento: ha rilevato altresì, che l'acquedotto nell'epoche di sua maggiore abbondanza non ha posseduto più di once mille e cento di acqua, mentre per le concessioni fatte converrebbe avere un volume di once mille duecento sette, e che nell'attuale scarsità il quantitativo dell'acqua, di cui resta fornito l'acquedotto suddetto, non eccede il volume di once ottocento.

Affidata a voi la prefettura delle Acque e Strade, ed assunta la qualità di presidente della succennata commissione, vi siete pel vostro attaccamento alla Nostra persona, ed impegno pel pubblico bene, occupato degli oggetti, per i quali la commissione suddetta era

stata da Noi destinata, e conoscendo primariamente la necessità di riparare alla deficienza dell'Acqua Felice, che può dirsi quasi ordinaria, avete proposto di aggiungere all'acquedotto alcune sorgenti, le quali quanto si mostrano copiose da somministrare una quantità di acqua, che tornando l'acquedotto all'antico suo stato, possa con facilità per il riunito volume corrispondere a tutte quelle concessioni, le quali si rinvergono già fatte, altrettanto sono di una qualità di acqua potabile e della stessa identica bontà, fatta riconoscere da esperti chimici; di quella che di presente costituisce l'acquedotto Felice. Quindi confidando nella divina provvidenza, che mitighi la siccità delle stagioni venga a rimuoversi l'estenuazione delle sorgenti attuali, tanto voi, che la commissione deputata vi siete adoperati di predisporre le cose in modo, affinchè con operazioni avvedutamente ordinate e diligentemente eseguite, si tolgano i sconcerti avvenuti nel decorso degli anni nei bottini e nelle forme di allacciamento, produttivi l'ingorgamento delle sorgenti, affinchè tutte le opere di allacciamento tornino in quel regolare sistema che si richiede, perchè le sorgenti possano all'acquedotto tributare tutte le loro acque. Mentre però queste provvidenze si anderanno adottando, ci avete di presente rappresentato, che dietro le più esatte notizie, ha la commissione speciale rilevato, che con molta irregolarità attualmente si effettua la distribuzione dell'Acqua Felice, non già per difetto, ma per inosservanza delle relative discipline, per cui hanno luogo i continui reclami fra gli utenti di essa; quindi ha veduto la convenienza di una generale riforma tendente a correggere anche nella sua scarsità presente delle acque gli attuali difetti delle distribuzioni, ed a riordinarle tutte in quell'uniforme e legale sistema, dal quale solo può assicurarsi l'aggiustatezza e la proporzionalità delle dispense stesse. Essendo questo uno degli oggetti sopra i quali doveva portare le sue osservazioni la commissione deputata, ha giudicato nella sua saviezza d'incaricare il professore Cavalieri, uno dei Nostri ispettori d'acque e strade, perchè giusta i principii dell'idrometria e secondo le consuetudini stabilite in questa città relativamente ai modi di distribuzione delle acque, proponesse un modo ed un metodo uniforme e legale, per cui formando una generale riforma tendente a correggere gli attuali difetti si effettuassero con proporzionalità e giustizia le dispense, tanto più che questo medesimo metodo potrà anche osservarsi, quando ritornato l'acquedotto per l'abbondanza delle acque allo stato che si desidera, sarà atto a supplire a tutte le già fatte concessioni.

Ha il professore Cavalieri corrisposto alla vostra aspettazione, ed a quella della commissione col mezzo di una dotta relazione, me-

dian te la quale, giustificata la necessità di una generale riforma, stabilisce il metodo da tenersi e le provvidenze d'adottarsi in proposito. In un affare però di tanto rilievo, e perchè non si desse luogo a reclami, è stato della vostra saggezza e della commissione deputata di commetterne l'esame ai primi corpi accademici di questa capitale, ed esplorarne il loro voto. Quindi il collegio filosofico di questa università, il consiglio d'arte di pubblici lavori di acque e strade, la romana accademia delle belle arti detta di s. Luca, con appositi quesiti sono stati invitati ad esternare il loro sentimento, e tutti sono stati pienamente concordi nel riconoscere la necessità della riforma, nello stabilire le basi, sulle quali dovrebbe essere regolata, ed il sistema secondo il quale dovrebbe effettuarsi analogamente alla relazione anzidetta ad eccezione dell'accademia di s. Luca, la quale non si discostò già dalla sostanzialità delle massime generali e del sistema, ma solo propose qualche modificazione applicabile alle dispense isolate. Tutto avete voi presentato alla Nostra considerazione, mediante un apposito rapporto da voi fatto in nome della commissione deputata, implorando la superiore Nostra annuenza e la sovrana Nostra approvazione.

Di Nostro Moto-Proprio pertanto, con certa scienza e deliberata volontà col presente Nostro Chirografo, approviamo quanto è stato da voi e dalla commissione specialmente da Noi deputata sin qui operato, e riconosciamo come cosa giusta, che si faccia una generale riforma nelle distribuzioni, siano isolate, sia che traggono l'origine loro dai rispettivi castelli dell'Acqua Felice; che vengano stabilite dette basi, sulle quali le medesime debbono essere regolate, e si adotti un sistema stabile, secondo il quale da qui innanzi vengano le medesime effettuate, affinché tolti tutti i difetti ed eliminati gli abusi, siano riordinate in modo uniforme d'assicurarsi della proporzionalità rispettiva delle dispense stesse, avendo anche in vista l'attuale diminuita quantità dell'acqua sopraccennata.

Perlochè giusta i termini dell'enunciata relazione dell'ispettore Cavalieri vi accordiamo ogni necessaria ed opportuna facoltà, quanto alle dispense isolate di far rimuovere le fistole delle sponde della forma e dalle canne dei condotti cui sono ora immediatamente applicate, formare per ogni dispensa una botticella singolare che possa essere mantenuta giustamente piena di acqua, mediante un tubo di derivazione attaccato alla sponda della forma, ovvero alla condotta maestra, e munito di chiave regolatrice, applicare a questa botticella una fistola del tutto regolare, sia nella lunghezza, sia nel calibro, costituita con le condizioni legali dell'efflusso libero nell'aria e del battente non mai maggiore di un palmo ed un quarto, da moderarsi all'occorrenza a proporzione della

portata generale dell'acquedotto mediante la chiave regolatrice annessa al tubo di derivazione. Quelle dispense poi che sono contigue le une alle altre per agevolare anche in appresso il regolamento dell'acqua, farete che vengano, per quanto si conoscerà possibile e conveniente, riunite in una sola botticella, come ancora per le varie e copiose derivazioni e dispense inerenti alla estremità dell'acquedotto presso il primario ricettacolo alle Terme, potrete far costruire un apposito castello in qualche parte opportuna dello stesso ricettacolo per sistemarvi queste stesse particolari dispense, sotto la condizione della regolare e proporzionata distribuzione. Infine per mettere la distribuzione in uno stato di regolare uniformità, farete introdurre anche nei castelli, così detti di s. Maria Maggiore, di s. Susanna, di s. Carlino e del Quirinale il sistema esclusivo delle luci circolari ed eliminare le rettangolari, adottando ciascun castello l'espedito delle chiavi regolatrici, ovvero qualche altro artificio equivalente a potervi mantenere l'acqua ad un proporzionato battente, ed in genere tuttociò che più crederete confacente alla proposta riforma, autorizzandovi a porre in pratica questo non solo, ma quanto altro più diffusamente si espone nell'enunciata relazione dell'ispettore Cavalieri, a seconda della quale, avendola presente, e come di parola in parola riportata, insieme col rapporto da voi fattoci, e voti dei tre corpi accademici e quanto altro mai abbisognasse di speciale considerazione e di specifica menzione, con la pienezza della Nostra potestà vi autorizziamo di fare eseguire la detta riforma.

Volendo e decretando, che al presente Nostro Chirografo ancorchè non esibito, nè registrato in camera e nei suoi libri non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione od orrezione, nè di alcun altro vizio e difetto della Nostra volontà ed intenzione, e così debba sempre giudicarsi, definirsi ed interpretarsi da qualsivoglia giudice o tribunale, benchè collegiale o congregazione composta di rmi cardinali togliendo loro ogni facoltà e giurisdizione di definire ed interpretare diversamente, dichiarando Noi fin d'adesso nullo, irritato ed invalido tuttociò, che scientemente o ignorantemente fosse giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma e disposizione del presente Nostro Chirografo, quale vogliamo che vaglia e debba avere il suo pieno effetto, esecuzione e vigore con la semplice Nostra sottoscrizione, ancorchè non vi sia stato inteso o chiamato il commissario della Nostra Camera, e qualunque altra persona o corpo ancorchè privilegiato privilegiatissimo che vi avesse o pretendesse di avervi interesse, e che per essere compresa e compreso nella presente disposizione facesse di bisogno di una speciale menzione.

Non ostante la bolla di Pio IV Nostro predecessore *de registrandis*, la regola della Nostra cancelleria *de iure quaesito non tollendo*, e qualunque altra costituzione ed ordinazione apostolica Nostra e dei Nostri predecessori, bandi, leggi, statuti, concessioni, usi, stili, consuetudini e qualunque altra cosa che facesse o potesse fare in contrario, alle quali tutte e singole avendone il di loro tenore qui per espresso e riportato, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra suprema potestà a qualunque vizio e difetto che potesse intervenire, per questa sola volta ed all'effetto premesso amplamente ed espressamente deroghiamo.

Dato dal Nostro palazzo apostolico al Quirinale questo dì sei agosto mille ottocento trenta quattro.

GREGORIUS PP. XVI.

CCCLXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio ecclesiae cathedralis Lucerinae in regno utriusque Siciliae in basilicam minorem*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices amplissima eorum beneficentiae munera iis semper conspicuis civitatibus tribuenda censuere, quae originis vetustate, catholicae religionis studio, bonarum artium et severiorum disciplinarum laude, civium pietate ac splendore illustres, huic Petri Cathedrae vel maxime adhaerentes, de Apostolica Sede praeclare meriti summopere conantur.

Equidem clarissimas inter urbes, Luceria civitas multis sane nominibus emicat atque refulget, quae historiae fastis illustris ab vetustissimis usque temporibus Neapolitano in regno sita et populi frequentia et aedificiorum pulchritudine et sacrarum potissimum aedium piorumque locorum multitudine et publicae eruditionis institutis praestans vel ab ipso christianae religionis exordio, evangelicae legis praedicatione illustrata, Christi fidem amplexa, huic Romanae Cathedrae addicta, catholici nominis fama semper floruit et suorum civium pietate, nobilitate, ingenio excellens, plures episcopos iam sanctorum ordini adscriptos habuisse gloriatur. Ad cetera vero Lucerinae urbis ornamenta vetustum regale et cathedrale templum accedit, magnifico opere extructum, ac rebus omnibus divino cultui accommodatis splendidissime auctum et praeclarum eiusdem regalis

et cathedralis templi canonicorum collegium, iis ecclesiasticis ornatum viris, qui vitae integritate, morum gravitate, religionis, doctrinae ingenique laude spectati memores nominis atque institutionis eorum et diligentes decorem domus Dei, atque alacres in excubiis Domini, suscepti ministerii partes pie religioseque obeuntes, virtutum omnium splendore fulgere contendunt atque in animarum salutem procurandam, et in sacras functiones omni dignitate et decore peragendas vehementer incumbunt. Ex quo canonicorum collegio plures prodire viri, qui eximiis eorum meritis ad amplissimas etiam Ecclesiae dignitates evecti fuere.

Quae cum ita sint, eorundem canonicorum votis annuendum existimavimus, quum a Nobis supplici cum prece postularint, ut idem regale et cathedrale templum basilicae minoris titulo atque insignibus decorare velimus, ea profecto spe freti fore, ut ipsi praesertim hoc Nostrae voluntatis testimonio magis magisque qua opere, qua verbo, qua exemplo fulgeant tamquam lucernae ardentes positae super candelabrum in domo Domini, aliosque ad omnem virtutem inducant.

Quamobrem maiori Lucerinae civitatis splendori atque illius regalis et cathedralis templi maiestati prospicere cupientes et omnes ac singulos, quibus hae literae favent peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica hisce literis commenoratum regale et cathedrale templum Luceriae Neapolitani regni in basilicam minorem, cum omnibus et singulis privilegiis, gratiis, praecementiis, exemptionibus, indultis, quibus aliae basilicae minores eiusmodi utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt, erigimus et constituimus ac talem ex nunc perpetuoque esse et fore decernimus et eandem ecclesiam basilicam haberi et appellari mandamus.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore dictaeque ecclesiae et commemorato canonicorum collegio hoc futurisque temporibus plenissime suffragari, atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari ac definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divi-*

¹ Ex Bullario Romano.

sione *matariarum* aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem ecclesiae atque illius canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die octava augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXIV.

EPISTOLA

Ludovico Bavariae regi scribit, illumque rogat ut a filio suo, Graeciae rege, defensionem catholicae religionis obtineat, cum plurimum valeant apud ipsum parentis hortatus ¹.

Carissimo in Christo filio Nostro
Ludovico Bavariae regi illustri.

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Avita regiae domus Bavaricae religio, tuaque singularis erga Sedem Apostolicam observantia facit, ut persuasum habeamus praesidium rei catholicae quotiescumque opus sit in praevalida regiae maiestatis tuae ope esse paratum. Hoc igitur nunc implorare Nos cogit quorundam improvidas adversariorum conditiones, quorum opera scimus in Graeciae regno, quod carissimus in Christo filius Noster, natura vero tuus Otho feliciter moderatur, catholicam religionem vehementer oppugnari. Nos quidem eam praesertim ob causam, pro superni Apostolatus Nostri munere solliciti Syrae episcopum insigni prudentia ac pietate virum deligere cogitamus, qui titulo et auctoritate munitus delegati apostolici apud eundem regem filium tuum eiusque ministros, rem catholicam procuret. Verum etsi videatur hisce ipsis nominibus eum esse debere plurimum commendatum, credibile quippe

omnino est ex quo rex religionis catholicae conditionem non modo non deteriorem aut eandem esse quam antea, sed in dies meliorem; tamen non possumus quin a te impense petamus, ut ipsum et eiusdem religionis Sanctaeque huius Sedis in regno illo negotia regi filio tuo etiam atque etiam commendes. Valebunt sane plurimum apud filium hortatus parentis; tuque ipse, carissime in Christo fili Noster, gratiam apud Deum, cuius causa est de qua laboramus, maximam inibis. Magna Nobis spes posita est in commendatione tua, quam propterea summo pere cupimus atque a tua pietate certo expectamus. Exitum autem studiorum suorum ac praestantissimi filii tui regis, rei catholicae fructuosum, a Deo luminum patre et misericordiarum suppliciter implorantes, regiae maiestati domuique tuae universae, pignus addictissimae paternaeque voluntatis Nostrae apostolicam benedictionem amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem die decima augusti anno millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

Constituit delegatum apostolicum in novo Graeciae regno ².

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Pastoralis officii nostri ratio atque universi Domini gregis salus nobis divinitus concredita postulant, ut christianorum, in dissitis etiam quibuscumque mundi plagis existentium, saluti omni studio prospiciamus.

Cum itaque pacatas aliquando publicas Graeciae res esse cognoverimus, ac regem cum summa imperii potestate ea in regione fuisse constitutum, attentis peculiaribus loci nationisque adiunctis, ferme impossibile atque inopportunum esse perspeximus iurisdictionem spiritualem, quam hactenus in quibusdam regni locis supra catholicos Latini ritus obtinebant, tam venerabili fratri vicario apostolico Constantinopoleos, quam venerabili fratri episcopo Zacynthi et Cephaloniae exercendam relinquere.

Quamobrem de venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio, tum religionis bono, tum illorum fidelium commodo magis opportunum existimavimus in

¹ Ex Regesto Brevium Prop. Fidei vol. 4, pag. 155. | ² Ex Iure Pont. de P. F.

Peloponneso, aliisque continentis in Graeciae plagis, atque in iis insulis, in quibus nullus ex episcopis in mari Aegaeo existentibus iurisdictionem exercet, aliquem apostolicum delegatum statuere, qui episcopali caractere insignitus salutis ac necessitatibus spiritualibus canonicorum ubique consulat. Itaque hisce literis auctoritate Nostra apostolica, iurisdictionem omnem iam commissam in memoratas regni Graeciae plagas tam venerabili fratri vicario apostolico patriarchali Constantinopoleos, quam venerabili fratri episcopo Zacynthi et Cephaloniae omnino revocamus, penitus auferimus ac de medio tollimus, atque eadem auctoritate nostra apostolica, te, venerabilis frater, qui episcopus Syrensis in mari Aegaeo existis, ac eximia pietate, doctrina et summa in rebus gerendis prudentia plurimum praestas, pro universis commemoratis iis locis delegatum apostolicum cum omnibus iuribus et facultatibus, quae eiusdem propriae sunt muneris, ad nostrum et huius Apostolicae Sedis beneplacitum tenore praesentium eligimus, constituimus et deputamus.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXVI.

INDULTUM

Quo datur facultas gestandi rocchetum, palliolumque nigri coloris in sacris peragendis, archipresbytero templi Palmae, dioecesis Utinensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad futuram rei memoriam.

Romanus Pontifex ad illustrium praesertim ecclesiarum decus augendum intentus, earum rectoribus honorifica insignia ea sane mente tribuere solet, ut ecclesiae ipsae maiore dignitate refulgeant et qui illis praesunt virtutum omnium ornatu coruscare contendant.

Cum ita Nos minime lateat regale et parochiale templum Palmae Utinensis dioeceseos multis quidem praestare nominibus, eiusdem templi honori prospicere cupientes illius archipresbyterum pontificiae Nostrae beneficentiae muneribus exornandum censuimus.

Quamobrem dilectum filium Iosephum De-Franceschi hodiernum commemorati templi archipresbyterum, quem gravissimo ex testimonio venerabilis fratris episcopi Utinensis morum

probitate, vitae integritate et religionis studio spectatum esse cognovimus, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, tum ei, tum illius successoribus, qui archipresbyteri regalis et parochialis templi Palmae Utinensis dioecesis fuerint, auctoritate Nostra apostolica, perpetuum in modum, harum literarum vi, concedimus atque indulgemus, ut in sacris peragendis functionibus lineo amiculo, seu rocchetto et palliolo, seu mantelletta nigri coloris libere et licite uti possint, quemadmodum protonotarii apostolici honorarii seu titulares utuntur. Id tamen iis omnino conditionibus concessum volumus, quas rec. mem. Pius VII praedecessor Noster in constitutione de eiusmodi insignibus pro supradictis protonotariis edita servandas praecepit atque decrevit.

Haec concedimus atque indulgemus decernentes has literas firmas, validas, atque efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere irritumque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis, ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, et quoties opus fuerit eiusdem ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus equiti Philippo Volponi, Montis Fani, patricio Auximano et successoribus eius concedit titulum comitis².

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

Dilecto filio
equiti Philippo Volponi,
Montis Fani, patricio Auximi

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Amplissima honorum munera et praecipua Nostrae benevolentiae testimonia libenter profecto iis viris tribuere solemus, qui egregiis animi ingenique dotibus praediti et generis nobilitate clari, virtutis et religionis laude praestantes atque huic Petri cathedrae firmiter adhaerentes, de christiana et civili republica optime mereri summopere curant.

Equidem Nos minime latet, te, nobili genere natum rebusque optimis institutum, vitae integritate spectatum atque inter Auximi patricos cooptatum, non tam generis splendore, quam virtutum ornatu fulgere, ac tanto religionis et pietatis amore flagrare, ut asperrimis etiam temporibus praecleara tuae in Nos atque in hanc Apostolicam Sedem fidei atque observantiae specimina, singulari quidem studio, exhibenda, curaveris. Ad tuas vero ceteras laudes accedit, ut tuus filius Caesar optima quidem indole, nec mediocri ingenio ornatus, in ea academia hic in urbe degens, ubi nobiles adolescentes cum omni honestate imbuuntur, tum etiam optimis artibus ac severioribus disciplinis erudiantur, moribus, pietate, studiis adeo praestitit, ut doctoris iam laurea donatus, de Romana apostolorum principis cathedra orationem in basilica Vaticana coram Nobis et venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium collegio communi omnium laude habere, eamque literis mandatam Nobis dicare meruerit. Quae cum ita sint, aliquod Nostrae in tuam familiam voluntatis testimonium quam libentissime tribuendum censuimus, quo ipsa maiore fulgens splendore magis magisque de hac Apostolica Sede optime mereri semper conetur.

Quamobrem peculiari te honore afficere volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurreris, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, te tuosque posteros legitimos et naturales, dummodo a catholica religione non deficiant, comites, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis dicimus et renuntiamus vobisque concedimus, ut eiusmodi titulo etiam in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini et singulis quibusque iuribus, honoribus, indultis, praerogativis cum hoc titulo coniuncti uti et frui possitis, quemadmodum alii comites ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine utuntur, fruuntur,

vel uti ac frui possunt et poterunt. Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima nona augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXVIII.

EPISTOLA

*Praesidi Haitarum reipublicae nunciat commississe episcopo Carolopolitano spiritualem curam totius insulae Haitianae, cum extraordinariis facultatibus: rogat ut removeantur impedimenta ex quibusdam legibus posita libero exercitio ecclesiasticae iurisdictionis etc.*¹

Dilecto filio
illustri et honorabili viro
Ioanni Petro Boyer, Haitarum
reipublicae praesidi,

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Cum de infelici statu graviter angeremur, in quo esse istic res catholicae religionis iamdiu noveramus, Nostrum omnino duximus illarum bono quam liceret optima ratione providere: proindeque iam inde a mense maio superioris anni misimus in rempublicam istam legatione Nostra et Sedis Apostolicae instructum ven. fr. Ioannem episcopum Carolopolitanum, in cuius religione ac fide spes omnis Nostra merito fuerat collocata; eique mandavimus, ut per traditas sibi a Nobis facultates istius insulae genti spiritualia bona opportune compararet, atque huiusce rei gratia cum nobilitate tua ageret accuratissime de modo rerum ecclesiasticarum istic ordinandarum. Ex recenti vero legati eiusdem Nostri reditu cum illa omnia penitus confirmata sunt, quae de religionis statu in ista regione iam pridem innotuerant, tum praeterea compertum Nobis est, ipsum pleraque ex commissis sibi negotiis ob plures gravesque difficultates interpositas conficere minime potuisse. Ad quae accidit et illud perspectum esse nobilitati ipsi tuae, temporibus huiusmodi provideri nequaquam posse ea quae ad rem omnium maximam respiciunt, debitam videlicet hierarchiae ecclesiasticae restitutionem. Dissimulare quidem non possumus quo maiori cura in istam catholici gregis partem afficimur,

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

quoque ipsam egentiore cernimus ope providentiaque Nostra, eo molestius Nobis accidisse, quod paterna Nostra sollicitudo salutari illo caruerit effectu quem spectabat. Haudquaquam tamen ab inceptis adeo necessariis desistimus, sed susceptam initio voluntatem constantissime retinemus; futurum sperantes, ut optatum curarum Nostrarum exitum nihilominus consequamur. Atque huiusmodi spes nostra in eo potissimum nititur, quod de optima voluntate tua nosmetipsos in hoc studio, quoad per te fieri poterit, iuvandi dubitare minime liceat, cum rei amplissimum nobisque iucundissimum testimonium manifeste prodant literae tuae, quas ad nos die vigesima quinta februarii proximi dedisti, itemque illa omnia quae ab ipso Carolopolitano episcopo de te nuper accepimus. Itaque cum Nostra maxime intresit, subditam isti reipublicae gentem nulla ex parte destitui iis auxiliis, quae animarum salus et fidelium pietas exposcit, donec religionis negotio istic stabili quadam forma et constitutione provisum sit; statuimus interim committendam eidem episcopo Carolopolitano spiritualem curam insulae Haitianae locorum omnium quae illius ditione continentur; eique propterea facultates contulimus non modo illas omnes quibus ordinario iure in sua dioecesi potiuntur episcopi, verum et alias quamplures praeter communem ordinem, et peculiares omnino, quas locorum tum longinquitas, tum necessitas postulet. In id vero curam omnem nostram potissimum intendentes, quod ad negotium respicit sane gravissimum religionis ordinem integre restituendi, illud profecto intelligimus, quod et tibi persuasum esse scimus huic tantae rei nullam posse omnino providentiam adhiberi, nisi ante removeantur impedimenta ex nonnullis istius reipublicae legibus ecclesiastico iure minime consentaneis profecta, simulque nisi de ecclesiastica iurisdictione libere exercenda cautum sit, clerique indigeni disciplinae prospiciatur per optimam illorum institutionem qui in sortem Domini fuerint vocati, instructis ad hoc seminariis, quae ad normam in canonico iure traditam administrentur: et nisi praeterea clero ipsi certa adsit se sustentandi ratio, pro illius necessitate ac decore comparanda. Quapropter memorato episcopo Carolopolitano sedulo indiximus, ut inter alia de his omnibus tecum diligenter studioseque pertractet; nobisque dein referat accuratissime singula de quibus nobilitati tuae cum ipso convenerit, ut super iisdem definitiva sententia Nostra de more expectetur. Interea cum idem Carolopolitanus episcopus significaverit Nobis, studium inesse tibi cleri istius constitutioni, quoad poteris, consulendi, ideoque initum a te fuisse consilium mittendi in hanc urbem catholici orbis caput nonnullos

adolescentes, ut hic informantur ad omne opus bonum; et illam hauriant doctrinam; quam unice sequi fas est, in caeteros deinceps istic per eos derivandam; hinc profecto fit, ut nos non modo praeclarum huiusmodi studium tuum maximis laudibus prosequamur, verum etiam te ipsum vehementer hortemur, ut quod suscepisti sapientissimum consilium quam maturime perficiendum cures, tibi omnino persuadens, gratissime hic exceptum iri adolescentes quos miseris instituendos, eisque non defuturam benevolentiae et officii copiam, quam ipsorum in alma Urbe mansionis causa plane sanctissima postulaverit. Qui certe sensus animi Nostri nobilitati tuae testari satis superque poterunt. Nos cum istinc quae diximus impedimenta fuerint amota, et de enuntiatis paulo ante rerum capitibus rite convenerit, nullam praetermissuros curae providentiaeque partem quae ad rectam religionis formam inter istius insulae populos inducendam constituendamque pertineat. In tua ipsius manu, crede Nobis, positum est efficere ut spiritualibus consulere possimus. Quod te sedulo praestaturum sperare Nobis certo licet ab eximia illa virtute, cuius praeclarum specimen dedisti in ven. fratre episcopo Carolopolitano humanissime tractando, cui quidem absit ut dubitemus ullum a te studium in omni genere officii deinceps defuturum. Auctorem autem ac fontem omnium bonorum Dominum enixe rogantes ut te uberrimis auctum gratiae coelestis muneribus, bono istius populi incolumem quam diutissime servet, pignus paternae grataeque voluntatis Nostrae apostolicam benedictionem nobilitati tuae amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima prima augusti millesimo octingentesimo trigésimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXIX.

EPISTOLA

Collatio muneris legati pro insula Sancti Dominici facta episcopo Carolopolitano¹.

Venerabili fratri
Ioanni England Carolopolitano
in foederatis
Americae Septemtrionalis provinciis
episcopo

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Universi dominici gregis salus Nobis divinitus concredita, qua diu noctuque continenter

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

distinemur, postulat atque efflagitat, ut summa quidem pastoralis Nostrae vigilantiae cura, spiritali omnium christifidelium utilitati pro viribus prospiciendum curemus. Itaque probe noscentes in Haitarum insula christifideles propriis orbatos pastoribus ac necessariis Ecclesiae destitutos praesidiis, in magno aeternae salutis discrimine versari, paterna Nostri animi sollicitudine eorum incommodis occurrere summopere cupientes ac afflictis ac pene prostratis ea in insula religionis rebus consulere vehementer optantes, atque egregias et singulares tuas dotes minime ignorantes, opportunum existimavimus per similes apostolicas literas die decima quinta martii millesimo octingentesimo trigesimo tertio datas, te venerabilem fratrem ad illam insulam mittere, ut huius Apostolicae Sedis legati munere fungens cum excellentissimo Boyer totius Haitarum reipublicae praeside catholicae religionis causam ageres eaque omnia peragenda curares, quae ad spiritualem illorum populorum salutem pertinere posse viderentur. Iam vero non mediocri animi Nostri voluptate novimus te nihil inausum nihilque intentatum reliquisse, quo Nostris desideriis cumulatissime responderes. Omni enim cura, studio, diligentia, labore non solum gravissima religionis negotia ea in insula tractanda curasti, verum etiam eorum fidelium bono consulendi cupidus Romam te iterum contulisti resque omnes a te peractas Nobis accuratissime exponens, quae peragenda forent significasti. Nos igitur quibus nihil potius, nihil praestabilius esse potest, quam ut omnes fideles, quos tamquam carissimos in Christo filios in sinu atque oculis gestamus, opportunis ac salutaribus muniti praesidiis ad aeternam consequendam salutem omni ope et opera iuventur, Nostram curam cogitationemque in christianam eiusdem insulae plebem contulimus. Quamobrem rebus omnibus maturo ac diligenti examine perpensis, summopere in Domino fidentes, te eximia tua prudentia, doctrina, consilio et catholicae religionis zelo nihil praetermissurum, quod ad earum animarum rationes pertineat, hisce literis, auctoritate Nostra apostolica, commemoratae insulae in huius Apostolicae Sedis legatum confirmamus cum omnibus et singulis facultatibus, quae tibi eiusdem muneris ratione tributae fuerunt. Quo vero facilius atque expeditius in illorum fidelium salutem procurandam incumbere possis, tibi harum literarum vi, eadem auctoritate Nostra, non solum eas omnes et singulas facultates et iura concedimus, quibus episcopi in propriis diocesis pollent, quaeque ordinaria appellantur, verum etiam alias tribuimus atque impertimur praeter communem ordinem et peculiare omnino, quas locorum longinquitas atque necessitas requirunt, prout clare aperteque intelliges

ex paginulis, vulgo pagellae, quas tibi auctoritate Nostra tradendas mandavimus. Praecipimus propterea omnibus et singulis ad quos spectat, ut te in Nostrum et huius Sanctae Sedis legatum Haitarum insulae pro spiritali eorum fidelium bono eo quo par est, obsequio, excipiant ac debita observantia tibi pareant, faveant ac praesto sint. Nos enim interim Deum totius consolationis et misericordiarum patrem in humilitate cordis Nostri obsecrare non desinemus, ut tibi mittat auxilium de sancto, quo catholica religio prospere feliciterque ea in insula floreat, et fideles omnes inoffenso pede viam mandatorum Dei percurrant.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus conceduntur privilegia dignitatibus et canonicis ecclesiae cathedralis Fulginatensis ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanum decet Pontificem amplissima munificentiae munera atque honorum insignia iis praesertim conspicuis tribuere ecclesiis, quae originis vetustate, catholicae religionis studio mirandum in modum emicant atque refulgent.

Equidem Fulginatensis ecclesia multis sane nominibus praestans, clarissimas inter Italiae ecclesias merito atque optimo iure praedicari potest. Namque illa vel ab ipso christianae religionis exordio, profligatis ignorantiae tenebris, evangelicae legis lumine illustrata, fidei depositum non modo a sancto Crispoldo primo eius pastore atque apostolorum principis discipulo, verum ab iisdem apostolis Petro et Paulo se accepisse gloriatur. Quae quidem ecclesia catholici nominis laude adeo enituit, ut innumerales ex ea prodierint homines, qui omnigeno virtutum genere et sanctitatis fama illustres, pro Christo etiam acriter se morti offerentes, caelestis doctrinae veritatem datis cervicibus propugnaverunt atque immarcescibilem gloriae coronam adepti, sanctorum honores et cultum in terris sibi compararunt. Ex quo rec. mem. Paulus III praedecessor Noster Fulginatensem ecclesiam christianae religionis seminarium et Romanae Ecclesiae sacrarium appellare non dubitavit. Ad ceteras vero eiusdem ecclesiae lau-

¹ Ex Bullario Romano.

des accedit, ut plures pastores vel coelium ordini iam adscriptos, vel ad supremum honorum fastigium erectos, habuerit. Quae cum ita sint illius ecclesiae decus atque splendorem pontificiae Nostrae beneficentiae muneribus libenter profecto augendum censuimus.

Itaque cum dilecti filii, dignitates et canonici illius cathedralis templi Fulginatensis a Nobis supplici cum prece efflagitaverint, ut eis perpetuo indultum tribuere velimus, cuius vi, in sacris peragendis functionibus, mitra, lycno manuleato, vulgo *Bugia*, et libro, quo arcana divini sacrificii verba continentur, seu canone uti possint, Nos eorumdem votis annuendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sentiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, omnibus et singulis dignitatibus et canonicis cathedralis templi Fulginatensis iis, qui modo sunt quique in posterum erunt, perpetuum in modum facultatem facimus atque impertimur, qua tam in cathedrali templo, quam in aliis omnibus eiusdem Fulginatensis dioeceseos, cum sacris operantur aliasque ecclesiae functiones peragunt, lycno manuleato et libro, quo arcana divini sacrificii continentur verba libere et licite uti possint. Praeterea eadem auctoritate Nostra, eisdem dignitatibus et canonicis potestatem tribuimus, cuius praesidio, cum solemnibus tantum ritu, vel divinum opus, vel reliquas ecclesiasticas functiones agunt, non modo lycnum manuleatum et commemoratum librum habere, verum etiam mitram albam ex sacrorum rituum praescripto gestare valeant. Id tamen ea lege concessum volumus, ut eiusdem insignibus intra limites dumtaxat Fulginatensis dioecesis eis perfrui liceat. In eam autem spem erigimur fore, ut ipsi hoc illustri Nostrae voluntatis testimonio, acriore veluti stimulo incitati, magis magisque quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum omnium ornatu praefulgere conentur, ac memores nominis et institutionis eorum alacres in excubiis Domini, suscepti ministerii partes rite obeuntes, vitae integritate, virtutis, religionis ac pietatis laude spectati aliis omnibus imitanda praebeant exempla et tamquam lucernae ardentes fulgeant in domo Domini.

Haec concedimus atque indulgemus, statuimus et mandamus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore dictaeque ecclesiae et illius dignitatibus atque canonicis plenissime suffragari atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et de-

legatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, irritumque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, fel. rec. Bened. XIV praedecessoris Nostri *super divisione materialium* et rec. me. Pii VII item praedecessoris Nostri constitutione, cuius initium *Decet Romanos Pontifices*, aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non eiusdem cathedralis templi et canonicorum collegii etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima secunda augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXI.

EPISTOLA

*Othoni I Graeciae regi commendat episcopum Syrensem, delegatum apostolicum Graeciae constitutum, cum eoque omnes catholicos*¹.

Carissimo in Christo filio Nostro
Othoni I
Graeciae regi illustri

GREGORIUS PP. XVI.

Carissime in Christo fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Nobilissimum Graeciae regnum cuius ad gubernacula ut regia maiestas tua admoveretur mirifico divinae providentiae consilio factum est, non exiguum hominum catholicorum numerum tum in insulis habet, tum in locis mediterraneis, quibus ad voluntatem tuam conciliandam, etsi communem cum ipsis religionem et propriam tuam pietatem satis per se valere confidimus, tamen, cura urgente, Nos istius partis commissi humilitati Nostrae a Christo Domino gregis sui, Nostrum omnino esse du-

¹ Ex Bullario Romano.

cimus spirituales potissimum eorum necessitates fidei ac patrocinio tuo summopere commendare. Hoc vero apud regiam maiestatem tuam officio cum omnium catholicorum ditioni tuae subditorum causa impense fungimur, tum nominatim venerabilis fratris Aloisii episcopi Syrensis, quem & quatuor episcopis qui in Aegaeo mari gregi catholico praesunt nuper a Nobis delectum delegati apostolici titulo et auctoritate instruximus, id ei demandantes negotii ut dispersos variis locis catholicos, qui in iurisdictione non sunt trium illorum episcoporum, vigilantia sua regat curaque pastoralis. Eum igitur tibi, carissime in Christo fili Noster, sistimus, utque omni regiae benignitatis tuae studio prosequi velis te etiam atque etiam rogamus. Vir est pietate praestans, integritate ac fide, denique multarum merito virtutum Nobis acceptus, adeo ut quidquid favoris et auxilii ex benevolentia regiae maiestatis tuae ac ministrorum tuorum fuerit consecutus, tamquam pro collato Nobismetipsis beneficio gratiam simus maximam habituri. Interim tibi, carissime in Christo fili Noster, fausta omnia vereque salutaria, quanta possumus paterni animi contentione, precantes a Domino, omnis auspem gratiae caelestis, apostolicam benedictionem amantissime impetimus.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima quinta augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio ecclesiae cathedralis Vercellensis in basilicam minorem¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ad summum catholicae Ecclesiae pontificatum, meritis licet impares, evecti, illustrium praesertim ecclesiarum decori atque splendori libenter profecto consulimus atque prospicimus.

Equidem Vercellensis metropolitana ecclesia in Gallia Cisalpina historiae fastis insignis, multis sane nominibus emicat atque refulget. Namque originis vetustate et catholicae religionis fama summopere praestans atque huic Petri Cathedrae vel maxime addicta, amplissimis summorum principum honoribus aucta, plures pastores sacra purpura donatos et sanctitatis gloria coelitum ordini adscriptos habuisse glo-

riatur. Accedit etiam cathedrale eiusdem ecclesiae templum, magnifico opere extructum ac rebus omnibus divino cultui accommodatis splendidissime ornatum, et praeclarum illius templi canonicorum collegium iis ecclesiasticis viris instructum, qui pietatis, religionis et virtutis laude spectati, magnopere diligentes decorem domus Dei, omni cura et diligentia sacri ministerii partes rite obeuntes, virtutum ornatui enitescere curant. Quae cum ita sint, alacri libentique animo desiderii venerabilis fratris hodierni archiepiscopi Vercellensis annuendum censuimus, qui suppliciter a Nobis petit, ut eiusdem metropolitanae ecclesiae decus augere velimus.

Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes ac absolutos fore censes, auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, cathedralem Vercellensem ecclesiam in basilicam minorem cum omnibus et singulis iuribus, privilegiis, gratiis, praeeminentiis, exemptionibus et indultis quibus aliae basilicae minores huiusmodi quovis modo utuntur, fruuntur, vel uti et frui possunt ac poterunt, erigimus ac talem ex nunc perpetuoque esse et fore statuimus, eandemque ecclesiam basilicam haberi et appellari mandamus.

Decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere et fore dictaeque ecclesiae hoc futurisque temporibus plenissime suffragari atque ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus sit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum* aliisque apostolicis ac in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; nec non eiusdem cathedralis templi etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permanentibus ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

¹ Ex Bullario Romano.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas interessendi augustissimo sacrificio in odeo ex quo patet aditus ad ecclesiam parochialem, familiae De Caesaris Alatrinae dioecesis¹.

Venerabili fratri
episcopo Alatrino

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilecta in Christo filia Bernardina De Caesaris vidua istius dioecesis, se, ista in urbe a familia Molella aedes emisse, parochiali ecclesiae sanctissimi Salvatoris proximas, ubi eidem familiae ex Apostolicae Sedis venia datum fuit odeo uti. Quum autem vel ipsa impense cupiat eiusmodi privilegio perfrui, sed alia in aedium parte, illi quidem templo finitima, supplici cum prece a Nobis petiit, ut habito a te atque ab ecclesiae rectore consensu, sibi facultatem faciamus novum inibi adstruendi odeum, in quo ei liceat augustissimo sacrificio interesse atque ita diebus festis ecclesiastico praecepto satisfacere.

Nos igitur oratricem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutam fore censentes, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus ut, quoniam ex tuo liquet testimonio res ita esse, prout expositae, ac parochialis ecclesiae sanctissimi Salvatoris rectorem hac in re fuisse assensum, auctoritate Nostra apostolica, oratrici pro tuo arbitrio veniam concedas novum in commemorata ecclesia adstruendi odeum, in quo ut non solum ipsa, sed et eius consanguinei et affines una secum vitam degentes, ac familiares diebus quibuscumque per annum festis sacerdoti adstantes, dum sacrum facit, ecclesiastico praecepto rei divinae assistendi paruisse censeantur. Tibi vero curae erit ut tum lignea, tum ferrea crate odeum illud saepiatur, utque per inscriptionem publico et apto loco positam constet,

confines aedis ecclesiastica immunitate minime frui, volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Ecclesiasticae Immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta augusti millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXIV.

DECRETUM

S. CONGREGATIONIS EPISCOPORUM ET REGULARIUM
PRO CONSULTORIBUS INSTITUENDIS².

Cum negotia maioris momenti et consultationes, quae ad s. congregationem Episcoporum et Regularium deferuntur, fortasse ratione temporum admodum frequentia sint, eminentissimi patres in generali congregatione habita in palatio apostolico Quirinali nonis septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto rati sunt, rem utilem fore, si exemplo aliquarum congregationum maiorum nonnulli consultores deligerentur, quorum esset super dubiis seu quaestionibus, de quibus rogarentur, sententiam suam exponere, firmis tamen manentibus antiquis institutionibus, ita ut de negociis alicuius ponderis deque consultationibus omnibus in pleno auditorio semper deliberetur et statuatur, designato aliquo ex eminentissimis patribus qui *videat et referat*. Itaque eminentissimi patres decreverunt: Supplicandum Sanctissimo pro admissione consultorum iuxta modum enunciatum.

Et facta eadem die ad SS^mum Dominum Nostrium Gregorium PP. XVI per d. secretarium de praemissis relatione, Sanctitas Sua decretum eorum patrum probavit atque sancivit.

C. card. ODESCALCHI praefectus

I. archiep. Ephes. *secret*.

In eadem generali congregatione habita nonis septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, emi et rmi patres decreverunt, ut vetus et propria s. congregationis methodus, seu ratio tractandi negotia, de quibus contentio est inter partes, accurate in posterum servarentur. Est autem huiusmodi:

I. Quotiescumque in negociis, quae ad s. congregationem Episcoporum et Regularium agun-

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex Collect. Episc. et Regul. auct. Bizzarri.

tur, tum ex relationibus ordinariorum, tum ex partium deductionibus videatur expedire, ut res ad viam iuris reducat, rescribitur: « Partes deducant sua iura coram eñmo N. qui videat et referat, citata parte et concordato dubio ».

II. Coram eñmo relatore vel eius auditore, adhibito ss. congregationum notario, singuli actus, qui ad iudicandum viam sternunt, conficiuntur.

III. Praeterea pars diligentior coram eodem auditore partem adversam in ius vocat « ad concordandum de dubio, alias videndum subscribi et disputari infrascriptum », quod nempe in calce citationis transcribitur.

IV. Eñmus relator, sive eius auditor vel propositum vel aliud dubium concordat de consensu partium: sin minus mandat partes suis iuribus uti per memoriale in s. congregatione.

V. Si pars citata infra terminum praefinitum non compareat, citatur pro secunda vice « ad concordandum de dubio, nec non destinari congregationem ».

VI. Si pars in sua contumacia perstiterit, eñmus relator vel eius auditor concordat dubium, et congregationem pro causae propositione destinat, ita tamen ut spatium saltem triginta dierum intercedat; et decretum adversae parti per cursorem intimatur.

VII. Iura autographa, quibus utraque pars utitur, quindecim diebus ante diem propositionis causae apud d. secretarium deponuntur; transmissa utrimque intimatione.

VIII. Allegationes utriusque partis decem diebus ante congregationem tum ad eñmos cardinales, tum ad d. secretarium et ad secretariam s. congregationis deferuntur.

IX. Mutua inter partes allegationum et summariorum traditio fit eadem ipsa die in domo auditoris eñmi relatoris.

X. Responsiones triduo ante propositionem causae distribuuntur et communicantur, ut in articulo praecedenti.

XI. Resolutionem s. congregationis eñmus relator scriptis tradit et suo nomine obsignat, eamque d. secretario tradit partibus significandam.

XII. Si intra decem dies pars victa iterum audiri postulet, eñmus relator novae audientiae beneficium tribuere potest.

XIII. Quoties cunctis suffragiis res diiudicata fuerit cum clausula « *et amplius* » vel uno tantum suffragio discrepante cum clausula « *et non concedatur* » tunc venia revidendi non tribuitur, nisi a plena congregatione.

XIV. Causa denuo proponitur servato modo et terminis primae propositionis.

XV. Diiudicata causa authenticum resolutionis exemplar ei traditur, qui causam obtinuit.

XVI. Victor instat coram A. C. qui ut merus executor resolutionem s. congregationis exequentiam decernit.

CCCLXXV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit erectio vicariatus apostolici in regno Sardhaniae principis Ioannae Sombre Begum principatum comprehendentis in Indiis Orientalibus*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex munere pastoralis ministerii superna Dei providentia humeris Nostris impositi non leve sane totius dominici gregis onus ferentes, illis praecipue ovibus quae regiones a Sede hac Apostolica ubi catholicae centrum est unitatis longe d'ssitas incolunt, maiori consulendum sedulitate censemus, ut in adventu pastoris aeterni repertae, sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile ad pascua caelestia vocari valeant feliciterque perducant.

Hinc cum ad catholicæ religionis incrementum in Indiis Orientalibus latius comparandum in primis opportunum et utile esse videatur, praeter caeteros vicarios apostolicos in iis regionibus constitutos, alium vicarium apostolicum episcopali dignitate insignitum ibi statuere, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum consilio censuimus atque decernimus Sardhaniam et principatum totum Ioannae Sombre Begum ab iurisdictione venerabilis fratris vicarii apostolici, Agrae commorantis, subtrahentes, in peculiarem ac distinctum vicariatum apostolicum esse erigendum.

Motu igitur Proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, Sardhaniam ac principatum totum Ioannae Sombre Begum ab iurisdictione venerabilis fratris vicarii apostolici Agrae commorantis subtrahentes, in peculiarem ac distinctum vicariatum apostolicum constituimus, ubi memoratae principissae munificentia pulcherrimum templum aedificatum est, atque ubi eiusdem principissae beneficio vicarius apostolicus copiam talem reddituum habebit, ut honestae suae substationi, clericorum institutioni, animarum saluti consulere commode possit. Ipsi autem vicario ab hac Sancta Sede adlegendi omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra, concedimus et impertimur.

Haec statuimus atque decernimus, volentes has praesentes Nostras literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere de-

¹ Ex Bullario Romano.

bere, atque iis ad quos spectat ac in futurum spectabit, plenissime suffragari et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos etiam causarum palatii apostolici auditores Sedisque Apostolicae Nuncios ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostrae et cancellariae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque etc. opportunis.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die undecima septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXVI.

INSTRUCTIO

*Ad archiepiscopos et episcopos in Bavariae regno super nuptiis inter catholicos et a catholicos ineundis dd. decima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, in nexu Brevis vigesima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo editi*¹.

Literis iam inde a mense novembris anni millesimi octingentesimi trigesimi secundi, ad SSmum Dominum Nostrum Gregorium divina providentia Papam XVI datis, archiepiscopi et episcopi in Bavariae regno cum de nonnullis quaestionibus, quae circa rationem in mixtarum nuptiarum negotio sequendam fuerant inter ipsos exortae, Apostolicae Sedis iudicium rogarunt, tum maxime graves exposuerunt angustias, quibus premebantur, propterea quod homines non bene de sanctissima Ecclesiae disciplina eiusque legibus sentientes, nihil non molirentur, ut omnimodam earundem mixtarum nuptiarum libertatem iis in regionibus foverent, atque ad eam facilius promovendam opiniones disseminarent, catholicae veritati minime consentaneas; insuper severas poenarum minas adhibendas curarent, quibus animarum pastores inducerentur, ut mixtas eiusmodi nuptias in catholica Ecclesia proclamarent, iisque contrahendis adessent, vel saltem illas contracturis dimissoriales, quas dicunt, literas concederent. Quam acerbe SSmus Dominus Noster haec tulerit, necesse non est pluribus explicare; ut ex eo etiam graviore molestia affectus est, quod ea

omnia catholico in regno verae fidei Ecclesiaeque legibus atque institutis addictissimo tentari intellexerit. Duo tamen fuerunt, quae Sanctitatem suam haud leviter recrearunt, eximium scilicet Bavarici cleri ac praecipue episcoporum ac archiepiscoporum pro Ecclesiae doctrina tuenda servandisque illius regulis studium, nec non serenissimi Bavariae regis religio ac pietas; unde futurum non immerito speravit fore, ut mala, quae ex memorata causa rei catholicae imminebant, averterentur, catholicique antistites ac sacrorum ministri in suis gerendis muneribus plena libertate fruerentur, quemadmodum in conventionione cum Apostolica Sede anno millesimo octingentesimo decimo septimo inita cautum fuerat.

Haec inter SSmus Dominus Noster probe novit, sibi nullimode licere a constanti eo studio declinare, quo ipsa Sedes Apostolica semper ad vigilavit, ut sacri canones, qui spiritualis periculi plenas seyerissime mixtas nuptias prohibent, religiose custodirentur. Multo autem minus aliquid detrahere posse animadvertit sanctissimo illi Sedis eiusdem instituto, quod R. Pontifices cum interdum et nonnisi aegre gravibusque de causis matrimonia eiusmodi permetterent, suis dispensationibus addere consueverunt expressam conditionem de praemittendis opportunis cautionibus, non modo ut coniux catholicus ab a catholico perverti non posset, quin potius ille teneri se sciret ad hunc pro viribus ab errore retrahendum, sed etiam ut proles utriusque sexus ex eo coniugio procreanda, in catholicae religionis sanctitate omnino educaretur. Cum enim non ecclesiastica solum, sed naturalis ac divina prorsus lex impediatur, quominus vir mulierve in nuptiis contrahendis se aut futuram sobolem periculo perversionis temere committat, exinde sane exploratum est, omnes eas cautiones idcirco praescribi et adhiberi, ne simul cum canonicis sanctionibus naturalis quoque ac divina lex impio ausu violetur. Quamobrem dum SSmus Dominus rescribens per literas diei vigesimae septimae maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo archiepiscopis et episcopis Bavariae, primum quidem firmissimo nostrae religionis dogmate commemorato, quod est catholicae fidei atque unitatis necessitate ad salutem consequendam, illos vehementer adhortatus est, ut nulli parcentes curae fidelem praedicti regni populum ad eam unicam salutis viam quam cautissime tenendam atque ad omne illius deserendae periculum evitandum excitare nunquam desinerent; deinde vero debitis prosecutus laudibus zelum illum, quo iidem archiepiscopi et episcopi catholicorum cum acatholicis connubia intervertenda iam pridem curaverant; enixe iis in Domino commendavit, ut in posterum ardentiori usque studio in id-

¹ Ex opere cui titulus *De matrimoniis mixtis*, auctore Roskovani vol. 2, pag. 291.

ipsum incumberent, aut si gravis aliquando causa interveniret, quae mixtas huiusmodi nuptias suadere videretur, non aliter illas contrahi sinerent, quam impetrata Ecclesiae dispensatione et conditionibus, quae, ut superius dictum est, praescribi ab ipsa solent, omnino servatis. Pastoralis scilicet officii esse declaravit Sanctitas Sua, ut fideles mixtas coniunctiones perficere cupientes edocerentur, quid circa eam rem canones constituent, graviterque admoneantur, ne eos in animarum suarum detrimentum perfringere audent; quodsi nonnunquam contingeret, ut monita et adhortationes huiusmodi in irritum caderent, et catholicus aliquis vir mulierve recedere nollet a perverso suo consilio, mixtas nuptias ineundi, non petita seu non impetrata Ecclesiae dispensatione, vel necessariis cautionibus, seu earum aliqua praetermissa, tunc illud a parochis rite exigere debere archiepiscopos et episcopos eadem Sanctitas Sua mandavit, ut non solum abstinere a matrimonio ipso sua praesentia honestando, sed etiam a praetermittendis illius celebrationi proclamationibus, atque a dimissorialibus literis concedendis. Nec vero eiusmodi SS^{mi} Domini Nostri praeceptiones suasionisque effectum suo caruerunt, quin imo compertissimum est, nedum Bavariae archiepiscopos et episcopos, sed et parochos ceterosque, qui sub illis sunt, sacerdotes, pro eo, quo praestant in catholicam religionem et animarum salutem zelo, plurimum adlaborasse, ut quidquid in supra memoratis literis diei vigesimae septimae maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo ad sacrorum canonum et constantis Ecclesiae disciplinae normam declaratum sancitumque fuerat, religiose servaretur.

At sicuti nullo modo dubitandum, ita summo dolendum, ex ipsa archiepiscoporum et episcoporum vigilantia in Apostolicae Sedis praeceptionibus custodiendis homines male animatos occasionem nactos fuisse, catholicam religionem acius divexandi, et Ecclesiae auctoritatem in invidiam ac contemptum rapiendi, iamque rem eo devenisse, ut non modo publicus ordo, populorum tranquillitas, cleri incolumitas in discrimen sint facile adducenda, sed quod deterius est, spiritualis fidelium salus, ipsaque catholica fides periclitetur, iis praecipue in provinciis, quae recens Bavariae regno fuerunt adiunctae, et in quibus quoad nonnullas saltem regiones aut urbes acatholicorum pars catholicorum numerum vel exaequat vel etiam superat. Factum hinc est, ut ipso serenissimo rege auctore saepius memorati archiepiscopi et episcopi rursus Apostolicam Sedem adeundam duxerint, rerumque statu integre ingenueque explicato, eius sententiam de ratione in tanta negotii difficultate temporumque asperitate tenenda postulaverint. Porro omnibus serio ac mature perpensis, supernique luminis invocato

auxilio, SS^{mus} Dominus Noster praesentem Instructionem edi, eaque archiepiscopis et episcopis Bavarici regni declarari latiusque aperiri iussit sensum, quo pro adiunctorum et circumstantiarum diversitate ac gravitate literas die vigesima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo datas, oporteat accipere, ne scilicet, quod unice in aedificationem actum a Sede Apostolica fuit, id fraude et malitia hostium catholicae religionis, in huius detrimentum, iacturam ac ferme destructionem vergat.

Inprimis autem illud palam edicendum voluit Sanctitas Sua, supradictas literas nullam interpretationem seu declarationem suscipere posse, qua parte non modo commemorant sanctissimum illud nostrae religionis dogma, quod extra veram catholicam fidem nemo salvus esse potest, verum etiam statuunt, vel potius antiquos canones explicant, catholicorum cum acatholicis nuptias, tum ob flagitiosam communionem in rebus sacris, tum ob periculum subversionis catholici coniugis pravamque nascituae sobolis institutionem, illicitas prorsus ac vetitas esse. Hoc ergo fixum, firmum immotumque esse debet, et quemadmodum catholica Ecclesia ab mixtis illis connubiis semper abhorruit, atque ab omni actu, qui illorum probationem praeseferret, perpetuo abstinuit, ita deinceps omnibus archiepiscopis, episcopis, parochis ceterisque sacerdotibus curam animarum in Bavariae regno exercentibus agendum erit, ut easdem nuptias nulla positiva ratione probent, aut suo expresso consensu vel auctoritate confirmant, et fideles ab iis ineundis validissime absterreant, adeoque in illorum memoriam revocent, quantam divinae maiestati iniuriam irrogent, et quam crudeliter in se futurosque liberos sint acturi, ubi mixtis nuptiis temere contrahendis se filiosque ipsos periculo committunt.

Post haec SS^{mus} Dominus Noster archiepiscopis et episcopis Bavarici regni significandum praecepit, literas diei vigesimae septimae maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo non ita esse intelligendas, quasi nempe eam omnino excludant tolerantiae rationem prudentiaeque oeconomiam, qua Apostolica Sedes ea mala patienter dissimulare consuevit, quae vel impediti prorsus nequeunt, vel si impediuntur, gravioribus etiam incommodis facile aditum possent patefacere. Siquidem igitur ex temporum, locorum ac personarum conditione matrimonium acatholici viri cum catholica muliere et vicissim absque maioris mali scandalique periculo in religionis pernecium interverti nullo modo possit, tunc sane ad maiora damna et scandala praecavenda abstinendum erit a catholico coniuge censuris in illum nominatim expressis corrigendo, imo vero tolerandum, ut a parochis catholicis tum consuetae proclamationes fiant, omni tamen praetermissa mentione reli-

gionis illorum, qui nuptias sunt contracturi, tum etiam de factis proclamationibus literae mere testimoniales concedantur, in quibus, si nulum adsit dirimens impedimentum, unice enuncietur, « *nihil praeter vetitum Ecclesiae ob impedimentum mixtae religionis matrimonio conciliando obstare* », nullo addito verbo, ex quo consensus seu approbationis vel levis suspicio sit oritura. Quodsi in Ecclesiae utilitatem et commune animarum bonum cedere posse dignoscatur, huiusmodi nuptias quantumlibet illicitas et vetitas, coram parochio catholico potius quam coram ministro haeretico, ad quem partes facile confugere possent, celebrari: tunc ipse parochus catholicus aliisque sacerdos, eius vices agens, poterit iisdem nuptiis materiali tantum praesentia, omni excluso ecclesiastico ritu adesse, perinde ac si partes unice ageret mere testis vulgo qualificati, seu auctorizabilis, ita scilicet, ut utriusque coniugis audito consensu, deinceps pro suo officio actum valide gestum in matrimoniorum librum referre queat.

His tamen in circumstantiis non impari imo maiori etiam conatu ac studio ab archiepiscopis, episcopis et parochis elaborandum erit, ut a parte catholica perversionis periculum, quoad fieri potest, amoveatur, ut prolis utriusque sexus educationi in religione catholica, qua meliori ratione fas erit, consulatur, atque ut catholicus coniux, sive vir sive foemina, serio admoneatur de obligatione, qua tenetur, curandi pro viribus acatholici coniugis conversionem, quod ad veniam pro commissis criminibus facilius a Deo obtinendam erit opportunissimum.

Ceterum SS^{mus} Dominus Noster dum vehementer dolet, quod eiusmodi tolerantiae ratio pro regno catholicae religionis professione insigni fuerit ineunda; sanctissime coram eo, cuius oculis omnia nuda et aperta sunt, proficitur, se ad eandem tolerantiam ea tantum de causa adduci, seu verius pertrahi, ne graviora Ecclesiae catholicae incommoda obveniant. Idcirco notum persuasumque archiepiscopis et episcopis Bavariae esse vult, haud aliter ipsos ob supradictam tolerantiam tutos in conscientia fore, quam si id gesserint, quod implorato Spiritus S. lumine, censuerint expedire, aliaque omnia, quae superius enucleata sunt religiose impleverint. Atque illud etiam praememoratos episcopos et archiepiscopos monet, enixeque in Domino obtestatur Sanctitas Sua, ut cautissime videant, ne ex eiusmodi ipsorum ratione erga homines mixta connubia illicite contracturos, contingat, ut in catholico populo extenuetur memoria canonum, matrimonia ista detestantium et constantissimi studii, quo sancta mater Ecclesia filios suos avertere satagit ab iis in

iacturam suarum animarum contrahendis. Hinc archiepiscoporum et episcoporum, aliorumque qui sub illis sunt sacrorum pastorum officium erit, flagrantiori in posterum zelo in id incumbere, ut in catholicis eorum curae concreditis sive privatim sive publice instruendis doctrinam et leges Ecclesiae ad eadem connubia pertinentes prudenter simul et sedulo commemorent, earumque custodiam inculcent.

Postremo non potest SS^{mus} Dominus Noster, quin eam cum archiepiscopis et episcopis Bavariae communicet spem, quam iamdiu concepit, futurum nempe, ut serenissimus rex pro avito, quod cum sanguine hausit, catholicae religionis studio mala omnia, quae ex enunciatis superius causis rei catholicae imminet, propulsanda curet, atque adeo fiat, ut sanctissima nostra religio in inclyto Bavariae regno integra vigeat ac perseveret.

Datum Romae die decima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto.

THOMAS card. BERNETTI
a secretis Status.

CCCLXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus Petro Herculi Pallavicini Bononiensi et successoribus eius in infinitum conceditur titulus et honor principis¹.

Dilecto filio
comiti Petro Herculi Pallavicini
Bononiae

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Romanus Pontifex, cui nihil profecto iucundius, nihil optabilius esse potest, quam omnes ad virtutis studium ac pietatis amorem vehementer excitare atque inflammare, honoris ac dignitatis additamenta iis profecto viris solet impertiri, qui catholicae religioni vel maxime adhaerentes, clara natalium vetustate, moribus incorruptis atque ingenii laude summopere praestant, ut ipsi acriori quodam stimulo incitati, de hac Apostolica Sede ac civili societate praeclare mereri continenter studeant, et quemadmodum dignitate, ita etiam virtutum ornatu praefulgentes, aliis exempla ad imitandum suppedient.

Notum sane perspectumque Nobis est, te ex nobili et antiqua progenitum familia rebusque optimis institutum, egregiis animi ingeniiue

¹ Ex Bullario Romano.

dotibus ornatum atque amplis fortunae bonis auctum, eximia tum fidelitate, tum observantia in Nos et hanc Petri Cathedram testimonia difficillimis praesertim christianae reipublicae temporibus edidisse. Primum enim paullo post desideratissimum rec. mem. Pii VII praedecessoris Nostri in urbem reditum, ipsius pontificis ad regiam Taurinensem aulam pro rebus gerendis ad civilem Sanctae Sedis principatum tunc instauratum pertinentibus, honorifica fuisti legatione perfunctus; nuper vero in Flaminiae seditione optimis partibus ac Romano Pontifici firmiter adhaerens, in eorum hominum odia, qui impie nefarieque pontificias provincias labefactare moliebantur, ita incidisti, ut ab ipsorum impetu, qui te armis aggredi ausi sunt, non sine gravissimo vitae discrimine fueris liberatus.

Quae quum ita sint, dilecte fili, haud potuimus quin aliquam peculiaris Nostrae benevolentiae significationem tibi exhibeamus, certa spe freti, maiori etiam in dies fidelitate et obsequio te tuosque posteros Romanum Pontificem prosequuturos. Amplissimum igitur tibi honorem deferre cupientes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica te tuosque posteros mares in linea primogenitorum legitimos ac naturales, dummodo a catholica religione minime deficiant, principes dicimus atque creamus, vobisque concedimus ut hoc titulo in apostolicis quoque literis publicisque tabulis appellemini ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis, indultis, quocumque nomine designandis, quibus alii viri principes ex iuris praescripto vel ex usu et consuetudine modo utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt, libere ac licite perfrui possitis.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXVIII.

EPISTOLA

Ioannae Sombrae principis Sardhaniae significat F. Iulium Caesarem, ex ordine Cappuccinorum, electum fuisse ut ipsa petierat, episcopum et vic. apostolicum Sirdhanæ¹.

**Dilectissimae in Christo filiae Nostrae
Ioannae principi Sirdhanensium
cognominatae Begum Sombre.**

GREGORIUS PP. XVI.

**Dilectissima in Christo filia Nostra,
salutem et apostolicam benedictionem.**

Serius quam optavissemus allatae Nobis sunt tuae literae datae die decima secunda mensis ianuarii, ex quibus non sine plurima animi Nostri consolatione planius agnovimus quod fama iamdudum nunciaverat de tuo pro religione Nostra sanctissima praeclaro studio devotoque erga Sedem hanc Apostolicam animo, et effusa in ecclesias ac pauperes liberalitate. Huius vero et aliud habuimus insigne documentum in syngrapha, quam a te accepimus, ad centum quinquaginta mille rupias Londini exigendas, et in eum, quem censuerimus, caritatis usum insumendas. Id quidem nos faciemus cum grata tui nominis commemoratione. Sinceras quoque celsitudini tuae gratias persolvimus quod nobilissimi templi istic cura sumptuque tuo in honorem bñae Dei Matris extracti delineatas lithographico opere imagines mittere Nobis volueris una cum tabula in memoriam dedicationis templi eiusdem depicta. Has avidae expectamus, et statim ut ad Nos pervenerint, nobilitatem tuam ea de re certiores facere non morabimur.

Sequitur nunc, ut de aliis loquamur, super quibus tu, dilectissima in Christo filia, responsum et auctoritatem Nostram postulasti. Et primo quidem de summa rupiarum centum milium, quam collegio seu seminario clericorum in urbe tua Sirdhana erigendo destinasti, probamus summopere consilium huiusmodi tamquam iuvandae istic rei catholicae utilissimum. Ita sane episcopus, de quo mox dicemus, alumnos ex indigenis delectos ad clericalem statum facilius poterit educare. Quod si eadem seminarii erectio perfici statim non valeat, poterint interea temporis scholae aliquae aperiri iuventuti, non tantum ad literas, sed etiam ad catholicam religionem omnemque virtutem informandae. Ipsum vero seminarium vel scholas ordinare ac moderari poterunt religiosi viri Soc. Iesu, qui sunt Calcuttae, si quam forte ex ipsis advocare volueris.

Quod autem attinet ad episcopalem dignitatem, ad quam provehi exoptas dilectum filium Iulium Caesarem religiosum virum ex Cappuccinorum familia nunc cappellanum tuum et a multis iam annis in regione ista missionarii munere fungentem, annuimus libenter petitioni tuae, ac proinde indulsimus, ut ipse a quocumque antistite catholico Sanctae huius Sedis, communionem et gratiam habente, duobus aliis epi-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

scopis vel saltem presbyteris adsistentibus consecrari valeat. Et quoniam novus episcopatus, in tua ista urbe adhuc a Nobis erectus non est, adsignavimus memorato Iulio titulum Amathuntinae ecclesiae in partibus infidelium sitae; simul tamen decrevimus, ut ipse apostolici Nostri vicarii munere insignitus, tum Sirdhanae tum in toto principatu tuo iurisdictionem habeat ab auctoritate ven. fratris Antonini episcopi Esbonensis vicarii item apostolici Agrae constituti, exemptam. Atque haec plenius constabunt ex Nostris apostolicis literis, quae istuc sine mora afferentur. Facile autem Nobis pollicemur fore ut ipse episcopus ac vicarius apostolicus Iulius Caesar eiusque successores possint se pro dignitate sustentare redditibus summae rupiarum centum millium, quas nobilitas tua munifice in eum finem donavit.

Significas deinde destinasse te alias rupias centum mille tribus provinciis Bengalae, Madraspatani et Bombayni, in utilitatem scilicet rei catholicae erogandas: de cuius pecuniae distributione ac usu, Nostram, pro tua pietate, consulis auctoritatem. Nobis ergo videtur, hanc pecuniam recte posse deputari tribus ecclesiasticorum alumnorum seminariis in civitatibus Calcuttae, Madraspatani et Bombayni erigendis, aut saltem institutioni clericorum memoratis in locis alia stabili ratione iuvandae. Quem in finem tradere poteris pecuniam ipsam vicariis Nostris apostolicis, nimirum venn. fratri Petro ab Alcantara episcopo Antiffellensi, qui Bombayni est, dilecto filio religioso viro Roberto Saint Leger, presbytero e Soc. Iesu, qui est Calcuttae, et ven. fratri Danieli O' Connor episcopo Salditano, qui ad Madraspatani urbem quamprimum venturus est. Hi nimirum vicarii Nostri, si tibi placuerit, habebunt in mandatis ut eam summam vel in praedictum usum statim impendant, vel eidem usui religiose reservent.

Addis praeterea, te, non modo solvere mensuram quamdam pensionem memorato Esbonensi episcopo vicario apostolico Agrae residenti, sed destinasse insuper in utilitatem ecclesiae Agrensis summam rupiarum triginta millium: quarum item erogationem non sine Nostro consilio facere desideras. Et Nobis quidem placeret, ut in ipsa urbe Agra institueretur parvum piarum feminarum collegium quae castitatem servantes ac religiose viventes utilem simul operam navent puellis ad christianam virtutem, ad elementa literarum atque ad manuum opificia erudiendis. Quod si magistram huic collegio praeficientem non facile in India invenire valeas, Nos ipsi probam aliquam mulierem Anglici sermonis peritam et memorato muneri idoneam ex Europa cum scriptis regulis mittendam curabimus. Tu interim, dilectissima in Christo filia Nostra, pecuniam in hunc

finem sepositam servare poteris apud te aut tuto aliquo in loco deponere.

Post haec maximis, ut par est, prosequimur laudibus tuam veram praeclaram munificentiam tot tantisque argumentis comprobata, cuius etiam fructum extitisse intelleximus tum sacram aedem quae tuis sumptibus in urbe Meeruta construitur, tum amplissima subsidia, quibus pauperes Sirdhanae, Calcuttae et regni Angliae iuvandos curasti. Et Deum optimum maximum humilium precum contentione rogamus, ut tibi pro huiusmodi benefactis amplissimam ac nunquam interituram mercedem retribuatur. Hanc igitur, dilectissima in Christo filia Nostra, cum humilitate cordis atque in bonis operibus perseverantia expecta. Nos autem nihil optamus magis, quam ut tibi paternae caritatis Nostrae signum aliquod praebeamus.

Itaque dilectissimum in Christo filium Nostrum Davidem, inclytum nepotem tuum futurumque haeredem tui principatus, equitem creavimus Militiae Iesu Christi, dedimusque in eam rem apostolicas literas quae una cum insignibus eius ordinis propriis ad te perferentur. Utinam vero, quod celsitudo tua fore confidit, ipse iuvenis princeps Romam aliquando in conspectum Nostrum venturus sit. Tunc profecto superabundaret gaudio cor Nostrum, eumque singularibus omnibus benevolentiae significationibus, tui etiam causa, prosequeremur. Denique mittimus nobilitati tuae argenteam capsulam cum venerandis reliquiis sacrosanctae crucis D. N. Iesu Christi ac veli Bmae Mariae Virginis, et ex ossibus sanctorum apostolorum Petri et Pauli. Et benedictionem apostolicam cum verae omnis prosperitatis voto coniunctam tibi, dilectissima in Christo filia Nostra, ac principi tuo nepoti domuique tuae universae amantissime impertimur.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die decima septima septembris millesimo octingentesimo trigésimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXIX.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus baroni de Commaille suisque descendentibus masculis in infinitum conceditur titulus marchionis ¹.

Dilecto filio

Annae Eliae Petro Ioanni de Commaille
baroni Aurelianensi
seu alterius civitatis vel dioecesis

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,

salutem et apostolicam benedictionem.

Magnum sane pontificiae Nostrae sollicitudini

¹ Ex Bullario Romano.

gravissimisque curis, quas continenter perferre cogimur, solatium accidit, quum propensam Nostram in eos viros voluntatem exhibere possumus, qui uti honore ac dignitate, ita etiam virtutum ornatu praeferunt, et catholicae religioni firmiter adhaerentes praeclara aliis imitanda praeferunt exempla.

Quamobrem quum probe noverimus, te egregiis iis omnibus dotibus esse ornatum, propterea quod nobili genere natus, morum probitate, religionis studio, optima indole, bonarum artium cultu, spectata virtute tuam operam et civili et christianae reipublicae fideliter ac forti animo ita praestitisse, ut omnium tibi estimationem comparaveris, praeterea te tot tantisque nominibus de re catholica optime meritum in Nos et hanc Apostolicam Sedem observantiae testimonia praeferre, peculiari benevolentiae Nostrae significatione te afficere volumus.

Te idcirco aliis etiam titulis iam insignitum tuosque posteros marchionis titulo honestare decrevimus. Amplissimum igitur tibi honorem deferre cupientes, teque a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, auctoritate Nostra apostolica, te tuosque posteros mares in linea primogenitorum legitimos ac naturales, dummodo a catholica religione minime deficient, marchiones dicimus atque creamus, vobisque concedimus, ut hoc etiam titulo in apostolicis literis publicisque tabulis appellemini, ac singulis quibusque iuribus, honoribus, privilegiis, indultis quocumque nomine designandis, quibus alii marchiones ex iuris praescripto, vel ex usu et consuetudine modo utuntur, fruuntur, vel uti, frui possunt ac poterunt, libere ac licite perfrui possitis.

Non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXX.

BULLA

*Qua fit erectio sedis episcopalis Cuyensis in America Meridionali*¹.

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei

ad perpetuam rei memoriam.

Ineffabili Dei providentia ad regendam gubernandamque universalem Ecclesiam nullis licet Nostris suffragantibus meritis vocati, si ad ceteras quaslibet dominici agri partes excolendas studia Nostra alacres conferimus, non minus quidem lubenti animo, nec minus vigili sollicitudine aciem Nostrae mentis ad illas convertimus catholici orbis regiones, quae ab hac Apostolica Sede terra marique quam longissime distant, quaeque eo ampliores apostolicae benignitatis favores et gratias promerentur, quo maiori cura et acriori animo catholicam fidem, sine qua impossibile est placere Deo, integram inviolatamque servant, ac de Ecclesia in custodienda tuendaque eius iurisdictione, immunitate et disciplina sunt benemeritae, Romanumque Pontificem Iesu Christi Domini Nostri in terris vicarium ac beatissimi Petri apostolorum principis verum legitimumque successorem filiali obedientia ac debita veneratione prosequuntur.

Porro ad aures Nostras pervenit hoc ineunte saeculo Pium pp. VII praedecessorem Nostrum fel. rec. pergrandem seiunxisse dioecesim Tucumanam, in America Meridionali positam, binasque ex ea efformasse cathedrales ecclesias, quarum una Saltensis, Cordubensis altera appellata fuit. Hinc postremae ecclesiae amplissimam insuper idem Pontifex attribuit provinciam, de Cuyo nuncupatam, quam a dioecesi sancti Iacobi de Chile separaverat; quo factum ut Cordubensis dioecesis, ea qua late patet, territorii latitudine, nonnullas comprehendat provincias, quae diversis nunc subduntur temporalibus dominationibus, unaque provincia de Cuyo tribus distinctis, licet arcto inter se foedere coniunctis constet guberniis, nempe sancti Ioannis, Mendozae et s. Aloisii. Accepimus praeterea provinciam de Cuyo in extrema sitam esse latissimae Cordubensis dioecesis parte, et a civitate Cordubae tam longe abesse, ut episcopus itineris difficultate ac viarum asperitate impediatur, quominus illuc ad pastoralia munera explenda se conferat et mutuae communicationis non raro desit facultas. Quare spiritualis necessitas fidelium illic degentium, quorum fere centenamillia numerantur, studium excitavit eorum, qui ibidem dominantur, ut Apostolicam Sedem deprecarentur pro nova cathedrali ecclesia in sua provincia erigenda et episcopi residentialis institutione vel saltem titulariis necessariis vicarii apostolici facultatibus suffulti deputatione. Oblatas hinc preces paterna charitate complectens recol. mem. Leo

¹ Ex Bullario Romano.

pp. XII alter decessor Noster ad episcopatum Thaumacensem in partibus infidelium evexit ven. fratrem Iustum de s. Maria de Oro ex ordine Praedicatorum, eumque constituit vicarium apostolicum, ut spirituali procuratione ex Romani Pontificis auctoritate regionem illam administraret. Apostolica huiusmodi providentia ac vigilis antistitis praesentia et opera vehementius illecti provinciae illius christifideles, communi consilio statuerunt hanc Sanctam Sedem denuo adire et episcopalis cathedrae in Cuyensi provincia erectionem postulare. Quapropter per eundem vicarium apostolicum nomine cleri, magistratuum et populi universi supplicationes Nobis exhibitae fuerunt, ut opus a decessore Nostro Leone XII inceptum perficere et gaudium Cuyensis populi plenum reddere dignaremur. Nos quippe necessitatem utilitatemque novi episcopatus illico conspeximus, ac Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigia sectantes, datis literis ad praefatum vicarium apostolicum significandum duximus, tum demum Nos illorum votis assensuros, cum omnia ad instituendam ordinandamque novam dioecesim pertinentia Nobis prompta ac parata esse denunciaretur, Cuyenses omnes, cum primum Nostras huiusmodi literas acceperunt, ingenti gaudio, laetabundos manus suas in sancta levasse audivimus, et Deo omnipotenti maximas solemnesque egisse gratias.

Qui vero summam tenent imperii una cum venerabili fratre Iusto episcopo Thaumacensi vicario apostolico, assentientibus proceribus Mendozae et sancti Aloisii, initas invicem conventiones Nobis humiliter exhibuerunt, quas ipsi perpetuo ac fideliter se in posterum servaturos pollicebantur, et quarum praecipua capita haec sunt. Gubernium iuramento se obligavit anno millesimo octingentesimo vigesimo septimo, et in praesentiarum iterum se obligat ad tuendam perpetuo in universa provincia Cuyensi religionem catholicam apostolicam Romanam, quovis alio cultu penitus amoto et semper excluso, ac propterea in gymnasiis tam publicis, tam privatis, tam circa dogmata, quam circa moralia ea tradetur doctrina, quam Ecclesia Romana profitetur, dirigente ac prospiciente episcopo Cuyensi: qua in re per gubernium diligentissime cavebitur, ne in ea provincia conficiantur, aut in eam inducantur libri vel scripta cuiuscumque generis adversus dogmata, moralem, disciplinam et decus sanctae matris Ecclesiae eiusque ministrorum, proindeque auctoritate ecclesiastica postulante, civilis potestas scriptorum ac librorum editionem vel introductionem penitus impediatur, illos coercendo ac debitis poenis afficiendo qui hac super re deliquisse forte deprehendantur. Immunitas ecclesiastica, personalis, realis et localis iuxta sacrorum canonum constituta religiosis-

sime servabitur. Foro ecclesiastico per magistratus aliosque iudices saeculares debita observantia semper adhibebitur, quorum erit praeterea opportunum praesidium suppeditare ecclesiasticae potestati illud roganti, ut sua doctrina proprium consequantur effectum. Episcopus libere exercebit ea omnia, quae ipsi competunt ratione sui muneris pastoralis iuxta praescripta sacrorum canonum et vigentem sanctae matris Ecclesiae catholicae disciplinam, ab Apostolica Sede approbatam, parique modo communicabit cum clero et populo opportunas leges et ordinationes in rebus spiritualibus et ecclesiasticis edendo: idem cohibebit ac punit censuris aliisque poenis legum sacrarum violatores. Sententiae, decreta et provisiones sive in poenam sive in cautionem criminum contra clericos delinquentes ab eo pronuntiabuntur ad mentem sacrorum canonum. Causae matrimoniales, decimales ac ceterae ecclesiasticae a iudicibus competentibus in foro Ecclesiae privative definientur. Erit Ecclesiae ius acquirendi ac pleno iure disponendi de rebus propriis, servatis ceteroquin sacrorum canonum praescriptionibus. Gubernium operam suam praestabit meliori quo fieri poterit modo restorationi conciliorum regularium ac bonorum restitutioni, et regulares conservabuntur in possessione temporalium rerum ei addictarum. Demum quaecumque alia, quae respiciunt ad erectionem episcopatus et exercitium auctoritatis ecclesiasticae, ac illa quoque de quibus nulla superius facta fuerit mentio ad praescriptum sacrorum canonum, et probatam catholicae Ecclesiae disciplinam definientur, vel gravi interveniente difficultate, ad Apostolicae Sedis iudicium erunt deferenda.

Nos igitur qui cuncta superius narrata ac cetera omnia matura deliberatione perpendimus, et prae oculis habentes spirituale bonum, quod fidei illi populo expetita novae sedis episcopalis erectione, sub huiusmodi latis auspiciis sperandum est, audito etiam nonnullorum venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio, ad maiorem Dei gloriam et ad Ecclesiae Catholicae Apostolicae Romanae exaltationem, ex certa scientia, Motu Proprio deque apostolicae potestatis plenitudine supplendo defectui consensus capituli cathedralis ecclesiae Cordubensis, nunc suo viduatae pastore, universam provinciam de Cuyo nuncupatam a dioecesi Cordubensi perpetuo dividimus, seiungimus ac dismembramus, nec non in ea consistentes et consistentia ecclesias, paroecias, monasteria, conventus et alia quaecumque secularia ac quorumvis ordinum regularia beneficia, et pariter in ea degentes utriusque sexus personas, habitatores et incolas tam laicos quam clericos presbyteros beneficiarios et religiosos cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existant, ab ordinaria iu-

risdictione ac potestate antistitis Cordubensis pro tempore existentis, seu eius dioecesis ordinarii eadem apostolica auctoritate similiter perpetuo eximimus, liberamus et absolvimus.

Dein civitatem s. Ioannis in provincia de Cuyo positam populi frequentia, templorum nitore aliisque praerogativis abunde praeditam in civitatem episcopalem auctoritate apostolica erigimus et constituimus, eique sic erectae et constitutae, civitatis titulum ac denominationem cum omnibus et singulis honoribus, iuribus, privilegiis et praerogativis, quibus caeterae civitates episcopali sede insignitae, earumque cives in America Meridionali utuntur et gaudent, ac uti et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum concedimus atque elargimur.

Ecclesiam vero parochialem in praefata civitate s. Ioannis de Cuyo existentem et sancto Iosepho confessori beatissimae Virginis Mariae sponso dicatam in cathedralem ecclesiam s. Ioannis de Cuyo nuncupandam, et parochialem ut antea sub eodem s. Iosephi titulo extitutam evehimus et attollimus, simulque in ea sedem, cathedram ac dignitatem episcopalem pro uno deinceps episcopo s. Ioannis de Cuyo nuncupando, qui eidem ecclesiae, civitati et dioecesi ut infra assignandae, illiusque clero et populo praesit, synodum convocet, ac omnia et singula iura, officia et munia episcopalia habeat exerceatque, cum suis capitulo, arca, sigillo, curia, mensa episcopali, seminario ecclesiastico, ceterisque fruatur pontificalibus insigniis, iuribus, honoribus, praeeminentiis, gratiis, favoribus, iurisdictionibus indultibus realibus, personalibus ac mixtis, quibus reliquae cathedrales ecclesiae in America meridionali existentes, earumque praesules non tamen titulo oneroso, aut ex indulto seu privilegio particulari utuntur et fruuntur, simili apostolica auctoritate perpetuo erigimus ac instituimus, ipsamque episcopalem ecclesiam s. Ioannis de Cuyo metropolitico iuri archiepiscopi pro tempore ecclesiae de Plata seu de Charcas donec aliter ab Apostolica Sede statutum fuerit subiicimus et in suffraganeam assignamus.

Praefatam autem universam provinciam s. Ioannis de Cuyo, in qua tres reperiuntur distinctae ditiones inter se foederatae, quarum una complectitur territorium s. Ioannis, altera territorium Mendózae, ac tertia illud s. Aloisii, a Cordubensi dioecesi, ut supra seiunctam et avulsam eidem ecclesiae s. Ioannis de Cuyo pro suo territorio ac dioecesi attribuimus et assignamus, eandemque provinciam s. Ioannis de Cuyo, ac in ea existentes et existentia parochias, collegiatas, si quae sunt, aliasque ecclesias quascumque, monasteria, conventus et omnia sive secularia, sive quorumvis ordinum regularia cum cura et sine cura beneficia ecclesiastica, item utriusque sexus personas et

incolas tam laicos quam clericos, non tamen exemptos, cuiuscumque gradus, ordinis et conditionis ordinariae iurisdictioni, regimini ac potestati futuri ac pro tempore existentis episcopi s. Ioannis de Cuyo pariter perpetuo submittimus atque subiicimus. Hinc praecipimus ac mandamus, ut omnia et singula instrumenta, scripturae et alia cuiusvis generis documenta, si quae sunt, ad praedictam provinciam s. Ioannis de Cuyo, quovis modo pertinentia et ad illius incolas, ecclesias et beneficia quomodolibet spectantia, ab episcopali Cordubensi curia extrahantur et cancellariae novi episcopatus Cuyensis, ut supra erecti, libere tradantur.

Similiter pro decenti et commoda futuri antistitis eiusque in Cuyensi episcopatu successorum, et curiae episcopalis habitatione aedes ecclesiae cathedrali propinquas perpetuo assignamus et adscribimus, quae tamen si minus aptae inveniantur, aliae vel ex parte, vel in toto aedificabuntur. Ut futurus autem pro tempore existens Cuyensis episcopus pontificalem suam dignitatem tueri, ac vicario generali et curiae episcopali providere valeat, tertiam partem decimarum ibidem colligendarum, prout moris est, in ecclesia Cordubensi, mensae episcopali s. Ioannis de Cuyo perpetuo pariter assignamus et attribuimus.

In memorata autem parochiali ecclesia s. Ioannis de Cuyo, sic ut dictum est ad cathedralis honorem erecta, instituimus atque erigimus capitulum undecim constans canonicalibus praebendis, nimirum tribus dignitatibus, quarum prima decanatus, quae post pontificalem erit maior, et omnibus potietur honoribus, privilegiis et praeeminentiis ei de iure competentibus, ipsique erit adiunctum onus curae animarum, quae sicut prius et sine ulla innovatione exercebitur; secunda archidiaconatus, ac tertia magisterium scholae nuncupabitur, nec non octo canonicatibus comprehensis theologi ac poenitentiaria praebendis; quae iuxta canonicas sanctiones, ac praesertim concilii Tridentini decreta in capitulis ecclesiarum cathedralium extare debent; ac praeterea eidem ecclesiae erunt addicti pro servitio chori sex praebendati seu vicarii alique clerici. Huiusmodi autem dignitatum non minus quam canonicatum et praebendarum futuri ac pro tempore existentes possessores apud eandem ecclesiam cathedralem s. Ioannis de Cuyo personaliter residere, ac in ea divina quoque officia ceterasque ecclesiasticas functiones celebrare, horasque canonicas cum diurnas tum nocturnas decantare, recitare et psallere, missamque conventualem pro benefactoribus in genere quotidie celebrare, ac eidem cathedrali ecclesiae in omnibus laudabiliter deservire, illiusque statuta in posterum edenda diligenter observare teneantur.

Capitulum autem novae cathedralis ecclesiae s. Ioannis sic erecto et constituto assignamus

ac tribuimus iuxta morem ecclesiae Cordubensis tertiam partem praefatarum decimarum, quae ut sequitur dividenda erit, nempe praebenda trium dignitatum constituetur in summa scutorum quatuorcentum pro qualibet earum: praebenda cuiuslibet ex quatuor senioribus canonicatibus in summa scutorum tercentum et quinquaginta; praebenda reliquorum quatuor canonicatum in summa scutorum tercentum pro quolibet eorum; primi tres praebendati seu vicarii, ut vocant, portionarii habebunt singuli scutata ducenta et viginti quinque, caeteri tres praebendati seu vicarii, ut vocant semiportionarii habebunt singuli scutata ducenta. Quod si redditus a tertia parte decimarum provenientes non efficiant summam cuiuslibet praebendae, ut supra attributam, collatio alicuius praebendae suspensa remanebit, donec redditus tertiae partis decimarum ad praestitutam pecuniae vim pervenerint. Fabricae autem et sacrario praedictae cathedralis ecclesiae illam pro eius cultu et tuitione dotem, quae ei partim ex decimis, partim ex censibus ac bonis stabilibus iam constituta reperitur, simili modo adsignamus atque tribuimus.

Eisdem quoque futuris ac pro tempore existentibus tribus dignitatibus et octo canonicis praedictis, ut ipsi capitulariter congregati pro memoratae ecclesiae cathedralis ac illius mensae capitularis, sacrarii et fabricae, earumque rerum ac bonorum prospero felicitique statu et regimine et onerum eius incumbendum implemento, horarum canonicarum aliorumque divinorum officiorum celebratione, fructuum, distributionum et quorumcumque emolumentorum partitione atque administratione, poenarumque per absentes aut negligentes contrahendarum impositione, quaecumque statuta, ordinationes ac decreta, sacris tamen canonibus, concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis non contraria, condendi ac edendi sub episcopi tamen pro tempore existentis praesidentia et approbatione plenam et omnimodam potestatem concedimus et impartimur. Praeterea eidem capitulo et canonicis pro tempore existentibus indulgemus atque elargimur ius utepdi ac fruendi omnibus et singulis tam spiritualibus quam temporalibus gratiis, privilegiis, immunitatibus, praeeminentis et favoribus, quibus aliarum similium in America Meridionali existentium cathedralium ecclesiarum capitula, dignitates et canonicatus iure, consuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet, non tamen titulo oneroso aut indulto vel privilegio particulari utuntur ac fruuntur, dummodo adhuc sint in usu, et non fuerint revocata, nec sacris canonibus, constitutionibus et decretis apostolicis repugnent.

Ut vero adolescentes in sortem Domini vocati non minus pietate, quam humanioribus literis sacrisque disciplinis instituantur ac in-

formentur ecclesiasticum clericorum seminarium in civitate s. Ioannis erigimus eique aedes ecclesiae s. Clementis papae et martyris contiguas adscribimus, illamque dotationem, quae eidem iam constituta fuit, pariter attribuimus et adiudicamus. Perpensis autem redditibus ac fructibus ecclesiae episcopalis sancti Ioannis de Cuyo, ut supra attributis, eandem ecclesiam Cuyensem in florenis aureis de Camera triginta tribus, ac in tertia floreni parte de more taxari ac eiusmodi taxam in libris Camerae apostolicae describi volumus ac praecipimus.

Quod vero spectat ad provisionem eiusmodi novae cathedralis ecclesiae sancti Ioannis de Cuyo Nos illa utentes potestatis plenitudine, quam pastor coelestis et episcopus animarum Nobis tradidit super universis ecclesiis, et peculiaribus attentis circumstantiis eandem ecclesiam hac prima vice de persona Nobis benevisa providere intendimus Nobisque reservamus; in futuris autem praefatae sedis vacationibus matura deliberatione perpendentes cuncta et singula, quae a memorato vicario apostolico et ab iis, qui Cuyensi praesunt ditioni exposita sunt in postulanda nomine universi populi novae dioecesis erectione, ac ratione potissimum habentes eorum, quae praemissa sunt de tuenda puritate catholicae apostolicae Romanae religionis, de quovis alio cultu penitus inhibendo deque caeteris omnibus circa moralem disciplinam Ecclesiae iuriumque conservationem et amplificationem iuxta datam fidem perpetuo et inviolabiliter praestandis in benevolentiae gratiaeque significationem, Motu Proprio, certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine statuimus atque decernimus, a Nobis et a Romanis Pontificibus successoribus Nostris acceptum iri illam ecclesiasticam personam, quae a civili gubernio pro episcopali ecclesia sancti Ioannis de Cuyo fuerit commendata, dummodo tamen illa dotibus per sacros canones et per concilium Tridentinum requisitis praefulgeat, et praefatum gubernium, eiusque praesides ipsum exhibentes in catholicae apostolicae Romanae religionis professione, et in Apostolicae Sedis communione atque obedientia permaneant.

Similiter decernimus atque indulgemus, ut episcopus sancti Ioannis eadem ratione canonicam tribuat institutionem illis idoneis ecclesiasticis viris et in sacris ordinibus constitutis, quos gubernium commendabit ad canonicas praebendas obtinendas, praevio tamen concursu ad praescriptum concilii Tridentini et apostolicarum constitutionum habendo, pro collatione tum dignitatis decanatus, cui, ut supra decrevimus, animarum cura debet adhaerere, tum utriusque canonicalis praebendae theologalis et poenitentiariae, ac praevio etiam pro reliquis conferendis canonicatibus et praebendis examine vel alio experimento per episcopum designando,

quin tamen in supra memorata commendatione aliena iura, si quae sint, prorsus laedantur, et quin hodiernus parochus ecclesiae sancti Iosephi nuper ad cathedrae episcopalis honorem erectae praedicto concursui obnoxius sit, quem imo ad decanatus quoque dignitatem cum animarum cura, sine nova provisione extollimus, ac vigore praesentium instituimus.

Quamobrem venerabili fratri Iusto a sancta Maria de Oro episcopo Thaumacensi in partibus infidelium, quem in praesentium literarum Nostrarum exequutorem eligimus ac deputamus, per apostolica scripta mandamus, ut ipse per se vel alium virum, ecclesiastica dignitate insignitum, ab eo subdelegandum has Nostras literas ubi et quando opus fuerit, aut quoties ab iis quorum interest, vel ab aliquo eorum fuerit requisitus solemniter publicet et exequatur, ac omnia et singula in eis contenta faciat auctoritate Nostra ab omnibus ad quos spectat et pro tempore spectabit inviolabiliter observari, atque ut tam ipse quam persona ab eo subdeleganda super quacumque oppositione in actu exequutionis quomodolibet oritura etiam definitive et quacumque appellatione remota pronunciare libere et licite possit et valeat, contradictores quoslibet ac rebelles per sententias, censuras poenasque ecclesiasticas aliaque iuris et facti remedia compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, plenam et omnimodam facultatem concedimus atque elargimur. Eidem vero episcopo Thaumacensi praecipimus et mandamus, ut singulorum actorum in praesentium literarum exequutione conficiendorum exemplar authenticum intra annum ab expleta ipsarum exequutione ad hanc Apostolicam Sedem transmittat, illudque in archivio congregationis Rebus Consistorialibus praepositae de more asservari volumus.

Praesentes autem literas et in eis contenta quaecumque etiam ex eo quod ii quorum interest aut interesse possit in futurum vocati et auditi non fuerint, aut praemissis non consenserint, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari vel in controversiam vocari posse, sed perpetuo validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus atque declaramus.

Non obstantibus defectu consensus capituli et canonicorum praedictae cathedralis ecclesiae Cor-

dubensis, ac *de iure quaesito non tollendo*, de dismembrationibus ad partes committendis, etiam vocatis omnibus quorum interest aliisque Nostris et cancellariae apostolicae regulis ac Lateranensis concilii novissime celebrati aliisque in contrarium praemissorum quomodolibet editis etiam in synodalibus, provincialibus universalibusque conciliis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, supradictaeque Cordubensis ecclesiae etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque et literis apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Huiusmodi vero literarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eandem ubique locorum in iudicio et extra fidem haberi volumus, quae ipsis praesentibus haberetur si originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dismembrationis, divisionis, erectionis, subreptionis, commissionis, deputationis, mandati, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto, decimo tertio kalendas octobris, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXI.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio decreti ab executore apostolico lati super administratione coenobii Conventualium in oppido Vetrallae, Viterbiensis dioecesis*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Iosephus Peroni sacerdos professus institutum ordinis fratrum Minorum sancti Francisci Conventualium, ac supremus procurator missionum eiusdem ordinis, a rec. mem. Pio VII praedecessore Nostro per similes apostolicas literas die vigesima septembris anno millesimo octingentesimo tertio datas, coenobium sacrae illius familiae in oppido Vetralla Viterbii dioeceseos situm extinctum fuisse, atque illius coenobii

¹ Ex Bullario Romano.

bona mobilia, immobilia, semoventia et cuiusque generis redditus, proventus ac missarum onera et alia quaecumque perpetuum in modum collegio sancti Antonii missionum commemorati ordinis hic in urbe adscripta atque attributa fuisse. Huiusmodi vero Pontificis providentia brevi temporis spatio vim habuit; namque acerbissimis rerum vicibus, cum pontificiae provinciae externis copiis occupatae fuissent, illius coenobii bona publico adiudicata aerario et praeconis voci subiecta fuere. Tunc idem dilectus filius Ioseph Peroni, coenobii commodi prospiciendi cupidus, illius aedificium variosque hortos vineamque acquirendam curavit. Pontificio vero regimine restituto, cum dilectus filius Noster Ioseph S. R. E. diaconus cardinalis Albani visitoris apostolici praedicti collegii munere fungeretur, Vetrallensis coenobii ecclesiae utilitati consulens, die vigesima septembris anno millesimo octingentesimo decimo quinto decretum edidit, cuius vi duo eiusdem religiosae familiae alumni, alter presbyter, alter famulus illius templi cultui addicti, omnia iuncta onera explerent, prout sequitur:

Intento sempre l'emo e rmo sig. cardinale d. Giuseppe Albani, come visitatore apostolico del ven. collegio di s. Antonio delle missioni di Roma a procurare la maggior gloria di Dio e li vantaggi del collegio suddetto, ed avendo di già per i beni e rendite del convento di s. Francesco di Vetralla al suddetto collegio spettanti stabilito un annuo affitto per assicurare in tal modo una rendita certa, si è data e si dà ora tutta la premura di stabilire l'occorrente per quella ven. chiesa, affinché sia servita ed officiata come conviene, e nulla manchi al servizio di Dio ed al mantenimento de' religiosi, che a ciò si destinano.

Un sacerdote ed un laico sono sufficientissimi per il servizio ordinario di detta chiesa, ed il sacerdote puole e deve esercitare anche la carica di lettore di teologia morale, per la quale i religiosi Scolopi per concordato di religione e per breve di Clemente XIV devono ai padri Conventuali annui scudi sessanta.

In tempo del cessato governo Francese furono dall'amministrazione del Debito Pubblico venduti i migliori effetti del suddetto convento di Vetralla, vale a dire il locale istesso del convento, la vigna grande incontro la chiesa, e l'orto ed olivato annesso al convento suddetto.

L' eminentissimo visitatore per mezzo del m. r. p. maestro Giuseppe Peroni attuale amministratore di quella chiesa e lettore come sopra, ha ottenuto dall'amministrazione generale de' beni ecclesiastici, e per essa da monsignor tesoriere un annuo assegno di scudi cento cinquantuno e sessantanove e mezzo di compenso provvisorio dei beni distratti. Ha ottenuto altresì scudi 113, 57 per lo stesso com-

penso di mesi nove già decorsi a tutto settembre 1815. Or dunque il lodato eminentissimo ha ordinato e convenuto, conforme ordina e conviene col padre maestro Giuseppe Peroni quanto appresso:

Il padre maestro Giuseppe Peroni percepirà gli annui scudi sessanta della lettura, e li scudi centocinquantuno e sessantanove e mezzo avuto di annuo compenso come sopra dal tesoriere generale: in corresponsività di tali annui assegni dovrà egli pensare al mantenimento suo giornaliero, e di un laico, che sarà obbligato di tenere, come anche al vestiario suo e del laico, senza poter pretendere compenso alcuno dal collegio.

Dovrà egli avere tutto il carico di officiare e fare officiare la chiesa suddetta, di tenerla aperta e fare in essa tutte quelle funzioni e feste, che erano soliti celebrare i religiosi nei tempi antichi, e sostenere i diritti della religione.

Dovrà pensare a tutto il mantenimento della chiesa suddetta, vale a dire; cera, olio, ostia, vino ed altri utensili sagri, come ancora alla manutenzione ordinaria del fabbricato della chiesa.

E siccome in detta chiesa vi è il peso della soddisfazione annua di numero 823 messe basse, e numero 30 messe cantate ed uffici, l' eminentissimo visitatore domanderà alla sagra congregazione del Concilio una riduzione, la quale si spera che possa essere ad una messa per ogni dieci; intanto fin da settembre 1815 il padre maestro Giuseppe Peroni avrà l'obbligo di soddisfare annue messe basse ottantatre e tre messe cantate ed uffici, senza ricevere alcuna elemosina.

Il padre maestro Giuseppe Peroni ritenendo egli il locale del convento, come sopra venduto, si obbliga di somministrare gratis e nulla pretendere per le camere di abitazione per sè e per il laico.

In quanto alli scudi centotredici e cinquantasette ricevuti da monsignor tesoriere per i nove mesi arretrati; l' eminentissimo visitatore ha condisceso di rilasciarli nelle mani del padre maestro Giuseppe Peroni per saldo del di lui mantenimento, e mantenimento della chiesa di detto tempo, per compenso delle spese di viaggio e permanenza ora fatta in Roma, ed inoltre per l'obbligo assuntosi di ripristinare a tutte sue spese ed al più presto il tetto della sagrestia ed il campanile della chiesa, a forma della perizia già trasmessa in Roma, con che sia egli tenuto di giustificare a lavoro compito l'esecuzione esatta del ripristinamento di detta sagrestia e campanile.

Queste disposizioni dovranno aver luogo e dovranno durare a piacimento dell' eminentissimo visitatore, e non altrimenti ec. In fede ec.

Roma li 21 settembre 1815.

G. card. ALBANI
visitatore apostolico.

Reg. a Roma in pag. 3 e seq. apostilla li 9 decembre 1821 vol. 50 carta 45 num. cas. 3 ricevuti bai. 20.

C. Vagnolini *preposto*.

Ad idem munus obeundum orator ipse fuit designatus qui Romam postea ad procuratoris generalis missionum et socii et assistentis generalis partes gerendas vocatus, etsi ex rescripto congregationis venerabilium fratrum Nostorum S. R. E. cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae die decima octava novembris anno millesimo octingentesimo vigesimo quinto edito potestatem obtinuisset testamento vel alio quovis modo statuendi omnibus de rebus qualibet ratione ad se pertinentibus, tamen summopere exoptans omnino consulere non solum ecclesiae adiunctique aedificii Vetrallae tuitio, verum etiam aliis rebus omnibus, quae usque ad eius mortem opportuna venia ac religiosi laboribus adeptae sui iuris esse possent, supplex ad Nos confugit. Quo circa a Nobis efflagitavit, ut dilecto filio Nostro Augustino S. R. E. diacono cardinali Rivarola utpote collegii sancti Antonii visitori apostolico rite a Nobis adlecto committere vellemus, ut sartis tectisque literis apostolicis rec. mem. Pii VII praedecessoris Nostri ac decreto superioris visitoris apostolici, de quibus habita mentio est, Vetrallae ecclesiae onera omnia impleri ac iura sustineri possint a saeculari etiam presbytero temporarii procuratoris generalis missionum eiusdem ordinis nutu adlegendo ac removendo, annua ei statuta pecuniae vi scutorum centum. Praeterea petiit, ut habita ratione levium commemorati collegii sancti Antonii reddituum, ipsi oratori veniam tribueremus, cuius ope bona omnia sive stabilia, sive mobilia, tum in oppido Vetrallae, tum alibi sita, nec non cuiusque generis suppellectiles aliasque res omnes usque ad eius mortem quovis modo ad eum spectantes, eidem sancti Antonii collegia attribuere possit, sublata omnino potestate cuivis alii eiusdem ordinis coenobio ius habendi in res oratoris proprias, et ea sub lege, ut Vetrallae ecclesia commemorata religiosae familiae, ac praesertim temporarii procuratoris generalis missionum iurisdictioni et proprietati perpetuo sit subiecta. Nos itaque rebus omnibus ab oratore expositis maturo examine perpensis, omnes et singulas necessarias atque opportunas facultates eidem dilecto filio Nostro Augustino S. R. E. diacono cardinali Rivarola, ex rescripto die decima quinta iulii labentis anni praedictae congregationis concessimus atque tribuimus. Hinc ipse dilectus filius Noster Augustinus eodem die decretum edidit, ut sequitur:

Attentis facultatibus nobis largitis a ss^{mo} Dño Nostro Gregorio pp. XVI rescripto emō

cardinalis Odescalchi sacrae congregationis Episcoporum et Regularium praefecti sub die decima quinta iulii millesimo octingentesimo trigesimo quarto, firmo remanente Breve sa. me. Pii pp. VII diei vigesimae septembris millesimi octingentesimi tertii, et decreto emi Albani visitoris diei vigesimae septembris millesimi octingentesimi decimi tertii, potestatem facimus oratori adimplendi omnia et singula onera in eodem decreto visitationis contenta, adhibita etiam opera sacerdotis saecularis, qui missas celebret et ecclesiae iura sustineat, soluta ei pensione scutorum centum. Eadem auctoritate permittimus etiam, ut orator de omnibus et quibuscumque redditibus ac bonis omnibus tam stabilibus quam semoventibus favore collegii sancti Antonii disponere possit et valeat, contrariis, ac praesertim quocumque iure filiationis conventus non obstantibus. Volumus denique, ut haec omnia valeant pro successoribus omnibus oratoris in officio procuratoris generalis missionum ordinis patrum minorum Conventualium favore supradicti collegii divi Antonii de Urbe.

A. card. RIVAROLA.

Iam vero quum orator ad Nos confugerit, ut decretum ipsum apostolicae Nostrae auctoritatis robore munire velimus, eius votis annuendum censuimus. Quamobrem omnes et singulos, quibus hae literae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis, quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, decretum a dilecto filio Nostro Augustino S. R. E. diacono cardinali Rivarola die decima quinta iulii huius anni latum atque hisce literis insertum et omnia quaecumque in eo contenta et expressa, auctoritate Nostra apostolica harum literarum vi approbamus et confirmamus, atque ab omnibus, ad quos spectat et in posterum spectabit, vel diligentissime perpetuo servari iubemus atque praecipimus.

Decernentes has literas semper firmas, validas et efficaces existere ac fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, et eorum causa quae expressa sunt hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus constitutione fel. rec. Benedicti XIV pariter praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, ac decreto praedicti car-

dinalis Albani, de quo facta est mentio, itemque Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque omnibus, quae in praedictis Pii VII literis non ob stare decretum est.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima tertia septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas faciendi sacrum quotidie in aedicula comitis Caroli Orsucci Lucensis in rure cui nomen Pianone, ibique satisfaciendi praecepto¹.

Venerabili fratri
archiepiscopo Lucensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius comes Carolus Orsucci Lucensis, se in rure, cui nomen *Pianone*, intra limites paroeciae sanctae Luciae in *Vegliatoia*, istius dioecesis, aediculam aedificasse, rurali domui proximam, quam plures petunt agricolae, olivitati praesertim addicti, hiemali maxime tempestate, quum parochialis ecclesia plus mille passus difficilis itineris distet. Quum autem aedicula ipsa ad publicam sit viam atque odeum habeat ex oratoris domo pervium; suppliciter a Nobis petiit, ut eadem in aedicula sacrum quotidie fieri possit, cui scilicet quicumque, orator vero eiusque familia etiam ex odeo, diebus festis intererit, praecepto, quod est de assistendo divinis, satisficiat.

Nos igitur oratorem peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censentes, acceptoque tuo testimonio, ex quo Nobis innotuere quae hac super re Nos rescire oportebat, tibi, venerabilis frater, eas partes imponimus atque mandamus, ut dummodo ad eam sacram aediculam cuique pateat aditus, nec ibidem sint fores, quae ad aliquam ducant domum, secus omnino claudantur, atque ab aedibus sit adeo seiuncta, ut nullus

inde accessus habeatur, eandem ipsam, tametsi eius porta viam publicam haud omnino spectet, decreto fel. rec. Pauli V praedecessoris Nostri de non celebrando in oratoriis privatis edito minime obnoxiam declares, atque auctoritate Nostra apostolica permittas, ut quotiescumque capax ac decenter ornata, nihilque eorum, quae ad sacrum in ea faciendum opus sunt, desideretur, absque ullo iurium parochialium detrimento, divina hostia per quemlibet sacerdotem a te approbatum possit immolari, ac ut quicumque diebus festis pietate illa qua decet inibi sacrificio assistet, Ecclesiae praecepto satisfecisse ducatur. Eadem praeterea auctoritate Nostra oratori eiusque familiae, quamdiu tamen ipse vivat, facultatem facias, cuius vi etiam ex odeo, de quo habita est mentio, sacris adstantes, idem praeceptum possint explere. Tibi autem curae erit, ut tum lignea, tum ferrea crata odeum sepiatur, utque per inscriptionem publico et obvio loco positam constet, confinem domum ecclesiastica immunitate minime perfrui, volumusque hac de re firmam ac ratam esse auctoritatem venn. fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, Ecclesiasticae Immunitati praepositorum.

Haec concedimus atque mandamus, non obstantibus praemissis atque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo piscatoris die vigesima sexta septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus datur facultas faciendi sacrum in aedicula baronis Stephani Caroli Gigault de Crisnoy, posita in castro sui baronatus, ibique satisfaciendi praecepto².

Venerabili fratri
episcopo Meldensi

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius baro Stephanus Carolus Gigault de Crisnoy istius dioecesis, se aediculam habere in castro sui baronatus ubi sacrum fieri posse plurimum

¹ Ex Bullario Romano.

² Ex eodem Bullario.

cuperet, cui scilicet quicumque diebus festis intererit, praecepto, quod est de assistendo divinis, satisfaciat; quod quidem non ad eius tantam spirituale gaudium, sed et ad illius castri incolarum commodum valde conferret. Quapropter supplici cum prece a Nobis peti- tum est, ut huius rei ergo apostolicam veniam tribuere velimus.

Nos igitur istiusmodi votis benigne annuen- tes eumque peculiari beneficentia prosequi vo- lentes et a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, senten- tiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore cen- sentes, tibi, venerabilis frater, eas partes impo- nimus, atque mandamus, ut si ita se res ha- bent, prout expositae, dummodo ad eam sacram aediculam cuique pateat aditus, nec ibidem sint fores, quae ad aliquam ducant domum, secus omnino claudantur, atque ab aedibus sit adeo seiuncta, ut nullus inde neque accessus, neque prospectus habeatur, eandem ipsam decreto fel. rec. Pauli V praedecessoris Nostri de non celebrando in oratoriis privatis edito minime obnoxiam declares, atque auctoritate Nostra apostolica permittas, ut quotiescumque capax ac decenter ornata, nihilque eorum, quae ad sacrum in ea faciendum opus sunt, desideretur, absque ullo iurium parochialium detrimento divina hostia per quemlibet sacerdotem a te approbatum possit immolari, ac ut quicumque diebus festis pietate illa, qua decet, inibi sac- rificio assistet, Ecclesiae praecepto satisfecisse ducatur.

Id concedimus atque indulgemus, non ob- stantibus praemissis ac constitutionibus et san- ctionibus apostolicis, caeterisque contrariis qui- buscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maio- rem sub annulo piscatoris die vigesima se- ptima septembris millesimo octingentesimo tri- gesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXIV.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Collegium Illyricum Lauretanum cum suis privilegiis restituit, et Soc. Iesu regimini committit.*¹

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

, Paterna sollicitudo, qua fel. rec. Gregorius XIII praedecessor Noster permotus gentis Illyricae spi-

rituali bono consultum voluit ut designatis ur- bibus selecti adolescentuli ad pietatem sacrasque disciplinas informarentur, eadem nos impellit ut collegium Illyricum ab eo Laureti constitu- tum, et infausta novissimorum perturbatione temporum eversum quamprimum restituerendum curemus ad religionis bonarumque artium prae- sidia eisdem populis ac Lauretanae iuventuti comparanda. Hoc iam inde ab initio pontifi- catus nostri sedulo recogitantes, omnes in eo curas impendimus, ut quae acta fuerant magno sane studio sub praedecessore Nostro rec. me. Leone XII diligenter cognoscerentur, propera- rentur, et quam citius fieri posset ad optatum exitum perducerentur.

Quare de consilio venerabilium fratrum No- strorum S. R. E. cardinalium congregationis Lauretanae, humilibus precibus annuentes ve- nerabilium fratrum episcopi Lauretani et hodi- erni commissarii apostolici S. Domus Laure- tanae episcopi Oropensis, nec non votis et po- stulationibus quas civitatis Lauretanae vexilla- rius decurionesque Nobis obtulerunt, perpensa ingenti utilitate quam in rei et sacrae et civilis bonum ex illius collegii restitutione redundare palam est, ea omnia rite concilianda curavimus, quae ad illius perennitatem splendoremque con- ducere apprime posse existimamus.

Quum idcirco Societati Iesu, quae praeclara semper in adolescentibus ad pietatem literasque instituendis laude praestitit, collegium supra memoratum ab eius origine fuerit concreditum tanta quidem utilitate, ut ex illo plures pietate et doctrina commemorabiles viri prodierint, vo- lumus Motu Proprio, plenaque scientia et apo- stolica auctoritate mandamus, ut collegium ut supra instaurandum tanquam postliminii iure per dilectos filios Societatis Iesu sodales regatur et gubernetur iuxta praescripta a laudato prae- decessore Nostro Gregorio XIII, eiusque omni- moda cura et administratio geratur sub regi- mine ipsius societatis praepositi generalis, ita ut ad ipsum spectet rectorem, magistros alios- que administratos eligere, in officio continere et amovere, itemque alumnos convictores et disci- pulos externos admittere et dimittere, eaque omnia statuere et sancire quae huiusmodi sa- luberrimae institutioni conferre posse censuerit. Quapropter praefatum collegium sodalium So- cietatis Iesu curae diligentiaeque commissum volumus et declaramus immune et exemptum perpetuo fore et esse a quavis iurisdictione, vi- sitatione et potestate etiam mediata commissarii apostolici almae Domus, necnon Lauretani epi- scopi pro tempore existentis, illudque sub im- mediata Nostra et Apostolicae Sedis protectione recipimus, confirmantes omnia et singula pri- vilegia et exemptiones quibus, usquedum stetit, uti ac frui datum erat. Praecipimus vero col-

¹ Ex Iure Pontificio de P. F.

legii rectori uti de Illyricis congregationem de Propaganda Fide singulis labentibus annis certorem reddat de eorum numero, progressu et in patriam reversione quum sacris fuerint initiati ut exinde congregatio de iisdem disponere valeat ad omnia ad quae in Domino censuerit pro Ecclesiae Illyricae opportunitate. Personarum vero collegio moderando addictarum rationem habentes pro temporis circumstantiis edicimus, uti numerus sacerdotum scholasticorum et coadiutorum, ex eadem societate seligendorum ad quindecim praefiniatur. Nam praeter rectorem ac ministrum oeconomum volumus ut idonei praeceptores grammaticam, humaniores literas et rhetoricam doceant, alii philosophiam et mathesim, alii theologiam dogmaticam et moralem, itemque iuris canonici institutiones. Porro iuvenes inibi alendos atque educandos ex Illyricis designatis urbibus pro ratione status oeconomici S. Domus ad numerum duodenarium praestitutos decernimus cum facultate rectori tributa convictores admittendi ex ipsa Lauretana civitate nec non ex aliis Nostrae ditionis provinciis ac praesertim picena, scholas vero supra recensitas volumus esse publicas, ita ut Lauretanis civibus et incolis pateant, dummodo ab iis inviolatae servantur leges ad bonum regimen scholarum et ad morum integritatem retinendam, propositae. Alumni Illyrici chorum Lauretanae basilicae singulis diebus dominicis festisque per annum rite conveniant, uti solebant, ad sacra, ad preces et ad conciones, memores, Deo bene iuvante, ecclesiastico cultui mancipandos se fore, quum ad legitimam aetatem pervenerint.

Ut collegii ita restituti congruae sustentationi consulatur, perpensis iis quae in hanc rem a praedecessore Nostro Leone XII iam fuerant praestituta, visis conventionibus quae inter commissarium apost. almae Domus, ad hoc specialiter a congregatione Lauretana deputatum et praepositum generalem Soc. Iesu hactenus initae sunt, praecipimus et mandamus ut commissarius apostolicus almae Domus quotannis rectori vel ministro oeconomico collegii summam scutatorum mille octingentorum libere et absque ulla exceptione persolvat tali modo, mille scilicet et bis centena in numerata pecunia partita, tercenta singulis ineuntibus trimestribus, pro reliquis vero sexcentis victualia tribuat quibus collegium indigebit iuxta notulam a rectore exhibendam, statutis temporibus, ex pretio quo Laureti veneunt, dum traduntur. Confirmamus denique et apostolica auctoritate adprobamus lauretani Ordinis decretum, laudabili sane studio rite latum, ut scilicet ex arca publica procuratori seu administris almae Domus quotannis scutata mille pendantur, scilicet biscentena et quinquaginta anticipate quovis ineunte trimestri. Quam quidem summam partito desumendam seu retinendam mandamus

ex annuis vectigalibus communitatis nuncupatis quae ab alma Domus aerario municipali penduntur, ita ut syngrapha seu acceptatio rectoris collegii de receptis pecuniis habenda sit ac si pari numerata pecunia vectigalia ipsa fuerint persoluta, ac vicissim pensioni scutatorum mille collegio debitae pro aequali parte satisfactum sit. Porro haec ipsa summa comprehendi intelligitur in annua scutatorum mille octingentorum ex conventu praefinita in eiusdem collegii tuitionem. Sed cum praefata summa minime satis habeatur ad alumnorum Illyricorum victum et vestitum, volumus et mandamus ut pro unoquoque ex Illyricis alumnis commissarius seu administrator almae Domus rectori persolvat scutata centum, hoc est viginti quinque quovis ineunte trimestri. Alii vero convictores admittendi pensiones quisque menstruas rependant iuxta pacta conventa, et taxam congruam pro temporis circumstantiis decernendam pro eisdem convictoribus, exceptis tamen quatuor ex civibus Lauretanis, gratuito alendis iuxta praefati ordinis decretum, admittendis tamen altero post anno ex quo collegium ipsum rite apertum ac restitutum, atque ad praesentationem totius consilii rite congregati, dummodo adolescentuli praesentandi iis polleant requisitis a rectore collegii examinandis et approbandis. Volumus denique et mandamus ut a commissario almae Domus collegium Illyrico-Picenum occupandum formiter tradatur Societatis Iesu sodalibus, una cum congrua et necessaria suppellectili prima vice tantum usui praeceptorum et alumnorum, itemque Villa Leonoria vulgo nuncupata s. Hieronymi intra triennium congruo et opportuno usui reficienda cum adnexo viridario tantum et domestica suppellectile ad rusticationem necessaria, qua expleta traditione, in posterum ad rectorem collegii spectabit onus manutenendi collegium atque villam, omniaque sarta, tecta servandi propriis sumptibus, excepta tantummodo expensa pro instaurationibus praecipuis parietum et tectorum per almae Domus administratores sustinenda.

Praesentes autem literas semper et perpetuo firmas, validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere, sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere dictaeque sedis Nuncios, iudicari et definiri debere, et quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus, non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet forsitan concessis, confirmatis et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctam Mariam Maio-

rem sub annulo piscatoris die vigesima nona septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXV.

EPISTOLA

*Ad episcopum Hildesiensem scribens, cum hortatur ut iura Ecclesiae defendat coram civili magistratu, adversus constitutionem regni Hannoveriani*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Contristati gravissime sumus, ven. frater, cum ex tuis aliorumque literis atque etiam ex scriptis in lucem prolatis intelleximus, quae istic Ecclesia Catholica patitur, quaeque in eiusdem perniciem in nova Hannoveriani regni constitutione praescribuntur. Nostrum tamen dolorem nonnihil lenierunt tuimet atque istius tui capituli conatus, ad ipsius sanctae Ecclesiae causam defendendam. Quapropter, debitis, te ac tuos istos canonicos, laudibus celebramus, simulque in visceribus Iesu Christi hortatione nostra urgemus, ut in eandem curam ad Ecclesiae nimirum auctoritatem et libertatem in omnibus suis partibus tuendam, plene cumulateque incumbatis. Qua quidem in re id sedulo curandum est ut summa procedas consensione et cum commemorato capitulo et cum ven. fratre Anthedonensi episcopo, in demandata tibi administratione dioeceseos Osnabrugensis vicario tuo generali, et cum clero denique utriusque ecclesiae universo, cunctorum scilicet vestrum animis in caritate Christi et in constanti erga Sanctam hanc Sedem, observantia, atque in sana omni doctrina coniunctis. Siquidem nihil concordia ipsa validius est sive ad ingruentia undique in rem catholicam, pericula propulsanda, sive ad fidelem populum in salutari ac catholica veritate perutiliter instruendum, atque in officiis, cuiusque ordinis propriis, custodiendum. Sed maxime providendum est, ut fideles omnes et praesertim ecclesiastici viri abhorreant penitus a profana ratione magistrorum, auribus prurientium, qui per philosophiam aut inanem fallaciam vel in ipsis catholicarum urbium scholis doctrinas tradere audent, ab irreformabili Ecclesiae Catholicae sensu alienas, qui sanctissima ipsius iura multiplici cavillatione labefactare conantur, qui denique praetextus undique quaerunt, ut civilis potestas interponat se in negotia Ecclesiae; Ecclesiae scilicet, quam Christus acquisivit sanguine suo,

et pro data sibi omni potestate in caelo et in terra fundavit, suisque apostolis ac maxime Petro omnium capiti et eorum successoribus gubernandam commisit, quam non modo non consensientibus, sed magnopere etiam contradicentibus principibus saeculi voluit propagari, quam denique vel ipsi principes sequi tenentur, ut aeternam salutem obtinere possint.

Ad Nos quod attinet, haud sane praetermittimus nostram conferre operam, ut istarum ecclesiarum libertatem et iura sarta tecta ha-beamus, et angustias, in quibus versamini quantum Deo dante possumus allevare annitmur. Itaque iussimus iam deferri ad regium istud gubernium graves, Nostro nomine, expostulationes, tum contra omnia quae in Ecclesiae sacraeque potestatis detrimentum, in praedicta istius regni nova constitutione sancita sunt, tum etiam contra consistoria illa negotiis ecclesiasticis praeposita, quae licet episcopalia nuncupentur,^a sola tamen civili potestate instituta sunt cum manifesta eademque per magna episcopalis auctoritatis iniuria. Hac occasione postulari item volumus, ut tandem aliquando tradantur isti ecclesiae fundi aliaeque res immobiles, quae pro episcopalis mensae et capituli dote promissa fuerunt a defuncto serenissimo rege Georgio IV. Haud enim ignoras ven. frater, convenisse cum rege Sanctam hanc Sedem, ut traditio illa fieret intra quatuor annos computandos ab apostolicis literis Leonis XII felicitis recordationis praedecessoris Nostri, quae incipiunt *Impensa*, quaeque datae sunt vii kalendas aprilis anni millesimi octingentesimi vigesimi quarti. Cum itaque ab eo tempore non quadriennium modo, sed decennium eoque amplius elapsum sit, Nos certe abstinere non possumus, quin executionem conventionis ad tantam Hildeshemiensis ecclesiae utilitatem pertinentis, omni qua possumus, ratione, acceleremus. Tuum vero erit adiuvere in eo etiam negotio curas Nostras, collatis consiliis cum ven. fratre Friderico Clemente Paderbonensi episcopo. Ad memoratas literas exequendas apostolico delegato, diligentem conferre operam, ut ecclesia ista rebus immobilibus sibi promissis diutius non careat. Ceterum bono semper animo sis, ven. frater, et quo graviora vides, sacrae rei damna imminere, eo maiorem adhibe sedulitatem, ad omnes boni pastoris partes implendas. Deum humillime oramus, ut te creditosque fidei tuae clericos laicosque fideles dextera sua tegat et brachio sancto suo defendat. Et nostrae singularis caritatis pignus apostolicam benedictionem tibi ven. frat. atque illis peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die octava novembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

CCCLXXXVI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit dismembratio nonnullorum locorum et ecclesiarum a dioecesi Nullius Atinae, in regno utriusque Siciliae, eorumque unio monasterio Cassinensium eiusdem loci¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex cum in universis domini gregis salutem sibi divinitus concreditam ex Apostolicae Sedis fastigio, maiore, qua potest, vigilantia et cura procurandam incumbere debeat, tum peculiarium quoque gregum commodis eorumque utiliori regimini prospiciat oportet, ut christiana plebs ad divinarum et ecclesiasticarum legum normam magis magisque dirigatur et gubernetur.

Hac sane mente rec. mem. Pius VII praedecessor Noster in apostolicis literis novae circumscriptionis dioecesium utriusque Siciliae regni citra Pharum datis apud sanctam Mariam Maiorem Romae quinto kalendas iulii anno a reparata salute millesimo octingentesimo decimo octavo, quarum initium *De utiliori* praescripsit, ut praeter quinque iurisdictiones spirituales Nullius dioecesis ibi expresse servatas, cunctae aliae extinguerentur ac proximioribus dioecesibus adicerentur. Itaque cum in extingarum sive extinguendarum numero comprehensa fuerit abbatia Nullius, praepositura nuncupata Atinae et locus factus fuerit unioni eiusdem alteri ex conterminis dioecesibus, ob cessationem iurisdictionis spiritualis a venerabile fratre Francisco Visocchi eiusdem praepositurae vicario capitulari hactenus retentae, propterea quod ipse ad Gallipolitanam ecclesiam die secunda iulii anno millesimo octingentesimo trigesimo secundo fuit evectus, venerabilis frater Andreas Lucibello episcopus Soranus, Aquinatis et Pontis Curvi supplici cum prece a Nobis petiit, ut Nullius Atinae territorium Soranae dioecesi uniretur, cui magis quam aliis finitimis competere asserit, quippe quae illud fere per medietatem circumdare conspicitur. Eodem vero tempore aliae quoque preces Nobis oblatae fuerunt nomine abbatis et monachorum Nullius monasterii Montis Cassinensis, quibus ipsi exorabant, ut Atinense territorium iurisdictioni coniungeretur istius monasterii tum quia hoc est illi conterminum, tum quia civitas ipsa Atinae a monasterio Cassinensi vix octo distat milliariis. Ad hanc vero eorum petitionem firmiter roborandam addiderunt monasterium Cassinense suam extendere iurisdictionem spirituales in oppido del Cedraro nuncupato,

quod in Calabria iacet, et ab abbatis residentia fere biscentum milliaria distat. Amisso vero anteactis infaustis temporibus conspicuo reddito, quem e memorato oppido, monasterium percipiebat, defuerunt quoque abbati necessaria et opportuna media ad illud sicut prius accurate procurandum, ac propterea coactus ipse fuit uti opera venerabilis fratris Felicis Grego episcopi sancti Marci, qui ut proximior antistes, fideles illos suo nomine gubernaret. Ut huiusmodi malo salubriter prospiciatur, permutationem territorii proposuit, exhibens se paratum cedere venerabili fratri episcopo sancti Marci oppidum del Cedraro, et eius loco recipere totum Atinense territorium, firma spe fretus fore, ut ex hac permutatione utriusque regionis christifidelibus non leve spirituale emolumentum eveniat. His aequis postulationibus studia accesserunt carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi II utriusque Siciliae regis illustris, qui utriusque populi bonum atque utilitatem summopere exoptans, hanc ipsam territorii permutationem Nobis impense commendavit.

Quocirca Nos, perspecta dioecesium Soranae, Aquinatis et Pontis Curvi amplitudine aliisque rebus omnibus, de quibus habita mentio est, maturo examine ac deliberatione perpensis ac praesertim attentis piis, carissimis in Christo filii Nostri Ferdinandi II utriusque Siciliae regis illustris, votis, de venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium congregationis Rebus Consistorialibus praepositae consilio, deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine haec statuimus, praecipimus, mandamus atque decernimus. Et primo quidem iuxta ea, quae in commemoratis apostolicis literis *De utiliori* a rec. mem. Pio VII praedecessore Nostro praescripta fuerunt, declaramus penitus extinctam atque omnino deletam iurisdictionem spiritualem quasi episcopalem abbatiae praepositurae nuncupatae Atinensis, eamque sic deletam atque extinctam, ipsiusque territorium cum omnibus et singulis ecclesiis, conventibus, monasteriis, si quae sint, clero, populo et utriusque sexus personis, habitatoribus et incolis iurisdictioni spirituali Nullius monasterii Montis Cassinensis, perpetuo, auctoritate Nostra apostolica unimus et, ut loquuntur, incorporamus ita, ut in posterum utrumque territorium pro uno habeatur, eidemque iurisdictioni subiaceat. Atque eadem auctoritate Nostra apostolica perpetuo seiungimus ac separamus a spirituali iurisdictione Nullius Montis Cassinensis oppidum del Cedraro nuncupatum in Calabriae finibus positum cum omnibus et singulis eius adnexis, atque idem oppidum cum ecclesiis, clero sive seculari, sive regulari, populo utriusque sexus personis, habitatoribus et

¹ Ex Bullario Romano.

incolis dioecesi sancti Marci perpetuum in modum adiungimus et aggregamus, ac propterea idem *del Cedraro* venerabili fratri Felici Greco hodierno sancti Marci et Bisinianensi episcopo eiusque successoribus perpetuis futuris temporibus subici, ac spiritualibus in negotiis et iurisdictione parere mandamus.

Ut autem haec omnia rite conficiantur suumque exitum obtineant, eadem auctoritate Nostra, venerabilem fratrem Gabrielem Ferretti archiepiscopum Seleucensem et Nostrum atque huius Apostolicae Sedis apud carissimum in Christo filium Nostrum Ferdinandum II utriusque Siciliae regem illustrem nuntium in harum litterarum exequutorem eligimus et deputamus, eique omnes opportunas et necessarias facultates tribuimus etiam subdelegandi aliam, seu alias personas ecclesiastica dignitate ornatas atque eidem venerabili fratri archiepiscopo Seleucensi, sive ab eo subdelegendis facultatem facimus etiam definitive decernendi super quacumque oppositione adversus praemissa quomodolibet oritura. Volumus vero atque mandamus, ut idem venerabilis frater archiepiscopus Seleucensis ad congregationem venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium Rebus Consistorialibus praepositorum exemplum transmittat, authentica forma exaratum decretorum omnium, quae in has litteras exequendo emittet, ut in eiusdem congregationis tabulario servari possit.

Haec omnia volumus, statuimus, praecipimus atque mandamus, decernentes has praesentes litteras et in eis contenta quaecumque quovis praetextu, colore et ingenio de subreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut quopiam alio defectu notari, impugnari, retractari vel annullari non posse, sed semper firmas, validas, efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat et pro tempore quodcumque spectabit plenissime suffragari, atque ab omnibus supramemoratis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus Nostra et apostolicae cancellariae regula *de iure quaesito non tollendo* et felicis recordationis Benedicti XIV, praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non legum foundationis abbatiae praepositurae, Atinensis nuncupatae, oppidi *del Cedraro*, et monasterii Montis Cassinensis, aliisque quibusvis etiam iuramento,

confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium quomodolibet facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die decima nona novembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXVII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus creat equitem militiae Iesu Christi Davidem Begum Sombre, nepotem et administrum principissae Sardhaniae, in Indiis Orientalibus*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

In hoc amplissimo dignitatis atque auctoritatis gradu nullis certe Nostris pro meritis, sed arcano divinae providentiae consilio collocati, ac propterea gravissima totius catholici orbis regendi sollicitudine continenter districti ac pene obruti, nihil profecto gratius, nihil optabilius contingere potest, quam amplissima honorum munera et praecipua nostrae benevolentiae testimonia iis praestantissimis viris, qui avita generis nobilitate clari ac virtutum laude spectati, de re catholica deque hac Apostolica Sede praeclare mereri summopere gloriantur. Equidem Nobis compertum exploratumque est, te de nobilissima ortum familia ac rebus omnibus institutum et egregiis animi ingeniique dotibus ornatum, singulari in Nos et in hanc Petri Cathedram obsequio praestantem, ac dilectissimae in Christo filiae principis foeminae Begum Sombre Sardhaniae pietate et religione illustris nepotem, et primum a publicis illius principatus negotiis tum civilibus tum militaribus administrum, summa cura et studio in catholicae religionis bonum procurandum mirifice incumbere, et omnia conari, ut de Nobis deque hac Apostolica Sede quam optime mereri possis. Quocirca aliquam in te Nostrae voluntatis si-

¹ Ex Bullario Romano.

gnificationem quam libentissime exhibendam censuimus. Peculiari ergo honore afficere volentes, te a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, huius tantum rei gratia absolventes et absolutum fore censes, de Militia Iesu Christi equitem renuntiamus, teque in eum clarissimum ordinem auctoritate Nostra apostolica, hisce literis cooptamus et splendidam eiusdem ordinis crucem tibi mittendam statuimus. Proprium vero hominum illius ordinis habitum accipies, a quo tibi ad libitum catholico sacrorum antistite communione cum Cathedra Romana sociato, vel ab uno ex primis missionariis, si episcopus praesto esse non poterit (in id enim illis facultatem opportunam tribuimus), accitis adstantibusque pro libito pariter a te delectis duobus aut saltem uno ex equitibus Militiae Iesu Christi, aut militiae alterius, vel duobus testibus, si nemo reperiri potest equitum tam ordinis in quem adlegeris, quam alterius Militiae, coram illo autem antistite vel missionario, a quo honorificam vestem acceperis, statim, aut facto temporis intervallo, conceptis verbis ea profiteri quae continentur formula profitentibus Militiam Iesu Christi praescripta, quae postquam fueris exequutus, te compotem fieri volumus iurium, privilegiorum, immunitatum omnium et singularum quaecumque datae et attributae sunt aliis Militiae Iesu Christi militibus, etiam qui illius vestem a Lusitaniae rege acceperint, cui perpetuam ordinis administrationem Apostolica Sedes indulsit.

Haec tibi concedimus atque impertimur, non obstantibus constitutionibus et sanctionibus apostolicis, nec non commemoratae Militiae etc. quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima septima novembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXVIII.

LITTERAE APOSTOLICAE

*Quibus fit confirmatio privilegii concessi eminentissimo cardinali vicario Urbis visitandi universas ecclesias, monasteria et loca pia in Romae districtu existentia, et providendi eorum rectae administrationi*¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Etsi Romani Pontificis almaeque Urbis Nostrae pro tempore existentis vicarii, vigore suarum

ordinariorum facultatum, ac uti et tamquam iudicis ordinarii, a Sede Apostolica specialiter deputati, omnes ipsius Urbis ecclesias et loca pia quaecumque et quantumcumque exempta tam intra quam extra moenia eiusdem Urbis consistentia, etiam saepius, ac quoties sibi visum fuerit et ipse in Domino salubriter expedire conspexerit, visitare, corrigere et reformare proprium quodammodo munus esse videatur, attamen nonnulli Romani Pontifices praedecessores Nostri praefatam almam Urbem Nostram tunc suam omni prorsus labe purgatam Altissimo repraesentare ac omnia quae in eiusdem Urbis illiusque districtus ecclesiarum, monasteriorum et piorum locorum praedictorum utilitatem et in Domino directionem tendere possent, praespiciere ac providere cupientes, praesertim vero fel. rec. Pius pp. IV et Pius pp. V, Romani Pontifices praedecessores Nostri bo. me. Iacobo cardinali Sabelli nuncupato tunc vicario, et pia mem. Xixtus pp. V, etiam praedecessor Noster itidem bo. me. Hieronymo tituli s. Susannae presbytero cardinali Rusticucci nuncupato etiam tunc dictae Urbis illiusque districtus vicario generali, ad quorum facultatem ordinariam corroborandam omnes et singulas eiusdem Urbis ipsiusque districtus etiam quantumcumque exemptas, et quibuscumque etiam apostolicis privilegiis suffultas et communitas, cuiuscumque etiam specialis notae et expressionis digniores ecclesias et basilicas quoque patriarchales s. Ioannis Lateranensis, s. Petri apostolorum principis, s. Mariae Maioris nuncupatas et quascumque alias ecclesias et quaecumque tam virorum quam mulierum ordines, monasteria, hospitalia, confraternitates et alia loca pia quaecumque tam intra quam extra moenia urbis consistentia, tam per se ipsos, quam per alios quoscumque ab eis deputatos seu deputandos visitandi, corrigendi, ac tam in capite, quam in membris reformandi, ac poenis condignis delinquentes etiam extra visitationis actum plectendi et puniendi, omniaque alia et singula, quae ad visitationis munus dictarum ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium ac confraternitatum et locorum piorum huiusmodi felicem statum, gubernium ac directionem spectant ac pertinent faciendi, dicendi, gerendi ac exercendi magis speciale licentiam, auctoritatem et facultatem concesserunt, prout in singulis eorumdem praedecessorum literis, seu motus proprii cedulis, quas illarumque tenores ac continentiam perinde ac si de verbo ad verbum insererentur pro plene et sufficienter expressis ac insertis haberi volumus, latius continetur.

Nos igitur singulari religionis zelo ferventes pastoralique vigilantia prospicientes eam esse humanarum rerum naturam, ut nisi continua vigilantia, sollicitudine ac solerti industria saepe

¹ Ex Bullario Romano.

malis moribus subrepentibus obvietur et eadem saepius inculcentur semper in deteriora collabuntur, licet eidem Hieronymo cardinali et vicario omnes et singulas facultates, auctoritates et potestates praefato Iacobo cardinali ac aliis almae Urbis vicariis circa ecclesiarum, monasteriorum et locorum piorum praefatorum visitationem, gubernium et administrationem per quoscumque praedecessores Nostros respective concessas et attributas, ipso iure competiisse et competere ac auctoritate praefata omnia praemissa fecisse et facere licuisse ac licere a nemine dubitandum sit, nihilominus ad maiorem praemissorum efficaciam ac robur dictorum Pii IV et Pii V ac Xisti V praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, venerabili fratri Nostro Carolo episcopo Sabino S. R. E. cardinali Odescalchi nuncupato Nostro, et dictae Urbis vicario, tam per se ipsum, quam per alios quoscumque ab eo forsitan deputatos vel deputandos etiam saepius ac toties, quoties ipsi Carolo cardinali videbitur, omnes et quascumque ipsius Urbis illiusque districtus collegiatus etiam patriarchales, et sancti Ioannis Lateranensis, principis apostolorum, ac sanctae Mariae Maioris nuncupatas et dictarum ecclesiarum, ac aliorum quorumcumque etiam specialis notae et expressionis dignioris monasteriorum et aliorum locorum etiam singulos canonicos et capitula etiam patriarchalium ecclesiarum praefatarum, nec non praepositos, rectores, guardianos, archipresbyteros, seu alio quocumque nomine nuncupatos aliasque personas qualitercumque qualificatas, cuiuscumque dignitatis, gradus, ordinis et conditionis existentes etiam quovis privilegio suffultas, ac bona ecclesiarum et locorum piorum praefatorum quorumcumque visitandi, reformandi ac etiam extra actum visitationis corrigendi, licentiam, facultatem et iurisdictionem concedimus ac elargimur et praesertim etiam per se, vel alium, seu alios et honestos viros omnia et singula dictae Urbis monasteria, domos ac alia regularia claustralia et pia loca quorumvis monialium, etiam beguinarum, quocumque nomine nuncupatarum quorumvis etiam sanctae Clarae ac Mendicantium et de Observantia ordinum, ac alias exempta, et etiam Nobis et Sedi Apostolicae dumtaxat subiecta, illarumque abbatissas seu priorissas, moniales, beguinas ac quascumque alias personas cuiuscumque dignitatis seu nobilitatis existant, tam in capite quam in membris ac in spiritualibus et temporalibus, auctoritate Nostra, visitare illasque ac illa prout venerabili fratri Nostro Carolo cardinali vicario Nostro, et secundum quod ei videbitur reformare, ac de statu monasteriorum et locorum eorundem, de vita quoque et moribus abbatissarum, priorissarum, monialium et beguinarum, aliarumque personarum praefatarum studiose inquirere, illasque ex eis quae criminosae ac desidiosae repertae fuerint,

iuxta excessuum et defectuum qualitates ac exigentiam, et ordinum ac regularum suarum instituta poenis et correctionibus debitis absque iudiciorum strepitu castigare ac debitis poenis punire et carceribus mancipare, ac si ei expedire videbitur, abbatissatibus, prioratibus et aliis dignitatibus ac officiis per eas obtentis privare illasque ex monasteriis et domibus atque aliis locis praefatis, ac tot quot maluerit moniales etiam illarum superiorum licentia non petita, etiam cum illarum dotibus et bonis, seu absque illis ad alia monasteria et loca praefata transferre, illasque seu alias moniales religiosas, quae inibi sub reformationis iugo vivere voluerint introducere et ipsis monasteriis praeficere, nec non monasteria et alia loca praefata invicem, seu unum alteri aut aliis quibus ei videbitur seu ad tempus unire, adnectere et incorporare, ac illarum fructus, redditus et proventus, ac bona quaecumque applicare et appropriare, ipsaque monasteria et domos et loca ad minorem et pauciorum numerum reducere ac reducta debita clausura munire, etiam si ex institutis vel foundationibus earum regularum ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis seu domibus etiam ab immemorabili tempore ea servata fuerit, ac loca et monasteria, quae, ut praefertur, aliis locis et monasteriis regularibus approbatis unita ac adnexa et incorporata fuerint alienare, vendere, ac ad profanos usus reducere, seu profanare arbitrio eius pro utilitate ac commodo aliorum monasteriorum, ut praefertur, ab eodem approbatorum et moniales etiam saeculares, quae habitum secularem seu beguinarum per Urbem deferunt, ac ne laici et alii tam seculares, quam ecclesiasticae et religiosae personae ad monasteria et loca praefata accessum seu ingressum habeant, etiam sub censuris et poenis ecclesiasticis eo ipso incurrendis provideri, ac omnia et singula alia, quae iuxta instituta et constitutiones summorum Pontificum praedecessorum praefatorum omnipotentis Dei honorem, eiusque religionis augmentum, animarum salutem et christifidelium omnium exemplum, ac alia circa felicem gubernationem et bonum regimen monasteriorum ac personarum huiusmodi necessaria, seu quomodolibet opportuna videbuntur etiam saepius et pluries iteratis vicibus, ac toties quoties eidem Carolo cardinali videbitur et placuerit, gerere, facere, disponere ac exequi, contradictores etiam, auctoritate Nostra, suo arbitrio propositis inflictis et saepius aggravatis poenis, appellatione postposita compescendi libere et licite possit et valeat, plenam, liberam ac omnimodam potestatem, facultatem, auctoritatem et iurisdictionem tenore praesentium concedimus pariter volumus ac mandamus.

Decernentes omnia et singula praefata per dictum Carolum cardinalem vicarium, ac ab eo quandocumque deputatos et deputandos in prae-

missis, et circa ea facienda, ordinanda, statuenda et decernenda¹ suos plenarios effectus sortire debere. Mandantes propterea eisdem capitulis et canonicis etiam patriarchalium et aliarum ecclesiarum et monasteriorum, ac piorum locorum praefatorum quibuscumque superioribus et officialibus, nec non monialium praefatarum abbatissis seu priorissis, ministris aliisque omnibus et singulis utriusque sexus personis supradictis, quatenus eidem Carolo cardinali vicario, seu ab eo deputatis vel deputandis praefatis pareant et obediant, alioquin sententias, censuras et poenas, quas contra eos seu eas tulerint, seu tulerit, faciemus, auctorante Domino, inviolabiliter observari.

Non obstantibus quibuscumque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dictarum ecclesiarum, monasteriorum et locorum piorum exemptionibus, indultis etiam cum efficacioribus efficacissimis ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, nec non confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque et literis apostolicis sub quibuscumque veborum formis etiam consistorialiter, vel Motu Proprio in genere vel in specie, ac alias etiam iteratis vicibus quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata exprimerentur et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes; illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima octava novembris millesimo octingentesimo trigésimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCLXXXIX.

BULLA

Qua fit reintegratio ecclesiae collegiatae terrae Longiani, Caesenatensis dioecesis, et erectio ecclesiae parochiali, in villa Scamni¹.

Venerabili fratri
episcopo Caesenatensi

GREGORIUS EPISCOPUS

servus servorum Dei.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ad sublime Apostolicae Sedis solum divina disponente clementia, meritis licet imparibus, evecti, inter plurimas gravissimasque muneris Nostri curas, quibus undique premimur, eam potissimum praecipuo ac pastoralis cordis affectu amplectendam esse putamus, ut ecclesiae omnes et praesertim collegiatae ad pristinum splendorem et dignitatem, si ab eis forte deciderint, pro divino cultu augendo provide revo-centur ac propriis et idoneis provideantur ministris, qui divinas concinētes laudes, christifidelium animos in sancta religione ac orthodoxa fide confirmant, et ad rectum salutis tramitem spiritualibus perducant auxiliis. Quod ut facile assequatur, eas opportune reintegrare novisque dotationibus providere curamus, prout rerum et locorum circumstantiis mature pensatis, congruum esse in Domino arbitramur.

Exhibita siquidem Nobis pro parte dilectorum filiorum hodiernorum repraesentantium commune et homines terrae Longiani, Caesenatensis dioecesis petitio continebat, quod inter insignia et tam salubritate aeris, quam incolarum urbanitate praestantiora Caesenatensis dioecesis loca, non ultimo recensenda est terra praedicta, alias sub episcopali antistitis Ariminensis iurisdictione, in qua unica existit parochialis ecclesia divo Christophoro sacra et elegantis aedificii, ad quam etiam ex exteris regionibus magno numero confluunt christifideles cultum exhibituri effigiei plurimorum miraculorum celebri sanctissimi Crucifixi, quae ibidem ab antiquo veneratur. Factum hinc est quod eunte anno Domini millesimo septingentesimo quadregésimo quarto per fel. rec. Benedictum papam XIV eadem parochialis ecclesia, cui ab eo tunc temporis altera ecclesia sancti Laurentii circumstantis villae Scamni dictae Caesenatensis dioecesis adnexa reperiebatur, in secularem et insignem collegiatam ecclesiam erecta, ibique archidiaconatus dignitas principalis et unica ac septem canonicatus, quorum duo iurispatronatus laicorum, videlicet communis dictae terrae Longiani et familiae Giannini, nec non duo perpetua simplicia personalem tamen residentiam requirētia beneficia ecclesiastica mansionariatus nuncupata, pro totidem clericis seu presbyteris ex dicta terra seu illius territorio originariis instituta atque universo huic capitulo habitualis animarum parochianorum praefatae collegiatae ecclesiae cura; actualis vero duobus ex illius

¹ Ex Bullario Romano.

canonicis, quorum alter parochus, alter vicarius curatus appellabantur, commissa fuerit, onere manutenendi sacristam ipsius collegiatae ecclesiae, confraternitati sanctissimi Sacramenti in ea erectae perpetuo iniuncto constituta extitit massa communis, quae proportionabiliter dividebatur inter capitulares, ex quibus archidiacono, ut rocchettum cum suis manicis ac clamydulam cum caputio violacei coloris serico rubri coloris subsutam, ac pellibus armelinis fimbriatam cum globulis et foraminibus etiam rubri coloris; canonicis vero quod pariter rocchettum cum suis manicis ac clamydulam cum caputio similiter violacei coloris cum subsuto globulis et foraminibus etiam rubri coloris, mansionariis denique ut clamydulam cum caputio nigri coloris supra superpelliceum deferre valerent, indultum fuit. Postmodum vero videlicet de anno Domini millesimo septingentesimo nonagesimo quinto supplicante quondam Iosepho Giannini, alter canonicatus in dicta collegiata ecclesia erectus est, cum congrua dotis assignatione illi tunc constituta, ac cum reservatione iurispatronatus in favorem enunciatae familiae Giannini. Rebus sic statutis collegiatae ecclesiae praedictae per memoratos capitulares in sacris functionibus ritibusque ecclesiasticis peragendis optime deserviebatur, ac parochiani praedicti quoad accuratum animarum curae exercitium nil amplius desiderare valebant.

Sequuta tamen postrema Gallorum irruptione in Italiam, ac inducto ubilibet novo politices genere eversaque per eam quavis eatenus capta dispositione adversus etiam ecclesiasticam disciplinam, collegiata ecclesia saepe dicta violenter abolita, illiusque bona venundata fuerunt, exceptis tamen iis, quae ad praebendas iurispatronatus praefatae familiae Giannini spectabant. Ex hoc contigit, ut dicta collegiata ecclesia in simplicem parochialem iterum redigeretur ac illius rectori ab Italo gubernio dos constituta fuit annuae summae centum septuaginta scutorum monetae Romanae, qua ipse hodie dum etiam perfruitur, in nonnullorum censuum fructibus, ac in ipsius parochialis ecclesiae decimis assignata. Soli igitur parocho denuo concredita est. Cum dictorum parochianorum numerum in praesens efformantium termille circiter animarum et quae, ut plane liquet, fieri haud omnino potest, quod ipse, quemadmodum deberet, tot hominum millibus spiritualis praebeat doctrinae pabulum, ac sicuti decet, accurate praesto iis sit, qui ex hac vita decedunt, quapropter ut huiusmodi incommodis stabili bono occurratur, ac facile reddatur praefatae curae exercitium, repraesentantes praedicti nil magis accommodatum fore conspiciunt, quam parochialem ecclesiam ipsam sancti Christophori ad primaevum collegialitatis statum revocare, ac praefata villa Scamni ab enunciata paroecia perpetuo

seiuncta, ex ea novum parochiale territorium formare, cuius incolarum cura uni ex futuris novae collegiatae ecclesiae canonicis, ut infra committatur; ita ultra divini cultus augmentum ecclesia ipsa pristino suo splendori restitueretur ac parochiani praedicti debite exacteque in spiritualibus auxilium reciperent.

Cum autem sicut eadem petitio subiungebat huius rei dispositio per repraesentantes praefatos tibi proposita a te iam probata fuerit, et licet pro comparanda novarum praebendarum dotatione nunc sufficiens minime praesto sit modus, attamen iidem repraesentantes animadvertant, quod si (duobus canonicatibus iurispatronatus olim familiae Giannini, nunc vero illorum de Guidis eius successorum in dicta ecclesia sancti Christophori adhuc existentibus ad primaevum statum restitutis ac parochiali praebenda praefata ad antiquum dignitatis gradum cum denominatione tamen archipresbyteratus denuo erecta) una in oratorio sancti Iosephi Novi nuncupati dictae terrae per Camillum Guidi, et alia ad vel sub sancti Ioannis Baptistae per Ioannem Rocchi ac altera ad vel sub sanctae Mariae Magdalenae per Ioannem Neri, nec non reliqua perpetuae sine cura et personalem residentiam non requirentes capellaniae ad vel sub beatae Mariae virginis a Consolatione nuncupatae respectiva altaria, seu in vacationibus in dicta parochiali ecclesia per Aloysium Belli presbyteros dilectos pariter filios nunc obtentae, quarum postrema (dum ipsam pro tempore vacare contingat iuxta eius foundationem illi presbytero oriundo, cui sortitione facta obtigerit, conferenda) de iurepatronatus laicorum et clericorum mixtim, videlicet ipsius parochialis ecclesiae rectoris ac communis et hominum praedictorum; aliae tres vero de iurepatronatus laicorum, nempe eorumdem communis et hominum ex foundatione vel dotatione existunt. Ac insuper si perpetuum simplex dictamque residentiam pariter non requirens beneficium ecclesiasticum sub titulo beatae Mariae Virginis ab Angelo salutatae in oratorio di Roncolo nuncupato, intra limites ipsius parochialis ecclesiae, quod dilectus etiam filius Xaverius Calligari presbyter ad praesens obtinet, perpetuo ut infra supprimerentur; ac tum illorum fructus, tum annui redditus summae mille quingentum scutorum monetae praefatae et plus etiam, prout de iure quam dicta familia Guidi persolvere tenetur, pro nonnullis adimplendis legatis a quondam Iosepho Giannini vigore eius testamentariae dispositionis anni Domini millesimi septingentesimi nonagesimi tertii ad favorem memoratae ecclesiae sancti Laurentii praefatae villae Scamni relictis; tum denique proventus cuiusdam latifundii valoris mille scutorum monetae huiusmodi, quod ad satisfaciendum voluntati quondam Iacobi Colinelli, prout ex ipsius testamento anni Domini millesimi septingentesimi octuagesimi tertii di-

lecta in Christo filia Antonia Re illius haeres ex nunc, post tamen eius obitum enunciatae noviter erigendae collegiatae ecclesiae assignare parata est, eidem collegiatae ecclesiae ad infrascriptum dumtaxat effectum etiam perpetuo applicarentur, ex hoc profecto dictarum novarum praebendae dotationi foret opportune consultum. In cuius sequelam infrascriptus Christophorus parochialem ecclesiam saepe dictam in manibus Nostris et ad infrascriptum tantum effectum ac non alias, aliter, nec alio modo sponte et libere resignaverit. Quare pro parte tam dictorum repraesentantium, quam praefatorum Camilli Guidi et Aloisii Belli duorum superstitum dictae collegiatae ecclesiae canonicorum ac dilecti similiter filii Aloisii Galassi presbyteri de canonicatu curato ut infra providendi Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus piis huiusmodi votis spirituales animarum salutem potissimum respicientibus, in praemissis annuere de benignitate apostolica dignemur.

Nos igitur qui dudum inter alia volumus quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem tam beneficiorum uniendorum, quam illorum quibus uniri petitur, alioquin unio non valeret idemque servaretur in quibusvis applicationibus de fructibus, redditibus et bonis ecclesiasticis, quique muneris Nostri plurimum esse intelligimus, ut in iis quae divini cultus incrementum cum spirituali animarum bono concernunt, apostolicae Nostrae auctoritatis partes sollicitis studiis impendamus, eaque quantum in Domino possumus debita exequutioni demandare curemus. Resignationem praedictam ad praemissum effectum, ut praefertur, factam admittentes, ac eosdem repraesentantes et interesse habentium praedictorum singulares personas specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis qui fuerint ad id vocandi, dictam ecclesiam sancti Christophori ad primaevum istiusmodi collegialitatis statum, gradum atque honorem cum omnibus iuribus, praerogativis, indultis, insignibus, aliisque honoribus ac oneribus et obligationibus illi antea adnexis et competentibus (non tamen quoad proprietates bonorum, ut praefertur, deperditorum) ac sub infrascriptis modificationibus, firmo quoque remanente onere praefatae sanctissimi Sacramenti confraternitati sacrarium eiusdem ecclesiae, ut prius manutendi, auctoritate Nostra sine alicuius praeiudicio

perpetuo restituas et redintegres. Dictaque collegiata ecclesia sic restituta et redintegrata parochialem praefatam ad primum et proprium gradum principalis et unice dignitatis cum denominatione archipresbyteratus Sedis Apostolicae dispositioni semper et quodcumque reservatae pro uno presbytero in theologia magistro, aut in utroque, vel saltem canonico iure doctore seu licentiatu, qui caput existat capituli, ac praeeminentiam primumque et digniorem locum in eodem capitulo, ac in omnibus ecclesiasticis functionibus habeat, iisdemque exemptionibus, honoribus, antelationibus et privilegiis, tam in dicta collegiata ecclesia, quam extra eam, quibus pro tempore existentes illius archidiaconi antea perfruebantur, itidem perfruatur; cuique tam habitualis quam actualis animarum dictae parochialis ecclesiae parochianorum cura (praeter tamen inferius disponenda) cum omnibus illius fructibus, redditibus et proventibus certis et incertis privative et a dicto capitulo independentem immineat, cum hoc tamen quod pro tempore existens archipresbyter, quoties in curae huiusmodi exercitio occupatus fuerit, tamquam in choro praesens habeatur, auctoritate praefata de novo extollas et instituas. Ac enunciatis duos canonicatus nunc, ut praefertur, iurispatronatus dictae familiae Guidi per memoratum Camillum et Aloisium primo dictum ad praesens obtentos (nulla quoad illorum redditus et iuspatronatus huiusmodi inducta immutatione) ad pristinum statum eadem auctoritate revoces.

Facta tamen eisdem hodiernis possessoribus tantum facultate a choro abessendi ad vitam, attenta ipsorum senili aetate. Et ex nunc unum et unam sancti Laurentii in Scamno nuncupata sint liberae collationis, et de quibus reservationibus et affectionibus apostolicis occurrentibus apostolica, illis vero cessantibus ordinaria auctoritate, disponi debeat quibusque onus iniungatur curae animarum praefatae villae Scamni in novum parochiale territorium ut infra erigendae et de quibus praevio concursu ad praescriptum concilii Tridentini disponi debeat. Nec non praevia capellaniarum et beneficii huiusmodi in eventum infrascriptum perpetua suppressione, ex nunc prout ex tunc et e contra, postquam scilicet capellanas et beneficium eiusmodi per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum aut privationem, seu quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, aut religionis ingressum et professionis in ea emissionem, modernorum capellaniarum et beneficii huiusmodi possessorum, aut alias quovis modo, etiam apud Sedem Apostolicam praefatam, etiam in aliquo ex mensibus Nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti, Sedique praefatae per quascumque constitutiones apostolicas, aut cancellariae apostolicae regulas editas vel edendas, aut alias quomodolibet reservatis, seu ordinariis

collatoribus, etiam per constitutiones et regulas easdem, seu literas alternativarum, aut quaevis alia privilegia et indulta hactenus concessa et in posterum concedenda competentibus respective vacare contigerit, ac assignationi praefati latifundii in eventum obitus memoratae Antoniae locus factus fuerit, alterum et alteram poenitentiariam nuncupatam semper et in quocumque vacationis eventu apostolicae dispositioni reservatos, ac per concursum ad formam constitutionis rec. mem. Benedicti pp. XIII etiam praedecessoris Nostri, quae incipit *Pastoralis officii*, desuper habendum presbytero in utroque, vel saltem canonico iure aut in theologia graduato, per Sedem Apostolicam tantum conferendos; ac alium et aliam sancti Iosephi Novi nuncupatam; atque alium et aliam sancti Iohannis Baptistae et sanctae Mariae Magdalenae ac alium et aliam beatae Mariae virginis a Consolatione nuncupatam (servata quoad horum collationem, dum pro tempore vacaverint, eadem ipsa superius expressa lege, in primaeva capellaniae quarto dicta fundatione praescripta); nec non reliquum et reliquam fundationis Re nuncupatam respective canonicatus et praebenda pro totidem clericis seu presbyteris ex dicta terra, seu illius territorio originariis, si adsint idonei, futuris dictae collegiatae ecclesiae canonicis, qui una cum praefato archipresbytero universum illius capitulum constituent, ac apud eam personaliter residere illique deservire, ut antea, obstringantur, simili auctoritate perpetuo quoque erigas et instituas. Pro constituenda autem dictorum novorum canonicatum et praebendarum dotatione illosque pro tempore obtinentium congrua sustentatione, ex nunc primodictis sancti Laurentii in Scamno nuncupati summam dictorum mille quingentum scutorum monetae praefatae, et plus etiam prout de iure a dicta familia Guidi debitorum illorumque annuos redditus, ac ex nunc prout ex tunc et e contra, in eventus tamen praefatos secundodictis poenitentiariae nuncupatae omnia et singula memorati beneficii et tertiodictis omnia pariter primodictae, ac quartodictis singula secundo et tertio dictarum, ac quintodictis omnino similiter, quartodictae capellaniarum enunciatarum bona, res, proprietates, fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta universa (adimpletis tamen illius et harum respective oneribus), nec non sextodictis novis canonicatibus et praebendis huiusmodi latifundium valoris mille scutorum dictae monetae, quod, ut praefertur, memorata Antonia assignare parata est illiusque annuos proventus; ita quod liceat praefatorum sancti Laurentii in Scamno ex nunc, aliorum vero novorum canonicatum et praebendarum huiusmodi futuris et pro tempore existentibus possessoribus in eventus tantum praedictos omnium et singulorum bonorum, proprietatum et emolumentorum

praefatorum, ac ex illis respective obvenientium fructuum, reddituum et proventuum huiusmodi veram, realem; actualem et corporalem possessionem, propria auctoritate, libere apprehendere, et apprehensam huiusmodi respective retinere dictaque bona et proprietates locare, dislocare, arrendare, fructus, redditus et proventus quoque, iura et emolumenta praefata percipere, exigere, levare, ac in suos respective usus et utilitatem convertere, dioecesani loci, vel cuiusvis alterius licentia desuper minine requisita, dicta auctoritate perpetuo pariter applices et appropries. Ac futuris et pro tempore existentibus primo et secundo ac tertio dictorum novorum canonicatum et praebendarum possessoribus onus annuatim subministrandi quoad primodictos vigintiquinque, quoad secundodictos triginta, quoad vero tertio dictos canonicatus et praebendas huiusmodi vigintiquatuor scuta monetae praefatae pro manutentione trium mansionariorum ad nutum pro tempore existentis episcopi Caesenatensis amovibilium, quorum duo ab eodem episcopo prius examinandi et approbandi; alter canonico curato sancti Laurentii in Scamno, alter archipresbytero dictae collegiatae ecclesiae in curae animarum exercitio adiutores sint, postremus vero ipsius collegiatae ecclesiae choro divinisque officiis interesse teneatur, cum usu eorumdem insignium alias a Benedicto pp. XIV praedecessore mansionariis eiusdem collegiatae ecclesiae concessorum, pari auctoritate, perpetuo similiter iniungas atque adicias.

Praeterea iuspatronatus laicale et praesentandi ad tertio et quarto dictos praefatis communi et hominibus dictae terrae Longiani, ac ad sexto dictos haeredibus enunciatae Antoniae in infinitum; iuspatronatus vero mixtum et pariter praesentandi ad quinto dictos novos canonicatus et praebendas huiusmodi pro tempore esistenti dictae collegiatae ecclesiae archipresbytero ac eisdem communi et hominibus quodcumque illos de caetero quibusvis modis et ex quorumcumque personis etiam Nostris et Romani Pontificis pro tempore existentis, seu quorumvis Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium etiam tunc viventium familiaribus et continuis commensalibus seu Romanae curiae officialibus, aut alias quomodolibet reservationem et affectionem inducentibus, seu per liberas etiam ex causa permutationis resignationis illos pro tempore respective obtinentium de illis in Romana curia vel extra eam quomodolibet factas et admissas, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati, seu illos pro tempore respective obtinentium etiam in aliquo ex mensibus Sedi Apostolicae praefatae reservatis decessum, vel quamvis aliam dimissionem, vel amissionem, privationem, religionis ingressum et professionis in ea emissionem, matrimonii contractum, habitus et tonsurae cleri-

calium non delationem aut alias quomodocumque et qualitercumque respective vacare contigerit personas idoneas, servatis quoad huiusmodi praesentationes singulis conditionibus superius expressis, dicta auctoritate etiam perpetuo reserves et assignes.

Ac demum futuris et pro tempore existentibus dictae collegiatae ecclesiae archipresbytero et canonicis indultum utendi memoratis insignibus, quibus, ex praefati Benedicti pp. XIV praedecessoris concessione archidiaconus et canonici ipsius collegiatae ecclesiae usque ad illius suppressionem praefatam usi sunt simili auctoritate confirmes, ac quatenus opus sit de novo concedas et elargiaris.

Hisce autem quo ad capituli redintegrationem novamque illius dotationem ita dispositis cum clare aperteque, ut praefertur, noscatur, quantum expeditiori curae animarum praedictarum exercitio sit profuturum, si pro memorata villa Scamni alter et distinctus instituatur animarum pastor, qui illius gregis custodiam continuo intendat, hanc profecto territorii partem ex spiritali archipresbyteri dictae collegiatae ecclesiae iurisdictione, auctoritate praefata, perpetuo seiungas et separe.

Atque ex illa sic disiuncta et separata novum parochiale territorium, cuius limites a te praescribentur, cum ecclesia et omnibus parochialibus iuribus, eadem auctoritate, perpetuo quoque erigas et instituas. Ac huius parochialis districtus incolarum curam futuro et pro tempore existenti dictae collegiatae ecclesiae canonico sancti Laurentii in Scamno nuncupato, qui quoties in ea occupatus fuerit, similiter tanquam in choro praesens habeatur, quique ultra canonice praebendam illi assignatam incertis tantum utriusque stolae (exceptis decimis dicto archipresbytero, ut praefertur, competentibus) perfruatur, ac in die festo sancti Christophori unam ceriae libram eidem collegiatae ecclesiae in signum matricitatis quotannis offerre teneatur, pari auctoritate, perpetuo etiam committas atque concedas. Et nihilominus archipresbyteratum cuius sexaginta, computatis vero distributionibus quotidianis aliisque incertis nonagintaquinque eidem Christophoro, canonicatum vero et sancti Laurentii in Scamno nuncupatam praebendam praefatos, quorum et illis forsam respective adnexorum quadraginta, computatis autem distributionibus praefatis, aliisque incertis sexaginta septem ducatorum auri de Camera respective fructus, redditus et proventus, secundum communem aestimationem, valorem annum, ut asseritur, non excedant, a primaevis illorum erectione et institutione, ut praefertur, factis, huiusmodi respective vacantes cum adnexis huiusmodi et quoad canonicatum et praebendam praefatos plenitudine iuris canonici ac omnibus illius et illorum respective iuribus et pertinentiis secundo dicto Alo-

sio, qui per dilectos quoque filios examinatores legitime deputatos examinatus et idoneus repertus fuerit, quique, ut asserit, in legitima aetate constitutus existit, etiam si concursus super dicto archipresbyteratu ac canonicatu et praebenda huiusmodi, ut praefertur vacantibus habitus non fuerit et quoad enunciatum Christophorum absque vero examine, auctoritate Nostra, praefatae conferas et assignes. Inducens per te vel alium seu alios eundem Christophorum et Aloisium secundodictum vel ipsorum respective procuratores eorum nomine archipresbyteratus ac canonicatus et praebendae ac adnexorum iuriumque et pertinentiarum praefatorum respective corporalem possessionem et defendens inductos, amotis exinde quibuslibet detentoribus ac faciens eundem Christophorum ad archipresbyteratum, ut est moris, admitti, et Aloisium secundodictum, vel pro eis procuratores praefatos ad praebendam huiusmodi in dicta collegiata ecclesia in canonicum, recipiet in fratrem, stallo sibi in choro et loco in capitulo dictae collegiatae ecclesiae cum praefatis iuris plenitudine assignatis eisque de archipresbyteratu ac canonicatu et praebendae praefatorum atque adnexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis universis integre responderi, contradictores, auctoritate Nostra, praefata appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus priori voluntate Nostra, nec non Lateranensis concilii novissime celebrati uniones et applicationes perpetuas nisi in casibus a iure permissis fieri prohibentis aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, generalibus universalibusque conciliis editis vel edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque indultis et literis apostolicis quibusvis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis ac irritantibus et aliis decretis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet forsam concessis, approbatis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac si de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio facienda, aut quaevis alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso et forma in illis tradita observata inserti forent eisdem praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris latissime et plenissime, ac specialiter et expresse ad praemissorum, omnium et singulorum validissimum effectum hac vice dumtaxat, harum quoque serie

derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de dignitatibus ac canonicatibus et praebendis dictae collegiatae ecclesiae speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis, aut legatorum eius literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, vel alias quomodolibet sit processum: quibus omnibus eundem Christophorum in archipresbyteratus et Aloisium secundo dictum in canonicatum et praebendam praefatorum assequutione volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assequutionem dignitatum ac canonicatum et praebendarum, vel beneficiorum aliorum praeiudicium generari; seu si pro tempore existenti episcopo Caesenatensi et capitulo dictae collegiatae ecclesiae, vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicuius minime teneantur et ad id compelli, aut quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint, quodque de dignitatibus ac canonicatibus et praebendis dictae collegiatae ecclesiae, vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem coniunctim vel separatim spectantes nulli valeat provideri per literas apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, gratiis, concessionibus, indultis et literis apostolicis specialibus vel generalibus quorumcumque tenorem existent, per quae praesentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earumdem praesentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, et de quibus eorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in Nostris literis mentio specialis. Seu si memoratus Christophorus et Aloisius secundo dictus praesentes non fuerint ad praestandum iuramentum de observandis statutis dictae collegiatae ecclesiae, dummodo in absentia eorum per procuratores idoneos et cum ad eam accesserint corporaliter illud praestent. Nos enim easdem praesentes quoad restitutionem, redintegrationem, revocationem, suppressionem, extinctionem, erectionem, institutionem, applicationem, appropriationem, iniunctionem, adiectionem, assignationem, confirmationem, enlargementem, seiunctionem, posteriorum erectionem, commissionem et concessionem praefatas per te earumdem praesentium vigore, ut praefertur, faciendas semper et perpetuo validas et efficaces esse et fore et ab omnibus ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum in omnibus et per omnia, ac omnino quoad omnia firmiter et inviolabiliter observari debere, nec ullo unquam tempore ex quocumque capite, vel quovis praetextu, occasione, vel causa de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostrae, sive alio

quomodolibet substantiali, substantialissimo et inexcogitato, ac specialem et individuum mentionem et expressionem requirente defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam revocari, aut ad viam et terminos iuris reduci seu adversus illas quodcumque iuris vel facti, aut gratiae remedium impetrari, seu etiam Motu Proprio et ex certa scientia concesso et impetrato quempiam uti seu iuvare posse.

Nec illas utpote ad maiorem Dei gloriam et divini cultus augmentum emanatas sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus per quascumque literas et constitutiones apostolicas, aut cancellariae apostolicae regulas editas et quandocumque etiam in crastinum assumptionis successorum Nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad summi apostolatus apicem ac alias quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiamsi de eisdem praesentibus eorumque toto tenore ac data specialis mentio fiat in posterum edendas factis et faciendis comprehendere, sed semper ab illis excipi et quoties illae emanabant, toties in pristinum et validissimum ac in quo ante praemissa quomodolibet erant statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo etiam sub quacumque posteriori data quandocumque eligenda concessas esse et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere. Sicque et non alias per quoscumque iudices ordinarios, vel delegatos quavis auctoritate fungentes etiam causarum palatii apostolici auditores ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales etiam de latere legatos, vice-legatos dictaeque Sedis Nuncios iudicari et definiri debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari irritum et inane decernimus. Ac insuper memorato Christophoro, ut ipse ratione dicti archipresbyteratus gradum magisterii in theologia vel doctoratus, aut licentiae in decretis per quinquennium ex nunc proximum tantum et non alias, nec ultra suscipere minime teneatur apostolica auctoritate attentis peculiariibus causis Nobis expositis harum quoque serie de specialis dono gratiae concedimus et indulgemus.

Volumus autem quod hodierni beneficii et capellaniarum praefatarum possessores praedicti beneficium et capellanas huiusmodi, ut praefatur, applicatum et applicatas in praeiudicium dictae applicationis et erectionis ad favorem alicuius etiam ex causa permutationis resignare, aut in manibus ordinarii loci libere dimittere, seu iuri sibi in illis, vel ad illud et illas quomodolibet competenti cedere non possint, et si eos beneficium et capellanas huiusmodi resignare, vel dimittere, seu iuri cedere contigerit, resignatio aut dimissio, sive cessio praefatae in

applicationis et erectionis supradictarum favorem tantum factae sint et esse censeantur. Volumus autem quod si apparuerit super resignatione dictae parochialis ecclesiae antea per praefatum Christophorum alium consensum praestitum et extensum fuisse praesens gratia admissionis dictae resignationis et provisionis archipresbyteratus praefati nulla sit eo ipso. Postremo tandem ut praemissa in hisce apostolicis literis Nostris contenta quaecumque per te earumdem praesentium vigore ad prosperum celeremque exitum perducere valeant. Tibi vetera confirmandi et nova dictae collegiatae ecclesiae statuta approbandi eaque omnia desuper disponendi, quae pro tuis arbitrio et conscientia salubriter in Domino expedire iudicabis plenam et absolutam licentiam et facultatem, pari apostolica auctoritate, concedimus et impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum anno incarnationis dominicae millesimo octingentesimo trigesimo quarto kalendis decembris, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXC.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio et ampliatio privilegiorum congregationis Oratorii sancti Philippi Nerii, civitatis de Pasto, dioecesis Quitensis¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Cum Nobis vel maxime optandum sit omnique vigilantia et studio curandum ut ecclesiastici viri uberes in vinea Domini virtutis atque honestatis fructus pro viribus afferre conentur, tum eorum votis ac precibus eo libentius anuere solemus, quo petitiones ad augendam Dei gloriam animarumque salutem procurandam magis accommodatas esse conspiciamus.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Franciscus Villota uti praepositus congregationis Oratorii sancti Philippi Nerii civitatis de Pasto, Quitensis dioeceseos, in Indiis Occidentalibus, nomine presbyterorum eiusdem congregationis, a Raphaelae de Vega commemoratae dioecesis defuncto episcopo die vigesima sexta novembris anno millesimo octingentesimo trigesimo, in templo Iesu Nazareno sacro, vulgo del Rio, congregationem Oratorii sancti Philippi Nerii eadem in civitate de Pasto institutam fuisse. Ut autem ea congregatio prospere feliciterque existere et florescere posset, idem antistes in illa excitanda septem adscripsit patres, quos sacris initiavit ordinibus titulo congruae

substantationis communis oratorii, non modo ob earum regionum inopiam, verum ob exiguum etiam presbyterorum numerum congruam habentium, ea tamen lege adiecta, ut huiusmodi ratione sacris ordinibus initiati vel initiandi, si a congregatione decedant, congruam exhibere teneantur, vel proprii episcopi legibus subiiciantur. Additum praeterea est ab eodem antistite ea in dioecesi sodalitatem, seu confraternitatem nomine Iesu Nazareni fuisse institutam et facultate facta a rec. me. Pio VIII praedecessore Nostro tres plenarias indulgentias fuisse concessas, unam nempe in mortis articulo, duas vero intra annum lucrandas et indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum duodecim anni festis diebus, dierum vero ducentorum quoquo pio opere peragendo. Quamquam autem haec omnia rite constituta videantur, tamen opportunum esse censetur apostolicae Nostrae auctoritatis robore eadem ipsa muniri. Supplici ergo cum prece a Nobis petitum est, ut hisce rebus omnibus Nostra indulgentia occurrere velimus atque ut simul singula quaeque privilegia variis temporibus ab hac Apostolica Sede Urbanae et Limanae Oratorii congregationi concessa eidem impertiamur.

Nos igitur quibus nihil potius, nihil gratius nihilque optabilius esse potest, quam Dei gloriam amplificare atque animarum saluti omni ope et opera prospicere, ea spe freti fore ut, ex eadem congregatione et sodalitate spiritualia bona et commoda in illos populos redundant, eiusque precibus annuendum existimavimus. Quamobrem omnes et singulos quibus hae litterae favent peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, institutionem congregationis Oratorii sancti Philippi Nerii a commemorato episcopo in civitate de Pasto Quitensis dioecesis in Indiis Occidentalibus itemque sodalitatis seu confraternitatis, de quibus habita mentio est, eadem plane ratione et modo quibus a commemorato episcopo, tum congregatio, tum sodalitas excitatae fuerunt, suprema auctoritate Nostra apostolica, hisce literis, approbamus et confirmamus, et quoties opus fuerit, eadem auctoritate Nostra, congregationem et sodalitatem praedictas erigimus et constituimus. Praeterea beneficia beneficiis cumulare volentes, privilegia omnia et exemptiones atque indulta quaecumque variis temporibus ab hac Apostolica Sede congregationi Oratorii Romae concessa ac etiam Limanae impertita apostolicis literis Clementis XII prae-

¹ Ex Bullario Romano.

decessoris Nostri sexto kalendas maii anno millesimo septingentesimo trigesimo sexto datis, quarum initium *Militanter Ecclesiae regimini* dummodo tamen sint in usu et non revocata, nec sub aliqua revocatione comprehensa et constitutionibus quoque apostolicis ac concilii Tridentini decretis non adversentur, harum literarum vi, eidem congregationi in civitate de Pasto institutae, tribuimus atque impertimur.

Haec concedimus atque indulgemus, volumus et mandamus, decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque omnibus et singulis, ad quos spectat et in posterum spectabit hoc futurisque temporibus plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter tingerit attentari.

Non obstantibus si opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV, praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis et in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, nec non commemoratae congregationis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis ac insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die secunda decembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXCI.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit confirmatio conventionis initae inter familiam comitum Materozzi Brancaleoni, civitatis Urbanae, et capitulum ecclesiae collegiatae super erectione beneficii in executionem testamentariae dispositionis bo. me. Apollinaris Brancaleoni¹.

Venerabili fratri
episcopo Urbaniensi et s. Angeli in Vado

GREGORIUS PP. XVI.

Venerabilis frater
salutem et apostolicam benedictionem.

Exponendum Nobis curavit dilectus filius Iosephus ex comitibus Materozzi Brancaleoni Urbaniensis, se uti haeredem defuncti eius patris Apollinaris, qui anno millesimo octingentesimo vigesimo septimo debitum naturae reddidit, onere obstringi non modo domum in Urbaniensi civitate habendi, ac privatum familiae oratorium multis sacris lipsanis ditatum pretiosaque supellectile ornatum tuendi, verum etiam eodem in oratorio, eas omnes functiones et piacularia sacra peragendi, quae agi solebant, quo tempore idem Apollinaris vivebat. Ne autem umquam ratio deesset, qua haec omnia effici possent, idem Apollinaris iussit ab oratore fundum mille et quingentorum scutatorum adscribi, ut haec summa cum alia eiusmodi a praesule Aemiliano Apollinaris fratre tribuenda commemorati oratorii dotem perpetuo constitueret. Voluit vero ut testamenti curatores, has res omnes quamprimum perficendas curarent. Qui quidem testamenti curatores, ex hac Apollinaris voluntate, ecclesiasticum potius beneficium quam pium legatum institui existimantes effecerunt, ut in eorum sententiam praesul Aemilianus descenderet. Quocirca die decima nona novembris eiusdem anni millesimi octingentesimi vigesimi septimi ipsi testamenti curatores et Aemilianus presbyter quintam dignitatem prioratus nomine appellandam in canonicorum collegio cathedralis templi Urbaniensis instituere, eique fundum ter mille scutatorum cedere sanxerunt, ea tamen lege, ut qui hac dignitate potiretur, functiones et piacularia sacra in oratorio, de quo habita mentio est, peragere deberet. Canonicorum collegium praesulis Aemiliani promissa libenter excipiens curam sibi assumpsit veniam ab hac Apostolica Sede implorandi, qua in eorum templo quinta haec dignitas locum haberet. Orator vero hisce rebus omnibus se numquam interfuisse asserens, quamvis adversari potuisset, ta-

¹ Ex Bullario Romano.

men commemoratis pactis obsecundare censuit, atque anno millesimo octingentesimo vigesimo nono praesens adfuit, quum iterum hac de re conventio inita fuit, ea tantum adiecta conditione, ut omnia essent perficienda decennio elapso post mortem praesulis Aemiliani. Itaque orator una cum canonicorum collegio venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum congregationem supplex adiit, opportunas facultates obtinendi causa, quibus numquam concessis, res confici minime potuit. Iam vero ut eiusmodi negotium meliorem in modum ad exitum perducatur, et quaecumque controversia penitus tollatur, idem orator et canonicorum collegium hac de re transactionem ineundam censuere. Cuius quidem transactionis ratio Nostris hisce literis inserta est, prout sequitur:

Progetto di transazione fra il rmo capitolo e i conti Materozzi Brancaleoni nelle questioni insorte per la fondazione di un beneficio in esecuzione della testamentaria disposizione del fu conte Apollinare. Urbani 21 aprile 1834.

I.

Il capitolo consentirà, che monsignor Emiliano receda dalla convenzione dei 19 dicembre 1827 richiamata da altra successiva dei 25 aprile 1829 di erigere un priorato col fondo di scudi 1500 che doveva mettere in comunione con altro eguale lasciato dal conte Apollinare per la fondazione di una cappellania.

II.

Monsignor Emiliano in compenso di questo recesso somministrerà un fondo di valor netto di scudi 100 per erigere una manzonaria in duomo sotto il titolo di s. Romualdo coll'obbligo al manzonario di tre messe nel giorno della festa di s. Romualdo, e del canto dell'inno all'altare di detto santo dopo la messa cantata.

III.

La nomina di questa manzonaria sarà alternativa cominciando però dalla parte dei signori Materozzi.

IV.

La fondazione colla designazione de' fondi, dovrà essere eseguita con pubblico istromento entro il più breve termine; quanto però all'istallamento del manzonario non potrà avere effetto che subito seguita la morte di monsignor Emiliano.

V.

Il capitolo interessato nella cappellania da erigersi secondo il testamento del conte Apollinare conserverà il dritto che da tal testamento gli viene dato su detta cappellania a termini del medesimo, consentendo però che il possesso della cappellania passi anche alle femmine discendenti in infinitum dal conte Giuseppe, e che la cappellania sia meramente laicale e l'amministrazione della medesima resti sempre nella famiglia e discendenti del detto conte Materozzi Giuseppe, ferme però le condizioni del conte Apollinare, cioè che il ripetuto sig. conte Giuseppe e suoi discendenti tengano sempre aperta la casa Materozzi in Urbani secondo la mente e disposizione del conte Apollinare, a cui i concorrenti in questa stipolazione dovranno riportarsi in tutta la sua estenzione per la dovuta esecuzione, meno in quanto vien derogato nei presenti articoli.

VI.

Collo stesso istromento con cui monsignor Emiliano cederà il detto fondo per la manzonaria ne' termini suddetti, dovrà porsi ad esecuzione la fondazione della detta cappellania, per lo che il conte Giuseppe suddetto di lui nipote coerede e legatario esporrà in fondi stabili terreni un capitale di scudi 1500 sempre a termini del ridetto testamento, come anche monsignor Emiliano designerà e cederà altro fondo di scudi 500 da riunirsi al suddetto di scudi 1500, per così formare alla cappellania divisa un fondo integrale di scudi 2000.

VII.

Per la designazione e separazione dei suddetti fondi, tanto per la manzonaria, quanto per la cappellania suddivisa sarà redatta l'opportuna perizia per mezzo dei due periti da scegliersi uno per parte del capitolo, e l'altro per parte di monsignor Emiliano e sig. conte Giuseppe.

VIII.

I pesi che dovranno gravare il possessore di detta cappellania fondata col suddivisato capitale di scudi 2000 saranno:

1. La messa applicativa in tutte le feste dell'anno, compresevi anche le sopprese, come già è anche espressamente ordinato dal conte Apollinare.

2. La festa già solita a farsi colle messe applicative nei giorni della santissima Trinità e di s. Secondino.

3. La novena di s. Romualdo coll'esposizione della sua reliquia e decente numero di lumi accesi in cera.

4. Il settenario di s. Geltrude nello stesso modo che la novena di s. Romualdo.

5. La Via Crucis in ogni mercoledì di quaresima, come si è praticato in passato.

IX.

Monsignor Emiliano come contribuente per scudi 500 al fondo di detta cappellania aggiungerà l'onere di una dote di scudi 6 da darsi sui redditi di detta cappellania nel giorno del transito di s. Romualdo alla zitella che tra le povere della parrocchia ove esiste la casa e cappellania Materozzi, sarà nominata dagli stessi Materozzi e da monsignor vescovo pro tempore sarà giudicata la più degna per costumi e per istruzione della dottrina cristiana, la qual zitella sia tenuta in quell'anno che sarà abilitata di tal dote di assistere alla messa cantata in detto giorno nella cappella del duomo di s. Romualdo pregando per l'anima del benefattore. Ma tal dote dovrà essere depositata nello stesso giorno della festa del santo nel s. Monte di Pietà finchè la dotata non sia per maritarsi onestamente o monacarsi, o non prendendo stato abbia continuato a dar saggio di buona condotta almeno per un triennio dopo l'abilitazione a tal sussidio.

Tutti i qui sopraespressi nove articoli serviranno di base colle opportune facoltà alla stipolazione dell'istromento da farsi, come si è indicato nei medesimi, e però restano firmati dalle rispettive parti.

Io Emiliano Materozzi Brancaleoni, prelato domestico di N. S., approvo quanto sopra.

Io Giuseppe Materozzi approvo li suddetti nove capitoli in tutte le sue parti.

Gaetano arcidiacono Leonardi esecutore testamentario.

Guerr' Antonio canonico Boscarini deputato capitolare.

Monsignor canonico Muscinelli deputato capitolare.

Verum quo res tandem perfici possit supplici cum prece a Nobis petitum est, ut commemoratae transactioni apostolicae Nostrae auctoritatis robur et sanctionem adiacere velimus. Nos igitur omnes et singulos, quibus hae litterae favent, peculiari beneficentia prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, huius tantum rei gratia absolventes et absolutos fore censentes, de eorumdem venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium concilii Tridentini interpretum consilio eamdem transactionem approbandam censuimus. Quamobrem tibi venera-

bilis frater hisce literis auctoritate Nostra apostolica, omnes et singulas opportunas ac necessarias facultates tribuimus et impertimur, ut saepius memoratam transactionem his insertam literis inter dilectos filios Iosephum ex comitibus Materozzi Brancaleoni, Aemilianum praesulem et canonicorum collegium istius cathedralis templi Urbanensis pro tuo arbitrio et conscientia approbare, eamque auctoritate Nostra apostolica sancire libere et licite possis et valeas.

Haec concedimus, volumus atque indulgemus decernentes has praesentes literas firmas, validas et efficaces existere ac fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; atque ab omnibus ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos etiam causarum palatii Nostri apostolici auditores iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus quoties opus fuerit, fel. rec. Benedicti XIV praedecessoris Nostri *super divisione materiarum*, aliisque apostolicis atque in universalibus provincialibusque et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque aliis etiam speciali et individua mentione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud s. Petrum sub annulo piscatoris die secunda decembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXCII.

LITTERAE APOSTOLICAE

Quibus fit erectio peculiaris vicariatus apostolici in insula Ceylan in Indiis Orientalibus ¹.

GREGORIUS PP. XVI.

ad perpetuam rei memoriam.

Ex munere pastoralis ministerii superna Dei providentia humeris Nostris impositi non leve sane totius dominici gregis onus ferentes, illis praecipue ovibus, quae regiones a Sede hac Apostolica, ubi catholicae religionis atque unitatis est centrum, longe dissitas incolunt, maiori quidem vigilantia consulendum esse censuimus, ut in adventu pastoris aeterni repertae,

¹ Ex Bullario Romano.

sicut oportet, per apostolicam curam intra verum ovile ad pascua caelestia vocari valeant feliciterque perducere.

Hinc quum ad religionis catholicae incrementum in insula Ceylan procurandum atque ad ecclesiastici regiminis formam in eadem insula rite statuendam, opportunum atque utile in primis esse exploratum sit, ut vastissima illa insula in vicariatum apostolicum erigatur de venn. fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium negotiis Propagandae fidei praepositorum consilio memoratam insulam in peculiarem vicariatum apostolicum erigendam esse censuimus.

Motu igitur proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione deque apostolicae potestatis plenitudine, harum literarum vi, insulam Ceylan in peculiarem et distinctum vicariatum apostolicum erigimus, et in eo vicarium apostolicum constituimus, cuius sedes in civitate Columbi esse debet, et limites eiusdem vicariatus, ipsi amplissimae illius insulae fines cum suis pertinentiis. Ipsi autem vicario ab hac Sancta Sede adlegendo omnes et singulas facultates huiusmodi vicariis apostolicis concedi solitas, eadem auctoritate Nostra concedimus et impertimur.

Haec statuimus atque decernimus volentes has praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac iis, ad quos spectat et in futurum spectabit plenissime suffragari et ab omnibus inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obstantibus, quoties opus fuerit, Nostra et cancellariae apostolicae regula *de iure quaesito non tollendo*, aliisque constitutionibus et sanctionibus apostolicis, ceterisque etiam speciali et expressa mentione et derogatione dignis contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die tertia decembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

CCCXCIII.

EPISTOLA

*Agit cum Ioanne episcopo Argentoratense de nonnullis opinionibus a presbytero Bautain et aliis propugnatis; in spe tamen laetatur quod ille eos ad sanam doctrinam reducere quam citissime valeat*¹.

Venerabili fratri
Ioanni Francisco Mariae
episcopo Argentoratensi

GREGORIUS PP. XVI

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

Accepimus cum tuis ad Nos obsequentissimis literis exemplar pastoralis epistolae, qua tu, venerabilis frater, clerum populumque istius ecclesiae admonendum censuisti de periculo quarundam opinionum, quas presbyter Bautain cum nonnullis suis asseclis propugnare istic non destitit. Nos quidem in angustiis, in quibus te hanc ob causam esse significas, multam capimus partem; sed bona simul spe erigimur fore ut feliciter tandem tibi, Deo bene adiuvante, quam citissime contingat memoratos viros reducere ad eandem cum probatis doctoribus tenendam rationem. Nec sane intermittimus in hunc finem coelesti eidem luminum et misericordiarum Patri in humilitate cordis, preces supplicationesque Nostras offerre. De reliquo, meritis te, venerabilis frater, prosequimur laudibus, quod de negotio illo ad Nos pro tuo officio retuleris; tibi quoque ipsi studium singularis benevolentiae Nostrae impensissime confirmamus. Ac Nostri huius in te animi pignus adiungimus apostolicam benedictionem, quam fraternitati tuae et omnibus, quibus praees, clericis laicisque fidelibus, peramanter impertimur.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima decembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, pontificatus Nostri anno quarto.

¹ Ex Archivio Brevium ad Principes.

INDEX RERUM

I. PROCLAMATIO « *Chiamati dalla divina Provvidenza* » die 9 februarii 1831, ad subditos Status Pontificii scribit, motibus intestinis involutos. 1

II. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Graviter ac permoleste* » die 12 februarii 1831, ad S. R. E. presbyterum cardinalem Benvenuti, quibus deputatio legati a latere in personam eminentissimi cardinalis Benvenuti deputati ad compescendam insurrectionem in nonnullis partibus ditionis Pontificiae excitata, statuitur. 2

III. BULLA « *Super universa* » undecimo kalendas martii 1831, qua fit erectio alterius canonicatus curati in ecclesia episcopali Ussellensi, ex unione duorum simplicium canonicatum ipsius capituli 2

IV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponi nobis* » die 25 februarii 1831, quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab eis, qui nomen dederint confraternitati agoniae D. N. I. C., erectae in ecclesiis parochialibus civitatis et dioecesis Monacensis. 4

V. EPISTOLA sub annulo piscatoris « *Abbiamo sommamente gradito* » die 26 februarii 1831, ad Aloysiam M. Antoniam Borbonicam qua ei gratias agit ob epistolam in occasione exaltationis ad pontificatum, scriptam 5

VI. ALLOCUTIO « *Vos per vos* » habita in consistorio secreto die 28 februarii 1831, super eius electione 5

VII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum dilecti filii* » die 1 martii 1831, quibus datur licentia aggregandi ipsum Pontificem in confratrem sodaliti de' Bianchi nuncupati in civitate Neapolis. 6

VIII. EPISTOLA sub annulo piscatoris « *Lubentissimo plane animo* » die 5 martii 1831, qua ad Municipales civitatis Belluni respondet iisque gratias agit propter devotionem sibi ostensam in occasione exaltationis ad pontificatum 6

IX. CONSTITUTIO « *Apostolatus officium* » die 8 martii 1831, qua Franciscum Xavierium a S. Anna, munus Missionarii Apostolici apud vic. ap. Bombay, exercentem, episcopum Amaten. eligit 6

X. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum per dimissionem* » die

8 martii 1831, quibus episcopum Amaten. vic. apostol. provinciae Serrae Malabarium constituit. 8

XI. EPISTOLA « *Quae nos* » die 12 martii 1831, qua archiepiscopo Monacensi et Frisingensi, qui R. Pontifici gratulabatur de summo pontificatu accepto, gratias agit 8

XII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Vix dum* » die 14 martii 1831, ad S. R. E. presbyterum cardinalem Opizoni archiepiscopum Bononiensem, quibus illum eligit in legatum a latere, cum munere compescendi insurrectionem 9

XIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponi nos* » die 15 martii 1831, quibus fit concessio tituli et privilegiorum archiconfraternitatis pro sodalitia Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo, terrae Rutigliano, dioecesis Conversanae 9

XIV. EPISTOLA « *Litteris gaudium* » die 18 martii 1831, ad S. R. E. presbyterum cardinalem Rodolphum tituli S. Petri in Monte aureo et archiepiscopum Olomucensem qua, illi, de eius electione ad pontificatum gratulanti, gratias agit 10

XV. EPISTOLA « *Tam insigniter* » die 19 martii 1831, ad Franciscum Austriae Imperatorem qua, illi, de eius electione ad pontificatum gratulanti, gratias agit 10

XVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Interest sane* » die 29 martii 1831, quibus fit concessio tit. cancellarii favore omnium rectorum regni Hispaniarum. 11

XVII. EPISTOLA ENCYCLICA « *Quel Dio* » die 5 aprilis 1831, ad universos subditos ditionis Pontificiae cum gratiarum actione erga augustum Austriae imperatorem Franciscum I, pro praestito auxilio. 11

XVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Nihil sane molestius* » die 15 aprilis 1831, quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici cum munere arcendi incommoda et abusus irreptos in familiari administratione monasterii monachorum Ordinis Cisterciensis, regni Sabaudiae 13

XIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Singularis benevolentiae* » die 22 aprilis 1831, quibus fit concessio rosae aureae sacratae Mariae Annae, piae serenissimi Ferdinandi Caroli Hungariae regis coniugi 14

- XX. BULLA « *Sedium Episcopaliū* » se-
xto kalendas maii 1831, qua fit erectio
ecclesiae cathedralis Galviensis, eiusque
subiectionis iuri metropolitico archiepiscopi
Tuamensis. 14
- XXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo
piscatoris « *Extat, prout Nobis expositum
est* » die 29 aprilis 1831, quibus fit sup-
pressio beneficii de iure patronatus familiae
Bianchi civitatis Novarum, illiusque immu-
tatio in simplicem celebrationem missarum
in ecclesia Sancti Petri, eiusdem civitatis. 16
- XXII. EPISTOLA « *Intimo nos moerore* »
die 5 maii 1831, ad Carolum Albertum
Sardiniae regem, qua illum consolatur ob
mortem Caroli Felicis Sardiniae regis, et
cum eo gaudet de eius ascensu ad regale
Sardiniae solium. 17
- XXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die
6 maii 1831, quibus fit confirmatio indul-
gentiarum concessarum sodalitati ecclesiae
S. Marini, civitatis Leodiensis, et extensio
privilegii ad universas confraternitates Ado-
rationis perpetuae Sanctissimi Sacramenti
in Belgio canonice erectas. 18
- XXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Quoniam nobiles* » die
10 maii 1831, quibus fit concessio tituli
et honoris ducis, marchioni Ricardo De
Stacpoole Hibernensi eiusque posteris le-
gitimis et naturalibus, in infinitum. . . 18
- XXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die
20 maii 1831, quibus fit concessio tituli
et privilegiorum archiconfraternitatis pro
sodalitio Sanctissimae Virginis Derelictor-
um, erecto in ecclesia S. Antonii, civitatis
Cadicensis. 19
- XXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Pastorale officium* » die
31 maii 1831, quibus deputat visitatorem
apostolicum, qui nomine S. Sedis guber-
nium assumat ecclesiae et dioec. Naxiensis. 20
- XXVII. INDULTUM « *Sacrorum insi-
gnium* » die 31 maii 1831, quo fit conces-
sio indumentorum magis insignium pro ca-
nonicis ecclesiae cathedralis Veronensis. . 20
- XXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die
31 maii 1831, ad episcopum Syracusa-
num, quibus datur illi facultas asservandi
Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum
in ecclesia S. Antonii Abbatis, pagi Ferla,
dioecesis Syracusanae. 21
- XXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die
31 maii 1831, quibus episcopo Auximano
datur facultas, ut ex aedibus comitis Tele-
sphori Carradori Maceratensis ad aediculam
ruralem pateat accessus, ac inibi odeum
extruatur e quo liceat comiti eiusque po-
steris, diebus festis, praecepto ecclesiastico
rei divinae assistendi satisfacere. 21
- XXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die
31 maii 1831, quibus episcopo Fesulano
datur facultas, ut ab equite Thoma Ciac-
chi, patritio Florentino, odeum ex aedibus
propriis ad aediculam quae est sub paroecia
s. Dominici, extruatur, ad effectum ibidem
diebus festis praecepto ecclesiastico satis-
faciendi. 22
- XXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Intenti* » die 7 iunii 1831,
quibus fit concessio indulgentiae plenariae
assequendae ab iis qui visitaverint paro-
chiale ecclesiam sancti Iuvenalis, loci di
Colle Posta, Ausculanae dioecesis. . . . 23
- XXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Exponi Nobis* » die 21
iunii 1831, quibus fit concessio tituli et
privilegiorum archiconfraternitatis pro so-
dalitio SSmi Sacramenti, erecto in ecclesia
parochiali et collegiata ss. Ioannis Bapti-
stae et Ioannis Evangelistae, oppidi Celano,
dioecesis Marsorum. 23
- XXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Provinciae Urbinatensis* »
die 21 iunii 1831, quibus statuitur depu-
tatio legati a latere in persona emi cardi-
nalis Iosephi Albani, in provinciis Urbina-
tensi et Pisaurensi. 24
- XXXIV. BULLA « *Ecclesia* » undecimo
kalendas iulii 1831, qua fit liberatio ec-
clesiae Melevitanae a iure metropolitico
archiepiscopi Panormitani, ipsaque subiici-
tur Sanctae Sedi. 26
- XXXV. BULLA « *Ex iniuncto* » duodeci-
mo kalendas iulii 1831, qua fit dismem-
bratio nonnullarum Ecclesiarum parochia-
lium a dioecibus Niciensi et Albingensi,
ipsaeque subiiciuntur episcopo Vintimi-
liensi in regno Sardiniae. 27
- XXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Magno animi Nostri* »
die 1 iulii 1831, quibus deputat visitatorem
apostolicum ecclesiae Smyrnensis. . . . 28
- XXXVII. INDULTUM « *Romanorum Indul-
gentia Pontificum* » die 5 iulii 1831, quo
fit concessio novorum indumentorum ma-
gis insignium pro canonicis ecclesiae ca-
thedralis Bellunensis. 28
- XXXVIII. EPISTOLA « *Quo grati* » die 6
iulii 1831, qua, ad ecclesiam cathedralem
Bellunen. in qua renatus est aqua salutari
baptismatis, collectionem numismatum
mittit. 29
- XXXIX. EPISTOLA « *Significationem gra-
tulationis* » die 9 iulii 1831, qua Iacobum
Valle Presbyterum Armenum laudat, quod
regimen civile Armenorum, Constantino-

polis ipsi collatum, non sine nutu archiepiscopi Primatis susceperit, et cum eo unanimiter exerceat; eum pluribus hortatur ad hanc concordiam perpetuo servandam . . . 30

XL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 12 iulii 1831, quibus fit concessio indulgentiae plenariae assequendae ab eis qui visitaverint ecclesias parochiales dioec. Pampilonensis. 30

XLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis curarunt* » die 12 iulii 1831, quibus datur facultas celebrandi sacras functiones in ecclesia Sororum Societatis SSmi Cordis Iesu, in civitate Taurinensi. 31

XLII. EPISTOLA ENCYCLICA « *Le armi valorose* » die 12 iulii 1831, ad universos subditos Pontificiae ditionis, pro suadenda obedientia, Sanctae Sedi debita 31

XLIII. DECRETUM « *In praesenti* » die 16 iulii 1831, quo clero Romano, iisque qui sacras laudes persolvunt, conceditur indultum agendi festa sanctorum Romanorum Pontificum, diebus a martyrologio designatis 32

XLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Dominici Gregis* » die 19 iulii 1831, quibus deputat visitatorem apostolicum, ut in regionibus Mexicanis, regularium omnium disciplina reintegrari possit 32

XLV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 29 iulii 1831, quibus fit confirmatio et extensio indulgentiarum concessarum eis, qui visitaverint cappellam B. M. Virginis et S. Michaelis Archangeli extra muros civitatis Veronensis. 35

XLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum sicut Nobis* » die 19 iulii 1831, quibus fit concessio indulgentiae assequendae ab eis qui interfuerint Missae Conceptionis celebrandae in conventu sancti Didaci civitatis Sanctae Fidei de Bogota in America. 35

XLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponi Nobis* » die 19 iulii 1831, quibus fit ampliatio privilegii concessi ecclesiae parochiali Sancti Pantaleonis Medici, civitatis Venetiarum, pro celebratione missarum, in suffragium defunctorum 36

XLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In supremo Apostolicae dignitatis* » die 22 iulii 1831, quibus datur confirmatio statutorum collegiorum erectorum a rege Hispaniarum, pro curanda nobilium puerorum instructione 36

XLIX. EPISTOLA « *Duas, dilecti filii* » die 26 iulii 1831, qua ad nobiles viros Brasiliae imperium regentes respondet, qui

Pontificem de imperio sponte dimisso a Petro I atque ad augustum filium suum translato, certiores fecerant, et cum eo gratulabantur de summo pontificatu suscepto. 37

L. EPISTOLA « *Gratum admodum* » die 29 iulii 1831, qua Leopoldo, Belgii regi, gratias reddit ob ministri plenipotentarii apud S. Sedem, confirmationem. 38

LI. BULLA « *Sollicitudo Ecclesiarum* » nonis augusti 1831, qua confirmat praedecessorum constitutiones quibus cautum habetur, ne quid iuris quisque sibi asserat ex titulis quomodocumque eisdem tributis in litteris, constitutionibus aliisque actibus nomine S. Sedis expeditis. 38

LII. DECRETUM « *Sacrosancta Lateranensis archibasilica* » 6 augusti 1831, quo clero Romano fit concessio agendi festum transfigurationis D. N. I. C., et recitandi nonnulla officia sub ritu duplicis maioris. 40

LIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum ob peculiare* » die 9 augusti 1831, quibus Insulae Mauritii, loco Eduardi Bedae Slater, Iacobum Bramston visitatorem ap., iuxta modum, eligit. . . 40

LIV. EPISTOLA « *Eo iam pestis* » die 13 augusti 1831, qua aureum numisma ad comites Antonium Angelum et Marcum Antonium de Cavanis mittit. 41

LV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Congregationis Olivetanae* » die 19 augusti 1831, quibus fit suppressio congregationis monachorum Olivetanorum in pontificia ditione 42

LVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Non raro* » die 19 augusti 1831, quibus fit revocatio privilegiorum iam concessorum ecclesiae del Thò, Faventinae dioecesis, et divisio paroeciarum constituentium sic nuncupatam congregationem paroeciarum eiusdem civitatis 43

LVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gravioris momenti* » die 19 augusti 1831, quibus confirmatur decretum editum ab excellentissima aula advocatorum Consistorialium super oneribus implendis ab eis, qui nominationem obtineant, et super eorum caducitate 44

LVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Hispania* » die 26 augusti 1831, quibus fit communicatio privilegiorum et indulgentiarum concessarum archisodalitati Charitatis, cappellae Campi Sancti et praecipuis nosocomiis Urbis, favore nosocomii B. Mariae Virginis, civitatis Caesaraugustae 45

LIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 28 augusti 1831, quibus episcopalem ecclesiam Galviensem providet in persona Gregorii Browne 45

LX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo PAG. piscatoris « *Volentes Nos* » die 30 augusti 1831, ad S. R. E. cardinalem presbyterum Iacobum Philippum Franson, quibus eum deputat in visitatorem ap. pro inquisitione status coenobii et collegii fratrum Minorum S. Francisci Reformatorem in S. Petro in Montorio Urbis . . . 46

LXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 30 augusti 1831, quibus privilegia concessa sodalitati S. Dominici civitatis Fluminis Ianuarii in Brasiliae regno, confirmat . . 47

LXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quod summis* » die 1 Septembris 1831, quibus statuitur constitutio equestris ordinis sancti Gregorii Magni . 48

LXIII. EPISTOLA « *Tristem acerbumque* » die 1 septembris 1831, qua Nicolaum I, Russiarum imperatorem, consolatur ob mortem eius fratris Constantini 49

LXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In tanto animi moerore* » die 2 septembris 1831, quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab eis, qui visitaverint aediculam extructam in paroecia sancti Hieremiae, et Mariae Virgini Perdolenti sacram in civitate Venetiarum. 49

LXV. EPISTOLA « *Nullo merito* » die 7 februarii 1831, qua Francisco Austriae Imperatori scribit de sublatis impedimentis, quae nuptias inter Ferdinandum V filium et Annam Carolinam regiam Sardiniae principem praepediebant. 50

LXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Summi consilii* » die 9 septembris 1831, quibus confirmat decretum a sacra Congregatione de Propaganda Fide editum, super iurisdictione episcopi Arathensis, in partibus infidelium . . . 50

LXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex debito pastoralis officii* » die 9 septembris 1831, quibus erigit vicariatum apostolicum in regno Coreae. 51

LXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponi Nobis curasti* » die 9 sept. 1831, quibus vicarium apostolicum Concincinae et Campodiae concedit eligere coadiutorem cum futura successione et episcopali caractere ab ipso insignitum. 52

LXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum ven. Frater* » die 9 septembris 1831, quibus vicario apostolico Siamensi concedit coadiutorem eligere cum futura successione, eumque episcopum consecrare 53

LXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pastoralem officium* » die 9 septembris 1831, quibus fit erectio vicariatus apostolici in regno Coreano. . . 54

LXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad faciliorem* » die 13 septembris 1831, quibus fit unio dioecesium Uraniensis et Subsylvaniensis Basileensi apud Helvetios 54

LXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Universis* » die 13 sept. 1831, quibus fit dismembratio bonorum ab ordine militari sanctorum Mauritii et Lazzari, eorumque concessio novo ordini pariter equestri instituendo a rege Pedemontano. 55

LXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 16 septembris 1831, quibus datur concessio tituli et privilegiorum archisodalitatis, confraternitati, erectae in ecclesia s. Pauli, civitatis Burdigalensis 57

LXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In supremo* » die 27 septembris 1831, ad S. R. E. presbyterum cardin. Zurla, quibus fit erectio congregationis scholarum piarum in monasterio s. Rufinae de Urbe, illiusque dotatio ex bonis relictis a marchionissa Andosilla, ex principibus Benedetti. 58

LXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponi Nobis* » die 26 septembris 1831, quibus conceditur episcopis aliisque ordinariis regni Belgici facultas erigendi in eorum dioecesibus, servatis servandis, sodalitia SSmi Sacramenti Eucharistiae 59

LXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quamquam* » die 28 septembris 1831, quibus fit concessio tituli baronis pro equite Francisco Antonio de Willo, dioecesis Tridentinae, eiusque descendentibus 59

LXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum multa* » die 29 septembris 1831, quibus confirmatur congregatio Sororum Charitatis de Urbe . . 60

LXXVIII. ALLOCUTIO « *Acerbus* » habita die 30 septembris 1831. — Dolet de interitu Caroli Felicis Sardiniae regis, cuius vitam laudat; Aloysium Lambruschini Archiepiscopum Berytensem et Iosephum Antonium Sala, sacrae congregationis Concilii secretarium, S. R. E. presbyteros cardinales creat atque declarat; alios autem decem praestantissimos viros S. R. E. cardinales creat et in pectore reservat. . . 62

LXXIX. DECRETUM « *La Sacra Congregazione* » die 1 octobris 1831, de studiis circa universitates Status Pontificii. . . 64

LXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 4 novembris 1831, quibus Aloysium Lastaria episcopum eligit ecclesiarum Zacinthien. et Cephalonien. canonice perpetuo unitarum 64

- LXXXI. APPENDIX « *Nelle Cause Ecclesiastiche* » die 5 novembris 1831. De Legibus organicis ac forma iudiciorum criminalium, in curiis ecclesiasticis utendis 65
- LXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Allatae Nobis* » die 22 novembris 1831, quibus fit imminutio festorum in dioecesibus Hildesiensi et Osnaburgensi 67
- LXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *De salute dominici gregis* » die 29 novembris 1831, quibus fit imminutio dierum in quibus lucrari possunt indulgentiae iam concessae fratribus confraternitatis, nuncupatae, Agoniae D. N. I. C., in dioecesi Monasteriensi 69
- LXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 6 decembris 1831, quibus datur facultas celebrandi sacrum in sacello condito ab equite Stephano Tanchi in suo rurali domo, cui nomen a Capo di Monte in civitate Neapolis 69
- LXXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum ob peculiare* » die 13 decembris 1831, quibus statuatur deputatio visitatoris apostolici pro regenda dioecesi Ruspensi usque ad novi episcopi electionem 70
- LXXXVI. INDULTUM « *Romanorum indulgentia* » die 16 decembris 1831, quo datur concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae sancti Medardi, oppidi Arceviae 70
- LXXXVII. EPISTOLA « *Quod in istius* » die 16 decembris 1831, qua statuatur deputatio executoris apostolici pro curanda executione litterarum apostolicarum super nova ordinatione ordinum canonicorum in pagis Bernensi, Argoviensi et Turgoviensi 71
- LXXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum protectoriae* » die 19 dec. 1831, quibus statuatur deputatio protectoris pie domus Orphanorum apud S. Mariam in Aquiro, et monialium Quatuor Sanctorum in Monte Coelio, cum iuribus etiam visitatoris apostolici, favore cardinalis Weld nuncupati 71
- LXXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum dilectae* » die 20 dec. 1831, quibus archiepiscopum Dublinensem visitatorem apostolicum constituit monasterii s. Mariae de Cabra ordinis s. Dominici, prope Dublinum 73
- XC. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 20 decembris 1831, quibus dantur facultates locumtenenti magisterii hospitalis s. Ioannis Hierosolymitani, pertractandi negotia ordinis absque consilio fratrum militum eiusdem ordinis 73
- XCI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad Apostolicæ Sedis* » die 20 decembris 1831, quibus datur concessio tituli, honoris et privilegiorum civitatis oppido Offidæ apud Pícenos. 74
- XCII. MOTU PROPRIO « *Nos volentes* » decimo kalendas Ianuarii 1832, quo gratiae et privilegia conclavistis postremi conclavis concessa, statuuntur 75
- XCIII. MOTU PROPRIO « *Nos volentes* » decimo kalendas Ianuarii 1832, de privilegiis, exemptionibus et indultis concessis dapiferis, qui in ultimo conclavi S. R. E. cardinalibus inservierunt 80
- XCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In cathedrali templo* » die 23 decembris 1831, quibus confirmatur concordia inita inter canonicos capituli cathedralis et capituli sanctorum Petri et Ursi Augustae Praetoriae 84
- XCV. EPISTOLA « *Summis saepe laudibus* » die 24 decembris 1831, de archiepiscopo Hierapolitano Maronitarum r. p. d. Paulo Arutin ad Montem Libanum revocando et de regimine illius ecclesiae interea alia ratione procurando 86
- XCVI. EPISTOLA « *Cum ecclesia* » die 24 decembris 1831, qua fit cessatio administrationis dioecesis Graeco-Melchitarum Hierapolis, archiepiscopo Fergulensi collatae, et electio novi archiepiscopi Hierapolitani Graeco-Melchitae in personam venerabilis fratris Ignatii patriarchae Antiocheni Melchitarum 87
- XCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Non sine magno* » die 24 decembris 1831, quibus patriarchae Syrorum r. p. d. Petro Giarve commendat, ut ad Montem Libanum revertatur et in monasterio Sancti Ephrem resideat. 88
- XCVIII. EPISTOLA « *Humanissimae litterae* » die 24 decembris 1831, qua Ferdinando Hungariae regi apostolico gratulatur de nuptiis cum Maria Anna Carolina, Sardiniae principe, initis. 88
- IC. EPISTOLA « *Tres a caesarea* » die 24 dec. 1831, qua Francisco Austriae imperatori gratulatur tum de partu archiducis Mariae, coniugis archiducis Iosephi, tum de nuptiis inter Ferdinandum archiducem, Hungariae regem et Mariam Annam Carolinam, regiam Sardiniae principem 89
- C. MOTU PROPRIO « *Omnibus et singulis* » de processionibus 89
- CI. INDULTUM « *Romanorum indulgentia* » die 10 ianuarii 1832, quo fit concessio insignium indumentorum pro priore canonicorum collegii sancti Venantii martyris, civitatis Camerini 91
- CII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Solent profecto* » die 10 ia-

- nuarii 1832, quibus datur confirmatio facultatis distributionis bonorum factae a duce Mutinensi locis piis eiusdem ducatus, vel iam existentibus, vel de novo erigendis. . . 92
- CIII. EPISTOLA « *Quod in istius* » die 16 ianuarii 1832, qua exhortatur episcopum Basileensem, ut ad canonicatus pagorum Bernensis, Argoviensis et Turgoviensis ecclesiasticos viros, gubernio benevisos, eligat et nominet. 93
- CIV. ALLOCUTIO « *Quod tandiu* » habita die 24 ianuarii 1832, de novo ecclesiae Sabiniensis statu 94
- CV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pergulensem civitatem* » die 24 ianuarii 1832, quibus fit dotatio seminarii aliorumque piorum locorum civitatis Pergulensis, cum assignatione dotium pro puellis inuuptis 94
- CVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Benedicentes Domino* » die 27 ianuarii 1832, quibus precationem Rosarii perpetui approbat et recitantibus indulgentias concedit 95
- CVII. INDULTUM « *Apostolicae Sedis* » die 28 ianuarii 1832, quibus fit concessio usus rocchetti et mozzettae violacei coloris pro cappellanis ecclesiae S. Mariae ab Angelo salutatae, oppidi Vallis di Maddaloni, dioecesis Sanctae Agathae Gothorum. . . 96
- CVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Luminosae prove* » die 1 februarii 1832, quibus fit erectio legationis Veliternae. 97
- CIX. BULLA « *Exhibita siquidem Nobis* » kal. februarii 1832, qua fit reintegratio ecclesiae collegiatae Civitatis Novae, Firmanae dioecesis, et erectio novae ecclesiae parochialis, in portu eiusdem civitatis. 101
- CX. EPISTOLA ENCYCLICA « *Inter gravissimas* » die 3 februarii 1832, qua fit reformatio consuetudinum in exercitio religionis catholicae pro Armenis catholicis urbis Constantinopolitanae. 107
- CXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Neminem vestrum* » die 7 februarii 1832, quibus statuitur deputatio commissarii apostolici, cum facultatibus restaurandi templum B. Mariae Virginis ab Angelis ad Assisium, terraemotus impetu dilapsum. 109
- CXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quoniam nobiles* » die 17 februarii 1832, quibus fit concessio tituli et honorum baronis, pro equite Antonio Trasmundo Romano eiusque successoribus in infinitum. 110
- CXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Divini Nostri Reparatoris* » die 21 febr. 1832, quibus dotatur templum et collegium congregationis Sanctissimi Redemptoris a beato Alphonso de Li-gorio institutae in civitate Syracusana. . . 111
- CXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Eximia* » die 21 februarii 1832, quibus fit concessio tituli et honoris comitis cum adnexis privilegiis, pro nobili viro Siculo Audentio Amorelli, ex oppido Sambuca, Agrigentinae dioecesis. 112
- CXV. BULLA « *Universalis Ecclesiae* » sexto kal. aprilis 1832, qua fit dismembratio ecclesiae Syracusanae a iure metropolitico archiepiscopi Montis Regalis, eademque ecclesia erigitur in sedem archiepiscopalem Sanctae Sedi immediate subiectam. 112
- CXVI. EPISTOLA « *Etsi ex litteris* » die 19 martii 1832, qua laetatur de felici partu Hispaniarum reginae, ac gratias agit de officioso, erga Pontificem, studio 115
- CXVII. EPISTOLA « *Nihil impensius* » die 19 martii 1832, Ferdinando Hispaniarum regi catholico epistolam scribit, qua illum de sublato impedimento consanguineitatis existente inter Sebastianum Hispaniarum infantem et Mariam Amaliam, sororem regis utriusque Siciliae, certiore facit. . . 115
- CXVIII. EPISTOLA « *Litteris* » die 24 martii 1832, ad S. R. E. presbyterum cardinalem Rodulphum ex archiducibus Austriae et archiepiscopum Olomucensem – Dolet de rebellionem pontificiae ditionis – In occasione solemnitatis saecularis festi dedicationis ecclesiae metropolitanae Olomucensis, plenariam indulgentiam fidelibus concedit – De beatificatione ven. servi Dei Ioannis Sarcander, odio catholicae fidei ab haereticis interempti, agit 116
- CXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 24 martii 1832, quibus Raphael Barissich eligitur in episcopum Azoten. . . 116
- CXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In suprema pastoralis* » die 3 aprilis 1832, quibus reformatur praxis adhibenda in electione supremorum moderatorum familiarum religiosarum regni Hispaniarum. 117
- CXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum nostris* » die 5 aprilis 1832, quibus Paulum Hilarium Contrezy vicarium apostolicum Siamesem iuxta modum eligit. 119
- CXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » 13 aprilis 1832, quibus confirmatur concessio emphyteutica facta de bonis cappellaniae sanctorum Antonii et Sebastiani, constitutae in ecclesia Deiparae, vulgo del Confine, dioec. Tifernatensis, cum reductione originarii canonis, cappellano solvendi. . 120
- CXXIII. EPISTOLA « *Quam in regiae tuae* » die 16 aprilis 1832, qua Carolum

- Albertum Sardiniae regem, ob mortem Mariae Theresiae Victorii Emanuelis uxoris, dolore affectum consolatur. 121
- CXXIV. EPISTOLA « *Ut ea omnia* » die 16 aprilis 1832, qua Leopoldum archiducem Austriae dolorem affectum morte uxoris Mariae Annae Carolinae consolatur. 121
- CXXV. BULLA « *Cum inter gravissima* » tertio decimo kal. maii 1832, qua fit erectio insignis collegiatae ecclesiae cum cura animarum, in civitate Centi, Bononiensis dioecesis. 122
- CXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE « *Apostolatus officium* » die 4 maii 1832, quibus Dominicus Marcellinum in episcopum ecclesiae latinae Babylonensis eligit. 128
- CXXVII. EPISTOLA « *Animi sensus* » die 8 maii 1832, qua cum Francisco Antonio regio Hispaniarum infanti laetatur de suscepta felicissime prole. 129
- CXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Romanae Ecclesiae* » die 11 maii 1832, quibus Armenis, Romae degentibus, ecclesiam S. Blasii, basilicam Vaticanam filialem cum adnexis concedit, pro hospitio erigendo sub dependentia sacr. congr. de Prop. Fidei, cuius praefectus eorum Armenorum protector et secretar., primicerius etc. 129
- CXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Quum in hoc amplissimo* » die 11 maii 1832, quibus conceditur titulus baronis pro Fabio Danzetta Perusino et eius successione masculina in infinitum. 133
- CXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Exponi Nobis* » die 11 maii 1832, quibus conceduntur indulgentiae assequendae ab eis, qui visitaverint ecclesias monialium ordinis sancti Francisci regni Hispaniarum. 133
- CXXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Provida R. Pontificis* » die 15 maii 1832, quibus fit suppressio simplicium beneficiorum et applicatio bonorum pro erigenda cathedra in schola oppidi Montiani, dioecesis Caesenatensis. 134
- CXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 18 maii 1832, quibus conceditur titulus archisodalitatis favore sodalitiis sancti Venantii, erecti in ecclesia s. Venantii ad portam Iuliam urbis Camerini. 136
- CXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Praestantissimum* » die 18 maii 1832, quibus tribuitur facultas erigendi sodalitatem sub invocatione B. Mariae Virginis a Candelaria, in dioecesi S. Fidei in Indiis. 137
- CXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Ad augendam* » die 18 maii 1832, quibus conceduntur indulgentiae assequendae ab eis, qui visitaverint aliquam ex ecclesiis fratrum ordinis Eremitarum s. Augustini Recollectorum nuncupatorum, dioecesis S. Fidei de Bogota in Indiis. 137
- CXXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 22 iulii 1832, quibus conceduntur titulus et honores archisodalitatis favore congregationis SSmi Rosarii Iesu et Mariae, erectae in ecclesia propria Urbis. 138
- CXXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *In hac suprema* » die 22 maii 1832, quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici dioecesis Smyrnensis. 138
- CXXXVII. INDULTUM « *In sublimi* » die 25 maii 1832, quo communicantur indumenta insignia, quibus utantur veteres cappellani collegii *Communiam* appellati, favore novissimorum eidem collegio adiutorum. 139
- CXXXVIII. EPISTOLA ENCYCLICA « *Summo iugiter studio* » die 27 maii 1832. — Praemissis Ecclesiae legibus et praxi circa matrimonia mixta, deplorat errores et conatus eorum qui haec matrimonia defendunt; ad illosque evertendos, laudato primum episcoporum obsequio erga Sedem Apostolicam, ob iis inculcandum fidelibus et clero, docet: 1° Extra Ecclesiam, uti sunt haeretici cum quibus contrahuntur ea coniugia, non dari salutem; 2° matrimonia illa esse omnino illicita, aut saltem non sine dispensatione et consuetis conditionibus iniri posse; 3° dispensatione et conditionibus non praemissis, parochos in Bavaria nec praesentiam praestare iis matrimoniis, nec proclamationes facere posse; 4° tandem nulla haberi debere, adeoque impedienda, coniugia, cum una ex partibus viventem habeat coniugem alterius matrimonii, nisi matrimonium hoc nullum fuisse ecclesiastico iudicio constiterit. 140
- CXXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub anulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 5 iunii 1832, quibus fit concessio tituli comitis favore equitis Philippi Marini, Ariminensis dioecesis, eiusque filiorum masculorum in infinitum. 143
- CXL. EPISTOLA ENCYCLICA « *Cum primum* » die 9 iunii 1832, qua archiepiscopos et episcopos in Poloniae regno commorantes monet de obedientia potestatibus constitutis praestanda. 143
- CXLI. EPISTOLA « *Ci è stato rappresentato* » die 9 iunii 1832, ad S. R. E. presbyterum cardinalem Augustinum Rivarola, qua fit confirmatio resolutionis captae a congregatione deputata pro curanda restau-

- ratione aggerum fluminis Anienis, in civitate Tyburtina. 145
- CXLII. ALLOCUTIO « *Cum divina* » habita die 11 iunii 1832. – Septem S. R. E. cardinales declarat, quos in consistorio habito die trigesima septembris elapsi anni creaverat et in pectore reservaverat; sunt autem Alexander Iustiniani archiepiscopus Petrae, Franciscus Tiberi archiepiscopus Athenarum, Ugo Petrus Spinola, archiepiscopus Thebarum, Benedictus Cappelletti, Aloysius Del Drago, Franciscus M. Pandolfi Alberici, presbyteri cardinales; Ludovicus Gazzoli, diaconus, insuper creat S. R. E. presbyterum cardinalem M. Velzi, diaconum Marium Mattei 146
- CXLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum civili* » die 19 iunii 1832, quibus fit concessio tituli et privilegiorum principis Romani, pro nobili marchione Urbano del Drago Biscia Gentili eiusque descenditibus in infinitum . . . 148
- CXLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Maximas inter* » die 19 iunii 1832, quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici, qui collapsam disciplinam restituat in Cisterciensium monasterio, vulgo Alta Comba, regni Sabaudiae. 148
- CXLV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quod de rei publicae* » die 21 iunii 1832, quibus damnantur et excommunicantur ii qui in civitate Anconae rebellionem et regiminis Pontificii immutationem pertentaverint, foverint et disseminare non dubitaverint 150
- CXLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 22 iunii 1832, quibus Theodorus Giudoptici ritus episcopus ecclesiae Halyen. eligitur. 152
- CXLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pastorale officium* » die 22 iunii 1832, quibus episcopus Halyen. Coptus catholicae Coptorum nationis, vicarius apostolicus eligitur 153
- CXLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 22 iunii 1832, quibus fit concessio tituli et honorum archisodalitatis pro sodalio sanctissimi Sacramenti et Nativitatis B. M. Virginis ac s. Ioachim et Annae, erecto in basilica sanctae Mariae in Cosmedin Urbis 154
- CIL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 26 iunii 1832, quibus tribuitur facultas emphyteuticandi bona ecclesiae parochialis s. Ioannis Evangelistae, civitatis Ravennae. 154
- CL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pastorale officium* » die 3 iulii 1832, quibus erigitur vicariatus apostolicus Madraspatanus in Indiis orientilibus. 155
- CLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum sicut Nobis* » die 10 iulii 1832, quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum a Filiabus Charitatis sodalitorum huiusce nominis erectorum in civitatibus Mediolanensi, Veronensi, Venetiarum et Bergomensi 156
- CLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Inter pastoralis* » die 11 iulii 1832, quibus fit ampliatio dotationis ecclesiae parochialis Cerralti, Tudertinae dioecesis, facta ex bonis simplicis beneficii, sub invocatione B. M. Virginis de Auxilio. 157
- CLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Decet Romanos Pontifices* » die 13 iulii 1832, quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis qui visitaverint ecclesiam s. Michaelis Arcangelii, insulae Murani, prope Venetiarum urbem 159
- CLIV. INDULTUM « *Romanorum indulgentia* » die 13 iulii 1832, quo fit concessio indumentorum magis insignium pro canonicis cathedralis ecclesiae Sancti Severi . 160
- CLV. EPISTOLA « *Etsi dubium* » die 14 iulii 1832, qua respondetur gratulationibus et obsequio patriarchae Maronitarum, nomine totius nationis novo Pontifici praestitis, isque certior redditur, collegium Maronitarum Romae nondum restitui posse, alumnos tamen, ad quos mittendos sollicitatur, instituendos fore in collegio Urbano. 161
- CLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gravissimas inter curas* » die 24 iulii 1832, quibus fit concessio tituli et honoris comitis favore nobilis viri Felicis Maffei et successorum masculorum in infinitum 161
- CLVII. LITTERAE APOSTOLICAE « *Cunctis orbis ecclesiis* » sexto kalendas aug. 1832, quibus fit suppressio simplicis beneficii ecclesiastici ac erectio canonicatus in ecclesia cathedrali Recinetensi 162
- CLVIII. MOTU PROPRIO « *Non appena piacque* » die 28 iulii 1832, de bonorum et canonum cameralium venditione, exceptis iis qui solvuntur apud cameram tributorum, ac propter redemptionem canonum locis piis etc. spectantium . . . 164
- CLIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Ven. Fr. Benjaminus* » die 31 iulii 1832, quibus vicario apostolico Tunquini occidentalis facultas conceditur coadiutorem cum futura successione eligendi. 167
- CLX. EPISTOLA « *Ad tam multa* » die 2 aug. 1832, qua ex animo gratulatur cum Ferdinando Hispaniarum rege de initis nuptiis inter Sebastianum Gabrielem Hispa-

niarum infantem et principissam Mariam Amaliam sororem regis utriusque Siciliae 168

CLXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In hac suprema* » die 7 aug. 1832, quibus fit concessio usus mitrae et litui prioribus monasterii pro tempore s. Laurentii del Escorial in regno Hispaniarum 168

CLXII. EPISTOLA ENCYCLICA « *Mirari vos* » octavo kalendas sept. 1832, ad omnes patriarchas, primates, archiepiscopos et episcopos orbis catholici 169

CLXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 17 augusti 1832, quibus fit concessio tituli et honorum marchionis, Ioanni Baptistae Pasqui eiusque filiis masculis in infinitum . . . 174

CLXIV. EPISTOLA « *Qualem te* » die 28 aug. 1832, qua cum Gustavo Maximiliano Iusto S. R. E. presb. cardinali De Croyi, archiepiscopo Rothomagensi gratulatur de eius reditu in dioecesim 175

CLXV. EPISTOLA « *Erat quidem* » die 30 aug. 1832.- Regentes imperium Brasiliae monet, Petrum Tharsensem archiepiscopum et ibi nuncium apostolicum, munere legationis exoneratum esse, atque in eius locum Scipionem Dominicum Fabrinium esse suffectum 175

CLXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 31 aug. 1832, quibus fit immutatio concessionis emphyteuticae facta de bonis abbatis sancti Galligani di Frosini, favore familiae Ferroni Florentinae, cum condonatione fructuum iam preceptorum 176

CLXVII. INDULTUM « *Qui episcopi* » die 31 aug. 1832, quo fit concessio indumentorum magis insignium pro canonicis ecclesiae cathedralis Andriensis 177

CLXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gratum quidem* » die 4 sept. 1832, quibus fit concessio indulgentiarum assequendum ab iis, qui audient missas celebrandas in altare ecclesiae abbatialis s. Galgani de Frosini nuncupatae, civitatis Florentinae 178

CLXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 11 sept. 1832, quibus fit confirmatio statutorum sodalitatis Rhedariorum Urbis . . 179

CLXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani pontifices* » die 11 sept. 1832, quibus fit concessio tituli marchionis nobili viro Paulo Antonio Viti Urbeveto et filiis eius 180

CLXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Singularis Nostrae* » die 11 sept. 1832, quibus fit concessio tituli comitis equiti Iosepho Castellinard . . . 180

CLXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Paterna qua* » die 11 septembris 1832, quibus fit confirmatio privilegiorum et indultorum iam concessorum congregationi SSmae Trinitatis Redemptionis Captivorum 181

CLXXIII. EPISTOLA « *Caesareae maiestati* » die 13 sept. 1832, qua ad aulam Austriae imperii nuntium Petrum archiepiscopum Tharsensem mittit, ac Francisco Imperatori illum commendat 181

CLXXIV. EPISTOLA « *Gratissimum Nobis* » die 13 sept. 1832, qua cum Philippo Francorum rege gratulatur de nuptiis initis inter Aloysiam Mariam Theresiam eius filiam et Belgarum regem 182

CLXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Amplissimos* » die 14 septembris 1832, quibus fit concessio tituli comitis, baroni Gustavo Ioanni Magno de Strandman 182

CLXXVI. INDULTUM « *Sacrorum inter* » die 18 septembris 1832, quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae sub tit. Mariae Virginis ab Angelo Salutatae, civitatis Andriae 183

CLXXVII. INDULTUM « *Romanorum indulgentia* » die 18 sept. 1832, quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae sub invocatione s. Nicolai, civitatis Andriensis . . 184

CLXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 18 sept. 1832, quibus tribuitur facultas emphyteuticandi nonnulla bona collegii canonialis ecclesiae matricis, oppidi Pontecurone, dioecesis Derthonensis 184

CLXXIX. BULLA « *Inter curas* » septimo kalendas octobris 1832, qua fit unio duarum ecclesiarum parochialium in oppido Campolato, Viglevanensis dioecesis . 185

CLXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In suprema militantis* » die 25 sept. 1832, quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici pro reintegranda regulari observantia in monasteriis regni Pedemontani 187

CLXXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Catholicae Religionis* » die 28 sept. 1832, quibus statuitur deputatio commissionis ecclesiasticae ad curandas res sacras in regno Sardiniae 190

CLXXXII. EPISTOLA « *Perspectae Nobis* » die 27 sept. 1832, qua approbat consilium susceptum inter Carolum Sardiniae regem et episcopos, quo vitia pravique usus cleri penitus evelli, atque omnes ad sanctiorem ecclesiasticae disciplinae observantiam revocari possint 193

CLXXXIII. EPISTOLA ENCYCLICA « *E*

- principio certo* » die 3 octobris 1832, super PAG. qualitate iudicum 193
- CLXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum sicut* » die 6 novembris 1832, quibus datur facultas episcopo Nitriensi iudicandi causas ecclesiasticas in dioecesi Strigoniensi 195
- CLXXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Charitas illa* » die 13 nov. 1832, quibus statuitur deputatio visitoris apostolici pro curanda catholicae religionis procurazione et conservatione in dioecesibus Peruvianis 195
- CLXXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Volentes Nos* » die 7 nov. 1832, quibus statuitur deputatio visitoris coenobii et collegii fratrum Minorum s. Francisci Reformatorem in s. Petro in Montorio 200
- CLXXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Plura post susceptum* » die 2 dec. 1832, quibus fit publicatio solemnis iubilaei ad implorandum divinum auxilium 200
- CLXXXVIII. EPISTOLA « *Erat quidem* » die 3 dec. 1832.— Leopoldo, Belgarum regi, respondet, qui Carolum Vilain XIV legatum extraordinarium et ministrum plenipotentiarium constituisse apud Pontificem, et matrimonium contraxisse cum Aloysia filia regis Francorum, nuntiaverat 202
- CLXXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 7 dec. 1832, quibus fit concessio tituli et honoris marchionis pro Antonio Guidi et filiis in infinitum, oppidi Aquaviva, Ripanae dioecesis 203
- CXC. MOTU PROPRIO « *Fra le saggie* » die 20 dec. 1832, quo fit reformatio sacrarum aedium apostolicarum 203
- CXCI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex pastoralis officii* » die 20 dec. 1832, quibus fit ampliatio dotationis ecclesiae parochialis sanctae Mariae Gratiarum castri Palatii, dioecesis Assisiensis, facta applicatione bonorum legati pii Dreuccioli 214
- CXCII. EPISTOLA « *Quae die vigesimo primo* » die 7 ian. 1833, qua cum Ferdinando regni utriusque Siciliae rege laetatur, de nuptiis initis cum Maria Christina . . . 215
- CXCIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris die 11 ian. 1833, quibus fit confirmatio resolutionis editae a sacra congregatione Negotiis Ecclesiasticis praeposita, super litibus subortis inter nosocomium et collegium canonicorum civitatis Turritanae 216
- CXCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quae quantaque* » die 11 ian. 1833, quibus fit restitutio collegii civitatis Hispelli et ampliatio dotationis illius 219
- * CXCV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nos* » die 15 ianuarii 1833, quibus statuitur deputatio visitoris apostolici collegii, cui nomen a sancto Antonio in Urbe, fratrum Minorum s. Francisci Conventualium 221
- CXCVI. EPISTOLA « *Si quid* » die 21 ianuarii 1833, qua cum Othone Graeciae rege laetatur de eius ascensu ad solium; illumque hortatur ut fidem catholicam defendat. 221
- CXCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum multae* » die 29 ianuarii 1833, quibus datur concessio arae confectae ex reliquiis combustae basilicae Ostiensis et plurimis privilegiis et indulgentiis ornatae, favore principis Metternich primi, a publicis negotiis Austriae administri 222
- CXCVIII. EPISTOLA « *Dilectus filius* » die 30 ian. 1833.— Ad Marianum episcopum Antiochenum in Indiis occidentalibus scribens, eum monet ne ecclesiam suam relinquat et circa causas adductas remedia consulat 222
- CXCIX. BULLA « *Apostolici Nostri* » qua fit reintegratio dioecesis Modrusiensis cum suis privilegiis 223
- CC. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Literis pridie* » die 13 februarii 1833, quibus facultas sumendi reliquias corporis s. Augustini doctoris et episcopi conceditur episcopo Papiensi cum legibus servandis pro aperienda arca marmorea, in qua corporis reliquiae asservantur . . . 225
- CCI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 8 febr. 1833, quibus moderatricibus monasterii s. Clarae civitatis s. Iacobi, dioecesis Compostellanae, tribuitur facultas recipiendi etiam in habitu saeculari puellas, probationis causa 229
- CCII. EPISTOLA « *Avendoci Ella* » die 20 februarii 1833, de divisione negotiorum internorum ab externis 229
- CCIII. INDULTUM « *Romanorum indulgentia* » die 6 febr. 1833, quo fit concessio indumentorum magis insignium favore presbyterorum, qui in templo Dei psallunt, in ecclesia maiori oppidi s. Angeli, dioecesis Aliphanae 231
- CCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponi Nobis* » die 28 febr. 1833, quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis qui visitaverint conventum sanctissimae Annunciationis civitatis Ianuensis 232
- CCV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pastorale officium* » die 5 martii 1833, quibus episcopo Antifellensi

et Bombaini vicario apostolico, committitur PAG.
interini vicarii apostolici Madraspatani
munus. 232

CCVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Apostolicae Sedis* » die
5 martii 1833, quibus fit concessio tituli
et honoris civitatis cum adnexis privilegiis
oppido Gualdi seu Validi, dioecesis Nuce-
rinae. 233

CCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Maximas inter* » die 8
martii 1833, quibus erigitur sedes episco-
palis in civitate Dedroit, Americae septen-
trionalis, quae comprehendat provincias
Michigan et Nord-West, ab archiepi-
scopo Baltimorensi, iure metropolitico, de-
pendens. 234

CCVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Apostolatus officium* »
die 8 martii 1833, quibus civitatis Dedroit
Americae septentrionalis Fridericus Rese in
episcopum eligitur. 235

CCIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Romanus Pontifex* » die
8 martii 1833, quibus fit concessio tituli
et honoris marchionis favore Camilli Pro-
sperini Tifernensis et suorum descenden-
tium legitimorum. 236

CCX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Apostolatus officium* »
die 13 martii 1833, quibus confirmatur
nominatio ab imperatore Austriae facta,
pro ecclesia archiepiscopali Leopoliens., Ar-
meni ritus. 236

CCXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *In supremo* » die 15 mar-
tii 1833, quibus statuitur deputatio legati
apostolici extraordinarii apud totius Hai-
tarum reipublicae praesidem. 237

CCXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Ea est* » die 15 mart. 1833,
quibus datur facultas erigendi sacellum in
aedibus publicis civitatis Matriti, in qui-
bus conveniunt magistratus. 238

CCXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Decet R. Pontificem* »
die 21 martii 1833, quibus fit ampliatio
dotationis sedis episcopalis Melitensis in
regno utriusque Siciliae. 239

CCXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Pastoralis officii* » die
22 martii 1833, quibus, peracta visitatione
apostolica coenobii et collegii missionum
s. Petri in Montorio in Urbe, ex mente vi-
sitoris apostolici statuitur: 1° coenobium
et collegium subiiciendum esse immediate
ministro generali ordinis Minorum Refor-
matorum, dependenter tamen a sacra con-
gregatione; 2° removendum esse ab eo stu-
dium philosophiae; 3° servandam in eo
esse vitam communem perfectam; 4° in-

staurandam esse observantiam Brevis *Cre-*
diti Nobis Clementis IX. 240

CCXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Cathedralis Fulginatis* »
die 29 martii 1833, quibus fit concessio
indumentorum magis insignium canonicis
cathedralis ecclesiae Fulginatensis. 242

CCXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die
29 martii 1833, quibus statuitur deputa-
tio visitoris apostolici cum munere ad-
ministratores collegii Lucarini, siti in op-
pido Trebiae, dioecesis Spoletanae. 242

CCXVII. ALLOCUTIO « *Omni quidem* » die
15 apr. 1833. - Franciscum Serram ex duci-
bus Cassani et archiepiscopum Capuanum,
quem in consistorio habito die trigesima
septembris anni millesimi octingentesimi
trigesimi primi in pectore reservaverat,
presbyterum cardinalem declarat; simul-
que Laurentium Mattei et Castruccium Ca-
stracani S. R. E. presbyteros cardinales
creat. 243

CCXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum nullum* » die 29
aprilis 1833, quibus datur facultas asser-
vandi augustissimum sacramentum Eucha-
ristiae in domestico sacello convictus pa-
trum Societatis Iesu, civitatis Mutinensis. 244

CCXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Quamquam religiosas* »
die 26 aprilis 1833, quibus fit confirmatio
statutorum congregationis Sororum Chari-
tatis beatae Mariae Virginis Perdolentis,
civitatis Veronensis. 245

CCXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die
26 aprilis 1833, quibus fit concessio tituli
marchionis fratribus Camillo et Caietano
Pizzardi Bononiensibus. 248

CCXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die
30 aprilis 1833, quibus fit confirmatio et
ampliatio privilegiorum concessorum a Be-
nedicto XIV nosocomio s. Mariae Gratia-
rum, civitatis Caesaraugustanae. 248

CCXXII. EPISTOLA « *Literas* » die 8
mai 1833. - Ad archiepiscopum Tolosanum
scribens, gaudet de eius zelo et observantia
in Sedem Apostolicam, illumque monet
quaenam doctrina ex sacrarum scriptu-
rarum et traditionis disciplina sit sectanda;
dolet de falsis doctrinis quae proferuntur
in vulgus. 249

CCXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die
10 mai 1833, quibus datur facultas em-
phyteuticandi nonnullas aedes, Romae po-
sitas, de proprietate abbatae s. Andreae
de Funari eiusdem urbis. 250

CCXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub

- annulo piscatoris « *Cum laudis* » die 10 PAG. maii 1833, quibus fit concessio tituli baronis pro nobili viro Athanasio Renato Saullay de Vaistre Turonensi 251
- CCXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Charitatis viscera* » die 14 maii 1833, quibus dantur privilegia Sororibus Charitatis nuncupatis a sancto Vincentio a Paulo 252
- CCXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 21 maii 1833, quibus traditur facultas retinendi internam portam in sacello rurali, extructo a Caietano Fiaschi Aretino, in loco, vulgo *la Striscia*, in suburbiis Aretii. 253
- CCXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum* » die 21 maii 1833, quibus fit conversio in pium legatum missarum, cappellaniae sub titulo s. Iacobi Maioris de iurepatronatu familiae comitum Pocci Tuscanensis. 253
- CCXXVIII. EPISTOLA « *Cum pro singulari* » die 3 iunii 1833. - Ludovico Bavariae regi gratulatur de nuptiis initis inter eius sororem Mariam Annam Leopoldinam et Fridericum Augustum Saxoniae ducem. 254
- CCXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Est hoc in more* » die 7 iunii 1833, quibus fit concessio tituli marchionum, pro nepotibus ex fratre comitis Dominici Lavaggi, Genuensis 255
- CCXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 7 iunii 1833, quibus statuitur deputatio delegati Sedis Apostolicae ad obeunda negotia ecclesiarum orientalium 256
- CCXXXI. EPISTOLA « *Venerabilem fratrem* » die 10 iunii 1833. - Archiepiscopum Nicaenum munere nuntii apud Ferdinandum regni utriusque Siciliae regem cessasse significat. 257
- CCXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 11 iunii 1833, quibus fit concessio iurispatronatus ecclesiae parochialis, pagi, cui nomen a s. Ferdinando ad litus Rosarno, regni utriusque Siciliae, favore Viti ex marchionibus Nunziante et suorum successorum 257
- CCXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Apostolatus officium* » die 12 iunii 1833, quibus Stephanus Rouchouze vicarius apostolicus eligitur 258
- CCXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 14 iunii 1833, quibus, descripta extensione missionum congregationis ss. Cordis Iesu et Mariae in Oceania commissarum, vicarius apostolicus ad eas regendas constituitur character episcopali decorandus, cui subsint etiam praefecti apostolici earumdem missionum, et munus illud confertur Stephano PAG. Rouchouze presbytero eiusdem congregationis 259
- CCXXXV. DECRETUM « *Sanctissimo Domino* » die 14 iunii 1833, quo datur facultas celebrandi festum s. Vincentii a Paulo, pro sororibus charitatis 260
- CCXXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 21 iunii 1833, quibus fit concessio tituli comitis Aloysio Marcatili Asculi Piceni etiam pro filiis et descendantibus in infinitum 261
- CCXXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Summus Pontifex* » die 21 iunii 1833, quibus fit reintegratio omnium institutorum religiosorum utriusque sexus existentium in ducatu Lucensi. 261
- CCXXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pietatem* » die 21 iunii 1833, quibus honores et privilegia conceduntur sodalitis seu confraternitati tertii ordinis b. Mariae Virginis de Monte Carmelo, civitatis s. Salvatoris in Brasilia 266
- CCXXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad universae* » die 28 iunii 1833, quibus fit reintegratio religiosae observantiae in monasteriis utriusque sexus regni Hispaniarum. 268
- CCXL. EPISTOLA « *Cum omni in re* » die 1 iulii 1833. - Ad Isabellam, infantem Portugalliae, per Alexandrum S. R. E. cardinalem Giustiniani pro-nuntium, parvam sacratissimi ligni D. N. I. C. partem mittit. 271
- CCXLI. EPISTOLA « *Quae precati* » die 4 iulii 1833. - Leopoldo archiduci Austriae gratulatur de matrimonio iuncto cum Maria Antonia, utriusque Siciliae regni principe 271
- CCXLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris die 9 iulii 1833, quibus fit imminutio festorum in dioecesi de Buenos Ayres, in Indiis occidentalibus. 272
- CCXLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Incendendis* » die 12 iulii 1833, quibus fit erectio in sodalitatem tertii ordinis s. Francisci de Paula confraternitatis erectae in ecclesia b. Mariae Virginis Bonae Mortis, oppidi s. Salvatoris, dioecesis Fluminis Ianuarii 273
- CCXLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Inter sacras Virgines* » die 16 iulii 1833, quibus fit receptio, sub protectione Sanctae Sedis, monasterii sub titulo s. Mariae Bonae Spei, erecti in pago Cannington in Anglia; et S. R. E. cardin. Weld visitator monasterii constituitur, suspensa ceterorum iurisdictione. 274
- CCXLV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Literas* » die 17 iulii 1833, quibus mittuntur ad archiepiscopum primum Constantinopolitanum Armenorum

responsiones s. congregationis, auctoritate pontificia confirmatae, ad dubia ab eo proposita, dilata responsione quoad rituale librum, eique animus additur ad difficultates, quibus in ministerio sacro premitur, divina ope implorata superandas. 274

CCXLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad ceteras* » die 22 iulii 1833. - Ad episcopum Benedictum Comanensem ecclesiae Cordubensis vicarium apostolicum scribens, de eius expulsionem ab ecclesia Cordubensi dolet; eumque monet, ab omnibus solvendis esse decimas. 276

CCXLVII. EPISTOLA « *Quo ex tuis* » die 24 iulii 1833, qua perstringuntur errores in Helvetia a sacerdote Aloysio Fuchs sparsi. 277

CCXLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad supremum* » die 24 iulii 1833, quibus conferuntur privilegia sodalitati seu confraternitati b. Mariae Virginis de Mercede, in templo Deiparae Puerae dicato, civitatis Fluminis Ianuarii. 279

CCXLIX. ALLOCUTIO « *Tot inter* » die 29 iulii, 1833. - Iacobum Monico patriarcham Venetiarum et Philippum Giudice Caracciolo, archiepiscopum Neapolitanum, S. R. E. presbyteros cardinales creat atque declarat. 280

CCL. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum hominum* » die 30 iulii 1833, quibus fit confirmatio tituli marchionis Arcis Gradara, iam concessi Carolo Calabrinis, uti haeredi marchionis Vincentii Calabrinis. 281

CCLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanus Pontifex* » die 6 aug. 1833, quibus datur facultas viris religiosius cuiusque regularis ordinis et instituti regni Hispaniarum ac ad saeculare statum licite redactis, administrandi beneficia etiam curata. 281

CCLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 6 augusti 1833, quibus conceditur exemptio ab onere residendi eis, qui regio Hispaniarum sacello inserviunt ac alibi dignitates, canonicatus, praebendas et beneficia non curata obtinuerunt. 282

CCLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 9 augusti 1833, quibus Valentino Labella patricio Interamnati et eius descendentibus masculinis in infinitum, conceditur titulus comitis. 284

CCLIV. EPISTOLA « *Perlatae ad Nos* » die 21 aug. 1833. - Scribens ad Ioannem Iacobum Humann Moguntinae ecclesiae decanum et vicarium capitularem, antequam eum ad episcopatum promoveat, eundem monet de tribus praecipue defectibus cor-

rigendis i. e.: 1° quod non restiterit deprimantibus Ecclesiae libertatem; 2° quod permiserit exequias ecclesiasticas defuncto haeretico; 3° quod speciem familiaritatis cum quadam muliere habuerit. 284

CCLV. EPISTOLA « *Reddet* » die 22 augusti 1833. - Ad Ferdinandum, regni utriusque Siciliae regem, Gabrielem archiepiscopum Seleuciensem, nuntium mittit. 285

CCLVI. EPISTOLA « *Accedit* » die 22 augusti 1833. - Ad Ferdinandum Hispaniarum regem Aloysium archiepiscopum Nicaenum, nuntium mittit. 286

CCLVII. EPISTOLA « *Persuasum* » die 22 augusti 1833. - Guilelmo Neerlandiae regi gratulatur de nova suscepta prole. 286

CCLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 30 augusti 1833, quibus congregationi Capuae in regno utriusque Siciliae erectae et nomen habenti a Deipara invisente Elisabeth, conceduntur indulta et privilegia. 287

CCLIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In hoc amplissimo* » die 30 augusti 1833, quibus datur definitiva concessio capitulo cathedralis ecclesiae Caesenatensis, de bonis cappellaniae laicalis a Francisca Bertoni erectae. 292

CCLX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *De Ecclesiarum* » die 30 augusti 1833, quibus confirmatur concordia inita cum rege utriusque Siciliae super bonis respective concedendis ecclesiae Melitensi et monasterio patrum Benedictinorum Cataniae. 294

CCLXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Inter praeclara* » die 30 aug. 1833, quibus fit confirmatio constitutionum instituti Sororum Charitatis Dublini. 295

CCLXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Clarissimos viros* » die 10 sept. 1834, quibus Francisco Carleschi et suis successoribus in infinitum conceditur titulus comitis. 295

CCLXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad principis* » die 10 septembris 1833, quibus fit erectio prioratus cum cura animarum in ecclesia Principi Apostolorum dicata, in civitate Lucensi. . 296

CCLXIV. EPISTOLA « *Etsi benevolentiam* » die 13 sept. 1833. - Sacras supellectiles ecclesiae cathedrali Bellunensi in qua Pontifex fuit baptizatus, donat. 297

CCLXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 13 sept. 1833, quibus fit erectio cappellaniae in ecclesia parochiali s. Laurentii oppidi Vaccebi, dioecesis Lucensis. . 297

CCLXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 7 septembris 1833, quibus Ioanni Baptistae

Viti, patritio Urbevetano, conceditur titulus comitis 298

CCLXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum in Ecclesia* » die 17 sept. 1833, quibus fit damnatio et prohibitio quorundam libellorum Germanico idiomate sermone editorum, doctrinam ab Ecclesia reprobam continentium 299

CCLXVIII. INDULTUM « *Honorum insignia* » die 24 sept. 1833, quo fit concessio indumentorum magis insignium et usus bugiae favore praepositi ecclesiae collegialis et parochialis b. Mariae Virginis, cui nomen a Vineis, civitatis Ianuensis 301

CCLXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Literas tuas* » die 27 sept. 1833, quibus plauditur laboribus a praefecto et missionariis congregationis Gallicanae ss. Cordium Iesu et Mariae in insulis Sandwichianis exantlatis; ii suadentur ad pergendum, et praefecto nunciatur concessisse per s. congregationem facultates requisitas 302

CCLXX. ALLOCUTIO « *Grave admodum* » die 30 sept. 1833. - Pontifex animi aegritudinem patefacit in qua coniectus reperitur. Causam doloris refert ex iniuria S. Sedi illata in Lusitania nuntio apostolico, Olysiptone degenti. - Exponit quomodo gubernium regularis et saecularis cleri reformationem nequissime perficere tentaverit. - Eo nequissimorum temeritatem pervenisse exponit, ut vacantes declaraverint sedes, rectas ab episcopis, a Sancta Sede nominatis, et tribunal nuntiaturae suppresserint. - Narrat quae fuerit Sanctae Sedis sollicitudo in politicis Lusitanarum rerum perturbationibus. - Erigitur in spe quod ad bonam frugem, qui misere discesserunt, revertantur. 302

CCLXXI. BULLA « *Non intermissum* » pridie kal. octobris 1833, qua fit reservatio pensionis perpetuae sexaginta ducatorum auri de camera, favore seminarii Oleastrensis, pro erectione curanda scholae inferioris grammaticae 304

CCLXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gratum quidem* » die 1 octobris 1833, quibus ecclesiae parochiali b. Mariae Virginis loci Cadulae, dioecesis Bellunensis, conceduntur privilegia 306

CCLXXIII. EPISTOLA ENCYCLICA « *Quo graviora* » die 4 oct. 1833. - Ad episcopos superioris Rhenanae provinciae scribens, tristatur de calamitatibus Ecclesiae ex constitutione pragmatica civili impendentibus. 307

CCLXXIV. EPISTOLA « *Literas accepimus* » die 5 oct. 1833. - Cum episcopo Rhodonense dolet de erroribus a Lamenneio vulgatis; gaudet inde illum paratum esse, doctrinam Ecclesiae profiteri 310

CCLXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Paternae charitatis* » die 11 oct. 1833, quibus ecclesiae patriarchali Venetiarum fit donatio rosae aureae et concessio indulgentiarum 312

CCLXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Quum in Ariminense* » die 12 nov. 1833, quibus sacello domus correctionis feminarum, civitatis Ariminensis, conceduntur privilegia 312

CCLXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 12 nov. 1833, quibus privato sacello collegii episcopalis Ariminensis privilegia conceduntur 313

CCLXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Coelestes Ecclesiae* » die 15 nov. 1833, quibus fit concessio indulgentiarum assequendarum ab iis qui nomen dedere associationi, nuncupatae « *des Jeunes Economes* » erectae in civitate Parisiensi 313

CCLXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Novariensis ecclesiae* » die 22 nov. 1833, quibus canonicis cathedralis ecclesiae Novariensis datur facultas gestandi crucem auream cum imagine b. Mariae Virginis 314

CCLXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 22 nov. 1833, quibus conceduntur tituli et honores comitis Ioanni Mariae Potenti Possenti Firmano, eiusque filiis in infinitum. 315

CCLXXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 22 nov. 1833, quibus principibus excellentissimae domus Borghesiorum Urbis conceditur titulus baronis Neptuni ad oras Tyrreni maris 316

CCLXXXII. EPISTOLA « *Quod litteris* » die 29 nov. 1833. - Cum episcopo Rhodonense dolet de mora in reditu Lamenneii ad catholicae Ecclesiae sinum 317

CCLXXXIII. EPISTOLA « *Gratum Nobis* » die kalendis dec. 1833. - Patriarchae Armenorum Ciliciae de rebus eius ecclesiam respicientibus respondet 317

CCLXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 3 dec. 1833, quibus fit impositio annuae et perpetuae pensionis super bonis parochialis ecclesiae S. Ioannis Baptistae oppidi Cavriglia, dioecesis Fesulanae 318

CCLXXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 3 decembris 1833, quibus fit impositio perpetuae pensionis scutorum quadraginta, solvendae de fructibus ecclesiae sanctae Babilae alteri ecclesiae parochiali s. Mariae de Figline, dioecesis Fesulanae 319

CCLXXXVI. BULLA « *In vinea* » nonas dec. 1833, qua fit reintegratio sedis

- episcopalis Nucerinae, in regno utriusque Siciliae 320
- CCLXXXVII. BULLA « *Ad beati Petri cathedram* » octavo idus decembris 1833, qua fit erectio collegiatae Casertanae. . . 323
- CCLXXXVIII. DECRETUM « *Ed est* » die 10 dec. 1833, quo vicariatus apostolicus instituitur in dioecesi Sanctae Fidei . . . 326
- CCLXXXIX. EPISTOLA « *Maiori certo* » die 13 dec. 1833, de Belgicis universitatibus. 327
- CCXC. INDULTUM « *Romanus Pontifex* » die 17 dec. 1833, quo fit concessio usus cappae et roccheti favore canonicorum ecclesiae s. Iosephi, civitatis Parmensis. . 328
- CCXCI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gravissimas* » die 17 decembris 1833, quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici monasterii s. Mariae de Grotta Ferrata in Tusculo, ordinis s. Basilii Magni. 329
- CCXCII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ea est miserrima* » die 20 dec. 1833, quibus approbatur societas piarum mulierum sub denominatione Sacrae Familiae, institutae in civitate Veronae a Leopoldina Naudet 330
- CCXCIII. EPISTOLA « *Editam* » die 28 dec. 1833. Laetatur cum episcopo Rhodensi de reditu Lamenneii in sinum Ecclesiae; illumque monet ut ipsum in gratiam recipiat. 331
- CCXCIV. EPISTOLA « *Quod de tua* » die 28 dec. 1833. Felici Lamenneio scribit gaudens de eius reditu in ecclesiam, ipsumque hortatur ut pergat in doctrina sana; commendat etiam Gerbetium, Lamenneii alumnus. 331
- CCXCV. EPISTOLA « *Superabundavimus* » die 28 dec. 1833. Cum archiepiscopo Parisiensi laetatur, qui plurimum adlaboraverat ut Lamenneius in sinum Ecclesiae rediret. 332
- CCXCVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 7 ianuarii 1834, quibus datur facultas retinendi portam in aedícula publica et sacra, exstructa a rev. Canonico Ioanne Claudio Zirardini Ravennatensi, in praedio rustico, posito infra limites dioecesis Foroliviensis 333
- CCXCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 10 ianuarii 1834, quibus datur facultas dispensandi parochos diocesis Conchensis a lege residendi 333
- CCXCVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum apostolici* » die 14 ian. 1834, quibus datur facultas satisfaciendi praecepto missam audiendi in cubiculo domus parochialis ecclesiae positae in agris Valdichianae, dioecesis Montis Pontiani 334
- CCXCIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Omnium saluti* » die 14 ian. 1834, quibus privato sacello excellentissimae domus baronum de Damas erecto in Castro, cui nomen d'Ilautefort, dioecesis Petrocoricensis, conceduntur privilegia et indulgentiae. 335
- CCC. ALLOCUTIO « *Quae Nos* » habita die 20 ian. 1834. Creat S. R. E. presbyterum cardinalem Aloysium Brignole et diaconum Nicolaum Grimaldi 335
- CCCI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 31 ian. 1834, quibus datur confirmatio cessionis iurispatronatus cappellaniae laicalis in aede s. Mariae Novae, oppidi Montiselparis, favore familiae Pellei, eiusdem loci, dioecesis Montis Alti. 336
- CCCII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 31 ian. 1834, quibus datur confirmatio concordiae initae a monachis Camaldulensibus Montis Coronae et episcopo Perusino super renunciatione curae animarum existentis in ecclesia ipsorum monachorum. . . 337
- CCCIII. BULLA « *Aeterno rerum* » die 31 ian. 1834, qua fit imminutio festorum in dioecesi Novae Granatae in America Meridionali 339
- CCCIV. BULLA « *Ad supremae* » quarto kalendas februarii 1834, qua fit erectio ecclesiae parochialis in civitate Norensi . . 340
- CCCIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pulcherrimum* » die 8 februarii 1834, quibus gratias agit episcopo Mindensi in partibus infidelium, qui Pontifici dono dedit librum praeseferentem descriptionem magnifici templi extructi in terra Possanei a marchione Antonio Canova, donatoris consanguineo. 344
- CCCVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad supremum* » die 8 febr. 1834, quibus fit confirmatio constitutionum, societatis nuncupatae misericordiae, sub titulo b. Mariae in sua conceptione immacolatae 344
- CCCVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Etsi praeceptum* » die 25 febr. 1834, quibus fit imminutio festorum in variis dioecesibus Americae Meridionalis 376
- CCCVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Assiduam* » die 28 februarii 1834, quibus fit approbatio erectionis sodalitii Sanctissimi Rosarii, erecti in ecclesia parochiali oppidi Aspeithiae, dioecesis Pampilonensis 378
- CCCIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Gratum quidem* » die 28

- febr. 1834, quibus conceditur titulus comitis favore Alexandri Orfini, patricii Fulginatensis, et suorum descendendum in infinitum 379
- CCCX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Decet Rom. Pontificem* » quinto nonas martii, quibus fit suppressio ecclesiae parochialis sancti Antonii, illiusque incorporatio alteri ecclesiae parochiali sub invocatione s. Ioannis Baptistae, in civitate Cornetana 379
- CCCXI. EPISTOLA « *Inter molestias* » die 8 martii 1834. Cum capitulo Curiensi in Helvetia dolet de iis quae post mortem Caroli Rodulphi, episcopi Curiensis et s. Galli, acta sunt; gratulatur tamen cum illo quod Ecclesiae iura tueatur et praescripta Tridentinae Synodus custodiat 382
- CCCXII. EPISTOLA « *Ad ceteras* » die 8 martii 1834. Dolet cum episcopo Basileae quod parochus Uffikonensis a pastoralis munere suo vi sit exturbatus et in coenobium fratrum Minorum s. Francisci inclusus; gaudet tamen quod ille parochum Uffikonensem ab iniusta vexatione defendat tum quod Christophorum Fuchs a docendi munere arceat; illum hortatur ut interdicat universis clericis ne illius praelectionibus adsint; refellit quosdam novarum rerum amatores, qui pertractant de adiungenda ecclesiae s. Galli dioecesi Basileensi et haec Friburgensi etc. 382
- CCCXIII. EPISTOLA « *Magnas inter angustias* » die 8 martii 1834. Capitulo Sangallensi in Helvetia gratulatur de eius obsequio erga Petri Sedem, in perturbationibus quibus ecclesia illa est affecta . . . 384
- CCCXIV. INDULTUM « *Ecclesiasticis* » die 11 martii 1834, quo fit concessio insignium indumentorum capitulo insignis collegiatae ecclesiae Provensani, civitatis Senensis 384
- CCCXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In sublimi* » die 24 martii 1834, quibus aucto in Tunetana missione fidelium numero, illuc mittit visitatorem apostolicum fr. Angelum de Planella ord. Minor. Cappuccinorum, ut inquirat non solum an numerus missionariorum sit augendus, sed etiam an missionariis novae praescribendae sint regulae, quas si ipse ferat, statim illi observare teneantur, donec s. congregatio de iis aliter iudicaverit . . 385
- CCCXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Amplissima* » die 18 martii 1834, quibus fit concessio tituli comitis Lateranensis et sacri palatii apostolici, equiti Francisco Paulo Puzone Neapolitano suisque descendentibus in infinitum. 386
- CCCXVII. INDULTUM « *Honorum insignia* » die 21 martii 1834, quo datur facultas induendi lineum amiculum seu rochetum priori templi sanctissimae Trinitatis, insignis ordinis Melitensis 386
- CCCXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum sicut* » die 21 martii 1834, quibus fit concessio indulgentiae plenariae assequendae ab eis qui in tertia dominica singulorum mensium visiterint ecclesias parochiales civitatis Pamilonensis 387
- CCCXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Catholicae religionis* » die 8 apr. 1834, quibus fit concessio privilegii competentis universitatibus studiorum conferendi laureas doctorales aliosque gradus magno seminario Mechliniae in Belgio. 388
- CCCXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 11 aprilis 1834, quibus datur facultas audiendi sacrum in diebus festis ex oede aedium proximarum aediculae sacrae de proprietate Ioannis Balsamo, dioecesis Licysensis. 389
- CCCXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Latissimi* » die 18 aprilis 1834, quibus vic. ap. Calcuttae constituit immediate a S. Sede dependentem, cui gubernium committit Calcuttae eiusque politicae praefecturae, exceptis regionibus subiectis vic. ap. Thibetis, Ava et Pegu, nulla habita ratione de Goano patronatu. . . . 390
- CCCXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 18 aprilis 1834, quibus datur confirmatio tituli et honoris comitis Lateranensis favore Iosephi Mazzinchi, patritii Florentini, eiusque successoribus in infinitum . . . 391
- CCCXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum ex iniuncto* » die 21 aprilis 1834, quibus fit segregatio annualis redditus scutorum quadraginta quinque a parochiali ecclesia sancto Aegidio sacra, in oppido Gambettola dioecesis Caesenatensis, eiusque distributio inter pauperes paroeciarum eiusdem civitatis . . . 391
- CCCXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Expositum Nobis* » die 22 aprilis 1834, quibus fit confirmatio indulti vescendi ovis, caseo, butyro ac etiam carnibus tempore quadragesimae aliisque diebus vetitis, favore militum exercituum magni ducatus Etruriae 392
- CCCXXV. EPISTOLA « *Perlatae* » die 23 aprilis 1834. Episcoporum concilii II provincialis Baltimorensis, qui eius acta et decreta miserant, zelum et obsequium erga Sedem Apostolicam laudibus effert, eosque ad maiora semper incrementa ecclesiis suis afferenda excitat. 393
- CCCXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex debito* » die 25 apr-

lis 1834, quibus confirmatur erectio vica-
riatus apostolici Madraspatani 395

CCCXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Clarissimas* » die 20
aprilis 1834, quibus fit concessio indul-
gentiae assequendae ab iis qui dominica
quarta quadragesimae visitaverint patriar-
chale templum urbis Venetiae 396

CCCXXVIII. BULLA « *In eminenti* » pri-
die nonas maii 1834, qua fit dismembratio
paroeciarum ab episcopatu Emeritensi, et
unio atque incorporatio perpetua earum-
dem dioecesi Sanctae Fidei de Bogotà, in
territorio Novae Granatae, Americae Meri-
dionalis 396

CCCXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Maximas inter* » die
6 maii 1834, quibus erigit episcopatum
Vincennopolitanum in India in foederatis
Americae Septentrionalis provinciis archie-
piscopi Balthimorensis suffraganeum . . . 398

CCCXXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *In sublimi* » die 16
mai 1834, quibus conferuntur privilegia
capitulo insignis cathedralis ecclesiae Car-
pensis 399

CCCXXXI. BULLA « *Ecclesiarum* » de-
cimo sexto kalendas iunias 1834, qua fit
erectio ecclesiae cathedralis Ortonensis . . 401

CCCXXXII. BULLA « *Romanus Ponti-
fex* » tertio idus maii 1834, qua fit ri-
pristinatio parochialis ecclesiae Sanctae Ma-
riae Conceptionis constitutae intra limites
dioecesis Bisarchiensis 404

CCCXXXIII. BULLA « *Ad exequendum* »
undecimo kalendas ianuarii 1834, qua fit
erectio praebendae presbyteralis nuncupa-
tae de Carmagnola, in ecclesia collegiata
loci Lavaniae, dioecesis Samensis . . . 407

CCCXXXIV. EPISTOLA « *Constanti* » die
20 maii 1834, qua commendatur praesidi
reipublicae S. Dominici legatus apostolicus
episcopus Carolopolitanus 410

CCCXXXV. BULLA « *Romanae Eccle-
siae* » sexto kalendas iunii 1834, qua fit
erectio cathedralis ecclesiae Brugensis . . 411

CCCXXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum in tuenda* » die 27
mai 1834, quibus fit creatio commissio-
nis ecclesiasticae in regno utriusque Sici-
liae, pro iudicandis et damnandis eccle-
siasticis viris, reis de criminibus capita-
libus 415

CCCXXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Exponendum* » die 7
mai 1834, quibus datur facultas valetu-
dinario Sanctae Mariae della Stella nuncu-
pato, civitatis Urbevetae, emphyteuti-
candi bona, quae possidet in castris S. Viti,
S. Venantii aliisque in locis eiusdem dioe-
cesis 416

CCCXXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE PAG.
sub annulo piscatoris « *Cum amplissima* »
die 30 maii 1834, quibus fit reformatio
equestris ordinis S. Gregorii Magni . . . 417

CCCXXXIX. INDULTUM « *Romanus Pon-
tifex* » die 8 augusti 1834, quo fit conces-
sio indumentorum magis insignium ca-
nonicis ecclesiae collegiatae Courgnè, dioe-
cesis Augustae Taurinorum 419

CCCXL. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Pastoralis officii* » die 3
iunii 1834, quibus fit constitutio Vicaria-
tus Apostolici Novae Hollandiae 419

CCCXLI. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Amplificandae* » die 3
iunii 1834, quibus congregationi Gonfalo-
nis, Casertae, in regno utriusque Siciliae,
concedit titulum archisodalitatis 420

CCCXLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub an-
nulo piscatoris « *Populis* » die 3 iunii 1834,
quibus fit reintegratio Ordinis Minorum
sancti Francisci de observantia in civitate
Caesena 421

CCCXLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Quamquam* » die 3 iu-
nii 1834, quibus fit confirmatio statuto-
rum praescriptorum pro recta administra-
tione caemeterii civitatis Albani 421

CCCXLIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Romanum decet* » die
3 iunii 1834, quibus fit confirmatio re-
solutionum editarum a Sacra Congrega-
tione Concilii in iudicio actò a Iosepho
Antonio Bonavita et Iosepho Calleia, super
administratione beneficii positi in insula
Melitensi 425

CCCXLV. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *In sublimi* » die 6 iu-
nii 1834, quibus fit erectio ecclesiae colle-
giatae in oppido Sarnani, dioecesis Came-
rinensis 426

CCCXLVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Romanorum munificen-
tia* » die 13 iunii 1834, quibus fit erectio
ecclesiae calhedralis Parmensis in basili-
cam minorem 428

CCCXLVII. BULLA « *Benedictus Deus* »
decimo quinto kalendas Iulias 1834, qua
fit cicumscriptio dioecesium in provinciis
foederatis Americae Septentrionalis . . . 429

CCCXLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Sublacensis specus* » die
18 iunii 1834, quibus fit concessio indul-
gentiae assequendae ab eis qui visitaverint
specum S. Benedicti in civitate Sublacensi. 431

CCCXLIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Sacrum S. Benedicti* »
die 18 iunii 1834, quibus fit concessio in-
dulgentiae assequendae ab iis qui visitave-
rint sacellum seminarii clericorum civita-
tis Sublacensis 431

CCCL. ALLOCUTIO « *Cum omnia* » habita die 23 iunii 1834. Declarat S. R. E. presbyterum cardinalem Franciscum Canali archiepiscopum Larissae; — creat presbyteros cardinales Aloysium Battaglia archiepiscopum Pyrgi, Caietanum Mariam Trigona Parisi Plaviensem archiepiscopum Panormitanum, Paulum Polidori sacrae congregationis Concilii secretarium; — simulque sex alios praestantes viros S. R. E. cardinales designat, quos tamen in pectore reservat. 432

CCCLI. EPISTOLA ENCYCLICA « *Singulari Nos* » septimo kalendas iulias 1834, ad omnes patriarchas, primates, archiepiscopos et episcopos. 433

CCCLII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Cum religiosae* » 27 iulii 1834, quibus statuitur deputatio visitatoris apostolici omnium regularium ordinum existentium in Belgio. 435

CCCLIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 27 Iunii 1834, quibus datur facultas societati Laniorum Urbis emphyteuticandi nonnullas domos in Urbe positas. 436

CCCLIV. INDULTUM « *Qui episcopi* » die 8 iulii 1834, quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis cathedralis ecclesiae Andriensis. 437

CCCLV. INDULTUM « *Sacrorum inter* » die 8 iulii 1834, quo fit concessio indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegialis B. Mariae ab Angelo salutatae, civitatis Andriensis. 438

CCCLVI. INDULTUM « *Romanorum Indulgentia* » die 8 iulii 1834, quo fit concessio novorum indumentorum magis insignium canonicis ecclesiae collegiatae S. Nicolai, civitatis Andriensis. 439

CCCLVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanus Pontifex* » die 8 iulii 1834, quibus fratribus Dominico et Aloysio Rosa, eorumque masculinis descendentibus, civitatis Castellanae, datur titulus comitis. 439

CCCLVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Piorum hominum* » die 15 iulii 1834, quibus concedit titulum archisodalitatis, cum facultate aggregandi, sodalitio SS^{mae} Trinitatis oppidi Pescopennatarii, dioecesis Triventinae. 440

CCCLIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Caelestis agricola* » die 15 iulii 1834, quibus fit beatificatio ven. servi Dei Sebastiani Valfrè, congregationis Oratorii s. Philippi Nerii. 441

CCCLX. INDULTUM « *Romani Pontifices* » die 29 Iulii 1834, quibus fit concessio indumentorum magis insignium canonicis cathedralis ecclesiae, Liburnensis civitatis. 444

CCCLXI. ALLOCUTIO « *Cum pro pastore* » kalendis augusti 1834. Asperam et calamitosam Ecclesiae atque Apostolicae Sedis conditionem vehementer dolet. — Mala in Lusitaniae regno, quotidie ingravescencia, crebrasque iniurias catholicae religioni eiusque sacris ministris, a Gubernio illatas, commemorat. — Praecipue tristatur quod ipsa Ecclesiae labefactetur constitutio, nihilque tam sanctum sit ac religiosum quod profanis manibus non violatum subversumque relinquatur. — Hinc decreta omnia a praedicto gubernio in Religionis, Ecclesiae ac Sedis Apostolicae detrimentum prolata, reprobat, damnat, irrita prorsus ac nulla declarat. — Supplicibus tandem votis Patrem misericordiarum deprecatur, ut Ecclesiae inimicos in viam veritatis et iustitiae dignetur reducere. 445

CCCLXII. MOTU PROPRIO « *L' evidente diminuzione* » die 6 augusti 1834. Regulae sectandae in distributione aquae, nuncupatae *Acqua Felice* in Urbe. 446

CCCLXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romani Pontifices* » die 8 augusti 1834, quibus fit erectio ecclesiae cathedralis Lucerinae in regno utriusque Siciliae in basilicam minorem. 449

CCCLXIV. EPISTOLA « *Avita regiae domus* » die 10 augusti 1834. Ludovico Bavariae regi scribit, illumque rogat ut a filio suo Graeciae rege, defensionem catholicae religionis obtineat, cum plurimum valeant apud ipsum parentis hortatus. 450

CCCLXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Pastoralis officii* » die 19 augusti 1834, quibus constituit delegatum apostolicum in novo Graeciae regno. 450

CCCLXVI. INDULTUM « *Romanus Pontifex* » die 29 augusti 1834, quo datur facultas gestandi rocchetum, paliolumque nigri coloris in sacris peragendis, archipresbytero templi Palmae, dioecesis Utinensis. 451

CCCLXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Amplissima* » die 19 augusti 1834, quibus equiti Philippo Volponi, Montis Fani, patricio Auximano et successoribus eius concedit titulum comitis. 451

CCCLXVIII. EPISTOLA « *Cum de infelici* » die 21 augusti 1834. Praesidi Haitiarum reipublicae nunciat commisisse episcopo Carolopolitano spirituales curam totius insulae Haitianae, cum extraordinariis facultatibus; rogat ut removeantur impedimenta ex quibusdam legibus posita libero exercitio ecclesiasticae iurisdictionis etc. 452

CCCLXIX. EPISTOLA « *Universi domini* » die 22 augusti 1834, qua fit colla-

tio muneris legati pro insula Sancti Dominici episcopo Carolopolitano 453

CCCLXX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanum decet* » die 22 augusti 1834, quibus conceduntur privilegia dignitatibus et canonicis ecclesiae cathedralis Fulginatensis 454

CCCLXXI. EPISTOLA « *Nobilissimum Graeciae regnum* » die 25 augusti 1834. Othoni I Graeciae regi commendat episcopum Syrensem, delegatum apostolicum Graeciae constitutum, cum eoque omnes catholicos 455

CCCLXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ad summum* » die 26 augusti 1834, quibus fit erectio ecclesiae cathedralis Vercellensis in basilicam minorem 456

CCCLXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 26 augusti 1834, quibus datur facultas interessendi augustissimo sacrificio in odeo ex quo patet aditus ad ecclesiam parochialem, familiae De Caesaris, Alatrinae dioeceseos 457

CCCLXXIV. DECRETUM « *Cum negotia* », nonis septembris 1834, s. congregationis Episcoporum et Regularium pro consultoribus instituendis 457

CCCLXXV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Ex munere* » die 11 septembris 1834, quibus fit erectio vicariatus Apostolici in regno Sardiniae principis Ioannae Sombre Begum principatum comprehendentis in Indiis Orientalibus 458

CCCLXXVI. INSTRUCTIO « *Literis iam inde* » die 12 septembris 1834, ad archiepiscopos et episcopos in Bavariae regno, super nuptiis inter catholicos et acatholicos ineundis dd. decima secunda septembris millesimo octingentesimo trigesimo quarto, in nexu Brevis vigesima septima maii millesimo octingentesimo trigesimo secundo editi 459

CCCLXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanus Pontifex* » die 12 septembris 1834, quibus Petro Herculi Pallavicini Bononiensi et successoribus eius in infinitum conceditur titulus et honor principis 461

CCCLXXVIII. EPISTOLA « *Serius quam* » die 17 septembris 1834. Ioannae Sombre principi Sardiniae significat F. Iulium Caesarem ex ordine Cappuccinorum, electum fuisse, ut ipsa petierat, episcopum et vic. apostolicum Sardiniae 462

CCCLXXIX. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Magnum sane* » die 23 sept. 1834, quibus baroni de Commaille suisque descendentibus masculis in infinitum conceditur titulus marchionis 463

CCCLXXX. BULLA « *Ineffabili* » decimo tertio kalendas octobris 1834, qua fit erectio sedis episcopalis Cuyensis in America Meridionali 464

CCCLXXXI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 23 septembris 1834, quibus fit confirmatio decreti ab executore apostolico lati super administratione coenobii conventualium in oppido Vetrallae, Viterbensis Dioecesis 468

CCCLXXXII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 26 septembris 1834, quibus datur facultas faciendi sacrum quotidie in aedícula comitis Caroli Orsucci Lucensis in rure cui nomen Pianone, ibique satisfaciendi praecepto 471

CCCLXXXIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* » die 27 septembris 1834, quibus datur facultas faciendi sacrum in aedícula baronis Stephani Caroli Gigault de Crinoy, posita in castro sui baronatus, ibique satisfaciendi praecepto 471

CCCLXXXIV. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Paterna sollicitudo* » die 29 septembris 1834, quibus collegium Illyricum Lauretanum cum suis privilegiis restituit, et Soc. Iesu regimini committit 472

CCCLXXXV. EPISTOLA « *Contristati* » die 8 novembris 1834. Ad episcopum Hildesiensem scribens, eum hortatur ut iura Ecclesiae defendat coram civili magistratu adversus constitutionem regni Hannoveriani 474

CCCLXXXVI. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Romanus Pontifex* » die 19 novembris 1834, quibus fit dismembratio nonnullorum locorum et ecclesiarum a dioecesi Nullius Atinae, in regno utriusque Siciliae, eorumque unio monasterio Cassinensium eiusdem loci 475

CCCLXXXVII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *In hoc amplissimo* » die 27 nov. 1834, quibus creat equitem militiae Iesu Christi Davidem Begum Sombre, nepotem et administratorem principissae Sardiniae, in Indiis Orientalibus 476

CCCLXXXVIII. LITTERAE APOSTOLICAE sub annulo piscatoris « *Etsi R. Pontificis* » die 28 novembris 1834, quibus fit confirmatio privilegii concessi eminentissimo cardinali vicario Urbis visitandi universas ecclesias, monasteria et loca pia in Romae districtu existentia, et providendi eorum rectae administrationi 477

CCCLXXXIX. BULLA « *Ad sublime* » quarto kalendas decembris 1834, qua fit reintegratio ecclesiae collegiatae terrae Lon-

giani, Caesenatensis dioecesis, et erectio PAG.
ecclesiae parochialis, in villa Scamni. . . 479

CCCXC. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Cum Nobis* » die 2 de-
cembris 1834, quibus fit confirmatio et am-
pliatio privilegiorum congregationis Ora-
torii sancti Philippi Nerii, civitatis de Pa-
sto, dioecesis Quitensis 485

CCCXCI. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Exponendum Nobis* »
die 2 decembris 1834, quibus fit confir-
matio conventionis initae inter familiam
comitum Materozzi Brancaleoni, civitatis
Urbaniae, et capitulum ecclesiae collegiatae

super erectione beneficii in executionem te- PAG.
stamentariae dispositionis bo. me. Apolli-
naris Brancaleoni 486

CCCXCII. LITTERAE APOSTOLICAE sub
annulo piscatoris « *Ex munere* » die 3 de-
cembris 1834, quibus fit erectio peculia-
ris vicariatus apostolici in insula Ceylan
in Indiis Orientalibus 488

CCCXCIII. EPISTOLA « *Accepimus* »
die 20 dec. 1834. Agit cum Ioanne episcopo
Argentoratensi de nonnullis opinionibus a
presbytero Bautain et aliis propugnatis; in
spe tamen laetatur quod ille eos ad sanam
doctrinam reducere quam citissime valeat. 489

INDEX VOCABULORUM INITIALIUM

OMNIUM CONSTITUTIONUM

QUAE IN HOC VOLUME CONTINENTUR

A

	PAG.
Abbiamo sommamente gradito	5
Accedit	286
Accepimus	489
Acerbus	62
Ad Apostolicae Sedis	74
Ad augendam	137
Ad beati Petri cathedram.	323
Ad ceteras	276
Ad ceteras	382
Ad exequendum	407
Ad faciliorem	54
Ad principis	296
Ad sublime	479
Ad summum	456
Ad supremae	340
Ad supremum	279
Ad supremum	344
Ad tam multa	168
Ad universae	268
Aeterno rerum	339
Allatae Nobis.	67
Amplificandae	420
Amplissima	386
Amplissima	451
Amplissimos	182
Animi sensus.	129
Apostolatus officium.	6
Apostolatus officium.	45
Apostolatus officium.	64
Apostolatus officium.	116
Apostolatus officium.	128
Apostolatus officium.	152
Apostolatus officium.	235
Apostolatus officium.	236
Apostolatus officium.	258
Apostolicae Sedis	96
Apostolicae Sedis	233
Apostolici Nostri	223
Assiduam	378
Avendoci Ella	229
Avita regiae domus	450

B

	PAG.
Benedicentes Domino.	95
Benedictus Deus.	429

C

Caelestes Ecclesiae.	313
Caelestis agricola	441
Caesareae maiestati	181
Catholicae Religionis.	190
Catholicae Religionis.	388
Cathedralis Fulginatis	242
Charitas illa	195
Charitatis viscera	252
Chiamati	1
Ci è stato rappresentato	145
Clarissimas.	396
Clarissimos viros	295
Congregationis Olivetanae.	42
Constanti	410
Contristati	474
Cum amplissima	417
Cum apostolici	334
Cum civili.	148
Cum de infelici.	452
Cum divina	146
Cum Ecclesia.	87
Cum ex iniuncto	391
Cum hominum	281
Cum in Ecclesia	299
Cum in tuenda.	415
Cum inter gravissima	122
Cum laudis	251
Cum multa	60
Cum negocia.	457
Cum Nobis	174
Cum Nobis	261
Cum Nobis	284
Cum Nobis	298
Cum Nobis	315
Cum Nobis	319

	PAG.
Cum Nobis	485
Cum Nos	221
Cum nullum	244
Cum omnia	432
Cum omni in re	271
Cum primum	143
Cum pro pastorali	445
Cum pro singulari	254
Cum religiosae	435
Cum sicut	195
Cum sicut	387
Cum sicut Nobis	35
Cum sicut Nobis	156
Cum ven. frater	167
Cunctis Orbis.	162

D

De Ecclesiarum	294
Decet Romanos Pontifices.	159
Decet Romanum Pontificem.	239
Decet Romanum Pontificem.	379
De salute dominici gregis.	69
Dilectus filius.	222
Divini Nostri.	111
Dominici gregis.	32
Duas, dilecti filii	37

E

Ea est	238
Ea est	326
Ea est	330
Ecclesias.	26
Ecclesiarum	401
Ecclesiasticis	384
Editam	331
Eo iam pestis	41
È principio certo	193
Erat quidem	175
Erat quidem	202
Est hoc in more	255
Etsi benevolentiam	297
Etsi dubium	161
Etsi ex litteris	115
Etsi praeceptum	376
Etsi Romani Pontificis.	477
Ex debito	51
Ex debito	395
Exhibita	101
Eximia	112
Ex iniuncto	27
Ex munere.	458
Ex munere.	488
Ex pastoralis officii	214
Exponendum Nobis	21
Exponendum Nobis	22
Exponendum Nobis	31

	PAG.
Exponendum Nobis	73
Exponendum Nobis	120
Exponendum Nobis	154
Exponendum Nobis	176
Exponendum Nobis	229
Exponendum Nobis	242
Exponendum Nobis	248
Exponendum Nobis	250
Exponendum Nobis	253
Exponendum Nobis	272
Exponendum Nobis	297
Exponendum Nobis	318
Exponendum Nobis	333
Exponendum Nobis	333
Exponendum Nobis	336
Exponendum Nobis	389
Exponendum Nobis	436
Exponendum Nobis	457
Exponendum Nobis	468
Exponendum Nobis	471
Exponendum Nobis	471
Exponendum Nobis	486
Exponendum	253
Exponendum	416
Exponi Nobis	4
Exponi Nobis	23
Exponi Nobis	36
Exponi Nobis	52
Exponi Nobis	59
Exponi Nobis	133
Exponi Nobis	232
Exponi Nos	9
Expositum Nobis	18
Expositum Nobis	19
Expositum Nobis	21
Expositum Nobis	30
Expositum Nobis	35
Expositum Nobis	69
Expositum Nobis	184
Expositum Nobis	313
Expositum Nobis	392
Extat	16

F

Fra le saggie leggi	203
-------------------------------	-----

G

Gratissimum Nobis	182
Gratum admodum.	38
Gratum Nobis	317
Gratum quidem.	178
Gratum quidem.	306
Gratum quidem.	379
Grave admodum	302
Gravioris momenti	44

	PAG.
Gravissimas inter curas	161
Gravissimas	329
Graviter ac permolestē	2

H

Hispania.	45
Honorum insignia.	301
Honorum insignia.	386
Humanissimae	88

I

In cathedrali templo.	84
Incendendis.	273
Ineffabili.	464
In eminenti	396
In hac suprema.	138
In hac suprema.	168
In hoc amplissimo	292
In hoc amplissimo	476
In praesenti.	32
In sublimi.	139
In sublimi.	256
In sublimi.	259
In sublimi.	282
In sublimi.	287
In sublimi.	337
In sublimi.	385
In sublimi.	399
In sublimi.	426
In suprema	117
In suprema	187
In supremo	36
In supremo	58
In supremo	237
In tanto animi	49
Intenti.	23
Interest sane	11
Inter curas.	185
Inter gravissimas	107
Inter molestias	382
Inter pastoralis	157
Inter praeclara	295
Inter sacras virgines	274
Intimo Nos	17
In vinea.	320

L

La sacra congregazione	63
Latissimi	390
Le armi valorose	31
L'evidente diminuzione	446
Literas	249
Literas	275
Literas accepimus	310

	PAG.
Literas tuas	302
Litteris	116
Literis	459
Litteris gaudium	10
Litteris pridie	225
Lubentissimo plane animo	6
Luminose prove	97

M

Magnas inter.	384
Magno animi nostri.	28
Magnum sane	463
Maiori certo	327
Maximas inter	148
Maximas inter	234
Maximas inter	398
Mirari vos	169

N

Nelle cause ecclesiastiche	65
Neminem vestrum.	109
Nihil sane	13
Nihil impensius.	115
Nobilissimum.	455
Non appena	164
Non intermissum	304
Non raro	43
Nos sine magno	88
Nos volentes	75
Nos volentes	80
Novariensis ecclesiae.	314
Nulla merito.	50

O

Omnibus et singulis	89
Omni quidem	243
Omnium saluti	335

P

Pastorale officium.	20
Pastorale officium.	54
Pastorale officium.	153
Pastorale officium.	155
Pastorale officium.	232
Pastoralis officii.	240
Pastoralis officii.	419
Pastoralis officii.	450
Paterna qua	181
Paterna sollicitudo.	472
Paternae charitatis.	312
Pergulensem civitatem	94
Perlatae	393
Perlatae ad Nos.	284
Perspectae Nobis	193
Persuasum	286

	PAG.
Pietatem.	266
Piorum hominum.	47
Piorum hominum.	57
Piorum hominum.	136
Piorum hominum.	138
Piorum hominum.	154
Piorum hominum.	179
Piorum hominum.	440
Plura post susceptam	200
Populis	421
Praestantissimum	137
Provida Romani Pontificis	134
Provinciae Urbinatensis.	24
Pulcherrimum	344

Q

Quae die vigesimo.	215
Quae Nos	8
Quae Nos	335
Quae precati	271
Quae quantaque	219
Qualem te	175
Quam in regia.	121
Quamquam	59
Quamquam	421
Quamquam religiosas	245
Quel Dio	11
Qui Episcopi.	177
Qui Episcopi.	437
Quod de rei publicae.	150
Quod de tua	331
Quod in istius	71
Quod in istius	93
Quod litteris	317
Quod summis	48
Quod tandiu	94
Quo ex tuis	277
Quo grati	29
Quo graviora.	307
Quoniam nobiles	18
Quoniam nobiles	110
Quum dilectae	73
Quum dilecti filii	6
Quum in Ariminense	312
Quum in hoc amplissimo	133
Quum multae	222
Quum nostris.	119
Quum ob peculiares	40
Quum ob peculiares	70
Quum per dimissionem	8
Quum protectoriae	71
Quum ven. frater	53

R

Reddet	285
Romanae Ecclesiae	129
Romanae Ecclesiae	411

	PAG.
Romani Pontifices.	143
Romani Pontifices.	180
Romani Pontifices.	203
Romani Pontifices.	216
Romani Pontifices.	248
Romani Pontifices.	257
Romani Pontifices.	316
Romani Pontifices.	391
Romani Pontifices.	441
Romani Pontifices.	449
Romanorum	439
Romanorum indulgentia	28
Romanorum indulgentia	70
Romanorum indulgentia	91
Romanorum indulgentia	160
Romanorum indulgentia	184
Romanorum indulgentia	231
Romanorum munificentia	428
Romanus Pontifex.	236
Romanus Pontifex.	281
Romanus Pontifex.	328
Romanus Pontifex.	404
Romanus Pontifex.	419
Romanus Pontifex.	439
Romanus Pontifex.	451
Romanus Pontifex.	461
Romanus Pontifex.	475
Romanum decet	425
Romanum decet	454

S

Sacrorum insignium	20
Sacrorum inter	183
Sacrorum inter	438
Sacrosancta Lateranensis	40
Sacrum s. Benedicti	431
Sanctissimo.	260
Sedium episcopatum	14
Serius quam	462
Significationem	30
Singulari Nos.	433
Singulari nostrae	180
Singularis benevolentiae	14
Si quid	221
Sollicitudo ecclesiarum.	38
Solent profecto	92
Sublacensis specus.	431
Summo iugiter studio	140
Summi consilii	50
Summis saepe	86
Summus Pontifex	261
Superabundavimus.	332
Super universa	2

T

Tam insigniter	10
Tot inter	280

	PAG.
Tres a caesarea.	89
Tristem acerbumque.	49

V

U

	PAG.
Universalis Ecclesiae.	112
Universi dominici	453
Universis	55
Ut ea omnia	121

	PAG.
Venerabilem fratrem	257
Vix dum	9
Volentes Nos	46
Volentes Nos	200
Vos per vos	5

IMPRIMATUR

Fr. Albertus Lepidi Ord. Praed. S. P. A. Magister.

IMPRIMATUR

Josephus Ceppetelli Archiep. Myren. Vicesgerens.

26668

